

سنڌي ڪتابن جي لسٽ

سوامي شرن ديال سنگھ جي ٻهراج

۱. سار وچن نثر
۲. سار وچن رانڌاسوامي (نظم)
۳. سار وچن سنگرهه

بابا جڙمل سنگھ جي ٻهراج

۱. پرماتئي پتر ڀاڱو ۱
۲. امرت وچن ڀاڱو ۱

حضور ٻهراج ساون سنگھ جي

۱. پرماتئي پتر ڀاڱو ۲
۲. پرماتئي ساڪيون
۳. سنتن جي سکيا
۴. سنت مت
۵. امرت وچن ڀاڱو ۲
۶. گرميت سار
۷. گرميت سڌانت (۸۴ وشين وارو)
۸. سنت مت پرڪاش ڀاڱو ۱
۹. سنت جيوت ڪي وپت چڙاوين
۱۰. ڪر نئون ڏيڍار مڪل هر ڀارا هه
۱۱. ڪام ڪروڻ پوره پرنڌا
۱۲. نام مارگ
۱۳. نام ڀڳتي ۽ گروه جو مهيتو

سردار بهادر ٻهراج جڙمل سنگھ جي

۱. آتمڪ وگيان
۲. روحاني گل ڦل
۳. روحاني گلدستو
۴. ڀڳتي مهاتم

د رست	د رست	د رست	د رست	د رست	د رست
آتما	آتما	۱۶	۲۰۳	نښېد	نښېد
ډ ټي	ډ ټي	۹	۲۱۳	کجه	کجه
آند وښ	آند وښ	۳	۲۱۷	پيد پاء	پيد پاء
پرکاش جا پرکاش	پرکاش جا پرکاش	۷	۲۲۶	ټي	ټي
م	م	۲۵	۲۳۴	کرايست	کرايست
برساتن	برساتن	۳	۲۷۳	تير قار	تير قار
سگهياسين	سگهياسين	۹	۲۷۶	بیمارين	بیمارين
پاونائين	پاونائين	۲۷	۲۷۷	مالک	مالک
بجا آوري	بجا آوري	۷	۳۶۱	مارگه	مارگه
آتماون	آتماون	۲۷	۳۸۲	ډ بو	ډ بو
ډ نو	ډ نو	۴	۳۸۳	ډ سټ	ډ سټ
ي	ي	۱	۳۸۶	آهيون	آهيون
بډي	بډي	۱۹	۴۳۹	آکاش	آکاش
پي	پي	۶	۴۴۸	ساگي	ساگي
وکندي	وکندي	۱۵	۴۴۹	لامکان	لامکان
کيترين	کيترين	۶	۴۵۲	بکاري	بکاري
وينداسين	وينداسين	۱۲	۴۵۴	باکل	باکل
أنهي	أنهي	۱۱	۴۵۷	بدتر	بدتر
ته	ته	۱۰	۴۵۸	پدارت	پدارت
کيترين	کيترين	۳	۴۶۸	من	من
بیمارين	بیمارين	۹	۴۶۸	کجه	کجه
سگهون	سگهون	۲	۴۷۱	جڏهن	جڏهن
کيترين	کيترين	۵	۴۷۱	ټي	ټي
هنيون	هنيون	۲۲	۴۷۵	چتون	چتون
قدر	قدر	۲۶	۴۷۶	هي	هي

”هڪ ٻئي کي ٻيڙ ڪڍڻو. جيترو وڌيڪ اسانجي اندر هڪ ٻئي لاءِ
 ٻيڙ هوندو، جيترو وڌيڪ اسين هڪ ٻئي جي راجهر ٿينداسين اوترو
 ئي وڌيڪ پنهنجي ستڙوءَ ۽ پرائميا جي راجهر ٿينداسين. منهنجو
 ويچار آهي ته جيڪي به ستڙو ٿيا آهن، جيڪي به سوال جواب ٿيا
 آهن، انهن ذريعي سٺ مٺ جي فيلسوفيءَ جي الڳ الڳ سڃاڻتن کي
 تمام چڱي طرح سمجهڻ ۾ توهان کي سهوليت ٿيندي. منهنجي اها ئي آشا
 ۽ ڪام آهي ته توهين سڀ ٿيڻ اٿاهه، ٻيڙ ۽ لڳن سان ٻين سمورن
 ڪندا.

ڏريجي، سڪ شائتي حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي وڃي. جيڪڏهن
 پنهنجي اندر شائتي نه ملندي، تيسين ٻاهران به شائتي پراپت ٿي نه
 سگهندي. جيڪڏهن پرماتما ٻاهر جا سڀ سنساري پدارت ڏئي به
 کڻي تڏهن به اسانجي اندر اندرو، اشائتي ۽ ٻي ڇڏي ٿي رهي ٿي.
 سميت بار بار انهيءَ ڳالهه تي زور ڏين ٿا ته جيڪڏهن اسانجي آتما جيڪا
 ستنام روپي ساگر جي هڪ بوند آهي، واپس پنهنجي اصلي گهر ٺٽي
 پهچي، تيسين انهيءَ سڄي شائتيءَ جي تلاش ۾ اسين ڪڏهن به سڦل
 نه ٿي سگهنداسين. ڪڏهن به پنهنجي مقصد، پنهنجي منزل، نهچ گهر
 پهچي نه سگهنداسين.

ڪيترن ورهين کان اميرڪا جا جڳواسو ۽ ستنسنگي ڏري اچي
 رهيا آهن. اسين انهنجو سڌا سواڪت ڪندا آهيون ۽ چيٽو ٿي سگهندو
 آهي، انهنجي شيوا ڪندا آهيون پر مونکي انهيءَ ڳالهه جي هوشيار
 بي آرامي ميسوس ٿيندي هئي ته ڏري ۾ اچي سگهڻ وارن ستنسنگين
 جو تعداد تمام ٿورو آهي ۽ ڪافي تعداد اهڙن ڀنڀرن ۽ ڀائرن جو هوندو
 آهي، جن وٽ نه نه ڏري ۾ اچڻ جو وقت آهي ۽ نه ڪر سائن.
 تنهنڪري مون اهو پنهنجو فرض سمجهيو ته جهڙي طرح پارت جي جدا
 جدا اسٽان ۾ جتي ستنسنگي تمام گهڻي تعداد ۾ رهن ٿا، اتي ستنسنگي
 لاءِ ويندو آهيان، جيئن ڏري ۾ اچڻ ڪري انهنجي وقت ۽ ڌن جي
 اڇت ٿي سگهي. ساڳي طرح اميرڪا جو ڏورو ڪيو وڃي. مونکي
 انهيءَ ڳالهه جي خوشي آهي ته منهنجو اميرڪا اچڻ جو مقصد ٿورو
 ٿيو آهي ۽ اهو مقصد اميرڪا جي ستنسنگين سان گڏ اچڻ جو هو. مان
 سمجهان ٿو ته انهيءَ مقصد جي پوري ٿيڻ سان توهانجي من ۾ ٻيهر ٻيهر
 جي پائوٽا پيدا ٿي هوندي ۽ مونکي پورن وشواس آهي ته توهانجي
 انهيءَ ٻيهر ٻيهر جي ڪشش ۽ منهنجي پنهنجي ٻيهر جي ستگرور جي
 دٻا مهر سان وري توهانجي درشن لاءِ هتي اچي سگهندس.

هن موقعي تي ڪوبه خاص سنديش نٿو ڏيڻ چاهيان، سواءِ ان مهان
 هدايت جي، جيڪا حضرت عيسوي سڄي سنسار لاءِ ڇڏي ويو آهي،

نيويارڪ ۾ ۱۸ جون ۱۹۶۲ تي

مهارج جن جا وداعي وچن

پيٽر ۽ پاٿور

اڄ رات نيويارڪ شهر ۾ هيءَ مههجي اميرڪا جي ٻروگرام جي آخري هيٺنگ آهي. انهيءَ سان ئي، مهيجر اميرڪا جو هونو لڙاؤ کان شروع ٿيل، ڇهن هفتن جو دؤر و سماپٽ ٿئي ٿو. هتان جي آمدورفت جي سائن جي سهوليت سبب مان ڪافي دور دور جو سفر ڪري ڪيترن ئي سٽنگين ۽ چڱياسن سان گڏجي سگهيو آهيان. مههجي دؤر جي جو اصلي مقصد به اهو ئي هو ۽ مان اهو چوڻ چاهيندس ته مون کي مههجي مقصد ۾ اميد کان وڌيڪ ڪاميابي پراپت ٿي آهي. نه صرف ڪيترن ئي موڪلن ۾ سٽنگ ڪيو ويو، بلڪ مختلف ويچارن وارن ڪيترن پيٽرن ۽ پاٿرن سان گڏيل يا شخصي روپ ۾، لڳ، لڳ، سنڀال جي سڀني سڏائڻ تي ڳالهه، ٻولهي، ڪرڻ جو موقعو به مليو آهي. انهيءَ ڪاميابيءَ جو جس، اميرڪا ۾ پنهجن عيوضين، مسٽر هاروي هينرس ڪول اي. آر. برگ، مسٽر جيمس، رپاول گل ۽ انهنجي اٺيڪ سائين ۽ ان پوءِ سٽنگين کي آهي، جن سٽنگين ۽ دؤرن جو ابتري مدد سان بندوبست ڪيو. مان انهنجي آدم ۽ ٻارن لاءِ نهايت احسانمند آهيان.

مان اهو محسوس ڪريان ٿو ته هن دؤر جي سان، مون کي اميرڪا جي سنڀال سگهيا ۽ اڀياس کي ڌارڻ ڪرڻ جي خواهشمند چڱياسن ۽ سٽنگين جي مسئلن جي باري معلوم ٿيو آهي. جيئن ته مون عدگل ٿيڻ به چيو هو ته توهان هن ديس ۾ هڪ تمام ترقي ڪندڙ سماج جو نومارڻ ڪيو آهي، جنهنجو آڌار جسماني ترقي آهي. هن سماجڪ ترقيءَ جو انداز انهي کي ڏسندي ئي لڳائي سگهجي ٿو. مون کي ڏسي پيو ته خوشي ئي ته توهان اهو محسوس ڪرڻ شروع ڪيو آهي ته سڄو ملڪ سڄي شاعري، راجيڪ سماجڪ ۽ آرٽڪ سائن سان پراپت ٿئي ٿي سگهي. انهيءَ ڪري اهو ضروري آهي ته انساني ۽ روحاني طور تي

پڻيان ڊوڙڙا اسانجو مول مقصد ڪونهي، بلڪ پنهنجي ڪرمن جو حساب چڪاڻ آهي. انٽر روحاني ترقي ڪرڻ ۽ واپس وڃي مالڪ سان ميلاپ ڪرڻ آهي. جيڪڏهن انهن شڪتن جو استعمال ڪرڻ شروع ڪنداسين ته اهڙي طرح ڪرڻ سان اهم وڌندو ۽ واپس ٿيل سڀ شڪتون ناس ٿي وڃن ٿيون. مان سٽنگين کي اهوئي سمجهائيندو آهيان ته هو اهڙين شڪتن جي چڪور اچي، پنهنجو روحاني نقصان نه ڪن.

ٻي - ٦/١٤. مان هڪ بزرگ، استري آهيان. جنهن ٽيڊهن کان مون کي نام جي بخشيش ٿي آهي مان اها ئي پوار ٿيا ڪندي رهيس ته منهنجو پيارو سنگرو هتي اچي روشن ٿئي. مان توهانجي انست ديا مهر اٿام، پوءِ پيار لاءِ شڪرگذار آهيان جو توهان خود اميرڪا ۾ اچي، اسان سٽنگين کي روشن جو موقعو ڏنو. اوهانجي بھد مهر باني.

ٽي - ٦/١٥. مون کي به هتي اچي بھد خوشي ٿي آهي. مان لڳ ڀڳ سڄي اميرڪا گهمي چڪو آهيان، هيءُ منهنجو آخري اسٽان آهي. جيڪو پوءِ پيار، شوق، وشواس، مهمان نوازي، آدرستڪار، مون کي سٽنگين، جڳياڻن ۽ ٻين ڏنو آهي، اهو مون لاءِ نهايت قيمتي اٿيو آهي، اهو مان ڪڏهن به وساري نٿو سگهان. مان سچ پچ توهانجي پيار آدرستڪار ۽ آجيان لاءِ توهانجو تهڊل شڪرگذار آهيان ۽ سچ پچ ته توهان سان ملي مون کي بھد خوشي ٿي آهي. مان پرامنا جو نهايت شڪرگذار آهيان جنهن مون کي هتي اچڻ جو موقعو ڏنو ۽ توهان پنهنجي سان ملڻ جو موقعو ڏنو.

ٻي - ٦/١٥. مهاراج جي، توهانجي وڃڻ سان اسان کي ڪافي صدمو پهچندو، ڇا توهين ڪا سھائتا، تسلي يا دلاسو ڏئي سگھندا، جيئن ان وقت جدائيءَ کي برداشت ڪرڻ جي همت رهي؟

ٽي - ٦/١٥. مان توهان کان دور رهي رهيو آهيان؟ نه، پياري جي وچوڙي جو دک، جيترو هموس ٿيندو آهي، اوترو ئي وڌيڪ اسين اُهيءَ جي ويجهو هوندا آهيون. اسين صرف ملڻ لاءِ ئي نه وڃڻ چندا آهيون. دراصل اسين ڪڏهن به جدا نه ٿيندا آهيون.

انوسار ڪرڻ گهرجي. انهيءَ سامهون خود هڪ سٺو مثال بطبعي ڏيکارڻ گهرجي، انهيءَ رهنمائي ڪرڻ گهرجي، نڪ صلاح ڏيڻ گهرجي ۽ وڏي ٿيڻ تي انهيءَ خود فيصلو ڪرڻ ڏجي.

س - ۶۱۰. توهانجي ويچار ۾ ڇا آثر هتيا ڪرڻ وارا دنيا کان بيزار هوندا آهن ۽ مالڪ سان ملڻ چاهيندا آهن؟

ج - نه، ٿورو به نه. هو مالڪ سان ميللاپ ڪرڻ لاءِ آثر هتيا ڪونه ڪندا آهن. اهي بزدل آهن ۽ سمسار سان مقابلو نٿا ڪري سگهن. انهيءَ من ۾ ڪڇ خواهشون هونديون آهن، جيڪي هو پوريون نه ڪري سگهندا آهن. تڏهن نراس ٿي آثر هتيا ڪندا آهن. انهن خواهشن کي پوري ڪرڻ لاءِ کين وري دنيا ۾ اچڻو پوندو.

س - ۶۱۱. ڇا آثر هتيا مهاڀاپ آهي؟

ج - ها، بيشڪ. مٿس ديهه مٿس ۾ يا آسانيءَ سان ٿئي ملي. تنهنڪري انهيءَ کي ورتڻ تي ناس ڪرڻ، بيشڪ هڪ وڏو مهاڀاپ آهي.

س - ۶۱۲. ڇا ڪڏهن ڪڏهن هتيا پويان، سوار مان آتما ڪڍي ڇڏڻ جو هڪ اوج پاو نه هوندو آهي، جيئن ته ڀڄڻ ۾ ٿيندو آهي؟

ج - نه، اهو ڪم اهڙي طرح سرور مان نڪرڻ جي اوج پائو سان نه هوندو آهي. انهيءَ پٺيان بلڪ اهو پار هوندو آهي ته سوار ۾ رهندي جيڪي چاهيندا آهن، اهو چو نٿو ٿئي، اڃائون پوريون ڇو نٿيون ٿين. آثر هتيا ته ڪانٽوڻا جو ڪم آهي. جيڪو مٿس شورو مليو آهي، انهيءَ انمول دات کي پويان ڪرڻ آهي.

س - ۶۱۳. جيڪڏهن سڀئي رڌي سڌي پراپت ڪري نه ڇا

انهيءَ کي انهيءَ استعمال نه ڪرڻ گهرجي؟

ج - جيڪڏهن ڀڄڻ سامهون دواران نام جي ڪمائي يا محنت سان پراپت ٿيل رڌين سڌين، جو استعمال ڪجي ٿو ته انهيءَ ۾ ٻيهر نقصان ٿئي ٿو، جيڪا ڪيل ڪمائي هوندي آهي، اها ناس ٿي ويندي آهي. مالڪ اسان کي اها شڪتي انهيءَ لاءِ نٿو ڏئي ته اسان انهيءَ جا واري بطورن، انهيءَ جا حصيدار بڻجن. انهن شڪتين

جيتري قدر وواه، جو تعلق آهي. طلاق ڏيڻ مناسب ڪونهي. روحاني درستيءَ کان جڏهن ڇڏڻ سهرڻ دؤارن سنسار سان ئي موه. توڙي ٿو نه، اهو ئي اصلي طلاق آهي. اهڙي طرح من ۽ آتما جون چڙون ئي سنسار کان ڪڍي وڃن ٿيون، اسانجو سنسار کان طلاق ٿي وڃي ٿو ۽ مالڪ سان ناتو ڇڙي وڃي ٿو. سنسار سان سنڀند ختم ٿي وڃي ٿو، مالڪ سان ڇڙي وڃي ٿو. پر گهٽت جيون ۾ مان طلاق جي خلاف آهيان. اهو منهنجو شخصي ويچار آهي. مان ڪنهنڪي هجڻو نٿو ڪرڻ چاهيان.

س - ۶۰۸. روزاني زندگيءَ ۾ ڪيترا ئي مسئلا اچن ٿا. جيڪڏهن ڪو ڪم اسانجي لاءِ اٺو سار نٿو ٿئي ته انهيءَ کي ماضيءَ مطابق ڪرڻ لاءِ زبردست ڪوشش ڪرڻ گهرجي يا جيئن به ٿئي، هلا ڏجي. اهو سوچي ته خود بخود نڪ ٿي ويندو؟

ج - پنهنجي طرفان پوري ڪوشش ڪرڻ گهرجي، پر ڦل مالڪ جي مڙج تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه، لاءِ اٺو سار نه ٿئي ته نواس نه ٿيڻ گهرجي. اهو سمجهڻ گهرجي ته پراڻو ۾ اهو ئي لکيل هو. اسانجي پاڻيءَ ۾ ڪوشش ڪرڻ ته لکيل هو پر ڦل پراڻو ڪرڻ جو نه. ڪيترا ماڻهو ڪوشش نه ڪندا آهن، تنهن هوندي به انهنکي ڦل پراڻو ٿيندو آهي. انهنجي پراڻو ۾ ئي اهڙي طرح لکيل هوندو آهي. اهو سڀ ڪمن تي مدار رکي ٿو.

س - ۶۰۹. اسان مان ڪيترن کي ڏيڻو پٽ، پوٽيون پوٽا آهن. جڏهن اسين اڀياس ڪندا آهيون ته اهي ڀڃندا آهن ته اسين ڇا ڪري رهيا آهيون؟ ڪنهن به ٻار کي نامدان کان پهرين ڇا ڪڇ ٻڌائي سگهجي ٿو؟ انهيءَ کي سوالن جو ڪهڙي طرح جواب ڏنو وڃي؟

ج - توهين انهن کي سمجهت جا سڌاڻا ٻڌائي سگهو ٿا. مالڪ کي سڄي هڙدي سان پيار ڪرڻ جي باري ۾ ٻڌائي سگهو ٿا. سڀاويڪ طور ٻا، ماما پٽا کان گهڻو ڪڇ سگهيا آهن، پر مان سمجهان ٿو، اڄ انهنکي سمجهت تي هلاڻ جو فيصلو خود پنهنجي لاءِ

انوار ڪرڻ گهرجي، انهيءَ ساهون خود هڪ سئو مثال ٻڌجي ڏيکارڻ
گهرجي، انهيءَ رهنمائي ڪرڻ گهرجي، نڪ صلاح ڏيڻ گهرجي، پر
وڏي ٿيڻ ئي انهيءَ خود فيصلو ڪرڻ ڏجي.

س - ۶۱۰. توهانجي ويچار ۾ ڇا آثر هتيا ڪرڻ وارا دنيا کان
بيزار هوندا آهن؟ مالڪ سان ملڻ چاهيندا آهن؟

ج - نه، ٿورو به نه. هو مالڪ سان ميللاپ ڪرڻ لاءِ آثر هتيا ڪونه
ڪندا آهن. اهي بزدل آهن ۽ سنسار سان مقابلو نٿا ڪري سگهن.
انهيءَ من ۾ ڪڇ خواهشون هونديون آهن، جيڪي هو پوريون نه
ڪري سگهندا آهن. تڏهن نراس ٿي آثر هتيا ڪندا آهن. انهن
خواهشن کي پوري ڪرڻ لاءِ کين وري دنيا ۾ اچڻو پوندو.

س - ۶۱۱. ڇا آثر هتيا مهاڀاپ آهي؟

ج - ها، بيشڪ. مٿس ديهه هفت ۾ يا آسانيءَ سان ٿئي ملي. تنهنڪري
انهيءَ کي ورت ٿي ناس ڪرڻ، بيشڪ هڪ وڏو مهاڀاپ آهي.

س - ۶۱۲. ڇا ڪڏهن ڪڏهن هتيا پوريان، سوار مان آتما ڪڍي

ڇڏڻ جو هڪ اوج پاو نه هوندو آهي، جيئن ته ڇڏڻ ۾ ٿيندو آهي؟
ج - نه، اهو ڪم اهڙي طرح سوار مان نڪرڻ جي اوج پائو
سان نه هوندو آهي. انهيءَ پٺيان بلڪ اهو پار هوندو آهي ته سوار ۾
رهندي جيڪي چاهيندا آهيون، اهو ڇو نٿو ٿئي، اڃائون پوريون ڇو
ٿيون ٿين. آثر هتيا ته ڪانٽوڙا جو ڪم آهي. جيڪو مٿس شورو مليو
آهي، انهيءَ انمول دانت کي برباد ڪرڻ آهي.

س - ۶۱۳. جيڪڏهن ستسنگي رڌي سڌي راپٽ ڪري ته ڇا

انهيءَ کي انهنجو استعمال نه ڪرڻ گهرجي؟

ج - جيڪڏهن ڇڏڻ سون ڌاران نام جي ڪمائي يا محنت
سان راپٽ ٿيل رڌن سڌن، جو استعمال ڪجي ته نه انهيءَ ۾
پنهجو نقصان ٿئي ٿو، جيڪا ڪيل ڪمائي هوندي آهي، اها ناس
ٿي ويندي آهي. مالڪ اسان کي اها شڪتي انهيءَ لاءِ نٿو ڏئي ته
اسين انهيءَ جا راوي بڻجن، انهيءَ جا حصيدار بڻجن. انهن شڪتين

جيتري قدر وواه جو تعلق آهي. طلاق ڏيڻ مناسب ڪونهي.
وحاڻي ڏرشيءَ کان جڏهن ڀڄڻ سهرڻ ڏواران سنسار سان ئي موهر.
وڙجي ٿو ته اهو ئي اصلي طلاق آهي. اهڙي طرح من ۽ آتما جون
ڇڙون ئي سنسار کان ڪڍي وڃن ٿيون. اسانجو سنسار کان طلاق ٿي
وڃي ٿو ۽ مالڪ سان نالو ڇڙي وڃي ٿو. سنسار سان سنڀيڻ ختم ٿي
وڃي ٿو، مالڪ سان ڇڙي وڃي ٿو. پر گرههست جيون ۾ مان طلاق
جي خلاف آهيان. اهو منهنجو شخصي ويچار آهي. مان ڪنهنڪي هجڻو
نٿو ڪوڻ چاهيان.

س - ۶۰۸. روزاني زندگيءَ ۾ ڪيترا ئي مسئلا اچن ٿا. جيڪڏهن
ڪو ڪم اسانجي اڃا انوسار نٿو ٿئي ته انهيءَ کي مرضيءَ مطابق ڪوڻ
لام زبردست ڪوشش ڪوڻ گهرجي يا جيئن به ٿئي، هاڻ ڏجي.
اهو سچي ته خود بخود نڪي ٿي ويندو؟

ج - پنهنجي طرفان پوري ڪوشش ڪوڻ گهرجي، پر ڦل مالڪ
جي هٿ تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه اڃا انوسار نه
ٿئي ته نواس نه ٿيڻ گهرجي. اهو سهڻو گهرجي ته پراڻو ۾ اهو ئي
لکيل هو. اسانجي پاڻ ۾ ڪوشش ڪرڻ ته لکيل هو پر ڦل پراڻو
ڪوڻ جو نه. ڪيترا ماڻهو ڪوشش نه ڪندا آهن، تنهن هوندي به
انهنکي ڦل پراڻو ٿيندو آهي. انهنجي پراڻو ۾ ئي اهڙي طرح لکيل
هوندو آهي. اهو سڀ ڪمن تي مدار رکي ٿو.

س - ۶۰۹. اسان مان ڪيترن کي ڏيڻو پٽ، پوٽيون پوٽا آهن.
جڏهن اسين اڀياس ڪندا آهيون ته اهي ڀڄندا آهن ته اسين ڇا ڪري
رهيا آهيون؟ ڪنهن به ٻار کي نامدان کان پهرين ڇا ڪڍ ٻڌائي
سگهجي ٿو؟ انهيءَ کي سوالن جو ڪهڙي طرح جواب ڏنو وڃي؟
ج - توهين آهن کي سمجهت ڇا سڌايت ٻڌائي سگهو ٿا. مالڪ
کي سڄي هڙدي سان پيار ڪرڻ جي باري ۾ ٻڌائي سگهو ٿا. سڀاويڪ
ور ٻار، ماما پٽا کان گهڻو ڪڍ سگندا آهن، پر مان سمجهان ٿو، ا
هي زماني ۾ انهنکي سمجهت ڇا ٿي هاڻ جو فيصو خود پنهنجي

ج - زندگيءَ ۾ ڪڏهن بيزار يا نراس نه ٿيڻ گهرجي. هن چيرون جو ڳوٺي ۾ گهڻو صحيح فائدو وٺڻ گهرجي. جيڪي سراس مالڪ ڏنا آهن، انهن جو اثر طريقي سان استعمال ڪرڻ گهرجي ۽ پنهنجي مقصد کي هميشه سامهون رکڻ گهرجي. پنهنجي منزل تي پهچڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پير عام طور اسين ٽڪري ٻوڏا آهيون، ڇو ته حالتن ڪارڻ، من ماضيءَ مطابق فائدو حاصل نٿو ٿئي. جيڪڏهن سڙر جو تيار ڪريون ته ڪهڙي خبر ته اهو سڙر ڪهڙو ملي، انهيءَ کان سنو يا خراب. مليل موقعي جو ڀرور فائدو وٺڻ گهرجي ۽ ڪڏهن به دل ۾ انهيءَ قسم جا خيال نه آڻڻ گهرجن.

س - ۶۰۶. جيڪڏهن ڪو پرفڪٽ ڪنٽرول جي ڪوشش ڪري ٿو يا نميندي ڪرائي ٿو ته ڇا انهيءَ سان به ڪم ٿي اٿس ٻيو ٿو؟

ج - جيڪڏهن هڪجي ڪومن ۾ نميندي ۽ ستان پيدا نه ڪرڻ هوندو ته هو لائين ڪندو. ڪومن کانسواءِ ڪچ به نٿو ٿئي، ڪم ٿي هن کان لائين ڪرائين ٿا.

س - ۶۰۷. ڪنهن مون ڪان ڪلهه ٿي پڇيو هو ته ڇا ست طلاق جي آڳيا ڏئي ٿو؟

ج - جيڪڏهن ست ست جي باري ۾ ڪجهه چيو ويو آهي ته اهو ٺيڪ ڪونهي. ست ست ته ڪتب ۾ اڻڪتا آئي ٿو، هميشه همدردي پيدا ڪري ٿو. مان هميشه چوندو آهيان ته ٻن سهرن دوران مڻش هڪ سڙو پٽي، سٺي پٽي، سڙو پٽل، سڙو پٽ ٻڌندو آهي. جيڪڏهن لائين نه آهي ته سمجهو ته ٻن سهرن ۾ ڪهڙي آهي. ٻن سهرن اسان کي هڪ ٻئي جي ويجهو آئي ٿو. زندگيءَ ۾ پنهنجي زندگيءَ ۾ ٻن سهرن کي سمجهڻ گهرجي، انهيءَ نڪتو گهرجي. اصليت کي مڃڻ ڏيڻ گهرجي، انهن کان پاڻ بچائي ڇڏڻ نه گهرجي. عورتي ماڻهن جو طلاق ڏسي افسوس ٿيندو آهي، خاص ڪري ستمگين ۾ جيڪڏهن اهڙي طرح ٿيندو آهي ته وڌيڪ ڏک ٿيندو آهي.

وڃي، جيئن مالڪ جي پڳتي ڪري سگهون. ضرورت وقت دوا
ڪا به ڪوبه هرج ڪونهي.

س - ۶۰۳. ڇا توهانجو وشواس آهي ته اهي رسائين شيون جيڪي
جيڪل، دماغي بيمارين کي نڪ ڪرڻ لاءِ استعمال ڪيون وڃن ٿيون،
انهن سان اهمڪار دور ٿي وڃي ٿو؟ ڇا انهيءَ جي استعمال ڪرڻ
سان ڪو روحاني انيڙو ممڪن آهي؟

ج - اهي پدارت ڪوبه روحاني انيڙو نه ڪرائي سگهندا. اهي مدد
ڪي سمهاري ڇڏين ٿا، ٿي سگهي ٿو ته اهي پدارت وزن واري مدد
کي ڀرڻ ٿئي ٿو ته هو سمادتيءَ ۾ آهي يا پتو نه اٿس ته ڪٿي آهي
يا هنجي اکين جي اڳيان ڪيترائي خيالي نظارا گهٽ لڳن. انهيءَ
حالت ۾ نه ته مٿي وڃڻ جي شڪتي هوندي آهي ۽ نه هيٺ اچڻ جي.
جهڙي طرح نشيدار پدارت وغيره، مظهره کي مدهوش ڪندا آهن.
هن کي ڪابه سد بڌ نه رهندي آهي، انهن گورن، ڪمپوسلس ۽ ائين
دوائن سان به من ٿي اهڙو ئي اثر پوندو آهي.

س - ۶۰۴. مون کي ڪيترائي مظهر ڏيا آهن جيڪي دعويٰ ڪن
ٿا ته هو رسائين شيون واپرائي آندو ميدلن ۾ هلي ويا، جتي انهنجي
خيال موجب پوما لڳا آهن. ڪيترا اهو چوندا آهن ته هو هڪ نئين سمنڊ
۾ پهچي ويا، انهن اُٿي جي جانورن جون تصويرون به ٺاهيون آهن.
اهي شيون چور ٻار ۾ ملنديون آهن. مون ٻڌو آهي ته همدو انهن دوائن
کي روحاني ٽوڻيءَ لاءِ ڪم ۾ آڻيندا آهن.

ج - ڀارت ۾ پنڳ، يا چرش آهي. ڪيترا مظهر پنڳ، ٻي سمنڊ تي
وڌندا آهن. اهو هڪ قسم جو نشيدار پدارت آهي. ٻاهران چوڪ ۾ ته
اٿين چٽي سگهجي ٿو ته اهو شواب ڪونهي، پر دراصل ڳالهه اها ٿي
آهي. ڪوبه فوق ڪونهي. ڪنهن به نشي کي استعمال ڪرڻ سان
روحاني ٽوڻيءَ ۾ رڪاوٽ پوي ٿي.
س - ۶۰۵. جيڪڏهن ڪو زندگيءَ مان ٽنگ اچي، گروءَ کي
چوڪاري لاءِ ويٺي ڪري ته ڇا گورو موت ٿيڻي ڇڏيندو؟

مختلف مسئلا

س - ۶۰۰. مهاراج جي ، مون ٻڌو آهي ته درد ئي دوا آهي .
ٻڌڻا کي جيترو ئي سگهي سهن ڪرڻ گهرجي يا درد دور ڪرڻ جي
دوا وٺڻ گهرجي ؟

ج - جيڪڏهن بيماريءَ ۾ اهو سوچي دوا نه درئي وڃي ته انهيءَ
سان ڪرمن کي ڇڪائڻ ۾ وڳهن ٻوندو ته اهو ڪرمن جي باري ۾
هاست غلط خيال آهي . زندگيءَ کي هميشه وهنداري ويچارڻا سان
سٺ گهرجي . جيئن ته مون ڪلهه چيو هو ته سائنس جي حاصلات ؛
هن سهوليتن کي جسماني سڪ لاءِ استعمال ڪرڻ گهرجي ، پر زندگيءَ
جو اصلي مقصد نه وسارڻ گهرجي . درد يا ٻڌڻا کان چونڪاري پاڻ
لاءِ ڊاڪٽر کان صلاح وٺڻ ۾ ڪوبه هرج ڪونهي . جيڪڏهن ڪرمن ۾
فائدو ٿيڻ لکيل هوندو ته فائدو ٿيندو . جيڪڏهن ٽوهانجي ڪرمن ۾
ڊاڪٽر کان علاج ڪرائڻ ۾ فائدو هئڻ لکيل هوندو ته قدرتي طور
ڊاڪٽر وٽ وڃي ، هنجي دوا جو استعمال ڪري ، ٻڌايل کاڌي جي
پوهن دواران فائدو حاصل ڪندا . تنهنڪري اهو نه سوچڻ گهرجي ته
ٻڌڻا کان چونڪاري بابت ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا ته انهيءَ سان
ڪرمن ۾ وڳهن ٻوندو . اها وهنداري ويچارڻا ڪونهي . اسان کي هن
سمار ۾ رهڻو آهي .

س - ۶۰۱. ڇا اهو مناسب آهي ته جيڪڏهن ڪو بيمار هجي ته
انهيءَ جي مدد ڪرڻ گهرجي ؟
ج - اهڙي حالت ۾ دوا دواران همدردِي ڏيکاري ، صلاح ڏئي
هر قسم جي سهائتا ڪرڻ گهرجي .

س - ۶۰۲. مون کي ستنسگيءَ جي ضرورتن جي خبر آهي . ڇا انهيءَ
کي دوا ڏيڻ گهرجي يا نه ؟
ج - دوا وٺڻ ۾ ڪابه برائي ڪونهي . دوا ٻڌڻن جي سڪ لاءِ نه
نهي درئي وڃي نه وٺڻ ئي گهرجي . اسان کي نه صرف پنهنجي ٽن درستيءَ
کي ليڪ وٺڻ لاءِ يا بيماريءَ کان بچڻ لاءِ دوا جو استعمال ڪرڻ

س - ۵۹۹. بهاراج جي، جيڪڏهن ڪنهن کي ڪنهن کان
وٺو هجي ۽ اهو فرض نه ڇڪائي ته ڇا اهو ٻڌل رقم جي کائي ۾
گهرجي يا وصولي لاءِ همدو ڪرڻ گهرجي. انهيءَ جو ڪم
ڪهڙو اثر ٿيندو آهي؟

ج - انهن ڳالهين ۾ وار تان ڪل نه لاهڻ گهرجي. زندگيءَ ۾ وهندو
ويجاڙ ڌارا رکڻ گهرجي. جيڪڏهن توهين سمجهو ٿا ته هن کان
کي ڪڍڻ وصول ڪرڻو آهي ته قانوني ڪارروائي ڪري سگهو
جيڪڏهن ڪم ۾ وصولي لکيل آهي ته، ٽي رينڊي، نه ته
حالت ۾ توهين همدو ۾ هارا ٿيندا.

پڌاڻن مان ڪهڙو فائدو؟ جيڪڏهن سٽڪرو ۽ سٽاڻ ڳالهه ڪندا آهن ته سڀايتا به ملندي ۽ وهندي به ٿيندي.

س - ۵۹۸. جيڪڏهن ڪو احساس ٻيا انيڙ ٿئي ته ڪهڙي طرح خبر پوندي ته اهو روحاني آهي، پر مشور جي ڏاڍ آهي يا انين ئي من جو ڀروم آهي؟

ج - ڪيترن قسمن جا انيو ٿيندا آهن. خيالي انيو به ٿيندا آهن ۽ روحاني به، پر انهيءَ ڳالهه جي خبر پئجي ويندي آهي ته، اهو اعليٰ آهي يا خيالي. مثال طور جڏهن پهرين ئي ٻڌار وار آهي ته، اها اسان جي هن قسم جو انيو ٿيندو ۽ جڏهن اهي ٿيندا آهن ته انهيءَ کي صرف ڪلپنا نٿو چئي سگهجي. انهيءَ ڪري به مان کي خيالي نٿو چئي سگهجي جو جدا جدا دشن ۽ جدا جدا وقت جي ڪيترن سمن لاهيندڙ درجن ڪيو آهي. جڏهن اسانجو انيو اُنهيءَ انيو سان ميل کاليندو آهي، جن سان اسين ڪڏهن ڪڏهن لڏا سگهون، نه جن جي اوليٰ ئي سمجهي سگهون ٿا، جن جي دس ۾ اسين ڪڏهن ويا ڪرڻ آهيون ته اهو خيالي نٿو ٿي سگهي، جڏهن هڪ ئي ڳالهه جو ڪهڙن ئي سمن ۽ ٻين عالمان وٽن ڪيو آهي ته اُهي انيو سڃا آهن، ليڪه آهن، غلط ئي ڪونهن. مثال طور ”گائيد بڪ“ پڙهي ٿيندا آهيون ته انيو مار ڪن ٿا ليدن ٿا ٻين ساءون ٻڌي سفر ڪندي رستي تي ڇا ڇا ٿيندا آهن، سفر ڪرڻ طئه ٿيندو. جڏهن جهاز ٺري پئي ويندا آهيون ته خبر پئجي ويندي آهي ته اهي ئي شيون ساءون اينديون آهن، اُهي شيون ٿي اهو نٿو چئي سگهجي ته اهي صرف ڪلپنا هئا آهن، جو نه پهرين ٻڌار وار آهي ته، هارڪ، پر ڪهڙا ڪهڙا اسان ايندا. جڏهن پئجي انيو جي انهن ماڻهن جي انيو سان پستي ٿي ويندي آهي جيڪي انهيءَ هارڪ تي وڃي چڪا آهن ۽ اُنهيءَ به اُهي ئي انيو ٿيا هئا ۽ اُنهيءَ هارڪ ۾ اهي ئي نظارا آيا هئا ته سيارو ڪو طور وشواس ٿي ويندو ته اسان اها انيو به سڃا يا صحيح آهن ۽ اسين ڪو سمجهون ٿا ٿي رهي آهيون ٿا اهو ئي ڪجهه ٿي رهيا آهيون، جو ٿي ڪونهندو هو. ساڳي ئي روحاني انيو به آهي.

۵۹۵ - ۵۹۶. توهين فرمايو ٿا ته، سنڌين انهن انيٽن جو ورڻ ڪيو آهي. جيڪو ٿورو گهڻو ساهتي، مون پڙهيو آهي، انهيءَ ۾ مونکي ته آهي ڪٿي به نظر نه آيا آهن.

ج - انهن انيٽن جو ورڻ سنڌ ۾ جي سڀني ڀڃڪڙين ۾ آهي. جيڪي اسين عام ڄڻا جي اڳيان رکندا آهيون. توهان صرف هڪ ليک پڙهيو آهي ۽ جيڪڏهن توهين وڌيڪ ڪڍ ڪندا ته گهٽ ۾ گهٽ سٺ مثال توهانکي ان باري ۾ ملي ويندا.

۵۹۶ - ۵۹۷. سمجهو، مونکي ڳاڙهي رنگ، جو، سووھن ڌرين وارو مڪان ڏسڻ ۾ اچي ٿو. ڇا ته مونکي اهو ٻڌائي سگهندا ته جيڪي ڪڇ ڏسي رهيو آهيان، اهو ڀرم مائر ڪونهي، بلڪ اهڙو مڪان آهي جيڪو ترڪي يا سس ڊل ڪمڊ ۾ آهي ۽ اتي ٻيئي ڏائي طرف وڃي ملندو؟

ج - جيڪڏهن اندر ائين مار ۾ آي تڏهن ڪري رهيا آهيون ته نامدان وقت ٻڌايل نشانين ذريعي خبر پئجي ويندي ته، اها خيالي شيع آهي يا اصلي. اهڙا شڪ سوال ٿڌن ئي پيدا ٿيندا آهن جڏهن ته حقيقت جو گمان هوندو آهي، ته ڪلهيڙا جو. جڏهن حقيقت کي خود پنهنجن اکين سان ڏسبو آهي، تڏهن ڪوبه شڪ يا انديشو نه رهندو آهي. نامدان وقت صاف مقرر نشان ۽ پور ڪوڙ لاءِ ڪسوٽي به ٻڌائي وئي آهي. ڪڏهن ڪڏهن توڙي ڪندي هر سفر ساڻين سان اندر ۾ ڳالهه ٻوله ٿي ويندي آهي.

۵۹۷ - ۵۹۸. ههراج جي، توهين فرمائي رهيا هئا ته پنهنجو روحاني انيٽ ڪنهن ٻئي کي نه ٻڌائڻو آهي. جيڪڏهن ڇڻ سمجهن ۾ ڪاوت پوي ته، ڇا انهيءَ باري ۾ ڪنهن کي به نه ٻڌايو وڃي ۽ ڳالهه ڳڻپ رکي وڃي.

ج - اندر جون رڪاوٽون صرف ستڙو ئي دور ڪري سگهي ٿو. جڏهن ٻيو ڪو سھائتا ڪري ٿي ته سگهي ته انهيءَ کي ان باري ۾

جو فائدو وٺڻ چاهيندا آهن. اهڙيءَ اوستا ۾ اهو انسان ڏسجي سگهي ٿو ۽ لالچ ۾ اچي پنهنجي ڪمائي ختم ڪري سگهي ٿو.

س - ۵۹۳. پر پنهنجي انڙ جي سچائيءَ جي ڀر ۾ ڪيئن ڪجي؟
ٿي سگهي ٿو ته ايماسي پنهنجي من جي ڏوڪي جو شڪار هجي، خيالي گهوڙا ڊوڙائيندو هجي ۽ اهو به ٿي سگهي ٿو ته هو اهو سوچي ته هنڪي اهڙي شڪتي ملي آهي جيڪا حقيقت ۾ ڪيس نه ملي هجي.

ج - خيالي گهوڙا ته چار ڏينهن ڊوڙائي سگهجن ٿا. جيڪڏهن ان ٻاڇڻ ماڻهن جو ڪو انڙ هجي ته انهيءَ کي صرف من جي انتهائي چڱي سگهجي ٿو. جيڪڏهن ان يا ٽن ماڻهن جو انڙ هجي ته شايد اهو خيالي هجي، پر جڏهن سڀني کي انهن انڙ ٿيڻ هجي ته انهيءَ کي خيالي نٿو چئي سگهجي. نامدان وقت اها ڳالهه ڪرڻي سمجهائي ويندي آهي ته صحيح يا غلط، مٿيا يا سچي انڙ جي ڀر ۾ ڪٿڙي طرح ڪرڻي آهي.

س - ۵۹۴. اسان کي ڪيئن معلوم ٿئي ته سڀني کي ساڳيو ئي انڙ ٿي رهيو آهي، جڏهن ائين ڪنهن سان ڳالهايو ٿي نٿي ڪري سگهجي؟

ج - اسين انهن انڙن جي باري ۾ سندن جي ٻاڻيءَ مان معلوم ڪري سگهون ٿا. انهن پنهنجا انڙ لکيا آهن، جن جو سنڌ سامعيت ۾ ورن آهي. انهنجي پنهنجي انڙ سان مشابھت ڪري ڏسي سگهجي ٿي. جيڪڏهن ڀارت، عرب ۽ ٻين ڏينهن جا مختلف سنڌ ۾ ٿي سچ يا روحانيت جو ورن ڪن ٿا ته اهو خيالي نٿو ٿي سگهي. جڏهن انهن انڙن جي ورن ڪرڻ رازا سنڌ جدا جدا وقت، جدا جدا ڏينهن ۾ ٿيا ۽ انهن کي ڪڏهن به هڪ ٻئي سان گڏجڻ جو موقعو نه مليو، تنهن هوندي به انهن جا انڙ ساڳيا آهن ته ان حالت ۾ انهنجي حقيقت جي باري ۾ شڪ نٿو ٿي سگهي. جڏهن انهنجي انڙن سان پنهنجن انڙن کي ملائي ڏسندا آهيون ته معلوم ٿيندو آهي ته اهي صرف خيالي يا من جو ڀرم ڪونهن.

ڏات ڪي، سندس پدارتن کي ئي پيار ڪرڻ شروع ڪريون ٿا. اسين ڏاتا جا شڪرگذار نٿا ٿيون، بلڪه هنجي نهٿن، پدارتن ۾ ئي ڦاسجي موي وڃون ٿا. پدارتن ۾ به ڏهن سڪه ميسوس ٿي سگهي ٿو جڏهن ڏاتا کي ياد رکنداسين. جيڪي ڪجهه هن ڏنو آهي، اسين انهن سان نه موه ڪريون ٿا، پر ڏيڻ واري کي وساري ڇڏيون ٿا. اسان کي صرف انهيءَ مالڪ سان پراير ڪرڻو آهي ۽ اهڙي طرح ڪرڻ سان ۽ جيئن ماڻهيءَ جي مک، ماڻهيءَ جي ڪني تي ويهي انهيءَ جو سواڻ به وٺندي آهي ۽ سڪل پرن سان اڏامي به ويندي آهي. اسين به هن سمنار مان، انهن پدارتن مان سڪه پراپت ڪري سگهون ٿا.

پي - ۵۹۱. جنهن منش ڏانهن منجهس اشارو آهي، انهيءَ ايتري شڪتي ڏيکاري جو.....؟

ج - مان ڪنهن خاص ماڻهوءَ جي باري ۾ ڪڇ نٿو چئي سگهان پر اهو ضرور چئي سگهان ٿو ته سنت سدائين نه رڳو اڀرڻ ۽ ڏيڻ آهي. سڀ ڪجهه ڄاڻندي به هو انڱاڻ ٻڌي رهندا آهن. هو هميشه نه رڳو ڏيڻ، بلڪه جي ڪم ۽ پاڻي ۾ رهڻ جو اڀرڻ ڪن ٿا. سنتن ۾ اهڪار نه هوندو آهي. مان ڪنهن ٻئي جي باري ۾ ڪڇ نٿو چئي سگهان.

پي - ۵۹۲. مهاراج جي، سنت مت ۽ ستننگين جي ايترو گهٽ ڇو رکيو ويندو آهي. ستننگي انهن ايترون جي باري ۾ هڪ ٻئي سان ڳالهه ڇو نه ڪري سگهندا آهن؟ مان سمجهان ٿو ته سنت مت آتما جي سائنس آهي ۽ ڪوبه سائنسدان پنهنجي ايترو جي سچائي ڄاڻڻ لاءِ ان سان ڳالهه ڪري سگهي ٿو.

ج - اهو ٻڌپ هميشه رهندو آهي ته اهڪار ٻڌا نه ٿي. ڪنهن ٻئي کي پنهنجي اندرئين ايترو ٻڌائڻ وقت منش پاڻ کي وڏو سمجهڻ شروع ڪندو آهي ۽ اهڪار سبب جيڪي ڪجهه هن کي حاصل ٿيو آهي، اهو هو وڃائي وهي ٿو. اها ڳالهه آهي ته جڏهن ٻين کي خبر پئجي ويندي آهي ته هيءُ منش ڪمائي وارو آهي ته هو هنجي شڪتيءَ

پائون کي وساري ڪنهن ٻئي کي ڪڏهن به پيار ئي نه ڪري سگهون ها. ٻالھڙ ۾ مانا پتا سان ڪيترو پيار هوندو آهي پر ڪڏهن پيا هون. سامهون اچن ٿا ته وقت اچڻ سان مانا پتا کي پلجي ويندا آهون. اهو پيار ڪيڏانهن وڃي؟

پيار جو ارتق آهي پوئتر ڪانسواءِ سڄي سنسار کي پلجي وڃڻ، پر اسانجي پيار جو هر روز رنگ بدلائيندو رهي ٿو. اڄ ڪنهن سان سڀاڻي ٻئي سان، اڄ هتي سڀاڻي هتي. سو اسانجو ڪنهن سان به سچو پيار ڪونه هوندو آهي. سنسار ۾ فرض سمجهي رهڻو آهي ۽ ٻئي ٻئي، پتا، پٽ يا ناگڙو ڪي ناتي پنهنجو فرض پورو ڪرڻو آهي. پر انهن سان هون، پيدا نه ڪرڻ گهرجي. نه ئي انهن کي پنهنجي مٿان اثر ڪرڻ ڏجي. مثال طور هڪ نئين پوئلڳل چوڪري پنهنجي مانا پتا جي ڳهر اچي ٿي ته پيئون، پائون، ساڙين سان ملندي آهي. ڳهر جو ڪم ڪار به ڪندي آهي، مانا پتا جي شيرا ڪندي آهي، انهن سان پيار ڪندي آهي. پر هنجو اصلي پيار هزارين ميل دور پنهنجي ٻئيءَ سان هوندو آهي. جتي هوءَ خود آهي اتي هنجو من ڪونهي. اهو ڪنهن ٻئي اسٽان تي آهي. اسان کي به هن سنسار ۾ هڪ نئين شادي شده چوڪريءَ وانگر رهڻو آهي. سنسار ۾ رهڻو آهي، انهيءَ جا سڀ ڪم ڪار آهن. فرض پورا ڪرڻ آهن، پر دل هنجي چوڻن ۾ هڻڻ گهرجي. جيڪڏهن ماڪيءَ جي مک ماڪيءَ جي ڪٿوري جي ڪٽي ئي ربيبي ماڪي چٽي ٿي ته هوءَ ماڪيءَ جو به سواد وٺي ٿي ۽ سڪل اون سان اڏائي به سگهي ٿي، پر جيڪڏهن هوءَ ڪٿوري جي اندر وڃي وهندي آ، نه هوءَ ماڪي جو سواد ئي وٺي سگهندي ۽ نه ئي ماڪيءَ مان نڪري سگهندي، انهيءَ ۾ ڦاسجي ٿو ٿي ٿو ٿي ٿو ٿي ٿو ٿي ٿو ٿي.

جيڪڏهن اسانجو من، اسانجي دل، اسانجو زبان انهيءَ عالم ۾ وهندو ته اسين سنسار ۾ به سڪ پراپت ڪري سگهنداسين. جيڪڏهن هڪي وساري ڇڏينداسين ته هي سچو سنسار اسان لاءِ ڏڪڻائي ئي پوندو ڇو ته اهڙيءَ حالت ۾ اسين انهيءَ دانا کي پٺاڻي سندس ڏنل

ٿي ٿئي سگهي. هن سمنار ۾ تڏهن ئي شانتِي ملي سگهي آي، جڏهن
من ۾ مالڪ جو سڄو پيار پيدا ٿيندو. جيڪڏهن مالڪ سان ملڻ واري
مارگ تي هلنداسين ته هن سمنار ۾ به چار ڏينهن سڪ جا گذاري سگهنداسين.
جيڪڏهن هڪي وسار ٿي ته هيءُ سڄو سمنار اسان لاءِ ٺڪ روپ، ڪشت
۽ پڙا جو لڻستان بڻجي پوندو. مان اهو ئي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري
رهيو آهيان (هتي مهاراج جن انهيءَ ٻاڪ جو مثال ڏنو جيڪو پتا جي
آڱر پڪڙي نمائش ڏسڻ وڃي ٿو. جيسين پتا جي آڱر پڪڙيل هئس،
هڪي نمائش ۾ هر هڪ شي وٺندڙ لڳي ٿي، پر جڏهن پتا جي آڱر
چڏي ڏنائين ته انهيءَ نمائش جي ڪا به شي هن کي ٿئي وڃي ۽ هو
پتا لاءِ روڻي ورلاپ ڪري ٿو.) اسان کي اصلي سڪ پوءِ پتا جي پيار،
هڪي پگڙي ۾ ئي پراپت ٿيندو. هڪي وساريءَ سمنار ۾ ڪڏهن
به سڪ پراپت ٿي ڪري سگهون.

س - ۵۹۰. ڇا پرماتما جي پريم جو اهو ارت آهي ته اسان کي
پنهجي پتي، پٽي ۽ ڀاءُ مانا وغيره سان ڪو به پريم نٿو رهي؟ ڇا
پريم پريم پيار سماعت ڪري ٿو ڇڏي؟

ج - پريم ۽ فرض ۾ فرق آهي. پتيءَ جا پتيءَ لاءِ ۽ پٽيءَ جا
پتيءَ لاءِ ڪڇ فرض هوندا آهن. پر ٿي سگهي ٿو ته انهن ۾ پريم نه
هجي. جيڪڏهن سچ پچ پيار هجي ها ته امريڪا ۾ هڪ به طلاق نه
ٿئي ها. جنهن کي پتي پٽيءَ جو پيار ڇڏي ٿو، دراصل اهو پنهنجو پاڻ کي
دوڪي ڏيڻ واري ڳالهه آهي. هو پٽي سمجهندا آهن ته اسان ۾ هڪ پٽي
لاءِ پيار آهي پر موقعي اچڻ تي خبر پوندي آهي ته هن جي هڪ پٽي
سان نفرت آهي. پوءِ اهو پيار ڪيڏانهن ويندو آهي؟ اهو عوه، اهو پيار
صرف ڪرڻ جي لپس دان سبب آهن. ڪڇ ڪرڻ جو ليڪو ڇڪاڻو
هوندو آهي، جيڪو پتي، پٽي، ڀاءُ وغيره بڻجي اسين پوکي پورو
ڪندا آهيون. اسين اهو محسوس ڪرڻ چاهيون ٿا ته اسين پيار ڪونهون
ٿا پر اندر ۾ خبر هوندي آهي ته سڄو پيار آهي ئي ڪونه. جيڪڏهن
پيار سچ پچ ايترو سچو ۽ پختو هجي ها ته پنهنجي مانا پٽا پٽن ۽

سنڌيت ميت ۾ رهڻي

س - ۵۸۸. مهاراج جيءَ ڪرپا ڪري توهين ٻڌائيندا ته ماس، شراب، هٿس ۽ ٻيون ٻين جي تياڳ ڪانسواءِ ٻيا ڪهڙا ڪهڙا ڪم آهن، جن جو اسان کي تياڳ ڪرڻ گهرجي؟

ج - ٻي ڪا به ٻي رهڻ ڪونهي، مالڪ جي پڳتيءَ سان باقي سڀ ڪٿا ازخود اچي ويندا آهن. جيڪڏهن سنڌيت جي سڌاڻن کي زندگيءَ جو هڪ حصو بڻائي ڇڏجي ته اسين ماس هڃي، آڻڻ، نشيلي ٻڌارڻ کان ٻي رهڻ ڪرڻ شروع ڪندا آهيون. نيڪ چوڻ، سٺي رهڻي شروع ڪندا آهيون ۽ بنا ناڪي نيمائون، ٻين سمورن کي وقت ڏيڻ شروع ڪندا آهيون. جڏهن اهڙي طرح ڪيو ويندو ته مان سمجهان ٿو ته باقي سڀ ڪٿا ازخود اسانجي اندر اهڙي طرح اچي ويندا، جيئن ڪير ٿي ملائي. پوءِ انهن ڪٿن کي پيدا ڪرڻ لاءِ ڪوشش نه ڪوڻي پوندي آهي. اهي پنهنجو پاڻهه پيدا آهن. جيئن مالڪ سان پيار وڌندو، جيئن وڌيڪ مالڪ جي ويجهو ٿيندا ويندا اسين اوترو ئي وڌيڪ لاهي ڪٿا اسان ۾ ايندا آهن، بنا ڪوشش ٿي لاهي اسان ۾ اچي ويندا آهن ۽ اهي ڪٿا اسانجو هڪ مکيه انگ بڻجي ويندا آهن.

س - ۵۸۹. جيڪي ڪجهه ڇڏو ويو آهي، انهيءَ جو اهو ارتق سمجهيو وڃي ته اسين هن سرڙ ۾، هن ڌرتيءَ تي، سڪ يا سرڙ پراپت ٿيا ڪري سگهون ۽ دراصل اسانجي آتما کي ڪنهن ٻئي روپ ۾ اڇ روحاني منڊلن تي وڃڻو پوندو آهي، جيئن سڄو سڪ پراپت ڪري سگهون؟

ج - نه، مان لاهو ٿي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري رهيو آهيان ته جيئن اسانجي سرڻ هن سنڌ ۾ ڇڙي پئي آهي، اسين سڪ پراپت ٿيا ڪري سگهون، جيڪڏهن سنڌ جا سڀ سڪ، سڀ سهوليتون به حاصل ٿي وڃن، تڏهن به اسين سڪي ٿيا ٿي سگهون. اصلي سڄو سڪ نه تڏهن پراپت ٿي سگهي ٿو، جڏهن آتما واپس وڃي پرماتما ۾ ليڻ ٿي ويندي. جيئن آتما پرماتما کان جدا آهي، هيءَ ڪڏهن به سڪي

جي مسئلن کي حل ڪرڻ ۾ ڪوبه ڪامياب نٿو ٿي سگهي. انهن
 پڙهي ٿو، انهن ڪم ۾ ڪوبه سڌارو نه ٿيو. پاڪ آهڻدي
 اچي چڪا آهن، پر هن سنسار ۾ ڪوبه سڌارو نه ٿيو. پاڪ آهڻدي
 ڪوشش جي باوجود به اڄ، اڳ کان وڌيڪ بوائي ٿي. هن
 سنسار ۾ هن سنسار کي سڪن جي نگراني لاهڻ نه آڃن. هو
 صرف پنهنجن خاص چونڊيل آئنائين کي واپس وٺي وڃي، مالڪ سان
 ملائڻ لاءِ اچن ٿا. جيئن حضرت عيسوي پنهنجي وقت ۾ ڪيو. حضرت
 عيسوي اهو به فرمايو هو ته مان سنسار ۾ شائتي استقامت ڪرڻ لاءِ آيو
 آهيان. سنسار سڌائين مالڪ جي هُج ڪم يا پاڻي ۾ رهڻ جو آپديش
 ڏين ٿا. انهيءَ جو ارڻ آهي ته پنهنجي پرابڌ کي، سڪن ڏکڻ کي
 ڪل خوشيءَ سان برداشت ڪري، پوکڻ گهرجي نه ته ڏکڻ ۾ ايترو
 ڊيڄي وڃي جو مالڪ جي پڳتي ٿي نه ڪري سگهون ۽ نه سڪن
 ۾ ايترو غاڻان ٿي وڃي جو خيال اندرمان جي پوکڻ ڏانهن هلي
 وڃي ۽ پرماتما جي ياد ٿي نه رهي. نه هجي يا سڪه هرحال ۾
 پرماتما کي ياد رکڻو آهي. سنسار جو والارڻ ڪڏهن به نٿو بدلاجي
 اسان کي ٿي پنهنجو پاڻ کي بدلائڻو آهي.

جيڪڏهن توهانجي سمجهه ۾ اچي ته توهين به انهيءَ تي هلي، فائدو ٻڌايس ڪري سگهو ٿا. پر ڪنهنڪي به مجبور نه ڪرڻ گهرجي ۽ نه ڪنهنجي به دل ڏکون ٿيڻ گهرجي جيڪڏهن هو ڪنهن ٻيءَ ڳالهه ۾ دلچسپي رکڻ ٿا ته رڪڻ ڏيون. ٻياري، ڀروسو اندران اچڻ گهرجي، تڏهن ئي هو ٻيڙي وانگر مضبوط ۽ اڏول ٿيندو آهي. ٻيءَ حالت ۾ ريتيءَ جي پست وانگر هوندو. جيڪو فيصلو آهي توهانجي رنجارتن جي اثر هيٺ اچي ڪندا ته اهو اسٽر نه ٿيندو. جڏهن اهو اثر، اهو رٿابندي نه رهندو ته اهو هٿي ويندو. جڏهن توهانجو اثر هٿي ويندو ته اهي پٽڪندا، انهيءَ مان ڪو به لاپ ڪونهي. وڌيڪ وڌ اسين هن مارڪ تي هٿ سان، پاڻ کي مليل فائدي جي باري ۾ ڪين ٻڌائي سگهون ٿا پر انهيءَ ڳالهه جو فيصلو هننڪي خود ڪرڻو آهي ته هنن لاءِ ڇا ٿيڪ آهي. حالانڪ اسانجو اصلي سنڀالڻ پنهجي ڪلياڻ سان آهي، پر سمنار ۾ مٿن مائٽن، سنڀالڻ، درستين ڏانهن به ڪجهه فرض عوڻدا آهن. سو اسين انهنڪي ٿيڪ مارڪ ٻڌائڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. پر جيڪڏهن انهنڪي اسانجي رهنمائي پسند نه آهي ته اسانڪي ڊڪي نه ٿيڻ گهرجي.

سس - ۵۸۷. مهاراج جي، جڏهن آفيس ۾ پنهجن سائين سان ڪم ڪندا آهيون ته اسانجي نشيطگيري ڪٿي ويندي آهي، جنهن ۾ به ماڻهو به انهن سان ملي ويندا آهن. ڇا انهيءَ لاءِ اهو سمجهيو وڃي ته انهيءَ لاءِ اسين خود ذميواري آهيون يا پنهجي صفائي ڀيڻ ڪرڻ گهرجي؟

ج - جيڪڏهن اسين انهن سوچون ته اسين سمنار جي سڀني مسئلن کي حل ڪندا اسين ته هڪ جنم ته ڇا سوين جنم به گهٽ ٿيندا. انهن مسئلن کان مٿي ٿيڻو آهي جيئن اسانجي من تي انهنجو اثر ٿئي. جيڪي ڪجهه ٿئي ٿو، ٿيڻ ڏيو. انهيءَ ڪري سنڌ اڪثر ”ڪنول گول“ جو مثال ڏيندا آهن جنهنجون چوڙون پاڻيءَ ۾ هونديون آهن پر ڪل پاڻيءَ کان مٿي رهندو آهي. شيد يا نام جي ڪماليءَ دوزان، ٻجن سورن سان خيال کي انهن ڳالهين کان مٿي وٺي وڃڻو آهي. سمنار

۵۱۵. س - جڏهن ستسنگي ٿي اهڙا سوال پڇندا آهن ۽ اسان کي جواب ڏيڻ ضروري ٿي پوندو آهي. پر اسان کي خبر نه هوندي آهي. ڇا جواب ڏجي؟

ج - انهن کي اهو ئي چيو ته اسين ڪنهن به ترقي سڀا، سب، سنگن سان ٻڌل نه آهيون اسين جتي به چاهيون وڃن لاء آزاد آهيون. اسانجو سڀيڻ صرف مالڪ جي پيار، مالڪ جي پگڙي سان آهي. پنهنجي پاڻ سهرن سان آهي. اسين ڪنهن به خاص پدارت سان ٻڌل نه آهيون ۽ ڪٿي به وڃڻ جي پابندي ڪونهي. جتي چاهيون آئي وڃون. جڏهن انهن ڳالهه ۾ من جي دلچسپي نه رهندي، انهن مان من ڪڍو ٿي ويندو ته از خود وڃڻ جي لڇا ئي نه ٿيندي.

۵۱۶. س - مهاراج جي، ڪيترا ستسنگي اهو سوچيندا آهن ته هن ستسنگ سان تعلق رکندڙ سڀ ماڻهو رسائيءَ وارا هوندا آهن، انهيءَ ڪري انهن کي غلط فهمي هوندي آهي. پنهنجي ويچار ۾ سبب سبب ۾ هرڪو منس پنهنجي روحاني ترقيءَ لاءِ خود جوابدار آهي. مان پاڻ به خود جوابدار آهيان. مون کي پنهنجي روحاني ترقيءَ خود ڪرڻي. اه خود جوابدار آهيان. سڀ کان اڻ طريقو سوچڻ گهرجي، جيئن مان آهي ۽ مون کي انهيءَ لاءِ سڀ کان اڻ طريقو سوچڻ گهرجي، جيئن مان ان تي ٺيڪ طرح هلي سگهان. مان ٻين جي باري ۾ ٿورو چئي سگهان ته هو صحيح راهه تي آهن يا غلط راهه تي. ڇا اهو ٺيڪ آهي؟

ج - ٻه ڳالههون آهن. ڪڇ ماڻهن سان اسان کي ايترو پيار، ايتري همدردي ۽ دلچسپي هوندي آهي، جو اسين اهو برداشت ٿي نه ڪري سگهندا آهيون ته اهي ڪنهن ٻئي طرف هلي وڃن. تنهنڪري انهن کي پري-پري پيار سان سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي ويندي آهي. انهيءَ پيار جو اهو آرت ڪونهي ته انهن کي غلط ۽ خود کي صحيح ثابت ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي وڃي يا اهو چيو وڃي ته جيئن مان ڪريان ٿو، توهين به اهو ئي ڇو نه ٿا ڪريو؟ اهڙي قسم جو پاڻ هٿ ڪهرجي. انهن کي پيار سان اهو سمجهائي سگهجي ٿو ته شايد توهان غلط مارڻ تي آهيو. اسان کي هن مارڻ تي هلي اهو لاپ حاصل ٿيو آهي.

سسسنگ ۽ اُن جو پربند

س - ۵۸۴. مهاراج جي، ڪڏهن ڪڏهن اسان کان هن سر جا سوال پڇيا ويندا آهن جيئن ته ”اسانجي سمجهه ۾ نٿو اچي ته ماڻهو نام ملڻ بعد به ائين سسنگن يا سپائن ۾ وڃن ٿا، انهيءَ نام ڏنو ئي ڇو ويو آهي؟“

ج - انهن ڳالهين ڏانهن خاص ڌيان نه ڏيڻ گهرجي. مان اڪثر نام ڏيڻ وقت چوندو آهيان ته مان ڪنهن کي به ڪنهن خاص شيع سان ڏيڻ نٿو چاهيان. جيڪڏهن توهين سسنگ مٿس سڏائڻ تي هار ٿا ۽ ائين سمجهو ٿا ته ڇو وقت ڏيو ٿا ته پوءِ مان توهان کي انهيءَ لاءِ مجبور ڪريان ته توهين ڪنهن سڀا، سسنگ يا آفيس سان ڪو تعلق نه وکو. آخر ۾ روحاني اڀياس ڪرڻ سان ازخود ئي، انهن کان دور ٿي ويندا آهيو. جڏهن انهن ۾ ڪا دلچسپي نه رهندي ته انهيءَ جوڳي جي ضرورت ئي نه پوندي. ازخود انهيءَ دل اهڙين ڳالهين کان دور ٿي ويندي آهي. انهيءَ ڪنهن سماج يا سڀا کي ڇڏڻ لاءِ جوڳ مان ڪجهه به فائدو نه ٿيندو آهي. جڏهن انهن کي اندر نام جي خواهي، نام جو رس پراپت ٿيندو ته انهن اسٽائن تي انهيءَ دل ئي نه لڳندي. انهيءَ ائين محسوس ٿيندو ته اهو واتاوارڻ انهيءَ لائق ڪونهي. پوءِ هو خود بخود اهڙن اسٽائن تي وڃڻ ڇڏي ڏيندا آهن ۽ هن طرف ڇڪجي ايندا آهن. پر جيڪڏهن انهيءَ زبردستي اوڏانهن وڃڻ لاءِ روڪيو نه اهنجو من انهن کي زبردستي اوڏانهن وٺي ويندو. انهيءَ ڪري اهڙي ڳالهه چئي، ڪنهن جي دل ڏکرائڻ مان ڪهڙو فائدو ته ”توهين اوڏانهن ڇو ٿا وڃو؟ آئي وڃڻ مان ڪوبه فائدو ڪونهي وغيره“ جيڪڏهن انهيءَ سسنگ ۾ ٻار ۽ ڀڳتيءَ جو واتاوارڻ ايندا ڪندا ته انهيءَ سسنگ جي واتاوارڻ ۾ ايترو رس اهنجو ڇو هجي ڪنهن هنڌ وڃڻ پسند ئي نه ڪندا. اهڙي طرح هو خود بخود اهڙي واتاوارڻ ۾ ڪينهنجي ايندا.

آهيون ته لکن ٻن لکن کي ماري اسان بيمار ماڻهن کي بچائي ڇڏيو
آهي. پراهي سڀ پنهنجي ڪمزوريءَ کي لڪائڻ لاءِ بهانا آهن. اسان کي
مدد ڪرڻ گهرجي، مارڻ نه گهرجي. عيسائي فرمايو آهي هڪ ٻئي کي پيار
ڪريو. هو اهو به چون ٿا ته جيڪڏهن ڪو هڪ ڦل تي چماٽ هڻي ته ٻيو
ڦل هٽي اڳيان ڪريو انهيءَ جو ڇا ارت آهي؟ انهيءَ جو مطلب آهي ته
ڪنهن جي خلاف من ۾ ويو نه هئڻ گهرجي. دشمن جي خلاف به نه. انهن
لاءِ به پيار پيار ۽ دٻا هئڻ گهرجي، نفرت جي بدلي نفرت نه ڪرڻي آهي.
هنن سان پيار ڪرڻ گهرجي. نفرت جي بدلي نفرت نه ڪرڻي آهي.
اهڙي طرح پيار سان شيوا داران، انهنجي عملي طور مدد ڪرڻي آهي.
ڪنهنجي زندگي ختم ڪرڻ سان، انهيءَ جي مدد نه ٿيندي آهي.
مس - ۵۸۲: مهاراج جي، ٻوان لاءِ جهڙي طرح انهن جانورن جي هٿيار اسين
اسين ماس ته نٿا کائون، پر اهڙي طرح انهن جانورن جي هٿيار اسين
پنهنجي سهڻي ظاهر ڪريون ٿا. ڇا اهو واجب آهي؟
ج - ها، توهان جيڪي ڪجهه چيو اهو ڪنهن حد تائين نڪ آهي.
پوشاڪ وغيره پائڻ تي به پابندي ڪونهي. سندس ۾ عملي ويچار ڌارا،
عملي ڀنگ، اختيار ڪرڻو آهي ۽ ڪوشش اها ڪرڻي آهي ته ڪنهن
جو بوج گهٽ ۾ گهٽ ڪيو ٿئي، جيڪو پڻ سمورن داران ڇڪائي
سگهجي. هن سندس ۾ رهڻ جو مکيه مقصد پويو پراپتيءَ جو هئڻ گهرجي.
پوءِ جهڙي جو بوت پائڻ، ڪپڙا پائڻ، ميو پاجيون کائڻ، ڪنهن حد
تائين صحيح رهندو پر ڪنهن جو اثر نه تنهن هوندي به رهندو ئي.
مس ۵۸۳: پر ڇا اسين اهي شيون ڇڏي نٿا سگهون؟
ج - جيڪڏهن ڇڏي سگهجن ته، ٻيو ڇا ڪبي؟ جيڪڏهن ٻيو
ڪرڻ بنا به گذر ڪوي سگهون، تڏهن به جيتري قدر ڪنهن
تعلق آهي، انهيءَ سان گهڻو فرق نه پوندو، ڇو ته جيئن هن توهان
ٻڌايو آهي، ساڻه ڪپڙن ۾، پاڻي پيئڻ ۾، گهڻو ڦرڻ ۾ جهڙو هٿيار ڌارا سان
آهي. تنهنڪري زندگيءَ کي هڪ وهنجاري ويچار ڌارا سان
گهرجي ۽ گهٽ ۾ گهٽ ڪنهن جو بوج گڏ ڪرڻ گهرجي. جيئن
سمورن داران آسانيءَ سان پوکي ڇڪائي سگهجي.

پر تهن هوندي به اهڙي هتيا روحاني درستيءَ کان بلڪل مناسب
 ڪونهي. جنهنڪري اسين پنهنجي طرفان قياس يا دٻا چئون ٿا، اها
 دراصل پرماتما جو ڪار به پنهنجي هٿ ۾ کڻڻ جي ڪوشش ڪرڻ آهي.
 جيڪڏهن اهڙي طرح سوچڻ شروع ڪيو وڃي ته سڀاڻي ئي اڌ دنيا سمايت
 ٿي ويندي. هر ڪنهن کي دڪ آهي، تڙ ٿي رهيو آهي، ورلاپ ڪري
 رهيو آهي، ماڻهو بک مري رهيا آهن، بيمار آهن. انهيءَ جو اهو مطلب
 ته ڪونهي ته ڏاڻي، ساڄي سڀني کي مارڻ شروع ڪجي. جيڪڏهن
 اهڙي طرح ڪوڻو آهي ته پوءِ پهرين پنهنجو پاڻ کي مارڻو پوندو ڇو ته
 اسين پنهنجي اندر شانت نه آهيون، دڪ درد سان ڀريا آهيون،
 تنهنڪري اهڙي دٻا پري هتيا جو سوال ٿي نٿو اٿي. انهيءَ ڳالهه
 جي مالڪ کي ڄاڻ آهي ته ڪهڙي ڇيو ڇا پاڻ ڪڏهن وٺڻا آهن.
 هو ئي ڏئي ٿو، هو ئي وٺي ٿو. قدرت پنهنجو سميتان پاڻ بڻائي رکي
 ٿي. پرماتما کي خبر آهي ته ڪڏهن ۽ ڪيئن هٿ آڻڻو آهي. ماڻهو
 جنگين ۾، طوفان ۾، ڌرتيءَ تي ڇو ۽ ڇا ڪيئن ٿي طريقن سان مرن
 ٿا. اهي سڀ طريقا انهيءَ جي هٿ ۾ آهن. اسين ڇو هڪجي خلاف هڪ
 جي ڪوشش ڪريون؟ اسان کي دڪي، اباھج ماڻهن جي گهڻي ۾ گهڻي
 مدد ڪرڻ گهرجي انهنجي زندگي ختم ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ
 گهرجي.

س - ۵۸۰. مهاراج جي، جيڪڏهن ڪو ٻيون يا ٻڪي نهايت زخمي
 حالت ۾ ملي، انهيءَ کي گهڻو ڪشت هجي ته ڇا انهيءَ جي زندگي
 سمايت ڪرڻ غلط ٿيندو؟

ج - جيڪڏهن اهڙي قسم جون ڳالهيون ڪرڻ شروع ڪنداسين ته
 منو حصو سميتار سمايت ڪوڻو پوندو. ڪير دڪي ڪونهي؟ من ۾ سوچي
 ڏسون، ڇا اسانجي پنهنجي اندر جنگ نه هلي رهي آهي؟ ڇا اسين
 سڪي آهيون، خوش آهيون؟ ڇا اسين جسماني ۽ مائڪ طور هن دنيا
 ۾ رهڻ سان خوش آهيون؟ جيڪڏهن ٿورو به پنهنجي باري ۾ سوچي
 ڏسنداسين ته معلوم ٿيندو ته هر هڪ منهنجي پريشان آهي. هر هڪ
 انسان ڪنهن جو ڦل پوکي رهيو آهي. ڪنهن جي اشاري تي نجي

ٺهڪري هتي انهيءَ کي دهرائو اٿو وڃي) هن سنسار جي ڇتيا نه ڪرڻي آهي. مان ڪيترائي ڀيرا چئي چڪو آهيان ته سنسار اڌورو آهي ۽ ائين ئي رهندو پر ستن جي مدد سان اسان کي منس جنم جي موقعي جو سائڊو وٺڻ گهرجي ۽ انهيءَ مان نڪري واپس ڀرمائڻا جي گود ۾ پهچڻ گهرجي، انهيءَ اُمر دائمي سک شائتيءَ جي ديس ۾ پهچڻ گهرجي، جتان واپس هن ڪشمڪش ۽ هٿيا واري ديس ۾ وري ڪڏهن به اچڻو نه پوي.

س - ۵۷۸. منهنجي پٽ کي هڪ ڪيت آهي، جنهن ۾ ڪيترا ئي ننڍا ننڍا جانور، ٻون ۾ لڪي رهندا آهن. جن جي ڪارڻ ڪيتي نٿي ٿي سگهي جيڪڏهن جيءَ هٿيا نه ڪئي وڃي ته ڪيتي ڪهڙي طرح ڪهي؟

ج - منهنجي طرفان جيءَ هٿيا نه ڪرڻ جي، گهڻي ۾ گهڻي ڪوشش ڪرڻ گهرجي پر ڪڏهن ڪڏهن انهيءَ بنا ٻيو ڪو چارو ئي نه هوندو آهي. هن دنيا ۾ رهڻ لاءِ جيئن لاءِ ڪنهن نه ڪنهن قسم جي جيءَ هٿيا ڪوڙي پوي ٿي. ائين ڪرڻو نه پوندو آهي، پر اُنکي صحيح ثابت ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. منهنجي ڪم جي دائري کان ٻاهر، ڄاڻي وائڻي جيءَ هٿيا نه ڪرڻ گهرجي. پر جتي جيئن لاءِ انهيءَ بنا ڪو ٻيو وسيلو ڪونهي ته پوءِ اها مجبوري آهي.

س - ۵۷۹. جيڪڏهن ڪو ٻار جنم کان ئي جذور، ارڏانگي ۽ بدشڪل هجي ۽ زندهه رهي جيئن ڪيترائي ٻار رهندا آهن، پر اهي پنهنجن عضون ڌار ڌار هلايل نه ڪري سگهن، دماغ جو استعمال به نه ڪري سگهن ۽ هوشهر بستري داخل هجن ۽ جيڪڏهن ديس جو قانون آڳاٽي ٿي ٿو ته اهڙن ٻارن کي مارڻ، ديا پوي هٿيا آهي ۽ جيڪڏهن ڪو سستنگي ڊاڪٽر آهي ۽ اهڙي قسم جي هٿيا جو حڪم مليس ته هُو ائين ڪري سگهي ٿو؟

ج - مان ديسا پوي هٿيا جي سخت خلاف آهيان ۽ مان سمجهان ٿو ته اڃا هن وقت تائين ڪنهن ديس ۾ اهڙي اجازت نه ڏني وئي آهي، حالانڪه مولڪي اهڙي قسم جي قانون جي پوري ڄاڻ ڪونهي

قسم جي نردوش هتيا آهي، ڇو ته جيئن لاء لائين ڪرڻو پوي ٿو. دراصل ڳالهه اها آهي ته جيئن لاء جيتري گهٽ ۾ گهٽ هتيا ٿي سگهي اوتري ڪجي ۽ اها به ڪنهن حد تائين جيتري جيئن لاء، تندرستي نيڪ رکڻ لاء ضروري هجي.

س - ۵۷۷. شايد هي سوال مرڪڙي جو ئي هجي. اهو ڪيترن ئي ماڻهن لاء پريشانِيءَ جو مسئلو آهي ته شينهن، چيتا وغيره هينين جوڻين وارن ۽ ٻڙي يا روڊڪ نه ٿيندو آهي پوءِ انهنکي جيئن لاء ڪهڙو جانورن کي مارڻ جي ٻڙي ڪيو سگهجي ٿو ۽ ڇو؟

ج - هيءُ سڄو سنسار ئي مرڻ مارڻ جو اسٽان آهي. بنا ڪنهنڪي مارڻ جي جيئن ناهي ڪن آهي. جيئن لاء جدوجهد هلندي رهي ٿي. سدائين سڀ پراڻي مرڻ ۽ مارڻ ٿا. انهيءَ ڪري سمجهاڻين ٿا ته هيءُ مرڻ ۽ مارڻ جي نگري اسانجو نچ گهر ڪونهي. اسين صرف انهيءَ ڪري هن نگريءَ مان لنگهي رهيا آهيون ڇو ته هتي ڪرم جو حساب ڇڪاڻو آهي پر انهيءَ سان گڏ اهو به خيال رکڻ گهرجي ته ٻيا نوان ڪرم نه ڪريون جو انهنکي ڇڪاڻ لاء وري هتي اچڻو پوي. جنهن نگريءَ ۾ مرڻ مارڻ جو تماشو هلي رهيو آهي، انهيءَ باري ۾ سمجھ فرمائين ٿا ته هيءُ توهانجو اصلي گهر ڪونهي. انهيءَ کي تياڻي پرماتما وقت ڇڪندو ٻڌندو. هن سنسار جو ڪڏهن به سڌار نٿو ٿي سگهي ۽ هيءُ سنسار ڪڏهن به سرڳ يا سڪن جي نگري نٿو بڻجي سگهي. هيءُ دنيا هميشه رڻ پومي ئي بڻي رهندي. نه ئي سمجھ سنسار کي سڪن جي نگري بڻائڻ لاء اچن ٿا. هو اسانکي هن سنسار کان هميشه لاء آزاد ڪرائڻ لاء اچن ٿا (هتي مهاراج جن وستار سان سمجهايو ته ڪهڙي طرح هيءُ سنسار ڪرم پومي آهي، اچن ۽ ٻان جي نگري آهي ڪهڙي طرح پنهنجي فرض جي پوئواري ڪندي اچن سمورن ذريعي، هن سنسار ۾ شائتي پرايڊ ڪرڻي آهي ۽ ڪهڙي طرح پنهنجي پيرن ۾ مضبوط پوت ٻائي سنسار جي مسئلن روپي ڪنڊن کان بچاءُ ڪرڻو آهي. انهن سڀني جو پهرين ورتن ڪيو وڃي آهي.)

ڪيڙا، ماکوڙا، جيتن کي مارڻ، ڏيا پيري هتيا

پس - ۵۷۶. مهاراج جي، باغ ۾ ڪيڙن ماکوڙن کان، ميون ۽ پاچين کي ٻڌائڻ لاءِ دوا جي چوڙ ڪاٺ جي باري ۾ توهانجو ڪيڙو وڌيڪ آهي؟

ج - سنسار ۾ رهڻ لاءِ اهڙيون ڪيتريون ئي ڳالهيون ڪرڻيون پونديون آهن. ڪٿي نه ڪٿي ته حد مٿر ڪرڻي پوندي. جيڪڏهن تمام باريڪيءَ سان ڏٺو وڃي ته خبر پوندي ته اسين ساهه ڪٽڻ وقت اٺيڪه چيوڙن جي هتيا ڪندا آهيون. هي سڄو ڪهرو جيتن سان پورو ٿيو آهي، جڏهن ڪهري ۾ هلون ٿا ته ڪيترا ئي ڪيڙا ماکوڙا ڪرڻ ٿا، جن کي بڪٽيريا يا ڪنهن ٻئي نالي سان سڏي سگهجي ٿو. جنهن هوا ۾ ساهه ڪٽجي ٿو، اها آزمائش سان پورو آهي. هن دنيا ۾ بنا جيتو هتيا، جيئن ناممڪن آهي. بنا مارڻ جي ساهه ڪٽي سگهڻ هڪ قدم به هلي سگهڻ ناممڪن آهي. انهيءَ ڪري سٺ انسان کي هر وقت سمجهائيندا آهن ته دنيا ۾ رهي، ڪرڻ جو گهٽ ۾ گهٽ بوج گڏ ڪريو. هڻو ميون، پاچين ڪاٺ جي عدايت ڪن ٿا، حالانڪه انهن ۾ به آتما آهي، زندگي آهي. اها ڳالهه سائنسدان به ثابت ڪئي آهي ته ونسٽيءَ ۾ به جان آهي.

دوائون چوڙ کي، ڪيڙن ماکوڙن، ڪوئن وغيره کي مارڻو ئي پوي ٿو، جيئن فصل جو ٻڌاءُ ٿئي. پر جيئن سنساري ڪرڻ ۾ گناهه جي آنداز ۾ فرق هوندو آهي، اهڙي طرح اهڙين هتياڻن ۾ به ڪرڻ جي ڀاپ جي آنداز ۾ فرق هوندو آهي. نه ته مارڻ واري کي انهيءَ ڪم ۾ ليڪ ثابت ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي ۽ نه ئي ڪابه وڻهه هتيا ڪرڻ گهرجي. پر جڏهن جتي ضروري سمجهي، اُتي زندگيءَ لاءِ لائين ڪرڻو ئي پوي ٿو. آخر انسان کي هن سنسار ۾ زندهه رهڻو آهي. سڄي سنسار ۾ جيتو، جيتون کي ماري رهيا آهن. توهان سمجهو ئي ٻڌو ته سڄي سنسار ۾ اولاد هه ڄائڻي پيئي آهي. مارڻ ڪانسواءِ ڪوبه مدد رهي نٿو سگهي. ميوا پاچيون ڪاٺ، فصل کي ٻڌائڻ هڪ

ڏني ته هو ٿورو به نه گھبرايو، ڇپ ڇاپ چڪيا جو سامان تيار ڪندو رهيو. ڪنهن هنڪان پڇيو، ”ڇا توکي پنهنجي پٽ سان پيار ڪونهي؟“ هن جواب ڏنو، ”مالڪ جو ڀاڻو رهاوئي هو ته هنجو مؤت آهڙي طرح ٿئي. مان انهيءَ ۾ ڪڇ به نٿو ڪري سگهان.“ آهڙو منش ضرور رسائيءَ وارو هوندو.

ج - رهاو سچ آهي. رها ڪرو نانڪ صاحب جن جي شش ڀاڻي لالو جي ڪٿا آهي. هو نهايت ئي روحاني رسائيءَ وارو هو. رها ڪٿا، ”برمارڻي پٽر، ڀاڱي پٽين“ (پٽر نمبر ۱۴۳) ۾ بيان ڪئي ويئي آهي.

ج - اهي سڀ هڪ ٻئي سان جڙيل آهن. جڏهن دل متوسس ڪندي آهي ته ڳالو پڙجي ايندو آهي، اکين ۾ لڙڪا ايندا آهن ۽ نينھن ڇاڙهو ٿي ويندو آهي، پيار جي حد صرف هڙدي تائين ڪانهي، انهيءَ پيار جو انهيءَ مٿي کان ٻيون تائين سڄي سر ۾ ٿيندو آهي. ٻار ۾ جي ٻيڙا گلي ۾، اکين ۾، مٿي ۾، سڄي سر ۾ ۾ ڪٿي به متوسس ٿي سگهي ٿي. اها ڳالهه، الڳ آهي ته شروع هڙدي کان ٿيندي آهي. سنت مت ۾ روحاني هڙو ”ٿرون تل“ آهي، جيڪي ڪجهه روحاني انهيءَ ڪندا آهن، اهو ٿين تل کان مٿي وڃڻ تي وڌيڪ تيز هوندو آهي.

س - ۵۱۳. ڇا ٻوليءَ دواران پاران ئي درٿن ڪرڻ مشڪل آهي؟
ج - اهو ئي آهي پر پڙجي ڪا ٻولي ڪانهي. توڙهن ڪڏهن آهڙي منش سان ملندا آهيو، جنهن جي ٻولي توڙهن لقا سمجهو، پر هنجي پڙجي توڙهن متوسس ضرور ڪندا آهن. ڇا انهيءَ کي ٻوليءَ دواران درٿن ڪرڻ جي ضرورت آهي؟ انهيءَ کي بنا ٻڌائڻ ئي ڳيان ٿي ويندو آهي. تنهنڪري مان هميشه چوندو آهيان ته صرف ٻولي يا لفظ ئي هڙدي جي ڳالهه سمجهڻ يا سمجهائڻ جو، هڪ ٻئي تائين پهچائڻ جو ذريعو ڪونهن. پر دواران ڪيترين ڳالهين جي، پارانن جي خرد بخود سمجهه اچي ويندي آهي.

س - ۵۱۴. ڇا آندرو عام ٻولي يا لفظن جي استعمال ڪرڻ سان ڪنهن به مٿيا پير جو خطرو پيدا ٿي سگهي ٿو؟ جيڪڏهن اسين مالڪ کي لفظن دواران سمجهائڻ جي ڪوشش ڪريون يا ٻوليءَ ذريعي پرامن کي پراڻا ڪريون ته ڇا ڪو هرج آهي؟

ج - اتي توهان کي سمجهائڻ لاءِ لفظن جي ضرورت نه ٿيندي آهي.

س - ۵۱۵. مون سنت مت ساهتيءَ ۾ پڙهيو آهي ته هڪ طرف ٻت ڇت نان ڪري مري رهيو هو ۽ ٻئي طرف ٻتا هنجي ڇڪيا جو سامان پيار ڪري رهيو هو. جڏهن ڪنهن هن کي ٻت جي ڪرڻ جي خبر

ج - نه، مان انهيءَ سان يڪراءِ نه آهيان. روحاني ترقيءَ جو اسٽان سان ڪوبه واسطو ڪونهي. مان ڪيترا ڀيرا محسوس ڪندو آهيان ته مٿڙي دٻڻ جا ماڻهو ڀارتواسين جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ سڃاڻ ۽ نسڪيت آهن، جيڪي ڪڇ هُو ڪندا آهن سڃاڻيءَ سان ڪندا آهن ۽ پنهنجي عقل ٻڌيءَ جي تسلي ڪرڻ بعد ڪن ٿا. انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته منڻ امريڪا ۾ پيدا ٿيو آهي يا ڀارت ۾، پشچم ۾ يا پورب ۾ يا ڪنهن ٻئي اسٽان تي. جتي گذريل جنم ۾ ڏور ڪي ڇڏيو ويو آهي، اُتان ئي هُو ڏور ڪي ڀڳڙي ٿو. انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته ڪو ڪٿي ڄائو آهي.

س - ۵۶۹. ڇا توهانجي ويچار ۾ اسين گهٽ ڳالهائون ته وڌيڪ سمجهي سگهون ٿا؟

ج - جهڙوڪ منڻ پنهنجي زبان کي وس ۾ رکڻ سگهي ته سنسار جون ڪيتريون مصيبتون سمايت ٿي وڃن. جڏهن اسين ٻين جي ڪمن ۾ ئي سبب داخل ٿيندا آهيون ته جهڙا شروع ٿي ويندا آهن.

س - ۵۷۰. ڇا انهيءَ جو اُرت آهي ته ”هڪ ڇپ، سؤ سڪ“؟

ج - اهو صحيح آهي. انهيءَ ڳالهه جو ڳيان انيٽو سان ٿيندو آهي.

س - ۵۷۱. مهاراج جي، اسين هردي ۾ پوزيٽو هئڻ جي ڳالهه چوندا آهيون هردي سان پوزيٽو جو سڃاڻ ڪيئن شروع ٿيو، اهو سڃاڻڻ جنهنجو اسين اڪثر ذڪر ڪندا آهيون؟

ج - مالڪ هر هڪ عضوي کي ڪو نه ڪو ڪم سونپيو آهي. اڪيون ڏسڻ جو ڪم ڪن ٿيون، نڪ سڻهڻ جو، واٽ ڪاٺڻ جو ۽ هر دو محسوس ڪرڻ جو. اهڙي طرح پوزيٽو هردي يا دل ۾ انيٽو ٿيندو آهي. اهي سڀئي جدا جدا عضون جا ڪم آهن.

س - ۵۷۲. پَر مونکي ته پاواناڻن جو انيٽو دل جي بجاءِ ڦٽڙ ۽ ڀيٽ جي وچ جي اسٽان يا گلي ۾ محسوس ٿيندو آهي. شايد مونکي اها خبر ڪونهي ته منهنجي دل ڪٿي آهي؟ (ماڻهو ڪان ٿا).

ج - جيڪن من اندرين جو داس آهي، تيسين اسين پنهنجي منزل مقصد کان دور هوندا آهيون. اسانجي منزل مٿين طرف آهي، اندرين جو جهڪاءُ هيٺئين طرف رهي ٿو. جيڪا شيءِ اسانکي پرماتما کان پري رکي ٿي، قدرتي طور اها اسانکي گمراهه ڪري ٿي، غلط مارگه تي آڻي ٿي. پريهي ڪڏهن به انهيءَ شيءِ کي پسند نه ڪندو، جيڪا کيس پنهنجي پياريءَ پريتهما کان پري رکي. اسين من ۽ اندرين جي وس ٿي گرم ڪريون ٿا ۽ اهي گرم اسانکي پنهنجي پياري پريتر پرماتما کان دور رکڻ جو ڪارڻ بڻجن ٿا.

س - ۵۶۵. منهنجو آزمودو آهي ته ساڌارڻ انسان اندرين کان مٿي ڏسي ٿي نٿو سگهي.

ج - هر هڪ منس اهڙي طرح ڪرڻ جي قابل ڪونهي.

س - ۵۶۶. ڇا ڪا اهڙي جڳتي آهي، جو ساڌارڻ منس جيڪو سڀ ڪجهه اندرين دواران تي انيٽ ڪري ٿو، انهيءَ کان وڌيڪ انيٽ ڪري؟ ماڻهو اندرين دواران تي زندگيءَ جي پوک ڪندا آهن ۽ ابي ڪابه جڳتي نه ڄاڻن. هيٽر مونکي مارڻ جي خبر پنهنجي وٺي آهي انهيءَ ڪري مان سمجهي سگهان ٿو، مون واڌا سواي بستڪ پڙهيا آهن ته ساڌارڻ منس کي پردو کولي اندر وڃڻ گهرجي، جيئن هو اندرين کان مٿي ٿي سگهي؟

ج - توهان پنهنجي سوال جو جواب خود ئي ڏيئي ڇڏيو.

س - ۵۶۷. مان معافي چاهيان ٿو. توهانجي وڃڻ لاءِ ٻه مونکي لاهن ڳالهين جي وياڪيا نه ڪرڻ گهرجي.

ج - نه، نه. اها ڳالهه ڪونهي. اهڙي چمتا نه ڪريو. مان به سمجهائڻ ۾ خوش ٿيندو آهيان. مون يارهن هزار ميل سفر انهيءَ ڪري ڪيو جيئن ڪڇ ڳالهيون سمجهائي سگهان.

س - ۵۶۸. ڇا پارتواسي ستسنگي وڌيڪ ترقي ڪري سگهن ٿا ڇو ته اتي لپائيندڙ شيون گهٽ آهن؟

هئا پر کين ڪڏهن به ڪنهنجي هٿيا نه ڪوڙي پيئي. انهنکي جنگ ۾ به بهرو ورتو پيو. جڏهن اسين سڄي هوندي سان چاهيندا آهيون ته قدرت مدد ڪندي آهي، مالڪ مدد ڪندو آهي، حالتون اهڙيون بڻجنديون آهن جو چنڻا ڪوڙ جي ضرورت نٿي نه رهندي آهي.

س - ۵۶۰. مهاراج جي، اهنسا ۽ ڪنهنجي هٿيا نه ڪوڙ جي سڌائتن جو ڀارت جي لاتهاڻس ۾ نهايت وڏو اسٽان آهي. انهيءَ باري ۾ سٺ سٺ جي سکيا ڇا آهي؟

ج - اسين اهنسا تي هلندا آهيون، اسين ڪنهن به جيو کي، جانور کي ڪاڏي لاءِ نه ماريوندا آهيون ۽ نه شڪار لاءِ ڪنهن جيو کي مارڻ ڇاهيندا آهيون. اها ئي اهنسا آهي ۽ انهيءَ جو بنياد ڪرڻ جو سڌاڻ آهي.

س - ۵۶۱. ڇا پنجن ئي وڪارن تي هڪ ئي دفعي ۾، هڪدم ڪاميابي حاصل ڪري سگهجي ٿي؟

ج - نه، اهو ڪم تيزي تيزي شيد جي ڪمائيءَ دوران ٿيندو آهي. جيسترو وڌيڪ شيد ۾ لڻن ٿينداسين، اوترو وڌيڪ اندرين جي پوڄن کان دور ٿيندا وينداسين اهو ڪم هميشه آهستي آهستي ٿئي ٿو.

س - ۵۶۲. مهاراج جي، اهي پنج وڪار گڏ ويندا آهن يا هڪ هڪ ڪري ويندا آهن يا لڻن ٿي سگهي ٿو ته هڪ وڪار وڃي ۽ باقي چار رهجي وڃن؟

ج - اهي تيزي تيزي هڪ هڪ ٿي ويندا آهن.

س - ۵۶۳. مثال طور ڇا اهو ممڪن آهي ته اهدڪار نڪري وڃي ۽ باقي چار وڪار رهجي وڃن؟

ج - اهي تيزي تيزي، هڪ هڪ ڪري بي اثر ٿي ويندا آهن.

س - ۵۶۴. اندريون هميشه گمراهه ڪنديون آهن يا ڪڏهن مدد به ڪري سگهن ٿيون؟

ٻوڙ گهرجي. نه ته ٻيءَ حالت ۾ اسانجي زندگيءَ جو مقصد ئي اڌورو رهجي ويندو. پنهنجو فرض ٻورو ڪرڻ گهرجي. جيتري ٿوري ڪمپني مدد ڪري سگهجي ته ڪرڻ گهرجي. پر انهن سڀني ڳالهين کان نهايت پوري رهڻ گهرجي، جيئن انهن ۾ الجهي نه وڃون. سنسار ۾ ٻيا ڪمپني منهنجي آهڻ جيڪي انهن ڳالهين ڏانهن ڌيان ڏيڻ لاءِ آهن ۽ انهنجو دُعا ڪم اهو ئي آهي.

س - ۵۵۷. جڏهن ملڪن جي وچ ۾ جنگ شروع ٿي وڃي ۽ اسين فوج ۾ هجڻ ۽ دشمن کي مارڻ جي نوبت اچي ته ڇا ان وقت انهيءَ ڳالهه جو وڙو ڪرڻ گهرجي؟

ج - جيڪڏهن توهين سڄيءَ دل سان چاهيو ٿا ته ڪنهن کي به نه مارجي ته ازخود اهڙيون حالتون پيدا ٿينديون جو توهان کي مارڻ نه پوندو. توهانجي اهڙي طرح مدد ٿيندي جو توهين انهيءَ کان بچي ويندا. هڪ اهڙي شڪتي آهي جيڪا توهان کي اهڙي قسم جي حالتن کان بچائيندي. وڏن مهاراجن، بابا جي مهاراجن سڄي زندگي فوج ۾ لڙي ڪئي. انهن لاءِ لڙڻو ڪري ڪندي ئي ڏاڍو ڪيو، پر ڪڏهن به ڪنهنجي هٿيا نه ڪئي. مالڪ هميشه اهڙين حالتن ۾ مدد ڪري ٿو. س - ۵۵۸. جيڪڏهن راشٽر جنگ ۾ پهريو وٺي ته ستسنگيءَ جي

ڪهڙي حالت ٿيندي؟

ج - هن لاءِ ڪوبه اُپاءُ ڪونهي، هن کي جنگ ۾ پهريو وٺڻو ئي پوندو پر ڪا شڪتي هنجي مدد ڪندي آهي ۽ جيڪڏهن سچ پچ ڪنهنجي هٿيا ڪرڻ نٿو چاهي ته اها شڪتي انهيءَ کان به بچائي ٿي.

س - ۵۵۹. جيڪڏهن اهڙي عهدي تي هجڻ، جنهن ۾ ٻين جي

هٿيا ڪرڻ جي آڱيا ڏيڻي پوي ته؟

ج - اهو توهانجو فرض آهي جنهن کي ٻورو ڪوٺو پوي ٿو. پر تنهن هوندي به اهڙي مدد ملندي جو توهان کي فرض پوري ڪرڻ ۾ پريشانِي نه ٿيندي. منهنجو پيارو ستگر و فوج ۾ هو ۽ انهن جا ستگر و شري بابا جي مهاراج جي، جن ڏيري جو بنياد وڌو، سپاهي

انهيءَ باري ۾ ڪوبه نيم مقرر نٿو ڪري سگهجي، اسان کي ڪنهن نه ڪنهن ديس جو ناگر ڪو بچڻو آهي ۽ هميشه، نيڪ ناگر ڪو بچڻو جي. ڪوشش ڪوئي آهي. پر انهيءَ ڳالهه جو فيصلو اسانجون حالتون، ويچار ۽ پاڻ ڪندا ته انهن ڳالهين تي ڪيتري حد تائين مدار رکڻو آهي.

س - ۵۵۵. اهو تمام مشڪل ڪم آهي؟

ج - ها، اسين انهن زنجيرون ۾ تمام بوري طرح جڪڙيل آهيون، انهن جا قيدي بچي چڪا آهيون. اسين ڪٽنب جا قيدي آهيون، ذات جا غلام آهيون. شهر جا داس آهيون، ديس جا غلام آهيون ۽ اهڙي طرح ڏٺو وڃي ته اسين سندسار جا داس آهيون پرهمند جا به. داس آهيون. ننڍن ننڍن پنڌن سانجهي چوڳو وڏيون وڏيون مضبوط زنجيرون ٺاهي اسان کي پڙي رکيو آهي. ڏيري ڏيري انهن سڀني پنڌن مان آزاد ٿيڻ جي ڪوشش ڪوئي آهي. جڏهن پرائمنا سان ميلاب ٿيندو تڏهن ئي ڳالهه ايندو ته اسين سڄي پرهمند جا مالڪ آهيون.

انهيءَ اوستا ۾ نه ڪنهن قوم، ديس، منس سان نفرت ٿيندي آهي ۽ نه نراسائي. جهڪي ڪجهه ئي رهيو آهي. سڀ انهيءَ مالڪ جي رچنا آهي. جڏهن اسين انهيءَ ۾ سمائجي، انهيءَ جو روپ ٿي ويندا آهيون تڏهن چاهي اسين دوستي هجن يا اڇيرڪن يا پار نواسي، سڄو سندسار اسانجو پنهنجو ئي ويندو آهي. سڀ ڪجهه پنهنجو ميسوس ٿيندو آهي. هينئر اسانجي درستي محدود آهي. انڪري اسان کي حالتون انوسار گهڻي ۾ گهڻي ڪوشش ڪوئي آهي، اسين ٻين سمورن دوران انهيءَ ننڍي کان چوٽي حاصل ڪريون ۽ اسانجي درستي به ايتري ڪشادي ٿي ويندي آهي جو اسين پنهنجي ڪم ۾ ئي لڳا پيا هوندا آهيون انهن سڀني ڳالهين يا شين جي اسان کي پورا نه رهندي آهي.

س - ۵۵۶. جيڪڏهن سستنگي ڏسي ته هنجي ديس جي سرڪار

ٿورائي وارن ماڻهن کي تمام بوري طرح ستائي رهي آهي ته هن جو فرض ڪهڙو هئڻ گهرجي؟

ج - اسان کي راجهه تيءَ کان دور رهڻ گهرجي. انهن ڳالهين ۾ نه

ڪجهه من ۾ اچي اهو چئي ڇڏو ٿي بهتر آهي. انهيءَ سان من جو بوج هڪو ٿئي ٿو ۽ ڪروڙ ختم ٿي وڃي ٿو.

ج - توهانجو مطالب آهي ته غبار نڪري وڃي ٿو؟
س - جي، ها.

ج - ته پوءِ توهان کي ڇڪائي ته توهين پهرين ئي بيتن کي ٻڌائي ڇڏيو ته مان صرف پاڻ کي هڪو ڪري غبار ٿي ڪڍي رهيو آهيان. جيئن آهي ماڻهو انهيءَ لاءِ تيار رهن. (ماڻهو کلن ٿا)

س - مان پنهنجي پتيءَ کي ٻڌائي ڇڏيندي آهيان ته منهنجو سڀاءُ ڇڙ ٿو آهي، ته پوءِ؟

ج - ڪڏهن ڪڏهن ڪنور لفظن جي استعمال ڪرڻ ۾ نقصان ڪونهي، پر دل ۾ دوش نه هئڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا به غلطاهه ٿي وڃي ته اها سچيءَ دل سان دور ڪرڻ گهرجي، جيئن من هڪو ٿي وڃي.

س - ۵۴. آمريڪا جي ناگرڪ هئڻ سبب اسانجا ڪيترائي مسئلا آهن. گهر ۾ منهنجي پتيءَ جي لائين ڳالهين سان گهڻي دلچسپي آهي. مثال طور اسانجو ديش تمام طاقتور آهي. هتي ڪيترائي ماڻهو مصروبا ٺاهيندا رهن ٿا. هتيائون ٿينديون رهن ٿيون. هن ديش جي ناگرڪ هئڻ سبب اسين سرڪار دوران ڪيل ۽ نه ڪيل ڪمن لاءِ ڪيتري قدر جوابدار آهيون؟ مان انهيءَ باري ۾ پريشان آهيان، ڇو ته منهنجو پتي اڪثر اهڙيون ڳالهون ڪندو رهندو آهي.

ج - نيڪ ناگرڪ بطعون پر لائين ڳالهين ۾ ايترو نه الجھي وڃون جو پنهنجو پاڻ کي وساري وھون. اهو ضروري آهي ته پنهنجي عهد کي نه وساريون. اسان کي ڇهن سمون کي پورو وقت ڏيڻ گهرجي. انهن نه ٿئي جو لائين اڃان ڳالهين ۾ ايتري قدر قابليت وڃون جو اچي اسانجي زبان کي هيٺ ڇڪين ۽ اسين زندگيءَ جي اعليٰ عهد کي ئي وساري وھون، اهو هر هڪ مدش جي پنهنجن حالتن تي منحصر آهي ته هن کي لائين ڳالهين سان ڪيترو تعلق رکڻو آهي ۽ ڪيترو نه.

س - ۵۵۰. ڇا اسانکي ڪروڙ نه ڪرڻ گهرجي؟

ج - پنهنجي من جي شائتي نه وڃائڻ گهرجي.

س - ۵۵۱. ڪروڙ به ڪرڻ سبب ايندو آهي؟

ج - اسين جيڪي ڪجهه دنيا ۾ ڏسون ٿا، انهيءَ کي سمجهڻ لاءِ سمجهائڻ لاءِ صحيح ثابت ڪرڻ لاءِ انهن چوندا آهن. ڇوڻي ته ڇڏي سگهون ٿا. اهو سڀ ڪرڻ سبب آهي پر اهڙي قسم جي ويچار ڌارا رکي پنهنجو پاڻ کي صحيح ثابت ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ هڪ ڪمزوري آهي. جنهن تي ڪاميابي حاصل ڪرڻ گهرجي. انهن وڪارن تي فتح حاصل ڪرڻ لاءِ اهو سمجهڻ ضروري آهي ته اهي اسان جون ڪمزوريون آهن. اهو سڀ ڪجهه سمجهڻ ۽ انهن تي ڪاميابي حاصل ڪرڻ جو هڪ ئي اُپاءُ آهي ۽ اهو آهي من کي شديد يا نام سان جوڙڻ.

س - ۵۵۲. انهن ۾ سڀ ڏسڻ ۽ خود کي هميشه صحيح ثابت ڪرڻ جي عادت کان ڪهڙي طرح بچي سگهجي ٿو؟ انهن جي اڳيان ڪروڙ کي ڪيئن روڪجي؟

ج - هر هڪ منهن کي خود ئي پنهنجي من کي سيکارڻو پوندو. پنهنجي من کي ابتري حد تائين مضبوط ڪرڻو آهي جو انهن ماڻهن جي نظرياتي جو اسان تي ڪو اثر ئي نه پوي. دراصل انهن کي سڌارڻ جي بجاءِ پنهنجو پاڻ کي سڌارڻ گهرجي، پنهنجو پاڻ کي حالتن انوسان هلائڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪو ٻيو ڪروڙ ڪري رهيو آهي ته اسين ڪڇ به نه ٿا ڪري سگهون. پنهنجي من کي وس ۾ رکڻ، انهيءَ جو پنهنجو ڪم آهي پر اسانکي پنهنجي من کي ضرور وس ۾ ڪرڻو آهي. جيڪڏهن هڪ مورخ آهي ته ڇا اسين به مورخ بڻجنون؟ اسانکي پنهنجو پاڻ کي وس ۾ رکڻ گهرجي.

س - ۵۵۳. جيڪڏهن اسين هن دنيا ۾، هن سماج ۾ رهون ٿا ته ڪافي ٽراس ٽيٽو پوي ٿو. مون کي اها خبر ناهي ته ٽراس ٽيٽو ۽ ڪروڙ ڪرڻ ۾ ڪٿو فرق آهي. مان ته سمجهان ٿو ته غصي ۾ جيڪي

انتظام

س - ۵۴۸. ٻارن کي انتظام سيکارڻ جو سڀ کان اتر طريقو ڪهڙو آهي؟

ج - سڀ کان اتر طريقو ته پنهنجو مثال پيش ڪرڻ آهي. ٻارن لاء ڪيتراون ئي قربانيون ڪرڻيون ٻڌنديون آهن ۽ پنهنجو شخصي مثال پيش ڪرڻو ٻڌندو آهي. ٻارن جو من ته هڪ صاف سليٽ وانگر ٿئي ٿو ۽ انهن جا مانا پتا انهن لاء مکيه نايڪ ۽ زندگيءَ جا رهبر ٿيندا آهن. هو پنهنجي مانا پتا ڏانهن رهنمائيءَ لاء نهاريندا آهن ۽ هميشه اهو ئي ڏسندا رهندا آهن ته اسانجا مانا پتا سنسار ۾ ڪهڙي طرح وهندو ڪن ٿا. انهيءَ جو ٻارن جي دل تي هڪ گهرو ۽ دائمي اثر پوي ٿو. جيڪي ڪجهه به اسين انهن کي سيکارڻ چاهيون ٿا پنهنجو ئي نيڪ مثال پيش ڪري، سيڪاري سگهون ٿا. مثال طور جيڪي مانا پتا خود سگريٽ جو استعمال ڪن ٿا ٻارن کي سيکارڻ چاهين ٿا ته هو سگريٽ جو ڪڏهن به استعمال نه ڪن، ته هو انهيءَ ۾ ڪڏهن به حالت ۾ ڪامياب نه ٿي سگهندا. جيڪو اڀديش اسين ڏيون ٿا، جيڪڏهن خود انهيءَ جي پٺواري نه ٿا ڪريون ته ٻار به ڏسندا آهن ۽ انهن ئي ان اڀديش جو ڪوبه اثر ئي نٿو پوي.

س - ۵۴۹. مهاراج جي، انهيءَ باري ۾ ٻڌائيندا ته ڇا مانا پتا لاء ٻارن کي سزا ڏيڻ مناسب آهي؟

ج - جيڪڏهن ٻارن کي سڌارڻ لاء هنجي سهارڻا جي ٻارن سان سزا ڏني وڃي ته اها دراصل سزا نه آهي. پر جڏهن بدلي جي ٻارن سان اهڙي طرح ڪيو وڃي ته اها سزا آهي. ٻارن کي سمجهائڻ بجاءِ لاء، صحيح مارڻ، ٽي آڻڻ لاء مضبوطيءَ سان هلڻو ٻڌندو آهي. ڪڏهن ڪڏهن سخت وهندو به ڪرڻو ٻڌندو آهي، پر سڀ ڪجهه ٻار جي پلائيءَ لاء، سڌارڻ لاء ڪرڻ گهرجي، نه پنهنجي ڪروڻ ڪڍڻ لاء يا آخر جي پور تي ڪرڻ لاء. سيکاريندي ۽ سمجهائيندي پنهنجو دماغ استعمال نه وڃائڻ گهرجي. هن کي شانت رکڻ گهرجي. ڪڏهن ڪڏهن ويچارڻ ۽ وهندو ۾ مضبوط ۽ ڪنور ٿيڻو ئي ٻڌندو آهي.

ٽورو ڪي وڃ ۾ ڇو ٿا آڻيو؟ اهڙين ڳالهين کي پاڻ تائين هڏو ۽
سرو ڪڍڻون ڏيو ۽ وٺو به. انهن ننڍين ننڍين ڳالهين جي چٽا
ڪيو.

۵۴۷. ڪهڙن ماڻهن کي ائين جي گهر کڏي کان ۾ جهجهڪ
ميسوس ٿيندي آهي؟ ڇا اهو صحيح آهي؟ ۽ جيڪڏهن مان ڪنهن
سان ڳالھ ڪريان ٿو ته ڇا الاهي سان ڪنهن جو بوج وٺندو آهي؟

ج - ڪنهن جي ڀيڻ ڀاڻ ۾ اهڙي ٻار ڪي سان نه ڪرڻ گهرجي.
اهڙي طرح اسان سگهن به نتيجي تي نه پهچي سگهنداسين. ڏيان
وڪڻ جي ڳالھ، صرف اها آهي ته اسين ٻين تي بوج نه بڻهون. ڪنهن جي
گهر کڏي کان ۾ ڪوبه شئ ڪونهي يا ڪنهن جي پنهنجي گهر کڏي لاه

ڪو لاهڻ ۾ نه ڪو شئ ڪونهي. سڄو عالم انسان وانگر رهڻو آهي.
سرو ڪڍڻ تي ڏيان وٺڻ ۾ ڪوبه شئ ڪونهي. جيڪڏهن ڪو مٿس
اسان لاءِ شئ ڪري ٿو ته اسين به ائين ڪندڙ ڪري ڳالھ، صرف

ٿا. اهو سلسلو ۾ رهڻ جو سڀاويڪو ٻيڻ آهي. پاڻ وڪڻ جي ڳالھ، صرف
اها آهي ته اسان ڪنهن تي بوج نه بڻهون. ڏيان وٺڻ ساڻي نه رهي ٿي
لڳي سگهي، الاهي ۾ ڪو به حال وڪڻ گهرجي. اها ئي خاص ڳالھ آهي. ماڻهن

کي گهر وڃي کڏي کان ۾ ڪوبه شئ ڪونهي، جيڪڏهن اسان کي
اهو وائڻ وٺڻو هجي ۽ ٻوڙ نه لڳي. اسين پنهنجي اندر ۾ شائست
۽ سٺسٺ آهون ته ٻاهر جو وائڻ وٺڻ اسان کي پوئيان نه ڪندو ٻو

جهڪڏهن وائڻ وٺڻ گهرام ڪندڙ هجي يا انڌرين جي پوئيان ڏانهن
ڇڪيندڙ هجي ته اهو ليڪ ڪونهي ۽ ائين ڪندڙ جي ڪوشش
ڪرڻ گهرجي. ٻي طرح سٺسٺسٺ ٿي ڪا اهڙي بندش ڪانهي نه

خو غير سٺسٺي رشتيدارن، سڀني سان ميل جول نه رکي. جهڙي
ڪا به عالم ماڻهو هڪ اهڙي سان ملن ٿا، اهڙي طرح اسان کي به ميل
جيتوڻيڪ آهي. پر پنهنجن سڌائين تي مڪمل ٿيڻ سان هڪڙو آهي.

جو اسين سڄو عالم ڇڪي ڇڪي ڇڪي
جو هو اسان جو ڇڪي ڇڪي ڇڪي.

طرح ٻڌڻ کي، آفيسن کي، ماڻهن کي قرض ڏيندا آهيون. اهي نه عام واپاري طور ٻڌڻا آهن.

دان ڏيڻ سان ماڻهن جي شيوا، پلائي ٿيندي آهي، پر ٿل جي لڇا نه رکڻ گهرجي. اهو نه سوچڻ گهرجي ته هينئر هڪ هزار ڊالر ڏينداسين ته پوءِ ڏهه هزار ڊالر ٿي ملندا. اهو غلط واپار آهي. هندستان ۾ ڪڇ ماڻهن جو خيال آهي ته جيڪڏهن هن لوڪ ۾ دان ڏينداسين ته پر لوڪ ۾ بيطر يا ڏهوڙو ٿي ملندو. شايد ڌرم جو ڪاروبار هلائيندڙ ماڻهن کي دان ڏيڻ لاءِ اٽساهه ڏيارڻ واسطي اهڙي ڳالهه ڪندا آهن. خبر ناهي ماڻهو اهڙي طرح ڇو ٿا ڪن پر اهو ڀنگهه آهي غلط. مونکي هڪ اميرڪا جي سٽسنگي کان هڪ نهايت دلچسپ خط مليو. جڏهن ۾ لکيل هو، ”اسين بٽي هڪ بٽي کي پيار ڪندا آهيون. هن سان منهنجو مڻڙو ٿيل آهي. مان انهيءَ سان وراهه ڪرڻ چاهيان ٿو. مان هنکي هڪ وڇ سوکڙي طور ڏيڻ چاهيان ٿو. پر هوءَ چوي ٿي ته مان ڪنهن غير سٽسنگيءَ کان ڪڇ نه ٿي وٺي سگهان. هوءَ چئن مهينن کان مون سان گهمندي آهي ۽ جيئن ئي منهنجو ڏندو ڄمي ويندو مان سان وراهه ڪندس. اسين بٽي هڪ بٽي کي وراهه ڪرڻ جو وچ ڏيئي چڪا آهيون پر هوءَ مون کان سوکڙيءَ جي ورڇ ۾ هڪ وڇ به نٿي وٺي.“ مونکي ته اها فيلسوفي سمجهه ۾ نٿي اچي. هوءَ انهيءَ سان گڏوگڏ وڃي سگهي ٿي. کائڻ کائي سگهي ٿي انهيءَ جي بٽي بچڻ لاءِ تيار آهي پر هن کان وڇ وٺڻ لاءِ تيار ڪونهي. اهڙي طرح ڏک ته ٿيندو ٿي. مون هنکي لکيو ته شايد هن سمجهيو ڪونهي، اهو ئي آهي ته بدا سوچي سمجهي سوکڙي نه وٺڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪڇ ۾ واپس نه ڏيئي سگهجي ته وٺڻ به نه گهرجي. آخر انهن ٻنهي جي شادي ٿي وئي. هينئر بٽي سٽسنگي آهن. جڏهن اسين ڳالهه کي ڳهڙو وڌائيندا آهيون، گهڻي چڻڇاڻ ڪندا آهيون ته اسين سوکڙي يا سوڳاٽ نه وٺڻ جي مول سڌاڻ ڪي پائجي ويندا آهيون.

س - ۵۴۶. مهاراج جي، ڇا سوکڙي پريم پيار جي پاونا سان ڏيڻ گهرجي ۽ سٽگروءَ جي نالي تي ڏيڻ گهرجي؟

ڪابه شيءِ نه وٺڻ، اسانجي هندستان جي واپار ڌارا تي منحصر آهي. ڇو ته اسانجي ديس ۾ ساڌن جي ويس ۾ ڪيترا ئي ٻڪاري به گهمندا ڦرندا آهن. ڪيترن ماڻهن جو ڌنڌو ئي ٻيڪه پنڀا آهي. هو ٻي ڪنهن لاءِ ڪچ ڪندا ڪونهن، صرف خود هميشه اها اميد رکندا آهن ته ماڻهو انهن کي ڪجهه ڏين، اهو غلط آهي. ڪنهن کي به سماج تي، ڪنهن پريوار تي يا منهن تي بوج نه بڻجڻ گهرجي. پر روزاني وهوار ۾، رشتيداريءَ ۾ ڏيڻ وٺڻ هلندو آهي، انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي.

دس - ۵۴۴. ڪيترا ئي ماڻهو چوندا آهن ته سوغات يا سوکڙي وٺنداسين ته انهيءَ کي ڇڪاڻڻ لاءِ وري جنم وٺڻو پوندو.

ج - جيڪڏهن انهيءَ پاو سان ڏينداسين ته اڄ ڏيئي، ايندڙ جنم ۾ وٺنداسين ته پوءِ ضرور واپس اچڻو پوندو پر جيڪڏهن سوغات ڏيڻ وٺڻ ۾ اهڙي پاونا ئي نه هوندي ته حساب پورر ٿي ويندو آهي. مون کي توهانجي ديش جي باري ۾ ته خبر ڪونهي، پر پارس ۾ ماڻهو اهو سوچي دان ڏيندا آهن ته ايندڙ جنم ۾ انهيءَ جو ڦل پراپت ٿيندو. هو سمجهندا آهن ته هن جنم ۾ هڪ روپيو ڏينداسين ته ٻئي جنم ۾ ويهه روپيا ٿي ملندا. اهڙي درشتيءَ کان دان ڏيڻ لڳ ڪونهي، ڇو ته انهيءَ سان واپس اچڻ ۽ ڦل پراپت ڪرڻ جو پاو ڇڏيل آهي. اهو غلط آهي.

دس - ۵۴۵. انهيءَ جو اهو اُرت ٿيو ته جيڪڏهن ڪو ڪا شيءِ گهري ته انهيءَ کي ڏيڻ گهرجي يعني ڇا قرض گهرڻ واري کي انهن ئي قرض ڏيڻ گهرجي، واپس وٺڻ جي خيال کان نه ڏيڻ گهرجي؟

ج - اسين سندس ۾ قرض وٺندا به آهيون، واپس به ڪندا آهيون. پر نٿو اچي ته توهين انهن ڳالهين کي باريڪيءَ سان چو ڪونهي. جيڪڏهن اهڙي طرح سوچڻ مان ڪو

ٿي بند ٿي ويندو. سندس ۾ اسين ڪا قرض وٺندا آهيون. اهڙي

شر

سوغات يا سؤگزي وغيره سويکار کوٹ

س - ۵۴۳. اسانجي هڪ ٻئي ۾ سوگزين وٺڻ ۽ ڏيڻ جي مسئلي تي ڳالهه ٻولهه ٿيندي رهندي آهي. ڇا توهين انهيءَ باري ۾ ڪڇ ٻڌائيندا؟

ج - مونکي انهيءَ باري ۾ ڪيتراون ڇليون به اينديون رهنديون آهن، جن جا جواب به مون ڏنا آهن. توهين ننڍين ننڍين ڳالهين جي نهايت ٻارڪيءَ سان چنڊ چاڻ ڪريو ٿا ۽ انهنکي ڪافي اهميت ڏيو ٿا. شايد سٺو من جو اڀرڻ توهان تائين صحيح روپ ۾ نڪري رهجي. سوغات ڏيڻ وٺڻ ۾ ڪوبه ڏوهه ڪونهي. اصلي مقصد ته اهو آهي ته اسين ڪنهن کي بوج نه بڻجون. اسانکي پنهنجي ڪمائي ايمانداريءَ سان ڪرڻي آهي ۽ پنهنجي ڪمائيءَ مان ئي زندگيءَ جو گذارو ڪرڻو آهي. نه ئي سماج کي بوج بڻجڻ گهرجي ۽ نه ڪنهن منهن تي، اسانجو اهو ئي مقصد هئڻ گهرجي. سنسار ۾ ڏيڻ وٺڻ نه هوندو ئي رهي ٿو. من مائٽن، سڀني دوستن سان وهندڙ جي درستيءَ کا تعلق رکڻو پوي ٿو. اسين انهن رت ويندا آهيون، انهن سان گڏ ٻيو ڪندا آهيون، پر اسانکي انهن لاءِ ڪڇ ڪوڙ گهرجي، جيئن اسين ڪنهن کي بوج نه بڻجون.

مٿي مائٽيءَ ۾، دوستيءَ ۾ ڪنهن به شيءِ جو من ئي بوج نه هئڻ گهرجي. اها چئتا ته هئڻ گهرجي ته ڇو ته ٻئي شيءِ ڪڇ ڏنو آهي، هيئنو مان به ڪڇ ڏيان يا مون ڪنهنکي ڪڇ ڏنو آهي هن مونکي ڪڇ به نه ڏنو. جيڪڏهن اهڙي ڀاونا هجي، ته نه ڏيڻ ئي بهتر آهي. ڏيڻي ٻڌي وڃڻ، وٺي پلائي ڇڏڻ، اها ئي ڳالهه نڪهه آهي. انهن ننڍين ننڍين ڳالهين سان ڪوبه فوق نٿو پوي. انهن ڳالهين ۾ وار کان ڪل لاهڻ يا انهنکي ضرورت کان وٺڻ اڪهه اهميت ڏيڻ جي ضرورت ڪونهي. اسانکي هن سنسار ۾ رهڻو آهي ۽ هيءَ دنيا ڏيڻ وٺڻ واري سڌاڻ تي بيٺل آهي. انهن ڳالهين ۾ ڪوبه ڏوهه ڪونهي. ڳالهه صرف ايتري آهي ته ڪنهن کي بوج نه بڻجڻ گهرجي ۽ نه ئي اها ڀاونا هئڻ گهرجي ته اسان ٻين لاءِ ڪڇ ڪيو آهي، تنهنڪري اسانکي به ڪڇ اٿين مان اميد رکڻ گهرجي.

آهي. هو پنهجن ڪومن سان ٻڌل آهن، جتي انهيڪي آهي ڪوم وٺي
 ويندا آهن، اتي انهيڪي وڃڻو پوندو آهي. اسانجي ڇمٽا، اسانجو
 دڪو، انهيڪي ڪڇ به مدد نٿا ڪري سگهن. جيڪڏهن اسانجو انهن سان
 ڪافي هو، آهي ته اسين انهيڪي واپس سنسار طرف ڇڪيون ٿا.
 جيئن ته مان بهرين به ڇڏي ڇڪو آهيان ته اسانجو گهرو هو به پيار ٿي
 انهن جڙن جو ڪم ڪري ٿو، جيڪي پٺيان رهجي وينديون آهن ته
 اسانڪي واپس سنسار ۾ ڇڪي وٺي اچن ٿيون. انهيءَ ڪري بهترو
 رهو ٿيندو ته اسانجون جڙون شيد ۾ هجن. شيد اسانڪي واپس وٺي
 وڃي پرماتما سان ملائيندو ۽ آخر ۾ آهي سڀ ماڻهو به، جنڪي اسان
 سان پيار آهي، مالڪ ۾ سماجي ويندا، اسين جن ڪي پيار ڪندا
 آهيون، جن جو اسان سان لڳاءُ آهي، انهن جي سھائتا ڪرڻ جو
 رهو ٿي سڀ کان اتر طريقو آهي.

هڙدي کي سمجھ جي ڪناري تي چڙو ويٺو ته سرڻيون ۽ ڳجهون
انهيءَ کي خود بخود صاف ڪري وينديون.

هر هڪ رواج جي اصليت ۾ ڪو نه ڪو ڪارڻ هوندو آهي. اعليٰ
ڪارڻ معلوم ڪرڻ بنا اسين ڪيترين ئي ريتن ۾ رسمن جا داس ٿي
وڃون ٿا. پر حالتون بدلائي سگهڻ ٿيون. مثال طور اسين هميشه
ڪاٺين سان هڙدي جو اڱيئي سنسڪار ڪندا رهيا آهيون پر جيڪڏهن
ڪاٺيون مهانگيون آهن ته ٺهڻ ملن، سنسڪار لاءِ ڪليل ميدان نه آهي
ته ٻڌائيءَ دوران سنسڪار ڪرڻ ۾ ڪوبه ڏوهه ڪونهي. اڄ به ڪيترائي
هندستاني اهو چوندا آهن ته صرف ڪاٺين سان ۽ آهي به خاص قسم
جي ڪاٺين سان ئي اڱيئي سنسڪار ڪرڻ گهرجي، ٻڌائيءَ سان نه. اهي
سڀ آڇاڻون ڳالهائون آهن. انهيءَ ڪري مان ٺهڻ چاهيان ته سمجھ
۾ اهڙي ڪا آڇاڻي ريت رسم آڇي وڃي ۽ اهو متعبد شروع ٿي وڃي
ته جلائڻ ٺيڪ آهي يا دفنائڻ يا ڪنهن ٻئي قسم جو طريقو اختيار ڪيو
وڃي. هر هڪ ستمگيءَ کي پوري آزادي آهي ته جيئن چاهي ڪري.
انهيءَ ٻاهرئين ڏٺاءُ کان مٿي اُٿڻو آهي، ڇو ته انهيءَ جو اسان جي
روحاني ترقيءَ سان ڪوبه واسطو ڪونهي. جيڪڏهن موقعي ملندو
پنهنجو فرض پورو ڪجي ته پوءِ انهيءَ ڳالهه جي پورا ڪرڻ گهرجي
ڪنهنجي مرڻ تي، روئڻ، ورلاپ ڪرڻ مان ڪهڙو سائڻو آهي؟
جيڪڏهن مرڻ واري جو اسان سان سچ پچ پيار هو ته هو اسان کي
ٺڪي ٺڪي خوش نه ٿيندو. هو اسان کي سڪي ٺڪي خوش ٿيندو.
اسان کي روئندي پٽيندي ورلاپ ڪندو ٺڪي، هنکي سڪ شائتي نه
ملندي.

دس - ۵۴۳. ڇا هو مرڻ بعد به ڏسندا آهن ته ڇا ٿي رهيو آهي؟
جيئن هو زندهه اوستا ۾ اسان کي ڏسندا هئا؟

ج - نه، جيتري قدر هن جنم جو تعلق آهي، هو پنهنجا سڀئي
سمجھ ڪندا آهن ۽ جيڪو به سڀئي اسين سمجهندا آهيون ته اسانجو
انهن سان مؤثر بعد آهي، اهو صرف اسانجي پنهنجي من جو تعلق

انهيءَ ۾ ٻارڻ آھن. جڏھن آتما سرور کي ڇڏي وڃي ٿي تڏھن اسانجو سرور سان ڪو به سڀيڻ ڪونهي. هڪ اسٽان تي ماڻهو ورواپ ڪن ٿا ته هو اسان کي ڇڏي هلي ويو ۽ ٻئي اسٽان تي ماڻهو خوشيءَ سبب باجا وڃائي رهيا آهن ته ٻار پيدا ٿيو آهي. هڪ ئي آتما آهي جيڪا هڪ ڪٽنب کي ڏکي ڪري ڇڏي وڃي ٿي ۽ ائي ٻريوار ۾ خوشيءَ جي لهر پيدا ڪري ٿي. اهو هڪ عجيب ٺاڪ آهي، ڪيل آهي. اسين پنهنجي موه، پنهنجي پيار، پنهنجن سڪن، پنهنجن سهوليتن لاءِ روئڻ ٿا، مرڻ واري لاءِ نه. ڇا اسين پنهنجي نقصان سبب روئڻ ٿا، مرڻ واري لاءِ نه.

س - ۵۴۰. ڇا اهو ممڪن آهي ته هڪ ڪٽنب ۾ جنهن ڏاڏي لاءِ روئي رهيا آهيون، اهو انهيءَ ڪٽنب ۾ پوئو بڻجي اچي ويو هجي؟

ج - ها، ڪيترا دفعا موه اسان کي انهيءَ ڪٽنب ۾ واپس وٺي اچي ٿو. اها اچڻ جي ڳالهه ڪونهي ته توهين هن سنسار کي ڏاڏي جي درٻ ۾ ڇڏي وڃو ۽ پوئو بڻجي واپس هتي اچو.

س - ۵۴۱. اڪثر عيسائي ماڻهو قبرن تي وڃي ڏک ظاهر ڪندا آهن، انهيءَ ڪري مان چون ٿو آهيان ته واڌا سوامي مت وارن کي مڙدي کي جلائڻ لاءِ ٻارڻ ڪرڻ گهرجي ڇو ته اهڙي طرح ڪرڻ سان روڻ ٻيڻ کان چوٽڪارو ملي ويندو.

ج - مان نٿو سمجهان ته انهيءَ باري ۾ ڪنهن به قسم جو ضد ڪرڻ گهرجي، جيڪا به ريت رواج هجي، اهو ئيڪ آهي ۽ ٻريوار تي ڇڏيل آهي ته جيئن چاهي مڙدي جو سنسڪار ڪري مڙدي کي جلائڻ وڃي يا دفنايو وڃي انهيءَ سان آتما کي ڪجهه به فرق نٿو پوي. سنسڪار مت ٻنهي طريقن ۾ ڪو به فرق نٿو هجي. مون ڪنهن ڀيڻ ۾ پڙهيو آهي ته ڪي ماڻهو مڙدن کي سڙڻ ۽ ڳجهڻ جي حوالي ڪندا آهن. انهيءَ جو ڪارڻ اهو آهي ته اهو هڪ ننڍڙو ڀيڻ هو. جتي ماڻهن وٽ مڙدن کي جلائڻ لاءِ ڪافي انداز ۾ ڪاٺيون ڪونه هيون ۽ نه ئي دفناڻ لاءِ ايتري جڳهه هئي هو پاڻيءَ سان گهريل هئا. انهن سوچيو ته جيڪڏهن

ڇڏائي ڇڏيو آهي. جڏهن اسين پرماتما لاءِ جاڳو ٿيون ٿا تڏهن سڄي حالت مان جاڳو ٿي اوستا ۾ اچون ٿا ۽ اسان کي اُمر جيون پراپت ٿئي ٿو. اُن بعد اسين سمنار جي خيال کان وڌا ٿي وينداسين. هن وقت اسين مالڪ جي خيال کان وڌا آهيون. سمنار وڌڻ ۾ پراڻ وڃي پراپت آهيون. انهن وڌڻ جو ارٿ مري ويل ماڻهن جو نه آهي، پر زنده، وڌڻ سان آهي. اسين سڄي آهيون ڇاڪاڻ ته اسين مالڪ کي وساري وينا آهيون. اهو ئي آهي اسين سمنار ۾ رهون پيا پر سڄي سمنار آهيون. جڏهن اسين شبد سان چڙيون ٿا تڏهن اُمر جيون پراپت ٿئي ٿو. انهن قبرن مان پيل وڌڻ جو دري اٿڻ جو سوال ئي نٿو اُٿي. اهي سرور سڙي ٿي چڪا آهن، ختم ٿي ويا آهن. اهو سرور ٿي، اهي وڌا وري واپس زنده ٿي اُٿندا، پنهجو پراڻ کي ڏوڪو ٿي پيو آهي.

س - ۵۳۹. مهاراج جي، بائيبل ۾ جنهن قيامت جي ٿيڻ جي باري ۾ لکيو ويو آهي، اهو هر هڪ جو شخصي معاملو آهي ۽ سڄي سرشتي جو نه؟

ج - ها، اهو ئي آهي، هر هڪ کي اهو قيامت جو ٿيڻ ٿيڻو پوندو آهي. انهيءَ جو ڪوبه فرق نٿو پوي ته وڌي کي ساڙيو ويو آهي يا قبر ۾ دفنايو ويو آهي. ديس جي ضرورت انوسار ڪيترن ئي طريقن سان وڌي جو سنسڪار ڪيو وڃي ٿو. مثال طور عرب ديس وڌيڪستاني مالڪ آهي انهن وٽ ڪاٺين جي ڪمي آهي، انهيءَ ڪري هو جلائي ٿي سگهن. انهن لاءِ وڌڻ کي دفنائڻ وڌيڪ سوڳور ۽ سٺو طريقو آهي. مثال سرور وڌيڪ جي هيٺان جلدي سڙي ٿي ختم ٿي ويندو آهي ۽ بدبو به نه ايندي آهي. اهڙن ملڪن ۾ وڌڻ کي دفنائڻ ئي نٿو آهي. جن ملڪن ۾ ڪاٺ جي ڪمي ڪونهي، اهي ٻار ٿي وڌن ٿا ۽ وڌڻ کي جلائيندا آهن. هيٺ ٻوليءَ جي سهوليت هئڻ سبب، وڌڻ کي ٻوليءَ سان جلايو ويندو آهي.

انهيءَ ڳالهه سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته وڌي بعد ترهين وڌي سرور جو ڇا ٿا ڪريو. اسانجو انهيءَ سان ٿيڻ سڀڻو آهي، ۽

ڪڏهن ڪڏهن اهڙين ڳالهين جو انيڙو ٿيندو آهي، جيئن اسان کي
 اصليت جو ڳيان ٿئي. اصليت کي منهن ڏيڻ گهرجي پر اسين انهيءَ
 کان بچڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسان کي خبر آهي ته وڻ وارو
 نه مري ويو، هو واپس نٿو اچي سگهي. هو وڃي چڪو آهي پر اسين
 سمجهندا آهيون ته هو اڃا تائين زندهه آهي. اسين اها ڳالهه سمجهڻ
 لاءِ تيار نٿا ٿيون ته هو مري چڪو آهي. جيئن اصليت کي منهن نه
 ڏيو، سگهه شائتي پراپت نه ٿي سگهندي.

س - ۵۳۷. ڇا اهڙي موھ جي ويچار کان، گذاري ويل منڇ جي
 سڙ کي دفناڻ جي بدران اڳي سنڱار ڪرڻ بهتر ڪونهي؟ ماڻهو
 قبرن تي ويندا آهن. اڳي سنڱار سان موھ، گھڻي قدر گھٽجي وڃي
 ٿو. ڇو ته انهيءَ جي ياد کي ڦاٽڻ وڪڻڻ لاءِ ڪا به اهڙي شئي نٿي رهي.
 ج - مان سمجهان ٿو ته اسين اڪثر اصليت کي سمجهڻ جي ڪوشش
 نٿا ڪريون. اصليت کي منهن ڏيڻ گهرجي. وڻ وارو ههوشهه لاءِ
 وڃي چڪو آهي ۽ جڏهن اسين قبر تي يا ٻئي ڪنهن اهڙي رستائن
 تي ويندا آهيون ته وڻ واري لاءِ نه، پر پنهنجيءَ ڪمزوري سبب،
 پنهنجي موھ سبب ويندا آهيون ۽ نه انهيءَ منڇ لاءِ.

س - ۵۳۸. ڇا توهين عيسائين جي انهيءَ وشواس کي چيو ٿا ته
 اهي منڇ قيامت جي ڏينهن تائين قبرن ۾ سمهيا پيا هوندا آهن؟
 ج - منهنجي خيال ۾ رجب اهو وشواس ٺيڪ نه آهي. سمهڻ جو ارادو
 اهو آهي ته اسين مالڪ ڏانهن سمهيا پيا آهيون. ڇو ته اسين کيس
 وساري وينا آهيون. ماڻا وس ٿي، موھ جي گھريءَ ۽ منيءَ ٽنڊ ۾
 غلطان آهيون. اسين پنهنجي نج گھر کي، سڳين کي، پٽن پٽن، پٽن پٽن
 کي، پنهنجي اصلي منزل مقصد کي ڀلائي ڇڪا آهيون. جڏهن ستگروءَ
 جي شرڻ ۾ وڃون ٿا، تڏهن سنسار طرف سمهون ٿا، پٽن پٽن لاءِ سڃاڻ
 ٿيندا آهيون. جڏهن حضرت عيسيٰ فرمايو هو ته مڙدا زندهه ٿيندا ته
 انهيءَ جو اهو ارادو هو ته جيڪي قدر پٽن پٽن جو تعلق آهي، اسين
 مڙدا آهيون. اسين هڪجي وساري وينا آهيون. اسان پنهنجي نج گھر کي

ڄاڻائي ڇڏيو آهي. جڏهن اسين پرماتما لاءِ جاڳو ٿيون ٿا تڏهن مل حالت مان جاڳو ٿي اوستا ۾ اچون ٿا ۽ اسان کي امر جيون پراپت ٿئي ٿو. ان بعد اسين سمنار جي خيال کان وڌا ٿي وينداسين. هن وقت اسين مالڪ جي خيال کان وڌا آهيون. سندس مڙدن ۾ پراڻ وجهڻ ايندا آهن. انهن مڙدن جو ارت ڪري ويل ماڻهن جو نه آهي، پر پنڊه، مڙدن سان آهي. اسين مل آهيون ڇاڪاڻ ته اسين مالڪ کي وساري وينا آهيون. اهو ئيڪ آهي اسين سمنار ۾ رهون پيا پر مل سمان آهيون. جڏهن اسين شبد سان جڙون ٿا تڏهن امر جيون پراپت ٿئي ٿو. انهن قبورن مان پيل مڙدن جو وري اٿڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. اهي سرور سڙي ٿي ڇڪا آهن، ختم ٿي ويا آهن. اهو سوچڻ ته اهي وڌا وري واپس پنڊه، ٿي اٿندا، پنهنجو پاڻ کي ڏوڪر ڏيندو آهي.

س - ۵۳۹. مه-راج جي، بائيبل ۾ جنهن قيامت جي ٿينديون جي باري ۾ لکيو ويو آهي، اهو هر هڪ جو سماج جو شخصي معيار آهي ۽ سڄي سرشتي جو نه؟

ج - ها، اهو ئيڪ آهي، هر هڪ کي اهو قيامت جو ٿينديون ٿي پوندو آهي. انهيءَ جو ڪوبه فرق نٿو پوي ته مڙدي کي ساڙيو ويو آهي يا قبر ۾ دفنايو ويو آهي. دس جي ضرورت انوسار ڪيترن ئي طريقن سان مڙدي جو سنسڪار ڪيو وڃي ٿو. مثال طور عرب دس ريگستاني ملڪ آهي انهن وٽ ڪاٺين جي ڪمي آهي، انهيءَ ڪري هو ڄاڻائي نٿا سگهن. انهن لاءِ مڙدن کي دفنائڻ وڌيڪ سوڪر ۽ سٺو طريقو آهي. مل سرور ڊگهيءَ جي هيٺان جلدي سڙي ٿي ختم ٿي ويندو آهي ۽ بدبو به نه ايندي آهي. اهڙن ملڪن ۾ مڙدن کي دفنائڻ ئي ئيڪ آهي. جن ملڪن ۾ ڪاٺ جي ڪمي ڪونهي، اهي ٻارٽراسن وانگر مڙدن کي ڄاڻيندا آهن. هيٺو بجليءَ جي سهوليت هئڻ سبب، مڙدن کي بجليءَ سان جلايو ويندو آهي.

انهيءَ ڳالهه سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته مڙت بعد ترهين مڙدي سرور جو ڇا ٿا ڪريو. اسانجو انهيءَ سان ترحمين سڀيڻ آهي، جيڪي

ڪڏهن ڪڏهن اهڙين ڳالهين جو انيڙو ٿيندو آهي، جيئن اسان کي
 اصليت جو ڳيان ٿئي. اصليت کي منهن ڏيڻ گهرجي پر اسين انهيءَ
 کان بچڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسان کي خبر آهي ته مرن وارو
 ته مري ويو، هُو واپس نٿو اچي سگهي. هُو وڃي چڪو آهي پر اسين
 سمجهندا آهيون ته هُو اڃا تائين زندهه آهي. اسين اها ڳالهه سمجهڻ
 لاءِ تيار نٿا ٿيون ته هُو مري چڪو آهي. جيئن اصليت کي منهن نه
 ڏيو، سڪ شائتي پراپت نه ٿي سگهندي.

س - ۵۳۷. ڇا اهڙي موھ جي ويچار کان، گذاري ويل منڃن جي
 سڙو کي دفناڻ جي بدران اڳي سنسڪار ڪرڻ بهتر ڪونهي؟ ماڻهو
 قبرن تي ويندا آهن. اڳي سنسڪار سان موھ، گهڻي قدر گهٽجي وڃي
 ٿو. ڇو ته انهيءَ جي ياد کي ڦاٽڻ رکڻ لاءِ ڪا به اهڙي شين نٿي رهي.
 ج - مان سمجهان ٿو ته اسين اڪثر اصليت کي سمجهڻ جي ڪوشش
 نٿا ڪريون. اصليت کي منهن ڏيڻ گهرجي. وڃڻ وارو هميشه لاءِ
 وڃي چڪو آهي ۽ جڏهن اسين قبر تي يا ٻئي ڪنهن اهڙي اسٽان
 تي ويندا آهيون ته وڃڻ واري لاءِ نه، پر پنهنجيءَ ڪمزوري سبب،
 پنهنجي موھ سبب ويندا آهيون ۽ نه انهيءَ منڃن لاءِ.

س - ۵۳۸. ڇا توهين عيسائين جي انهيءَ وشواس کي چيو ٿا ته
 آهي منڃن قيامت جي ڏينهن تائين قبرن ۾ سمهيا پيا هوندا آهن؟
 ج - منهنجي خيال موجب اهو وشواس ٺيڪ نه آهي. سمهڻ جو ارادو
 اهو آهي ته اسين مالڪ ڏانهن سمهيا پيا آهيون. ڇو ته اسين کيس
 وساري وينا آهيون. ماڻا وس ٿي، موھ جي گهريءَ ۽ عنيءَ ننڊ ۾
 غلطان آهيون. اسين پنهنجي نچ گهر کي، سڳند کي، پرم پتا پرمائڻا
 کي، پنهنجي اصلي منزل مقصد کي ڀلائي چڪا آهيون. جڏهن ستگروءَ
 جي شرط ۾ وڃون ٿا، تڏهن سنسار طرف سمهون ٿا. پرمائڻا لاءِ سڃاڻ
 ٿيندا آهيون. جڏهن حضرت عيسيٰ فرمايو هو ته مڙدا زندهه ٿيندا ته
 انهيءَ جو اهو ارادو هو ته جييتري قدر پرمائڻا جو تعلق آهي، اسين
 مڙدا آهيون. اسين هنکي وساري وينا آهيون. اسان پنهنجي نچ گهر کي

نيڪ ٻڌي، نيڪ ٻڌي، ٻڌ، ڏي ٻڌڻ گهرجي، پر لوڪ اڃا جي
پرواهه نه ڪرڻ گهرجي.

س - ۵۳۶. مهاراج جي، اي سرار آتمائون، زنده انسان تي اثر
وجهي سگهن ٿيون؟

ج - ڇا توهانجو مطلب اهو آهي ته جيڪي آتمائون اسانکي ڇڏي
ويون آهن، اهي اسان تي اثر ڪري سگهن ٿيون. اسان تي اثر
انهي ڪري ٿيندو جو اسانکي انهن سان موه هوندو آهي. حضور
مهاراج جن سمجهائيندا هئا ته جيڪڏهن اسين گذاري ويل سنهڙن جو
موه نٿا ٽپايون ته اسين انهنجي ترقيءَ پر ڪاروت وجهون ٿا، ڇو ته اسانجو
موه انهنکي واپس ڇڪي ٿو. جيڪڏهن انهنکي توهان سان موه آهي
۽ انهن اندر ترقي نه ڪئي آهي ته اهي اسانکي به ستائي ۽ هيٺ ڇڪين
ٿا. مونکي ياد آهي ته وڏن مهاراج جن جي ريت هڪ سٺي ستسگيءَ
ڇوڙو ڇڏيو. انهيءَ جي ڏيئي هن سان نهايت گهڻو پيار هو. دوءَ ڪاٻي
روئندي پٽيندي هئي. وڏن مهاراج جن انهيءَ کي سمجهار نه ڏيندي
پتا ڄا ٿينهن پورا ٿي ويا هئا، انهيءَ کي وڃڻو ئي هو. هن سڀني
ٻارن جو پورو بندوبست به ڪيو آهي، تنهنڪري انهيءَ اصليت کي
منهن ڏيڻ گهرجي ۽ هيٺو جڏهن هڙو وڃي ٿي ڇڪو آهي ته انهيءَ کي
وساري ڇڏڻ گهرجي. پر ڪهڙن ماڻهن جو پيار نهايت پراڻو ٿيندو
آهي. حضور مهاراج جن جي سمجهائڻ تي به هوءَ موه نه ڪڍي سگهي.
ان بعد انهيءَ ٻڌايو ته هڪ ٿينهن جڏهن هوءَ ڀڄڻ پر وٺي نه سندس
پتا اچي ڇڏو، ”پياري ڏيئي ڏس تو سمجهجي ڪهڙي حالت ڪئي آهي.
تون ان ٿينهن کان روئي رهي آهين ۽ منهن تي ٿڌڙون هيون اٿين.
در اصل تون سمجهجي ٿي منهن تي چماٽون هڻي رهي آهين. ڏس سمجهجو
منهن ڪيترو نه سچي پيو آهي. ڏس تو مونکي ڪيترو ڪشت ڏنو
آهي. تون مونکي هيٺ ڇڪي رهي آهين ۽ مان عتي وڃي نرو سگهان.
تون اهو سڀ ڪجهه ڀڄي ڇو نه ٿي وڃين؟“ هن حضور مهاراج جن کي
سچي ڳالهه چئي به لکي. مهاراج جن هنکي اندر روشن ٿيڻي همت
ڏني ۽ هنجي پتا جي آما کي مٿي وٺي رها.

س - ۵۳۳. منهنجي هڪ ڀائڙي آهي، انهيءَ کي ٻار به آهن. ڇا مون کي ٻڌي هئڻ جي ناتي ضرورت وقت انهن کي مدد ڪرڻ گهرجي؟

ج - اهي شخصي ڳالهون آهن، جن جو فيصلو توهان کي ڪرڻو آهي ته هن کي ڪهڙي قسم جي مدد جي ضرورت آهي ۽ توهين ڪهڙي مدد ڪري سگهو ٿا. مان ته عام نيم جي ڳالهه ڪري رهيو آهيان. اسان کي هڪ ٻئي جي مدد ڪرڻ گهرجي. منهنجي منهن جي مدد ڪري سگهي ٿو، ڇاڪاڻ ته اسانجي مدد نٿا ڪري سگهن. اسان کي هڪ ٻئي جي مدد ضرور ڪرڻ گهرجي.

س - ۵۳۴. جيڪڏهن ڪو اهڙو موقعو بڻجي اچي جو اهو فيصلو ڪرڻو پوي ته ڇا جي مدد ڪئي وڃي يا نه جي ته ڪنهنجي بهرحال مدد ڪرڻ گهرجي؟

ج - توهين اهو معلوم ڪرڻ چاهيو ٿا ته توهانجو مانا ڇا ٿا ڏانهن فرض وڌيڪ آهي يا نه ڏانهن، ٻنهي کي مدد ڪرڻ گهرجي. ڇهين ڀاڱي ڏانهن خاص فرض آهي اهڙي طرح ڏي ڏانهن به آهي. توهانجو ٻنهي سان ناتو آهي ۽ اهو توهان کي فيصلو ڪرڻو آهي ته ٻنهي کي ڏانهن ڏيان ڏيڻ ضروري آهي ۽ اهو به طئه توهان کي ئي ڪرڻو آهي ته ڪيتري حد تائين توهين پاڻ کي انهن سڀني کان الڳ رکي سگهو ٿا آهي فيصلا توهان کي پاڻ ئي ڪرڻا پوندا.

س - ۵۳۵. شخصي ڳالهين ۾ ڪهڙو وهندڙ هئڻ گهرجي؟ ڪٽنب جي باري ۾ ۽ اهڙن ماڻهن جي باري ۾، جن لاءِ اسين پريشان ٿي سگهون ٿا، ڪهڙي ويچار ڌارا هئڻ گهرجي؟ ڇا اسين انهن کي انهن ئي ڇڏي ڏيون يا حالتن کي منهن ڏيون ۽ اهڙي قسم جي مسئلن جي حل ڪرڻ جي ڪوشش ڪريون؟

ج - اسان کي سندس ۾ رهڻو آهي، سندس ۾ ٻين ماڻهن ڏانهن توهان کي جوابداريون پوريون ڪرڻيون آهن پر انهنجي باري ۾ چڻا نه ڪرڻي آهي، فرض سمجهي انهن سڀني مشڪلاتن ۽ مسئلن کي حل ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پنهنجو فرض پورو ڪري نڪرڻا ڪرڻا

دوستن ڏانهن اسانجا ڪڇ اهڙا فرض آهن. اهي فرض پورا ڪرڻ گهرجن. ٻيءَ حالت ۾ اسين صحيح قسم جا سمجهندي نه آهيون. مان چونڊس ته اڙوڪن جي مدد ضرور ڪرڻ گهرجي ڇو ته انهن کي اسانجي سهاري، عزت ۽ پيار جي ضرورت ٿيندي آهي جيئن هو پنهنجي باقي عمر ۾ شائيتي سان وقت گذاري سگهن. انهن جي مدد ڪرڻ هڪ ئي ڳالهه آهي ۽ رات ڏينهن انهن جي باري ۾ چڻا ڪندو رهڻ، پر عملي طور ڪا مدد نه ڪرڻ، ٻي ڳالهه آهي. اهڙي طرح ڪرڻ سان ڪو به فائدو ڪونهي. انهن جي عملي طور مدد ڪرڻ گهرجي پر چڻا نه ڪرڻ گهرجي. مدد ۽ آدر داران انهن ڏانهن پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي. اسانجون ڪڇ جوابداريون آهن جيڪي اسان کي نڀاڻ گهرجن نه ته ٻيءَ حالت ۾ شائيتي حاصل نه ٿيندي. جيڪڏهن پنهنجو فرض پورو نه ڪنداسين ته اسان ئي بوج وهندو ۽ من کي شائيتي نه ملندي.

ماتا پٽا، ٻارن لاءِ گهڻو ڪڇ ڪن ٿا، جيئن انهن کي صحيح مارڪه ٿي اٿي سگهن، انهن جي زندگي ڇڱي طرح شروع ڪرڻ ۾ مدد ڪري سگهن. هو ٻارن لاءِ ڪيترن قسمن جون قربانيون ڪن ٿا. ٻارن جا به مانا پٽا ۽ پٽن بزرگ ماڻهن ڏانهن ڪڇ فرض آهن. مانا پٽا پنهنجو فرض پورو ڪن ۽ ٻارن کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي. جڏهن ٻار وڏا ٿي خود مانا پٽا بڻجن ٿا ۽ پنهنجن ٻارن لاءِ ايترو ڪڇ ڪن ٿا تڏهن انهن کي محسوس ٿيندو آهي ته انهن جي مانا پٽا انهن جي لاءِ ڪيترو ڪڇ ڪيو هو. اسانجي مٿان مانا پٽا جو نهايت وڏو فرض آهي. جڏهن اسان جا ٻار اسان ڏانهن ڌيان نٿا ڏين ته اسين نراس ٿيون ٿا ته اسان انهن لاءِ ايترو ڪجهه ڪيو، پر هو اسان ڏانهن لاغرضي ڪن ٿا. پر اسين اهو ٻلائي ڇڏيندا آهيون ته اسان خود پنهنجي مانا پٽا لاءِ ڇا ڪيو. ٿي سگهي ٿو ته هو اسان طرفان ڏکي هجن ۽ جيئن اسين پنهنجن ٻارن جي باري ۾ سوچون ٿا، هو به پنهنجن ٻارن جي (اسانجي) باري ۾ سوچيندا هجن. تنهنڪري جيڪڏهن اسين پنهنجي مانا پٽا جا آڳاٽا ڪاري ٻار ٿينداسين ته پنهنجن ٻارن مان به اهڙي آس رکي سگهنداسين.

ڪي عزت سان ڏسي ٿي. هو توهان کي خوش ڪرڻ چاهي ٿي. توهان کي اها ڳالهه انهيءَ درشتيءَ کان ڏسڻ گهرجي ۽ بائي سڀ ڪجهه هندي پراڻي هندي ڪرڻ تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي.

اسان کي ڪنهن کي به زبردستي هن مارڻ تي آڻڻ جي ڪرڻ نه ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪنهن کي خود دلچسپي هجي ته انهيءَ کي مدد ڪري سگهجي ٿي. پر جيڪڏهن ڪنهن کي دلچسپي نه آهي ته انهيءَ جي اهڙي طرح صحيح مدد ڪري سگهجي ٿي ته اسين خود انهن اصولن جو هڪ زندهه مثال پيش ڪريون پر ڪنهن کي به پنهنجا ويچار زبردستي نه مڃايون. گهٽ ۾ گهٽ توهان جي ديس ۾ ويچارن جي ايتري شخصي آزادي آهي. هر هڪ جو نظريو الڳ الڳ آهي. سڀ پنهنجي پنهنجي وشواسن جو سهارو وٺڻ چاهين ٿا، هر هڪ کي پنهنجن ٻين تي بيٺو آهي ۽ هر هڪ جو نام مارڻ تي اچڻ جو پنهنجو پنهنجو وقت آهي. تنهنڪري جيڪڏهن اسانجو ساٿي سنڌ مت طرف نٿو اچي ته اسان کي نراس نه ٿيڻ گهرجي جيئن هو اسان جي مارڻ ۾ رڪاوٽ نه بڻجي.

جيڪڏهن اسانجو هڪ ٻئي سان پيار آهي ته اسين هڪ ٻئي جي ويچارن، نظريي خاص ڪري ڌارمڪ وشواس جي عزت ڪنداسين. اسان کي انهي ڳالهه جي خوشي هئڻ گهرجي ته اسانجو ساٿي هن مارڻ تي هٿ ۾ رڪاوٽ نه آهي. ها، اسين وڌيڪ خوشي محسوس ڪندا آهيون جيڪڏهن ٻئي ٻئي سان پيار هن مارڻ تي گڏجي هٿ ٿا. اهڙي طرح هو هڪ ٻئي جي ڪافي مدد ڪري سگهن ٿا. شڪتي وڌائي سگهن ٿا. پر جيڪڏهن انهن نه ٿي سگهي ته انهيءَ ڳالهه جو قدر ڪرڻ گهرجي ته گهٽ ۾ گهٽ توهانجو ساٿي توهان جي مارڻ ۾ رڪاوٽ نه بڻبو آهي.

س - ۵۳. بهاراج جي، ڇا ضرورت وقت مٿن مائٽن يا سنڀڙين کي مدد ڪرڻ گهرجي؟ ڇا ننڍن ننڍن ٻارن کي ٻالڻ موه آهي؟

ج - نه، موه نه رکڻ جو اهو ارٽ ناهي ته سنڀڙين جي شيوا نه ڪجي. مائٽا پٽا، سنڀڙين جي شيوا ڪرڻ گهرجي. مائٽا پٽا، سنڀڙين

توهين هن ڏانهن بلڪل پيو رواهي به نٿا ڪري سگهو پر پريمر پيار سان سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري سگهون ٿا. جيڪڏهن انهن هوندي به سمجهڻ لاءِ تيار نه هجي ته توهين چمتا نه ڪريو. توهان ته پنهنجو فرض نباهيو، گهر ۾ اڃاين پريشاني پيدا ڪندڙ ڳالهين کان بچڻ گهرجي، گهر ۾ پريمر پيار سان رهڻ لاءِ ڪيترن ڳالهين کي وسارڻو پوندو آهي، اڻ بدو ڪرڻو پوندو آهي.

س - ۵۳۰. ڇا ڪنهن به مسئلي جو جلدي حل ڳولڻ گهرجي يا آندران خبر پئجي ويندي آهي ته ڇا غلط آهي ۽ ڇا صحيح؟

ج - آندرو پريشاني نه هڻڻ گهرجي. پنهنجي من جي سانتي نه وڃائڻ گهرجي. توهان کي خبر آهي ته ايترو ئي ڳالهون ٿينديون رهنديون آهن. هر ڪنهن کي پنهنجا ڪرم پوڳڻا پون ٿا. ماڻهن کي من آڏو ٿي نچائي رهيو آهي. انهيءَ ڪري خالص اوسار هٿ ڀرندو آهي. جيتري چاهيو ڪوشش ڪريو. سنسار جا مسئلا حل ڪرڻ ۾ ڪاميابي ڪڏهن به ملي نه سگهندي، پر انهن کان مٿي ضرور ٿي سگهون ٿا. جيڪڏهن اسين سنسار جي ڪنڊن کي گڏ ڪرڻ جي ڪوشش ڪنداسين ته ڪامياب نه ٿي سگهنداسين. پر جيڪڏهن پنهنجن ٻيون ۾ مضبوط بوند پائبو ته ڪنڊا آسانجن ٻيون ئي ڪوبه اثر نه ڪندا. ٻين سمورن دوارن مان ڪي انهن دڪ سڪ جي مسئلن کان مٿي ڪٽڻ گهرجي ۽ انهيءَ باري ۾ وڌيڪ پريشان نه ٿيڻ گهرجي.

س - ۵۳۱. مان ستسنگ ۾ نيمائو ٿيڻ لاءِ سال کان اڇي رهيو آهيان ۽ منهنجي پٽيءَ منهنجو وروڻ نه ڪيو. هوءَ اڄ پيرن ۾ دغو هڻي آئي آهي. هنجو وروڻ نه ڪرڻ جا انهيءَ کي ثابت ٿو ڪري ته هوءَ اندر سنڀل مت کي قبول ڪري ٿي پر هوءَ اها ڳالهه ظاهر نه ڪري سگهي آهي.

ج - مرڻ کي هنجي سنڀل مت سان پيار جي پاري ۾ شير ڪونهي پر اها ڳالهه صاف آهي ته هنجي دل ۾ توهان لاءِ پيار آهي. مان بهي ٿو سگهان ته انهيءَ سان هنجي هن مارڻ تي اچڻ جي تياري ٿي رهي آهي يا نه. پر انهيءَ مان اها ڳالهه ظاهر آهي ته هوءَ توهان جي آسرا

ج - ستڙو، شيد يا نام ئي رولر آهي.

س - ۵۲۷. گهر ڪمب جا ماطو، اسانجي ڳالهه، ئي ٻڌڻ نه چاهيندا.
هجن ته انهيءَ حالت ۾ انهنجي مدد اسين ڪيئن ٿا ڪري سگهون؟
ج - منهنجي ويچار ۾ جيڪو ٻڌڻ نٿو چاهي، انهن کي اهڙي طرح
ڪرڻ لاءِ مجبور نه ڪرڻ گهرجي ۽ اها ئي انهنجي مدد آهي. جيڪي
ڪجهه توهان سنتن جي اُپديش مان پراپت ڪيو آهي انهيءَ جو هڪ
زندھ مثال بطبي ڏيکاريو. پنهنجو مثال پيش ڪري اسين
خود بخود اثر وجهي سگهون ٿا. جيڪڏهن انهنجي ڪرمن ۾ هوندو
ته گيان حاصل ڪرڻ لاءِ پنهنجو پاڻيهي پٺيان ڊوڙندا پر جڏهن ڪنهن
تي ڪا ڳالهه زورِيءَ ۾ ٻڌي ويندي آهي ته انهيءَ کي موٽ ڪرڻ
بجاءِ توهين وڌيڪ دور پڄاڻي ڇڏيندا. ڪنهن کي به ڪنهن ڳالهه لاءِ
مجبور نه ڪرڻ گهرجي. اها پريوڙا ازخود انهيءَ جي اندر مان اچڻ
گهرجي. اها ڳالهه اُن حالت ۾ ٿيندي جڏهن توهين خود مثال بطبي
ڏيکاريندا. تنهنڪري انهن کي مجبور نه ڪرڻ ئي انهنجي سهايتا آهي.
س - ۵۲۸. منهنجا گهر وارا سنت مت جي ڪا ڳالهه ٻڌڻ لاءِ ئي
تيار ڪونهن. انهيءَ باري ۾ انهن سان ڳالهه ڪرڻ جي مون ۾ همت
ئي ڪونهي.

ج - ان باري ۾ ڪنهن سان ڳالهه ڪرڻ جي ضرورت به نه ڪونهي.
س - ۵۲۹. پر مان سوچان ٿي ته انهيءَ باري ۾ ڇا ڪريان؟ مون
هڪ ٻار کي ڳوڏ ورتو آهي اهو هينئر ويهن سالن جو ٿي ويو آهي.
مون کي خبر آهي ته هو ڪيتريون ئي بي راجب ڳالههون ڪري ٿو. مان
انهيءَ باري ۾ ڇا ڪريان؟ ڇا مان هن کي ڪڇ ٻڌايان؟ مان هن کي
ڪڇ ٻڌائڻ جي همت انهيءَ ڪري نٿي ڪري سگهان ڇو ته هو ان
ڪري پريشان ٿي ٿو ۽ جيڪو به هو جواب ڏيندو آهي، انهيءَ سان
مون کي دک ٿيندو آهي. اهڙي حالت ۾ مان ڇا ڪريان؟ مان هنجي
وهنوار کي نظر انداز نٿي ڪري سگهان؟

ج - توهين هن کي ٻيڙ سان سمجهائڻ جي ڪوشش ڪريو. پر
انهيءَ ٻيڙ ۾ وڌيڪ چنٽا ۽ سوچ نه ڪريو. ٻيو ڪو اُٻاءُ ڪونهي.

مٿن ماڻهن ڏانهن اسانجا فرض

س - ۵۲۵. ستسنگي هٿ سان، هٿي ڪٽنب ۽ مٿن مائٽن تي ڪپڙو اُٿر پوي ٿو؟

ج - اسانجو موه ئي اسانکي سنسار ۾ واپس وٺي اچي ٿو. جيڪڏهن ڪنهن منهن يا پڌارت سان موه آهي ته سمجهو ته اسانجو سنسار سان موه آهي. اهڙي طرح اسانجون پاڙون سنسار ۾ رهندي وڃن ٿيون ۽ اهي ئي اسانکي دنيا ۾ ڇڪي وٺي اچن ٿيون. جيڪڏهن ڪنهن ستسنگي جو ستگرو ۽ شيد سان پيار آهي ته سڀاويڪ طور انهيءَ پيار ۾ سنسار جي ڪشش بچاءَ ڪافي انداز ۾ سگهي ۽ ڪشش آهي. هو پنهنجو پاڻ کي سنسار ۽ سنهڙين کان مٿانهن، شيد سان، گل مالڪ سان جوڙي ٿو ۽ انهيءَ ڪري هو ٻوڙاڻا ڏانهن مائل ٿيندو وڃي ٿو.

ستسنگيءَ جا سنهڙي، مٿ مائٽ، هن سان موه ڪن ٿا، پيار ڪن ٿا هٿي پيار ۾ ڇڪڙيل، اهي هن ڏانهن ڇڪجي ايندا ۽ هو پنهنجي پوي پوي جي ڏور ۾ ٻڌل، ٻوڙاڻا ڏانهن ڇڪندو ويندو. اهڙي طرح هن ماڻهن کي ستسنگي سان پيار آهي، انهنجي مدد ٿيندي ڇو ته اهي به انهيءَ مار ۾ ٿي ايندا ۽ اتي پهچندا جتي اهو ستسنگي پهتو آهي. پر جيڪڏهن ستسنگي يا ستگرو ۽ جي بچاءَ پنهنجن منهن مائٽن سان وڌيڪ پيار آهي ته هو انهن ڏانهن ڇڪجي ويندو. جيڪڏهن اسين هڪ ڊولر سان ٻڌل آهيون ۽ اسانجي هٿ ۾ ڪتي جي زنجير آهي ته ڪتي به اسان سان گڏ ڇڪجي ايندو. انهيءَ کي اسان سان ٻڌل هٿ جو لاپ ملندو. هو اسانکي پاڻ ڏانهن نه ڇڪي سگهندو. سنهڙين جو توهان سان موه پيار انهنکي مدد ڪندو ڇو ته نروڙين هڪ اهڙي سگهيءَ سان ٻڌا پيا آهن جيڪا توهانکي مٿن طرف ڇڪي ٿي. پر جيڪڏهن توهين انهنجي موه ۾ ڦاٿل آهيو ته انهيءَ سان نه توهانکي ڦاٿل ٿيندو نه انهنکي.

س - ۵۲۶. اهو فيصلو ڪير ڪندو آهي ته ڊولر ڪير آهي؟

س - ۵۲۳. مهاراج جي، مان ڊاڪٽر آهيان، اسان مان ڪڇ وڪيل به آهن. اسانکي پنهنجي ٽنڊي دواران ڪيتري حد تائين مدد ڪرڻ گهرجي؟ ڪيترن حالتن ۾ اسين علاج کان وڌيڪ ڪڇ ڪري سگهون ٿا؟ اسانکي پنهنجي فرض جي حد کان ڪيتري قدر ٻاهر وڃڻ صحيح آهي؟

ج - پنهنجي پوري لياقت، سڌ ۽ مڪمل انوسار، بيمار جو

علاج ڪرڻ گهرجي. پر پوري ڪوشش ڪرڻ بعد به جيڪو چاهيندا آهيون، اهو نٿو ٿي سگهي. جيڪڏهن ڊاڪٽر ۽ دوائرون ماڻهن کي بچائي سگهن ها ته ڪڏهن به ڪو انسان نه مري ها. چاهي ڪيترو به زور لڳايو وڃي، ڪڇ بيمارين ۽ علاج ڪرڻ ۾ ڪاميابي نٿي ملي سگهي. ڏسڻ ۾ آيو آهي ته هڪ ئي دوا سان ڪيترن ئي بيمارين کي آرام اچي ويندو آهي. پر ڪن ٻين مريضن تي انهيءَ دوا جو اثر نه ٿيندو آهي. اسين اهو سڀ ڄاڻون ٿا. انهيءَ ڪري پنهنجي علم کي پنهنجي لائقي ۽ انوسار عمل ۾ آڻڻ گهرجي ۽ باقي سڀ مالڪ جي ديا مهر تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي.

س - ۵۲۴. مان خود آپاهڻ ٻارن کي تعليم ڏيڻ ۾ دلچسپي وٺندي رهي آهيان، هڪ ماسٽريائيءَ جي روپ ۾ نه، مدد ڪندڙ جي روپ ۾ انهيءَ ڪري.....؟

ج - انهنکي مدد ڪرڻ جي پوري ڪوشش ڪرڻ گهرجي. سندس ۾ سڀني جي مدد ڪرڻ گهرجي. اسانجو جنم انهيءَ لاءِ ٿيو آهي. منهنجي منهن جو مددگار بڻجي سگهي ٿو. پر انهيءَ ڪم ۾ ايترو مڱڻ نه ٿي وڃڻ گهرجي جو پنهنجي مدد تي نه ڪري سگهون. پنهنجن ٻين فرضن جو خيال رکندي، پنهنجي ساڌن انوسار ٻين جي گهڻي ۾ گهڻي مدد ڪرڻ گهرجي. جڏهن پنهنجي طرفان پوريءَ طرح چاهه هوندي به انهنجي مدد نه ڪري سگهو ته اهو انهنجي ڪرمن سبب آهي. انهنجا ڪم انهنکي ئي پوڳيا ٿيندا، پنهنجن فرضن ۾ نقصان ٿيڻ بنا، پنهنجي وقت ۽ ساڌن موجب هر هڪ جي شيوا ڪرڻ گهرجي. پر جيڪڏهن چاهيندي به انهنجي مدد نه ڪري سگهو ته سمجهڻ گهرجي ته انهنجا ڪم ئي اهڙا آهن ۽ انهيءَ سبب انهيءَ کان وڌيڪ مدد نٿي ڪري سگهجي.

اصلی پریتم، آسانجو پرماتما آهي. اسين شخصي طور ڪنهنجي به شيوا ڪرڻ نٿا چاهيون، بلڪ مالڪ جي پيار سبب انهيءَ لاءِ سڀ ڪجهه ڪرڻ چاهيون ٿا. پر اهو تڏهن ئي ٿي سگهي ٿو جڏهن آندڙ مالڪ جو پيار پيدا ڪريون، پگهتي پيدا ڪريون. جيئن پنهنجي آندڙ پگهتي ۽ پيار جي اهڙي مستي پيدا ٿي ڪريون، مان ٺٽو سمجهيان ته اسين ٻين جي شيوا يا مدد ڪري سگهون ٿا. جيڪڏهن منهنجو پنهنجو هوندو ڪنور آهي ته مان ٻين تي قياس نه ڪري سگهندس. جيڪڏهن منهنجي دل نرم آهي ڊيالو آهي ته منهنجي دل ۾ ٻين جي پيڙا جو احساس ٿيندو ۽ مان اُڇوڏ ٻين جي مدد ڪرڻ چاهيندس. انهيءَ ڪري اهو ضروري آهي ته پهرين پنهنجو سڌار ڪريون جيئن ٻين جي مدد ڪرڻ لائق ٿي سگهون.

س - ۵۲. اهو ته معلوم ٿي ويو ته اسانجي دل ۾ پيار ۽ همدردِي هئڻ گهرجي، اسانکي اها پيدا ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پر ڪڏهن ڪڏهن اهڙا ڪڏائي موقعا ايندا آهن جو حالتون آسانجي وس ۾ نه هونديون آهن. ان وقت اهو پيار ڪيئن پيدا ڪري ٿا سگهون؟

ج - پيار تي زور ڪونهي. پيار ڪڏهن به زبردستيءَ سان پيدا نٿو ٿئي. جڏهن ٿيندو آهي ته بس ٿي ويندو آهي. جيڪڏهن مالڪ ڄم ڊيا مهر ٿيندي آهي ته اهو پريم اڇو ٿي اچي ويندو آهي. پر اسين عملي طور ڪجهه قدم کڻي سگهون ٿا. جيئن آسانجي هودي ۾ پرماتما لاءِ پريت پيدا ٿئي. اهو قدم آهي روحاني ايمان ڪرڻ، ٻين سمورن ڪرڻ، سميت سم ساهتيه پڙهڻ، ستسنگ ٻڌڻ هڪ ٻئي ۾ پريم پيار سان ڳالهائي، پنهنجي چوگرد پريم پيو وائونڊ پيدا ڪرڻ. جڏهن هڪ ٻئي جي مدد ڪندا آهيون ته ٻين محسوس ٿيندو آهي ته جيترو وڌيڪ مالڪ سان پيار ڪريون ٿا اوترو ئي وڌيڪ پيار جو آسانجي آندڙ پيدا ڪري ٿو. جيترو پيار وڌيڪ ٿئي ٿو، اوترو وڌيڪ پيار وڌي ٿو. پر جيڪي ڪجهه اسين پنهنجي طرفان ڪري سگهون ٿا، اهو هيءُ آهي ته اسين ايمانداريءَ سان ٻين سمورن ڪريون. جو ته ٻين سمورن ڪرڻ سان اڇوڏ پريم پيار پيدا ٿيندو آهي.

لاء پوار ٿا ڪندا آهيون. سنت مت موجب اسان کي پرماتما کان پرماتما
 ئي گهرڻ لاء پوار ٿا ڪرڻ گهرجي جيئن اسين انهيءَ پرماتما جي سگهون.
 جڏهن اسين پريم ۽ وشواس سان پنهنجو فرض پورو ڪندا آهيون ته
 اهو مالڪ به مدد ڪندو آهي. اهڙي طرح اسين پنهنجي مدد ڪري
 رهيا آهيون.

دس - ۱۵. جيڪڏهن اسين انهيءَ پورڻ چيئن شڪتيءَ جو انگ
 آهيون، جيڪا هن دنيا ۾ سڀ ڪجهه آهي ته ڇا اسان کي سڀني جي
 ويجهو هٿ جو اٿيو نه هٿ گهرجي ۽ جيڪڏهن لئين آهي ته ڇا اسان کي
 سڀني جي مدد ڪرڻ يا مدد ڪرڻ جي پوري ڪوشش ڪرڻ مناسب
 ڪونهي ۽ جيڪڏهن اسين مدد ڪريون ٿا ته ڇا اهي ڪم اسان کي
 هن دنيا ۾ واپس جنم وٺڻ لاء چڪي ايندا؟

ج - ٻين جي مدد ضرور ڪرڻ گهرجي. اهو اسانجو فرض آهي.
 پر اها سهائتا پنهنجو نقصان ڪري نه ڪرڻ گهرجي. پهرين پاڻ کي
 انهيءَ لائق بڻائڻ گهرجي جيئن ٻين جي مدد ڪري سگهون. جيڪڏهن
 خود نڪه پاڪ زندگي نه گذاريون ته دراصل ٻين جي مدد ڪرڻ
 جي لائق نه آهيون. پر اسان کي انهيءَ اوستا تائين پهچڻ گهرجي،
 جتي پهچي ٻين جي مدد ڪري سگهون. انهن سان اڪيٽا ۽ ڪشش
 محسوس ڪري سگهون. ٻين جي مدد ڪرڻ ۾ ڪوبه هرج ڪونهي.
 اسان کي دراصل نه صرف منش ذات جي شيوا ڪرڻ گهرجي، پر
 هيٺين جوڙين جي به شيوا ڪرڻ گهرجي. انهنجي شيوا، انهن تي ديا
 ڪري، انهن کي نه ماري، انهن کي نه کائي ۽ ٻين ڪيترن قسمن جي
 ڪري سگهجي ٿي.

جڏهن هردي ۾ مالڪ جو پيار جاڳرت ٿئي ٿو، تڏهن مالڪ جي
 سرشتيءَ سان پاڻ پيار ٿي ويندو آهي ۽ هر هڪ ۾ مالڪ ئي ڏسڻ ۾
 ايندو آهي. ان بعد اسانجي اندر هر هڪ جي شيوا، مدد جي سچي
 چاهه پيدا ٿئي ٿي، هر هڪ جي اندر انهيءَ پريم پياري جا روشن
 ٿين ٿا تنهنڪري اسين هر هڪ جي شيوا ڪرڻ چاهيون ٿا، اسانجو

ج - جڏهن رات ڏينهن ٻن سمن ڪريون ٿا ته سمجهجي ته ٻنهي جي مدد پاڻ ڪري رهيا آهيون ۽ پوءِ مالڪ جي ديا مهر به پراپت ٿي ويندي. جيڪڏهن ٻن سمن ٿا ڪريون پر هڪجي ديا مهر جي آس لڳائي ويٺا هجن ته پوءِ اسين انهيءَ لاءِ حقدار نه آهيون. جيڪڏهن فقير دروازي تي اچي گهري ٿي ته پوءِ هو گهر جي مالڪ مان ڪهڙي آس ٿو رکي سگهي؟ روئڻ بنا ته ماما به کير نه پيئڻ ويندي آهي. آيا ٻار کي ٻاهر کڻي ويندي آهي جيئن هڪجي ماما پنهنجو ڪر ڪار ڪري سگهي. جڏهن ٻار ماما وٽ وڃڻ لاءِ رهندو آهي ته آيا هڪجي دل وندرائڻ جي ڪوشش ڪندي آهي، هنکي پراڻن جون آڪسائيون ٻڌائيندي آهي، رانديڪا ڏيندي آهي، منائي ڏيندي آهي. هو هروڙح ٻار کي وندرائڻ جي ڪوشش ڪندي آهي. پر جيڪڏهن ٻار ڪابه شيءِ نه وٺي ۽ ماما وٽ وڃڻ لاءِ ضد ڪري ٿو، رولي ٿو ته ماما کان به برداشت نه ٿيندو، هو ٻنهي ويندي آهي ۽ ٻار کي وڃي ڇڏي سان لڳائيندي آهي.

اهڙي طرح اسين ٻار آهيون، جيڪي به دنيا جا مال اسباب شڪليون پدارت آهن، انهن سان راند ڪري رهيا آهيون. اسانجو من انهن سان ايترو خوش آهي، اسين انهيءَ کيل ۾ ايترو مست ويا آهيون جو اسانکي هن وقت مالڪ جي ياد ئي نٿي اچي. اسين هن کي بلڪل وساري چڪا آهيون. اسين هڪجي ٻاري ۾ ڪڏهن سوچون به ٿا. جڏهن اسانجي هڙدي ۾ هن لاءِ سڄي ٽوڙ، ٻوڙ، ۽ پريم هوندو آهي، اسين صرف هنکي ئي چاهيندا آهيون ۽ هن کانسواءِ ڪجهه به وٺڻ لاءِ تيار نه هوندا آهيون تڏهن مالڪ کان به رهيو نه ويندو آهي ۽ هو اسانکي پنهنجي گود ۾ وهاري ويندو آهي.

اڪثر اسين پرماما کان پرماما جي پراپتي ڪرڻ لاءِ ٻن سمن نه ڪندا آهيون، اسين سنساري پدارتن خاطر ايماس ڪندا آهيون. مالڪ جو ڌيان ڪندا آهيون ته سندس ديا مهر، پريم ڀيار لاءِ نه بلڪه پنهنجن سنساري اڇائن ترشنائن کي پوري ڪرڻ لاءِ. انهيءَ کان پنهنجون اڇائون پوريون ڪرائڻ چاهيندا آهيون. انهن نه، نه مالڪ کي مالڪ

لاء آهي ۽ ڳالهه پريم سان چئي وڃي ته هو سمجهي ويندو پر جيڪڏهن
 روبرو ڏيکاريندو ويندو، نفرت ڪئي ويندي، پنهنجي اهڪار کي
 خوش ڪرڻ لاء پاڻ کي بهتر ٻڌائيندو وڃي ته اها مدد نه آهي. اهڙي
 طرح مدد ڪرڻ سان اسين کيس مارڻ سان دور ڪري ٿا ڇڏيون.
 اسان کي ڪشادي دل، سهميشيلتا ۽ پريم سان وهندڙ ڪرڻ کپي. پوءِ
 خراب پر خراب منش به اسانجي وهندڙ مان فائدو وٺي سگهي ٿو.
 نفرت ڪنهن سان به نه ڪرڻ گهرجي. مائتا ٻار کي ماري ڇڏي آهي
 پر نفرت سان نه. ٻار چاهي اهو سمجهندو هجي ته مائتا ناراض آهي پر
 دراصل ماءُ جي دل ٻار سان پُر پور هوندي آهي. هوءَ چاهيندي
 آهي ته ٻار تمام سٺو نڪه بڻجي ۽ ترقي ڪري. مائتا ڪڏهن ڪڏهن
 ٻار کي ڏهڪائيندي يا مار به ڏيندي آهي پر نفرت سان نه يا پنهنجو
 پاڻ کي وڏو ثابت ڪرڻ لاء نه پر ٻار کي سڌارڻ لاء. ٻار به اندر
 سمجهندو آهي ته مائتا مون کي پڪڙي پيار ڪندي آهي ۽ مون کي اهوئي
 ڪرڻ گهرجي جيڪو مائتا کي پسند آهي. جڏهن اهڙي پيارنا هجي ته
 ٻار ئي اهوئي اٿو پوي ٿو جيڪو مائتا چاهي ٿي.
 پر جيڪڏهن ٻار کي خبر آهي ته مائتا جيڪي ڪجهه ڪري رهي
 آهي نفرت سان ڪري رهي آهي ته انهيءَ تي ڪنهن به ڳالهه جو
 صحيح اثر نه پوندو. جڏهن ڪابه شيءِ پريم پيار سان ڏني ويندي
 آهي ته اها هڪدم سڄي دل سان قبول ٿي ويندي آهي. انهيءَ ڪري
 حضرت عيسيٰ فرمايو آهي ته ”جيڪڏهن اسين خود معافي چاهيون ٿا
 ته اسان کي به ٻين کي معاف ڪرڻ گهرجي.“ انهيءَ جو ارمڪ اهو آهي
 ته اسانجو هردو نرمل هئڻ گهرجي. مالڪ جي ديا مهر وٺڻ جي لائق
 هئڻ گهرجي. جيڪڏهن اسانجي دل ۾ ڪنهن لاءِ به نفرت آهي ته انهيءَ
 جو اهوئي ارمڪ آهي ته اڃا اسانجو هردو پرماتما جي ديا مهر جي لائق
 نه آهي. پرماتما جو پيار پاڻ لاءِ اسان کي سڀني سان پيار ڪرڻو پوندو.
 س - ۵۲۰. چيو ويندو آهي ته پرماتما انهيءَ جي مدد ڪندو آهي
 جو پنهنجي مدد پاڻ ڪندو آهي. جيڪڏهن ڪو منش بيسوس ٿي
 وڃي ٿو ۽ پنهنجي مدد پاڻ نه ڪري سگهي ته؟

تڏهن ئي ٻين لاءِ ڪڇ ڪري سگهجي ٿو. نه ته اهو پنهنجو پاڻ کي
دوڪو ڏيڻ ئي ٿيندو ۽ اسين انهيءَ ڏک ڏور ڪرڻ بجاءِ خود انهن
جي دڪن جا حصيدار بڻجي پونداسين.

س - ۵۱۸. جڏهن شينهن جو اچڻ ڪنهن خطرناڪ جڳهه تي وڌندو
آهي ته شينهن انهيءَ کي ٽٽڻ هڻندي آهي. ڇا اسين پراڻا ستمبڪي
غلطي ڪندڙ ننڍن ٻارن کي سچ چوڻ روڻي ٽٽڻ هڻي سمجهائي سگهون
ٿا؟ منهنجي ويچار ۾ جيڪي ڪجهه به ٻار ڪري، انهيءَ کي برداشت
ڪرڻ، انهيءَ سان ٻار ڪرڻ ناهي. ٻارن ٻڌڻ ۽ ٻار آهي، ”مان شيطان
جي سوکڙي قبول نه ڪندو آهيان ۽ توکي اها قبول نه ڪرڻي آهي“
ڇا هميشه قبول ڪرڻ ئي ٻار آهي؟ جنهن کي اسين سڌارڻ چاهيون
ٿا، ڇا انهيءَ جي نفرت به برداشت ڪرڻ گهرجي يا انهيءَ کان دور
رهڻ گهرجي؟ انهيءَ سان نفرت نه ڪرڻ گهرجي؟

ج - ٻار جي ٽٽڻ جو نه ڪو ٻرو نه هوندو. جيڪڏهن ٻار ۽
همدرديءَ سان ڪنهن کي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪجي ته ڪوبه لاهيءَ
کي ٻرو نه هوندو پر ڪنهن کي ننڍڙو ثابت ڪرڻ، پنهنجو پاڻ کي وڏو
۽ اڄ ڏيکارڻ لاءِ ڪابه ڳالهه ڪرڻ لاءِ ڪونهي. اهڙي طرح نه ته
ٻيو لاهيءَ ڳالهه کي سمجهي سگهندو ۽ نه صحيح راهه تي ايندو. پر
ڪنهن جي به دل ڏکائڻ کانسواءِ خود مثال بڻجي، پنهنجي ٻار سان
ٻين کي ضرور ٺيڪ ڪري سگهجي ٿو. انهن ڪرڻ سان ٻئي کي چوڻ
نٿي پئجي ۽ اهڙي طرح هر سنت مت کان گهرايو نه ٿي سگهندو.
جيڪو غلطي ڪري رهيو آهي، انهيءَ کي وڌيڪ ٻار جي ضرورت
آهي هر ڪنهن کي ٻار جي ضرورت آهي پر ڪن ماڻهن کي وڌيڪ
ضرورت هوندي آهي. تنهنڪري اهڙي مٿس کي صحيح مارڻ تي
آڻڻ لاءِ انهيءَ سان گهڻي ٻه گهڻو ٻار ۽ صبر سان ٻيڻ اچڻ گهرجي.
ٽٽڻ مارڻ ۽ سخت وهندڙ جو نه سوال ٿي نڪر ٿو.

س - ۵۱۹. منهنجو مطلب آهي ته انهيءَ کي سچ چوڻ گهرجي يا نه؟

ج - سچ به ٻار سان چوڻ گهرجي. جيڪڏهن انهيءَ کي خبر هجي
ته جيڪي ڪه به اسين چئي رهيا آهيون اهو انجي پلائي ۽ فائدي

اسين ڪنهن ڳالهه کي سماعت ٿي ڪرڻ چاهيون ٿا ۽ معاف ڪرڻ چاهيندا هجن ته اسان کي اهو فيصلو نه ڪرڻ گهرجي ته اسين ڏوهي هئاسين يا ٻيو ڏوهي هو. اسان کي اهو چوڻ گهرجي ته ”مون توهان کي معاف ڪري ڇڏيو، توهين مون کي معاف ڪريو ۽ جيڪا به غلطي ٿي آهي، ٻئي انهيءَ کي ڀلائي ڇڏيون.“ جيڪڏهن اهو سوچيندي ڇڏ ڇڏ ڪندا رهنداسين ته اهو ڏوهي هو يا مان، ته اهڙي طرح ڪرڻ سان ڪو ٻيو جهڙوٽ پيدا ٿي پوندو. جيڪڏهن اسين پنهنجو پاڻ کي معاف ڪرڻ چاهيون ٿا ته اسان کي ڇڪائي نه سجيءَ دل سان معافي ڏيون؟ ان بعد جيڪي ڪجهه ٿيو آهي، انهيءَ کي هردي مان وساري ڇڏيون.

س - ۵۱۷. منس جو هڪڙي ڏاڏا منس آهي، انهيءَ ڪري ترقيءَ جي ان سلسلي ۾ منس ڪهڙو ڀارت ادا ڪري ٿو؟

ج - منس جو اصلي ڪم آهي پنهنجي مدد ڪرڻ. اسين ائين جي به مدد انهيءَ حالت ۾ ڪري سگهون ٿا جڏهن پنهنجي مدد ڪنداسين. جيڪو پنهنجي مدد نٿو ڪري. اهو ائين جي به مدد نٿو ڪري سگهي. جيڪڏهن پاڻ وٽ ئي ڪجهه نه هوندو ته ائين کي ڇا ڏيئي سگهيو؟ ڪيترا دفعا اسين ائين جي ڀلائي ڪرڻ چاهيندا آهيون، پر پنهنجي مدد ڪرڻ بدران پنهنجي حالت ڌيان ڏيئي ڇڏيندا آهيون. انهيءَ پنهنجي بيمار ڏيڻ بجاءِ پنهنجي دڪان جا پائيوار بيٺجي پوندا آهيون. جڏهن پاڻ وٽ ئي ڪجهه ڪونهي ته پوءِ ائين کي به ڪجهه نٿو ڏيئي سگهجي. جيئن ڪنهن جي مدد ڪرڻ ۾ صرف نه ٿيا آهيون تيئن انهنجي دڪان سبب دڪان ٿي پنهنجي حالت ڏکيائي ڪري ٿا ڇڏيون. ائين جي مدد ڪرڻ لائق بيٺڪ لاءِ اهوئن پنهنجي مدد ڪرڻ ضروري آهي. اسان جي اندر ڪجهه هٿ گهرجي، جيئن ائين کي ڪجهه ڏيئي سگهون. انهن سان ورهائي سگهون. جيڪڏهن خود ئي خالي آهيون ته ڏيئي ڇا سگهنداسين؟ ماڻهن جي مدد ڪرڻ لاءِ ڪنهن ٻئي جي مدد ڪرڻ لاءِ خود اها اوستا پراڻ ڪرڻ ضروري آهي ۽ جنهن کي اوستا ڪري هر طرف بيمار ۽ ديا جي درڪا ڪري سگهون.

ڇڏڻ لاءِ ٿي رهيو آهي. اهو ئي پاڻ کي معاف ڪرڻ جو طريقو آهي ۽ جڏهن اهڙي طرح پنهنجو پاڻ کي معاف ڪنداسين ته اسانکي خوشي ٿيندي.

س - ۵۱۵. اسين ائين ڪي ڪشت ڏيئي خود پنهنجو پاڻ کي ڪيئن ٿا معاف ڪري سگهون؟ منهنجا به سوال آهن. هڪ ته جڏهن اسان ٻئي کي ڪشت ڏنو آهي ته پنهنجو پاڻ کي معاف ڪيئن ٿو ڪري سگهجي؟
ج - پنهنجو پاڻ کي تڏهن معاف ڪري سگهجي ٿو جڏهن ائين جي دل ڏکائڻ ڇڏي ڏيون، جيڪڏهن اسان جيڪي ڪجهه ٻين ڪيو هو انهيءَ طرح وري وري ڪندا رهون ته پوءِ اهو ڇوڙ ته اسان خود کي معاف ڪري ڇڏيو، صرف پنهنجو پاڻ کي ڏوڪو ڏيڻو آهي. پنهنجو پاڻ کي معاف ڪرڻ لاءِ اهو ضروري آهي ته ٻين غلطيءَ کي ڏهراو نه وڃي جڏهن اسين سچيءَ دل سان ڀڃتاڀون ٿا ۽ وري اها غلطي ٺيڪا ڪريون ته پوءِ اهو چڱي سگهجي ٿو ته اسان پنهنجو پاڻ کي معاف ڪيو آهي، پنهنجو پاڻ کي معاف ڪرڻ جو مطالب آهي غلطيءَ کي وري نه ڪرڻ ۽ جيڪي ڪجهه ڪري چڪا آهيون انهي کي وري طرح ڀلائي ڇڏڻ. جڏهن پاڻ کي سڌارو اٿئون ته من به ڏوهي هئڻ جو پاڻ نه رهڻ گهرجي.

جيڪڏهن اسان ڪنهنجي دل کي ڏکيو آهي ته معافي گهروڻ به ڪابه هڪ نه هئڻ گهرجي. ٻيو معاف ڪري يا نه ڪري، پر معافي گهروڻ سان اسانکي مدد ملي ٿي. معافي گهروڻ سان ڪجهه تسلي ملي ٿي ۽ من جو بوج هٽڪو ٿئي ٿو. اهو ٻئي ئي مدار رکي ٿو ته هو اسانکي معاف ڪري يا نه ڪري. پر سچي من سان معافي لاءِ عرض ڪري اسان پنهنجو پاڻ کي ته معاف ڪري ٿي ڇڏيو آهي.

س - ۵۱۶. ٻيو سوال اهو آهي ته جيڪڏهن ٻن ماڻهن جي وچ ۾ غلطيه هجي ته ڇا ڏوهيءَ کي معافي نه وٺڻ گهرجي جيئن ٻئي ڪنهن تي ڏوهه نه اچي ۽ هو ٻوڙ نه هجي؟

ج - جڏهن غلطيه دور ڪرڻ چاهيندا آهيون ته پوءِ ڪنهن به هڪ يا ٻئي کي ڏوهي ثابت ڪرڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. جيڪڏهن

ج - پر جنم ٻڌريءَ مان ته وروڌي منش جو توهان ڏانهن ڪهڙو رخ آهي، اهو معلوم ٿيندو. جنمبدي ترهالڪي پهرين ئي شخصي انيو سبب خبر آهي.

س - اهو ٺيڪ آهي. پر تهن هوندي به انهيءَ سان مدد ته ملي ٿي.

ج - ڇڏهن اسانڪي پنهنجو پاڻ کي سڌارڻو آهي ته پوءِ اهڙي ڪم جو سوال ئي نٿو اٿي. ڪنهن به حالت ۾ ڪنمبدي ڪهڙي به ويچارڌارا هجي، اسانڪي هر حالت ۾ پاڻ کي سڌارڻ گهرجي. بس ابتري ڳالهه آهي. جيڪڏهن ڪو ٻيو اسانڪي ڏوهي ٺهرائي ٿو تڏهن به اسان تي اثر نه ٿيڻ گهرجي.

س - پر جيڪڏهن هنجي جنم راشي معلوم هجي ته.....؟

ج - منمبدي ويچار ۾ جيترو اسين انهيءَ منش کي انهن وسيلن دواران سمجهي سگهون ٿا، انهيءَ کان وڌيڪ هو پنهنجو پاڻ کي ظاهر ڪري ٿو. ڇڏهن ڪنهن سان گڏجي آهيون ته خبر پئجي ويندي آهي ته هنجو اسانجي باري ۾ ڪهڙو ويچار آهي. ڪڏهن ڪڏهن اڳڪٿيءَ جي حساب ڪتاب سبب دودو به ملندو آهي. غلط نڪرندو آهي. پر شخصي انيو ڪڏهن غلط نٿو ٿئي ۽ اسانڪي اصليت جي خبر پئجي ويندي آهي.

س - ۵/۴. جيڪڏهن ڪنهن ماڻهوءَ جي ڪلا ڪريون ٿا ۽ معافيءَ لاءِ عرض ڪرڻ بعد به هو معاف نه ڪري ته اسانڪي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

ج - سڀ کان ضروري ڳالهه ته اها آهي ته اسين پنهنجي بي راجب وهندار لاءِ پنهنجو پاڻ کي معاف ڪريون. جيڪڏهن اسان سچيءَ دل سان پڇتاءُ ڪيو آهي، پاڻ کي سڌارڻ جي ڪوشش ڪئي آهي ته انهيءَ ڳالهه جي چٽا نه ڪرڻ گهرجي ته اتي ماڻهوءَ معاف ڪيو يا نه. اسانڪي پنهنجي صحيح وهندار دواران ئي ثابت ڪرڻ گهرجي ته اسانڪي سچ پچ ڪيترو اندوس آهي، رڳو ”هونڪي معاف ڪر.“ چوڻ سان مسئلو حل نٿو ٿئي. اسين صرف لفظن ذريعي نه بلڪه پنهنجي وهندار دواران ثابت ڪري سگهون ٿا ته اسانڪي پنهنجي غلطيءَ يا ڏوهه لاءِ ڪيترو

انهيءَ پوري عرصي ۾ مهاراج جن پنهنجي وهنوار ۾ ڪابه تبديلي نه آندي. هو ڪڏهن به ڪنهن سان بھت مباحثو نه ڪندا هئا. هو سڌي سنئون ڳالهه ڪندا هئا. ”مان پنهنجو فرض پورو ڪري رهيو آهيان، جيڪڏهن هيءَ اُپديش توهان کي صحيح محسوس ٿئي ٿو ته وڏي خوشيءَ سان انهيءَ کي مڃو ۽ جيڪڏهن توهان کي اهو سٺو نٿو لڳي ته منهنجو انهيءَ ۾ ڪوبه قصور ڪونهي. مان ته پنهنجو فرض پورو ڪري رهيو آهيان.“ هو هر هڪ سان پريم ڀار ۽ دٻا پورو وهنوار ڪندا هئا. اهي ئي ماڻهو جيڪي سندن وروڏي هئا، اڄ اهڙي مهان ستگر وه جا شش هفت جو فخر محسوس ڪن ٿا. پٿورين پٿورين نه آهن اهو سوچي سٽنگ، ٻڌڻ شروع ڪيو ته پوءِ مهاراج جن جي حيثيت جي اوکوڙ ڪنداسين، سندن نقطه بيني ڪنداسين. پر من ۾ ڪن اها به چاهندا هئي ته هلي ڏسون آخر هو چوڻ ڇا ٿا. پر آخر ۾ اهي ئي مهاراج جن جي اُپديش، سچ ۽ مهانتا تي وهڪ ٿي ويا.

جيڪڏهن اسين پنهنجي وشواس تي ڀڃتو رهي، ڪنهن سان به نفرت، حسد ساڙ نه رکي بيٺڪو ٿي پنهنجو فرض پورو ڪندا ويندا. ته ماڻهن ۾ ازخود تبديلي اچي ويندي. توهين پنهنجو پاڻ ۾ مضبوط رهو، تڏهن ئي پنهنجو پاڻ ۾ خوش رهندا. هنن سان نفرت ڪري پاڻ کي ڏکي نه ڪرڻ گهرجي. انهيءَ ڪري اسان کي ڪنهن اءِ به ورت ڀارنا نه رکي، حالتن جو صحيح استعمال ڪرڻ گهرجي.

س - ۵/۳. مون وروڏ جو تمام سٺو جواب ڳوليو آهي. مان انهيءَ ماڻهوءَ جي جنم جي عهدي ۽ ڏينهن مان سڀاءَ جي باري ۾ پتو لڳايم ڏي آهيان. ڪڏهن ڪڏهن اهي ڳڻا يا خاصيتون ڪنهن جنم راسيءَ واري ماڻهوءَ جي بلڪل اُٻڙ هونديون آهن ۽ جڏهن ڪنهنجي خاصيتن جي خبر هجي ته پوءِ انهيءَ کي سمجهڻ ۾ سولائي ٿيندي آهي. مون کي اهو اڀاءُ امام اُمر لڳو جو ته ڪڏهن ڪڏهن جڏهن وروڏ ۾ پوري طرح رڪاوٽ اچي ويندي آهي ۽ اهو سمجهي ويندي آهيان ته پوءِ مان هنجي جنم پتري؟

آهن. مهاراج جن جي سکيا نهايت نسرمل روحانيت جي هئي. انهيءَ ۾
 ڪو به واپاري ڀنگ نه هو. سچ جي کوجن کي اهو اُپديش تمام وڻيو
 ۽ اهي ماڻهو گهڻي تعداد ۾ مهاراج جن وٽ اچڻ لڳا. جيڪي وڏن
 مهاراج جن جا وروڌي ماڻهو هئا، اهي پشيمان ٿيڻ لڳا. گهٻرائجي ويا.
 انهن کي اها چڻا سٽائڻ لڳي ته اسان جي شهن جو تعداد گهٽ ٿي
 ويندو، جنهن سان اسانجي آمدنيءَ تي ٻرو اثر پوندو. انهن ڏينهن ۾
 اهڙن ماڻهن ڪيترن ئي قسمن جي خلاف ڪٿي ۽ جيئن ته توهان
 ڊاڪٽر جانسن جو ڀستڪو 'With a Great Master in India'، 'مهندجو سٽگرڊ'
 ۾ پڙهيو آهي، انهن ماڻهن جسماني طور حملا به ڪيا. پارڪ ۾ سٽنگ
 کليل ميدانن ۾ ڪيو ويندو آهي، جو ته تعداد ايترو گهڻو هوندو آهي،
 جو ماڻهو ڪنهن هال ۾ پورا نه اچي سگهندا آهن. ڏهه ويهه هزار ماڻهو
 هوندا آهن ۽ ڪڏهن ڪڏهن به لڪ يا لٽيءَ کان به وڌيڪ هوندا آهن.

جتي به حضور مهاراج جن سٽنگ لاءِ ويندا هئا، اتي اهي وروڌي
 به پنهنجو شاميانو لڳائي، لائوب اسپيڪر تي ايترو گور ڪندا هئا،
 جو مهاراج جن جو سٽنگ ٻڌڻ مشڪل ٿي پوي. جتي به مهاراج جن کي
 وڃڻو هوندو هو، اتي اهي ماڻهو هڪ ڏينهن اچي پهچي، نثارا وڃائي
 ماڻهن کي زور زور سان اطلاع ڪندا هئا ته حضور مهاراج جن ماڻهن کي
 گهرايو ڪرڻ لاءِ اچي رهيا آهن. ڪو به انهن جو سٽنگ ٻڌڻ نه وڃي.
 انهيءَ جو اثر يا نتيجو اهو نڪرندو هو، جو ڪافي تعداد ۾ ماڻهو
 مهاراج جن جو سٽنگ ٻڌڻ لاءِ اچڻ لڳا ۽ سندن شهن بچڻ شروع ٿيا.
 حالت اهڙي ٿي، جو اهي وروڌي به عجب ۾ پئجي سوچڻ لڳا ته
 ڏسون ته آخر هو ڇوڻ ڇا ٿا. نتيجو اهو نڪتو جو اهي ماڻهو مهاراج جن
 جا سڀني کان وڌيڪ پڪا سٽنگي بڻيا. انهن مان ڪيترن کي سڃاڻڻ
 جيڪي اڄڪلهه ڏيري ۾ ئي رهيا پيا آهن. شروع ۾ انهن ماڻهن
 مهاراج جن جو سخت وروڌ ڪيو، پر جڏهن انهن کي اُپديش جي خبر
 پئي ته هو سڀ بدلاجي ويا. اهي سڃا پڙهي سٽنگي آهن ۽ انهن
 مان ڪيترائي سٽنگ جا ڀستڪو لکي رهيا آهن.

مون ڪيترائي دفعا چيو آهي ته اسين سنسار جا ڪندا ڪڏ ڪري
نٿا سگهون، انهن کي چونڊڻ ۾ ڪڏهن به ڪاميابي حاصل ٿي نٿي
سگهي. پر پنهنجن ٻيون ۾ مضبوط بوم پائي سگهون ٿا، جيئن انهن
ڪنڊن جو اسان تي ڪوبه اثر نه ٿي سگهي. سنسار جو ٻڌڻ سمور
جو اهو ئي مقصد آهي. اسين پنهنجو پاڻ کي اولڙو مٿي رکڻ ڇڏڻ ٿا،
جتي اهي ننڍيون ڳالهيون اسان تي ڪوبه اثر نٿيون ڪري سگهن.
پوءِ اسان لاءِ اهي مسئلا، مسئلا نٿا رهن. انهن ناهي ته اسين انهن کي حل
ڪريون ٿا، بلڪ انهن کان نهايت مٿي ٿي وڃون ٿا.

انهيءَ ڪري اهڙي حالت ۾ پنهنجي طرفان، گهڻي ۾ گهڻو، جيئن
مناسب سمجهو سگهجي ٿو دل سان، ڪندا رهو ۽ باقي سڀ ڪجهه، مالڪ
تي ڇڏي ڏيو. انهيءَ سوچ وڃڻ ڪري پاڻ کي نه ڪريو، جيڪڏهن
توهين ٻڌڻ سمورن کي ٻورو وقت ڏيندا ته اهي شيس ڳالهيون توهان
کي بلڪل پريشان نه ڪنديون.

س- ۱۱. انهيءَ جو آرٽ ٿيو ته انهن کان منهن ٻوڙي ڇڏجي؟

ج- حالتن مطابق پنهنجي طرفان جيڪي ڪري سگهو، ڪريو.
توهين اهڙي حالت کان پاسو ڪري سگهو ٿا. اهڙن ماڻهن سان وهندو،
ڪوڙ ۾ مڪو، ٻوڙي رهي سگهو ٿا. پنهنجي چوڻ جو مطلب آهي.
جيتوڻيڪ عملي طور راجي سمجهو، اهو وهندو ڪريو. منهن کي هميشه
حالتن جي عملي وڃڻ ڏاڍا اوسار هلا ڪهرجي.

س- ۱۲. ڏسڻ ۾ نه اهوئي آيو آهي ته ڪير جو جواب پڙ سان
ڏيڻ وارا ٿيڪ رهندا آهن، پر ڇا اهوئي اٽل آيا آهن؟

ج- اهو ٿيڪ رستو ڪونهي. مثال طور مان توهان کي وڏن مهاراجن
(حضور مهاراج بابا ساون سنگهه جن) سان ٿيل هڪ واقعو ٻڌايان ٿو.

جڏهن مهاراج جن سنسار جو کليءَ طرح ٻوڙ ڪرڻ شروع ڪيو
۽ ديش ۾ جڳهه، جڳهه، ٿي سفر ڪرڻ شروع ڪيو ته انهن جو ورتڻ ٿيڻ
لڳو. خاص ڪري ڪتر ٻنهن طرفان. اهي سمجهندا هئا ته مهاراج جي
ڪرڻ ڪرائت صاحب جو غلط آرٽ ڪري ماڻهن کي گمراهه ڪري رهيا

جي، انهيءَ پرڪاش کي ڏسڻ واري ”هڪ اک“ جي ”ٽين اک“ جي
ڳالهه ڪري ٿو، انهيءَ جي اسين مذاق اڏايون ٿا. اهڙي حالت ۾
سنسار ۾ اسين شاعري ڪيئن ٿا حاصل ڪري سگهون؟

پس - ۵۹. اسين توهانجي اپديش جي باري ۾ سوچي رهيا آهيون
تہ سڀني کي ٻياري ڪرڻ گهرجي. پر ان حالت ۾ ڇا ڪيو وڃي جڏهن
ميش ڄاڻي واپس خلاف ڪرڻ لاءِ تيار هوندا آهن ۽ جيترو وڌيڪ
انهن سان ٻياري ٿو ڪجي، اوترو وڌيڪ دشمنيءَ جو اظهار ڪن ٿا.
جيڪڏهن انهن ڏانهن ڌيان نٿا ڏيون تہ اڃا وڌيڪ دشمني ڪن ٿا.
ان وقت اهڙي حالت ٿئي ٿي جو يا تہ اهو ڪم ڇڏي ڏجي يا جيترو
آهڻ وقت گذارجي. اهڙي حالت ۾ ڇا ڪيو وڃي؟

ج - جنهن ۾ گهٽ ۾ گهٽ نقصان هجي اهو رستو اختيار ڪرڻ گهرجي.
پس - ۵۰. اهو گهٽ ۾ گهٽ نقصان وارو ڪهڙو رستو آهي؟

ج - ٻين سان نفرت ڪري، پنهنجو پاڻ کي ڏکي نه ڪرڻ گهرجي.
پنهنجو پاڻ ۾ مست رهڻ گهرجي. شانت رهڻ گهرجي توهانکي ٻياري
ڏيڻ گهرجي. پنهنجو فرض تمام چڱي طرح پورو ڪرڻ گهرجي ۽ ٻين
کي مدد ڪرڻ وارو وهنجو ڪرڻ گهرجي. ٻين کي پنهنجن خيالن سان
ڪراءِ بڻائي، انهنجو سڌارو ڪرڻ ناممڪن آهي پر پنهنجو پاڻ کي ٻين
جي خيالات سان ٺڪائڻ ممڪن آهي. توهين خود کي سڌاري سگهو
ٿا. پاڻ کي بهتر بڻائي سگهو ٿا پر ٻين کي بهتر بڻائي نٿا سگهو. انهيءَ
ڪري جيڪڏهن توهين پاڻ کي حالتن انوسار ٺهڪائي سگهو تہ خوش
رهندا، ٻين کي پنهنجي انوسار ٺهڪائڻ جي ڪوشش ڪرڻ سان نه
ههينده. اڻڻڻي بهتر آهي تہ اسين پاڻ کي حالتن انوسار ٺهڪايون.
سنسار تہ مسئلن سان ڀرپور آهي ۽ اسين سڀ مسئلا حل نٿا ڪري
سگهون. پر ٻين سمورن دوارن روحاني ترقي ڪري انهن مسئلن کان
سگهون ٿا. پوءِ ماڻهو اسانجي باري ۾ جيڪي چاهين، سوچين.
”ڪن، نفرت ڪن، عزت ڏين يا نه، اسان تي ڪوبه اثر
اکاڻ تہ اسين اهڙي واپارڌارا کان هٽي هوندا آهيون ۽
سان ئي پنهنجو ڪوبه اثر نٿو پوي.“

سڌارن ذريعي سمنار جي راجڻيڪ سرشتي ۾ تبديلي آڻي، سمنار جي ماڻهن کي، راجڻيڪ روپ ۾، پاڻ سان اڪرام بڻائي، شائستي پيدا ڪرڻ چاهيون ٿا. اهڙي طرح اسين ڪڏهن به شائستي حاصل نه ڪري سگهنداسين. سياسي مذهب چاهي زندگيءَ ۾ ڪوشش ڪن، ڪڏهن به پنهنجي مقصد کي پراپت ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿي نه سگهندا. اهڙي طرح سوچڻ پنهنجو پاڻ کي درڪو ڏيڻ آهي. اسين ڳالهيون نه شائستيءَ جون ٿا ڪريون ۽ تيار ٿي ڇڏي. نه اسان ۾ اندر شائستي آهي ۽ نه ٻاهر.

جيڪڏهن اسين سچ پنهنجي شائستي چاهيون ٿا ته اسان کي پنهنجي اندر آلهيءَ جي کوچ ڪوڙي پوندي. جيترو ئي پنهنجي سچ ڪري، پنهنجي منزل مقصد جي ويجهو پنهنجنداسين، جيترو پنهنجي اندر شائستي پراپت ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿيندا وينداسين. اوترو ئي اسين هڪ ٻئي جي ويجهو اينداسين. اڪثر جڏهن ستسنگي هڪ ٻئي ۾ گڏجندا آهن ته انهن کي ڪنهن به سڃاڻپ ڏيڻ جي ضرورت نٿي پوي ۽ مؤ پنهنجو پاڻ بهي، هڪ ٻئي جي ويجهو محسوس ڪندا آهن ۽ نه اهي هڪ ٻئي راءِ بنا واهي آهن. انهن سان ملندي ئي لائين محسوس ٿيندو آهي، ڇاڪاڻ ته انهن کان هڪ ٻئي کي سڃاڻندا آهن. ڇو؟ ڇاڪاڻ ته اسان جي منزل هڪ آهي، پيار هڪ آهي. مقصد به هڪ آهي. توغين سڀ پوءِ انهن جي ويجهو آهيون. تنهنڪري هڪ ٻئي جي به ويجهو آهيون.

شائستي پراپت ڪرڻ لاءِ کوچ به صحيح طرف ڏانهن ڪوڙي پوندي. جيئن نوري پرڪاش ۾ علي هڪ نه ٿينداسين، جيئن آلهيءَ پرڪاش جو هڪ انگ نه ٻڌنداسين. جنهن جي ساري ۾ عبدالله فرمايو آهي، ”جڏهن توهين هڪ انگ وارا ٻڌندا ته توهانجو سڄو سوانو نور يا پرڪاش سان پوري ٿيندو.“ جيستائين اسين اندر ان پرڪاش جو دريوش ڪري آلهيءَ ۾ سمجهي نه وينداسين، تيستائين اسان کي ڪڏهن به شائستي پراپت ٿي نه سگهندي. پر ڪو به منهن اندر ان پرڪاش کي ڏيکاري، اندر پرڪاش ڏسڻ جي ڪوشش ٿي نٿو ڪري. اسين پنهنجي روحاني پرڪاش ڏانهن ڌيان نٿا ڏيون. پر اهو جيڪو آلهيءَ پرڪاش

مون هتي جي اخبارن ۾ پڙهيو آهي، انهيءَ مان معلوم ٿئي ٿو ته هر هڪ ديش سمنار ۾ شائتي چاهي ٿو. اسين اها شائتي سياسي، مالي ۽ پنڌي وڃار ڌارا کان آڻڻ چاهيون ٿا. انهيءَ سطح تي اسين ڪڏهن به سمنار ۾ شائتي پڙهڻ ڪرڻ جي ڪوشش ۾ ڪاميابي حاصل نه ڪري سگهنداسين. انهيءَ خيال کان سمنار جي سڀني ماڻهن کي ڪڏهن به هڪ وڃار ڌارا جو نه بڻائي سگهيو. هاڻ جيڪڏهن روحاني درستي اختيار ڪئي وڃي ته اسين هڪ ٻئي جي ڪافي ويجهو اچي سگهون ٿا. پر مالي يا پنڌي وڃار ڌارا جي خيال کان هڪ ٻئي جي ويجهو نٿا وڃون. جيڪڏهن هر هڪ اهو محسوس ڪرڻ شروع ڪري ته سڀني کي هڪ ئي پرماتما سان پيار ڪرڻو آهي، اهو پرماتما هر هڪ جي اندر بواجمان آهي ۽ جيڪڏهن هر هڪ منهن، مالڪي اندر ڪوڄ ڪرڻ جي ڪوشش ڪندو ته اسين هڪ ٻئي جي ويجهو اچي اينداسين ته پوءِ ديش به پنهنجو پاڻي هڪ ٻئي جي ويجهو اچي ويندا. جيڪڏهن اسانجو مقصد هڪ آهي، پيار هڪ آهي ته اسين هڪ ٻئي کي پيار ڪنداسين. جيڪڏهن مالڪي واري ڇڏينداسين، انهيءَ ڏانهن ڪوبه ڌيان نه ڏينداسين ۽ انهيءَ جي روشن يا انهيءَ کي ڄاڻڻ جي ڪوشش نه ڪنداسين، پر تنهن هوندي به سمنار ۾ اهڙي طرح شائتي حاصل ڪرڻ چاهينداسين ته چاهي ڪيتري به ڪوشش ڪريون، پنهنجي مقصد ۾ ڪامياب نه ٿي سگهنداسين. گهٽ ۾ گهٽ انهن تي انهيءَ درستيءَ کان اسانجي همٿ افزائي ٿي ڪري.

ٻاهرين شائتي پڙهڻ ڪرڻ لاءِ، اسانجي اندر شائتيءَ جو هئڻ ضروري آهي. ۽ اسان ۾ شائتي نڏهن پيدا ٿي سگهي ٿي، جڏهن اسين پرماتما سان جڙيل هونداسين. پنهنجي مقصد جي ويجهو، پنهنجي مالڪ جي ويجهو هونداسين. اهڙي اوستا ۾ نه آهنڪار هوندو ۽ نه ئي ڪنهنجي لاءِ نفرت يا حسد ساڙو. ان بعد هر هڪ جي اندر پيار ۽ شائتي پيئي جهلڪندي ۽ اسين هڪ ٻئي جي نهايت نزديڪ ٿيندا وينداسين ته اسين هڪ ئي روحاني منزل، روحاني سطح تي هونداسين. هيءَ آڙن جي مدد سان، پنهنجي مھانتا سان سماجڪ

هڪ ٻئي ۾ ڀرپور پيار،

پنهنجي ۽ ٻين جي همد، سڄي شائتي

ٻي - ۵۰۸. حضرت عيسٰي فرمايو آهي ”توهين اُنهن کي، انهن جي
قل مان سڃاڻيندا“ ڇا انهيءَ جو اُرتو اهو آهي ته اسين بنا سرجي
ڪم ڪريون يا ڪير ڪهڙو به هجي، اسين هڪ ٻئي کي پيار ڪريون؟
ڇ - اسين هڪ ٻئي سان پيار ڪڏهن ڪندا آهيون؟ جڏهن اسان
جو من ٻيتر هوندو آهي، جڏهن من ۾ مالڪ جي ڀڳتي هوندي آهي،
تڏهن ئي اسين هڪ ٻئي کي پيار ڪري سگهون ٿا. جيترو وڌيڪ
اسين مالڪ جي ويجهو هوندا آهيون، اوترو ئي وڌيڪ هڪ ٻئي جي
ويجهو ٿيندا آهيون. جيتري اسانجي اندر ٻيو ڀڳتي هوندي، تن لاءِ
پيار هوندو، اوترو ئي اسين هڪ ٻئي جي ويجهو ٿينداسين. جيترو
مالڪ کان دور، اوترو ئي هڪ ٻئي کان دور رهيو. حضرت عيسٰي
فرمايو آهي، ”هڪ ٻئي کي پيار ڪريو“ اسين انهيءَ جو اعليٰ اُرتو
ڀلجي ويا آهيون. جڏهن اسين هڪ ٻئي ۾ ڀرمالو جو درشن ڪنداسين،
تڏهن ئي هر هڪ سان پيار به ڪري سگهنداسين. جڏهن اسان ۾ مالڪ
جو پيار سمائل هوندو ته اسين ٻين کي به پيار ڪنداسين. ڇا ڪاڇ جو اسين
انهن کي نه، پر انهن ۾ سمائل ڀرمالو کي پيار ڪريون ٿا. جڏهن هڪ
جي اندر مالڪ جو درشن ٿئي ٿو ته پوءِ ڪنهن سان به پيو ٻيو ٻيو
رهي. اسين ڀرمالو جي پيار ۾ لتولين ٿي وڃون ٿا. جڏهن اسين اهڙي
طرح اندر ان ۾ لپين ٿي وڃون ٿا ته هر هڪ ۾ انهيءَ جو پيو ڪاش يا
جلور ڏسڻ ۾ ايندو آهي. جڏهن هر هڪ جي اندر اُهو ئي مالڪ نظر
اچي ٿو ته ننڍي وڏي، اوچ نيچ، شراب آهڪار جو سوال ئي نٿو
آئي. انهيءَ ڪري هڪ ٻئي سان ٻيو ٻيو ڪو به ڀرمالو نه ٿو ٿئي
پيار ڪرڻ ضروري آهي. ان بعد شهر ٻوندي ته اسين هڪ ٻئي جي
ڪيترو ويجهو آهيون.

شايد مون شڪارو ۾ اهو چيو ٿو ته سمنار ۾ هر هڪ منهن شائتيءَ
جي ڳولها ڪرڻ جي ڪوشش ۾ آهي. گهٽ ۾ گهٽ جيڪي ڪجهه

لاء سائن مائو آهن. سائن ۾ ايترو الجھڻ نه گهرجي جو مقصد کي وساري وهون. مقصد کي هميشه ڏيان ۾ رکڻو آهي ۽ انهي پراپتيءَ لاءِ ڪوشش ڪرڻ گهرجي.

س - ۵۰۵. زندگيءَ ۾ صرف ايترا ئي ڪلاڪ ايترو ئي وقت آهي. انهيءَ هوندي به ڪم کي ڪيترو وقت ڏجي؟

ج - زندگيءَ ۾ ڪيترن ڳالهين جو ڌيان رکڻو پوي ٿو ڪنهن به ڪم لاءِ وقت جي ڪا به مقرر حد ڪونهي ته ڪيترو وقت آجهو ڪا ڪمائي کي ڏيڻو آهي ۽ ڇو ته اهو ڪيترن ئي ڳالهين تي منحصر آهي.

س - ۵۰۶. جيڪڏهن اهڙي طرح چئجي ته مون کي ڏينهن ۾ ڇهه ڪلاڪ ڪم ڪرڻو پوندو آهي ۽ باقي وقت ٻين سمورن کي يا انهيءَ جي ڪوشش کي ڏيان ته اهو ڪافي ٿيندو؟

ج - مان ته شخصي طور اهڙي سمجهان ٿو ته جيڪڏهن سمنٽ مٽ جي اصولن جي پوئواري ڪندي، نيمائو هر روز اڍائي يا ٽي ڪلاڪ ٻين سمورن کي ڏيون ته ايترو به ڪافي آهي.

س - ۵۰۷. مان ٻن سالن تائين بنا ڪنهن عوڪل جي ارڙهن ڪلاڪ لڳاتار ڪم ڪندو رهيو آهيان. مان ڪوشش.....؟

ج - جيئن ته توهان پڇيو آهي تنهنڪري مان ٻڌايان ٿو ته مشين وانگر ٻين سمورن ڪرڻ مان خاص سنو ڦل نٿو ملي. سمنٽ مٽ جي سڌائين تي هلايو آهي. ٻين سمورن دوارن اهڙو وائسارو پيدا ڪرڻو آهي ۽ جنهن ۾ رهي اسين پاڻ کي سمنٽ مٽ انوسار هلائي سگهون. انهيءَ جو تيلي وقت سان ڪونهي. در اصل سمنٽ مٽ انوسار هلاڻ، پڳڻي پاڻ ۽ ٻين سمورن ۾ زندگي گذارڻ ضروري آهي. صرف ٻين سمورن جا به ئي ڪلاڪ ئي سمنٽ مٽ انوسار نه گذارڻا آهن ۽ بلڪه سڄو ڏينهن انهيءَ پاڻا سان گذارڻو آهي. انهيءَ جو اهو مطلب ناهي ته ٽي ڪلاڪ ٻين سمورن ڪري باقي سڄو ڏينهن سمنٽ مٽ کي وساري ڇڏيون. هر روز ڇوڙ ٿي ڪلاڪ سمنٽ مٽ ۾ جيٽو آهي. انهيءَ مان به ئي ڪلاڪ ٻين سمورن به ڪافي آهي جيڪڏهن اسين اهڙو وائسارو ٻڌائي سگهون ۽ انهيءَ ۾ سڄو ڏينهن رهي سگهون.

س- ۵۰۲. پر ڪيترائي ڪم اهڙا ٿيندا آهن، جن ۾ شيون ڪي انڌي وانگر آگيا جي پوتاري ڪوڙي بوندي آهي.

ج- مان چيڪي ڪجهه چئي رهيو آهيان اها الڪه ڳالهه آهي. توهين جيڪا ڳالهه چئي رهيا آهيو، اها سنساري ويچار ڌارا آهي. لامر اسان جو فرض آهي. انهيءَ لاءِ اسانڪي پگهار ملي ٿي ۽ اسانڪي آگيا مڃي بوندي آهي. پر روحاني مارڪ ۾ آگيا مڃڻ جي ڪابه پگهار نٿي ملي. انهيءَ جي پگهار صرف پيرن ۾ آهي، پيڳهتي آهي، لامر ۾ انهيءَ جو انجام آهي. سنساري مٿس اسانجي وفاداري، نيڪ نيت ۽ مڃتا خريد ڪندا آهن ۽ روحانيت ۾ اسين اهي گڻ، پير سان خريد ڪندا آهيون.

س- ۵۰۳. پنهنجي سوال جو اصلي آرٽ لامر هو ته جيڪڏهن چتر ۽ اخلاقي نيتيءَ موجب، ڪوڙل آگيانون ڪيڏون پون ته روحاني ترقيءَ جو ڇا ٿيندو؟

ج- اهڙي حالت کان بچڻ گهرجي. جيڪڏهن مٿس پنهنجي ڪم مان راضي نه هجي، انهيءَ کي نباحي نه سگهي ته اچي ڪوڙل جي ڪوشش ڪوڙل گهرجي.

س- ۵۰۴. سنساري نوڪري يا دلي تسائن کي پوري ڪرڻ وقت، ڇا اسانڪي لاهو خيال رکڻ نه گهرجي ته اهي اسانجي روحاني ترقيءَ ۾ رڪاوٽ نه ٿين؟ پنهنجي آجيو ڪا ۽ ڏنڌي کي نباحيندي ڇا اسانڪي لاهو ڪوشش نه ڪوڙل گهرجي ته اسانجي روحاني ترقيءَ ۾ لاهي رڪاوٽ نه وجهن؟

ج- سنسار ۾ آجيو ڪا ڪمائن لاءِ پريور ڪوشش ڪوڙل گهرجي. پر تنهن هوندي به ڪاميابي نه ملي ته مالڪ جي پاڻي تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي. ان جو نتيجو مالڪ تي ڇڏي ڏيڻ آهي. انهيءَ جو لاهو مطلب ناهي ته پنهنجي ترقيءَ لاءِ پوري ڪوشش پوري محنت نه ڏئي رهي. اسانڊون به ڪڍڻ پراڻاڊارون ۽ فوض آهن، جيڪي ڏهن سنسار ۾ پراڻا ڪوڙل آهن. پر انهن ۾ ابترو غلطان نه ٿيڻ گهرجي پر انهن کي اصل ڪوڙل ۾ اصلي مٽڻ کي پلائي ڇڏجي. اهي سڀ شيون ڪنهن مٽڻ

۱. ۴۵۰
 ۲. ۴۵۰
 ۳. ۴۵۰
 ۴. ۴۵۰
 ۵. ۴۵۰
 ۶. ۴۵۰
 ۷. ۴۵۰
 ۸. ۴۵۰
 ۹. ۴۵۰
 ۱۰. ۴۵۰
 ۱۱. ۴۵۰
 ۱۲. ۴۵۰
 ۱۳. ۴۵۰
 ۱۴. ۴۵۰
 ۱۵. ۴۵۰
 ۱۶. ۴۵۰
 ۱۷. ۴۵۰
 ۱۸. ۴۵۰
 ۱۹. ۴۵۰
 ۲۰. ۴۵۰
 ۲۱. ۴۵۰
 ۲۲. ۴۵۰
 ۲۳. ۴۵۰
 ۲۴. ۴۵۰
 ۲۵. ۴۵۰
 ۲۶. ۴۵۰
 ۲۷. ۴۵۰
 ۲۸. ۴۵۰
 ۲۹. ۴۵۰
 ۳۰. ۴۵۰
 ۳۱. ۴۵۰
 ۳۲. ۴۵۰
 ۳۳. ۴۵۰
 ۳۴. ۴۵۰
 ۳۵. ۴۵۰
 ۳۶. ۴۵۰
 ۳۷. ۴۵۰
 ۳۸. ۴۵۰
 ۳۹. ۴۵۰
 ۴۰. ۴۵۰
 ۴۱. ۴۵۰
 ۴۲. ۴۵۰
 ۴۳. ۴۵۰
 ۴۴. ۴۵۰
 ۴۵. ۴۵۰
 ۴۶. ۴۵۰
 ۴۷. ۴۵۰
 ۴۸. ۴۵۰
 ۴۹. ۴۵۰
 ۵۰. ۴۵۰
 ۵۱. ۴۵۰
 ۵۲. ۴۵۰
 ۵۳. ۴۵۰
 ۵۴. ۴۵۰
 ۵۵. ۴۵۰
 ۵۶. ۴۵۰
 ۵۷. ۴۵۰
 ۵۸. ۴۵۰
 ۵۹. ۴۵۰
 ۶۰. ۴۵۰
 ۶۱. ۴۵۰
 ۶۲. ۴۵۰
 ۶۳. ۴۵۰
 ۶۴. ۴۵۰
 ۶۵. ۴۵۰
 ۶۶. ۴۵۰
 ۶۷. ۴۵۰
 ۶۸. ۴۵۰
 ۶۹. ۴۵۰
 ۷۰. ۴۵۰
 ۷۱. ۴۵۰
 ۷۲. ۴۵۰
 ۷۳. ۴۵۰
 ۷۴. ۴۵۰
 ۷۵. ۴۵۰
 ۷۶. ۴۵۰
 ۷۷. ۴۵۰
 ۷۸. ۴۵۰
 ۷۹. ۴۵۰
 ۸۰. ۴۵۰
 ۸۱. ۴۵۰
 ۸۲. ۴۵۰
 ۸۳. ۴۵۰
 ۸۴. ۴۵۰
 ۸۵. ۴۵۰
 ۸۶. ۴۵۰
 ۸۷. ۴۵۰
 ۸۸. ۴۵۰
 ۸۹. ۴۵۰
 ۹۰. ۴۵۰
 ۹۱. ۴۵۰
 ۹۲. ۴۵۰
 ۹۳. ۴۵۰
 ۹۴. ۴۵۰
 ۹۵. ۴۵۰
 ۹۶. ۴۵۰
 ۹۷. ۴۵۰
 ۹۸. ۴۵۰
 ۹۹. ۴۵۰
 ۱۰۰. ۴۵۰

سڙڻ ۾ هجڻ ها، جيڪڏهن صرف برا ڪم هجڻ ها ته توکي ۾ هجڻ ها. جيڪڏهن سٺن ڪرمن جو ڦل پوکيندي، سمنار جي سڪن ۽ اندرين جي پوکڻ ۾ قابليت، پرماتما کي وساري رهنداسين ۽ ٻن ڪرمن جو ڦل پوکيندي نواس ۽ دڪي ٿي مالڪ کي ڀلائي ڇڏينداسين ته پوءِ پرماتما کي ڪڏهن ياد ڪنداسين؟ اسان کي نه ۽ سڄي پوکڻا آهن ۽ هر حالت ۾ مالڪ کي ياد ڪوڙو آهي. هن دنيا ۾ رهندي اسان کي سٺن ۽ خراب، انهي قسم جي ڪرمن جو ڦل پوکڙو آهي.

گرو نانڪ صاحب جن جي فرائض جو ارادو آهي ته اسان کي سدائين مالڪ جي پاڻي ۾ رهڻ کڻجي. هو جنهن به حالت ۾ دڪا چاهي، رکي. اسان کي کيس ڪڏهن به وسارڻ نه ڏورجي. هو مالڪ ۾ مالڪ کي ياد رکڻو آهي. سٺن ۽ خراب ڪرمن جي ڦل کي پوکيندي، هن سڙو ۾ رهندي، پنهنجي منزل، مقصد کي ڇڏڻ نه وسارڻ نه ڳهوڙي. انهيءَ روحاني راهه کي ڪڏهن به ڇڏڻ نه ڳهوڙي، انهيءَ ڪري گرو نانڪ صاحب فرماين ٿا ”اي مالڪ، مون کي ٽن چئن به حالت ۾ رکندي، مون کي پنهنجي پڙهڻي سنوڻي آهي، پر ته ڪي به منهن ڏيئي، تو صرف پنهنجي پڙهڻيءَ ۽ پيار ماءُ ڏيئي آهي. مان منهن ڏيئي ۾ اچڻ جي مقصد کي ڏهن تي ٻڌو ڪري، سڳيان ٿو ڇڏو.“

پنهنجي پڙهڻي ڪندس، توهان پيار ڪندس. جيڪڏهن مان اڙي ٻڌو ٿو ڪريان ته مان، ڏيئي ۾ اچڻ جو اصلي مقصد ٻڌو ٿو ٿي سڳيان ٿو. س. ۵۰۰. روحاني اڀرڻ انوسار. توهان سڳيان ٿو ٿي آيا جي

بالڻ جي اهميت جي باري ۾ ڪجهه ٻڌائڻ جي ڪري ڪڏهن ڪڏهن؟ ڪيترن ماڻهن جو ڪم اڙو هوندو آهي، جو انهن کي پنهنجي ڪم ڪرڻ جي سلسلي ۾ ڪيترن قسمن جي آڳاٽن کي مڃڻو پوندو آهي؟

ج - آڳاٽا مڃڻ، شوق وٺڻ جو ٻيو نالو آهي ۽ شوق وٺڻ، اهر کي دور ڪرڻ جو ئي ٻيو نالو آهي. ڇڏڻ اسان ۾ اهر جو دور آهي، گهمند هوندو آهي ته اسان ڪنهن جي آڳاٽا مڃڻ نه ٿو ٿي. آهيون. اسان لفظن ۾ آڳاٽا مڃڻ جو اهر آهي پر اهر کي ٿو ٿي. اڃا به اسان ڪرڻ. پنهنجي اهر کي پاڻ مان ڪڍڻ، اهر کي ٿو ٿي.

س - انهيءَ جو لاهو مطلب ٿيو ته اهڙي اوستا کي پراپت ڪرڻ بعد ئي، لاهو ڪم پنهنجو پاڻيهي ٿيڻ شروع ٿيندو؟
ج - ها.

س - ۴۶۹. مهاراج جي، گرو نانڪ صاحب جن جو هيءُ وچن بار بار دهرابو ريبدو آهي، ڪرپا ڪري انهيءَ جو اُرت ٻڌائيندا؟
”جو سڪ دي تان تهر هي آراڌي، دڪ ۾ ٻي تهر هي ڏيائي،
جي بڪ دي تان اس ه-ي راجا، دڪ وچ سوڪه منائي.“
(آد گرنت ۷۵۷)

ج - انهيءَ جو اُرت لاهو آهي ته مالڪ جنهن به حالت ۾ رکي، هنجي پڳتي ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن ڏاتا، ڌن دؤامت ڏئي، ته هن کي وسارڻ نه گهرجي، ڇهن سمون ڪي وقت ڏيڻ گهرجي. سڪ دڪ لاهي اسانجي ڪرم جو حصو آهن، جنکي پورو ٿي آهي. جيڪڏهن اسين غريب آهيون تڏهن به نراس، دڪي نه ٿيڻو آهي. پنهنجو وقت ڇهن سمون کي ڏيڻ گهرجي. هنجي پڳتيءَ، هنجي ياد ۾ گذارڻ گهرجي. اصلي اُرت لاهو آهي ته مالڪ جنهن به حالت ۾ رکي، انهيءَ ۾ رهندي، مش ديهي ۾ اچڻ جي موقعي جو پورو پورو فائدو وٺڻ گهرجي. جيئن پنهنجو روحاني سفر پورو ڪري پنهنجي منزل پهچي پنهنجي نچ گهر پهچون ۽ واپس مالڪ ۾ سمائجي وڃون.

مون ڪلهه به لاهو سهجهايو هو ته سنسار پنهنجن پنهنجن ڪرمن انوسار غريب ۽ امير، سڪي ۽ دڪي ماڻهن سان پريو پيو آهي. سٺن ۽ خراب ڪرمن جي گڏ ٿيڻ سان ئي اسانکي مش ديهي ملندي آهي. اسان سٺا ۽ خراب ٻچ پوکيا آهن. هن ديهيءَ ۾ رهي پنهي قسم جي ڇهن جو فصل لڳو آهي. انهيءَ ڪري اسانجي زندگيءَ ۾ سڪ ۽ دڪ جون گهڙيون اچن ٿيون. جنجا ٻچ وڌيڪ آهن، اهي وڌيڪ سڪي ۽ گهٽ دڪي، نظر اچن ٿا. جنهي ٻارن جو بوج وڌيڪ آهي، اهي دڪي وڌيڪ ۽ سڪي گهٽ ڏسڻ ۾ اچن ٿا. سٺي ۽ خراب ڪرمن جي ميلاب سبب مانڪ ديهي ملي ٿي. جيڪڏهن اسانجا صرف سٺا ڪرم هجن ها ته

۽ هڙ ڪريون. پر جڏهن اندر مالڪ لاء پيار جاڳڻ تي ٿيو، تڏهن
اهي سڀ ڪم ازخود ئي اچي ويندا آهن. من دواران هڪ هڪ ڪم
نيڪي، ايمانداري وغيره جي کوچ ڪرڻ ۽ عمل ڪرڻ جي ڪوشش
ڪرڻ بجاءِ انهن سڀني ڪمن جو سار، ازخود اسانجي اندر اچي ويندو
آهي. جڏهن پرماتما سان پُرسر ڪندا آهيون، ته سڀني کي پيار
ڪندا آهيون. ان بعد آخر ٿورو رهي، اسين ڪنهنجي به دل ڏکائڻ
نه چاهيندا آهيون. ڪنهن کي به ڪشت پھچائڻ نٿا چاهيون. اهڙي
طرح ازخود اسان ۾ سڀ ڪم اندر ظاهر ٿيندا آهن.

س - ۴۹۸. سڄو ڏينهن، پل پل ۾ ڪم ڪندي هزارين ڪم
ٿي وڃن ٿا. انهن مان ڪيترائي ڪم، ٻين جي ڪمن سبب هوندا
آهن. اهي ڪم ايتري تيز رفتار ۾ ٿين ٿا، جو ستڱروءَ جي نالي تي
ڪري سگهڻ ممڪن ڪونهن. ڇا ستڱيءَ کي ستڱروءَ جي نالي تي
ڪم ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي يا اهي ازخود ئي ويندا آهن؟
ج - هر هڪ ڪم ڪروءَ جي نالي تي ڪرڻ جو آرٿ آهي، ڪروءَ
جي ٻڌايل اصولن تي متڪم رهڻ، پنهنجي زندگيءَ کي سمجهڻ
سکيا اٺوسار هلائڻ ۽ ٻين سمورن کي نيمائڻ وقت ڏيڻ. جيڪڏهن سڀ
ڪم سمجهڻ سکيا جي وانسارو موجب رهي ڪنداسين ته اهي
ستڱروءَ جي نالي تي ئي ڪرڻ آهن. جڏهن پنهنجو پاڻ کي وچ مان
ڪڍي ڇڏجي ٿو، تڏهن ئي اصلي آرٿ ۾ ستڱروءَ جي نالي تي
ڪم ٿين ٿا. جيئن اندر اهنڪار آهي، صرف ٻاهرئين طور سڃاڻي
پيش ڪريون ٿا ته جيڪي ڪجهه ڪري رهيا آهيون، ستڱروءَ جي
نالي تي ڪري رهيا آهيون ته اهو دراصل، من عرضي ۽ موجب هلي
آهي. جڏهن آتما کي من کان جدا ڪنداسين، اندر پنهنجو پاڻ کي بنا
ڪنهن شرط، ستڱروءَ جي حوالي ڪري ڇڏينداسين، تڏهن جيڪي
ڪجهه ڪم ڪنداسين، ستڱروءَ جي نالي تي ٿيندا. جيئن ته جا
داس آهيون، من اندر جو داس آهي ۽ ٻاهر پٽ کي ڦري رهيو
آهي، اسين ڪيئن ٿا چئي سگهون ته اسين هر هڪ ڪم ستڱروءَ جي
نالي تي ڪري رهيا آهيون؟

يون . پر جڏهن اندر مالڪ لاء پيار جا ڳوٺ ٿي ٿو، تڏهن
 ڪو ازخود ئي اچي ويندا آهن. من دوان هڪ هڪ ڪو،
 ايمانداري وغيره جي ڪوچ ڪرڻ ۽ عمل ڪرڻ جي ڪوشش
 ۽ انهن سڀني ڳڻن جو سار، ازخود اسانجي اندر اچي ويندو
 هن پرماتما سان پريسر ڪندا آهيون، ته سڀني کي پيار
 ن. ان بعد اهر ٿو رهي، اسين ڪنهنجي به دل ڏکائڻ
 آهيون. ڪنهن کي به ڪشت پهچائڻ نٿا چاهيون. اهڙي
 اسان هر سڀ ڪو اندر ظاهر ٿيندا آهن.

سڄو ڏينهن، پل پل ۾ ڪم ڪندي هزارين ڪم

مان ڪيترائي ڪم، ٻين جي ڪمن سبب هوندا
 ايتري تيز رفتار ۾ ٿين ٿا، جو ستڙو ۽ جي نالي تي
 ۾ ڪونهن. ڇا ستڙو ۽ ڪي ستڙو ۽ جي نالي تي
 رش ڪرڻ گهرجي يا اهي ازخود ئي ويندا آهن؟
 ۾ گرو ۽ جي نالي تي ڪرڻ جو ارٿ آهي، گرو
 تي مڪمل رهڻ، پنهنجي زندگيءَ کي سمجھڻ
 ۾ ٻين سمورن کي نيمائو وقت ڏيڻ. جيڪڏهن سڀ

جي واتارو موجب رهي ڪنداسين ته اهي

ٿي ڪرڻ آهن. جڏهن پنهنجو پاڻ کي وڃ مان

تڏهن ئي اصلي ارٿ ۾ ستڙو ۽ جي نالي تي

۾ اندر اهو ڪار آهي، صرف ٻاهران ۽ طور سڃاڻي

جيڪي ڪجهه ڪري رهيا آهيون، ستڙو ۽ جي

يا آهيون ته اهو دراصل، من مرضيءَ موجب عمل

کي من کان جدا ڪنداسين، اندر پنهنجو پاڻ کي بنا

روءَ جي حوالي ڪري ڇڏينداسين، تڏهن جيڪي

اسين، ستڙو ۽ جي نالي تي ٿيندا. جيڪي من جا

ن اندر ۾ جو داس آهي ۽ ٻاهر پنکي ڦري رهي

۾ ٿا ڇڻي سگهون ته اسين هڪ ڪم ستڙو ۽ جي

رهيا آهيون؟

جو ڪم ڪري ٿو؟ مثال طور مان چاهيان ٿو ته پنهنجا مالڪ کي آرٽ ڪريان، پر مان مالڪ سان ظاهري روپ ۾ نٿو سگهان. ڇا ستڙو ڌار ڌار اهو ڪري سگهجي ٿو؟

ج - سنڌ ۾ سڀيا جو اهو ئي سار آهي. سڀي ڳالهه ته آهي ته اسان ته نه مالڪ کي ئي ڏٺو آهي ۽ نه اسان کي انهيءَ ئي آهي. تنهنڪري ستڙو جي مدد وٺندا آهيون. جيڪو هيٺ ٻڌو آهي، اهو ئي انهيءَ جو سار آهي.

س - ۱۹۷۰. اسين ڪهڙي طرح ڪم ڪري رهيا آهيون، جيئن ڪريمان ڪومن سان بچندا رهون. هر هڪ کان اڳ من کي ڪهڙي طرح روڪيو وڃي ۽ اهڙي طرح سوڌ ڪي ڪيئن قابو ڪيو وڃي؟

ج - پنهنجو پاڻ کي ستڙو جي حڪم، ستڙو جي پاڻ ۾ ٻوندو آهي. اهو ڪم صرف ڇهن سمورن ڌار ڌار ٿئي ٿو. سا خوشي انهيءَ ڳالهه ۾ آهي ته اسين نامدان وقت ٻڌايل چئبي معڪم ارادي سان هلون. سنڌ ۾ انوسار هلاڻ لاءِ انهن ڪم ضروري آهي. جيئن قدر انهيءَ تي عمل ڪندا. ئي ستڙو جي پاڻي ۾ رهنداسين. انهيءَ ڪري سڀا ايترو مضبوط ٿي ويندو آهي، جو پنهنجي اڃا پورو ڪم پنهنجو پاڻ کي ستڙو جي حڪم موجب هلائڻ جي ڪوشش حڪم تڏهن ئي ڪيو ويندو آهي، جڏهن اندر پيار ۾ ڪنهن سان پيار ڪونهي، اسين پاڻ کي انهي اڌين لٽا ۾ پيار ئي حڪم ۾ پاڻي ۾ آڻي سگهي ٿو. جنهن پيار اندر مان اهر نڪري ٿو، اهو به ٻاهران نه ايندو آهي مان نه ايندو آهي، اهو اسانجي پنهنجي اندر آهي، ا به اندران ئي آهي. جڏهن دل ۾ پيار پيدا ٿئي ٿو ته اهڙي طرح اچن ٿا، جيئن ڪير ئي ملائي. هيٺ اسين ٻا آهيون ته نيڪ بچون، ايماندار بچون، سٺا ڪم ڪريون.

جو ڪم ڪري ٿو؟ مثال طور مان چاهيان ٿو ته پنهنجا سڀ مالڪ کي آرٽ ڪريان، پر مان مالڪ سان ظاهري روپ ۾ ڳالھ ٿورو سگهان. ڇا ستگروءَ دواران اهو ڪري سگهجي ٿو؟

ج - سنت مت سکيا جو اهو ئي سار آهي. سڄي ڳالھ ته اھ آهي ته اسان ته نه مالڪ کي ئي ڏٺو آهي ۽ نه اسان کي انهيءَ جي ٿي آهي. تنهنڪري ستگروءَ جي مدد وٺندا آهيون. جيڪي ٿو هيٺ ٻڌو آهي، اهو ئي انهيءَ جو سار آهي.

س - ۱۹۷. اسين ڪهڙي طرح گروءَ جي عيوضيءَ جي روپ هليون، جيئن ڪويمان ڪرڻ سان بچيندا رھون. هرھڪ ڪم ڪر کان اڳ هن کي ڪهڙي طرح روڪيو وڃي ۽ اهڙي طرح سرچڻ لاءِ کي ڪيئن قابو ڪيو وڃي؟

ج - پنهنجو پاڻ کي ستگروءَ جي حڪم، ستگروءَ جي پاڻي ۾ رک پوندو آهي. اهو ڪم صرف ٻين سمورن دواران ٿئي ٿو. ستگروءَ جي خوشي انهيءَ ڳالھ ۾ آهي ته اسين نامدان وقت ٻڌايل چڻي شرطن تي معڪم ارادي سان هليون. سنت مت انوسار هلاڻ لاءِ انهن تي عمل ڪرڻ ضروري آهي. جيتري قدر انهيءَ تي عمل ڪنداسين، اوتري ئي ستگروءَ جي پاڻي ۾ رهنداسين. انهيءَ ڪري سپاويڪ طور هن ايترو مضبوط ٿي ويندو آهي، جو پنهنجي اڃا پورو ڪرڻ بجاءِ، هو پنهنجو پاڻ کي ستگروءَ جي حڪم موجب هلائڻ جي ڪوشش ڪندو آهي.

حڪم ٽڏهن ئي مڃيو ويندو آهي، جڏهن اندر پيار هوندو. جيستين ڪنهن سان پريم ڪونهي، اسين پاڻ کي انجي اڌين لٽا ڪري سگهون. پريم ئي حڪم ۾، پاڻي ۾ آڻي سگهجي ٿو. جنهن پريم سان اسان جي اندر مان اهر نڪري ٿو، اهو به ٻاهران نه ايندو آهي، ڪنهن ٻئي مان نه ايندو آهي، اهو اسانجي پنهنجي اندر آهي، انهيءَ کي اچڻ به اندران ئي آهي. جڏهن دل ۾ پريم پيدا ٿئي ٿو ته باقي سڀ ڪم اهڙي طرح اچن ٿا، جيئن کير تي ملائي. هيٺ اسين پاڻ سان وڙهندا آهيون ته نيڪ بچون، ايماندار بچون، سٺا ڪم ڪريون. هي ڪريون

آهي، پر انهيءَ لاءِ دنيا ۾ رهندي به ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پر انهيءَ شرط کي پراپت ڪرڻ لاءِ، نامدان وقت ٻڌايل شرطن جي پوري ڪرڻ ضروري آهي، مليل حڪم جي بجاوري ڪرڻ ضروري آهي. پوري ڪوشش سان سميت سڌانتن تي هٿر آهي ۽ ٻين سمورن کي وقت ڏيڻو آهي. اها ٻاهرين شرط آهي، جيڪا آخر ۾ اندرين شرط ڪارڻ بڻجي ٿي. حقيقتي بنا شرط شرط انهيءَ وقت پراپت ٿيندي، جڏهن ستگروءَ جو اُتر روشن ڪري، پنهنجو پاڻ کي سندس سروب ۾ لين ڪري ڇڏينداسين، هنجي حڪم، پاڻي ۽ ٻين ۾ ملي هڪ ئي وينداسين، سمائجي وينداسين. ان وقت اهڙي اوستا ٿي ويندي، جو ستگرو ئي ستگرو هوندو، اسين نه.

س - ۴۹۵. ”پرمارتي پتر ڀاڱي ٻئين“ ۾ حضور مهاراج جن هڪ سٽنگيءَ کي فرمائين ٿا، توهين لائين سمجهو، ”مان ڪڇ نه آهيان“ انهيءَ ڳالهه کي ٻين ۾ ڪيئن عملي روپ ڏنو وڃي؟ ڇا انهيءَ جو تعلق سوچڻ سان آهي؟ ڇا انهيءَ کي پوري ڪوشش سان ڪرڻو آهي؟ انهيءَ جو مول ويچار ڪهڙو آهي؟

ج - جڏهن پنهنجو پاڻ کي گروءَ جي ٻن ۾ لين ڪري ڇڏجي ٿو ته ان وقت لائين محسوس ٿيندو آهي ته ”اسين ڪجهه به نه آهيون“ اها ڳالهه توهان کي نه من سان سوچڻي آهي ۽ نه ئي انهيءَ کي هڪ خيال سمجهڻو آهي. نه ئي اهو سوچڻو آهي ته مان سڄي ڪجهه آهيان. جڏهن ڪنهن کي ٻي ڪو آهي ته انهيءَ جي ٻي ۾ پنهنجو پاڻ کي ڀلي ٿي ويندا آهيون ۽ لائين محسوس ٿيندو آهي ته اسين ڪجهه به نه آهيون، جيڪي به ڪجهه آهي، اهو ئي آهي. اهڙي طرح ٻين سمورن دواران اهڙي اوستا پراپت ڪرڻ گهرجي، جنهن ۾ اهو انڙو ئي وڃي ته ستگرو ئي سڄي ڪجهه آهي، اسين ڪجهه به نه آهيون. مان ٻين ئي چئي چڪو آهيان ته اهو تڏهن ئي ٿي سگهي ٿو، جڏهن ٻين سمورن دواران پنهنجي اندر مان اهنڪار کي ڪڍي ڇڏيو.

س - ۴۹۶. ڇا ستگرو، پرامنا سان تعلق جوڙڻ جي هڪ وسيلي

مالڪ جي پاڻي ۾ رهڻ

س - ۴۹۴. ڇا توهين، بنا ڪنهن شرط ستگرورءَ جي شرط وٺڻ،
جي باري ۾ ڪڇ ٻڌائيندا؟

ج - شرط وٺڻ ڇا آهي؟ شرط وٺڻ، پنهنجي آهڪار کي ٻاهر
ڪڍڻو آهي. جيڪڏهن آتما من جي وس آهي، شرط ناممڪن آهي.
جڏهن من آتما جي وس ٿئي ٿو، تڏهن چڻي سگهجي ٿو ته اسين
ڪنهن جي شرط وٺڻ جي قابل آهيون. عشق مجازي يعني دنيوي
پرير ۾ به جڏهن پنهنجي لڇا پئي جي لڇا ۾ لين ٿي ڪجي ته سمجهيو
آهي ته اسان انهيءَ جي شرط ورتي آهي. اسين پنهنجي خوشي انهيءَ
جي خوشيءَ ۾ لين ڪندا آهيون. اسين اهو ڪڇ ڪرڻ جي ڪوشش
ڪندا آهيون، جيڪو اسانجي پريتم کي وڌندو آهي. پريتم کي پنهنجي
انوسار ٺهڪائڻ جي ڪوشش نه ڪندا آهيون، پنهنجو پاڻ کي انهيءَ
انوسار هلائڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. هن سنساري پريتم ۾ به
پنهنجو پاڻ کي پريتم جي وس ڪري ڇڏبو آهي. لاهائي ڳالهه عشق
حقيقي يا روحاني پريتم جي آهي. انهيءَ ۾ ستگرورءَ جي شرط وٺڻي
پوي ٿي. انهيءَ جو آرٽ آهي ته پنهنجي اندر مان خودي، آهر،
آهڪار، مان ڪڍي پنهنجي لڇا ستگرورءَ جي لڇا ۾ لين ڪوڻي پوي
ٿي. ستگرور، پرماتما ۾ لين آهي. جڏهن اسين پاڻ کي ستگرورءَ ۾ لين
ڪريون ٿا ته از خود مالڪ ۾ سمائجي وڃون ٿا. اهو ڪم ڀڄڻ - سمون
دوران ٿي ٿهندو آهي. جيترو وڌيڪ ڀڄڻ سمون ڪنداسين، اوترو
وڌيڪ اندر مان آهر ڪڍڻ ۾ ڪاميابي حاصل ڪنداسين. ڀڄڻ سمون
ڪرڻ سان ستگرورءَ طرف ڇڪجندا وڃون ٿا. اهڙي طرح خود بخود
ستگرورءَ جي شرط ۾ اچي وينداسين ۽ ستگرورءَ جي شرط ذريعي مالڪ
جي شرط ۾ پهچي وينداسين.

بنا شرط شرط نه ان وقت ٿئي ٿي، جڏهن اندر وڃي ستگرورءَ
جي نوري سرور جو روشن ڪري، پنهنجو پاڻ کي انهيءَ ۾ لين
ڪري ڇڏجي ٿو ۽ ان بعد اڳيان وڌندا آهيون. لاهائي بنا شرط شرط

ج - انهيءَ ۾ ڪو به شڪ ڪونهي ته انهيءَ کي سمجهڻ معڪل آهي، پر اصلي ڳالهه اها سمجهڻي آهي ته ٻارائڻا آهي ڇا؟ دراصل سڄو روحاني آڀياس ڀڄڻ سمورن مالڪ جي اڳيان ٻارائڻا ئي ته آهي. اها ئي آتما جي ٻرماتما سان ميلاب ڪرڻ جي پوتر، شد، نرمل ٻارائڻا آهي، ٻيو ڪجهه به نه. اصلي ٻارائڻا اها ئي آهي ته مالڪ اسان تي دٻا ڪري، پنهنجي پاڻي ۾ رهڻ جي شڪتي ڏئي، اهڙيون حالتون پيدا ڪري، جن ۾ اسين نام جي ڪمائي ڪري سگهون. اها ئي سڄي ٻارائڻا آهي. سڄي ٻارائڻا اها ناهي ته اسين دليوي ٻڌائڻ، سنسار جي شين يا اڇائڻ کي پوري ڪرڻ لاءِ ٻارائڻا ڪريون. اهو ٻرماتما ڏانهن واپس وڃڻ جو طريقو ڪونهي. بلڪ اسين نون ڪرمن جو ڀڄ پوکيون ٿا، جن جو ڦل ٻارائڻ ڪرڻ لاءِ وري سنسار ۾ اچڻو پوندو. سڄي ٻارائڻا هوندي مان نڪرندي آهي ۽ مالڪ جي هُڃ، انهيءَ جي پاڻي ۾ رهڻ سڀڪاريندي آهي. ٻرماتما کي اسانجن گهرجن جو گمان آهي. جيڪڏهن اسين ٻرو ٻار سان ڀڄڻ سمورن کي پورو وقف ڏينداسين ته اهو ٻرماتما جنهنڪي اسانجي فائدي ۽ نقصان جي ڄاڻ آهي، ضرور سڀ گهرجون ٻرويون ڪندو، چاهي اسين گهرلداسين يا نه گهرلداسين.

نڪرندي آهي ۽ هردي کي ڪنهن به ٻوليءَ جي درڪار ڪونهي.
 اصلي ٻارائڻا ته مالڪ جي حڪم، هنجي پاڻي ۾ رهڻ آهي.

س - ۴۹۱. مونکي پنهنجي باري ۾ ته معلوم آهي، پر مان ٻين
 ڪيترن ئي بيمارن ۽ ٻين جي سڀال ڪندو آهيان انهن لاءِ ٻارائڻا
 ڪرڻ چاهيان ٿو؟

ج - اهڙي ٻارائڻا ڪرڻ ۾ ڏوهه ڪونهي. اهڙي طرح ڪرڻ سان
 انهن کي مدد ملي يا نه، پر توهانکي ضرور فائدو ٿيندو. انهيءَ سان
 اهڙين ڳالهين کي برداشت ڪرڻ، انهن کي منهن ڏيڻ لاءِ توهان جي
 اڇا شڪتي مضبوط ٿيندي.

س - ۴۹۲. ته ڇا اها آتما انهيءَ ٻارائڻا کي ٻڌندي آهي؟ انهيءَ
 سان هنکي فائدو ٿيندو آهي؟

ج - نه اها آتما اسان جي ٻارائڻا کي ڪونه ٻڌندي آهي. اهي
 ٻارائڻا ٿيڻ، دڪي ٻريوار جي فائدي لاءِ هوندون آهن. جن جا پيارا
 گذر ڪري وڃن ٿا، انهنکي ڏيڻ لاءِ وڃڻ لاءِ آتما جي فائدي
 لاءِ دراصل اسين ڪجهه به نٿا ڪري سگهون. انهيءَ آتما کي پنهنجن
 ڪرمن جو ڦل پوکڻو آهي. اهي جيتريون به ريتيون رسمن، ٻارائڻا ٿيڻ
 ۽ ٻيون اهڙيون ڳالهيون آهن، اهي، انهيءَ گذاري ويل منهن جي منهن
 ماڻهن کي ڏيڻ لاءِ هوندون آهن، انهيءَ آتما لاءِ نه. انهيءَ سان
 ان کي ٿورو به فائدو نٿو ٿئي. انهيءَ جي سڀال ته انهيءَ جا ڪرما
 ئي ڪندا. اڪثر جڏهن انهيءَ مرتڪب منهن لاءِ ٻارائڻا ڪندا آهيون ته
 اسين انهيءَ نقصان، دڪ - سنڀال کي صبر سان برداشت ڪري سگهون.
 پر اهڙي طرح ڪرڻ سان ان آتما کي بلڪل فائدو نٿو پهچي.

س - ۴۹۳. مهاراج جي، مٿي ماڻهن جو ساڌو سودو ٻارائڻا جو
 ڍنگ، منزل تي پهچڻ لاءِ سهج ڀرڻ جي مشڪل طريقي جي بجاءِ
 سهج ۽ اثرات ڪونهي. مونکي ته الجهن ڀريل سهج ڀرڻ جو ساڌو
 نهايت مشڪل لڳندو آهي.

انهيءَ سان ٻل ملي ٿو. اسين ٻين لاءِ تڏهن ٻارائڻا ڪندا آهيون جڏهن
 انهنجي غريبي، بيماري وغيره سبب ڏک ٿيندو آهي ۽ اسين چاهيندا
 آهيون ته انهنجون اڃائون پوريون ٿين. انهيءَ جو ڪارڻ اهو آهي
 ته اسانجو انهن سان موھ آهي ۽ اهي سڀ اڃائون من پيدا ڪندو آهي
 ۽ جڏهن اسين ٻين لاءِ ٻارائڻا ڪريون ٿا ته اسين ڪيترين اهڙين شين
 جي به گھر ڪري سگهون ٿا جيڪي انهن لاءِ ٺيڪ نه هجن. مثال طور
 جيڪڏهن ٻار بيمار آهي ته هو منائي کائڻ لاءِ ڪيترو به ضد ڪري،
 مائتا هن کي منائي نه ڏيندي. مائتا جو ٻار سان پيار آهي. هنکي خبر
 آهي ته بخار جي حالت ۾ هنجي صحت لاءِ منائي ڏيڻ مناسب ڪونهي.
 ٿي سگهي ٿو ته هو منائيءَ بجاءِ هنکي ڪوڙي دوا ڏئي. ٻار منائيءَ
 لاءِ انهيءَ ڪري روئندو آهي ڇو ته کيس گيان ڪونهي ته ڪهڙي
 شيءِ هن لاءِ صحيح آهي. انهيءَ بجاءِ جيڪڏهن مائتا ٻار جي گھر پوري
 ڪري، هنکي منائي ڏئي ته انهيءَ جو ارت اهو ٿيو ته هنکي ٻار سان
 پيار ڪونهي. جيڪا منائي بالڪ گھري ورتي آهي، انهيءَ سان
 بيماري وڌڻ جو امڪان آهي.

اهڙي طرح ٻر ماتا يا ستگر اسانکي اهي ٻڌارت نه ڏيندو آهي
 جيڪي اسين گھرندا آهيون. پر اهي ئي ڏيندو آهي جن ۾ اسانجو فائدو
 هوندو. هو ٿورو چاهي ته اسانجو سنسار سان موھ وڌي. هو اسان
 ڏنيوري ٻڌڻن کان مڪت ڪرڻ چاهي ٿو. مالڪ اسانکي اهي ٻڌار
 نه ڏيندو جنهن سان اسين کيس وساري، وري اندرين جي پوکڻ ۾
 پئجي، ڪرمن جي ٻڌڻن ۾ ٿاسجي وڃون. هو اسانکي اهي شيون
 ڏيندو جن کي پراپت ڪري، اسانجو سنسار مان موھ نڪري وڃي
 ۽ مالڪ سان وڌي. اسانکي نه اهو گيان آهي ته اسان لاءِ ٺيڪ ڇا
 آهي ۽ نه ئي اها خبر آهي ته ٻين لاءِ صحيح ڇا آهي. ٻر ماتا کي
 سڀني جي باري ۾ معلوم آهي ته اسان لاءِ ڇا مناسب آهي ۽ باقي
 سڀني لاءِ ڇا صحيح آهي. تنهنڪري ڇو نه سڀ ڪجهه انهيءَ جي
 مٿ تي ڇڏي پنهنجي فرض نباهڻ ۾ لڳي وڃون. اصلي ٻارائڻا ۾
 لڳڻ ۽ ڇڻ هلائڻ جي ضرورت ئي ڪونهي. اها اندران دل مان

س - ۴۸۹. ڇا اسانکي پنهنجون اڃائون پرميشور اڳيان نه رکڻ گهرجن؟ جيڪي ڪجهه هُو ڏئي اهو سمجهي راضي رهون ته جيڪي هُو ڪري ٿو اسانجي پلائيءَ لاءِ ٿي ڪري ٿو ڇا اهو ئيڪ آهي؟ انهيءَ باري ۾ تفصيل سان ٻڌائيندا؟

ج - ها، اهو ئيڪ آهي. اسانکي انهيءَ جي رضا ٿي هلاڻ گهرجي. مالڪ کي پنهنجي مرضيءَ مطابق هلائڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. اڃائون اسانجو من پيدا ڪري ٿو ۽ اهي پوري ڪرائڻ لاءِ پرماتما جو دروازو کڙڪايون ٿا. اسين دراصل من جا داس آهيون نه مالڪ. ڇا اسانکي مالڪ جو پڳت بڻجڻو آهي نه من جو. من کي سمجهائڻ گهرجي ته مالڪ جي پاڻي ۾ رهي نه مالڪ کي سمجهائجي ته هُو اسانجي من جي پاڻي ۾ رهي. اسانجي اصلي پوارٽا مالڪ سان ملڻ جي آڳوڻا يا تڙف آهي. اهڙي پوارٽا جي پورائيءَ لاءِ اسين سندس کان ديا هون پير پيار جي گهر ڪريون ٿا ۽ جڏهن اهي پدارت ملي وڃن ٿا ته ٻئي ڪنهن به پدارت جي طلب ئي نٿي رهي.

جيڪڏهن ڪنهن اهو کي پنهنجي گهر ۾ رهائينداسين ته هنجو ٿيڻ ازخود انهيءَ سان گڏ ئي اچي ويندو. پر اسين ڏانت نه چاهيون ٿا. ڏانت کي نٿا چاهيون. انهن پدارتن جي موهر ۾ ڦاسجي ۽ پرماتما کي بلڪل وساري ٿا وهون. جيڪڏهن داتا سان جڙي وڃبو ته داتا جون سڀ دانيون پاڻمرادو هن سان گڏ اچي وينديون. هُو ڪل مالڪ آهي ۽ سڀ جو داتا آهي، هنکي اسانجي ضرورتن جي خبر آهي ۽ جيڪي ڪجهه اسانکي گهرجي، ضرور ڏيندو پر اسانکي داتا کان داتا جي ئي گهر ڪرڻي آهي. اها ئي حقيقي اصلي سچي پوارٽا آهي.

س - ۴۹۰. من جي لاءِ پوارٽا ڪرڻ جي باري ۾ توهانجو ڪهڙو ويچار آهي؟

ج - جڏهن اسانکي پنهنجي ڀلي بوري جي ئي ڄاڻ ڪونهي ته ڪهڙي شيءِ اسان لاءِ مناسب آهي ۽ ڪهڙي نه ته پوءِ اسانکي من جي باري ۾ ڪيئن ٿي خبر پئجي سگهي؟ اهو چوڻ مشڪل آهي ته پوارٽا ڪرڻ سان ڪو فرق پوي ٿو يا نه. پر ايترو ضرور آهي ته

سڌائين سندس چرڻن ۾ رکون. لاهائي سڃي ٻارائڻا آهي. سڃي ٻارائڻا
 آندران ئي نڪرندي آهي. مان انهن بڻايل ٻارائڻائن جي خلاف نه
 آهيان. اهي به نيڪ آهن. انهن مان به ڪجهه شڪتي ضرور ملي ٿي.
 اسانجي شڪتي ايتري وڌي ويندي آهي، جو اسين پنهنجن ڪرمن
 جو ڦل هٿ سان، ڪل خوشيءَ سان پوکيندا آهيون. پر انهيءَ قسم
 جي ٻارائڻا اسانکي واپس مالڪ سان ملائي نٿي سگهي. اصلي ٻارائڻا
 ٻچن سمورن ۽ روحاني آبياس آهي، جنهنجي دٻارن اسين شبد سان
 چٽون ٿا، لاهائي ٻارائڻا اسانکي مالڪ ڏانهن وٺي وڃي ٿي.

ٻچن سمورن آهي ئي مالڪ جي دٻا مهر ۽ رهنمائيءَ لاءِ ٻارائڻا.
 ٻچن سمورن جو اصلي مقصد اهو ئي آهي. اسين ٻچن سمورن کي وقت
 نه ڏيئي سڄو وقت پنهنجن اڃائن جي پورتيءَ لاءِ ٻارائڻا ڪندا رهون
 ٿا. جيڪڏهن ٻچن سمورن کي ڇڱي طرح پورو وقت ڏيندا رهون ٿا
 ته اسين سڄي ٻچ ٻارائڻا ڪريون ٿا. هو اسانجن ضرورتن جو غور ڏيان
 وڃي ٿو، پر جيڪا شيءِ اسان لاءِ نقصانڪار هوندي، اها اسانکي نه
 ڏيندو. جڏهن ڪا شيءِ هو اسانکي چاهه هوندي به نه ڏيندو آهي
 ته شايد مالڪ اسانکي انهيءَ کان وڌيڪ قيمتي ڀدارت ڏيڻ چاهي ٿو
 ۽ اهڙي ريت اسانجو سندس مان موٽ ڪيڏن چاهي ٿو. هو اسانکي
 واپس ڀاڱ سان ملائڻ چاهي ٿو. اسين سمجهندا آهيون ته مالڪ اسانجي
 ٻارائڻا ڪونه ٿو ٻڌي. پر دراصل هو ٻڌي رهيو آهي. مالڪ نٿو چاهي
 ته اها ڀدارت روپي اڳتي اسانجي هٿن تي رکي، جنهن سان اسان
 جلدندا رهون، صرف انهيءَ لاءِ ڇاڪاڻ جو اسان سندس کان گهري
 آهي. پر مائتا ته ٻارائڻا ٻڌندو آهي پر اسين اڻڄاڻ آهيون اسانکي خبر
 ڪونهي ته اسان لاءِ ڇا نيڪ آهي ۽ ڇا غلط. صرف اهو ئي ڄاڻي ٿو
 ته ڇا ڏيڻ گهرجي. اسين سمجهندا آهيون ته مالڪ اسانجي ٻارائڻا
 نٿو ٻڌي، اسانجي مدد نٿو ڪري. اهو غلط ويچار آهي. اسانکي
 ڄاڻ ئي ڪونهي ته اسان لاءِ ڪهڙي ڀاڻه نيڪ آهي. سڀ ڪجهه انهيءَ
 ئي ڇڏي ڏيڻ، هو جيڪي مناسب سمجهي، اهو ڪري، لاهائي سڃي
 کان اتر ٻارائڻا آهي.

پراپٽ ٿينديون رهنديون آهن. پر پراڻا ڪرڻ سان اسان جي لاج
 شڪتي مضبوط ٿئي ٿي، بس ايتري ئي ڳالهه آهي. ڇا اسان ڪڏهن
 اها به پراڻا ڪئي آهي، ”هي مالڪ، جيڪي ڪجهه اسان رت آهي،
 اسان کان وٺي اتي ڪنهن کي ڏي.“ اسان ڪڏهن به اهڙي پراڻا
 نه ڪئي آهي. اسان به بس گهرندا ئي گهرندا پيا وڃون. خير پراڻا
 ڪرڻ سٺي آهي، خراب ڪونهي.

س - ۴۸۷. ڇا توهين اسان کي پراڻا ڪرڻ جو صحيح طريقو ٻڌائيندا؟
 پراڻا سان توهانجو ڪهڙو مطالب آهي؟

ج - جيئن پهرين به مون چيو آهي ته پراڻا جو مطلب، اڪثر اهو
 ئي ٿيندو آهي ته پنهنجي من کي مالڪ جي پاڻي ۾ وڌ بچاءِ اسان
 ڇاهيندا آهيون ته مالڪ اسان جي من انوسار اسانجون لڄائون پوريون
 ڪري. خير، اهڙي قسم جي پراڻا سان به لڄا شڪتي پختي ٿئي
 ٿي. اصلي پراڻا پنهنجو پاڻ کي، مالڪ جي مڙج، هنجي پاڻي ۾
 رهڻ آهي. جيڪي ڪجهه هو ڏئي، انهيءَ ۾ سمجهه ڪرڻو آهي ۽
 انهيءَ جي ديا مهر، رهنمائي گهرڻي آهي ۽ اها پراڻا ڪرڻي آهي ته
 ”هي مالڪ، اسان کي پاڻ سان ملا، پنهنجو پاڻ ۾ سمائي ڇڏ. انهيءَ
 ديا مهر روپي ساڳو ۾ سمائجڻ جي پراڻا ئي سڃي پراڻا آهي. اسان
 کي انهيءَ جي بخشش، انهيءَ جي ڪرپا، انهيءَ جي پگهتي، انهيءَ
 جي پور پيار جي گهر ڪرڻ گهرجي. انهيءَ لائق بڻجڻ جي پراڻا
 ڪرڻي آهي.

س - ۴۸۸. ڇا، پراڻا ۾ اسان هن کان ڪجهه گهرون يا صرف
 هن سان ڳالهه بولڻ، ڪرڻ جي ڪوشش ڪريون؟

ج - مشين وانگر يا طوطي وانگر ڪڇ لفظ ٿيندي رهڻ مان ڪوبه
 فائدو ڪونهي. پراڻا دل مان نڪرڻ گهرجي ۽ دل لفظن يا به
 ٻڌائيندي آهي. بڻي بڻايل پراڻا جو مالڪ تي ڪوبه اثر نه پوندو
 ٿئي. سڄيءَ دل مان نڪتل ٻڪار ئي اثر ٿئي ٿيندي آهي. اسان کي
 ڇڏي ته اسان پاڻ کي هميشه انهيءَ ۾ لڳن وڃون، پنهنجي دل کي

تي ڊبا مهر ڪر، اسانکي جبر ۾ رڻ جي چڪر مان هڪس ڪر، پنهنجيءَ
گود ۾ رهار، پنهنجو پاڻ سان ملاء. ”اڃا ئي اصلي ٻار ٿا آهي.

انهيءَ جو اهو آرٽ ناهي ته ٻي هر ڪا ٻار ٿا خراب آهي. ٻار ٿا
سان اڃا شڪتي مضبوط ٿئي ٿي چاهي اها ٻار ٿا رڻيل به چوند هجي.
چاهي مالڪ پوري ڪري يا نه ڪري، پر تنهن هوندي به اڃا شڪتي
وڌي ٿي ۽ اسين زندگيءَ جي حالتن کي همٿ سان منهن ڏيڻ جي
لياقت حاصل ڪريون ٿا. اهڙي قسم جي ٻار ٿا به اسانکي پنهنجو
پاڻ کي حالتن انوسار ٺهڪڻ ۾ مدد ڪري ٿي. اهڙي ٻار ٿا، مالڪ
کي ٻار ٿا نه هوندي آهي، بلڪ اسين پاڻ کي سمجهائيندا آهيون ته
اسانکي ڪهڙي ضرورت آهي. اهڙي طرح پنهنجي من کي تيار ڪندا
آهيون، جيئن حالتن انوسار ٺهڪي سگهڻ جي شڪتي حاصل ٿئي ۽
همٿ سان مقابلو ڪري سگهون. سڄيءَ دل مان نڪتل ٻار ٿا چاهي
ڪهڙي به هجي، اٿو ڪري ٿي، مدد ڏئي ٿي. پر سڀني کان اٿر،
اوچي ۽ سڄي ٻار ٿا پنهنجو پاڻ کي ٻار ٿا جي ٻائي ۾ رکڻ، سڀ
ڪجهه پنهنجي ارڻ ۾ ڪرڻ ۽ صرف پنهنجي ڊڄا مهر ۽ ريمانيءَ لاءِ
ٻار ٿا ڪرڻ ٿي آهي.

د - ۴۸۶. جڏهن ڪا به ٻار ٿا ٻورڻ ٿي ويندي آهي ته ٻا اها
ٻار ٿا ٿي پوري ڪندو آهي؟ ڏٺو وڃي آهي ته ڪنهن مڙس ڪار لاءِ
يا ڏهه لک ڊالرن لاءِ ٻار ٿا ڪئي ۽ اها پوري ٿي ويئي. اها ڪنهن
پوري ڪئي؟

ج - توهانجو سوال آهي ته جيڪڏهن ٻار ٿا نه به ڪجي ته اهي
شيون توهان کي ملن ها يا نه؟ منهنجو خيال آهي ته ٻار ٿا کان سواءِ
به توهانکي ملي وڃن ها. نڪو ٻار ٿا انهيءَ انتظار ۾ هوندو آهي ته
اسين ٻار ٿا ڪريون ۽ هو انهيءَ کي ٻورو ڪوي، نه ئي هو اهو
چاهيندو آهي ته اسين اهو سمجهون ته اهي شيون انهيءَ ڪري مليون
آهن، ڇو ته اسان سندس کان گهريون. هو ايترو ڊڄالو آهي جو ٻا
گهرڻ جي ئي ڏيندو آهي. اسانکي پنهنجن ڪرمن انوسار اهي شيون

اڪثر آسین مالڪ کان دنیوی پدارت گهرندا آهیون. پنهنجي لاءِ پنهنجن مٿن مائٽن لاءِ، نندرسٽيءَ، ڏن دؤلت، عیش عشرت گهرندا آهیون. پهرين ڳالهه ته اها آهي ته ٻين لاءِ نه ڇا، اسانکي اها به خبر نه هوندي آهي ته دراصل اسان لاءِ ڇا صحيح آهي ۽ ڇا غلط. پنج پنج سال پرماتما کي پوار ٿا ڪري ڪو پدارت پراپت ڪريون ٿا. ان بعد ڏهه ڏهه سال مٿو رڳڙيون ٿا ته اهو هو واپس وٺي. جڏهن آسین مالڪ کان ڪا شيع گهرندا آهیون ته اسانکي خبر نه هوندي آهي ته ڪهڙي شيع ۾ فائدو آهي ۽ ڪهڙيءَ ۾ نقصان. جڏهن اسانکي ڄاڻ ٿي ڪونهي ته اسانجو ڪهڙي ڳالهه ۾ فائدو آهي ته پوءِ ڇو نه مالڪ جي پاڻي کي مڃيو وڃي؟ هو خود ئي چيڪي ڪجهه مناسب سمجهندو، اسانکي ڏيندو.

س - ۴۸۵. ها مان سمجهان ٿو ته سڀني کان گهٽ درجي واري پوار ٿا، اڃا پوري ڪوڙ لاءِ پوار ٿا هوندي آهي، پر جڏهن چوندا آهیون ”پر پوءِ پنهنجي اڃا پوري ٿئي، تنهنجو پاڻو منو لڳي“ يا ”هي پر پوءِ! مونکي نهايت مشڪل فيصلو ڪرڻو آهي. پنهنجي مدد ڪر“ ته انهيءَ ۾ ڪهڙو ڏوهه آهي؟

ج - پرماتما کي هميشه هنجي ديا مهر ۽ رهنمائيءَ لاءِ پوار ٿا ڪوڙا گهرجي ۽ انهيءَ ڪم لاءِ مک، مان هڪ لفظ نه چيو وڃي ته ڪو فرق نٿو پوي. اصلي حقيقي پوار ٿا هوندي مان نڪرندي آهي. اڪثر اسانجون پوار ٿا ٿيون پهرين ئي ٺهيل ٺڪيل هونديون آهن جهڪي وٺي ڇڏيندا آهیون ۽ هر روز ڪيترا دفعا انهنجو پاٽ ڪندا آهیون. اها مشين وانگر، طوطي جي رت وانگر آهي. پوار ٿا ته اندران دل جي ڪهرائيءَ مان نڪرڻ گهرجي. اهڙي پوار ٿا لاءِ نه لفظن جي ضرورت هوندي آهي ۽ نه ئي مٿور رقت جي. حقيقت ته اها آهي ته سڄي پوريءَ جي لڳن هروقت پرماتما سان لڳي پيئي هوندي آهي. جڏهن هنجي دل مان دانهن نڪري ٿي هو ٻڏي ٿو ۽ ٽٽي ٿو. تنهنڪري پوار ٿا ڪوڙا گهرجي ته ”هي مالڪ، اسانکي صحيح راهه ڏيکار، اسان

پرارڻا

س - ۴۸۴. مان ڀڄڻ چاهيان ٿو ته سنڌ مت ۾ پرارڻا جو ڪهڙو
استان آهي؟

ج - اصلي پرارڻا ته پنهنجو پاڻ کي مالڪ جي حوالي ڪري ڇڏڻ
آهي. جنهنکي اسين عام طور پرارڻا سمجهون ٿا، اها ڇا آهي؟ اسانجو
من اڃا تون پيدا ڪري ٿو؟ اسين پرماتما کي پرارڻا ڪندا آهيون ته
هو انهنکي پرور ڪري. اسين پنهنجي من کي اهو نٿا سمجهايون
ته مالڪ جي حڪم، مالڪ جي پاڻي ۾ رهڻ سکي، پر اٽو مالڪ کي
سمجهائڻ ۾ لڳا پيا آهيون ته هو اسانجي من مرضيءَ مطابق ڪري.
دراصل اسين من جا داس آهيون، نه پرماتما جا. اسانکي مالڪ جو
سڄو شيوڪ بڻجڻو آهي، داس بڻجڻو آهي. ان حالت ۾ پرارڻا جي
ڪا ضرورت نٿي رهي. پنهنجو پاڻ کي مالڪ جي رضا تي ڇڏي
ڏيڻو آهي. هو جيڪي چاهي سو ڪري. پرارڻا ته اها ڪرڻ گهرجي
ته مالڪ پنهنجي پاڻي ۾ رهڻ جي شڪتي ڏئي جيئن هو رکي انهيءَ
حالت ۾ رهي اسين خوش رهي سگهون.

جڏهن مالڪ جي پگتي ڪٿي ٿي ته هو به اسانجين ضرورتن کان
بيخبر نٿو رهي. مثال طور گهر ۾ هڪ نوڪريائي ڪم ڪندي آهي.
جيڪڏهن هوءَ ڪم ڪرڻ لاءِ هميشه تيار هوندي آهي، هرڪم ڪم
خوشي خوشيءَ سان ۽ پرور سان ڪندي آهي، ڪڏهن ڪنهن شيءِ
جي گهر نٿي ڪري ته هميشه اهو خيال رهندو آهي ته بنا گهرڻ جي
آبي هنکي ڪجهه نه ڪجهه ڏنو وڃي. توهين هنجي ڪم مان خوش
آهيو. توهين هنجي وهندو مان خوش آهيو، تنهنڪري جيڪڏهن
هوءَ گهري ها ته جيڪو کيس ملي ها، انهيءَ کان وڌيڪ هنکي ڏيڻ
چاهيو آهي. انهيءَ جي باڪل ايترو هڪ ٻي نوڪريائي آهي، جيڪا
هر روز جو ڪم ڪار لپڪ نٿي ڪري يا ڪم ڪندي رهي ٿي
ته توهين انهيءَ کي ڪڍ به نه ڏيڻ چاهيندا آهيو، بلڪ انهيءَ کي
نوڪريءَ مان ئي ڪڍڻ جو سوچيندا آهيو.

ڪير؟ اسان جهڙن ماڻهن کي اها هڪ گهرو بي انصافي نظر اچي ٿي ته، لکين ماڻهن کي ڪيڙن ماکوڙن وانگر ماريو ويو.

ج - ماري ڪير ٿو؟ منس ٿي هڪ ٻئي کي ماري رهيا آهن.
 مس - ۴۸۰. جيئن ته اسان سڀني ٿي پرماتما جو حق آهي، ٻئي ٿي اسين کيس چئون، ”تو اسانکي ڇو پيدا ڪيو.“ مان ته چوندس ته مون نه بلڪه پرماتما توکي پيدا ڪيو آهي. ڇو ته، تو اهڙو ڪم ڪيو آهي ۽ جيڪڏهن هن توکي انڪري ماريو ته هيئر توکي پور ڇو ٿو محسوس ٿئي. تون هنکي مارڻ بند ڪر ته توکي اهڙي سزا به نه ملندي. ڇا پورپ ۾ اهڙن قتل-عام، اهڙن لڙاين کي روڪڻ وارو ڪو به نه هو؟ اهي سڀ لڙايون ڇو ٿيون؟

ج - انهيءَ ۾ ڪم سڌانت جو تعلق آهي.
 مس - ۴۸۱. توهانکي خبر آهي ته مان انهيءَ دؤر مان نڪتو آهيان انهيءَ ڪري مونکي ڪافي ڏک ٿيندو آهي؟

ج - مونکي معلوم آهي. مونکي خبر آهي ته منس جي هردي تي انهيءَ جو ڪيتري قدر اثر ٿئي ٿو.

مس - ۴۸۲. مونکي ته ڪنهن اڃا پورو ٿي سگهي ٿو ته توهان جي ٽي ڪنهن چمڪاءُ سان؟

ج - آخر سڀ پرماتما ٿي ڪيو هوندو. اهو اسانجن ڪرم سان آهي. جيڪا اسانکي بي انصافي محسوس ٿئي ٿي ۽ ڏسڻ ۾ اچي ٿي. صرف مالڪ ٿي ڄاڻي ٿو ته اهو نياءُ آهي يا نه. جيڪي ڪنهن ٻئي جي جانور هر روز منس جي پوڄن ۾ ڪنهن ٻئي جي انصافي ڪونهي.

ج - ڪنهن ٻئي جي انصافي ٿي اسين انهيءَ کي روڪڻ ڪونه ٿا سگهون.

ج - ڪنهن ٻئي جي انصافي ٿي ڪونه ٿا سگهون. جيئن ته اسين ڪنهن ٻئي جي انصافي ڪونه ٿا سگهون. تنهن ڪري اسين انهيءَ کي روڪڻ ڪونه ٿا سگهون.

س - ۴۷۸. مهاراج جي، ڪيترا دفعا اسان کان انهن ماڻهن جي باري ۾ پڇيو ويندو آهي، جيڪي پنهنجي روزاني ڪم ڪار کان سواءِ ماڻهن جي شيوا ڪرڻ چاهيندا آهن. سندس من آئو سار اهو ڪيتري قدر نڪ آهي؟

ج - اسان کي هميشه ٻين جي مدد ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. انهيءَ ويچار ڌارا کان مدد نه ڪرڻ گهرجي ته اڄ اسين هيندي مدد ڪنداسين ته سڀاڻي اهي اسانجي مدد ڪندا. ڦل يا بدلي جي لڇا کانسواءِ مدد ڪرڻ گهرجي. جيترا به ماڻهو دٻا-درشتيءَ يا پوڄا ڪرڻ (Missionary spirit) سان ڪنهنجي مدد ڪن ٿا، اهي انهيءَ ويچار کان شيوا ڪندا آهن ته جن جي اسين مدد ڪري رهيا آهيون، اهي ڪنهن وقت هن جنم ۾ يا ڪنهن ايندڙ جنم ۾ اسانجا مددگار ثابت ٿيندا. اها ويچار ڌارا نڪ ڪونهي، ڇو ته اهڙي طرح اسين نون ڪرمن جو ٻج پوکيون ٿا، جنجو ڦل پوکڻ لاءِ وري سسار ۾ واپس اچڻو پوندو، چاهي انهيءَ جو سٺو ڦل ٿي ملي. جيتري قدر ٿي سگهي، اسان کي جتنا سماج ۽ هر هڪ جي مدد ڪرڻ گهرجي. پر ڪنهن به ڦل جي لڇا کانسواءِ نشڪار پاونا سان ڪرڻ گهرجي.

اهڙي مدد ڪندي اهو به ياد رکڻ گهرجي ته پنهنجي مدد يعني پنهنجن سمورن، به ڪرڻو آهي، جيئن ٻين جي مدد لائق بڻجي سگهون. جيڪڏهن پنهنجي مدد نه ڪري، ٻين جي مدد ڪجي ٿي ته اهو پنهنجو پاڻ کي ڏوڪو ڏيون ٿا ۽ ٻين کي به ڏوڪو ڏيون ٿا. تنهنڪري پهرين پنهنجي مدد ڪرڻ گهرجي، جيئن ٻين جي مدد ڪري سگهون.

س - ۴۷۹. مان يورپ جو رهڻ وارو آهيان ۽ مون کي انهيءَ ڳالهه جو نهايت مانسڪ ڏک آهي ته اڳين مهاڀاري لڙائيءَ ۾ ٻن ڪروڙ ماڻهن کي بي سبب مڙو ويو. ڪڇ ماڻهن جو ته هڪدم مڙو ٿيو. ڪڇ ڪشت سهي مري ويا. هنن جي انهن ڪشتن جو ٻيو ڪوبه ڪارڻ نه هو، صرف اهي ڪنهن ٻئي ڌرم ۾ پيدا ٿيا هئا. توهان کي انهيءَ باري ۾ معلوم ٿي آهي. انهن کي ڪهڙي ۾ ٻند ڪري، گئس ذريعي انهن کي مارڻو ويو. مان پرميشور کان ڪيئن پڇي سگهندس ته هن لائسنس جو

س - ۱۹۷۶. مهاراج جي، مالڪ جي ديا مهر کانسواءِ، ٻي ڪهڙي
ڳالهه آهي، جيڪا اسان کي سٺي سٺ طرف وٺي اچي ٿي؟ جڏهن
نيڪ انسان پر آپڪار ڪندي پنهنجي نيڪ زندگي گذاريندي ۽ وري
سنسار ۾ ايندا رهن ٿا. اسان مان ڪڇ ماڻهن جي هردي ۾ مالڪ سان
ملڻ جي تڙتڙ پيدا ٿئي ٿي. اسان اهڙا ڪهڙا ڪرم ڪيا آهن جن
سبب اسان تي مالڪ جي ديا مهر ٿي آهي يا اهو سڀ صرف اسانجي
خوش قسمتيتي مقرر ٿي آهي.

ج - نه، نه، اسان ان لاءِ ڪرم ڪيا آهن ۽ اسين انهيءَ جا حقدار
بڻبا آهيون. حقدار انهيءَ درستيءَ کان ته اسين سڄيءَ دل سان مالڪ
سان ميلاب ڪرڻ جي ڪوشش ڪري چڪا آهيون. چاهي اسان پرماتما
جي ڪوچ ليڪ طريقي سان ڪٿي هجي يا غلط طريقي سان پر انهيءَ سان
ملڻ جي سڄي طالب يا تڙتڙ اسانجي اندر رهي آهي. اسين مالڪ
جي پڳتي ڪهڙي به ڍنگ سان ڪريون، انهيءَ سان هنجي ديا مهر
پراپت ڪرڻ ۾ مدد ملندي آهي ۽ هو اسان کي صحيح مارڻ تي آڻي ٿو.

س - ۱۹۷۷. ڇا ٿوهانجي خيال ۾ اها تڙتڙ به اسانجي سنئون ۽
شانتيءَ لاءِ آهي؟

ج - ڪارڻ ڪڇ به هجي. مالڪ وقت ڀڃڻ جا به رستا آهن.
هڪ ته اسان ۾ مالڪ سان ملڻ جي چاهه يا تڙتڙ رهي آهي، اهو اهو
ته اسانجو من سنسار مان پڙجي چڪو آهي ۽ اسين هن دنيا مان ٻڃي
مالڪ جي پيرن پيار جي شوق وٺڻ چاهيون ٿا. ڪڇ خوش قسمت مش
سجڻ سڀاءُ ئي پرماتما سان پيار ڪن ٿا، چو ته انهنجي هردي ۾ مالڪ
سان ملڻ جو چاهه آهي. انهن کي انهي کانسواءِ ٻيو ڪوبه مقصد يا مدور
۽ لاڇا ڪونهي. ٻيا ڪيترائي مش انهيءَ سبب مالڪ ڏانهن ڇڪجندا
آچي رهيا آهن، ڇاڪاڻ ته هو سنسار مان تنگ آچي چڪا آهن ۽ انهيءَ
سڄي پور پتا پرماتما جي پيرن پيار جو آسرو چاهين ٿا. ٻڌي قسمن
جا مش ليڪ آهن، پر پهرئين قسم جي پڳتن جي پيرن جي ٻئي
ڪنهن سان مشابهت نٿي ٿي سگهي. اهو سڀئي کان اوچو، اتم قسم
جو پيار آهي.

جيڪڏهن پرڪاش جو هڪ به ڪرڻو اندر اچي وڃي ته خبر پئجي ويندي ته اسانجي ڪمري ۾ ڪيترا نه ننڍا ننڍا ڌڙا پوڙيا پيا آهن. اهڙي طرح جڏهن اسانڪي روحاني مارگ جي ڄاڻ هوندي آهي يا انهيءَ تي نه هلندا آهيون ته اسانڪي پنهنجن اڻڳڻن جو گمان نه هوندو آهي، بلڪ اسانڪي پنهنجين عادتن تي فخر هوندو آهي. پر جڏهن سنڌو ماڻھو تي هڪ شروع ڪندا آهيون ته گمان روپي پرڪاش جو ڪرڻو اندر داخل ٿيندو آهي ۽ انهيءَ پرڪاش ۾ اسين پنهنجي اندر ڏسون ٿا. اسانڪي انهيءَ سان، ڪيترن ئي اڻڳڻن، خراب عادتن وغيره جو احساس ٿئي ٿو. اهي عادتون ته پهرين به اسان جي اندر هيون، پر پوءِ اسين انهن کي سمجهڻ، ڄاڻڻ لائق بڻجن ٿا. انڪري اسين انهن سبب پاڻ کي ڏوهي سمجهندا آهيون. دراصل اسان ۾ سڌارو ٿي رهيو آهي. ڇو ته اسانڪي صحيح ۽ غلط، نڪه ۽ خراب ۾ فرق هڻڻ جي سمجهه اچي وئي آهي. وريڪ روپي روشنيءَ سان گمان ٿئي ٿو ته اسان ۾ سچ ۽ پڇ اڻڳڻ آهن ۽ اسانڪي خراب عادتن کان چوڻڪارو حاصل ڪرڻ گهرجي. انهيءَ کان اڳ اسانڪي اها سڀ ڄاڻ ڪونه هئي، بلڪ انهيءَ ۾ فخر محسوس ڪندا هئاسين. صحيح به اهو ئي آهي ته پهرين پنهنجين ڪمزورين جي ڄاڻ حاصل نٿي ۽ پوءِ انهن کي دور ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪئي وڃي.

مان هميشه چوندو آهيان ته جڏهن اسانڪي پنهنجن اڻڳڻن جي خبر پئجي وڃي ته سمجهو توهان اڌ ڙاڻي جيتي ڇڏي. ڇو ته ان بعد اسان انهن اڻڳڻن کي دور ڪرڻ جو به ڪو اڀاءُ ڪريون ٿا. پر جڏهن اسان کي پنهنجين غلطي جو گمان نٿو ٿئي ته اسين انهيءَ غلطيءَ جا شڪار رهندا آهيون ته اسين جيڪي ڪج ڪري رهيا آهيون، بلڪل صحيح آهي. انهيءَ سبب اسين غلط راهه تي هلندا رهيا آهيون. تنهنڪري اسانڪي مالڪ جو شڪر گذار ٿيڻ گهرجي ته پنهنجي دل ۾ پوءِ اسين ڪيترن ئي غلطين ڪرڻ کان بچي رهيا آهيون ۽ سندس مال بچائب ڪرڻ واري صحيح روحاني مارگ تي هلي رهيا آهيون.

روحاني مارگ، تي لڳائي. اسان جي اندر صرف انهيءَ سان ملڻ جي سڄي نڙڻ هٿ ڳهرجي. پوءِ اسين آڙخوڊ، اهڙي طرح هٿ شروع ڪندا آهيون، جيئن مالڪ سان ميلاب واري مارگ، تي پهچي سگهون. توهان هيٺ ٿي ايترو ته، صرف مالڪ جي ديا مهر سان ئي پورن سڳورءِ جو ميلاب ٿيندو آهي. انهيءَ جي ڪري اسان ئي نام جي بخشش حاصل ٿئي ٿي. اسين پنهنجيءَ ڪوشش سان ڪڇ به نٿا ڪري سگهون. پر جيڪڏهن اسانجي اندر سڄي لڳن آهي، اسين سڄيءَ دل سان ڪڇ ڪري رهيا آهيون ته هيٺ نه، ڪنهن ايندڙ وقت ۾ مالڪ پنهنجي ديا مهر سان اسانکي صديڪ مارگ تي آڻيندو. عيسوي فرمايو آهي ”مان نه، مون ۾ اڃا مان پٽا، سڳهه ڪري ٿو.“

س- ۴۷۳. اسانجي ڀڄن سهرن ڪرڻ، سبب مت سڏائڻ تي هٿ جي شڪتي، ايتري جو ٿي بداجبدي رهي. ڪيترا دفعا لائين لڳندو آهي ته ڀڄن سهرن خراب ڪري سگهيو، پر ڪيترا دفعا بنا ڪنهن سبب جي، اهڙي طرح لڳندو آهي ته اسان کان آپاس ٿي ڪونه سگهندو.

ج- اهي لاهيون ڇاڙهيون اينديون رهنديون آهن.

س- ۴۷۴. ڇا، ڀڄن سهرن نه ڪرڻ سبب اسان کي ڏک ٿئي ٿو؟
 پر اڏا؟ انهي لاءِ پنهنجو پاڻ کي ڏوهي سمجهون يا.....؟

ج- پنهنجو پاڻ کي ڏوهي نه سمجهڻ ڳهرجي. ڀڄن سهرن کي گهڻي ۾ گهڻو وقت ڏيڻ ڳهرجي ۽ خراب ٿينهن ڪنهن نه ڪنهن طرح گذارڻ ڳهرجن.

س- ۴۷۵. پر ڇا ڪاهياڻي حاصل نه ٿيڻ تي هميشه هارجي ٿي وڃي؟

ج- ته پوءِ توهين انهن ماڻهن جي باري ۾ وري سوچيو، جيڪي تمام نيڪ آهن، حالانڪ هُو ستسنگي نه آهن. شايد ستسنگي پنهنجي جديد چاڻ وڌيڪ ٿا ڪن. هُو سمجهن ٿا ته اسان ۾ تمام گهڻا آرگن آهن. جيڪڏهن هن سڄي ڪمري ۾ اوندھ آهي ته اسانکي اها خبر نٿي پهچي سگهي ته اوندھ ڪيترو ڪڇ ڏيکي ڇڏيو آهي. پر

آچار ويچار، سماجڪ سنڀالڻ

س - ۴۷۰. ڪيترائي اهڙا ماڻهو ملندا آهن، جنجو روحانيت ڏانهن گهرو لاڙو هوندو آهي ۽ مونکي انهنجي صحبت ۾ وڌندي آهي، پر هو سٽسنگي نه آهن، پر مان محسوس ڪندو آهيان ته، هو، ورتڪان بهتر سٽسنگي آهن. اهي سٽسنگي ڇو نه ٿا بڻجن؟

ج - اهو ضروري ناهي ته هرڪو نڪ انسان سٽسنگي ئي بڻجي. ڪيترائي گذريل جنم ۾ نڪ ۽ نرمل هوندا آهن ۽ انهن ڪيترن ماڻهن جي پلاني ڪئي هئي، تنهنڪري هيتر هو انهيءَ جو ڦل حاصل ڪري رهيا آهن.

س - اهي نڪ انسان گذريل ڪرمن جو ڦل پوکيندي، آئيندي لاءِ نون نڪ ڪرمن جو پڻ پوکي رهيا آهن ۽ ڪرمن سوچيو نه.....؟

ج - اهو صحيح آهي، جيڪي ڪرم هو هيتر ڪري رهيا آهن، انهنجو ڦل اڳيان هلي مائيندا، پر هو رهندا آڏوڏي جي ڇڪر ۾ ئي.

س - ۴۷۱. جيڪڏهن مان پنهنجا گذريل پراڻا ڪرم پوکي رهيو آهيان ۽ انهن جهڙو نڪ نه آهيان ته ڇا مونکي سنسار ۾ واپس اچڻو پوندو؟

ج - نه توهانکي به انهن وانگر بڻجڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي (ماڻهو کٽن ٿا).

س - ۴۷۲. منهنجو خيال آهي ته اهي ماڻهو.....

ج - انهن کي ضرور انهيءَ جو ٺاڏو پراپٽ ٿيندو. جيڪڏهن انهن جي هردي ۾ مالڪ سان ملڻ لاءِ سچي ٽوڙ هوندي ته ئي سگهجي ٿو، انهن کي نام به ملي وڃي. جيڪڏهن هردي ۾ مالڪ سان ملڻ جي پراڻ ٽوڙ آهي، پرماتما لاءِ سچو پيار آهي ته نيوڪ انسان کي نام نه به ملي، سچي پگڙيءَ جي ساڌن جي ڄاڻ نه پوي، اها به خبر نه هجي ته مالڪ جي دها مهر لاءِ ڪهڙي طرح پوار ٿيڻا ڪرڻي آهي تڏهن به انهيءَ ڳالهه جي جوابداري پرماتما ئي آهي ته هو انسان کي صحيح

ج - ها نیک آهي . کيترا دنسا سهڻي ۾ مستقبل ۾ ٿيڻ وارن
ڳالهين جو پتو پئجي ويندو آهي .

س - ۴۶۹. سانس ۾ ”گرم“ ۽ ”نتيجهي“ جو سڌانت ڪم ڪندو
آهي . ڇا انهيءَ دوران گرم سڌانت کي سمجهي سگهجي ٿو؟

ج - اهو نیک آهي ، انهيءَ کي گرم ڇٽو، ڪارڻ ۽ نتيجو ڇٽو،
گرم ۽ گرم جو ڦل ڇٽو، ڳالھ هڪ ئي آهي . ڇوڻ جو ڍنگ جدا جدا
ٿي سگهي ٿو . گرم جا سڌانت هڪو يا نه هڪو، انهيءَ کان ڪو به
نتو سگهي .

نتيجهي ٿي ٻڌجي نه سگهنداسين. اسين چاهي ڪڇ به سوچون، اسانڪي
 اهو ڪيان ڪونهي ته انصاف ڇا آهي؟ بي انصافي ڇا آهي. پنهنجي
 محدود ٻڌيءَ انوسار ته اها بي انصافي ٿي ڏسڻ ۾ اچي ٿي ته انهن
 ماڻهن ظاهرِي طور ته ڪوبه اهڙو ڪرم نه ڪيو، جنهن سبب رهي
 ماري ويا. پر اسانجي محدود درستي پري ڏانهن ڏسي نٿي سگهي ۽
 نه ئي اسانڪي اها خبر آهي ته انهن ماڻهن گذريل جنم ۾ ڪهڙا ڪرم
 ڪيا، نه اهو ئي پتو آهي ته ڪو گذريل جنم جو لھڙو ڏيٺو چڪاڙو ويو
 آهي يا ڪو نئون ٻچ پوکيو ويو آهي. جيئن اهڙي اوستا پراپت
 نه ڪئي آهي جنهن ۾ اسانڪي اهو ڪيان حاصل ٿي تيسين مالڪ ئي
 ڄاڻي ته ڇا صحيح آهي ۽ ڇا غلط.

س - ۴۶۵. ته ڇا، دراصل ڪا به بي انصافي نه هوندي آهي؟

ج - اهو ڪرم جو ڦل آهي، جهڙو پوکيندا اهڙو لڌندا.

س - ۴۶۶. ڇا اهو ئيڪ نه آهي ته ڪڇ ماڻهن جو، جيئن هوائي
 جهاز ۾ ماڻهن جو گڏ مرڻ جو وقت اچي ويو تنهنڪري عؤ گڏ ٿيا؟

ج - ئيڪ آهي، انهن جا گذريل جنمن جا ڪڇ اهڙا سنگار هئا
 جن سبب انهن ماڻهن جو گڏ هؤن ٿيو يا انهن مان ڪڇ ماڻهن کي عوڻو
 هو ۽ ڪڇ کي اڇي وڇڻو هو. اهو سڀ ڪرم سبب آهي.

س - ۴۶۷. انهيءَ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي ته هڪ ماڻهو جي ٻڌي
 تمام تيز هوندي آهي ۽ ٻئي طرف جيئن ٽوهين ٻالھ ڪندا آهن ته
 ڪي ماڻهو ٿورو به نه سمجهندا آهن، اهي ڪرري جا ڪورا عوردا
 آهن پر اها هڪدم ٻالھ کي سمجهي ويندا آهن؟

ج - انهنجا ڪرم اهڙا آهن. ڪرم چڱو يا پرابڌ يا پاڻ، ٻالھ
 ساڳي ئي آهي.

س - ۴۶۸. ڇا انهيءَ سبب ئي ڪيترا دفعا مستقبل ۾ ٿيندڙ رافن
 جي سڀني ۾ خبر پئجي ويندي آهي؟ ڇا پرابڌ ڪنهن وقت اڳڙي
 دوري ڪولي ڇڏيندي آهي جو اسين ايندڙ ٻالھين کي ڏسي سگهندا
 آهيون؟

اها بي انصافي هئي يا هيءَ ءوٽ ڪنهنجي ڀلائيءَ لاءِ هو يا جيل وڃڻ، ڪنهن لاءِ نامدان جو ڪارڻ بڻيو؟ جنهن روحاني اُوستا پر اسين آهيون، انهيءَ پر اسانجي ويچارڌارا ايتري سرشت ڪونهي، جو اهو چئي سگهون ته ڪا شيءِ اسانجي فائدي لاءِ آهي يا نه. اها اسانڪي ڀلي لاپيدائڪ نظر اچي. دراصل اها اسان لاءِ نهايت بري هجي؟

ج - دراصل جڏهن اسانڪي گذريل ڪيل ڪرمن جو ڳيان هجي تڏهن چئي سگهجي ٿو ته انصاف ٿيو يا بي انصافي ٿي. جڏهن اسانڪي اها ڄاڻ هجي ته اسان گذريل جنم ۾ ڇا ڪيو هو؟ هيئنڙ ڇا ٿي رهيو آهيون. تڏهن ئي اسين سٺي يا خراب، نياءَ يا اُنياءَ جو فيصلو ڪري سگهون ٿا.

س - ۴۶۲. جڏهن ڪڇ خراب ڪم ڪهي ٿو، تڏهن اندر ۾ گناه جو احساس ٿيندو آهي؟ پر جيڪڏهن بنا ڪنهن پريشانئيءَ جي، ڪو ڪنهنجو سر ڪٽي ته پوءِ؟

ج - جيڪي پوکيندا سو لڻندا. انهيءَ مان اهوئي ٿو ثابت ٿئي.

س - ۴۶۳. منس کي پنهنجن ڪيل ڪرمن جو ڳيان نه ٿو ٿئي؟

ج - اهو صحيح آهي. هنڪي اهو ڳيان نٿو ٿئي. ڇهن سمورن انهيءَ لاءِ ڪندا آهيون ته خبر پوي ته ڪهڙن ڪرمن جو ڪهڙو ڦل ملي رهيو آهي.

س - ۴۶۴. گذريل هفتي ۾ ۱۴ ماڻهو هوائي جهاز جي حادثي ۾ مري ويا. ڇا انهيءَ مان اهو ثابت نٿو ٿئي ته جيسين اسين ڪنهنڪي سڃاڻون نٿا، اسانجو انهيءَ سان مزو ڪونهي. تيسين.....؟

ج - اهو ئيڪ آهي. هزارين ڪيڙا ماکوڙا اسانجي پيرن هيٺان اچي مري وڃن ٿا. جڏهن ساهه کڻون ٿا ته مالڪ ئي ڄاڻي ته ڪيترا جيو مرن ٿا. اسانتي صرف دوستن، مڻن ماڻهن جي دڪ جو اثر ٿيندو آهي، ڇاڪاڻ ته انهن سان مزو آهي. پر هر هڪ پڌارت انهيءَ مالڪ جو آهي. جيڪڏهن اهڙي طرح سوچڻ شروع ڪنداسين ته ڪنهن به

ڪال يا شيطان ٻولوين ڏيندو آهي ڇو ته هو نٿو چاهي ته ڪا
جهي حد کان ٻاهر نڪري وڃي. انهيءَ ڪري هو اسان کي
مارڪ ۾ ڪيٽون ڦهلائڻ جا ٻولوين ڏيندو آهي جيئن اسانجي
وڪاوت ٻوي.

۴۵۸. مهاراج جي، جڏهن هڪ دفعو نام علي وڃي ٿو ته ڇا
ڪڏهن به سڀيڙي نٿي نٿو سگهي؟
نه. ڪڏهن به نه.

۴۵۹. ڇا اسين، پاڻ سان گڏ رهندڙ جانورن جي ترقيءَ ۾ مدد
ڪيون ٿا؟ ڇا آهي مرڻ بعد سنڀال مارڪ تي اچي ويندا آهن؟
جيڪڏهن ڪٿي جو توهان سان ٻياري آهي ۽ توهانجو ڪنهن
ي پدارت سان ٻياري آهي ته ڪٿو توهان ڏانهن ڇڪجي ايندو
هن توهانجو ڪٿي ۾ موه آهي ته توهين ڪٿي طرف ڇڪجي
انجا موه ٿي، اسانکي سنڀال ۾ وٺي اچڻ جو ڪارڻ آهن.
ستسنگيءَ جو ستگروءَ سان برابر آهي ته هو ضرور مٿي وڃي
سمائبو ۽ جيڪڏهن ڪٿي جو ستسنگيءَ سان ٻياري آهي ته
وڌيڪو به مٿس سرور ۾ اچي نامدان پراپت ڪندو ۽ پنهنجي
ان ٻياري ڪري روحاني ترقي ڪندو.

۶۰. ٻيو اهو آرٽ آهي ته جڏهن هڪ دفعو نامدان
۾ ترقي ڪندا رهون ٿا. ڪڏهن به پوئتي يا

اچي ترقي ڪندا رهون ٿا. ڪڏهن به ٽيڪ

اسين، انهيءَ اسٽان ٿان پوئتي نٿا وڃون؟

۱. موجوده حالت ۾ اسين سمجهي نٿا سگهون ته
آهي ۽ نقصان ڇا ۾ آهي؟ انهيءَ ڪري ظلم،
۾ ڪيئن ٿو چئي سگهجي ته جيڪي ڪم ٿين،

ڪـرـم

س - ۴۵۱. جنهنڪي پورن ستگرور جو نام مليو آهي، ڇا ڪال انهيءَ کي پرماتما ڏانهن وڃڻ ۾ روڪي سگهي ٿو؟
ج - نه.

س - ۴۵۲. ڇا واپس پهچڻ جو وقت مقرر آهي؟

ج - مٿين مبدلن کان ڏٺو وڃي ته اهو وقت طئه ٿيل آهي. پر اسين اهو بهانو ڪندا آهيون ته جيڪڏهن وقت مقرر ٿيل آهي ته پوءِ اسان کي ڇهن سمورن ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي؟ پر اهو به اڳ ۾ ئي مقرر ٿيل آهي ته اسانکي ڪوشش ڪرڻي آهي.

س - ۴۵۳. سمجهو ڪٿي ته مان اڄ رات جو سرور ٿيڻ ڪريان ٿو. مون اڃا خاص روحاني ترقي نه ڪئي آهي. مان ڇٽي به ويندس، منهنجو ڇهن جاري رهندو؟

ج - مؤخت جي باري ۾ ڪابه چئڻا ڪرڻ جي ضرورت ڪونهي. انهيءَ جو مطلب صرف من ۽ آتما جو سرور کان الڳ ٿيڻ آهي.

س - ۴۵۴. ڇٽي مان ويندس، ڇا منهنجي آتما گڏ هوندي؟

ج - توهانجي آتما ئي ته اصلي ”توهين“ آهيو ۽ آتما اُتي ويندي آهي، ڇٽي انهيءَ جا ڪرم وٺي ويندا آهن.

س - ۴۵۵. ڇا مونکي سنس مت سکيا ۽ نامدان جي ياد رهندي؟

ج - جيڪڏهن وري واپس هن سنسار ۾ ايندا ته ياد نه رهندي. ٻيو جنم وٺندي ئي انهيءَ جي ياداشت ختم ٿي ويندي پر جيڪڏهن جنم نه وٺو ٻيو ۽ ڪنهن مٿين مبدل تي وڃڻو هجي ته پوءِ ياد ضرور رهندي.

س - ۴۵۶. ڇا هتي ڪيل ڇهن سمورن جي انهيءَ ۾ مدد ملندي؟

ج - ڇهن سمورن ڪيو ئي انهيءَ لاءِ ويندو آهي ته وري هن سنسار ۾ اچڻ نه پوي ۽ مٿين روحاني رسائي ڪري سگهجي.

س - ۴۵۷. ۽ ٻرلويين، ڪال؟

تہ پنهنجن بزرگن جي ڀيٽ ۾ اسين وڌيڪ تندرست آهيون يا اسين
 انهن کان وڌيڪ خوش آهيون. هو رهندا تہ شايد وڻن جي چانو ۾ هئا،
 پر تندرستي انهنجي وڌيڪ سٺي هئي ۽ هو وڌيڪ سڪي ۽ خوشحال هئا.
 لوه ۽ سيمينٽ جون جڳهيون ٺهرائي اسين انهن ۾ ڦيڊي ٿي ويا آهيون.
 س - ۴۴۹. مان توهانجي دليل کي سمجهڻ چاهيان ٿو، پر مون
 جهڙي عقل ٻڌيءَ وارا ٻيا هزارين مڊس اڄ جي جڳ جي ترقيءَ کي،
 پراڻي ڍنگ جي امن شانتيءَ کان وڌيڪ سمجهن ٿا.

ج - مان به اهوئي چوان ٿو تہ ماڻهن جو اهو خيال آهي پر اسانکي
 سوچڻ گهرجي تہ ڇا اسين سچ ۽ سچ ترقي ڪري رهيا آهيون يا اسانجي
 گراوت ٿي رهي آهي؟ چاهي تہ هرڪ لاهوئي ٿو تہ پهرين کان نيڪ
 انسان بچون پر سوچڻ جي ڳالهه اها آهي تہ اسين نيڪ انسان بڻبا به
 آهيون يا نه. منهنجي ويچار ۾ اهو ڏيهن ضرور ايندو جڏهن اسانکي
 متسوس ٿيندو تہ اسانکي هن نئين سڀيتا کي سلام چڻي، وداع ڪري،
 پراڻي ڍنگ جي قدرتي زندگي گهارڻي پوندي جيئن اسين سٺي
 صحت ۽ وڌيڪ شانتي پراپت ڪري سگهون. مان سمجهيان ٿو تہ اسان
 سڀني جي اندر اها پاروا جاڳرت ٿي رهي آهي تہ اسين هن سڀيتا جي
 چوڻيءَ تي پهچي چڪا آهيون ۽ اسانکي نراسا ۽ دک ٿي مليا آهن. هن
 سنساري ترقيءَ هٿ تي به ڇا اسين اڳ کان وڌيڪ تندرست ۽ خوش
 آهيون؟ نه، بلڪ اسين ايتري قدر مايوس، نراس ٿي چڪا آهيون جو
 اسانکي پنهنجيءَ اصليت کي سمجهڻ ۾ به ڪشت متسوس ٿئي ٿو.
 س - ۴۵۰. پر منهنجي ويچار ۾ اڄڪلهه ڪافي ماڻهو روحانيت ۽
 رهسرواد طرف پهرين کان وڌيڪ سڃاڻپ ٿي ويا آهن.

ج - اهو نيڪ آهي. انهيءَ ڳالهه لاءِ اسين هاڻوڪي سڀيتا جا
 احسانمند آهيون، ڇو تہ انهيءَ اسانجي نراسا، مايوسي، دک ۽ راندرو
 ڪيو آهي. انهيءَ ڪري اسين امن شانتي پراپت ڪرڻ چاهيون ٿا ۽
 نتيجو اهو نڪتو آهي جو اسانجو روحانيت ڏانهن ٽڙو وڌندو آهي.
 انهيءَ ڳالهه لاءِ هاڻوڪي سڀيتا ساراڻه جوڙي آهي جيڪو تہ هيءَ اسان
 لاءِ سچي خوشي، سچي آند جي کوج جو ڪارڻ بڻي آهي.

ڇا اسين آهي غلطيون بار بار نه ڪري رهيا آهيون، جيڪي اسان گذريل جنمن ۾ ڪيون هيون؟ انهن جنمن جي غلطن مان اسين ڇا سکياسين؟ ڪڇ به نه. پوءِ اسين ڇا ڪڇ سگهي رهيا آهيون؟ اسين صرف اڳ پوکيل ڪرمن جو ڦل پوکي رهيا آهيون. گذريل جنمن جي غلطن جي ڳالهه ئي ڪهڙي ڪوڙي آهي، اسين ته هن جنم جي غلطن مان ئي ڪڇ نٿا سگهون؟ هيءُ سنسار ڪرم پوري آهي. ”ڪرمن سندو ڪيٽ“ آهي. جيڪو پهرين پوکي چڪا آهيون اهو هيٺ لٽي رهيا آهيون. جيڪو هيٺ پوکي رهيا آهيون اهو ايندڙ جنم ۾ لٽنداسين. اڳين اڇائڻ جو ڦل پوکڻ لاءِ بار بار ڏيهه جي پنڌن ۾ اڇون ٿا پراهي ڦل پوکيندي، آئيندي لاءِ ٻيا نوان ڪرم ڪندا ٻيا وڃن. جيڪي ڪرم پوکڻ کان رهجي ٿا وڃن، اهي سندو ڪرمن جي پنڌار ۾ جمع ٿيندا ٻيا وڃن، اهو ئي ڪرمن جو سلسلو آهي.

۱۴۴۸ - اسان ترقي ڪري هيٺ هڪ اوچ سڀيتا جي اوستا پرايٽ ڪئي، منس بپاسين ته ڇا اهو ممڪن آهي ته اهو سڀ ڪجهه وڃائڻ بعد اسين وري چيٽن جي هيٺين درجي ۾ جيئن ته بالدر وغيره جي روپ ۾ جنم وٺون؟

ج - منهنجي ويچار ۾ هن اڇوڪي اوچي سڀيتا اسانکي ليڪ انسان نه بڻايو آهي انهيءَ ڪري توهان سان سهمت نه آهيان. لڏين سڀيتا جي پراچين اتهاس سان ڀيٽ ڪري ڏسو. توهين اهو نٿا چئي سگهو ته اسان جهڙا جهڙا بند ڪيا آهن. اسان ۾ ڪو به اوڳو ڪونهي، اسين ڪنهنجي ڪلا، چغلي نٿا ڪريون، ڪنهنجي هٿيا نٿا ڪريون. پراڻا ماڻهو هٿن سان، تلوارن سان وڙهندا هئا. هيٺ اسين هڪ ئي ۾ سان هزارن لکن انسانن کي ختم ڪريون ٿا. مان نٿو سمجهان ته هاڻوڪي سڀيتا ڪنهن به ڳالهه ۾ اسانکي پهرينءَ سڀيتا جي ڀيٽ ۾ نيڪ انسان بڻايو آهي. هن سڀيتا سبب اسان ۾ اتر انساني ڳڻ پيدا نه ٿيا آهن. سڀيتا جو ۽ رهڻيءَ ڪوڙيءَ جي اوچي درجي جو مقصد آهي، اسانجي خوشي ۽ شائتي وڌائڻ. سڀيتا جي ترقي ماڻھو جي ڪوئي هٿ ڳهرجي، سٺي صحت ۽ خوشي. اسين اهو نٿا چئي سگهون

س - ۴۴. ڇا ڪو ستنسنگي حيواني چوڻ ۾ وڃي سگهي ٿو؟
ٻلي هنڪي پورن گروه کان ئي نام مليو هجي؟

ج - اهڙي ستنسنگيءَ جا ڪرم نهايت خراب ٿيندا آهن ۽ تڏهن به هنڪي
منش چوڻ کان هيٺ نه موڪليو ويندو. انهيءَ کي جانور بطن جي
ضرورت ڪونهي. پورن گروه جا شش هيٺ نه ويندا آهن، مٿئين
طرف ٿي ويندا. اهڙي ستنسنگيءَ کي وري منش جنم ملندو جنهن ۾
هو پنهنجي خراب ڪرم جو ڦل ته پوکيندو پر هن کي هيٺين چوڻين
۾ نه وڃڻو پوندو.

س - ۴۵. تمام وڏي غلطي ڪرڻ تي به ڇا ستنسنگي جانور جي
چوڻ ۾ نه ويندا؟

ج - جن کي نام مليو آهي، اهي نه ويندا. ها عام حالتن ۾ منش
کي ڪرم انوسار مناسب چوڻين ۾ جنم ڏنو ويندو آهي، پر توهان
ستنسنگيءَ جي باري ۾ پڇيو آهي. ستنسنگيءَ کي هيٺ وڃڻ ضروري
ڪونهي. هو ڏاتن ٿي مٿئين طرف چڙهائي ڪري سگهي ٿو.

س - ۴۶. مهاراج جي، آتما سرور ۾ ڪڏهن داخل ٿئي ٿي. ٻار
جي چوڻ وقت يا انهيءَ کان پهرين؟

ج - جڏهن ٻار ۾ ساهه پوندو آهي. ساهه پوڻ يا آتما جو داخل ٿيڻ
ساڳي ڳالهه آهي. جيسين مالڪ جو ڪم نٿو ٿئي، هنجيءَ وڃ نٿي
ٿئي، ڪابه آتما سرور ۾ داخل نٿي ٿي سگهي. حرڪت آتما جيڪا
دنيا ۾ اچي ٿي خاص سنهيد سبب ايندي آهي ۽ اهي سنهيد ئي هنڪي
هتي سنسار ۾ وٺي اچن ٿا. دراصل آتما گرب نسيق وقت ئي داخل
ٿيندي آهي پر نئين مهني بعد سچيت ٿيندي آهي.

س - ۴۷. سنسار هڪ اهڙو رستو آهي جتي اسين سڪون ٿا. ڇا
انهيءَ کي ڪرم چيو آهي؟

ج - سنسار ۾ اسين ڇا ٿا سڪون؟ ڏکي رهڻ؟ انهيءَ نه ڪم
جو هڪ حصو بطنجي رهڻ؟ ڇا اسين گذريل جنمن جي آزمودن مان
صحيح لاپ وٺي رهيا آهون؟ ڇا اسانکي گذريل جنمن جي ياد آهي؟

جيڪا اسانجي سرت کي اسانجي خيال کي لائي اسٽوڊي سگهي ڪا اهڙي شيءِ به هئڻ گهرجي جيڪا سرت يا آتما کي مٿئين طرف ڇڪي سگهي. سمن ۽ زبان جي مدد سان ئي سرت کي لائي اڪاڻ ڪري اسٽوڊي سگهجي ٿو، جتي شبد گونججي رهيو آهي. جڏهن شبد سان چڙون ٿا، تڏهن ازخود اندرين جي پوڻ، سنساري پدارتھن کان الڳ ٿي وڃي ٿو. اهوئي سنت مت جو سڌانت آهي. زبردستي پنهنجي من کي سنسار مان ڪڍڻ جي ڪوشش ڪڏهن به ڪامياب ٿي نٿي سگهي. من کي جيتو لاءِ، انهيءَ کي واپس ٽرڪي ۽ انهيءَ جي بينڪ تي وٺي وڃڻ لاءِ، هن کي اندرين جي پوڻ کان وڌيڪ اٽل، اوچو ۽ سچو سواد ڏيڻو پوندو آهي. اهو انساني مهارس شبد آهي، جيڪو هر هڪ جي اندر، اکين جي پويان جهنگار ڪري رهيو آهي. انهيءَ مرڪز تي پهچي پنهنجو پاڻ کي شبد سان جوڙڻو آهي، نام سان جوڙڻو آهي.

س - ۴۴۳. يا اهڙي طرح ڇڏجي ته جيسين پرماتما لاءِ پيار پيدا نه ٿيو آهي. سنسار جو پيار هٽائي نٿو سگهجي؟

ج - ها، اهو ئيڪ آهي. مثال طور جيڪڏهن نديءَ جي پاڻيءَ کي بند لڳائي روڪيو وڃي ته اهو بند ڪيترو وقت قائم رهي سگهي ٿو؟ ڪجهه وقت کان وڌيڪ نه. جڏهن پاڻي وڌيڪ انداز ۾ ٿي ويندو ته بند ڀڃي پوندو ۽ پاڻيءَ جو وهڪرو ايترو زور ڀريو ٿي ويندو جو ڪنارا به ٽوڙي ڇڏيندو ۽ ڪافي نقصان ڪندو. پر جيڪڏهن بند به لڳايو وڃي ۽ انهيءَ سان گڏ پاڻيءَ جي وهڪري جو ڪنهن ٻئي طرف رخ ڪجي ته بند لڳائڻ مان فائدو به ٿيندو، اهو انهيءَ جڳهه تي ٺڪيو به رهندو ۽ پاڻي به ٻئي طرف وهندو رهندو. اهڙي طرح تحليل خيال کي ٽئين آل تي اڪاڻو ڪري، شبد جي مدد سان، من جي وهڪري کي اندرين طرف موڙڻو آهي. جڏهن من جي ڌارا اندر ۽ مٿئين طرف رهي ٿي ته پوءِ هيٺ اندرين جي پوڻ طرف رخ نٿي رکي. من ته اهوئي آهي. هنکي چاهي هيٺ وٺي وڃو چاهي مٿي.

س - ۴۴۰. مهاراج جي، انهيءَ جو اهو آرٽ ٿيو ته جيڪڏهن ڪنهنجا ڪرم جانورن جهڙا آهن ته ڇا اهو ايندڙ جنم ۾ جانور بڻبو؟

ج - ٿي سگهي ٿو هو ڪڍريل جنم ۾ حيوان هجي ۽ انهيءَ ئي ڪڍريل سنسڪارن جو اثر هجي. اهو به ٿي سگهي ٿو ته هو دري حيوان بڻجي ۽ چو نه؟

س - ۴۴۱. جانورن جي حالت ۾ ڏاڪڻ جو آخري ڏاڪو ڪهڙي جڙو آهي يعني منش کان هڪدم هيٺيون جانور ڪهڙو آهي؟

ج - انهيءَ قسم جي جڙو ۾ ڪيترائي جانور اچي وڃن ٿا ۽ ڪنهن به هڪ جو نالو نٿو وٺي سگهجي. چئن تن وارا جانور کانءِ، ٻُڙو، گهوڙو، هاٿي يا ٻيو ڪوبه چئن پٿرن وارو جانور ٿي سگهي ٿو. اهي سڀ منش کان هيٺئين درجي ۾ اچن ٿا.

س - ۴۴۲. ٻنرجنم جي باري ۾ منهنجو ويچار آهي ته، انهيءَ ٻولم جي اٿاهه ساگر ٻولم ۾ ٻٽا ٻولماٿا ۾ سمائجڻ بعد، سچن جڳياسن کي واپس نٿو اچڻو پوي. ڇا اهو ئيڪه آهي؟

ج - اسانجا موهه اسانکي سنسار ۾ ڇڪي وٺي اچن ٿا. جيئن اسانجي اندر سنساري پدارٿن ۽ شڪلين جو موهه آهي، اسانکي ٻار ٻار هتي جنم وٺڻو پوندو. مالڪ سان ميلاپ ڪرڻ لاءِ، انهن جي موهه جو تياڳ ۽ ٻُڙو ٻُڙو، نهايت ضروري آهن. اسين پنهنجي من دواڙن، اندرين ۽ اندرين جي سنساري پوئڻ سان ٻڌا پيا آهيون. تنهنڪري من کي اندرين جي پوئڻ جي باري ۾ ويچارڻ کان هٽائي، مالڪ سان پيار، مالڪ جي پکڙيءَ ۾ لڳائڻو آهي. اسان سڀني جي اندر ٽئين تل تي شبد يا نام گونججي رهيو آهي. من ۽ آتما جي بيٺڪ ٽئين تل تي سرست کي ايڪاگر ڪرڻو آهي. انهيءَ اسٿان تان، نون دواڙن ذريعي اسانجو خيال هيٺئين طرف ڇڪندو رهندو آهي. انهيءَ ڪري جيئن ڦهليل خيال کي وري ٽئين تل تي ايڪاگر نه ڪبو، تيئن اسين پنهنجو روحاني سفر شروع ٿيا ڪري سگهون. اصلي روحاني سفر اسان ئي شروع ٿيندو آهي. انهيءَ اسٿان تي اهڙي ڪا شي شڪل ٿيندي،

ڪڇ به ڏسڻ ۾ نه اچڻ سبب مينهن هيڏانهن هوڏانهن ڀڄي رهي هئي ته ٻڌي مائيءَ سمجهيو ته جمڊوٽ اچي ويا آهن. هن هڪدم چيو، ”منهنجي ڌيءُ هن ڪوري ۾ آهي.“

اسين چوندا آهيون ته اسين تيار آهيون پر موقعي اچڻ تي خبر پوندي آهي ته اسانجي سچ ٻچ حالت ڪهڙي آهي. اها ڄاڻ هوندي به ته اسين دڪن مصيبتن سبب پريشان آهيون. اهو معلوم هوندي به ته گذريل جنمن ۾ ڪيل ڪڪرم جو ڦل پوکيندي دڪي ٿي رهيا آهيون تنهن هوندي به، پنهنجي حالت کي سڌارڻ جي ڪوشش نٿا ڪريون. گذريل ڪڪرم جو ڦل هيٺ پوکي رهيا آهيون. آئينده لاءِ وري آهستي خراب، اُڻپ ڪرم ڪندا پيا وڃون. جيئن پهرين لندرين جا غلام هئاسين، ساڳي طرح هيٺ به آهيون. جهڙا پهرين ڪرم ڪندا هئاسين، اهڙا اڄ به ڪري رهيا آهيون. پوءِ پنهنجي گهر واپس ڪيئن پهچي سگهيو؟ اسان کي وري هتي اچڻو پوندو. اسان گذريل خراب ڪرم، غلطي مان ڪوبه سبق نه سکيو، ڪوبه منش سبق نٿو سگهي. اسين بار بار پڇتاءُ ظاهر ڪريون ٿا. گذريل ڪرتوتن سبب شرمسار ٿيون ٿا پر موقعي اچڻ تي ايندڙ جنم لاءِ وري به ساڳيائي ڪڪرم ڪندا پيا وڃون. جيڪڏهن هن زندگيءَ ۾، جيڪا هن وقت آهي اها حالت آهي ته گذريل جنم ۾ ڪهڙي حالت رهي هوندي. اسين ڀڄي ويا آهيون ته اسانجي دڪن جو ڪارڻ ڪهڙو آهي؟ اسين وري ساڳيءَ طرح ٻچ پوکيندا پيا وڃون.

س- ۴۳۹. مهاراج جي، ڇا آتما منش مان هيٺين جوڻين ۾ به وڃي سگهي ٿي؟

ج- ها، ڇو نه؟ لائق ڇو فيصلو اسان جا ڪرم ٿي ڪندا آهن. ڪرم جو قانون اهو ٻڌائي ٿو ته منش ترقي ڪري مالڪ ۾ سماجي سگهي ٿو. جيڪو هنجو آد کان اصلي سرجهڙا آهي ۽ هيءُ جانورن يا ٻين هيٺين جوڻين ۾ به وڃي سگهي ٿو. جن مان گذريل جنمن ۾ ترقي ڪندي منش بڻبو آهي.

هوندي آهي ته اسين سدائين انهيءَ جي باري ۾ سوچيندا رهندا آهيون. انهيءَ سان ابتري نفرت هوندي آهي جو کيس دماغ مان ٻاهر ڪڍي نٿو سگهجي. اسين پنهنجيءَ حالت کي سڃاڻڻ جي ڪوشش نٿا ڪريون. دراصل انهيءَ سان پيار هوندو آهي. جيئن ته اسين انهيءَ کي پنهنجي مرضيءَ مطابق هلائي نه سگهندا آهيون، تڏهن ئي اسين انهيءَ سان نفرت ڪريون ٿا. پر دراصل هن سان پيار هوندو آهي نه ته ٻيءَ حالت ۾ اسين انهيءَ منهن جي باري ۾ سوچون ئي ڇو؟ جيڪڏهن اسين من مان پاڻا ڪڍي ڇڏيون بلڪل وساري ڇڏيون ته پوءِ نفرت جو سوال ئي نٿو اٿي. ڪنهن سان به نفرت ڪرڻ سان اسان کي انهيءَ منهن لاءِ لڳاءُ پيدا ٿي ويندو آهي. ان سان ڪرڻ جي پنڌن ۾ ٻڌجي ويندا آهيون.

س - ۴۳۸. اها ڄاڻ هوندي به ته هن دنيا ۾ ڪيترو دڪ آهي، مصيبت آهي تڏهن به آتما اڄ مبدل مان هيٺ ڇو اچڻ چاهيندي آهي؟

ج - هينئر به اسين ڪهڙو مٿي وڃڻ ٿا چاهيون. اسانجي چؤگرد دڪ ئي دڪ آهن پر جيڪڏهن ڪو چوي ته مڙ لاءِ تيار ٿي وڃ ته ڇا اسين هڪدم مڙ لاءِ تيار ٿي وينداسين. اسين ته چوندا سين ”نه هينئر ته اڃا ڪيترا ئي ڪم ڪرڻا آهن.“ سنسار ۾ هيٺون دڪن هوندي به اسين سنسار کي ڇڏڻ نٿا چاهيون. چوڻ تي چئي سگهون ٿا ته اسين مڙ لاءِ تيار آهيون. جيڪڏهن من جي اندر ڪوچ ڪبي ته معلوم ٿيندو ته جيڪڏهن سچ ٻچ مؤٽ جو سڏ به ٿئي ته اسين تيار نه آهيون. حضور مهاراج جن هڪ مڙدار قصو ٻڌائيندا هئا. هڪ ٻڌي ماڻهيءَ جي ڌيءُ تمام بيمار هئي ۽ هوءَ ٻرمانا کي ٻرار ٿي ڪندي هئي ”اي مالڪ مون کان ڌيءُ جو ڪشت سهن نٿو ٿئي، منهنجا ٻار وٽ ٻو هن کي بخش.“ ان وقت هڪ ڪاري مينهن آئي ۽ اٽڪل ۾ بيل هڪ ڊيگري ۾ کائڻ لاءِ منهن وڌائين ته سڱ ڊيگري ۾ ٽاسي پيس. ڇوڪرو مينهن پنهنجا سڱ مٿي ڪيا ته هوڏانهن ٻڌي ماڻهي اچي رهي هئي.

د نعي هو هڪ گهٽي مان وڃي رهيو هو ۽ انهيءَ جي پٺيان پٺيان
 شش اچي رهيا هئا. هو هميشه پرماتما جي پٺيان جي مستي ۾ رهندو
 هو. جڏهن هو اهڙي طرح وڃي رهيا هئا ته هڪ ناچو ڇوڪري خوشيءَ
 سان ڀڄندي پنهنجي ڀيڻ واهي ۽ مستيءَ ۾ انهن ڏانهن آئي. صوفي
 فقير انهيءَ کي چوي، چيو ”مالڪ ڪيترو نه سهڻو آهي!“ جيئن ته گروه
 هڪي چيو هو، شش به هڪي چوي چيو ”مالڪ ڪيترو نه سهڻو آهي!“
 گروه اها ڳالهه ڏني. جڏهن ٿورو اڳيان وڌيا ته هن هڪ لوهار جي گرم
 لوھ جي پٿري کي چيو ۽ چيو ”مالڪ ڪيترو نه سهڻو آهي!“ پر
 شش کي هڪ ئي. ٽڏهن گروه شش کان پڇيو ”هيئن ٿو هان جو
 پرماتما لاءِ پٺيان ڪيڏانهن هلي ويو؟“ تنهن ڪري ڪهڙا دعوا اسين
 صرف پنهنجي ڪمزوريءَ تي پردي وجهڻ لاءِ، پنهنجو پاڻ کي صحيح
 ثابت ڪرڻ لاءِ، چوندا آهيون ته اسين ڪنهن مدد کي نه، پر انهيءَ
 ۾ جيڪو پرماتما آهي، انهيءَ کي پيار ڪري رهيا آهيون. هر هڪ
 کي شيد يا نام سان ئي پيار ڪرڻ گهرجي، ڇو ته شيد يا نام جو پيار
 ئي اسان کي پرماتما سان ملائي سگهي ٿو.

س - ۴۳۷. جنکي اسين پسند نه ڪندا آهيون، انهن ۾ ڇا اهڙي
 ڪا ڳالهه به هوندي آهي، جنهن کي موھ جي ابتڙ چئي سگهون؟ ڇا
 انهيءَ قسم جو سڀيٽ، انهن کي واپس انهيءَ حالت ۾ آڻي سگهي ٿو؟
 ج - ڇا، توهانجو مطلب نفرت سان آهي؟

س - اسين انهن شين جي نه ڳالهه ڪندا آهيون، جن سان اسانجو
 پيار هوندو آهي پر ڇا ناڪاري پيار يا الڳي موھ نالي به ڪا شيءِ
 ٿيندي آهي؟

ج - نفرت به پيار جو هڪ روپ آهي. جڏهن اسين ڪنهن سان
 نفرت ڪندا آهيون ته دراصل انهيءَ سان اهو پيار هوندو آهي ته
 هيءَ حالت ۾ اسين هن سان نفرت نه ڪنداسين. جيڪڏهن اسين انهيءَ
 جي پيروي نه ڪريون، انهنجي چيٽا ئي نه هجي ته اسين انهيءَ
 سان نفرت ڪيم. ٿا ڪي سگهون؟ جڏهن اسان کي ڪنهن لاءِ نفرت

ج - ڪرم ختم ڪري سگهجن ٿا. اهي ناس ڪري سگهجن ٿا. ڀڄن سمون جو مقصد ٿي اهو آهي ته ٿي ۽ حالت هر ڪرم کي چڪاڻڻ لاءِ سوين جام کپن. ڀڄن سمون دواڻان هڪ، ٻن، ٽن يا وڌيڪ وڌيڪ ڀڄن جنهن ۾ ڪرم جو حساب چڪائي سگهجي ٿو. ڀڄن سمون جو اعليٰ آرٿ ڪرم جي ڀنڊار کي سمايت ڪرڻ آهي. ڪير صاحب فرمايو آهي ته جيئن اڪي ۽ جي هڪ چڙنگ گاهه جي وڏي ڀنڊر کي جلائي وڌ بڻائي ٿي، اهڙي طرح نام جي ڪمائي لکين ڪردڙان ڪرم جي ڀنڊر کي سواهه يا سمايت ڪري سگهي ٿي. نام جي ڪمائي گذريل جنهن ۾ ڪيل سڀني ڪرم کي ختم ڪري ٿي ۽ انهيءَ سان نوان ڪرم جمع ٿين ٿا. سميت ڪرم جو تعلق اسانجي من سان آهي. جڏهن شبد جي ڪمائيءَ سان من برهم، ترڪي پڙهجي اسان تي ٻهجي وڃي ٿو ته اهي ڪرم ناس ٿي وڃن ٿا. چريءَ تي چاهي ڪيتري به ڪت لڳل هجي، جڏهن انهيءَ کي سواڻ تي گساڻو ويٺو آهي ته اها صاف ٿي ويندي آهي ۽ ڇهڪڻ شروع ڪندي آهي. اهڙي طرح جڏهن آتما شبد سان چڙي من جي صحبت ڇڏي ٿي ٿي ته هو ٺرمل ٿئي ٿي، ٻوٽو ٿئي ٿي.

د - ۱۴۳۶. مهاراج جي، اسين لڳاءُ يا موشه جي احساس يا انڌو ڪانسواءِ پنهنجي ڪٽنب، دوست، من مائتن وغيره کي ڪيئن ٿا ڄاڻ ڪري سگهون؟ اسين انهن کي ڀيار به ڪندا رهون ۽ انهن سان موشه نه هجي، اهو ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟

ج - جڏهن اسين سڀني کي ڀيار ڪندا آهيون ته ڪنهن سان به لڳاءُ نه هوندو آهي. سڀني کي ڀيار ڪرڻ جو آرٿ ڪنهن خاص ڪم کي ڀيار ڪرڻ ڪونهي، اهو ته هر ڪم ۾ جيڪا ڪم جي شڪتي آهي، انهيءَ کي ڀيار ڪرڻ آهي. نه رڳو چئي ته اسين ٻڌو آهي، سرشتيءَ سان ڀيار ڪري رهيا آهيون، پنهنجي ڪمزوريءَ کي ٺڪ ٺڪ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. مان ٽوٽاڪي هڪ صوفي ڏٺو هو، سندس زندگيءَ ۾ لکيل واقعي جو هڪ ننڍو حصو ٻڌايو ٿو. هڪ

سان آهي ته توهين جانور کي پاڻ ڏانهن ڇڪيندا. جيڪڏهن اندر ۾
 شيد سان جڙيل آهيو ته شيد جي ڪشش ايتري شڪتي شالي ٿيندي
 آهي جو جيڪڏهن جانور کي اسان لاءِ موھ آهي ته اهو به شيد ڏانهن
 ڇڪجي ويندو. جيڪڏهن اسانجو شيد سان پيار ڪونهي، پر ڪنهن
 ٻئي پدارت، مڻس يا پشرون سان پيار آهي ته اهي اسان کي پاڻ
 ڏانهن ڇڪيندا. جيڪڏهن هٿ ۾ ڪتي جي زنجير آهي ۽ ڪتو اسان کان
 وڌيڪ طاقتور آهي ته اهو اسان کي پنهنجي طرف ڇڪيندو. جيڪڏهن
 اسين ان کان وڌيڪ بلوان هونداسين ته اسين انهيءَ کي پاڻ ڏانهن
 ڇڪي وٺنداسين.

اهو سڀ موھ جي پنڌن تي مدار رکي ٿو. جيڪڏهن اسانجو
 ڪنهن پدارت سان تمام گهڻو موھ آهي ۽ انهيءَ کان وڌيڪ طاقتور
 پدارت اسان کي ڇڪڻ وارو ڪونهي ته قدرتي اسين انهيءَ پدارت
 ڏانهن ڇڪجي وينداسين. جيڪڏهن اسين انهن پالتو جانورن کان
 وڌيڪ شڪتي شالي پدارت سان ٻڌل هونداسين ته قدرتي طور آهي
 اسان ڏانهن ڇڪجي ايندا. اهو سڀ موھ يا پيار ئي مدار ٿو رکي.
 س- ۴۳۴. مهاراج جي، ڇا ٻاهريون ظاهري موھ ئي اسان کي
 ڇڪيندو آهي يا اندر ڊيڊل موھ به؟

ج- ڪيترا ڀيرا من ۾ ڊيڊل موھ به پيا هوندا آهن، جنهنجي باري
 ۾ اسان کي تڏهن خبر پوندي آهي، جڏهن ڪو موھو ايندو آهي ۽
 اهي سامهون ايندا آهن. پر ڇا ٻاهريان ظاهري موھ هميشه بلڪل
 چڱي طرح ڏسڻ ۾ ايندا آهن.

س- ۴۳۵. ڇا اهو ممڪن آهي ته اسين اهڙي اوستا پرايٽ ڪريون
 جو، گرم، سرور ۾ اچي پوڳڻ بجاءِ مانسڪ روپ ۾ پوڳيا وڃن؟ مثال
 طور جيڪڏهن ڪنهن مڻس کي ٿي جنم وٺڻا هئا. ڇا هو سچ پچ جنم
 وٺڻا بنا به، ڪنهن جو حساب ڇڪائي سگهي ٿو يا سرور ڌار ڪري
 کيس اهي ڪرم پوڳڻا پوندا؟ ڇا هن کي جسماني روپ ۾ انهن ڪرم
 کي پوڳڻو ٿو ٿي يا ڪنهن ارجي منڊل ۾ وڃي سوکڙ روپ ۾ انهن
 جو حساب ڪري سگهي ٿو؟

ج - ڪرم ختم ڪري سگهجن ٿا. اهي ناس ڪري سگهجن ٿا. ڇهن سمن جو مقصد ٿي رهو آهي ته ته ٻيءَ حالت ۾ ڪرم کي ڇڪائڻ لاءِ سمن ۾ ڪن. ڇهن سمن دوران هڪ، ٻن، ٽن يا وڌيڪ وڌيڪ ڇهن جمن ۾ ڪرم جو حساب ڇڪائي سگهجي ٿو. ڇهن سمن جو اعليٰ آرٽ ڪرم جي پندار کي سمائت ڪرڻ آهي. ڪير صاحب فرمايو آهي ته جيئن اڳتيءَ جي هڪ چٽنگ. گاهه جي وڏي ڍنڍ کي جلائي وٺي بڻائي ٿي، اهڙي طرح نام جي ڪمائي لکين ڪرڙن ڪرم جي ڍنڍ کي سواه يا سمائت ڪري سگهجي ٿي. نام جي ڪمائي گذريل جمن ۾ ڪيل سڀني ڪرم کي ختم ڪري ٿي ۽ انهيءَ سان نوان ڪرم جمع ٿين ٿا. سمجھت ڪرم جو تعلق اسانجي من سان آهي. جڏهن شيد جي ڪمائيءَ سان من برهر، ترڪي پنهجي اسٽان تي پهچي وڃي ٿو ته اهي ڪرم ناس ٿي وڃن ٿا. ڇريءَ تي چاهي ڪيتري به ڪٽ لڳل هجي، جڏهن انهيءَ کي سڙڻ تي گساو ويڌو آهي ته اها صاف ٿي ويندي آهي ۽ ڇڪڻ شروع ڪندي آهي. اهڙي طرح جڏهن آتما شيد سان جڙي من جي صحبت ڇڏي ٿي ٿئي ته، هو ٽوٽل ٿي ٿي، ٻوٽو ٿي ٿي.

دس - ۱۴۳۶. مهاراج جي، اسين لڳاءُ يا موهه جي احساس يا انهن ڪانواءِ پنهجي ڪٽب، دوست، من مائتن وغيره کي ڪيئن ٿا پيار ڪري سگهون؟ اسين انهن کي پيار به ڪندا رهون ۽ انهن سان موهه نه هجي، رهو ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟

ج - جڏهن اسين سڀني کي پيار ڪندا آهيون ته ڪنهن سان به لڳاءُ نه هوندو آهي. سڀني کي پيار ڪرڻ جو آرٽ ڪنهن خاص عمل کي پيار ڪرڻ ڪونهي، اهو ته هر هڪ ۾ جيڪا ملڪهه جي شڪتي آهي، انهيءَ کي پيار ڪرڻ آهي. ٻو رهو چئي ته اسين پراڻا، سڀ سرشتيءَ سان پيار ڪري رهيا آهيون، پنهجي ڪمزوريءَ کي لڪ ٿي جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. مان لوهانڪي هڪ صوفي پير (جو سندس زندگيءَ ۾ لڪل واقعي جو هڪ نندو حصو ٻڌائين ٿو، هڪ

سان آهي ته توهين جانور کي پاڻ ڏانهن ڇڪيندا. جيڪڏهن اندر
شيد سان جڙيل آهيو ته شيد جي ڪشش ايتري شڪتي شالي ٿيندي
آهي جو جيڪڏهن جانور کي اسان لاءِ موهه آهي ته اهو به شيد ڏانهن
ڇڪجي ويندو. جيڪڏهن اسانجو شيد سان پيار ڪونهي، پر ڪنهن
ٻئي پدارت، مڻس يا پشرون سان پيار آهي ته اهي اسان کي پاڻ
ڏانهن ڇڪيندا. جيڪڏهن هٿ ۾ ڪتي جي زنجير آهي ۽ ڪتو اسان کان
وڌيڪ طاقتور آهي ته اهو اسان کي پنهنجي طرف ڇڪيندو. جيڪڏهن
اسين ان کان وڌيڪ بلوان هونداسين ته اسين انهيءَ کي پاڻ ڏانهن
ڇڪي وٺنداسين.

اهو سڀ موهه جي پنڌن تي مدار رکي ٿو. جيڪڏهن اسانجو
ڪنهن پدارت سان تمام گهڻو موهه آهي ۽ انهيءَ کان وڌيڪ طاقتور
پدارت اسان کي ڇڪڻ وارو ڪونهي ته قدرتي اسين انهيءَ پدارت
ڏانهن ڇڪجي وينداسين. جيڪڏهن اسين انهن پالتو جانورن کان
وڌيڪ شڪتي شالي پدارت سان ٻڌل هونداسين ته قدرتي طور آهي
اسان ڏانهن ڇڪجي ايندا. اهو سڀ موهه يا پيار ئي مدار ٿو رکي.
س - ۱۳۴. مهاراج جيءَ جا ٻاهريون ظاهري موهه ئي اسان کي
ڇڪيندو آهي يا اندر ڊيپل موهه به؟

ج - ڪيترا ڀيرا من ۾ ڊيپل موهه به پيا هوندا آهن، جنهنجي باري
۾ اسان کي تڏهن خبر پوندي آهي. جڏهن ڪو موقعو ايندو آهي ۽
اهي سامهون ايندا آهن. پر ڇا ٻاهريان ظاهري موهه هميشه بلڪل
ڇڱي طرح ڏسڻ ۾ ايندا آهن.

س - ۱۳۵. ڇا اهو ممڪن آهي ته اسين اهڙي اوستا پرايٽ ڪريون
جو، گرم، سرور ۾ اچي پوڳڻ بجاءِ مانسڪ روپ ۾ پوڳيا وڃن؟ مثال
طور جيڪڏهن ڪنهن مڻس کي ٽي جئير وٺڻا هئا. ڇا هو سچ پنج جئير
وٺڻا بنا به ڪنهن جو حساب ڇڪائي سگهي ٿو يا سرور ڌار ڌار ڪري
ڪيس لاهي گرم پوڳڻا پوندا؟ ڇا هن کي جسماني روپ ۾ انهن گرمين
کي پوڳڻو پوندو يا ڪنهن ارڇي منڊل ۾ وڃي سوکير روپ ۾ انهن
جو حساب ڇڪائي سگهي ٿو؟

انهجو اسان سان ٻيار آهي انڪري هو به اتي ئي پهچندا جتي اسين
پهچنداسين. اسان سان ٻيار هڪ سبب، ڪرڻ جو اهڙو سبب نهڏو
جو انهيءَ به نام ملندو ۽ اتي ئي پهچندا جتي اسين وينداسين. هو
اسان وانگر پرماتما سان ٻيار ڪرڻ شروع ڪندا پر جيڪڏهن اسان
تي شبد يا نام سان ٻيار ڪونهي ته پوءِ انهيءَ اسان سان ٻيار ڪرڻ
جو ڪوبه فائدو نه ٿيندو.

اسانجن مٿن مانئن کي تڏهن فائدو پهچندو جڏهن اسين اندر انهيءَ
انهڏاڪ يا شبد سان جڙيل هونداسين، اندر ستگرو ۽ شبد هر جڙڻ سان
اسانجي ذريعي انهيءَ به مدد ٿئي ٿي پر جيڪڏهن انهيءَ موه
ٻيار هر ٻڌل اسين پنهنجي مقصد پنهنجي مارگه-شبد جي ڪمائي تي
پلائي ڇڏينداسين ته اسين انهن ڏانهن ڇڪبي وينداسين. جيڪڏهن
اسين ڪنهن ٻاري رولر يا انجڻ سان ٻڌل هجيون ۽ اسانجي هٿ ۾
ڪتي جي زنجير آهي ته، اسان سان گڏ ڪتو به ڇڪبي ايندو. پر
جيڪڏهن انجڻ سان ٻڌل نه، آهيون ۽ زنجير سان ٻڌل ڪتو نه هئس
طاقتور آهي ته هو اسان کي پاڻ ڏانهن ڇڪي وٺندو. اهڙي طرح ٻين
سمورن ڪرڻ ۽ انهيءَ انهد شبد سان جڙڻ سبب، اسانجن مٿن مانئن
کي به لاپ پهچي ٿو ۽ اسانجو مالڪ سان ٻيار اسان سان گڏ انهيءَ
به انهيءَ طرف ڇڪيندو. اهڙي طرح هو به اسان وانگر هن مارگه تي
ايندا ۽ اسانجي ئي مقصد منزل تي پهچندا.

س- ۴۳۳. جيڪڏهن اسانجو ڪنهن جانور سان ٻيار آهي ته ڇا
اسانجي ترقيءَ ۾ رڪاوٽ پوندي؟ هڪ ستنگي چونڊو آهي ته
جيڪڏهن ٻالڻو جانورن سان راند روند ڪبي ته اسين انهن جي ذريعي
۾ اچي وينداسين. ڇا انهيءَ جو اثر نٿو ٿئي سگهي؟

ج- انهيءَ جو تعلق توهانجي موه سان آهي. جيڪڏهن توهان جو
جانور سان ٻيار آهي ته سڀاڻڪ آهي، هو توهان کي پاڻ ڏانهن ڇڪي
جوڪڏهن اهو جانور توهان کي ٻيار ڪري ٿو، پر توهان جي طرف ۾
انهيءَ لاءِ موه ڪونهي بلڪ توهانجو ٻيار ڪنهن نياپت لوح ٻڌاوت

آهن يا اسانجا موه هوندا آهن. انهن ڏانهن ڌيان نه ڏيڻ گهرجي. پنهنجو ڌيان ڇڻ سهرن ۾ رکڻ گهرجي. اهي خود بخود اچڻ بند ٿي ويندا. اهڙي طرح انهن سان اسانجو حساب پورو ٿئي ٿو. اسان جو انهن سان موه ختم ٿي وڃي ٿو ۽ اسين عئين روحاني رسائي ڪري سگهون ٿا. ڇڻ سهرن سڀ موه ناس ڪري سگهي ٿو. پر جيڪڏهن ڪو تمام گورو موه، آنت-ويلي رهجي ويندو آهي ته انهيءَ جي صفائيءَ لاءِ وري جنم وٺڻو پوي ٿو. جيڪڏهن اهڙو موه ڪونهي ته چاهي هن جنم ۾ ڳوٺي نام جي ڪمائي يا ترقي ڇڻ ۾ نه به ڪئي هجي، تڏهن به جنم موڙ جي ڏک کان بچي سگهجي ٿو ۽ ڪنهن اندرئين منڊل تي ڇڻ سهرن جي ڪمي پوري ڪري سگهجي ٿي. پر مالڪ سان ميلاب ڪرڻ ۾ ڪا به وقت لڳي ٿو.

س- ۴۱۲. ڇا، اهو صحيح آهي ته نامدان مليل ستمگين جي هٿ سان انهن جي مٿن مائن ۽ پيارن کي به ڪڇ ڏيا ويا هئا پر ايت ئيندي آهي. مثال طور، ڪنهن ستمگيءَ جي مائٽ، هن جنم ۾ نامدان پراپت نه ڪيو هجي تڏهن به هنکي ٻئي جنم ۾ نامدان ملندو؟

ج- رڻيءَ جو تعلق پيار سان آهي. جڏهن اسين شيد سان، ستگروءَ سان پيار ڪندا آهيون ته اسانجو پور پتا پرماتما سان به پيار هوندو آهي. اسانجو ستگروءَ سان پير آهي، ستگرو، پرماتما ۾ سمايل آهي، تنهنڪري اسين به ستگروءَ جي پير پيار سان ٻڌجي، ستگروءَ وانگر ٿيندا. سمجهي وينداسين. جيڪڏهن اسانجن مٿن مائن جو، اسان سان پيار آهي ۽ اسانجو ڪنهن نهايت اٽل شڪتيءَ سان پيار آهي ته اهي به انهيءَ ڏانهن موه ٿيندا يا ڇڪجي ويندا، جتي اسين ڇڪجندا وينداسين يعني جيئن اسين مالڪ ڏانهن ڇڪجندا وينداسين، تيئن اهي به ڇڪجي ويندا.

جيڪڏهن اسانکي نام جي بخشيش ٿي آهي ۽ شيد جي ڪمائي ڪري اندر ستگروءَ سان جڙيل آهيون ته اسانجن مٿن مائن کي اسان سان پيار ڪرڻ ۾ لاپ حاصل ٿيندو. اسانجو مالڪ سان پيار آهي،

نه ٿيا آهن. سڀني ڪرمن جو پڳتائون نه ٿيندو، تيسين روحاني رسائي
 ٿئي ٿي سگهي. اسين هن جنم جي موه جي باري ۾ سوچون ٿا، ٿي
 سگهي ٿو ته گذريل جنم جا اهڙي ڪي مضبوط موه، جنهن، چئو اڃا
 پرڳڻو هجي. اهي موه اسان کي دنيا ۾ واپس ڇڪي وٺي اچي سگهن ٿا.

سب - چاهي روحاني ترقي به ڪئي هجي، تڏهن به؟

ج - چاهي روحاني ترقي به ڪئي هجي. پر انهيءَ حالت ۾ اسين
 اڳتي وڌندا رهنداسين، پٺيان نه. اسانجو جنم پهرين کان بهتر وائون
 ۾ ٿيندو. جتي انهن ڪرمن جو قرض آسانيءَ سان ڇڪائي سگهجي.
 هڪ دفعو صحيح مارڻ تي اڇڻ سان اڳتي وڌندا رهنداسين، پر انهي
 نه وينداسين. سڀ مت ۾ ڪنهنڪي به ناڪاهيائي ٿئي ملي. عيش اڳيان
 ٿي اڳيان وڌندو رهي ٿو. پر جيسين موه جو ٻڌڻ ختم نٿو ٿئي.
 اسين پنهنجي نجي گهر وڃي نٿا سگهون. ڇهن سمورن ذراعي گذريل
 جنمن جا موه به ختم ڪري سگهجن ٿا. جڏهن اسين سمجهندا آهيون
 ته ڪا به ترقي نه ٿي رهي آهي ته ان وقت به دراصل ترقي ايندي
 رهندي آهي. پنهنجي اسان کي ڄاڻ نه پوندي آهي. جهڙي طرح
 ديار جي هڪ پاسي کان ٻئي پاسي تائين سوراخ ڪرڻو هجي ته جهڪڻ
 آخر سنڌو ٻڌو نٿو ٿئي، تيسين ٻئي طرف ڪجهه نظر نه ايندو آهي.
 اهڙي طرح اسان کي پنهنجي ترقي ڏسڻ ۾ نه ايندي آهي. اسان جو
 سڀ مت ڪرمن جو هڪ وڏو پاري پندار پيو آهي. جيسين اهو پندار
 سمايت نٿو ٿئي، برباد ڪرم پوکي، پورا نٿا ڪريون ۽ ڪرناما
 ڪرم بند نٿا ٿين، تيسين اسين واپس پوءِ ڪرناما سان مڃايل ڪيئن ٿيا
 ڪري سگهون؟

سڀ مت ڪرمن جو پندار، ڇهن سمورن ڪرڻ سان جلي ختم ٿئي ٿو.
 ڇهن سمورن دواران موه جا ٻڌڻ به ٿين ٿا. ڪيترا پورا جڏهن اهڙي
 طرح ڪرمن جي صفائي ٿيندي رهندي آهي ته ڇهن سمورن وقت
 ڪيترن قسمن جا لاستري پوش ڪجهه ٿورڙا نظر ايندا آهن، جن تي
 اسين نه سڃاڻندا آهيون. اهي اسانجا گذريل جنم جا سڀ مت ڪرمن

ڪريون ته اسانکي هيٺ موڪليو ويندو آهي، پر مائٽا ڄاڻي واپسي اسان کي هيٺين ڇرڻن ۾ موڪلڻ جا بهانا ٺٽو ڳولهي. هو اسانکي مٿس چنڊ جو پوري طرح ڦاندي وٺڻ جو موقعو ڏئي ٿو. جيڪڏهن هرد ر ٻوڙو هوندو آهي ۽ اسانکي واپس دنيا ۾ اچڻ جي لڳا نه هوندي آهي ته هو اسانکي واپس نه موڪليندو آهي. اسانکي پنهنجو پاڻکي سڌارڻ لاءِ، مٿس چنڊ جي پوري لاپ وٺڻ لاءِ بار بار موقعو ڏنو ويندو آهي، پر جيسين روحاني ترقي ٺٽا ڪريون، تيسين چنڊ مٿس کان پڇي ٺٽا سگهون ۽ اسانکي هيٺ واپس موڪليو ويندو. تنهن ڪري مٿس چنڊ جي آلهه موقعي جو پورو ڦاندو وٺڻ ضروري آهي.

جڏهن مورو پڪو ٿي ٿوريءَ ئي ڪري ٿو ته وري انهيءَ کي ٺاريءَ ۾ ٺٽو لڳائي سگهجي. اهڙي طرح جيڪڏهن هيءُ موقعو هڪ دفعو هٿ مان نڪري ويو ته خبر ناهي وري ملي يا نه ملي. مالڪ درٻارن مليل موقعي جو پورو پورو ڦاندو وٺڻ گهرجي. بائيبل ۾ اهڙا ڪيترائي حوالا يا مثال ڏنا ويا آهن ته اسانکي پنهنجو پراڻو، جيڪو اسين خود ڪڍي آيا آهيون، پوءِ ڳڙو پوي ٿو، اهو اسانجو پنهنجو خود جو بڻايل پاڻ آهي، جنهن کي اسين پراڻو نه چوندا آهيون.

س - ۱۳۰. منهنجي لاءِ هيءُ مسئلو آهي ته جيڪڏهن اسين پراڻو ڪڍ ڪڍي آيا آهيون ته ڇا ڪيتريون ئي ڳالهائون اسانجي وس کان ٻاهر نه آهن؟

ج - اهو ئيڪ آهي. ڪيتريون اسانجي وس کان ٻاهر آهن.

س - ۱۳۱. مهاراج جيءَ، ڇا اهو ممڪن آهي ته اسانجي اندر ڪي اهڙا اڻڄاتل موه هجن، جنهنجي اسانکي خبر ئي نه هجي؟

ج - ڪيترائي ڀيرا اسانکي پنهنجي موه مهتا جو ڳيان نه هوندو آهي. اسين سمجهندا آهيون ته موه رهيو ئي ڪونهي، پر جڏهن وقت ايندو آهي ته خبر پوندي آهي ته موه جو بدن ڪيترو مضبوط آهي. اسانجا هن چنڊ جا ۽ گذريل جنمن جا موه، اسانکي سنسار ۾ بار بار وٺي اچڻ جو ڪارڻ بڻجن ٿا، جو ته جيسين سڀ موه سمايت

اسين خراب ٻار بڻجڻ ٿا ته اسان کي انجو حساب چڪائڻو پوي ٿو. مثال طور ٻار مانا جي آڳيا ٿيو مڃي، ڪنهن کي ڪشت ٿو پهچائي. مانا هن کي سمجهائي ٻجهائي ٺيڪ ٿئي ڪري سگهي ته هن کي ٿورو سخت ٿيڻو پوندو آهي. انهن نه آهي ته مانا کي ٻاڪ لاء بيمار ڪونهي ٻاڪ لاهي لاء نه هڙه هڪي صحيح مارڪ ٿي آڻڻ چاهي ٿي. سٺو ٻاڪ بڻائڻ چاهي ٿي. اهڙي طرح ٻارم ٻٽا نه ٻرڻ جو روپ آهي، پر اسان کي هنجي بڻايل قاعدن قانونن جي پوئواري ڪرڻ گهرجي. سمنار ۾ نيڪ بڻجي رهڻ گهرجي. جيڪڏهن اسين شرارتي ۽ شيطان بڻجنداسين اسانجو ويچار وهنوار صحيح نه رهيو ته هڪي اسان کي سزا نه ڏيڻي پوندي. انهيءَ جو مطلب اهو ناهي ته هن اسان سان نفرت ڪرڻ شروع ڪئي آهي. پليل پٽڪيل انسانن کي صحيح مارڪ ٿي آڻڻ، نيڪ ڪرڻ ضروري آهي ۽ انهيءَ ڪم لاء مالڪ ڪيترن ئي قسمن جو بددوست ڪيو آهي. هو خود نه ٻرم ڊيالو آهي.

س - ۱۴۲۹. سٽنگ ۾ ٻڌايو ويو آهي ته منس جنم وٺڻ پاڻ سان ملندو آهي، هي ڏاڪڻ جو آخري ڏاڪو آهي، جتان اسين مٽي به وڃي سگهون ٿا ۽ هيٺ به ڪري سگهون ٿا. ڇا انهيءَ جو اهو مطلب آهي ته هڪ دفعو انهيءَ موقعي کي وڃائڻ سان، اسان کي وري منس جنم ملڻ نهايت مشڪل ٿيندو؟ ڪيترن ماڻهن کي ته اها خبر آهي، پر مان انهيءَ ڳالهه کي سمجهي نه سگهيو آهيان ته جيڪڏهن وري جنم مليو ته ڇا هن جنم ۾ گڏ ٿيل ڪوئن سبب ڪنهن اڳيءَ جوڻ ۾ به جنم ٿي سگهي ٿو؟

ج - جيڪڏهن اسين منس جنم جو ٻورو ۽ صحيح فائدو وٺڻ نه اسان کي هيٺين جوڻين ۾ به جنم ملي سگهي ٿو. اسانجن آڻڻ، روشن ٿيڻ، اڻپورو ٿيڻ، گندڻ ٿيڻ، وڃڻ، ڪوئن سبب اسان کي هيٺين جوڻين ۾ جنم ملندو آهي. اسان کي انهن جوڻين ۾ موڪليو ويندو آهي، جن ۾ پنهنجن اڻڌورين اڃائن کي ٻورو ڪري سگهون ۽ اُٺ سگهون جو ڦل به ٻڙجي سگهون. جيڪڏهن ڪوشش ڪري ورتائي ٿي ته

ج - حضرت عیسیٰ جي فرماڻ جو اُرت آهي ته اسان جي هردي ۾ بدلي جي پاڻا نه هئڻ گهرجي. اسانکي اهو نه سوچڻ گهرجي ته جيڪڏهن ڪنهن اڌ ڪڍي آهي ته اسين به انهيءَ جي اڌ ڪڍون ٻاڪ انهيءَ کي ٻيڙ ڏيڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪو ڳل تي هڪ ٿڌو هڻي ته ٻيو ڳل به انهيءَ جي ساڻهون ڪريو. عیسیٰ جو اُپدیش آهي ته پنهنجي ٻيڙ ٻيڙي سان ٻيڙ ڪريو، هڪ ٻئي ۾ ٻيڙ ڪريو. عیسیٰ جو اُپدیش ٻيڙي، اُن ۽ شائتيءَ جو آهي ۽ نفرت ۽ بدلي جي پاڻا جو ڪونهي. جڏهن من ۾ اهو ٻيڙ ٻيڙ ٿي ويندو آهي ته ڪنهن جي به خلاف هردي ۾ ويڙ پاڻو نه رهندو آهي. جيئن من نرمل ٿئي ٿو، مالڪ جي ديا مهر حاصل ٿئي ڪري سگهجي. حضرت عیسیٰ فرمائين ٿا ته جڏهن ٻيڙ ماتا کي ٻيڙ ٿيڻ شروع ڪريو ته انهيءَ کان اڳ، جيڪڏهن توهان ڪنهن کي معاف نه ڪيو آهي ته ٻيڙين انهيءَ کي معاف ڪريو. جڏهن توهين ٻين کي معاف ڪندا ته مالڪ توهان کي به معاف ڪندو. انهيءَ جو اهو اُرت آهي ته ٻيڙ ٿيڻ وقت دل ۾ نرمتا هئڻ گهرجي. مالڪ جي ديا مهر جذب ڪرڻ جي لائق هئڻ گهرجي. اها ٿڌن ٿي سگهي ٿي، جڏهن اسانجو من نرمل پوتر هوندو، سنسار طرف اچيس، اداس ۽ نرمو هي هوندو. جيڪڏهن من ۾ ڪنهن جي لاءِ نفرت، ساڙ، حسد يا ٻيڙي آهي ته هيءُ پوتر ڪونهي ۽ من جي ورتي هيٺين طرف آهي. اُن حالت ۾ مالڪ جي ديا مهر اُندر حاصل ٿئي ڪري سگهجي. جڏهن هردي ۾ ڌڪ ٻيڙ ٿيڻ واري منش لاءِ به نفرت وغيره جو پاڻو نه هجي، ٿڌن من نرمل، صاف، پوتر ٿي ويندو آهي. مالڪ جي ديا مهر حاصل ڪرڻ جي لائق ٿيندو آهي. جڏهن اُندر ۾ نفرت ٿئي رهي، ٿڌن ٻيڙ ٻيڙ اسانجي اُندر ٻيڙ ٿئي ٿو. ٻيڙ سان ٻيڙ هردي ۾ نفرت جو ڪو استيان ٿي نٿو رهي.

س - ۴۲۸. ٻيڙ ماتا ته اسانکي معاف نٿو ڪري، هر هڪ ڪرم جو ڳل ڏئي ٿو.

ج - ٻيڙ ٻيڙ ٻيڙ ٻيڙ جي مورتي آهي. اسين اڳيان آهيون هن جي ٻيڙ، هن جي ديا کي اسين سمجهي ٿا سگهون. هر جيڪڏهن

س - ۴۲۵. جوتشي چوندا آهن ته جيڪو منس ڪنهن خاص مهر و س
۾ جنم وٺندو آهي ته انهيءَ جي زندگي خاص نموني جي هوندي آهي.
ڇا اهو سچ آهي؟

ج - جيڪڏهن مستقبل جي خبر پئجي به وڃي ته ڪهڙو فرق ٿو
پوي؟ ايندڙ وقت بدلي ٿي سگهي، پاڻ ته پوڳڙو ئي پوي ٿو. انهيءَ
ڪري جيڪي ڪجهه ٿيڻو آهي، انهيءَ باري ۾ پهرين ئي ڄاڻ حاصل
ڪري پنهنجو پاڻ کي پريشان ڇو ڪريون؟ جيڪڏهن ڪنهن کي
ڪنهن حادثي ٿيڻ کان به سال پهرين ٻڌايو وڃي ته هو ويچارو به سال
ڇڏي ۾ رهندو. ۽ خبر نه هئڻ جي حالت ۾ شايد به ئي ڪلاڪ چڻا
۾ هيس. انهيءَ مان ڪهڙو فائدو؟ جيڪڏهن آئيندي جو ٻا ٿيڻ وارو
گهٽتائين جي باري ۾ پهرين خبر پئجي به وڃي ته انهيءَ مان ڪوبه اٻ
حاصل ٿيڻو ڪونهي. جوتش وڌيڪ آهي ته ليڪ، پر انهيءَ جو پوري
طرح ڳيان نهايت گهٽ ماڻهن کي آهي. تنهن ڪري اڪثر جوتشين
جون ڪيل اڳڪٿيون غلط نڪرنديون آهن، انهن ڳالهين ۾ نه هون
گهرجي. جيڪا پاري آهي، جيڪو قسمت ۾ آهي، ئي ئي رهندو،
تنهن ڪري انهيءَ جي چڻا ڇو ڪريون؟

س - ۴۲۶. جيڪڏهن پاڙيسري سٽنگي، هڪ ٻئي جي مونر ۾
وڃن ٿا، واري واري سان مونر (Car) هلائين ٿا ته ڇا انهيءَ ۾ به ڪم
لڳندو؟ ڪيترا ڀيرا سٽنگي گڏ پوڄن کائڻ وٺندا آهن ۽ سوچيندا
آهن ته پهرين هن پئسا ڏنا هئا، هيٺو منهنجو وارو آهي. ڇا انهيءَ ۾
به ڪم لڳندو؟

ج - اهو نه اهڙي طرح آهي، جيئن اهو پڇيو وڃي ته ساهه ٺٽڻ
سان به ڪم گڏ ٿين ٿا يا نه. اهڙي طرح وار تان ڪل لاهڻ ۾ ڪوبه
فائدو ڪونهي. پر ۱۰-۱۲ ڀار ۾ اهڙي ڪا به ڳالهه نه ٿيندي آهي. انهن
خسيس خسيس ڳالهين جي ڇڏڻ ڇڏڻ ڪرڻ مان ڪوبه اٻ ڪونهي.

س - ۴۲۷. مهاراج جي، ڇا هر هڪ ٻڌارٽ جو پنج ٿيندو آهي؟
منهنجي چوڻ جو مطلب آهي ته ڇا ان جي ٻڌارن ان، ڏند جي سراج
ڏند جي ڪرمن جو قانون، پر ماڻها جو بڻال آهي؟

پروتي رهيا آهيون. انهيءَ ڪري پنهنجي پوري شڪتي شپ کان
شپ ڪرڻ جي ڪرڻ ۾ لڳائڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه مرضيءَ
مطابق نه ٿئي ته سمجهڻ گهرجي ته اهو ڪرڻ جو ڦل آهي. ڪرڻ
جي باري ۾ فيصلي ڪرڻ جو اهوئي مکيه طريقو آهي.

مس - ۴۲۳. جيڪڏهن اسين ڪنهن لاءِ ڪڇ ڪراون پرنهيو پري
اڪري ۽ خبر پوي ته اهو اسانجي غلطيءَ سبب ٿيو آهي ۽ اسانکي
سڄيءَ دل سان انهيءَ جو دڪو ٿئي ته ڇا انهيءَ سان غلطي درست
ٿي سگهي ٿي؟

ج - اها ئي نه ڳالهه مان هيٺو سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري رهيو
هوس ته اسانکي پنهنجي طرفان پوري ايمانداري ۽ نيڪ نيت سان
ڪنهن جي به ڀلائي ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پر جيڪڏهن
انهيءَ هوندي به نتيجو پري لڪري ته چٽا نه ڪرڻ گهرجي. انهيءَ
کي پراڻو يا پاڻ سمجهي پوکڻ گهرجي. انهيءَ کي درست نٿو ڪري.
سگهجي. جيڪو ٿيڻو هو، سو ٿي ويو. اسانجي اندر ان آتما پوتر آهي.
اسان ڄاڻي واپس ڪجهه نه ڪيو، پر پنهنجين ڪمزورين کي صحيح
ثابت ڪرڻ لاءِ بهاني ڳولڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. جنهن
حالت ۾ اسان سڄي هڙدي سان ڀلائي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي.
ته پوءِ مالڪ جي مڙج آهي، جيئن هوءَ چاهي ٿيڻ ڪري. جيڪڏهن
ڳالهه ايتري ئي رهي ٿي ته پوءِ اهو اسانجي شڪتيءَ کان ٻاهر آهي.

مس - ۴۲۴. ٻه ٻه ٻه لکيل آهي ته سس دل ڪول ئي بهڻ
کان سواءِ ڪرڻ جو مسئلو پوري طرح سمجهڻ ناممڪن آهي؟

ج - ها، اها خبر نٿي پئجي سگهي ته ڪهڙي ڪرڻ جو ڪهڙو ڦل.
ملي رهيو آهي. اهو معلوم ٿي نه سگهندو ته ڪهڙو ڪرڻ پراڻو ۽
ڪهڙو ڪرڻ ڪرمان آهي، ڇو ته اهو ڄاڻڻ اسان لاءِ مشڪل آهي.
تنهن ڪري اسانکي هڪ عملي واپاردارا سان هالڻ گهرجي يعني
پنهنجي طرفان ڀلائي ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي، ان بعد
هر هڪ ڳالهه مالڪ جي مڙج آي ڇڏي ڏيڻ گهرجي.

س - ۴۲۵. جوتشي چوندا آهن ته جيڪو منس ڪنهن خاص مهرس
پر جنم وٺندو آهي ته انهيءَ جي زندگي خاص نموني جي هوندي آهي.
ڇا اهو سچ آهي؟

ج - جيڪڏهن مستقبل جي خبر پئجي به وڃي ته ڪهڙو فرق ٿو
پوي؟ ايندڙ وقت بدلي ٿيو سگهجي، پاڻ ته پوڳڻو ئي پوي ٿو. انهيءَ
ڪري جيڪي ڪجهه ٿيڻو آهي، انهيءَ باري ۾ پهرين ئي ڄاڻ حاصل
ڪري پنهنجو پاڻ کي پريشان ڇو ڪريون؟ جيڪڏهن ڪنهن کي
ڪنهن حادثي ٿيڻ کان ٻه سال پهرين ٻڌايو وڃي ته هو وڃاڙو ٻه سال
ڇڏي ۾ رهندو. ۽ خبر نه هئڻ جي حالت ۾ شايد ٻه ئي ڪلاڪ ڇڏي
رهيس. انهيءَ مان ڪهڙو فائدو؟ جيڪڏهن آئيندي جو ٻا ٿيڻ وارين
گهٽتائن جي باري ۾ پهرين خبر پئجي به وڃي ته انهيءَ مان ڪوبه لاڀ
حاصل ٿيڻو ڪونهي. جوتش وڌيڪ آهي ته ٺيڪ، پر انهيءَ جو ضروري
طرح ڪيائين نهايت گهٽ ماڻهن کي آهي. تئين ڪري اڪثر جوتشين
جون ڪيل اڳڪٿيون غلط نڪرنديون آهن، انهن ڳالهين ۾ نه ٻوڙ
گهرجي. جيڪا پاوي آهي، جيڪو قسمت ۾ آهي، ئي ئي رهندو،
تنهن ڪري انهيءَ جي ڇڏي ڇو ڪريون؟

س - ۴۲۶. جيڪڏهن پاڙيسري سٽسنگي، هڪ ٻئي جي مونر ۾
وڃن ٿا، واري واري سان مونر (Car) هلائين ٿا ته ڇا انهيءَ ۾ به ڪرم
لڳندو؟ ڪيترا ڀيرا سٽسنگي گڏ پوڄن ڪرائڻ وڃندا آهن ۽ سوچيندا
آهن ته پهرين هن ڀيڻا ڏنا هئا، هيٺر منهنجو وارو آهي. ڇا انهيءَ ۾
به ڪرم لڳندو؟

ج - اهو نه اهڙي طرح آهي، جيئن اهو پڇيو وڃي ته ساعه ٽيڪ
سان به ڪرم گڏ ٿين ٿا يا نه. اهڙي طرح وار تان ڪل لاهڻ ۾ ڪوبه
فائدو ڪونهي. پوءِ به ٻيهر ٻه اهڙي ڪا به ڳالهه نه ٿيندي آهي. انهن
خسيس خسيس ڳالهين جي ڇڏي ڇڏڻ ڪرڻ مان ڪوبه لاڀ ڪونهي.

س - ۴۲۷. هٿراج جي، ڇا هر هڪ پڌارت جو ٻج ٿيندو آهي؟
منهنجي چوڻ جو مطلب آهي ته ڇا اڪه جي پڌران اٿن، ڏند جي پڌران
ڏند جي ڪرم ۾ قانون، ڀرماتما جو ٻڌيل آهي؟

ٻوڪي رهيا آهن. انهيءَ ڪري پنهنجي پوري شڪتي شپ کان
شپ ڪرڻ جي ڪرڻ ۾ لڳائڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه مرضيءَ
مطابق نه ٿئي ته سمجهڻ گهرجي ته اهو ڪرڻ جو ڦل آهي. ڪرڻ
جي باري ۾ فيصلي ڪرڻ جو اهوئي مکيه طريقو آهي.

س - ۱۴۲۳. جيڪڏهن اسين ڪنهن لاءِ ڪجھ ڪرڻون ۽ نتيجو پورو
ڪري ۽ خبر پوي ته اهو اسانجي غلطيءَ سبب ٿيو آهي ۽ اسانڪي
سڄيءَ دل سان انهيءَ جو دڪو ٿئي ته ڇا انهيءَ سان غلطي درست
ٿي سگهي ٿي؟

ج - اها ئي ته ڳالهه مان هيٺو سمجهائڻ جي ڪوشش ڪري رهيو
هوس ته اسانڪي پنهنجي طرفان پوري ايمانداري ۽ نيڪ نيت سان
ڪنهن جي به ڀلائي ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. ۽ جيڪڏهن
انهيءَ هوندي به نتيجو پورو نٿو ڪري ته ڇڏڻ نه ڪرڻ گهرجي. انهيءَ
کي پراڻو يا پاڻ سمجهي پوئڻ گهرجي. انهيءَ کي درست نٿو ڪري
سگهجي. جيڪو ٿيڻو هو، سو ٿي ويو. اسانجي آندوڻن آتما پوتر آهي.
اسان ڄاڻي واپس ڪجهه نه ڪيو، پر پنهنجين ڪمزورين کي صحيح
نمايت ڪرڻ لاءِ بهاني ڳولڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. جنهن
حالت ۾ اسان سڄي هڙدي سان ڀلائي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي.
ته پوءِ مالڪ جي مڙج آهي، جهڙن هڙ چاهي ٿين ڪري. جيڪڏهن
ڳالهه ائين ٿي وڃي ٿي ته پوءِ اهو اسانجي شڪتيءَ کان ٻاهر آهي.

س - ۱۴۲۴. ٻه ڪنهن ۾ لکيل آهي ته سس دل ڪنول ٿي بهڙڻ
ڪانسواءِ ڪرڻ جو مسئلو پوري طرح سمجهڻ ناممڪن آهي؟

ج - ها، اها خبر نٿي پئجي سگهي ته ڪهڙي ڪرم جو ڪهڙو ڦل
ملي رهيو آهي. اهو معلوم ٿي نه سگهندو ته ڪهڙو ڪرم پراڻو ۽
ڪهڙو ڪرم ڪريمان آهي، ڇو ته اهو ڄاڻڻ اسان لاءِ مشڪل آهي.
تڏهن ڪري اسانڪي هڪ ممالي واپار ڌارا سان هلاڻ گهرجي يعني
پنهنجي طرفان ڀلائي ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي، ان بعد
هر هڪ ڳالهه مالڪ جي مڙج ٿي ڇڏي ڏيڻ گهرجي.

س- ۴۲۱. اسانکي گذريل جنمن جا ڪرم ياد ڇو نٿا رهن؟

ج - جيڪڏهن اسانکي پنهنجون اڳيون غلطيون ياد رهنديون ته اسين آئينده، اهي غلطيون نه ڪنداسين. انهيءَ جو اهو مطلب ٿيو ته آتما ڪڏهن به وري هن ڌرتيءَ تي واپس نه ايندي ۽ سڌو پرماتما ڏانهن ويندي. اهڙي حالت ۾ هر هڪ منهن لائين ڪندو ۽ ڇڻا سماپس ٿي ويندي. جيڪڏهن اسانکي خبر پئجي ويندي ته اسين هن سلسل ۾ ڇو اٽڪيا پيا آهيون، ڪهڙيون خراب عادتون ۽ خراب ڪرم اسانکي دنيا ۾ آڻڻ جو ڪارڻ بڻيا آهن ته اسين خراب ڪرم بند ڪري ڇڏينداسين. ڪال سٽپرش کان ڪجهه ڦر ورتا آهن، انهن مان هڪ اهو آهي ته آزمائن کي پنهنجي ڪيل گذريل ڪرم جي ياد نه رهي. ٻيو ڦر اهو آهي ته جيتي به ڪنهن جيءَ کي جبر ڏنو وڃي ته انهيءَ کي اها چوڻ سٺي لڳي. اها ڦر به آهن جن جي باري ۾ توهان ”پرماتمي پٿر“ ڀاڱي ٻئي ۾ پڙهيو آهي. هن ڇڻا کي جاري رکڻ لاءِ ڪال کي اهي ڦر بلڪ ضروري هئا. جيڪڏهن ڪنهن کي خبر پئجي وڃي ته اسين ڏک ڇو پوکي رهيا آهيون، اسين دنيا ۾ ڇو آيا آهيون ته نه ڪو پاپ ڪندو ۽ نه ئي خراب ڪرم ڪندو. اهڙي طرح هيءَ ڇڻا ختم ٿي ويندي. پرماتما چاهي ٿو ته جيڪو هلايو وڃي، تنهنڪري اهو ضروري آهي ته اسانکي گذريل جنمن جي ياد نه ڄڻ سبب اسين هتي ڦاٿل آهيون.

س- ۴۲۲. جڏهن اسين ڪنهنجي مدد ڪندا آهيون ته اها ڪيئن خبر پوي ته ٻوڙو قرض چڪائي رهيا آهيون يا نئون ڪرم ڪري رهيا آهيون؟

ج - اهو سوال پهرين به پڇيو ويو آهي. اهو ڄاڻڻ مشڪل آهي ته اڳيون قرض چڪائي رهيا آهيون يا نوان ڪرم ڪندا ڪري رهيا آهيون. ها، ٻن سمورن ڪارڻ سان اهڙي اوستا پراپت ٿيندي آهي. سڀني اميري ترقي ڪندا آهن جو اهو انيؤ ٿيندو آهي ته ڪهڙي ڳالهه، ٻالڳ جي پوکي رهيا آهيون ۽ ڪهڙي ڳالهه، نئين ڪرم جو ڀڄ

ايندا آهن، چاهي اُنهن کي ڪڇ سجهه ۾ نه به ايندو هجي. آسمانن کي
شيد مارڻ تي آڻڻ جو، مالڪ جو پنهنجو ئي هڪ نرالو ڏنگ آهي.

س - ۴۹. نام ملڪ کان پٿرين اسانجي سنڀال ڪير ڪندو آهي
ج - مالڪ، ستورو، شيد، اُنهيءَ شڪتيءَ کي چاهي ڪجهه به چئو
اهو ئي رکائي ڪندو آهي. ٿي سگهي ٿو ته هن جنم کان پٿرين به اسان
کي نام مليو هجي. راجو به ٿي سگهي ٿو ته اسانجو ستن مان ڪنهن
قصر جو سنهند رهيو هجي يا گذريل جنم ۾ گهڻو وقت مالڪ جي بندگي
۾ لڳايو هجي. ٿي سگهي ٿو ته اسين نام جا اڌ ڪاري هجڻ يا گذريل
جنم ۾ ستوروءَ جو درشن نه ٿيو هجي، پر وشواس نه آيو هجي يا نام
جي ڪمائي نه ڪئي هجي. اُنهيءَ ڪميءَ کي پوري ڪرڻ لاءِ وري
جنم مليو هجي. راجو به ٿي سگهي ٿو ته روحاني شوجز ڪڇ حصو پٿرين
طئه ڪيو هجي ۽ هينئر اُن کان اُنهيءَ لاءِ شوجز شروع ڪرڻو هجي. سڄي
ڄاڻ سمجهڻ مشڪل آهي. پر اڪثر گذريل جنم ۾ ستن مان سنهند
هئڻ جو سندسڪار هوندو آهي، اُنهن جو درشن ٿيل هوندو آهي، اُنهن
جه صحبت هوندي آهي، جنهن سبب اسين اُنهن ڏانهن ڇڪبي اچون ٿا.
۴۰. روحاني رسائيءَ ۾ ڇا اهڙي به هڪ اوستا ايندي آهي
تي گذريل ڪومن جو گمان ٿيندو آهي، اُنهيءَ گمان جي
رويت آهي؟ اُنهيءَ جو ڪهڙو لاپ آهي؟

حاني مارڻ جي ٻين منزل توڪڻي ٻار ڪرڻ بعد سڀني
۾ جو گمان ٿي ويندو آهي. جڏهن آتما من جي چنبي کان
ٿي، تڏهن هن کي گذريل جنمن جا ڪم اهڙي طرح ڏسڻ
آهن، جيئن ئي طرح آوسيءَ ۾ پنهنجو چيو ڏسڻ ۾ ايندو آهي.
رستا توڪڻي ٻار ڪرڻ بعد ايندي آهي. پر اُنهيءَ اوستا ۾ جو
۴۱. اڃا ڪنهن جي باري ۾ ڪڇ معلوم ڪرڻ ۾ ڪا به دلاجهي
نه هجي. اُن وقت آتما پٺيان ڏسڻ بجاءِ اڳيان وڃڻ لاءِ منتظر
ي آهي. هوءَ اُنهيءَ ڄاڻ لاءِ منتظر نه هوندي آهي ته هن ڪهڙا
پ ڪيا هئا ۽ ڪهڙا ڪهڙا ڏند پوڄيا. جڏهن ڏيان اڳيان وڃڻ ۾
نوندو آهي ته اُنهن ڄاڻين جي چمتا ٿي رهي.

س - ۴۲۱. اسانکي گذريل جنمن جا ڪرم ٻانڊ ڇو نٿا رهن؟

ج - جيڪڏهن اسانکي پنهنجون اڳيون غلطيون ٻانڊ رهنديون ته اسين آئيندهه اهي غلطيون نه ڪنداسين. انهيءَ جو اهو مطلب نٿو ته آتما ڪڏهن به وري هن ڌرتيءَ تي واپس نه ايندي ۽ سڌو پرماتما ڏانهن ويندي. اهڙي حالت ۾ هر هڪ منهن لائين ڪندو ۽ ڇڏا سماپٽ ٿي ويندي. جيڪڏهن اسانکي خبر پئجي ويندي ته اسين هن سلسلي ۾ ڇو اٽڪيا پيا آهيون، ڪهڙيون خراب عادتون ۽ خراب ڪرم اسانکي دنيا ۾ آڻڻ جو ڪارڻ بڻيا آهن ته اسين خراب ڪرم ڪرڻ بند ڪري ڇڏينداسين. ڪال سٽپرس ڪان ڪيڇ ڌو ورتا آهن، انهن مان هڪ اهو آهي ته آزمائش کي پنهنجي ڪيل گذريل ڪرم جي ٻانڊ نه رهي. ٻيو ڌو اهو آهي ته جتي به ڪنهن جيءَ کي ڄمڻ ڏنو وڃي ته انهيءَ کي اها جوڳ سٺي لڳي. ٻيا ڌو به آهن جن جي ٻاري ۾ توهان ”پرماتمي پٽر“ ڀاڱي ٻئي ۾ پڙهيو آهي. هن ڇڏا کي ڄاوي وڪڻ لاءِ ڪال کي اهي ڌو رابط ضروري هئا. جيڪڏهن ڪنهنڪي خبر پئجي وڃي ته اسين ڏک ڇو پوکي رهيا آهيون، اسين دنيا ۾ ڇو آيا آهيون ته نه ڪو ٻاپ ڪندو ۽ نه ئي خراب ڪرم ڪندو. اهڙي طرح هيءَ ڇڏا ختم ٿي ويندي. پرماتما چاهي ٿو ته جڳت هاندو رهي. گنهگري اهو ضروري آهي ته اسانکي گذريل جنمن جي ٻانڊ نه رهي جن سبب اسين هتي ڦاٿل آهيون.

س - ۴۲۲. جڏهن اسين ڪنهنجي مدد ڪندا آهيون ته اها ڪيئن خبر پوي ته پراڻو قرض چڪائي رهيا آهيون يا نئون ڪرم ڪري رهيا آهيون؟

ج - اهو سوال پهرين به پڇيو ويو آهي. اهو ڄاڻڻ مشڪل آهي ته اڳيون قرض چڪائي رهيا آهيون يا نوان ڪرم ڪندا ڪري رهيا آهيون. ها، ٻنهن سمورن ڪرڻ سان اهڙي اوستا پراپٽ ايندي آهي. اسين ايتري ترقي ڪندا آهيون جو اهو انيو ٿيندو آهي ته ڪهڙي ڳالهه پراپٽ جي پوکي رهيا آهيون ۽ ڪهڙي ڳالهه نئين ڪرم جو سڃ

آهن، انهن کي تون ڪرڻ جي ٻج پوکڻ جو گهڻو موقعو نٿو ملي، پر
انهنجو سڃيٽ ڪرڻ جو پندار ئي سگهي ٿو، جنهنڪري پوکڻ لاءِ ڪيترن
وري سنسار ۾ اچڻو پوي ٿو.

س - ۴۱۵. مهاراج جي، هڪ ٻار جنم وٺندي ئي مري وڃي ٿو،
انهيءَ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

ج - انهيءَ جو ڪارڻ مائٽا پٽا، ڊاڪٽر، سنسار ۽ ٻين ڪيترن ئي
ماڻهن سان، ڪرڻ جو سڻهند آهي. انهيءَ ٻار کي پراڻو ۾ لٽي
زندگي ڏسڻ نه هون، پر گهڻن ماڻهن سان هنجو ڏيڻ وٺڻ جو سڻهند
هو، جنهن سبب هن کي دنيا ۾ اچڻو پيو. پر هو هتي زندهه نه رهي
سگهيو. اهو سڀ گذريل ڪرڻ جو ڦل آهي. مثال طور ڪو پوٽي مائٽا
کي ڊاڪٽر، ساهڙين، مٿن مائٽن، اسپتال وغيره جي مدد وٺڻي
پوندي آهي. انهيءَ جو ڪارڻ اهو آهي ته ٻار جو صرف مائٽا پٽا
سان نه، بلڪ انهن ذريعي ٻين ڪيترن ماڻهن سان ڪرڻ جو سڻهند
آهي. اهي سڀ ڪرم پوکڻا هوندا آهن. پر ٻار جي پراڻو يا پاڻ ۾
جيئن نه هوندو آهي تنهنڪري هو جنم بعد هڪدم مري ويندو آهي.

س - ۴۱۶. جيڪڏهن ڪڇ ٻار جنم کان وٺي گيانجي آهن ۽ ايندڙ
وقت ۾ هو مهارش بڻجن ٿا ته ڇا انهيءَ جو تعلق به انهنجي گذريل جنمن
سان هوندو آهي؟ ڪهڙي ڳالهه انهن کي عام انسانن کان اتر بڻائي ٿي؟

ج - جيڪڏهن ڪجهه اسين آهيون، جيڪي ڪجهه اسان کي بچڻو
آهي ڏروئي، انهيءَ جو تعلق اسانجي گذريل جنمن سان آهي. انهيءَ
کي پاڻ يا پراڻو چيو ويندو آهي. اسانجي پراڻو اسان سان گڏ ايندي
آهي. اسين انهيءَ کي گڏ ڏيئي، جنم وٺندا آهيون ۽ انهيءَ کي زندگيءَ
۾ پوکيندا آهيون. سڀاويڪ طور انهيءَ جو سڻهند اسانجي گذريل جنمن
سان هوندو آهي.

س - اسين لفظن ۾ ڇا انهيءَ ٻار ۾ پوئين يا گذريل جنم سبب
اهڙي شڪتي هوندي آهي، جيڪا دنيا جي ٻين ماڻهن کان هن کي
اتر بڻائيندي آهي؟

ج - ها، نيڪ آهي.

س - ۱۴۷. ڇا ڪيترن آمريڪا جي سٽسنگين جو پويون گذريل

جنر پارٽ ۾ ٿيو هو؟

ج - آمريڪن، پارٽي، يورپي، مغربي سٽسنگين جي باري ۾ اها ڳالهه چوڻ مڪمل آهي. پر انهن ٻاهريان ڏينهن جي سٽسنگين جو ڪنهن نه ڪنهن سنڌ سان گذريل جنر ۾ ضرور سڀيڙو رهيو هوندو. جنهن ڪري هو هن مارڪ تي اچي ويا. اسين چاهي پارٽ ۾ جنر وٺون، آمريڪا ۾ يا ڪنهن ٻئي ڏيس ۾، جڏهن اسانجا شپ ڪرم جمع ٿين ٿا، تڏهن ئي اسين سڄي روحاني مارڪ تي اچڻ جا حقدار ٿيون ٿا ۽ سنڌ ۾ مارڪ تي اچڻ يا ستڪرو جو ملڻ، ڪو اڃاڪ يا لڌائي ڳالهه ڪونهي. اسانجا ڪرم اسانکي اهڙي طرف آڻين ٿا. حالانڪ اسين ٻاهريان انهيءَ کي هڪ لڌائي ميل سمجهندا آهيون. پر دراصل اهو اسانجي ڪرم جو ڦل يا اثر آهي، جيڪو از خود اسانکي انهيءَ مارڪ تي آڻي ٿو. اسانجو جنر چاهي ڪٿي به ٿيو هجي، جڏهن وقت اچي ٿو ته اسانجا ڪرم، اسانکي خود بخود نام مارڪ تي وٺي اچن ٿا.

س - ۱۴۸. اسان مان ڪيترا سٽسنگي، جڳياسن کي سنڌ ۾ ڇڏي ڏيندا آهن، انهن جڳياسن کي ستڪرو جي باري ۾ ڪڇ انڙو به ٿيندا آهن، پر تنهن هوندي به نامدان نه وٺندا آهن، انهنجو ڇا ٿيندو؟

ج - اهو سڀ سنسڪارن سبب ٿيندو آهي. سنسڪار جو آرم آهي گذريل جنمن جي ڪرم جو اثر. اهڙا ماڻهو ٻهريان سنڌ مارڪ تي هئا ۽ اهي وري هن مارڪ تي اچي وڃندا. ڪيترن جڳياسن يا سٽسنگين کي نام ملڻ کان پهرين به ڪيترائي انڙو ٿيڻ شروع ٿيندا آهن، پر اهي انهنکي سمجهي نه سگهندا آهن. ڪيترا دفعا هو انهن محسوس ڪندا آهن ته اسان ۾ ڪو نقص يا خرابي آهي. دراصل جن آسمانن کي سنڌ ۾ ڇڏي آهي، شروع کان ئي انهنجي رهنمائي ٿيندي رهندي آهي. انهنکي نيڪ مارڪ تي رکڻ لاءِ اندر ۾ ڪو نه ڪو نظارو ڏسڻ ۾ پيو ايندو آهي. ڪيترن جڳياسن کي اندر ۾ ڪهڙن ئي قسمن جا نظارا ڏسڻ ۾

آهن، انهن کي نون ڪرمڻ جي ٻج پوکڻ جو گهڻو موقعو نٿو ملي، ۽ ٻو
انهن جو سڃيٽ ڪرمڻ جو پندار ئي سگهي ٿو، جنهن کي پوکڻ لاءِ ڪن
وري سنسار ۾ اچڻو پوي ٿو.

س - ۴۱۵. مهاراج جي، هڪ ٻار جنم وٺندي ئي مري وڃي ٿو،
انهيءَ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

ج - انهيءَ جو ڪارڻ مائٽا پٽا، ڊاڪٽر، سنسار ۽ ٻين ڪيترن ئي
ماڻهن سان، ڪرمڻ جو سڀيٽ آهي. انهيءَ ٻار کي پراڻو ۽ لڳي
زندگي ڏسڻ نه هوندو، پر گهڻن ماڻهن سان هنجو ڏيڻ وٺڻ جو سڀيٽ
هو، جنهن سبب هن کي دنيا ۾ اچڻو پيو. پر هو هتي زندهه نه رهي
سگهيو. اهو سڀ گذريل ڪرمڻ جو ڦل آهي. مثال طور ڪريو ته مائٽا
کي ڊاڪٽر، ساهڙين، مٿن مائٽن، اسپتال وغيره جي مدد وٺڻي
پوندي آهي. انهيءَ جو ڪارڻ اهو آهي ته ٻار جو صرف مائٽا پٽا
سان نه، بلڪ انهن ذريعي ٻين ڪيترن ماڻهن سان ڪرمڻ جو سڀيٽ
آهي. اهي سڀ ڪرم پوکڻا هوندا آهن. پر ٻار جي پراڻو يا پاڻ ۾
جيئن نه هوندو آهي تنهنڪري هو جنم بعد هڪدم مري ويندو آهي.

س - ۴۱۶. جيڪڏهن ڪڇ ٻار جنم کان وٺي گهڻي آهي ۽ اڀرڻ
وقت ۾ هو مهارش بڻجن ٿا ته ڇا انهيءَ جو تعلق به انهن جي گذريل جنمن
سان هوندو آهي؟ ڪهڙي ڳالهه انهن کي عام انسانن کان اتر بڻائي ٿي؟

ج - جيڪڏهن ڪجهه اسين آهيون، جيڪي ڪجهه اسان کي بچڻو
آهي قدرتي، انهيءَ جو تعلق اسانجي گذريل جنمن سان آهي. انهيءَ
کي پاڻ يا پراڻو چيو ويندو آهي. اسانجي پراڻو اسان سان گڏ اڀري
آهي. اسين انهيءَ کي گڏ ڪڍي، جنم وٺندا آهيون ۽ انهيءَ کي زندگيءَ
۾ پوکيندا آهيون. سڀاويڪ طور انهيءَ جو سڀيٽ اسانجي گذريل جنمن
سان هوندو آهي.

س - ٻين لفظن ۾ ڇا انهيءَ ٻار ۾ پوئين يا گذريل جنم سبب
اهڙي شڪتي هوندي آهي، جيڪا دنيا جي ٻين ماڻهن کان هن کي
اتر بڻائي ٿي؟

جو ٿي ٿئي؟ هن جي ڪرمن جو بوج هاڪو ٿيندو آهي يا انهيءَ جو اهو ارت آهي ته انهيءَ کي نام مليل هوندو آهي ۽ هو وري جنم نه وٺندو؟ يا هن کي وري جنم وٺي باقي رهيل ڪرم پوڻا پوندا؟

ج - تمام وڏي عمر يا ننڍي عمر جو تعلق ڪرمن سان هوندو آهي. جيڪڏهن ڪنهن جو جنم ٿيندي ئي يا ننڍي عمر ۾ ءوٽ ٿي وڃي ٿو ته اهو پراڻو ڪرمن سبب ئي آهي. انهيءَ جو اهو ارت ڪونهي ته ان بعد اها آتما پرماتما سان ملي وڃي ٿي. چاهي انهيءَ آتما کي ان جنم ۾ ڪنهن نئين ڪرم ڪرڻ جو موقعو نه مليو هجي، سڀني ڪرمن جو پندار ٻيو هوندو آهي، جنهن مان هنجو ايندڙ جنم جو پراڻو يا پاڻ ٺهندو آهي. ڪرمن سبب اسين هيٺين جوڙين ۾ به وڃي سگهون ٿا ۽ هيٺين جوڙين مان منش ٿيڻ ۾ اچي سگهون ٿا. انهيءَ جو سڀني اسانجي اڻپوري ڇاڻ، اسانجي موهه ۽ انهن ڪرمن جي ڀڄ سان ٿيندو آهي، جنهنجو ڦل هيٺو اسان کي نه مليو آهي. انهن سڀني ڳالهين سان ايندڙ جنم جو فيصلو ٿيندو آهي. جيڪڏهن ڪو ننڍي عمر ۾ مري وڃي ٿو ته انهيءَ جو اهو ارت ڪونهي ته هو مري، پرماتما وٽ ويندو. اهو ته غلط خيال آهي. انهيءَ ڳالهه سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته ڪو پڌر ٿي مري ٿو يا ننڍي هوندي ئي مري ٿو. انهيءَ ڳالهه جو فيصلو، اسانجا ڪرم، ترشنا ۽ موهه ڪندا آهن ته مرڻ بعد اسان کي ڪٿي وڃڻو آهي، ڪيتري عمر پوڻي آهي، ڪوڙي هيٺينءَ جوڙ ۾ وڃڻو آهي يا وري منش جنم وٺڻو آهي.

نامدان ۽ نام جي ڪمائيءَ کانسواءِ ڪوبه منش جنم مرڻ جي چڪر مان مڪت ٿي نٿو سگهي. چاهي ڪو ننڍي عمر ۾ مري وڃي يا وڏي عمر ۾، جيسين نام جي ڪمائي ڪري، ڳهريل ترقي نٿي ڪئي وڃي ڪوبه جنم مرڻ جي چڪر مان آزاد نٿو ٿي سگهي. اهو ٻنهن سمن سان ئي ممڪن آهي. انهيءَ سان ڪوبه نٿو فرق پوي ته عمر ننڍي هئي يا وڏي. ڪيترا دفعا اسين گذريل جنمن جي ڪرمن جو ڦل پوکيندا آهيون ۽ ڪيترا ٻيرا نوان ڪرم جمع ڪندا آهيون، جن کي پوکڻ لاءِ وري جنم وٺڻو پوندو آهي. جيڪي ننڍي عمر ۾ مري ويندا

جو اهو مطلب ناهي ته اسين پنهنجو انساني فرض پورو نه ڪريون
 شڪتيءَ انوسار انهنجي جيتري گهڻي ۾ گهڻي مدد ڪري سگهون
 ڪريون. پر مدد ڪرڻ وقت، انهنجي موھ ۾ ڦاسجڻ نه گهرجي.

س - ۴۱۳. جيئن ته پنهنجا ٻار وغيره، جيڪي جنم کان ئي
 ڪيترين بيمارين دماغي خرابيءَ وغيره سان پيدا ٿين ٿا، انهن کي
 تعليم ڏيڻ جي ڪوشش ڪرڻ، ڇا انهنجي ڪرمن ۾ داخل ڏيڻ ٿيندو؟
 ڇا انهنجي مدد ڪرڻ گهرجي يا نه؟

ج - ڪرمن ۾ داخل ڏيڻ جو ته سوال ئي نٿو اٿي. ماما جو فرض
 آهي ته ٻار کي نيڪ رکي، انهيءَ کي دنيا ۾ زندگي گذارڻ جو مناسب
 طريقو سيکاري. دراصل جيڪڏهن ٻار کي صحيح ۽ غلط جو فرق
 سيکاريو نٿو وڃي ته اهو فرض نباهڻ ڪونهي. جڏهن ماما پنهنجي پوري
 ڪوشش ڪندي، پنهنجو فرض ادا ڪري ٿي ۽ باقي سڀ ڪجهه ڪرمن
 تي ڇڏي ڏئي ٿي ته ڪرم پنهنجو ڪم خود بخود ڪن ٿا. ٻارن کي
 پنهنجي سرڻر کي ٻي دسيءَ جي باري ۾ ٻڌائڻ يا زندگي گذارڻ جي صحيح
 مارگ جي باري ۾ ٻڌائڻ ۽ هر قسم جي مدد ڪرڻ ڪرمن ۾ داخل اندازي
 ڪرڻ ڪونهي. انهن کي سنو نيڪ ٻار يا ناگرڪ بڻائڻ، صحيح زندگي
 گذارڻ لائق بڻائڻ لاءِ پوري ڪوشش ڪرڻ گهرجي. سڀ ڪجهه
 ڪرڻ بعد جيڪي ڪجهه انهيءَ تي گذري ٿو، انهيءَ کي انهنجي
 ڪرمن جو ڦل سمجهڻ گهرجي. پر اسين پنهنجي پيپرواهيءَ کي ڪرمن
 جو بهانو ڏئي، راجب ٺهرائي نٿا سگهون. اهڙي ويچار ڌارا نه رکڻ
 گهرجي. دراصل انهنجي مدد نه ڪرڻ، انهن کي نيڪ تعليم نه
 ڏيڻ، انهنجي ڪرمن ۾ داخل ڏيڻ آهي. اسين عمر ۽ ٻيو انوسار گهڻو
 ڪجهه سکي چڪا آهن ۽ انهيءَ ٻيو يا آزمودي جو فائدو انهن کي
 پهچائڻ اسانجو فرض آهي. انهيءَ فرض جي بجاوري ڪرڻ ۾ ڪڏهن
 سخت وهڻوار به ڪرڻو پوندو آهي.

س - ۴۱۴. مهاراج جي، جيڪڏهن ڪنهنجي عمر تمام گهٽ هجي
 ته ڇا انهيءَ کي وري جنم وٺڻو پوندو؟ ڪنهنجي عمر اتري گهٽ

ٻڌڻ جو اثر آهي. اسانکي ڦل نه ٻڌڻ، ڀاڱو ۽ مالڪي ڇڏي ڏيڻ
گهرجي. پر ڪوشش پنهنجي طرفان پوري ڪرڻ گهرجي.

س - ۴۱۱. ڪرمن جو به اثر ٿيندو آهي. ماڻهو اڪثر اهڙي وقت
ڪرمن جي چڪاڻ جي ڳالهه ڪندا آهن، جڏهن ڪا ڳالهه انهن کي
پسند نه هوندي آهي يا تمام گهڻي پسند هوندي آهي؟

ج - ڪيتريون ڳالهيون اسين پنهنجي ڪمزوريءَ کي صحيح ثابت
ڪرڻ لاءِ چوندا آهيون، پنهنجي طرفان ڪوشش ۽ محنت نه ڪرڻ
لاءِ ڪنهن بهاني بڻائڻ لاءِ چوندا آهيون ته اهو مناسب ڪونهي.

س - ۴۱۲. ڪو منس ٻين لاءِ ڪيتري حد تائين جوابدار آهي،
جيئن هڪ ٻئي يا هڪ ٻئي جي روپ ۾؟ هُو ڪنهن منس جي مانع
بيماريءَ لاءِ ڪيتري قدر جوابدار آهي؟ ٻئيءَ يا ٻار لاءِ ڪيستائين؟
ڇا جن ماڻهن سان هُو رهي ٿو، انهنجي بيماريءَ لاءِ به هُو جوابدار آهي
۽ انهنجي بيماريءَ لاءِ هنکي ڪرمن جو حساب چڪاڻو ٿيندو؟

ج - اسانکي ٻئي، ٻي، دوست، سڀنيءَ جي روپ ۾ نه صرف
پنهنجي فرض موجب ٻين جي گهڻي ۾ گهڻي مدد ڪرڻ گهرجي. پر
من ۾ انهيءَ باري ۾ سوچ ويچار نه ڪرڻ گهرجي. هرڪو کي پنهنجن
ڪرمن جو ڦل پوکڻو آهي. نه توهين ڪنهنجي لاءِ ذميوار آهيو، نه
ڪو ٻيو توهان لاءِ. هر هڪ پنهنجي لاءِ خود جوابدار آهي.

جيترو جيترو اسانجو ڪنهن سان سڀندڙ آهي، اوترو ئي انهيءَ لاءِ
اسانجي جوابداري آهي، اوترو ئي فرض آهي. جيئن حالت ۾ مالڪ
اسانکي سنسار ۾ رکيو آهي، انهيءَ ۾ رهندي ٻئي، ٻئي، دوست،
ڀاءُ، سڀندي يا مت مائٽ جي نالي انوسار پنهنجي فرض پوري ڪرڻ
جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پر انهنجي عوڻ ۾ نه ڦاسڻ گهرجي ڇو ته
آخر شبد اڀياس دواران انهنجي ٻنڌڻ کان مڪمل ٿيندو آهي. انهنجي
عوڻ ۾ ڦاسجڻو ڪونهي، جڏهن توهين انهنجي عوڻ ۾ نه ڦاسندا ته
ڇاهي انهنکي ڪيترو به سر ٻوڪ يا مانع ڪشت هوندو، توهان ئي ان
نه ٿيندو ڇو ته انهنکي پنهنجن ڪرمن جو ڦل خود پوکڻو آهي. انهيءَ

اهي اڃا تون جيڪي هر روز پيدا ٿين ٿيون ۽ جيڪي هن زندگيءَ ۾ پوريون نٿيون ٿي سگهن، انهنجي آبهتيءَ لاءِ اسانکي وري جنم وٺڻو پوي ٿو. اسانجو ڪنهن ديس سان گذريل جنم جي ڪرم جو سمنڊ ٿي سگهي ٿو يا انهيءَ ديس ۾ جنم وٺڻ جون آڌوريون اڃا تون به ٿي سگهن ٿيون.

دس - ۱۴۰۹. مهاراج جي، اهو معلوم آهي ته ڪوبه مؤت اڃانڪه يا حادثي طور نٿو ٿئي يعني اڪال مؤت نٿو ٿئي پر ڇا توهين ٻڌائيندا ته جڏهن ڪنهن هوائي جهاز جي حادثي ۾ سڀئي ماڻهن جو گڏ مؤت ٿئي ٿو ته انهيءَ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

ج - سڀ ڪجهه پراڻو انوسار ٿئي ٿو. جيستائين پراڻو ۾ لڪيل آهي، اسين زندهه آهيون. ان بعد اسانکي هيءُ سڀ ڇڏڻو پوي ٿو ڇاڪاڻ ته مؤت قدرتي طور اچي، حادثي دوران ٿئي، اسپتال ۾ ٿئي يا ڪنهن ٻئي طريقي سان ٿئي. جيتري عمر رهڻو آهي، اها پوري ڪرڻ بعد اسين زندهه نٿا رهي سگهون.

دس - ۱۴۱۰. ڪرم ڪرڻ جو مطلب ئي پنهنجي طرفان سوچ ويچار ڪري، پنهنجو پاڻ کي آزاد سمجهي ڪرم ڪرڻ سان آهي. پر ڪهڙو فرق ٿو پوي ته جيڪي ڪجهه ٿي رهيو آهي، اهو پراڻو جي اٽل سبب ٿي رهيو آهي يا نه. جڏهن منهن کي ڪرم ڪرڻا ٿي ٿيون ٿا ته انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته هنجي پراڻو يا پاڻ ۾ ڇا آهي؟

ج - اسانکي پنهنجي طرفان پوري وڌيڪ، سٺي هڙدي سان، ليڪ نيت يا اڃا سان، پوري ڪوشش سان ڪرم ڪرڻ گهرجي باقي ڦل پراڻو تي ڇڏڻ گهرجي. ڦل يا نتيجو اسانجي هٿ ۾ ڪونهي اهو مالڪ جي هٿ ۾ آهي. موجوده حالت انوسار اسانکي پنهنجي طرفان پوري ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پر ڪڏهن ڪڏهن سڃاڻي ٿي سان ڪوشش ڪندي به اسانکي اهو ڦل پراڻو نه ٿيندو آهي، جيڪو ڪنهن ٻئي منهن ۾. راجي ڪوشش ڪرڻ سان پراڻو ئي ويندو آهي. اتي

جيڪو ٻوڪيو آهي اهو ئي اسين لڳي رهيا آهيون ۽ انهيءَ جا اسين
 حقدار آهيون، انهيءَ ڪري اسان کي اهڙن ڪرمن جو بهج ٻوڪڻ کپي،
 جنهن ڦل پوکڻ جا اسين طلبگار آهيون.

س - ۴۰۷. ڪيترن ماڻهن کي جنم کان ئي ڪيترن شين کان نڪرڻ
 هوندي آهي؟ مون کي خود بنا آزمائش جي ڪيترن شين سان دلچسپي
 نه هئي، انهنجي استعمال ڪرڻ کانسواءِ، ننڍي عمر ۾ ئي انهن کان
 نهي رهيس؟

ج - انهيءَ کي ڪرمن جو ڦل، ڪرمن جو اثر، ڪرمن موجب
 سڀيڻ ڇڻجي ٿو. ڪڏهن ڪڏهن اسين اهڙن ماڻهن سان گڏجندا آهيون
 جيڪي بنا ڪنهن سبب جي ازخود سٺا لڳندا آهن ۽ ڪڏهن ڪڏهن
 وري اهڙا ماڻهو به ملندا آهن جي بنا ڪنهن ڪارڻ وٺندا ئي ڪونهن.
 اهو سڀ ڪجهه ڪرمن سبب آهي. ڪڏهن ڪڏهن جذبات ۾ اچي،
 بنا ڪنهن مقصد يا مراد جي اهڙا ڪم ڪري رهندا آهيون جن جي
 ڪارڻ سمجهڻ جي ڪوشش ڪندي به ڪو ڪارڻ ئي نه ملندو آهي.
 ۽ تنهن هوندي به اسين ڪندا آهيون. اهڙين ڳالهين کي ڪرمن جو
 سڀيڻ يا اڳين گذريل جنمن جي ڪرمن انوسار رستن نالن جي آڌار
 تي سمجهڻ ۽ سمجهائڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون.

س - ۴۰۸. جيڪڏهن بنا ڪنهن ڪارڻ ڪنهن دٻس لاءِ من
 موھ يا ڪشش هجي، جتي ڪڏهن وبا ئي نه هجيون ته ڇا اهو
 آهي ته گذريل جنم ۾ اسان انهيءَ دٻس ۾ جنم ورتو هوندو؟

ج - ٻا نه انهيءَ دٻس ۾ جنم ٿيو هوندو يا انهيءَ دٻس کي هڪ
 آدرش دٻس سمجهي، ان ۾ جنم وٺڻ جي خواهان کي اڃا رهي هوندي.
 ڪيترائي ماڻهو دنياوي ٻڌارڻن، ڌن دولت جا ابترا نه، خواهشمند
 هوندا آهن، جو انهن کي انهن ماڻهن سان حسد ساڙ هوندو آهي جن کي
 اهي ٻڌارڻ هوندا آهن. انهن ٻڌارڻن جي پراپتيءَ جي ترڻ يا
 ڪشش، قدرتي طور انهن ماڻهن کي انهيءَ آستان تي وٺي وڃڻ جو
 ڪارڻ ٿي سگهي ٿي. اسان کي ڪرمن سبب ئي جنم مليو آهي ۽

جھڪندڙن خراب ڪرمن جو ڦل پوکيندي ورتنداسين يا ڏکي ٿينداسين
 نه خيال سندس ۾ ٿيندڙي ويندو. اسين ڪڏهن به ٻڃڻ سمجهڻ تي نه
 ڪري سگهنداسين. پوءِ ٻڃڻ ڪهڙي وقت ڪيو جو نه ڏک سک نه
 سدائين هن سرور سان آهن ٿي. انهيءَ ڪري سنت ميانما سمجهائين ٿا
 ته چاهي سنن ڪرمن جو ڦل ماڻيندا هجو يا خراب ڪرم جو ڦل پوکيندا
 هجو ته به پنهنجو خيال هميشه مالڪ ۾ رکڻ گهرجي. انهيءَ کي پاڻو
 مڃڻ يا پاڻي ۾ رهڻ چيو ويندو آهي. اسانکي پنهنجو پاڻ کي مالڪ
 جي حڪم، مالڪ جي پاڻي ۾ رکڻو آهي. پنهنجو پاڻ کي بنا ڪنهن
 شرط جي، انهيءَ جي اڀڻ ڪرڻو آهي.

سنن ۽ خراب ڪرمن جو ڦل ته پوکڻو ئي پري ٿو پر مان توهانکي
 وشواس ڏيان ٿو ته ٻڃڻ سمجهڻ سان اسان ۾ ابتر ٿي سگهي ٿي
 ويندي جو اسان تي انهن ڪرمن جو اثر ٿي نه ٿيندو. اسانجو خيال
 ان کان گهڻو مٿي ٿي ويندو آهي ۽ اسين ڪل خوشيءَ سان ٻڃڻ سمجهڻ
 مدد سان انهن جو قرض يا حساب چڪائيندا آهيون. ڪيترا دنيا
 ۾ پنهنجي دٻا مٿس سان ڪرم جي بوج ۾ ڪڇ رعابت ڪندو
 معاف ڪندو آهي. انهيءَ ڪري شپ ۽ اشپ ڪرم جو ڦل
 ۽ ڏکڻ کي منهن ڏيندي ڪڏهن به پوڻيان يا ٿراس نه ٿين
 اڪه اهڙو وقت ٻڃڻ سمجهڻ لاءِ نهايت موافق آهي. ان حالت
 ۾ ڏيان ٿو ته ٻڃڻ گهرجي. جيئن انهن ڪرمن جو
 ۽ اسين وري پنهنجو پاڻ کي سنڀالي منهن

مونکي توهانجي انهن وچن سان نهايت
 ”اسانکي اهو ئي ڪڇ ملي ٿو، جنهنجا

ڏيار آهيون اهو ئي اسانکي ملي ٿو“
 ۽ ته اسان گذريل جنمن ۾ ڪرم جو
 جو ڦل اسانکي اڄ ملي رهيو آهي.

دک ئي مليا هجن ۽ ڪڏهن سکه جو ساهه کنيو ئي نه هجي. هيءُ سنار ڪرم ۽ ٻيوهي آهي جتي اسانکي شپ ۽ اشپ، ٻيوهي قسم جي ڪرم جو ڦل پوکڻو آهي. اسين هن سنار ۾ آهيون ان لاءِ اسانکي ٻيوهجي خراب ڪرم جو حساب به ڇڪاڻو پوي ٿو، اهوئي دک يا ڪشت آهي.

مون ڪيترا ئي ڀيرا چيو آهي ته سنس هن سنار کي سکن جي نگرِي يا سرڳ بڻائڻ لاءِ ٺاڻا آهن. هو ته هن سکه دک، ٻج ٻاٻ، خوشي غمي، اميري غريبيءَ جي دنيا کان هميشه لاءِ ڇڏائڻ لاءِ اچن ٿا. انهنجي اچڻ جو مقصد صرف اسانکي واپس ٻرماٿا رت وٺي وڃي ملائڻ جو هوندو آهي. اسين چاهي ڪيتري به ڪوشش ڪريون، ڪڏهن به سنار جا مسئلا حل ڪرڻ ۾ ڪامياب نه ٿي سگهوناسين. ٻر سنس اسانکي مالڪ جي پگڙيءَ جو اهڙو طريقو اهڙي جڳهه ۾ مهيا ٿي ٿا، جنهن تي هلي، اسانجو خيال ئي دکن سکن جي مسئلن کان مٿي ٿي وڃي ٿو. اسين ڪڏهن به سنار جي دک روپي ڪمڊن کي هٿان ۾ سڦل ٺا ٿي سگهون. ٻر جيڪڏهن ٻرون ۾ مضبوط ٻوٽ ٻاٻو ته ڪندا اسانجي ٻرون تي ڪوبه اثر ئي نه ڪندا. سنس اسانکي اچڻ روپي هڪ اهڙو هٿيار ڏين ٿا جو سنار جي دکن سکن جو اسان تي اثر ٿي نٿو ٿئي. اسين اهڙي اوستا ٿي پوئجي وڃون ٿا جو نه، دک اسان کي دڪي ڪري ٿو، نه سکه ئي سکي ڪري ٿو. اعليٰ سکه ٿڌهن ملندو آهي جڏهن واپس وڃي مالڪ سان ميلاپ ڪريون ٿا، جيئن هن دنيا ۾ ويٺا آهيون، لاهيون ڇاڙهيون نه رهنديون ٿي. ڪڏهن اُهو نه ڪڏهن غريب ٿينداسين، ڪڏهن خوش نه ڪڏهن رنج رهنداسين. ٻر اسانکي ٻر نشان نه ٿيڻ گهرجي. انهيءَ ڪري سنس اسانکي مالڪ جي ڪرم يا پاڻي ۾ رهڻ لاءِ اُپديش ڪن ٿا.

مالڪ جو پاڻو ڇا آهي؟ ٻيوهجن ڪرم جو ڦل هفت سان خوشي خوشيءَ سان پوکيندي اچن سمون ڪرڻ ٿي مالڪ جي پاڻي ۾ رهڻ آهي. هنجي پاڻي ۾ رهڻ جو ضروري آهي؟ جيڪڏهن اسين ستن ڪرم سبب پوکڻ ۾ مسٽ ٿي وينداسين ته مالڪ کي ڀاڄي وينداسين.

س - ۴۰۴. ڇا اسين خراب ڪرڻ لاءِ جوابدار آهيون؟

ج - هڪ درشتيءَ کان جيڪڏهن ڏٺو وڃي ته اسين جوابدار آهيون. ڇو ته اسان کي انهن جو ڦل پوکڻو پوي ٿو. پر مائٽا اسان کان اهڙا ڪرم نٿو ڪرائي، اسانجو پنهنجو من، اسان کان اهڙا ڪرم ڪرائي ٿو. بائيبل ۾ به آيو آهي ته جيڪو پوکيو اهو لڳو. ڪڙمي جيڪي ڪجهه پوکيندو آهي، اهو ئي فصل لڳندو آهي. جيڪڏهن مڇ پوکيندو ته مڇ ملندس، جيڪڏهن اُن جو وڻ پوکيندو ته اُن جو کاڌو جو حقدار ٿيندو. هيءُ سمورو سنسار ڪرم پيو آهي. ڪرڻ سنڌو ڪيٽ آهي. جهڙو جهڙو ڪرم ڪريون ٿا، جيڪو جيڪو پڇ پوکيون ٿا، انهي جو ڦل پوکڻ لاءِ اسان کي هتي واپس اچڻو پوي ٿو.

س - ۴۰۵. دڪ، غريبي، بيماري ڪشت ۽ بدقسمتيءَ جو ڪهڙو فائدو آهي؟

ج - سڄي دنيا ڏکڻ مصيبتن، ڪشڻ ۽ بيمارين سان پوري پئي آهي. تنهنڪري هتي ڪڏهن به دائمي سچو سک پراپت ٿي نٿو سگهي. دراصل منس سرور، جنهن کي نوراني پي دهر، اشرف ال مفاخرات، سرشتيءَ جو سرور چئجي ٿو، مٺي ئي اُن وقت ٿو ڇڏهن شپ ڪرم ۽ اُشپ ڪرم گڏ ٿين ٿا. جيڪڏهن اسانجا صرف اُشپ ڪرم هجن ها ته اسين نورڳن ۾ پيا هجن ها جيڪڏهن صرف شپ يا نيڪ ڪرم هجن ها ته اسين سورڳن ۾ هجن ها. پڇ ۽ پاپ، نيڪ ۽ بد ڪرم گڏ ٿيندا آهن، تڏهن ئي منس سرور ملندو آهي. پڇن ۽ پاپن جي گڏ ٿيڻ تي ئي هيءَ منس دهر مٺي آهي، هن سرور ۾ رهي انهي قسم جي ڪرڻ جو حساب چڪائڻو آهي.

ڪڇ ماڻهن پڇ وڌيڪ ڪيا آهن تنهنڪري سڄي وڌيڪ ۽ ٿورا دڪي نظر اچن ٿا ۽ ڪڇ ماڻهن جي پاپن جو بوج وڌيڪ آهي تنهنڪري وڌيڪ دڪي ۽ سڄي گهٽ ڏسڻ ۾ اچن ٿا. پر دڪ ۽ سک ته هر ڪنهن کي مٺي ئي ٿو. سنسار ۾ اهڙو ڪوبه منس ڪونهي، جنهن کي صرف سک نه پر اُپت ٿيو هجي ۽ دڪ ڏٺا ئي نه هجن يا هن کي صرف

حالتن ۽ وائارون کي ساهيون رکندي به ڪڇ آزادي آهي، جهڙوڪ صحيح استعمال سان ڪرڻو آهي. اسين اهو نٿا چئي سگهون ته اسين پوري طرح آزاد آهيون ڇو ته اسانجي سوچ ويچار تي به ڪيترين ڳالهين جو اثر پوي ٿو. انهن ۾ جنم، ڪرم، هڪ ٻئي سان سڀڻو، خاص ڏيس ۽ خاص حالتن ۾ پيدا ٿيڻ ۽ انهيءَ سبب خاص طريقي جي توليد پراپت ڪرڻ جا ڪارڻ به اچي وڃن ٿا. انهن سڀني ڳالهين جو اسانجي ويچارن اسانجي ويچارڌارا تي اثر پوي ٿو. اسين اهو نٿا چئي سگهون ته اسين پوري طرح آزاد آهيون.

س - ۴۰۳. مهاراج جي، اڃا جي باري ۾ توهن ڪڇ پيو به. ٻڌائيندا؟ اها ڪيئن خبر پوي ته جيڪي ڪجهه اسين ڪري رهيا آهيون، اهو اسين پنهنجيءَ اڃا سان ڪري رهيا آهيون يا اهو ڪرم جو ڦل آهي؟ جڏهن اسين پنهنجي مرضيءَ يا اڃا سان ڪڇ ڪندا آهيون ته ڇا اهي اهڙا ڪرم آهن، جن کي ڪرڻ لاءِ اسين مجبور آهيون؟

ج - اسين اهڙي طرح سوچي ٿي نٿا سگهون ته اسان کي پنهنجن انهن ڪرمن انوسار ئي ڪرم ڪرڻو آهي. اسان کي پنهنجن گذريل جنمن جي ڪرم يا پراڻن جو ڳيان ڪونهي. اسان کي پنهنجي طرفان پوري ايمانداريءَ سان، سڄي هڙدي سان ڪوشش ڪرڻ گهرجي ۽ ڦل مالڪ جي مڙج يا پاڻي تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه اسانجي مرضيءَ مطابق نٿي ٿئي ته اهو سمجهڻ گهرجي ته مالڪ جي رضا اعاليٰ هئي. هنجي پاڻي يا رضا ۾ راضي رهڻ گهرجي. پنهنجي ڪهڙي به ڪرم کي انهن چئي ثابت ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي ته ڪرم ۾ اهڙي طرح لڪيل هو. اسان لاءِ اهو معلوم ڪرڻ مشڪل آهي ته ڪرم مطابق، اسان لاءِ ڪهڙي ڳالهه ٺيڪ آهي. انهيءَ ڳالهه جو بندوبست، اسانجا ڪرم خود ئي ڪندا ته اسانجو فيصلو انهيءَ انوسار ئي هجي. اسان کي ايتري ڇڏ ڄاڻ ۾ پوڻ جي ضرورت ڪونهي ته اسانجا ڪرم اهي آهن يا نه. اسانجا ويچار ۽ ڪارڻ پنهنجي پاڻيءَ جي ڪرم انوسار ئي ويندا آهن.

ڪوشش ڪندو رهڻ گهرجي. اهڙي طرح اسان کي انهيءَ صاحب جي حڪم ۾ رهي، هن جون نيڪ ڪمنٽليونون بطبع ڇپائي.

س - ۴۰۲. اسانجي پنهنجي آزاد لڳا جو اسان تي ڪيترو اثر ٿئي ٿو؟ ڇا اها اسان کي گرم ڪرڻ لاءِ مجبور ڪري ٿي؟

ج - جيڪڏهن اسين مٿي کان هيٺ تائين هڪ ڪلي درستيءَ سان ڏسنداسين ته ڪا به آزاد لڳا ڏسڻ ۾ نه ايندي. مثال طور اهو اسانجي وس ۾ نه آهي ته امريڪا ۾ جنم وٺون. ڪنهن خاص ڀرپور، خاص وائورڊ ۾ جنم وٺون. انهن سڀني ڳالهين جو اسانجي سوچ وڃي ٿو. ائين ٿئي ٿو. انهيءَ سان اسانجو من بڻيو آهي، جيڪو هينئر خاص طريقي سان سوچڻ جو عادي ٿي ويو آهي. ڇو ته هيءُ هڪ خاص وائورڊ يا حالتن جي پيدائش آهي. پنهنجي طرفان اسين اهو ئي چوندا آهيون ته اهو منهنجو پنهنجو فيصلو آهي. منهنجي آزاد لڳا آهي، پر اسين اهي ڳالهيون ڀليجي ويندا آهيون جن اسان کي اهڙي طرح سوچڻ فيصلي ڪرڻ لاءِ مجبور ڪيو. ڇا توهين منهنجي ڳالهه سمجهي ويا؟ سمجهو ڪنهن منش کي خاص قسم جي تعليم، حالتون وائورڊ ۽ ڀرپور نه ملي ته انهيءَ جي سوچڻ جو ڍنگ، ٻئي قسم جي وائورڊ ۽ حالتن واري منش جي سوچڻ جي ڍنگ کان بلڪل الڳ هوندو. اهڙي طرح ٻئي چئي سگهون ٿا ته اسين آزاد آهيون، پر دراصل پنهنجي کي ئي آزادي ڪونهي. ڇو ته حالتن يا وائورڊ، جيڪي هينئر وس کان ٻاهر آهن، هنکي جدا جدا طريقي سان سوچڻ لاءِ مجبور ڪيو آهي.

توهين امريڪا ۾ پيدا ٿيا آهيو، ٻئي منش روس ۾ جنم ورتو آهي. توهين هڪ وائورڊ ۾ سوچو ٿا ۽ هُو الڳ حالتن ۾ سوچي ٿو. ٻئي چيو ٿا ته اسين سوچڻ لاءِ آزاد آهيون پر جيڪڏهن توهين اتي وڃي جنم ورتو ۽ هُو هتي اچي پيدا ٿئي ته توهان ٻنهي جا وڃي پهرين جهڙا نه رهندا، هڪ جهڙا نه رهندا. اهي حالتن ۽ وائورڊ انوسار بدلي ويندا. اهڙي طرح وصال درستيءَ سان ڏسڻ تي، ڪوبه منش ڪجهه پهرين ئي نرڻ ٿيل آهي. پر محدود درستيءَ تي نظر ڪندي، ڪڇ آزادي ڏسڻ ۾ اچي ٿي.

يا ڪهنجي هٿيا ڪندو ته چاهي هو ڪوشش نه به ڪري، تڏهن به
هو اهو سڀ ڪجهه ٻڌي ويندو؟

ج - جيڪڏهن هنجي ڀاڳ ۾ ڊاڪٽر ٻڌڻ لکيل آهي ته هو از خود
اهڙي طرح هلندو جيئن هو ڊاڪٽر ٻڌڻي وڃي نه ته هو ڪڏهن ڊاڪٽر
ٻڌڻي ئي نه سگهندو. اسان کي پنهنجي تڻ ٻڌڻيءَ انوسار جيڪو
مناسب لڳي، ڪندو رهڻ گهرجي. پر ٿيندو اهو ئي جيڪي ٿيندو
آهي. جيڪا ڳالهه اسانجي ڀاڳ ۾ لکيل آهي، انهيءَ کي ٿيڻ ئي آهي.
انهيءَ ڪري اسين ائين سوچي ئي نٿا سگهون ته جيڪي ٿيندو ئي
آهي، ان لاءِ ڪوشش ٿي ڇو ڪجي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه ڀاڳ ۾ لکيل
آهي ته سوچڻ جو ڀنگ به قدرتي طور اهڙو ئي ٿي ويندو. اسان کي
پنهنجي طرفان هر حالت ۾ پورو ادم ڪرڻ گهرجي پوءِ جيڪا مالڪ
جي مرضي. اسين پنهنجو پاڻ کي بيڏو هي نٿا چئي سگهون ته اسان
ڪڇ نه ڪيو، جيڪي ڪجهه ڪيو آهي، مالڪ ئي ڪيو آهي. دراصل
اهو من جو ڏوڪو آهي. مالڪ جي ڀاڱي تي هلا لاءِ، انهيءَ جي آڳيا
مڃي ٻوندي آهي، انهيءَ جي شرط وٺي ٻوندي آهي. اهو تڏهن
ٿي سگهي ٿو جڏهن من وس ۾ هجي ۽ من اسانجو ئي وڃي، ڇو ته
اسين صرف اهو ئي مالڪ کي اربڻ ڪري سگهون ٿا، جيڪو اسانجو
پنهنجو هجي. جيئن اهو يا هومع اڃا آهي، پنهنجي طرفان ٻوري
طرح سچيت رهڻ گهرجي، سنڀالي هلا گهرجي، پر ٿيندو اهو ئي جيڪو
مالڪ کي منظور آهي.

اسين ڪنيتلين ماتر آهيون ۽ اسانجي ڏور مالڪ اسانجن ڪرم
انوسار هلائي ٿو. ٻهٽل آتمائون ۽ عام رواجي منش سڀ ساڳي طرح
لڳي رهيا آهن. فرق صرف ايترو آهي ته ٻهٽل آتمائن کي ڳيان آهي
ته مالڪ جي هٿ ۾ ڏور آهي، هو ئي هلائي رهيو آهي ۽ آڳياڻي
آتمائون اهو سمجهن ٿيون ته سڀ ڪجهه سندن ڏٺارن ڪيل ئي رهيو
آهي. انهيءَ ڪري سندس ۾ نرمهي ٿي ڪرم ڪرڻ گهرجي ۽ اهو
سمجهي هلا گهرجي ته اسانجي ڏور مالڪ جي هٿ ۾ آهي ۽ جيڪا
مالڪ جي مرضي هوندي اهو اُرس ٿيندو. پر پنهنجي طرفان ٻوري

جو ڦل اڄ پوکي رهيا آهيون، انهيءَ کي پاڻي يا ٻراڻو ڪرڻ چئون ٿا. جيڪي ڪجهه اسان گذريل جنم ۾ پوکيو آهي، انهيءَ مان ڪڇ اسين پوکي رهيا آهيون. اهو پاڻي بدلي نٿو سگهجي. ٻراڻو ڪرڻ اهو آهي جنهن کي توهين جنم وقت گڏ ڪڍي آيا آهيو ۽ جنهن کي هن جنم ۾ پوکڻو آهي. تون ڪرڻ ڪوڻ جي به ڪڇ آزادي آهي. اهڙي طرح هڪ جنم ۾ ڪيل سڀ ڪم ايندڙ جنم ۾ پوکي نٿا سگهجن ۽ هر هڪ جنم جا انيڪ ڪم پوکڻ کانسواءِ رهجي ويندا آهن، جن کي سنڃت ڪرڻ چٽي ٿو. جيئن انهن ٽنهي قسم جي ڪرمن جو حساب پوري طرح نٿو چڪائجي، تيئن آتما پرماتما ۾ ٺهي سمائجي سگهي.

پاڻي يا پاڙيءَ کي هن جنم ۾ ضرور پوکڻو پوي ٿو انهيءَ ڪري سميت، انهيءَ کي مالڪ جو پاڻو هجي، پوکڻ جو آپديش ڏين ٿا. مالڪ جي پاڻي جو اهو مطالب ناهي ته ان خود پنهنجيءَ لاءِ سان اسانجي زندگيءَ ۾ پوکڻ لاءِ ڪڇ ڄاڻيون لکيون آهن. اهو اسانجو پنهنجو ئي بهرو ڪيل ڪرڻ جو ڦل آهي جيڪو اڄ اسان کي ملي رهيو آهي. اهو ئي اسانجو پاڻي، ٻراڻو يا پاڙي آهي.

س - ۴۰۰. ڇا ڪنهنجي ڪرڻ کي بدلڻ ممڪن آهي؟

ج - ٻراڻو ڪرڻ کي نٿو بدلي سگهجي. ڇو ته اهو اسانجو پاڻي آهي ۽ انهن سمن دوران اسين انهيءَ کان ايترو مٿي ٿي سگهون ٿا جو اسان تي انهيءَ پاڻي جو، ڪرڻ جو اثر نٿو ٿئي. انهن کي خوشي خوشيءَ سان پوکيون ٿا، اسين پريشان نٿا ٿيون. جڏهن مالڪ جي پڳتيءَ نام جي ڪمائي ڪجي ٿي، جڏهن هردو پرماتما جي پريم پيار سان پوکڻو رهي ٿو ته سهارو ڪي ئي تون ڪرڻ جو ٻج نٿو پوکجي. جن کي پوکڻ لاءِ وري سنسار ۾ اچڻو پوي. سنڃت ڪرڻ جو پندار صرف نام يا شبد جي ڪمائيءَ سان ئي سمجهڻ ٿي سگهي ٿو.

س - ۴۰۱. منهنجو اصلي مطالب اهو هو ته ڇا منهنجي سڀ ڪجهه پاڻي تي ڇڏڻ گهرجي ۽ کيس ڪڇ به نه ڪرڻ گهرجي؟ مثال طور جيڪڏهن ڪنهنجي قسم ۾ لکيل آهي ته هو ڊاڪٽر يا لائينر بڻجن

جيتري قدر ڪريمان ڪرڻ جو تعلق آهي. جڏهن اسين هر روز
 ڀڄڻ سمون ڪريون ٿا ته پنهنجو مقصد، منزل اکين جي سامهون
 رهي ٿو اسين نام جي ڪمائي ڪري، نج گهر جو مارڪ طء ڪرڻ
 جي ڪوشش ڪريون ٿا، سنڀال ۽ سنڀال ٿي ڏسون ٿا، سميت جي اصولن
 تي محڪم رهون ٿا ته سڀاويڪ طور نئون ڪرڻ جو ڀڄڻ نٿا ڀوڳيون
 يعني ڪريمان ڪرڻ يا نئون ڪرڻ جو سلسلو سمايت ٿي وڃي ٿو.

سنڀال ڪرڻ جو پندار صرف نام جي ڪمائيءَ سان سمايت ٿي
 سگهي ٿو. جڏهن شيد سان چڙي، من ٻاهر، توڙي ۽ پنهنجي اصلي
 گهر ڀڄي ٿو ته آتما، هندي چيني مان مڪت ٿي ٿي ۽ ڪرڻ جا
 ٻڌڻ ٿي اٿن ٿي وڃن ٿا، اهي سمايت ٿي وڃن ٿا. انهيءَ کانپوءِ ئي
 آتما، ٻرواٽا سان ميلاپ ڪري سگهڻ ۾ سمرت ٿيندي آهي.

ڀاڳ، ٻرواٽ ڪرڻ جو ئي نالو آهي. جيڪي ڪجهه اسان ٻيون
 ڀوڳيو آهي، اڄ لڙي رهيا آهيون ۽ مستقبل لاءِ نئين ڀڄڻ جي ڀوڳڻ جي
 آزادي آهي. اسانکي اها خبر نه ٻوندي آهي ته اسين گذريل جنمن جا
 ڪم ڀوڳي رهيا آهيون يا نئون ڀڄڻ ڀوڳي رهيا آهيون. پنهنجي
 پنهنجي ٻڌي ۽ لياقت موجب سڀ کان سٺا ڪم ڪرڻ جي ڪوشش
 ڪرڻ گهرجي. سڀ ۾ سٺا ڪم ڪرڻ تي به جيڪڏهن ڪا ٻي
 مرضي ۽ مطابق نٿي ٿئي ته انهيءَ کي ڀاڳ، قسمت سمجهڻ گهرجي.
 استول جڳت ۾، باڪل خبر نه ٻوندي آهي ته اسين جيڪي ڪم
 ڪري رهيا آهيون، اهي اسانجي ڀاڳ ۾ هئا يا نئون ڀڄڻ ڀوڳي رهيا
 آهيون. سڀس دل ڪنول ۽ ٻين ٻين روحاني منزل ٻار ڪرڻ بعد اهو
 گمان حاصل ٿئي ٿو ته ڪهڙو ڪم اسانجي ٻرواٽ ٿئي ۽ ڪهڙو ڪم
 نئين سر ڪري رهيا آهيون. اسين گذريل جنم ۾ بڻال ڀڄڻ نه ڀوڳي
 رهيا آهيون ۽ ايندڙ جنم جو ڀاڳ نه بڻال ڀڄڻ رهيا آهيون.

س - ۳۹۹. ڇا هن زندگيءَ ۾ سڀ ڪجهه ٻيون ڀڄڻ ٿيل آهي؟

ج - اهو سوال به ٻيون سوال ڇڏو ٿي آهي. اسان سمجهون
 ٻرواٽ ۽ ڪريمان ٽن قسمن جا ڪم آهن. گذريل جنمن جي ڪرڻ

پاڳ، ڪرم، انوسار سنڀلڻ، ڪم ڪرڻ جي آزادي

موهن، آواگون، ڏک، دان، مدد، پين جي ۽ پنهنجي.

دس - ۱۹۸۰. ڇا، اهو سچ آهي ته جيڪي ڪجهه اسانجي پاڳ ۾ آهي،
جيڪي ٿيو آهي ۽ جيڪي ٿيڻو آهي، اهو سڀ ڪجهه پهرين ئي لکجي
ڇڪو آهي؟ ڇا اهو اسانجي اڳين ڪرم جو ڦل آهي؟

ج - پهرين مان توهانجي پهرئين سوال کي ڪٿان ٿو. پاڳ يا قسمت
ڇا آهي؟ پاڳ اهو آهي، جنهن انوسار اسين پيدا ٿيا آهيون ۽ جنهن
کي هن جنم ۾ پوڳڻو آهي. انهيءَ کي پراڻو ۽ ڇڄو ويندو آهي يا
پراڻو ڪرم به چئي سگهجن ٿا. ڪرم ٽن قسمن جا آهن: ڪريمان ڪرم،
اهي ڪرم آهن جيڪي اسين هيٺو ڪري رهيا آهيون ۽ انهن جو ڦل
اسانکي ايندڙ جنمن ۾ پوڳڻو پوندو. جيڪي ڪرم اسان گذريل جنم
۾ ڪيا، اهي اسانجي هن جنم جو پاڳ بڻبا آهن. ٿيون، سنڀت ڪرم
آهن. هر جنم ۾ گذريل جنم جا سڀ ڪرم پوڳي نٿا سگهجن. اهڙي
طرح هر جنم جي پچھل ڪرم جو هڪ وڏو پندار جمع ٿي ويو آهي،
جنهنکي سنڀت ڪرم چئڻ ٿا. سمجهو ڪنهن مٿس هڪ ئي جنم ۾
هزار ڪڪڙيون ماريون آهن. سڀاويڪ طور هڪ ئي جنم ۾ هُو هزار
پراڻن جي مارڻ جو ڦل نٿو پوڳي سگهي. انهيءَ ڪري انهن مان ڪي
حصو پوڳڻ لاءِ رهجي ٿو وڃي. اهو جنمن جنمن جي رهيل ڪرم جو
هڪ پارو، وڏو پندار آهي، جنکي سنڀت ڪرم چيو وڃي ٿو.

جيئن هر قسم جا ڪرم پوڳي پورا نٿا ڪيا وڃن، آتما پرماتما
سان ميلاب نٿي ڪري سگهي. اهڙيءَ طرح پاڳ کي مالڪ جي رضا
سمجهي پوڳڻو آهي. ٻين سمورن سان من ايترو مضبوط ٿئي ٿو، جو
پراڻو کي خوشي خوشيءَ سان پوڳجي ٿو ۽ ٻين سمورن ذريعي زندگيءَ
جي لاهين چاڙهين، ڏک سک جو گهڻو احساس نٿو ٿئي ۽ شائتي ۽
ذبح سان سڀ پراڻو ڪرم ڇڪاڻجن ٿا. اهو چوڻ مشڪل آهي ته
ٻين سمورن دڙان پاڳ بدلي سگهجي ٿو يا نه پر انهيءَ کي خوشي
خوشيءَ سان پوڳي ضرور سگهجي ٿو.

س - ۳۹۴. هن مارڪ تي هلڻ کان پهرين ڇا اسين پنهنجي ٻڌيءَ کي تسلي ڏيئي رهيا آهيون.

ج - اهو ئيڪ آهي. آخر ٻڌي انهيءَ نتيجي تي پهچي ويندي ته انهيءَ کان مٿي اُڻڻو ئي آهي. ٻڌي سمجهائيندي ته سنسار جي موه جي ٻنڌن جون جڙون ڪاٽيون آهن. ٻڌي اسان کي انهيءَ کان وڌيڪ، اڳيان نٿي وٺي وڃي سگهي. ٻڌي اها ڳالهه سمجهائڻ ۾ مدد ڪري ٿي ته ڇا ڪرڻ گهرجي. پر مڪتي روحاني آپاس سان ئي ملي ٿي.

س - ۳۹۵. ڪال جو قانون به هاندو رهي ٿو. ڇيڪڏهن سڀ ماڻهو ستسنگي بڻجي وڃن ۽ پرماتما ۾ سمائجي وڃن ته.....؟

ج - ڇنڊا نه ڪريو. هر هڪ جي قسمت ۾ ستسنگي بڻجڻ، نه لڪيل آهي. توهين ڪال تي قياس نه ڪريو.

س - ۳۹۶. جڏهن سنسار کي جاري رکڻ لاءِ هتي ڪنهن نه ڪنهن جو رهڻ ضروري آهي ته سڀني جي مڪتي جو نٿي ئي سگهي؟
ج - اهو ممڪن آهي. مالڪ چيڪي چاهي، سو ڪري سگهيو ٿو. انهيءَ جي اهرئي ڄاڻي.

س - ۳۹۷. ڇيڪڏهن هر هڪ هاندو ويندو ۽ ٻيو، ٽيون، چوٿون درجو نه رهندو ته چوٿين درجي وارا ”بي. اي.“ پاس ڪيئن بچندا؟

ج - انهيءَ ڳالهه جي ڇنڊا نه ڪرڻ گهرجي. آتماڻن جي ڪانه ڪمي ڪونهي. انسان کي ٻين جي نه، پنهنجي ڇنڊا هڻڻ گهرجي. مون پوئين ۾ چيو هو ته اسين سنسار جي ڪنڊن چوندڙ ۾ ڪڏهن به ڪا عياب نه ٿي سگهنداسين، پر ڇيڪڏهن روحاني آپاس جو مضبوط ٻوٽ ٻاڻي هليو ته سنسار جي دڪن سڪن جا مسئلا، اسان تي ڪونه اثر نه ڪندا. تنهنڪري سنساري مسئلن کي دور ڪرڻ جي ڇنڊا نه ڪريو. پوئين پنهنجن مصيبتن کي منهن ڏيون، ٻيو اسين ٻين جي نه چڱيءَ طرح مدد ڪري سگهنداسين.

ٿو. اهڙي حالت ۾ اسين پوري طرح فرض انوسار سڀني سي ٻار
ڪندا آهيون، پر اسانجو اصلي سچو ٻار صرف پسرمانا سان ئي
هوندو آهي. اسانجو سنسار سان ناتو ختم ٿي ويندو آهي ۽ پسرمانا
سان جڙي ويندو آهي، تنهنڪري اسانجو ڪنهن ٻئي سان هوندو نه
رهي.

س - ۳۹۱. هيءُ سنسار آهي ئي ڇو؟ ڇا هيءُ انهيءَ ڪري آهي
تہ اسين هتي اچي سبق سکون؟ سنسار ڇو آهي؟

ج - سبق تہ اسين تڏهن سکون جڏهن اسانکي گذريل جنمن جي
ڪرمن جي ياداشت هجي، جيئن اڳتي هلي پهرين ڪيل غلطيون وري
نه ڪريون. جيڪي ڪجهه اسان گذريل جنمن ۾ ڪيو آهي اهو اسين
پاڻي چڪا آهيون تہ پوءِ اسين ڪهڙو سبق سکي سگهون ٿا؟ اسين
ڪو به سبق نه سکي رهيا آهيون. جڏهن سنسار کي ڪنهن حد تائين
ٻڌجي رهيو آهي تہ پوءِ اهڙي طرح ئي رهندو. اسين سنسار جي مسئلن
کي حل ڪرڻ ۾ ڪڏهن به ڪامياب نه ٿي سگهنداسين. ها پنهنجو
ٻاڏ کي، انهن کان مٿي ضرور ڪري سگهون ٿا.

س - ۳۹۲. اسان کي پنهنجن گذريل جنمن جي، انهن ۾ ڪيل
ڪرمن جي ڪا به يادگيري ڪونهي. مونکي تہ اهو به ياد ڪونهي تہ
مان ڪنهن گذريل جنم ۾ ڪڏهن سنسار ۾ هوس به يا نه؟

ج - تنهنڪري تہ مان چوان ٿو تہ جڏهن اسانکي گذريل ڪرمن
جي يادگيري ٿي ڪونهي تہ اسين گذريل انهيءَ مان سکي ٿي ڇا ٿا
سگهون؟

س - ۳۹۳. اڳيان هلي تہ پنهنجو سڌار ڪري سگهجي ٿو؟

ج - ها. روحاني آڀاس ڪرڻ سان اسانجي اڇا شڪتي مضبوط ٿئي
ٿي. سنسار ۾ ڊڪ ڇو آهي؟ هي لاهيون چاڙهيون ڇو آهن. اسين سنسار
۾ ڇو آهيون وغيره جي باري ۾ اڃائي سوچ وڻجڻ ڪرڻ بجاءِ ڀڄڻ
سمون سان هن سنسار کان ٿي مٿي ٿي سگهون ٿا.

ج - نه . مثال طور ، پاڻيءَ ۾ آتما ڪونهي ، پٿر ، هوا ، اڻي ۾ آتما ڪونهي ، پر اهي سڀ شيون به ڪنهن نه ڪنهن تـمـان ٿيون آهن . سڄي رڃا پنجن تن جي ٺهيل آهي پر جيڪڏهن تنن کي الڳ الڳ ڏنو وڃي ته انهيءَ ۾ آتما ڪونهي . پوئن ، ڪيڙن ، مڪوڙن ، پنجن ، پس ۽ ماڻهن ۾ آتما هوندي آهي . اهي آتمائون ترقي ڪري ، منهنجن ۾ پراپت ڪري ، مالڪ سان ميلاب ڪري سگهن ٿيون ، پر ڪو ذاتو يا پدارت نه ڇو ته انهيءَ ۾ آتما نه هوندي آهي .

س - ۳۸۵ . ڇا ٻين جيون ۾ به منهن جهڙي آتما آهي ؟

ج - ها ، آتما هڪ جهڙي آهي . اها ئي آتما منهن ۽ ٻين ۾ اچي سگهي ٿي ۽ اها ئي ٻئي ڪنهن سرور ۾ به .

س - ۳۸۶ . ڇا آتما ئي هو شيءِ جو سرور اُستروڪندي آهي ؟ اها ئي واپس وڃي پرماتما ۾ سمائجي ويندي آهي . روح ۽ آتما ۾ ڪوڙو تڻاوت آهي ؟

ج - اهي الڳ الڳ الشاڙ آهن . ڪي ماڻهو انهيءَ کي عام طور استعمال ڪندا آهن . ڪڇ انهنکي جدا جدا مطالب سان استعمال ڪندا آهن . ڪڇ فيلسوف ، من ۽ آتما ۾ تڻاوت نه ڏسندا آهن ، ٻنهي کي هڪ سمجهندا آهن . پر هينئر ڪڇ مشرقي فيلسوف به ٻنهي ۾ فرق سمجهڻ لڳا آهن . پارت ۾ سدائين ، شروع کان ٻنهي کي الڳ الڳ سمجهيو ويو آهي . ڪيترا دفعا انهن لفظن جو استعمال صحيح نه ڪيو ويندو آهي جنهن سبب پور جو ڪارڻ بڻجي پوندو آهي . بائيبل ۾ هولي گهوسٽ يا هولي اسپيرٽ جو شبد يا نام سان مطالب آهي . وود لوگس ، شيد ڏن ، سيني جو ارت هڪ ئي آهي . اهڙي طرح اسپيرٽ لفظ کي آتما لاءِ به ڪم آندو ويندو آهي ۽ شيد لاءِ به . ڪڇ منهن اسپيرٽ جو ارت ”من“ ڪندا آهن پر من آتما ڪونهي . ٻنهي مان سمجهائي ڇڪو آهيان ته اهي ٻئي باڪل الڳ الڳ آهن . شيد جي پور ، انهيءَ کي پور ڪو به چاهي نالو ڏيو ، اها ئي آتما آهي . اها ئي اسانکي ڏکڻ وڃي ٿي ، انهيءَ بنا نه سرور وڃي سگهي ٿو ۽ نه من . ڇو نه هيءُ

۵ مالڪ سان وصال ڪرڻ لاءِ ڪوشش نه ڪرڻا. جيڪڏهن اسانجو سفر
پر مالڪا طرف نه ٿي پورڻ ولاس طرف آهي ته اسين منڻ جنم جي موقعي
کي برباد ڪري رهيا آهيون. جيڪڏهن اسين مالڪ سان ميلاب جو جتن
نٿا ڪريون پر پورڻ جا به داس نٿا بڻجيون. شب ڪرم ڪريون ٿا، ماڻهن
جي پلائيءَ لاءِ گهڻي ۾ گهڻي ڪوشش ڪريون ٿا ته اهي شب ڪرم
جمع ٿين ٿا جيڪي اسانکي وري منڻ جنم وٺڻ جو ڪارڻ بڻجن ٿا.
اسانکي منڻ جنم جو پوري طرح فائدو وٺڻ لاءِ بار بار موقعو ڏنو ويندو
آهي، پر جيسين اسين انهيءَ موقعي جو نڪه استعمال نٿا ڪريون،
اسين جنم ورتا جي چڪر کان چوٽڪار واپس نٿا ڪري سگهون.

س - ۳۸۲. اسين ڏسندا آهيون ته سنسار ۾ سدائين گهٽ ۽ وڌ
ٻڌي ۽ ۵ سهج ٻڌي وارا منڻ رهن ٿا. انهيءَ تفاوت جو ڪهڙو
ڪارڻ آهي؟

ج - ها، ماڻهن ۾ ٻڌي، گمان ۽ سمجهه وغيره ۾ گهٽ وڌائي نه
ٿي سگهي ٿي. سنسار مارڻ تي هلڻ وارن جدا جدا سائين ۾ به ٻڌي
۽ روحاني رسائي ۾ فرق ٿي سگهي ٿو. جيتري قدر مارڻ هڪ آهي
ڪوبه فرق نٿو پوي ته سفر ڏهه ميل طئه ڪيو ويو آهي يا پنجاهه يا سؤ
ميل. ڇو ته جيترو مفاصلو هن جنم ۾ طئه ڪندا آهيون ٻڌي جنم ۾ انهيءَ
کان اڳتي سفر شروع ٿيندو آهي. جيڪڏهن هن جنم ۾ ڏهه ميل هليا
آهيون ته ايندڙ جنم ۾ پنجاهه يا سؤ ميل اڳتي وڌي سگهون ٿا ۽ آخر
منزل تي پهچي ويندا آهيون. جڏهن هڪ مارڻ آهي، اڀرڻ هڪ
آهي ته ڪوبه فرق نٿو پوي. اسين سڀ ڏيهڙاري ستگروءَ جي اڀرڻ
تي هلڻ جي ڪوشش ڪري سگهون ٿا.

س - ۳۸۳. ڇيو ويندو آهي ته ترقي جو ڪان ونسپي دنيا ۽ انهيءَ
مان ٻسرن سنسار ۽ ان بعد منڻ ٿيندو آهي. ڇا انهيءَ جو مطلب اهو
آهي ته آخر ۾ پوءِ منڊ جو هر هڪ دنياوي ٻڌاوت به پرمشور ۾ سمائجي
ويندو؟

ج - صرف آتمائون ئي انهيءَ ۾ سماجنديون.

س - ۳۸۴. ڇا ريتيءَ جي ڪٽي ۾ آتما ڪونهي؟

هردي پر ڪونهي ته ڪو به ٻڌارو اسانکي واپس سنسار ۾ آڻڻ ۾ سرور ڪونهي. انهيءَ حالت ۾ اسانکي اندر ڪنهن منڊل تي موڪلي، روحاني ترقي ڪرڻ جو موقعو ڏنو ويندو آهي ۽ انهيءَ جي ابتڙ چاهي غلام جي ڪمائيءَ ۾ ٿوري ترقي به ڪئي هجي پر دنياوي موٽه اڃا ڪافي آهي ته پوءِ اسانکي واپس سنسار ۾ موڪليو ويندو آهي جيئن اسين انهيءَ موٽه مان چونڪارو ٻائي سگهون ۽ اندر وڌيڪ ترقي ڪري مالڪ سان ملي سگهون. اهڙي طرح هر هڪ منش جون پيهيجون پيهيجون حالتون آهن. اڪثر اسين هيٺ نه ڪرندا آهيون. سنڌ منڊ ۾ ڪوبه منش ٺاڪاهياپ نٿو ٿئي. جيئن ترقي ڪندو ويندو آهي، اڳتي وڌندو وڃي ٿو. جيڪڏهن هن جنم ۾ ڪهڙي ترقي نه ڪري سگهياسين ته ٻيو جنم ملندو جيئن ترقي ڪري سگهون. اهو نئون جنم ٻين سمورن ۽ پڳتيءَ لاءِ اڳلي جنم کان بهتر حالتن ۾ ٿيندو. چاهي دنياوي دوشيءَ کان اهو اهڙو سنو نه به هجي. جيڪڏهن ان جنم ۾ به ٻوري ترقي نٿي ٿئي ته وري ايندڙ جنم ان کان به. بهتر حالتن ۾ ٿيندو جنهن ۾ ٻين سمورن ڪرڻ ۽ روحاني ترقي ڪرڻ جو اتر موقعو پراپت ٿي سگهي. اهڙي طرح هر هڪ قدم اڳتي وڌندو، پونتي نه. انهيءَ ڪري ڊڄڻ جي ڳالهه ڪونهي. اسانکي پيهيجي طرفان، هن جنم ۾ ئي ڪهڙي ۾ ڪهڙي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. باقي سڀ ڪجهه، مالڪ جي مڙج، انهيءَ جي رضا تي ڇڏي ڏيڻ گهرجي.

س - ۳۸۱. مهاراج جي، اڄ صبح جو ستسنگ ۾ ٻڌايو ويو ته ڪيترا منش جنم جي امانتءَ موقعي کي وڙوڻ وڃائي پڌيندا آهن. منش سٺي ۽ پيهيجيءَ مت اندوسار روحاني زندگي گذاريندا سنت مت موجب اها روحاني زندگي ڪونهي. ڇا اهي ماڻهو چوراسيءَ جي چڪر ۾ پئجي ويندا يا ڇا انهنکي روحاني رسائي لاءِ وري منش جنم ملندو؟

- ها انهنکي موقعو ملي سگهي ٿو. موقعو وڃائڻ يا برباد ڪرڻ اهو آهي ته منش ڇا ڪري ٿو ۽ هڪدي به ٻين سمورن نه ڪرڻ

اسان گهڻي روحاني ترقي نه ٿي ڪئي هجي، پر اسانجو سنسار سان گهرو موه نه آهي ته اسان کي سنسار جي موه روپي ٻنڌن کي وڌيڪ ڏيئي ڪرڻ لاءِ هڪ ٻيو موقعو ڏنو ويندو آهي. اهو ڪم زندهه هوندي روحاني اڀياس دؤارن تي ڪوٺو آهي. پر جيڪڏهن ستگرو نه مليو، جيڪڏهن اندرئين روحاني مارگ تي هلاڻ قبول نه آهي، جيڪڏهن اسين پرماتما جي باري ۾ ڪوبه سوچ وڃاڻ نٿا ڪريون، اسانجي هودي ۾ ٿورو به پير ڪونهي، نچ گهر واپس وڃڻ لاءِ ڪا چاهيا ڪونهي ته اسان کي منس ديهه نه ملندي. ڪنهن هيٺئين چوڻ ۾ موڪليو ويندو جنهن ۾ اسين پنهنجون اڻپوريون ترشنائون چڱيءَ طرح پوريون ڪري سگهون.

اسانجا ڪرم ۽ اڇائون ئي سنسار ۾ بار بار جنم مرڻ جو ڪارڻ بڻجن ٿيون. جهڙو فصل پوکيو، انهيءَ کي لڻڻ لاءِ اڇو ٿي پوندو. جيڪي جيڪي اڇائون، ترشنائون ڪجن ٿيون، جن کي هن زندگيءَ ۾ پورو نٿو ڪري سگهجي ۽ نه انهن کان پنهنجو پاڻ کي آجو ڪري سگهجي ٿو ته انهن سڀني اڻپورين ترشائن کي پوري ڪرڻ لاءِ وري جنم وٺڻو پوي ٿو. تنهنڪري جيسين ڪرم ختم نٿا ٿين اڇائون ترشائون سمايت نٿيون ٿين، جنم مرڻ به سمايت نٿو ٿي سگهي. پرماتما ديالو آهي هو موقعو ضرور ڏئي ٿو. هو ته موقعي مٿان موقعو ڏئي ٿو جيئن اسين پنهنجي منس جنم جو گهڻي ۾ گهڻو صحيح سهڻو استعمال ڪري سگهون. جيڪڏهن اسين انهيءَ موقعي جو فائدو نٿا وٺون ته سڀاويڪ طور اسان کي هيٺين چوڻين ۾ موڪليو ويندو.

س - ۳۸۰. جيڪڏهن ڪنهن منس جو، نام جي ڪمائيءَ ۾ خاص ترقي نه ڪرڻ کان اڳ ۾ ئي موٽ ٿي وڃي ته ڇا ٿيندو آهي؟

ج - انهيءَ جو تعلق ڪيترين ئي ڳالهين سان آهي. پر خاص ڪري اسانجي اڇائڻ، ترشائڻ اسانجي ڪرم، موه ۽ ستگروءَ جي دٻاءُ سڀ ملي، انهيءَ ڳالهه جو فيصلو ڪن ٿيون. جيڪڏهن اسين گهڻي ترقي نه ٿي ٿي سنسار جي ماڻهن، پدارثن، استادن، جو گهڻو موه

آهن. جڏهن آتما اکين تائين سميتجي ايندي آهي ته سڙو کي ٽپائي هڪ طرف ٿي ويندي آهي ۽ اسين چوندا آهيون ته هُو سڙي ويو. اسانکي پنهنجي روحاني اڀياس ۾ به اهڙي طرح ئي ڪوڙو آهي. فرق صرف ايترو آهي ته اهڙي طرح جيتي جي مڙ ۽ ڏت سڙو سان سنڀڙ ختم نٿو ٿئي ۽ اڀياس سماپت ڪرڻ بعد اسين وري سڙو ۾ واپس ايندا آهيون. انهيءَ کي زندهه مڙ، روز مڙ چيو ويندو آهي. هڪ عيسائي مهاتما فرمايو آهي ”مان هر روز موندو آهيان.“ انهيءَ جو اڌ آهي ته اهو مهاتما هر روز آتما کي سڙو مان سميتي، اکين پويان وٺي وڃي، شبد سان جوڙيندو هو ۽ اهڙيءَ طرح روحاني سُر طءُ ڪندو هو.

پرماتما سان ملاڻ لاءِ سڙو جي اصلي مؤثر ٿيندڙ جي ضرورت ڪونهي. پنهنجي روحاني اڀياس جي مدد سان انهيءَ حالت سان ملامت ڪوڙو آهي. پنهنجيءَ سڙو کي اکين پويان اڳڪاڙ ڪوڙو آهي، اهوئي جيتري مڙ آهي. اهڙي طرح سڙو کي اڳڪاڙ ڪري ئي اندر روحاني مارڪ تي هلي سگهون ٿا. پرماتما ۾ سمائجڻ لاءِ پنجن نطن واري سنساري سڙو کي تيارڻ ضروري ڪونهي. جيڪڏهن اسين هن جنم ۾ پنهنجي منزل تي نه پهچي سگهيا آهيون پر صحيح سنٽ مارڪ تي اچي ويا آهيون ته اهو مهڪن آهي ته اسين هن ڪالپوءِ واري جنم ۾ يا ان کان به پوءِ واري جنم ۾ پريو سان عيلاپ ڪريون، پر پرماتما سان ملامت ڪرڻ لاءِ موت جي انتظار ڪرڻ جي ضرورت ڪونهي. اسانکي منش چولي ۾ ئي جيتري ئي روحاني سُر طءُ ڪوڙو آهي ۽ منش جنم جو مقصد به پنهنجي زندگيءَ ۾ پرميشور سان عيلاپ ڪوڙو آهي.

دس - ۳۷۹. جيڪڏهن هڪ جنم ۾ پرميشور سان عيلاپ نه ڪري

سگهجي ته ڇا ٻيو موقعو ملندو؟

ج - پرماتما اسانکي ٻار ٻار سنسار ۾ موڪلڻ لاءِ تيار ٿيل ٿو چاهي. هُو اسانکي روحاني ترقي ڪرڻ لاءِ پورو موقعو ڏيندو آهي. دراصل اسانجو موه، اسانکي ٻار ٻار سنسار ۾ وٺي اچي ٿو. جيڪڏهن

ٿيندو آهي. ڪڇ لوڪ استول، سوکير، ڪارڻ ٿي سڙو ۽ ڇن ٿا. توهانجو ڪهڙو ريجار آهي؟

ج - سنڌ مت ساهتيه موجب ته سڙو ٽن قسمن جا ٿي آهن. ستن قسمن جي سڙو ٽن جي باري ۾ ڪٿي به مون پڙهيو يا ٻڌو ڪونهي.

س - ۳۷۶. آخري مقصد ڇا آهي؟ ڇا اهو مقصد، آتما ۽ پرماتما جو هڪ ٿي وڃڻ آهي؟ انهيءَ هڪ ٿي وڃڻ جو اصلي اوت ڇا آهي؟ اتي پنهنجي الڳ هستي نٿي رهي؟

ج - مطلب ته اهو آهي ته ”مان ۽ پرماتما هڪ آهيون، مان ۽ پرم پتا هڪ آهيون.“ آتما پرماتما جي انس آهي ۽ اها پرماتما مان آئي آهي ۽ پرماتما ۾ ئي سمائجندي. اسين سڀ ۽ پرماتما هڪ آهيون. جڏهن پرماتما سرشتيءَ جي ڇڻا ڪئي ته انهيءَ کانسواءِ ڪڇ نه هو. اهو پرم پتا پرماتما ئي سڀ ڪجهه هو، اهو ئي آهي ۽ اهو ئي رهندو. سرشتي انهيءَ جو ئي پٿارو آهي ۽ جڏهن هو ڇڻا ڪي سميتي ٿو ته وري سڀ هڪ ئي ٿي ويندو آهي.

س - ۳۷۷. آخر ۾ آتما ۽ پرماتما ۾ ڪوبه پيد نه رهندو؟

ج - آخر ۾ ڪوبه فرق نه رهندو. پرم هن وقت ته ٻوند ۽ ساگر ۾ تمام گهڻو پيد آهي پر جڏهن ٻوند ساگر ۾ لهي ٿي، تڏهن ڪوبه پيد نٿو رهي.

س - ۳۷۸. ڇا هن جنم ۾ پوري طرح پٿر پٿر پٿر ڪري سگهجي ٿي يا هٿ بعد ئي پرماتما ۾ سمائجي سگهجي ٿو؟

ج - انهيءَ پرماتما ۾ واپس وڃڻ لاءِ هر روز زنده ٿي غوطو پوندو آهي.

س - انهيءَ جو اوت ڇا آهي، مونکي اها ڳالهه سمجهه ۾ نه آئي؟

ج - جڏهن هٿ ايندو آهي، اسانکي ڇا محسوس ٿيندو آهي؟ سڀ کان پهرين اسانجا هٿ پٿر ٿيندا ٿي ويندا آهن. پوءِ ٽنگون ۽ هيٺيون ٿڌ ٿڌو ٿي ويندو آهي. انهيءَ حالت ۾ اسانجي اندر آتما به هوندي آهي. اسان ۾ هوش به هوندو آهي اسانجي اندر پٿر به هوندا

ملي آها نندي بوند به بادل بڻجي وڃي ٿي. جيڪڏهن اسين پرماتما کي پيار ڪريون ٿا ته اسين پنهنجي پريتر کان جدا رهڻ نٿا چاهيون. اسين هن ۾ ملي پنهنجي خوديءَ کي ختم به ڪري ڇڏيون ٿا، پر تنهن هوندي به اسانجي هستي بڻي رهي ٿي. جيڪڏهن بوند ۾ ميٺ بڻيءَ کي اڳيءَ ۾ رکيو وڃي ته ميٺ بڻيءَ ۽ اڳيءَ جو پيرڪاش جدا جدا نه ٿي سگهي پر ايندو پر جيڪڏهن ميٺ بڻيءَ کي اڳيءَ مان ڪڍيو وڃي ته اٽل ٽڪرو اڳيءَ کان الڳ ٿي سگهي ٿو. جيڪڏهن وري ان کي اڳيءَ ۾ رکيو وڃي ته اها وري ميٺ بڻيءَ نه رهندي. اهڙيءَ طرح آتما پرماتما ۾ لين ٿي ويندي آهي.

س - ۳۷۳. دراصل آتما نه، ڇا من ئي پنهنجي هستي بڻائي رکي ٿو؟ چاهيندو آهي؟

ج - اهو ليڪ آهي. من ئي مارڻ ۾ رڪاوٽ آهي. اهو اهر ئي پنهنجي هستي ختم ڪرڻ نٿو چاهي. اسين سدائين اهو چوندا آهيون ”مان فلاح آهيان، مان هيءُ آهيان، مان خوش آهيان.“ اسين اڻ-ڃي ”مان“ کي يا اهر کي تيار ٿي چاهيون. اسان اڄ اڻڄي اهر کي ڪاٺي وڌائي ڇڏيو آهي. اسين سمجهون ٿا ته اها هڪ نهايت اٽل شئي آهي. پر دراصل اها مارڻ جي سڀ کان وڏي رڪاوٽ آهي، جنهن کي هٽائڻو آهي.

س - ۳۷۴. ڇا آتما اهڙي روحاني اوستا ۾ پوڄي سگهي ٿي؟ جڏهن به چاهي سرور مان نڪري پرمشور ٿي ڏسڻ ڪري سگهي ۽ جڏهن چاهي سرور ۾ واپس اچي وڃي؟ اهڙيءَ حالت ۾ ڇا پرمشور سان ميلاب جو گيان به بڻيو رهندو آهي؟

ج - روحاني اڀياس انهيءَ مقصد جي پراپتيءَ لاءِ ٿي ڪيو ويندو آهي ته اسين جڏهن چاهيون، آتما کي سرور مان ڪڍي اتي اٿيا وڃون ۽ جڏهن چاهيون واپس هتي اچي وڃون، اهڙائي پنهنجي سرور جو اهڙي مقصد آهي.

س - ۳۷۵. ڪي ماڻهن جو وڻندڙ آهي ته سرور فتح ڪن جو

آهي. اسان کي صرف هن استول دنيا جي باري ۾ سوچ وڃڻ ڪرڻ گهرجي ۽ انهيءَ کان مڪت ٿيڻ لاءِ، پرماتما دواران بڻايل ذريعن کي عمل ۾ آڻڻ گهرجي، جيئن اسين هن سنسار مان چوڻڪارو حاصل ڪري نچ گهر واپس پهچي سگهون.

س - ۳۷. پرميشور ۾ سمائجي وڃڻ بعد به ڇا آتما کي الڳ ڇيڻا رهندي آهي؟

ج - خدا ۾ به بقا رهندي آهي. پرماتما ۾ لين ٿيڻ بعد به آتما جي هستي رهندي آهي پر ڪنهن الڳ هستيءَ جو احساس نه ٿيندو آهي. اُن اوستا ۾ آتما پرماتما ۾ ائين هوندي آهي ۽ ايس. سنساري پريم ۾ به پريمي پنهنجو پاڻ کي پوري طرح وساري، صرف پنهنجي پرماتما کي خوش ڪرڻ جي ڪوشش ڪندو آهي. انهن دنيوي سنجيدگين ۾ به مدش پنهنجو پاڻ کي ايترو وساري رهندو آهي جو هنکي اها به سڌ ٻڌ نه رهندي آهي ته ڇا مان آهيان، ڪٿي آهيان. روحاني پريم يا عشق حقيقي ۾ ته انهيءَ کان گهڻو وڌيڪ ڪشش ۽ اڳاڻتا ۽ استرta هوندي آهي. هيءَ نهايت اوچ ۽ اتم، خوبصورت پوتر اوستا آهي. پرماتما ۾ لين هئڻ واري پيرم آنند، مهارس جو لفظن ۾ روڻ نٿو ڪري سگهجي. انهيءَ اوستا ۾ الڳ هستي ڇيڻا يا هوش يا اڻي ڪنهن جو احساس نٿو رهي. اُن حالت ۾ صرف پريم ئي پريم، آند ئي آند رهي ٿو، چو ته پرماتما سان ملي آتما، انهيءَ جو ئي روپ ٿي ويندي آهي. صرف پريم ئي پريم رهي ٿو.

س - ۳۸. ته ڇا وري هڪ ئي ڇيڻا رهندي ويندي آهي؟

ج - پرماتما هڪ آهي. انهيءَ ۾ سمائجي اسين انهيءَ جو روپ ٿي ويندا آهيون. انهيءَ جو انگ، بطبي ويندا آهيون. گندڪيءَ ۾ مليل هڪ پوند جي به پنهنجي هستي آهي. جڏهن بولد ٻاٽ بطبي هئي وڃي ٿي، اُن مٿل هنجي الڳ هستي هوندي آهي، اُن وقت اها ڌرتيءَ کان به الڳ آهي ۽ بادلن کان به الڳ هوندي آهي. پر جڏهن ٻاٽ ڌرتيءَ ۾ ملي وڃي ٿي ته بادل جو روپ ٿي ويندي آهي. بادل ۾

پوءِ اوندھ ڪٿان ايندي آهي؟ پر ڪاش صرف ڌرتيءَ جي ان حصي طرف هوندو آهي، جيڪو سج جي سامهون هوندو. جڏهن ڌرتي سج سامهون هوندي آهي، تڏهن به ڪيترائي دفعا ڪڪر اچي ويندا آهن. حالانڪ سج انهيءَ حالت ۾ به ڇهڪندو رهندو آهي. پر ڪاش جو نه هئڻ ئي اوندھ جو هئڻ آهي ۽ پر ڪاش جو مارڪه وريڪڻ واري رڪاوٽ جيتري وڌيڪ هوندي آهي اوتري ئي اوندھ وڌيڪ ٿئي ٿي. اهڙي طرح جڏهن اسانجي اندر بيمارن جو بيمار نه هوندو آهي، اسانجو هردو، هن ڏانهن رخ نه رکندو آهي ته پراڻيءَ جي حالت اچي ويندي آهي.

س - ۲۶۹. مهاراج جي، اسين سڄي، تربت، دراپر ۽ ڪاٺڪ جي ڳالهه ڪندا آهيون. ڇا سڄي ۾ به منس استول سرور ۽ عطا ۽ لاهو جهڙو هن ڌرتيءَ تي ئي هو؟

ج - لاهو جڳن جو ورهاڱو اسانجو ئي ڪيل آهي اسان خود وٽس ڪي لاهن چئن جڳن ۾ ورهايو آهي اسين چاهيون ته لاهيءَ کي چئن يا ويهن حصن ۾ به ورهائي سگهون ٿا پر سرور هر جڳهه ۾ هوندو آهي.

س - ۳۷۰. ڇا توهين پوئلڳ، ٻياڙوڪ جي ٻاري ۾ ٻڌائڻ جو ڪم ڪندا؟

ج - لاهن سڀني ڳالهين جو گمان سنت مت ماحيت ۾ نٿي وٺندو آهي. پوئلڳ جو مطلب آهي، استول جڳت جو ناس ٿي وڃڻ. ٻياڙوڪ جو ارتڪ آهي، سوکير ديس کان ٻار جيڪا وڃنا آهي انهيءَ جو ناس ٿيڻ. آخري پوئلڳ ته تڏهن ٿيندي جڏهن مالڪ هن سوشيءَ جي سڀني لپلا ئي سمجهي ڇڏيندو، ان وقت سڀني سوشي سمجهت ٿي ويندي ۽ سڀ سمجهي سمجهي اصلي مول ٺڪائي ۾ واپس سمجهي ويندا. سنڌ لاهي سڀ ڳالهيون لفظن دواران سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. پر اسانجي ٻڌي، انهن ڳالهين کي سمجهڻ ۾ اسرت آهي. اسان کي انهن جي آڳوڻن ۾ نه پوئلڳ ڳوڙهي. اسين انهن ڳالهين ۾ انتهائي رنجيتي نه وڃون، انهيءَ ڪري سندن لاهن انهن جو تشميل سان روشن نه ڪيو

س۔ منس ڪڪرم ڪيا، هن مالڪ جي قانون جي ڀڃڪڙي ڪئي، انهيءَ ڪري.

ج۔ جيڪڏهن پرميشور پريم ٽي پريم ٻڌا ڪيو آهي ته منس غلط ڪم ڪيئن ٿو ڪري سگهي؟

س۔ اهو ئي ته مون کي سمجهه ۾ نٿو اچي.

ج۔ هن رڃا ۾ جيڪي ڪجهه آهي، سڀ ڪل مالڪ مان آيو آهي. هن به انهيءَ مان نڪتو آهي. ڪال به انهيءَ مان نڪتو آهي. مالڪ خود سرشتيءَ جو بندوبست، ڪال جي حوالي ڪيو آهي. ڪال هن سرشتيءَ جي حڪومت هلائي ٿو. هن آلمان کي پنهنجي ماتحت رکڻ لاءِ ڪڇ قاعدا قانون ٺاهيا آهن. اسان کي انهن قاعدن جي پوئواري به ڪرڻي آهي ۽ پنهنجو پاڻ کي ڪال جي وڃايل چار مان اچي، مالڪ سان ملڻ جي ڪوشش به ڪرڻي آهي، ڪو به اهڙو ٻڌاوت ڪونهي جيڪو مالڪ مان نه نڪتو هجي ۽ جيڪڏهن مالڪ پريم ٽي پريم آهي ته، پراڻي ڪٿان آئي؟ پريم جو نه هئڻ ئي پراڻيءَ جو روپ اختيار ڪري ٿو. جتي سچ هوندو آهي اتي چايا به هوندي آهي. سچ ته پرڪاش ٿي پرڪاش آهي. پوڄايا به نه سچ ٿي ٻڌا ڪري ٿو.

س۔ ۳۶۸. مان سوچان ٿي ته هيءَ دنيا ”عدن جو باغ“ يا سرڌ هئي ۽ اسين اسان وانگر پنهنجن پنهنجن رانديڪن سان راند ڪندا هئاسين. ان بعد اسان ۾ هڪ ٻئي لاءِ حسد پيدا ٿيو ۽ اسان هڪ ٻئي جا رانديڪا ٿرڻ چاهيا ۽ اهڙي طرح پراڻيءَ جو سلسلو شروع ٿي ويو؟

ج۔ شايد، ٿي سگهي ٿو پر حسد ساڙ جو ٻج به نه انهيءَ مالڪ کان ئي آيو آهي. ڪڇ به هن کان ٻاهر نه آيل آهي.

س۔ انهيءَ ڪري ئي ته مونجهارو ٿئي ٿو ڇو ته اهو سڀ غلط محسوس ٿئي ٿو.

ج۔ اسين اڪثر سوچيندا آهيون ته جڏهن پوءِ عالم پريم سروب آهي ته پراڻي ڪٿان اچي وئي؟ سچ هميشه آڪاش ۾ ڇمڪندو آهي

سرو جو آنت آهي. جڏهن من پوءِ يا توڪڙيءَ پر پنهنجي اسٽان تي
 ٻڌجي وڃي ٿو ته جنم مړڻ کان مڪتي پراپت ٿئي ٿي. آتما جي
 مڪتي تڏهن ٿئي ٿي جڏهن اها واپس وڃي پنهنجي اصلي سرچڻيار
 پورم پتا پر ملي هڪ ئي وڃي ٿي.

هن جڳت پر ڪم ڪار ڪرڻ لاءِ آتما، من ۽ اندرين جي مدد
 ورتي پر بدقسمتي اها ٿي جو آتما لاهنجي مالڪ يا سوامي نه وڃي
 سگهي. من لذت جو عاشق آهي ۽ اندرين جي پوک واپس جو داس
 ٿي وڃي آهي، هيءُ پاڻ سان گڏ آتما کي به اندرين طرف هيٺ وٺي
 ويندو آهي. هيئن حالت اها آهي جو من داران آتما اندرين جي نه
 داسي ٿي چڪي آهي. نتيجي طور من ۽ آتما، ٻئي پنهنجو اصلي نج
 گهر ۽ اصلي مقصد وساري ويندا آهن.

اسان کي ڪرمن اَنوسار سرو-ملي ٿو، منس جو يا ڪڏهن ٻئي جو
 پر چؤراسيءَ مان نڪرڻ جو مارگ صرف منس ڏيئيءَ پر آهي. اها ڪو به
 مالڪ ڪري به، صرف لاهيءَ مقصد جي پورائيءَ لاءِ ٿو. تنهنڪري
 هن ڏيئيءَ پر هميشه پنهنجي اصلي مقصد کي اکين سامهون رکڻ گهرجي
 ۽ نج گهر واپس وٺي وڃڻ واري مارگ تي هلڻ جي پوري ڪوشش
 ڪرڻ گهرجي. اهو ڪڏهن به وسارڻ نه گهرجي. ڪرمن اَنوسار پنهنجا
 دنيوي فرض به، پورا ڪرڻ گهرجن پر اصلي مقصد کي به ڪڏهن
 وسارڻ نه گهرجي. هميشه پنهنجي ڌرم وڃڻ واري ستر، پوري
 ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. اهو روحاني ستر پورو ڪرڻ
 اسانجو مکيه مقصد آهي. هن مارگ کان هيڏانهن هوڏانهن، ساڄي ساڄي
 نه ٿيڻ گهرجي. هن مقصد کي سدائين سامهون رکڻ گهرجي.

س- ۳۶۷. اسان کي معلوم آهي ته پرميشور ”پونر“ آهي. تنهنڪري
 سنسار پر جيڪي پر ڏک، ظلم، مارڪٽ ۽ ڪشت ڪليش آهن، اهي
 پرميشور جا ٻڌا ڪيل ڪونهن، نه ته ٻيا اهي انساني پاپ جي پيدائش
 آهن؟

ج- باب ڪٿان آيو آهي؟

ج - ها ، انهن کي به هڪ دٻيو موقعو ضرور ٿندو ويندو آهي ،
چاهي هُو انهيءَ موقعي جو صحيح استعمال ڪن يا نه .

س - ۳۶۴ . جڏهن اسين هن زمين تي هلندڙ ڪوليءَ کي ڏسندا
آهيون ته ڇا اسين اهو هجي سگهون ٿا ته ڪنهن وقت اها به منهن
هئي ؟

ج - ها .

س - ۳۶۵ . ڇا اهو ئيڪ آهي ته پرميشور ڪانسواءِ سڀ سروب
مٽيا آهن ڇو ته جيڪو سروب سدائين رهڻ وارو آهي ، ڇا اهوئي سڄو
ٿي سگهي ٿو ؟

ج - اها ئي ڳالهه ئيڪ آهي . جنهنڪري هميشه نه رهڻو آهي ، انهيءَ
کي آبپاشي يا سڄو ، جيڪو اڄ آهي سڀاڻي ڪونهي ، ڪيئن ٿو چئي
سگهجي ؟

س - ۳۶۶ . جيڪي ڪجهه نظر اچي رهيو آهي ، سچ جي ڪرڻي
وانگر آهي ، جنهنجي ٻئي چيڙي تي حقيقت آهي . انهيءَ ڪرڻي جي
پوکاش مان اسان هر سنسار لاءِ ڪشش پيدا ٿئي ٿي ۽ صرف ڪرڻي
جي ٻار ڏسڻ سان ئي سچ جو گمان ٿي سگهي ٿو ؟ ڇا اهو سچ آهي ؟

ج - ئيڪ آهي . جڳت هر جيڪي ڪجهه نظر اچي ٿو ، پنهنجن نهن
جو ڪيل آهي . اهي پنهنجي آس ، پاڻي ، هوا ، پرتوري ، اگني ۽ آڪاش
هڪ ٻئي جي دشمن آهن . هڪ شبد جو ڪرڻو جيڪو مالڪ جو آٿس
آهي ، انهن نهن کي منهن سرار ۾ گڏ ڪري رکي ٿو . پنهنجن پنهنجن
ڪرمن سبب نهن جي ڪهت وڌ ٿيڻ تي ، منهن ، منهن ۾ فرق پوي
ٿو . هر هڪ منهن سرار ۾ اهي پنهنجي نهن ٿيندا آهن ، صرف انهن جو
انداز ڪهڙو وڌندو آهي . اڄ اسين پنهنجا ٿرندا رهون ٿا ، هر جڏهن
مالڪ سرار مان شبد جي ڪرڻي يا آتما کي ڪڍي ٿو وٺي ، اهي پنهنجي
نهن هتي ئي رهجي ويندا آهن ۽ ٿرڻ يا سڙڻ شروع ڪن ٿا . مٿي ،
مٿي ۽ مٿي وڃي ٿي ، پاڻي پاڻيءَ ۾ ۽ باقي نهن به پنهنجي پنهنجي
اصلي بندار ۾ سمائجي وڃن ٿا ۽ سرار جو آٿس ٿئي ٿو . اهو صرف

رچنا کان پهرين ۽ پوءِ

س - ۳۶۰. شروعات ۾ ڇا هو؟

ج - شروع ۾ صرف اهو مالڪ هو، جنهنجو نه آد آهي نه اٽل، جيڪي ڪجهه آهي، سڀ انهيءَ جو پٺاڙو آهي، هو خود ئي سڀ ڪجهه هو ۽ جيڪي ڪجهه نظر اچي رهيو آهي، سڀ انهيءَ جو پٺاڙو آهي. جيڪڏهن اهو سمجهجي ته انهيءَ کانسواءِ ڪڇ ٻيو به هو ته انهيءَ جو ارت اهو ئيو ته مالڪ هڪ ڪونهي پر مالڪ هڪ آهي، هڪ هو ۽ هڪ ئي رهندو. هو سڙو دٻاڪ آهي سڀ ڪجهه انهيءَ مان پيدا ٿيو آهي.

س - ۳۶۱. مهاراج جي، ڇا منس جنم پهرين هيٺين چوڻين کان شروع ٿيندو آهي ۽ ان بعد جانورن وغيره مان ترقي ڪندي مٿي اچي ٿو؟

ج - سڀ ڪجهه مالڪ بڻايو آهي. سرشتي ٺاري ٺاري ترقي ڪندي ڪوٺ ٺهي. هن مالڪ پنهنجي شبد ڌاران سڀ انهيءَ ڪئي. سڄي سرشتي ۽ انهيءَ جي هر هڪ شيءِ هڪ ئي وقت گڏ پيدا ٿي.

س - ۳۶۲. ڇا منس کي شروع ۾ منس روپ ۾ پيدا ڪيو وادو؟

ج - ڪڇ نه منس روپ ۾ ئي پيدا ٿيا ۽ ڪڇ هيٺين چوڻين ۾ به ويا.

س - حيراني جوڙ مان ترقي ڪري ڇو، منس بڻيا؟

ج - حيراني جوڙ مان ۽ انهيءَ کان هيٺين چوڻين مان به ۽ انهن کان هيٺين چوڻين مان جيو مٿي چڙهيا.

س - ۳۶۳. ڇا پٺون جوڙ مان ترقي ڪري منس بڻجي سگهجي ٿو؟

ج - ها، هر هڪ جيو کي مٿي چڙهڻ جو موقعو ڏنو ويندو آهي. اهي منس جوڙ تائين اچي سگهن ٿا.

س - ڪيڙن ماکوڙن کي به؟

ج - ڪيترا دنيا سانچا ڪڍ اهڙا سخت ڪم هوندا آهن جو
 ٻين مڊل کان به اسانکي هيٺ ڇڪي ايندا آهن. جيسين من گڏ
 آهي، ڪو ڀروسو ڪونهي. جڏهن من جي چسپي کان چوٽڪارو ٿئي
 ته پوءِ ڪابه شڪتي واپس ڇڪي وٺي اچي نٿي سگهي.

س - ۳۵۹. برهمڊي ڇيتا ڪهڙي اوستا تي پهچي ٿيندي

آهي؟

ج - اهو سائنس جو لفظ آهي جنهنکي ماڻهو روحانيت ۾ استعمال
 ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهن. هن وقت اسانجي ڇيتا اکين جي
 مرڪز تي آهي. ستڪروه جي مدد بڻاءُ انهيءَ کي ڪيترو مٿي وٺي
 وڃي سگهجي ٿو؟ ڇا اها ڳالهه توهانکي برهمڊي ڇيتا جي باري ۾
 انداز لڳائڻ ۾ مددگار ٿيندي؟

س - مون اکين کان مٿي الڳ الڳ اوستائن جو وزن ٻڌايو آهي.
 مان انهيءَ انداز لڳائڻ جي ڪوشش ڪري رهي آهيان ته برهمڊي
 ڇيتا ڪهڙيءَ اوستا سان ميل کائي ٿي؟

ج - ڇا انهيءَ جو سبب توهانجي انيڙ جي مائٽر يا حالت سان
 ڪونهي؟ انهيءَ جو تعلق توهانجي انيڙ سان آهي ته توهان اٽون ڏارن
 مان خيال ڪيڏا سان ڪيتري قدر سڀلتا پراپت ڪئي آهي يا توهين
 ذهين دوار ۾ داخل ٿي چڪا آهيو يا انهيءَ کان به مٿي ويا آهيو؟
 توهين اهو معلوم ڪرڻ ٿا چاهيو ته برهمڊي ڇيتا جي ڪهڙي اوستا
 آهي؟ اهو ڏهون دوار آهي جيڪو اکين کان مٿي آهي. سڀت ۾
 انهيءَ کي دشر دوار چيو ويو آهي. ٽين اک، ٽئين تل يا هڪ اک جو
 انهيءَ ڏانهن اشارو آهي.

س - ۳۵۵. منهنجي سمجهه ۾ هؤفت بعد، منش پندروهن - هؤ سال سوکيم منڊل ۾ رهندو آهي. انهيءَ بعد وري جنر رلندر آهي؟ انهيءَ عرصي ۾ هؤ انهن منڊلن ۾ ڇا ڪندو آهي؟

ج - اهڙو ڪوبه مهياڊ مقرر نٿو ڪري سگهجي. انهيءَ جو تعلق ان ڳالهه سان آهي ته باقي ڪيترا ڪرم پوڻا آهن. پر جيڪڏهن زندو هوندي سڱرو ملي ويو آهي ته ئي سگهي ٿو ته وري جنر رلندا جي ضرورت ئي نه پوي. اسين انهيءَ لستان کان ئي عتي ڇڙائي ڪري سگهون ٿا. سنسار ۾ تڏهن واپس منش ديهه ۾ اچڻو پوندو آهي جڏهن سنسار جو موهر هوندو آهي. صرف سنسار جو موهر ئي منس ڪي واپس چڪي وئي اچي ٿو هيءَ حالت ۾ واپس نه اچڻو پوندو.

س - ۳۵۶. ڇا سوکيم منڊلن ۾ به ڏک سور هوندا آهن؟ ڇا انهي منڊل اسانجي خراب ڪرمن جي حساب ڇڪاڻا لاءِ آهن؟

ج - اتي ڪو جسماني ڏک نه ٿي پوندو آهي، صرف مالڪ جي جدائيءَ جي مالڪ پڙا ٿيندي آهي. جسماني ڏک صرف هن سنساري ديهه ۾ ئي ٿيندا آهن.

س - ۳۵۷. ڇا سوکيم منڊلن ۾ به اپديش وٺي ۽ ڏيئي سگهجي ٿو جيئن ته ننڍ ۾؟

ج - ننڍ جي حالت ۾ منس سوکيم منڊلن ۾ نه هوندو آهي، ان وقت سرف ڪنٺ چڪر ۾ هوندي آهي. پر ڪيترائي ڀيرا ننڍ جي حالت ۾ به اپديش پراپت ڪري سگهجي ٿو. اسين ائين محسوس ڪندا آهيون ته اسين ننڍ ۾ آهيون پر دراصل ننڍ ۾ نه هوندا آهيون.

س - ۳۵۸. متاراج جي، ڇا ٻه رئين لستان کي ٻار ڪري سگهرو؟ جي نروي سروب جي درشن ڪرڻ بعد به هيٺ ڪري سگهجي ٿو؟

ج - ها.

س - انهيءَ جو مطلب اهو ٿيو ته آندو سگهروءَ سان مياڻ ڪرڻ بعد به ڪجهه ڀڪه ڪونهي؟

نٿي ٿي سگهي؟ ڇا سوکير منڊلن ۾ بسا سرور ڪا به ترقي نٿي ٿي سگهي؟

ج - سوکير منڊلن ۾ به روحاني ترقي ٿيندي آهي.

س - ڇا اها ترقي تمام ڏيري ڏيري ٿيندي آهي؟

ج - ها. تمام آهستي آهستي ٿيندي آهي. انهيءَ سبب منشريءَ کي سڀ کان اوچو درجو ڏنو ويو آهي. سوکير سرور آهي، سوکير منڊل آهن پر منشريءَ ۾ سڀني کان اتر آهي، ڇو ته انهيءَ منشريءَ ۾ سوکير منڊلن ۾ وڌيڪه جلائي روحاني ترقي ٿي سگهي ٿي، پر جيڪڏهن هن منشريءَ ۾ ئي پورن ستگر واري وڃي ته اندر سوکير منڊلن ۾ ترقي ٿيندي رهندي آهي ۽ وري منشريءَ ۾ اچڻ جي ضرورت نٿي رهي.

س - ۳۵۴. مهاراج جسي، مؤت بعد، جڏهن آتما سوکير منڊل ۾ ويندي آهي ته اتي ڇا ڪندي آهي؟ ڇا اتي آتما کي هن سنسار جهڙا ئي ڪم ڪرڻا پوندا آهن؟

ج - شايد اڄ صبح جو ئي اها ڳالهه سمجهائي ويئي آهي ته اتي هن سنسار جهڙا ڪم نه آهن. اتي صرف پُراڻا ڪم ئي ٿيندا آهن. پنهنجي مڙسڻين سفر سمايت ڪرڻ جو ڪم ٿيندو آهي. مون ڪلهه سمجهايو هو ته هن سنسار ۾ رهندي اسين ڪيتري وڌيڪ روحاني ترقي ڪري سگهون ٿا ڇو ته هتي اسان کي هر روز پنهنجي چؤگرد ايترا ڏک ڪشت نظر ايندا آهن جو اسين هن سنسار مان نڪرڻ چاهيندا آهيون ۽ هميشه مالڪ جي باري ۾ سوچيندا آهيون، انهيءَ ۾ سمايتي وڃڻ چاهيندا آهيون ۽ اسين هن سنسار ۾ ڦاسجي رهڻ نٿا چاهيون. انهيءَ ڪري اسين خوب محنت ڪريون ٿا جيئن جلدي پرماتما تائين پهچي سگهون. جيسين زبردست ترقي نه هوندي، تيسين اسين مالڪ سان ميلاپ نٿا ڪري سگهون. سوکير منڊلن ۾ جيئن ته ڪي ڏک سان ملڻ جي ابتري تيز ترقي نه هوندي آهي.

س - ۳۵۰. اسين روحاني ايماس پر بار بار اُٺي ۽ اُٺس لوڪ ۾
وڻندا آهيون ته ڇا هر دفعي اسانکي اُٺي ۽ اُٺس، اُٺي ۽ ڀرمانا ٿئي
باري ۾ وڌيڪ گيان ڀراپت ٿيندو آهي؟

ج - رڳو سپارڻڪ آهي ته جيسين منزل تي نٿو پهچي، هر بار
اسانجو گيان وڌندو رهي ٿو. پر جڏهن منزل تي پهچي وڃي ته اُٺي ۽
کان ٻار ٻيو ڇا ٿو ٿي سگهي؟

س - ۳۵۱. مهاراج جي، سڄڪند کان مٿي ٻيا به منڊل آهن يا اهو
ٿي آخري آهي؟

ج - سڄڪند آخري منڊل آهي پر ڪڇ ماڻهو اُٺي ۽ ٽي اُٺڪ اُٺ
۽ اُٺامي ٽن ڀاڱن ۾ ورهائيندا آهن. اُهي ڏک ٿي منڊل جا ٽي ٿيندا
حصا آهن. ڪڇ ماڻهو صرف ٻه منڊل مڃيندا آهن. هڪ ٽوڪڻي ۽ ڪان
هيٺ، ڏک ٽوڪڻي ۽ ڪان مٿي. ڪا به حد مٿس ٿيل ڪوٺي. ڪم ٿو
دفعي اسين ڪنڊن جي ور ٽن ۾ ٽي ڪم ٿي وڻندا آهيون. اسانجو دراصل
مقصد، منزل ته ڀرم پتا ڀرمانا آهي، جنهن ۾ اسانکي سماڻي وڃي
آهي. پوءِ اُٺي ۽ ٽي هڪ سفر چٽو يا چٽن حصن يا ٽن حصن يا اٺن
حصن وارو سفر چٽو. رڳو ته صرف لڏڻ جو چار آهي. ٿوري ۾ ستن
پنجين منڊل ٽي ٽن حصن ۾ اُٺڪ، اُٺڪ ۽ اُٺامي يا واڌا سوا ٿي وڃي
آهي يا ٿوري پنجين منڊل کي سڄڪند چئي سگهجي ٿو ڪوبه خوف
نٿو ٿوي.

س - ۳۵۲. مهاراج جي، ڇا آتما لاءِ سوکير منڊلن ۾، مشهور
سان ملڻ بڻاءُ اهو ٿي گيان ڀراپت ڪرڻ ممڪن آهي، جيڪو اسين
منش ڏيئي ۽ ۾ ڪندا آهيون؟ ڇا آتما لاءِ شتان کان ٿي سگهجي
مخالفت ۾ سنڌوڪ نه هٿ ٿي، پنهنجي ڪوشش سان ستن روحاني
وسائي ڪري سگهڻ ممڪن آهي؟

ج - هو وري منش ڏيهه ڌارڻ ڪري، مشهور سان مخالفت ڪري
عد ٿي روحاني وسائي ڪري سگهن ٿيون.

س - ۳۵۳. نه رڳو سج آهي ته منس ڏيهه جي نه وري ٻي ٻي

مٿيان روحاني منڊل

۳۴۸. ڊاڪٽر جانسن پنهنجي ڪتاب ”د يات آف د ماسٽرس“ (The Path of The Masters) ۾ سچ ڪندڙ برهمانڊ، آند ۽ پنڊ نالي جن چئن منڊلن جو ذڪر ڪيو آهي، ڇا اهو درن درن بلڪل صحيح آهي؟

ج - روحاني منڊل جو لفظن ۾ درن درن ڪرڻ نهايت مشڪل آهي پر لفظن بنا ٻيو ڪو چارو به ڪونهي. هر هڪ لفظ کي توري، مابي، سگهجي، پر ڪا به ڳالهه گهٽ يا وڌ، ٻوليءَ دواران ئي بيان ڪري سگهجي ٿي. انهن حقيقتن جي درن درن ڪرڻ جو سائن آهي ته ٻوليءَ ۾ ٻوليءَ، انهن ڳالهين جي درن ۾ به سمور ڪونهي. ڪيترائي دفعا ڪن ڳالهين تي وڌيڪ زور ڏنو ويندو آهي ۽ ڪن ڳالهين تي گهٽ. ٻوليءَ دواران ڪيتريون ئي ڳالهون رهجي وينديون آهن.

د - ۳۴۹. ڇا توهين اهو چئي سگهو ٿا ته جيتري قدر ڳالهائون واري ٻوليءَ جو تعلق آهي، اهي ئي چار منڊل آهن؟

ج - مان هيئن ئي چئي چڪو آهيان ته ڪيترن سنتن ۽ مهاتماڻن انهن منڊلن جي ذڪر ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. گهڻن ئي سنتن چار منڊل چيا آهن، پر ڪيترن سنتن ۽ ٻه منڊل چيا آهن، هڪ ٽرڪٽيءَ کان هيٺ ٻيو ٽرڪٽيءَ کان مٿي. هڪ من ۽ مابا جو منڊل ۽ ٻيو من ۽ مابا کان مٿي وارو منڊل. ڪي سنتن پنجن منڊلن جو ذڪر ڪيو آهي ۽ ڪيترا پنجن منڊلن کي ٻين ڪيترن ئي حصن ۾ ورهائين ٿا. اسان کي انهن منڊلن جي تعداد جي مونجهاري ۾ نه ڳوڙهجي. دراصل اندر جو مارگ هڪ ئي آهي ۽ ڪي به مقرر ٿيل حدون ڪونهن. جيئن ته ڳالهه ڪنهن طريقي چوڻي آهي، انهيءَ ڪري ٻولين ۾ انهن منڊلن جو درن آهي. ڪن سنتن ٻه منڊل چيا آهن. ڪن انهن ٻن منڊلن کي چار چيو آهي. ڪي سنت پنج ۽ ڪي سنت اٺ چون ٿا. سڀ مارگ هڪ ئي آهي. انهيءَ کي چاهي ٻن، چئن، پنجن، اٺن، چيتر، چاهيو، ورهائيو.

جو داس ۽ آتما من جي داسي ٿي چڪي آهي. چو نه آتما به من سان گڏ، اندرين طرف ڇڪجي ويندي آهي. انهيءَ سلسلي کي اُٺو ڪرڻو آهي. جڏهن من جو رخ اندرين طرف هوندو ته هو اُنهن ڏانهن ويندو، پر جيڪڏهن من اندرين طرف وڃڻ کان انڪار ڪندو ته هو اندرين کان مٿي ٿيندو. جڏهن من اندرين جو تيار ڪري ٿو ته اسانجو دوست بڻجي پوي ٿو. اسين من کي اندرين کان چو ٿا هٽائڻ چاهيون؟ چو نه آتما من جي وس ٿي چڪي آهي. جڏهن شبد جي مدد سان من واپس پنهنجي اسٽان تي پهچي ويندو آهي ته من ۽ آتما جي ٻنهي کي وڃي وڃي، آتما من جي چنبي مان آزاد ٿي ويندي آهي ۽ تڏهن اهو سلسلو اُٺو ٿيندو آهي. اهڙيءَ اوستا ۾ من آتما جي ۽ اندرين من جي وس ٿي وينديون آهن.

اسان کي ڇهن سمون ۽ ڏيان جي سهائتا سان من کي اندرين کان مٿي وٺي، وڃي شبد سان جوڙڻو آهي ۽ آتما کي من جي چنبي مان آزاد ڪرڻو آهي. جيئن من جو ڇڪاءُ اندرين طرف آهي، اسانجو لاهيءَ کان وڌيڪ نڪتالڪار دشمن ٻيو ڪوبه ڪونهي. جڏهن من اندرين کان آزاد ٿي، شبد سان ڇڙي ٿو تڏهن انهيءَ کان ٻيتر دوست ٻيو ڪوبه ڪونهي جيئن من واپس پنهنجي اسٽان (ٺٽين ٺل) تي نٿو وڃي، آتما ڪڏهن به هنجي چنبي مان نڪري نٿي سگهي. اسان کي سنتن کان مٿي وٺي، ڇڪتي سڪي، ڇهن سمون ڪري، مالڪ جي ديا مهر سان، انهيءَ دشمن کي دوست ۾ تبديل ڪرڻو آهي.

میلاب ڪرڻ چاهيون ٿا پر ڪال اسانکي غلط راهه تي آڻي ٿو. هو اسانکي سڃي ۽ صحيح ڀڳتيءَ کان دور رکي ٿو، پر اسانجو هر دور ڪڏهن به ڪال کي نٿو چاهي. انهيءَ ۾ قدرتي طور مالڪ جي ترقي يا اڪير آهي ۽ مالڪ سان ملڻ لاءِ ڪوشش ڪندو رهي ٿو.

مونکي ڪنهن ٻڌايو ته ڪو منش سنت ۾ اچڻ کان اڳ، ڪال جي ڀڳتي ڪندو رهيو آهي. اهو غلط آهي، هڪ ڀيرو آهي. جڏهن اسانکي ڪال جي شڪتيءَ جي ڄاڻ ٿي ڪونهي ته اسين انهيءَ جي ڀڳتي ڪيئن ٿا ڪري سگهون؟ اسين پريو سان ميلاب ڪرڻ چاهيون ٿا پر اسانکي اهو ڳيان ڪونهي ته پرماتما جي ڀڳتي ڪهڙي طرح ڪريون. جڏهن مالڪ جي ديا مهر ٿيندي آهي، تڏهن اسين هندي سڃي ڀڳتيءَ جي مارگ تي هلڻ شروع ڪندا آهيون ۽ هن جڳت جي حاڪم جي چنبي مان چوٽڪارو ملندو آهي، انهيءَ حاڪم کي ڪال چئو، برهمندي من سڏيو، شيطان ڪوٺيو يا چاهي ڪنهن ٻئي نالي سان سڏيو، جنهن نالي سان به توهين چاهيو. ڪال بنا مطلب جي ناهي هو مالڪ جي رضا کان ٻاهر ڪونهي. هو مالڪ جي هُج سان ئي بطور آهي. هنجي مرضيءَ کانسواءِ ڪجهه نٿو رهي سگهي ۽ ڪال به مالڪ کان ئي شڪتي پراپت ڪندو آهي ڪنهن ٻئي کان نه.

س - ۳۴۶. ڇا منهنجو اهو سوچڻ ٺيڪ آهي ته ڪال پنڊي من آهي، جيڪو هميشه ٻاهر پٽڪندو رهي ٿو.

ج - آتما جو تعلق پرماتما سان آهي. من ڪال جو ايجنٽ آهي. ڇوڙي طرح آتما جو مول، بنياد مالڪ آهي، من جو سروت ڪال آهي. توهين انهيءَ کي ڪال چئي سگهو ٿا، برهمندي من سڏي سگهو ٿا، آتما ته ڪل مالڪ جي انس آهي.

س - ۳۴۷. ڇا من ۽ آتما ڪڏهن ڪال کي جيتي سگهن ٿا.

ج - ها اسانجي سرڀر ۾ من ۽ آتما جي ڳنڍ ٻڌل آهي ۽ انهن ٻنهي جي بينڪ، اکين جي بنيان، نئين تل ۾ آهي. انهيءَ اسٽان تان، ان کي هيٺين طرف ڇڪينديون آهن. جنهن سبب من اندرون

جيڪي سنسار ۾ پنهنجي وقت جو صحيح استعمال نٿا ڪن. جيڪي سنساري ڀوڳ وٺڻ ۾ مست رهي، مالڪ کي وساري چڪا آهن.

س- ۳۴۵. منهنجو ويچار هو ته اسان مان ڪيترن جو مالڪ ڪال آهي؟

ج- ڪال صرف سنسار جو حاڪم آهي. انهيءَ جو اهو اوت ڪونهي ته اسان سڀني جي اندر ڀرماتما ڪونهي. اسانجي دلين ۾ ڀرماتما لاءِ تڙت آهي، اسانکي هن لاءِ پيار آهي، انهيءَ سان ڀرماتما آهي، اسين هنجي پڳتي ڪريون ٿا، چاهي اسانکي اڃا خبر هجي، نه به هجي ته دراصل هنجي پڳتي ڪيئن ڪرڻي آهي.

ڪيترن ماڻهن کي اهو ڀرم آهي ته جيڪي ماڻهو سمجھت انوسار نه هلي رهيا آهن، انهن کي ڀرماتما سان پيار ڪونهي. اڃا ٻيڙي لڪ نه آهي. انهنکي ڀرماتما سان ڀرپور آهي پر انهنکي اهو ڳيان ڪونهي ته هن کي ڪيئن پيار ڪيو وڃي؟ هو پيار چاهي ڪيڙي طرح به ڪندا هجن، پنهنجي اندر ۾ ڀرماتما سان پيار ڪندا آهن، ڪال سان نه. انهن کي خبر ئي ڪونهي ته ڪال ڇا آهي؟ ڪال جي وس ۾ هئڻ سبب انهنکي خبر ئي ڪونهي ته ڀرماتما سان ڀرپور ڪيڙي طرح ڪيو وڃي. دراصل آتما جي ڀرماتما طرف هميشه ڪشش رهندي آهي. انهيءَ ڪشش سبب ئي اسين هنجي ڪوچ ڪندا آهيون ته ته ٻيءَ حالت ۾ اسين هنجي ٻاري ۾ سوچي به نٿا سگهون. پر جيئن هنجي عروج ۾ مهر لڳي ٿئي، اسانکي انهيءَ جي ڪوچ جو صحيح مارڻ معلوم نٿو ٿئي ۽ اسين لڪ مارڻ تي اچي نٿا سگهون. هو اسان سڀني جي اندر براجمان آهي. ڪال صرف سنسار جو ڪاروبار ڪارائيندڙ آهي. هو صرف اها ڪوشش ڪندو آهي ته ڪا به آتما هن وچ ۾ ڪا به ٻاهر نه هلي وڃي پر انهيءَ جو اهو اوت ڪونهي ته اسانجي اندر ڀرماتما ڪونهي. مالڪ اسانجي اندر آهي. پر اسانکي انهيءَ کي اندر ڀراپت ڪرڻ جو عرف انهيءَ سان ملڻ جي وسيلي جو به طريقو آهي. ڳيان ڪونهي. اسانجي مٿان ڪال جو اهو آهي. اسين مالڪ سان

جيئن اسين انهيءَ رس تي، مالڪ کي وساري ڇڏيون. پر انهيءَ سان
 ڏک، مالڪ منهن کي پاڻ وٽ وٺي اچڻ لاءِ مارڻ به رکيو آهي جيئن
 اسانجو هن رچنا کان چوٽڪارو ٿي سگهي. جيڪڏهن پرمانا جي لڳا
 نه هجي ته هيءُ سنسار هڪ ڀل به نٿو رهي سگهي. هيءُ دنيا انهيءَ
 ڪري غائر آهي ڇو ته مالڪ جي لاهائي مٽجڻ آهي. جيڪي ڪجهه
 ڏسي رهيا آهيون، اهو سڀ پرمانا مان ئي آيو آهي.

هڪ ڏيس جو مثال وٺو. جيڪي ڪجهه ٿيندو آهي، سڀ مکيه
 اڳواڻ جي ڪم سان ٿيندو آهي. سڀ انعام ۽ سزائون هنجي ڪم
 انوسار هوندا آهن. ڪورٽ، پوليس، جيل، سڀ هنجي آگيا سان ٺهيل
 آهن. سڀ وياڳ، هنجي هٿ هيٺ آهن. جيڪڏهن سنو ڪم ڪيو ويندو
 ته انعام ملندو، پر ڪم ڪيو ويندو ته پوليس پرو ورتاءُ ڪندي.
 ڪيترائي دنيا انهن ڪمن سبب جيل ۾ موڪليو ويندو آهي ۽ پنهنجن
 ڪرتوتن جو ڦل پوڳڙو پوندو آهي، پر انهن ڳالهين لاءِ اسين واشٽريٽيءَ
 يا مکيه ڪم ڪندڙ کي ڏوهه نٿا ڏيئي سگهون. هو ته بالڪل نيڪ
 آهن. ڪڏهن به ڪنهن کي ڪڇ نٿا چون. اسان کي پنهنجن ڪمن
 انوسار انعام به ملي ٿو سزا به ملي ٿي. پر واشٽريٽيءَ کي ڪورٽ
 هلائڻ لاءِ ڪيترا وياڳ ٺاهڻا پوندا آهن. هن کي پوليس جي، جيل جي،
 سزا ڏيندڙن جي ۽ انعام ڏيندڙن جي ضرورت پوندي آهي. ساڳي
 ڳالهه سنسار سان به لاڳو آهي. جيسين مالڪ هن سرشتيءَ کي هلائڻ
 چاهي ٿو، هن کي به سڀني شڪتين جي ضرورت آهي. نيڪ انسان
 کي پوليس يا جيل جو ڊپ نه هوندو آهي پر ڏوهين کي هميشه
 انهنجي چننا رهي ٿي.

اهڙي طرح جيڪڏهن اسين مالڪ جا نيڪ ٺاڳر ڪهڙا ٿينداسين،
 سنسار ۾ پنهنجا فرض چڱيءَ طرح پورا ڪنداسين، پنهنجن سمورن کي
 وقت ڏينداسين ته نه اسان کي ڪال جي چننا ٿيندي، نه من جو ڊپ،
 نه ئي اسان کي لاهه چننا ٿيندي آهي ته ٻيون ڪهڙيون ڪهڙيون
 شڪتيون آهن، ڇاڪاڻ ته اهي سڀ شڪتيون انهن ماڻهن لاءِ آهن،

ٿيندو آهي. جيل جو انسپيڪٽر جنرل ٿيندو آهي. سڀ عملدار پنهنجو ڪم ڪندا آهن. پر شڪتي سڀ واشٽريٽيءَ کان پراپٽ ڪندا آهن، هُو انهيءَ کان ٻاهر ڪونهن. اُهي سڀ واشٽريٽيءَ کان پراپٽ ڪيل شڪتيءَ جي آڌار تي پنهنجو پنهنجو فرض ايمانداري ۽ وفاداريءَ سان نباهي رهيا آهن. اسين انهي کي ڪهٽ وڌ يا پرڻو لٽا چئي سگهون. سٺا ٺاڪر ڪ پوليس جي باري ۾ چو چٽا ڪن؟ اسين جيلر کي پرڻو لٽا چئي سگهون. هُو پنهنجي فرض جي بجا آوري ڪري رهيو آهي ۽ اهڙيءَ طرح ڪال به پنهنجو فرض پورو ڪري رهيو آهي. اسان کي هنجي نه ڪا چٽا هٿ ڪهرجي ۽ نه ئي پورا ه.

س - ۳۴۳. ڪال ڪيترو شڪتي شالي آهي؟

ج - ڪال ئي ٺاڪاري شڪتي (Negative Power) آهي، من انهيءَ جو ايجنٽ آهي. من نه ڇاهيندو ته ڪا آتما، پرماتما وٽ واپس پهچي سگهي. تنهنڪري من ڪيترن قسمن جا حڪمتي ڪيل ڪندو آهي پر اسان کي هميشه مالڪ جي پير پيار ۽ پگڙيءَ طرف ڏيان ڏيان ڪهرجي. جيڪڏهن من کي ڀلو ڇڏبو آهي ته هُو اسان کي آڱوٺن تي اڇايندو آهي. جيڪڏهن هميشه من کي وس ۾ رکيو آهي ته انهيءَ کان بچيل رهندا آهيون. من نهايت طاقتور دشمن آهي، پر جڏهن عو شبد سان جڙي وڃي ته تڏهن انهيءَ جهڙو سٺو دوست پيو ڪو آهي ئي نه. اسين من کان بيهڙو لٽا رهي سگهون. من جي هميشه جو ڪيدار ڪوئي آهي. خبر ناهي ته هُو ڪڏهن ڏوڪو ڏيئي ٻڌي.

س - ۳۴۴. جيڪڏهن سڀ ڪجهه مالڪ جو انس آهي ته ڪال به پرماتما جو انس آهي، پوءِ ڪال منهن جو ايترو خراب دشمن ڪيئن بڻجي پيو؟

ج - هيءَ سڀ پرماتما جي وڃا آهي. هن سنار تي خاڻو لاءِ هن کي سڀني قسمن جي شڪتن جي ضرورت آهي. جيڪڏهن ڪال نه هجي ها ته اسين مالڪ ۾ سمائڻي وڃون ها. هيءَ چڪوت به نه وڃي ها. هن سنار کي پٺائي رکڻ لاءِ هن کي ايتريون شيون گهربون

سوچو ڇو ٿا؟ مثال طور جيڪڏهن اسين سٺا ناگڙڪ آهيون ته اسان کي پوليس وارن جي ڪا پرواهه ئي نه ٿيندي آهي ۽ ڏوهي هميشه پوليس کان ڊڄندو رهندو آهي ته خبر ناهي پوليس وارو هن سان ڪهڙو وهندو ڪندو، ڪهڙو ڏنڊ ڏيندو. انهيءَ کي خبر هوندي آهي ته اسان اهڙا ڪرم ڪيا آهن، جن جي لاءِ پوليس ڏنڊ يا سزا ڏيندي، تنهنڪري انهنجي دل ۾ هميشه ڏوهه جو پاپ جو پاڻو رهندو ئي آهي، جڏهن نام اٿيو آهي، ڇهن سمورن ڪندا آهيون ته پوءِ اسان کي ڪال جو ڪهڙو ڊپ ٿي ٿو سگهي؟ انهيءَ باري ۾ سوچڻ جي ئي ڪهڙي ضرورت آهي؟ اسين سڀ سٺا ناگڙڪ آهيون، اسانجي راهه جو رهبر ستگرو، اسان سان انگهه سنگهه آهي، پوءِ انهيءَ سوچڻ جي ضرورت ئي ڪهڙي آهي ته ڪال جو روپ ڪهڙو آهي؟

س- ۳۴. ڇا اهو چوڻ لڳو ٿيندو ته، ڪال، ڀر ماتما جو ٿي هينين درجي وارو ظهور آهي؟

ج - پرماتما کانسواء ڪجهه به نه ٺهيو. سوشئيءَ جي انتهيءَ کان
 پهرين پرماتما کانسواء ڪجهه به نه هو. جهڪي ڪجهه ڏسون ٿا، اهو
 پرماتما مان ئي پڙگهت ٿيو آهي ۽ انهيءَ ڪري ڪال به پرماتما مان
 ئي ٺهيو آهي ۽ انهيءَ طرفان سؤنپيل فرض نٻاهي رهيو آهي. سندس
 به پرماتما دوران سؤنپيل فرض کي پورو ڪري رهيا آهن. سڀ
 ڪجهه مالڪ مان ئي پڙگهت ٿيو آهي.

س- ۳۴۲. ڇا ڪال پنهنجو پاڻ ڪڇ به نٿو ڪري سگهي؟
هن کي سٽوش جي آڳيا مڇڙي پوندي آهي؟

ج - ڪال جيڪي ڪجهه ڪري رهيو آهي، سٽپرس جي آڻياڻ سان ڪري رهيو آهي. جيڪڏهن اهو هجڻ وڃي ته هو سڀ ڪجهه پنهنجي مرضيءَ مطابق ڪري رهيو آهي ته انهيءَ جو اهو اثر ٿيندو ته هو اڪال پُرس کان وڌيڪ شڪتيءَ وارو آهي. جيڪي ڪجهه به آهي مالڪ جي حڪم ۾ آهي، ڪجهه به انهيءَ کان پري ڪونهي. اهو طور نيس ۾ هڪ واشٽرپٽي ٿيندو آهي، پوليس اسپيڪٽر جنرل

سر ڏني ويئي آهي. ”راڌا سوامي“ ڪل مالڪ جو ئي ٻيو نالو آهي. سوامي جي مهاراج جن انهيءَ کي ”اُنامي“ چيو آهي يعني هندو ڪو به نالو ڪونهي. ڪال هڪ الڳ شڪتي آهي، جنهنجي حد اسانکي ٻار ڪرڻي آهي. من ڪال جو عيوضي آهي ۽ هميشه اسانکي پنهنجي وس رکڻ جي ڪوشش ڪندو آهي. پر اسانکي انهيءَ کان مٿي ٿيڻو آهي. صرف مالڪ جي دٻا مهر سان ئي انهيءَ ڪم ۾ ڪامياب ٿي سگهون ٿا نه ته ٻيءَ حالت ۾ اسانکي نقلي پڌارت به اصلي لڳڻ ٿا. دراصل ڪال دٻس جو هر هڪ پڌارت ٻڙم آهي ڏوڪو آهي، مرگه - ترشنا آهي. صرف مالڪ جي دٻا مهر ئي اسانکي مالڪ سان ملاڻ واري سڃي، صحيح مارگه ٿي آڻي سگهي ٿي. پر اسانکي پنهنجي ٽچ اڏي ۽ موجب ڪوچ ڪرڻي آهي ۽ جڏهن اسين پنهنجي طرفان سڃي ڇڏي سان پرماتما جي ڪوچ ڪريون ٿا ته پوءِ اسانکي صحيح مارگه ٿي آڻڻ جي ذميواري خود مالڪ ئي ٿئي ٿي.

س - ۳۴۰. اسين ستسنگي هن سنسار جي حاڪم ڪال کان ڪافي رات آهيون. ڪيترا ستسنگي سرچيندا آهن ته ڪال ۾ آتما آهي يا نه؟ صرف برهمڊي من مانر ئي آهي، جنهن کي شبد جي ڌارا ڪم ڪرڻ لائق بڻائي ٿي.

ج - توهين اهو ڄاڻڻ چاهيو ٿا ته ڪال جو ڪهڙو روپ آهي؟

س - اسين هندجي روپ جي باري ۾ انداز لڳائڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون جيئن ٽوپڪ ستسنگين لاءِ انهيءَ جي ڪابه اهميت ڪونهي.

ج - منهنجي خيال ۾ ته انهيءَ جي روپ جي باري ۾ ويچار نه ڪرڻ ئي بهتر آهي. انهيءَ باري ۾ چئڻ نه ڪرڻ گهرجي. ڪال هڪ شڪتي آهي. اهو اسانجو من آهي. برهمڊي من ئي ڪال آهي. نبد پرماتما مان نڪرندو آهي ۽ پرماتما ئي آهي. اهڙيءَ طرح من ڪال مان نڪرندو آهي ۽ من ئي آخر ڪال آهي.

ڪال جو روپ ڪهڙو آهي، انهيءَ باري ۾ ويچار ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي؟ مونکي سمجهه ۾ ئي نٿو اچي ته توهين انهيءَ باري ۾

۾ سماڻجي وڃون ٿا، ڇو ته سٺ به آخر مالڪ ۾ ئي سماڻجي ويندا. جڏهن اسانجو پريتر اسانکي ڪنهن سٺ مهاتما وٽ وٺي وڃي ٿو، تڏهن آهڙي سٺ ڪروڙ وٽ وٺي وڃي ٿو، تڏهن انهيءَ مهاتما جي ٻڌايل روحاني اڀياس جي جڳتيءَ دواران، اسين خود بخود مالڪ ۾ سماڻجي وڃون ٿا.

سٺ سمجھائين ٿا ته سٺن جو پرماتما سان اهو سڀيڙو آهي جيڪو ٺهڻ جو ساگر سان ٿيندو آهي. ٺهڻ ساگر مان اُٿي ٿي ۽ آخر ۾ ساگر ۾ ٺهي - ماڻجي وڃي ٿي. جيڪو ٻڌارو ٺهڻ جي حوالي ڪري ڇڏيو، ٺهڻ، انهيءَ کي گڏ وٺي، ساگر جي ٺهڻ ۾ ئي سماڻجي ويندي.

اسين مالڪ ۾ ڪهڙيءَ طرح سماڻجي سگهون ٿا؟ سٺو اسانکي، اهو روحاني اڀياس سيکاريندو آهي، جنهن ذريعي اسين مالڪ سان ميلاپ ڪري سگهون ٿا. هو ٻهون ٿي پرماتما ۾ سمايل هوندا آهن ۽ انهن دواران اسين به مالڪ جو انگهه ٻڌندا آهيون. حضرت عيسويءَ فرمايو آهي ”مان پتا ۾ آهيان ۽ پتا مون ۾ آهي.“ جيئن ته سٺ ٻهون ٿي مالڪ ۾ سمايل هوندا آهن، تنهنڪري جڏهن اسين به سٺ سٺو ۾ سماڻجي ويندا آهيون ته پرماتما جو ئي روپ ٿي ويندا آهيون. اهڙيءَ طرح اسين ڪال جي حد کان ٻاهر ٿي سگهون ٿا. پر جيئن ڪنهن ڏانڊي ۾ رهون ٿا، جنهن ۾ ڪال کان ڇڏي ٿا سگهون. اسين ٻهون سٺ دواران ٿي پرماتما سان ٻيهر ڪري ٺهي واپس انهيءَ ساگر ۾ سماڻجي سگهون ٿا.

س - ۳۳۹. مهاراج جي، ڪال جي هورا ۽ راداسوامي ۾ ڪهڙو تفاوت آهي؟

ج - مونکي بائيبل جو محدود ڳيان آهي، تنهنڪري اهو فرق يا تفاوت نٿو سمجھائي سگهان پر ڪال ۽ راداسوامي ۾ فرق ضرور ٻڌائي سگهان ٿو. ”راداسوامي“ پرماتما جي انيڪ نالن وانگر هڪ نالو آهي. هيءَ ڪرمت، ٿور يا مذهب ڪونهي ۽ نه ئي ڪا لائين شيءَ. هيءَ سٺن جو پراچين، سائنس ۽ آهي جهڙوڪي، اسانکي لائين

ڪال يا شيطان

س - ۳۳۸. ”ڪر منڊالڪا“ ۾ لکيل آهي ته ڪال ستر سئو هڪ لک ۽ چوڪ جو ٻيو دفعو ٿي ڪيو، تڏهن هن کي آتمائون مليون. اهي برهمانڊ جون سڀ آتمائون هيون يا صرف هن پونيءَ جون؟ هن کي ڪهڙيون آتمائون مليون؟

ج - هن برهمانڊ جون سڀ آتمائون ڪال جي وس ۾ آهن ۽ جيئن اسين ڪال جي دائري ۾ آهيون تيئن اڻاڪون کان چوڪاڻو ٿي سگهي. سڄي رڃا مالڪ بڻائي آهي. ڪال به انهيءَ جو شال آهي. ڪال جي حد کان اسان کي پري وڃڻو آهي. پرماتما پوءِ سڄي سنسار جو پهرين ڪال جي حوالي ڪري ڇڏيو آهي. ڪال کي ڪو به شالائي شڪتي ڇڏي يا ٻيو ڪجهه ڇڏي. جيئن اسين ڪال جي دائري ۾ آهيون، تيئن جنم مرڻ جي ڌڪ ۾ ڦاٿل آهيون. جيئن ڪال جي دائري کان پار نه ٿيا آهيون، تيئن انهيءَ مان چوڪاڻو نه ملي سگهندو. اهو تڏهن ئي سگهندو جڏهن اسين ڪنهن اهڙي شڪتيءَ جي پڳڙي ڪريون جيڪا ڪال جي حد کان پري هجي. اهو صرف اُڪال پوک آهي، پرم پتا پرماتما آهي. اسين انهيءَ سان پيار ڪري هنجي پوڄا ڪري، ڪال جي دائري کان ٻاهر نڪري سگهون ٿا. اسان هن سنسار ۾ پرماتما کي ٻيه سروي ۾ ڏٺو ڪونهي پر هن کي پيار ۾ ضرور ڪرڻ چاهيون ٿا. هنجي پڳڙي به ڪرڻ چاهيون ٿا. انهيءَ ڪري اسان کي مالڪ جي اهڙن پڳڙن، پيارن يا جن لفظن ۾ هنجي پٺن جي ڪوڇ ڪڙڙي پري ٿي جيڪي مالڪ سان ملي ڪري، انهيءَ جو روپ بڻجي چڪا آهن، جن جي لڳن مالڪ سان لڳل آهي. اسان کي پنهنجي لڳن اهڙي پياري سان لڳائڻي پوندي. شريف عيسيٰ فرمايو آهي ته ”توهان ڪنهن ڏٺو آهي، مون پرماتما کي ڏٺو آهي. تنهنڪري توهان به پنهنجي ڏاڍاڻ انهيءَ پتا کي ڏٺو آهي.“ دراصل ڳالهه اها آهي ته سٺ مالڪ سان هڪ ئي ڇڪ آهن. تنهنڪري جيڪڏهن اسين سٺ ۾ سمجهي وڃون ٿا ته اهو مالڪ

س - ڇا سڀ، آڻيٽي ۽ رقيب هستيءَ ۾ آيون؟ ڇا اهي انهنجو تعداد
بيشمار آهي. پر ڇا اهو تعداد مقرر آهي؟

ج - ها.

س - ۲۳۷. بهاراج جي، مٿي وڃار وارن ۽ مهاڻائن جو چوڻ آهي
تہ آڻائن جون ٽوليون (Group Souls) ٿينديون آهن ۽ آڻائون انهن ۾
وڃي ملنديون آهن.

ج - نه. آڻائن جي ٽولين جهڙي ڪا به ڳالهه ڪونهي. ڪڇ آڻائون
سڪارن، ساڳين ڪرمن يا ڪرمن ۾ هڪجهڙائي سبب ڪڇ آڻائون
هڪ ئي رشتن تي جبر رهنديون آهن. اهو ڪرمن جو سنڀل هوندو
آهي پر انهن کي توهين آڻائن جون جماعتون نٿا چڻي سگهو. هر هڪ
آڻا جي جدا جدا هستي آهي. صرف ڪرمن سبب هڪ ئي رشتن
تي ڪجهه وقت لاءِ گڏ ٿي ويون آهن ٿوري وقت بعد الڳ الڳ
مارگ تي الڳ ٿي وينديون، اهو ضروري ناهي تہ اهي سڀ آڻائون
سڄي زندگي گڏ ٿي رهن.

س - ڪڇ پروفيسر، آڻائن جي ٽولين جي ڳالهه ڪندا آهن. مان
انهن سان پڪراءِ نه آهيان. اهي سمجهندا آهن تہ اسين سڀ انهيءَ
جماعت جو هڪ حصو آهيون؟

ج - نه، اهو ليڪ نه آهي.

س - هر هڪ آڻا جي الڳ الڳ هستي آهي؟

ج - اسين ڪرمن جي ٻنڌڻن سبب، ڪڇ عرصي لاءِ گڏ ٿيندا
آهيون؟ ٻين جيون جي ٽولين سان به اسانجو ڪجهه وقت لاءِ ڪرمن
جو سنڀل ٿيندو آهي، جهڙوڪ اسان کي پورو ڪرڻو آهي. تنهنڪري
اهو ليڪ ناهي تہ اسين هميشه گڏ رهنداسين. هر هڪ جيون يا منس کي
ٻنهي ڪرمن جو حساب ڇڪائڻو آهي. پر جيڪي آڻائون نام مارڪ
تي علي رهيون آهن، آخر اهي سڀ انهيءَ پرماڻا ۾ سمائجي وينديون.

ج - انهيءَ باري ۾ پهرين به ذڪر ٿي چڪو آهي. ڪير هوندو جيڪو پرماتما ۾ واپس وڃي سماج ۾ نه ڇاهيندو؟ اهڙو ڪير هوندو جيڪو مالڪ جي سڀني ڳالهه ۾ پنهجي جدا هستي بڻائي رکڻ ڇاهيندو؟ اهڙا سوال ان وقت اٿندا آهن، جڏهن اسين هن جي وس هوندا آهيون. اسين هڙمي سبب پنهجو پاڻ کي وڏو سمجهندا آهيون ۽ سوچيندا آهيون ته اسين ڪنهن ۾ ڪيئن ڇو ٿيون؟ پر جڏهن اها اوستا پرايٽ ڪندا آهيون، تڏهن هڙمي نالي مائر به نٿي رهي، مالڪ ۾ ڪيئن ٿي وڌندو آهي. پنهجي خودي ڪٽائڻ، پنهجي هستي ختم ڪري ڇڏڻ، پرماتما جي الڳ بڻجي وڃڻ ۾ ئي شالتي ملندي آهي. حالانڪ هر هڪ بوند جي پنهجي هستي به آهي، پر ڪابه بوند ساگر کان جدا رهڻ نه ڇاهيندي آهي. آتما انهيءَ ۾ ڪيئن ٿي ويندي آهي، پر ڪنهن هوندي به الڳ رهندي آهي. پر انهيءَ اوستا ۾ ڪابه آتما پنهجي الڳ هستي بڻائي رکڻ نه ڇاهيندي. توهين جسماني پيار کي ئي ڏسو ته انهيءَ پيار سبب اسين اهوئي ڪندا آهيون، جڏهن ۾ اسانجو پيارو خوش رهي، اسين پنهجي خودي ختم ڪري ڇڏيندا آهيون ۽ محسوس ڪندا آهيون ته اسين ۽ اسانجو پيارو هڪ آهي. اسين هڪو ئي روپ بڻجي ويا آهيون. جڏهن سڀاري پريم (عشق مزاجي) جي اها حالت آهي ته پريم پريم (عشق حقيقي) ۾ ڪهڙي حالت ٿيندي، جنهن ۾ من جي رڪاوٽ به دور ٿي ويندي آهي ۽ پنهجي پياري، پنهجي پويتم ڏانهن ڇڪجندا ويندا آهيون؟ اسين هن ۾ ڪيئن ٿي ويندا آهيون، پنهجو پاڻ کي پنهجي ويندا آهيون. اسانجو اهم سمجهڻ ٿي ويندو آهي. اهڙو ڪير هوندو، جيڪو انهيءَ اوستا کي پسند نه ڪندو؟

س - ۳۳۵. ڇا نئون آتمائون ٺهندو رهندو آهي؟

ج - نه.

س - ۳۳۶. ڇا سڀ آتمائون هڪ ئي وقت، هستيءَ سا سر ۾

آڏون؟

ج - ها، سرشتيءَ جي آيتيءَ وقت سڀ آتمائون هڪ ئي وقت

هستيءَ ۾ آڏون.

جيڪڏهن هوندي پر شيد يا ستگروءَ جو پيار هوندو ته اسين سڀاويڪ
 طور سڃڪندڙ ڏانهن ڇڪيا وينداسين، ڇو ته شيد يا ستگروءَ کي واپس
 پرماتما پر سمائجي وڃڻو آهي، جيڪو روحاني سفر باقائي پورو ڪرڻو
 آهي ۽ ڪرڻ جو حساب چڪاڻو آهي. اهو مؤث بعد اندر به پورو
 ڪري سگهجي ٿو. پر شرط اهو آهي ته اسين جيئري ئي شيد سان اندر
 جڙي وڃون ۽ اسانجي هردي ۾ اهڙي ڪابه ترشنا يا خواهش نه هجي
 جيڪا اسان کي سنسار ۾ واپس وٺي اچي سگهي.

س - ۳۳۳. انهيءَ جو اهو مطلب ٿيو ته سڃڪندڙ پهچڻ بعد اسين
 سڀي نفا ٿي سگهون؟

ج - اسين واپس وڃي پرماتما پر سمائجي ٿي سڄو سڀي پرايٽ ڪري
 سگهون ٿا. توهين ڏسو جڏهن اسين پنهنجي گهر ڏانهن ويندڙ ماروڪه
 تي اينداسين ته سڀي حاصل ٿيڻ شروع ٿيندو آهي. جيئن جيئن پنهنجي
 گهر پنهنجي پريو جي ويجهو ٿيندا ويندا آهيون، وڌيڪ سڀي محسوس
 ٿيندو آهي. اصلي سڀي ته انهيءَ مالڪ ۾ سمائجڻ سان، هنجي دوشن
 ڪرڻ سان ئي پرايٽ ٿيندو. جڏهن ڪنهن وڏي سفر تان گهر موٽندا
 آهيون ته جيئن جيئن گهر جي ويجهو پهچندا آهيون، وشواس وڌندو
 ويندو آهي ته بس هيٺو جلدي ئي گهر پهچنداسين. جڏهن گهر ڏسڻ
 ۾ ايندو آهي ته پوءِ چاهي گهر ڪان اڃا پري به هوندو آهي، پر
 تنهن ڏولدي به صرف گهر نظر اچڻ سان ئي سڀي جو ساهه ڪٽڻ شروع
 ڪندا آهيون. اصلي خوشي ته گهر ۾ داخل ٿيڻ سان ئي ملندي. ساڳيءَ
 طرح جيئن روحاني منزل جي ويجهو ٿيندا ويندا آهيون، اسان کي اندر
 ڪيڙي ۾ ڪيڙو سڀي، سنشوش، آندڻ محسوس ٿيڻ شروع ٿيندو آهي.
 اصلي سنشوش، سڀي، آندڻ ته انهيءَ وقت ئي ملندو آهي جڏهن آتما،
 پرماتما ۾ وڃي سمائجي ٿي.

س - ۳۳۴. مهاراج جي، انهيءَ سلسلي ۾ مون کي اهو پڇڻو آهي ته
 جڏهن اسين پرماتما پر سمائجي ويندا آهيون ته ڇا پنهنجي الڳ هستيءَ
 جو احساس ٿيندو رهندو آهي يا اهو سمائڻ ٿي ويندو آهي؟

س- ۳۳۲ آخري مڪتي ڇا ٿيندي آهي؟ ڇا ڌر ڌام پهچڻ تي مڪتي آهي يا ڪنهن هيٺئين منڊل ۾ اڃا- ترشنا جو سماپت ٿيڻ، ئي مڪتي آهي؟

ج- آخري مڪتيءَ کي عام طور، ٻن طريقن سان ڏٺو ويندو آهي. هڪ ته اهو آهي ته جنم مرڻ کان چوٽڪارو ٿي وڃي. جيڪڏهن ٻڌون ڪامل ستگرو ملي وڃي، اسين شبد سان ٻوري طرح جڙي وڃون، سنسار جو موه ممتا نه رهي، آشا ۽ ترشنا ٻوري طرح ختم ٿي وڃي ته ڪيترا دفعا، ٻهونين منڊل کي پار ڪرڻ سان ئي، اهڙي مڪتي حاصل ٿي ويندي آهي. انهيءَ اوستا ۾ چاهي انهيءَ منس خاص روحاني ترقي نه به ڪئي هجي، ته به هو ديه جي ٻڌڻن، جنم مرڻ جي دڪن کان ته بچي ويندو آهي، پر مالڪ سان ميلاب ڪرڻ لاءِ اڃا هڪ وڏو سفر هوندو آهي. اصلي يا ٻوري مڪتي ته انهيءَ وقت ئي ڇڻي سگهجي ٿي، جڏهن آتما، ٻوماتا ۾ واپس وڃي ملي هڪ ئي وڃي ٿي، سماجي وڃي ٿي. ڇهتري قدر ديه جي ٻڌڻن جو تعلق آهي، خاص وڌيڪ روحاني ترقي نه ڪرڻ بنا به انهن مان چوٽڪارو ٻوابت ڪري سگهجي ٿو. ڇاڪاڻ ته انهيءَ جو لاڳاپو انهيءَ ڳالھ سان آهي ته سنساري موه ڪيتري حد تائين سماپت ٿي چڪو آهي. جيڪڏهن دنياوي موه بلڪل ناهي، هن سنسار ۾ ڇڪي، واپس وٺي اچڻ واري ڪا به ٻڌل اڃا نه رهي آهي ته ٻوءِ جسماني ٻڌڻن کان چوٽڪارو ٻوابت ٿي ويندو آهي. پر جيئن آتما، ٻوماتا ۾ سماجي هڪ ٿئي ٿئي ته ٻوءِ انهيءَ حالت ۾ هوءَ وري هيٺ ڪري سگهي ٿي.

تنهنڪري ٻڌون مڪتي ته آتما کي ٻوماتا ۾ سماجي وڃڻ بعد ئي ملي ٿي. ڪيتري حالتن ۾ جنم مرڻ کان مڪتي، ٻهونين منڊل پار ڪرڻ سان ئي ٻوابت ٿي ويندي آهي پر شرط اهو آهي ته ستگرو ٻڌون هجي ۽ سنسار جي لڇا ترشنا، موه ممتا من ۾ ٻڌل نه هجن. مثال طور جيڪڏهن ڪا ڀاري شيءِ ڦيٽي سان ٻڌل آهي ته جتي به لاغور ٿيو ويندو، اها شيءِ به اوڏانهن ڇڪجي هلي ويندي. جيڪڏهن من ۾ دنياوي لڇانون آهن ته اهي منس کي دنيا ۾ ڇڪي وري آئين ٿيون.

جاري رکڻ چاهي ٿو ته پوءِ هر هڪ آتما هن رت لٽي وڃي سگهي. جيڪڏهن پرماتما جي اها لڇا آهي ته دنيا نه رهي ته اهو قدرتي آهي ته آتمائن کي اهو ڪو اسٽان ٿي نه رهندو، تنهنڪري هو واپس وڃي پرماتما ۾ سمائجي وينديون. جيستين هو سنساري چڪر کي هلائي رکڻ چاهي ٿو، تيستين سڀ آتمائون واپس مالڪ رت نه وڃي سگهنديون. ڪڇ آتمائن کي ته هن سوشئيءَ ۾ رهڻو ئي پوندو.

س- ڇا هو آخر اسان کي ٻار لڳائيندو؟

ج- اسين هن کي اهو نٿا چئي سگهون ته هيئن نه هونئن ڪر. اها هنجي مڙج آهي. هنجي رٿن جو هنڪي ئي گيان آهي.

س- ۳۳۰. ڇا بوند سمند ۾ سمائجي وڃڻ بعد به، آلهيءَ سمند مان ٻاهر ايندي آهي يا اچي سگهي ٿي؟

ج- ڇا بوند ساگر ۾ سمائجي وڃڻ بعد ٻاهر اچڻ چاهيندي؟

س- ڇا بوند اڳيان، پوءِ به ڪا مصيبت اچي سگهي ٿي؟

ج- ڇا هوءَ بوند بطن ۾ پسندي، سمند بطن ۾ پسندي ڪندي؟ ڇا آتما، آتما رهڻ بجاءِ پرماتما بطن ۾ پسندي ڪندي؟ هوءَ ته بلڪه خوش ٿيندي آهي ته هنجي مارڪ مان رڪارڊ دور ٿي وئي. مون توهان کي پهرين سمجهايو هو ته جيڪڏهن ميٽ بتيءَ کي باهه ۾ رکبو ته باهه ۽ ميٽ بتيءَ جو پوکاش هڪ ئي ويندو آهي. آلهيءَ اوستا ۾ اها خبر ئي نه پئجي سگهندي آهي ته باهه جي روشني ڪهڙي آهي ۽ ميٽ بتيءَ جي ڪهڙي.

س- ۳۳۱. اتي ٻيا ئي ڪونهي. پر مان سوچي رهيو هوس ته ڇا آتما وري، الڳ روپ اختيار ڪري سگهي ٿي؟

ج- جيستين هن کي الڳ رهڻ جي لڇا آهي، تيستين مالڪ ۾ اسين سمائجي ئي نٿا سگهون. اهڙي لڇا من پيدا ڪندو آهي ۽ جڏهن پرماتما ۾ سمائجي ويندا آهيون ته من نهايت پٺتي رهجي ويندو آهي. پوءِ وري، اها لڇا باقي ڪيئن ئي رهي سگهي؟

س- ۳۲۸. ڇا تئين يا چوئين جنم بعد، هر هڪ آتما پرماتما وٽ هلي ويندي آهي؟ ڇا ڪي پٽڪيل آتماون هونديون آهن؟ جيڪڏهن ڪنهن ڇوئين جنم ۾ گرو نٿو ملي ته ڇا اها آتما پٽڪندي رهندي؟

ج- هر هڪ آتما تئين يا چوئين جنم بعد مالڪ وٽ واپس نٿي پهچي، اهو خيال غلط آهي. انهن آتمان جي قسمت ۾ مالڪ وٽ واپس وڃڻ جو حق آهي، جيڪي مالڪ دواران چونڊيل آهن ۽ اهي به تڏهن واپس وڃي سگهنديون، جڏهن پرماتما پنهنجن پٽن (جيڪي سٺ ستگر آهين). انهن دواران کين نام جي بخشيش ڏيناري، روحاني مارڪ تي آڻيندا. جڏهن اهڙا منس، مالڪ جي ديسا مهر سان پنهنجا سڀ ڪرم پوري ڪن ٿا، پنهنجون سڀ اڃائون تيار ڪن ٿا. پنهنجا سڀ موهه مهتانون ختم ڪن ٿا، تڏهن اهي ستگر وڃي سهڻا آتما سان واپس مالڪ سان ميلاب ڪري سگهن ٿا. نام جي بخشيش ٿيڻ بعد هڪ جنم، ٻن يا ڇئن جنمن ۾ اهو ڪم پوري ٿي ويندو آهي. ڪيترا جنم لڳندا يا لڳڻا آهن، اهو مدار رکي ٿو ته ڪي ڪيترا ڪرم پوري آهن ۽ ڪيتري روحاني ترقي باقي ڪرڻي آهي.

پ- جيڪي منس هن روحاني مارڪ تي عمل نٿي ڪن، جنهن مان ٻه اها اڃا ئي نٿي ٿئي ته مالڪ سان ملڻ ۽ دنياوي، آسائش، عووض، مهتا جو تيار ٿي نٿا ڪن، انهن جو مالڪ وٽ واپس وڃڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. اهڙا منس چاهي سوين جنم وٺن، اهي هميشه هن دنيا جي مضبوط زنجيرن ۾ جڪڙيل رهندا. جڏهن اسانجي من ۾ مالڪ سان ملڻ جي لڳا آتما ٿيندي آهي، تڏهن اسين پرماتما جي بساري ۾ سوچيندا آهيون ۽ واپس وڃي سگهندا آهيون.

س- ۳۲۹. ڇا اهو سچ آهي ته هر هڪ آتما ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن پرماتما وٽ پهچندي؟

ج- انهيءَ ڳالهه جو گمان صرف پرماتما کي ئي آهي ته هو دنيا کي ڪيستائين رکڻ چاهي ٿو. جيڪڏهن اهو سنسار کي رکڻ ئي نٿو چاهي ته پوءِ هر هڪ آتما هن وٽ ويندي. جيڪڏهن هو هن سنسار تي

رواه لاء هڪ راجيبي سبب آهي يا نه. پر اهڙي ڪا به ڀائيندي
ڪونهي. ڪيترن ماڻهن کي اهو پڙم آهي ته اسانجي آتما جو ڪو
سائي نه آهي ۽ جيسين اهو سائي نٿو ملي، تيسين اسين مالڪ سان ميلاب
نٿا ڪري سگهون. اهو بالڪل غلط آهي. آتما جو ڪوبه سائي ڪونهي.

هر هڪ آتما، پر ماتا روپي ساگر جي هڪ الڳ بوند آهي ۽ هر هڪ
آتما کي پنهنجي ڪرمن اُتسار واپس آڻي سگهڻ ساگر ۾ هلڻ لاءِ شخصي
طور ڪوشش ڪرڻي آهي. ڪرمن موجب ئي ماتا-پتا، پين-پاءُ، پتي-
پتي ۽ ٿنڌي-ٺوڪريءَ ۾ گڏ ڪر ڪندڙ ساڻن سان سنڀت جڙي
ٿو ۽ آهي ئي تڪ سڪه جو ڪارڻ بڻجن ٿا. ڪرمن سبب ئي اسان جو
سمين سمين ماڻهن سان تعلق رهي ٿو. ڏيڻ-وٺڻ جو سنڀت بڻجي ٿو.
پر اهو چوڻ صحيح ناهي ته جيسين اسانجو رواه نٿو ٿئي، اسين روحانيت
۾ ترقي ڪري ئي نٿا سگهون. اهو ليڪ آهي ته گرهستيءَ کي هن
مارڻ تي هلڻ ۾ ڪيچ فائدا ۽ سهوليتون رهن ٿيون، پر ان حالت ۾
جڏهن بهي، پتي-پتيءَ جا پاڻ ۾ ويچار نه ڪندا هجن. پر جيڪڏهن
پتي هميشه جهڳڙو ڪندا رهن ٿا، هڪ ويچار جا نه آهن، نه الهيءَ
مان ڪوبه فائدو ڪونهي ۽ نه ئي هڪ ٻئي کي ڪا مدد ملي سگهي ٿي.

س - ۳۲۷. ڇا، ڪا پٽڪيل آتما به هوندي آهي؟

ج - پنهنجي ويچار ۾ اسين سڀ پٽڪيل آتمائون آهيون. جيڪي
آتماون مالڪ کي وساري وينديون آهن، اهي پٽڪيل ئي آهن. جيڪا
آتما پنهنجي پنڇ گهر، پنهنجي اصلي گهر کي وساري ويندي آهي،
پنهنجي ويچار ۾ اها پٽڪيل آتما آهي. اسين سنسار ۾ ٿاسي ويا
آهيون. پنهنجي اصلي گهر کي وساري چڪا آهيون، پنهنجي سڄي
پتا کي ڀلائي ويا آهيون. اسين سڀ پٽڪيل، زندگيءَ ۾ ڪشمڪش
ڪندڙ آتماون آهيون، پر اسان کي اهڙيءَ طرح پٽڪيل نه رهڻ گهرجي.
آتما جو عيش دميءَ ۾ اچڻ جي مقصد کي سمجهڻ گهرجي ۽ تڏهن
ئي اسين هن ڏڪن-ڏاڪڙن واريءَ حالت کان چوٽڪارو حاصل ڪري
سگهنداسين.

س - ۳۲۸. ڇا تئين يا چوئين جنم بعد، هر هڪ آتما پرماتما وٽ هلي ويندي آهي؟ ڇا ڪي پٽڪيل آتماون هونديون آهن؟ جيڪڏهن ڪنهن ڇوئين جنم ۾ ڪو نئون ملي ته ڇا اها آتما پٽڪندي رهندي؟

ج - هر هڪ آتما تئين يا چوئين جنم بعد مالڪ وٽ واپس نٿي پهچي، اهو خيال غلط آهي. انهن آتمان جي قسمت ۾ مالڪ وٽ واپس وڃڻ جو حق آهي، جيڪي مالڪ دؤران چوندڙ آهن ۽ اهي به تڏهن واپس وڃي سگهنديون، جڏهن پرماتما پنهنجن پٽن (جيڪي سڀ ستگر و آهن). انهن دؤران ڪن نام جي بشيش ڏياري، روحاني مارڪ تي آڻيندا. جڏهن اهڙا منس، مالڪ جي دٻا مهر سان پنهنجا سڀ ڪرم پوري ڪن ٿا، پنهنجون سڀ لڄانون ٽپاڻ ڪن ٿا. پنهنجا سڀ موهه مهتانون ختم ڪن ٿا، تڏهن اهي ستگر و جي سڀا سان واپس مالڪ سان ميللاپ ڪري سگهن ٿا. نام جي بشيش ٽيٽ بعد هڪ جنم، ان، ٽن يا ڇهن جنمن ۾ اهو ڪم پورو ٿي ويندو آهي. ڪيترا جنم لڳندا يا لڳڻا آهن، اهو مدار رکي ٿو ته ڪم ڪيترائي ڪم پوري ٿي ٿو ۽ ڪيتري روحاني ترقي باقي ڪرڻي آهي.

پهر جيڪي منس هن روحاني مارڪ تي ڄاڻ نٿي ٿا، پنهنجي من ۾ لاهه لڄا ٿي نٿي ٿئي ته مالڪ سان ملڻ ۽ دنياوي، آسا-نوشا، موهه-ممتا جو ٽپاڻ ٿي نٿا ڪن، انهن جو مالڪ وٽ واپس وڃڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. اهڙا منس چاهي سوين جنم وٺن، اهي هميشه هن دنيا جي مضبوط زنجيرن ۾ جڪڙيل رهندا. جڏهن اسانجي من ۾ مالڪ سان ملڻ جي لڄا اچن ٿي ويندي آهي، تڏهن اسان پرماتما جي ڀاڱي ۾ سچيندا آهيون ۽ واپس وڃي سگهندا آهيون.

س - ۳۲۹. ڇا اهو سچ آهي ته هر هڪ آتما ڪنهن نه ڪنهن ڏينهن پرماتما وٽ پهچندي؟

ج - انهيءَ ڳالهه جو ڳيان صرف پرماتما کي ئي آهي ته هو دنيا جي ڪيستن ۽ رڪڻ چاهي ٿو. جيڪڏهن ڪو سنسار کي رکڻ ئي نٿو ڇڏي ته پوءِ هر هڪ آتما هن وٽ ويندي. جيڪڏهن هو هن سنسار کي

درواه لاء هڪ راجي سبب آهي يا نه. پر اهڙي ڪا به پائبندي
ڪونهي. ڪيترن ماڻهن کي اهو پير آهي ته اسانجي آتما جو ڪو
سائي نه آهي ۽ جيسين اهو سائي نٿو ملي، تيسين اسين مالڪ سان ميلاب
نٿا ڪري سگهون. اهو بلڪل غلط آهي. آتما جو ڪوبه سائي ڪونهي.

هر هڪ آتما، پرماتما روپي ساڳو جي هڪ الڳ بوند آهي ۽ هر هڪ
آتما کي پنهنجي ڪرمن اُتسار واپس انهيءَ ساڳو ۾ ملڻ لاءِ شخصي
طور ڪوشش ڪرڻي آهي. ڪرمن موجب ئي ماتا-پتا، پيٽ-ڀاءُ، پٽي-
پٽي ۽ ننڍي-نڍو ڪريءَ ۾ گڏ ڪر ڪندڙ ساڻن سان سنڀلڻ چڙي
ٿو ۽ اهي ئي دڪ سگه جو ڪارڻ بڻجن ٿا. ڪرمن سبب ئي اسان جو
سمجهڻ ۽ سمجهڻ ماڻهن سان تعلق رهي ٿو. ڏيڻ-وٺڻ جو سنڀلڻ بڻجي ٿو.
پر اهو چوڻ صحيح ناهي ته جيسين اسانجو درواه نٿو ٿئي، اسين روحانيت
۾ ترقي ڪري ئي نٿا سگهون. اهو ئيڪ آهي ته گرهستيءَ کي هن
مارگ تي هلاڻ ۾ ڪيچ فائدا ۽ سهوليتون رهن ٿيون، پر ان حالت ۾
جڏهن بهي، پٽي-پٽيءَ جا پاڻ ۾ ويچار ٺهڪندا هجن. پر جهڪڻ
پٽي ههڻه، جهڳڙو ڪندا رهن ٿا، هڪ ويچار جا نه آهن، نه انهيءَ
مان ڪوبه فائدو ڪونهي ۽ نه ئي هڪ ٻئي کي ڪا مدد ملي سگهي ٿي.

س - ۳۲۷. ڇا، ڪا پٽڪيل آتما به هوندي آهي؟

ج - منهنجي ويچار ۾ اسين سڀ پٽڪيل آتمائون آهيون. جيڪي
آتماون مالڪ کي وساري وينيون آهن، اهي پٽڪيل ئي آهن. جيڪا
آتما پنهنجي نچ گهر، پنهنجي اصلي گهر کي وساري وٺي آهي،
منهنجي ويچار ۾ اها پٽڪيل آتما آهي. اسين سنسار ۾ ڦاسي ويا
آهيون. پنهنجي اصلي گهر کي وساري ڇڪا آهيون، پنهنجي سڄي
پتا کي ڀلائي وٺا آهيون. اسين سڀ پٽڪيل، زندگيءَ ۾ ڪشڪش
ڪندڙ آتماون آهيون، پر اسان کي اهڙيءَ طرح پٽڪيل نه رهڻ گهرجي.
آتما جو مدش ڏيئي ۽ ۾ اچڻ جي مقصد کي سمجهڻ گهرجي ۽ ٽڌڻ
ٿي اسين هن ڏکڻ-ڏاکڻ واريءَ حالت کان چوٽڪارو حاصل ڪري
سگهنداسين.

تياڻ ڪير آهي، پر دراصل سنسار جو تياڻ ٺهڻ ڪري سگهجي. جيڪڏهن
 گهر ٻار ڇڏي، جهنگلن، ٻهاڙن، مندرون، مسجدن ۾ هليو وڃي، تڏهن
 به اسان ڇا ڇڏيو؟ اسانجو ڀيٽ ساڳئي نموني ٻن ڳهرن ٿي، تن
 ڀڪڻ لاءِ ڪهڙي جي ضرورت هوندي ٿي. رهن لاءِ ڪو اسٽان به
 گهرجي ۽ اسانکي رهي سڀ شيون ضروري ڪن. اسان کان ڪهڙي
 شيءِ ٿي ڇڏي؟ جيڪڏهن سنسار ۾ آهيون، سنسار جو انڪ آهيون، انهن
 شين جو هڪ ضروري ۽ سيارو آهي. اسانکي انهن جو غلام نه بڻجڻو
 آهي. پر قدرتي انساني سپاءَ جو اثر ته ضرور رهندو، جيئن کان اسين
 اچي ٿا سگهون. اسانکي سنساري فرض به پورا ڪرڻو پوندو. پر
 انهن سان گڏ، پنهنجي اصلي فرض ڏانهن به ڌيان ڏيڻو گهرجي. جنهن
 فرض کي پوري ڪرڻ لاءِ هيءُ منس ڏيهه ملي آهي، اهو ڪڏهن به
 وسارڻ نه گهرجي. جيڪڏهن انهيءَ آخري منزل، اصلي فرض کي
 اڳيان وڌائين ۽ انهيءَ فرض جي پڪاڻ ۾ ڪم ڪندا
 رهنداسين ته پوءِ انهن ڳالهين جو اسان تي ڪوبه اثر نه پوندو.

س - ۳۲۶. اهو استري - پُرش، پتي - پتيءَ جي مڙس جو وڻجڻ
 ڪيئن پيدا ٿيو؟ ڇا، اهو هيٺين درجي جي چرڪن ۽ سڌن ذريعي
 پڙجڻ ڪيل مت آهي؟ ڪنهن وقت مان هڪ اهڙي گروه جو شش
 هوس، جيڪو انهيءَ قسم جي سکيا ڏيندو هو. هو پنهنجو پاڻ کي گور
 سڏائيندو هو ۽ انهيءَ ڳالهه تي زور ڏيندو هو ته روحاني ترقيءَ لاءِ
 وراهه ضروري آهي. مان سوچان ٿو ته اهڙي قسم جي اُپدش جو
 آڌار ڇا آهي؟ هو فرمائيندو هو ته بنا وراهه جي ۽ استري پُرش جي
 سڀيڻو رکڻ بنان، ڪوبه پورن ٿي نه ٿو سگهي؟

ج - توهانجو مطلب آهي ته ڪناري استري بنا ڪنوارو پُرش،
 روحاني مارڻ تي ٺهڻ هلي سگهي؟

س - انهيءَ جو اُپدش اهو ئي هو.

ج - انهيءَ باري ۾ ڪڇ نه چيو وڃي ته بهتر ٿيندو. مان نه چوان
 ٿو ته اهڙي قسم جي ڪا به روڪ ڪونهي. مولڪي خبر ناهي ته اهو

۾ ٻنهي ٻنهي مرض ڇڏي طرح ٺاهي سگهون ٿا. پر انهن ۾ اسانجو عود
نٿو رهي، اسانجو عود سا ٻيڙ ڪنهن نهايت اُتر ۽ سڄي ٻڌار
سان ٿي ويندو آهي. وڏي ڳالھ، اها ئي آهي. جيڪڏهن اسين
هاڻي سان ٻڌل هجڻ ۽ اسانجي هٿ ۾ ڪٿي جي ٿوڙي هجي ته
ڪٿو اسانکي پاڻ تائين ڇڪي نٿو سگهي. ها، اهو ئي سگهي ٿو ته
ڪٿو به اسان سان گڏ هاڻي تائين ڇڪجي رهي. چاهي اسانکي اها
به ڄاڻ نه پوي ته اسين هاڻي سان ٻڌل آهيون. انهيءَ ڪري جڏهن
اسين شيد يا لام جي ڌارا سان جڙي وڃون ٿا ته سنسار ۾ رهندي،
ڪم ڪار ڪندي به، اسين سنسار طرف ڇڪجي نٿا سگهون. اسين
سمجهون ٿا ته دنياوي ٻڌڻن جي عود، روپي ٿوڙن اسانکي ٻڌي
ريو آهي، پر 'شيد' جي سامهون، اهي سڀ ٻڌڻ ايترا ڪمزور آهن
جو اسانکي پاڻ ڏانهن ڇڪڻ بجاءِ، اهي منس خود اسان ڏانهن ڇڪجندا
اچن ٿا. جيڪڏهن اسين سمجهت سگهيا ۽ اصولن انوسار هلنداسين ته
اسانکي ٻنهي مرضن کي پوري ڪرڻ ۾، ڪابه رڪاوٽ نٿي اچي.
سڀ کان وڌيڪَ من جي اهميت آهي. تنهن ڪري اسانکي ٻنهي
مرضن ٻڌڻ ڪرڻ گهرجي ۽ من کي شيد سان جوڙي رکڻ گهرجي.
توهين ڏسو، گهڻو ڪري سنسار گرهستي هئا، شادي شده هئا.
ڪٽنب-پروار وارا هئا. واده مان ڪڇ فائدا به آهن. ڇو ته انهيءَ
سان، ڪڇ لڄائن کي ضرورت کان وڌيڪَ دٻائڻو نٿو پوي ۽ نه ئي
انهيءَ باري ۾ وڌيڪَ سوچڻو ٿو پوي. لڄاڻون اينديون ۽ وينديون
رهنديون آهن، نه ته ٻيءَ حالت ۾ انهن کي دٻائڻو پوندو آهي ۽ ئي
سگهي ٿو ته لڄاڻائيءَ ۾ ئي اهي اسانکي هيٺئين طرف ڇڪينديون
هجن ۽ انهيءَ جي اسانکي خبر ئي نه هجي. انساني سپاءِ انوسار اهو
بهتر آهي ته منس پرتيل هجي. پروار وارو هجي، نيڪ گرهستي بڻجي
پر انهيءَ سان گڏ اهو به ضروري آهي ته هو ٻنهي مرضن اصلي مرضن
کي ٺاهي.

در اصل اسين سنسار ۾ ڪنهن به ٻڌار ڇو تيار ڪري نٿا
سگهون. اسين ٻنهي مرضن طرفان اهو سوچي سگهون ٿا ته اسان سنسار کي

پر لائيءَ جو اهو ارت نه آهي ته اسانجو ڪنهن خاص منش سان جيڪڏهن ڪرم جو سنڀلڻ ڪونهي ته اسين پرماتما سان ميلاپ نه ڪري سگهنداسين. هر هڪ آتما آزاد آهي.

س- ۲۲۵. مهاراج جيءَ، ڇا اسين هن ئي جبر ۾ شادي شده هوندي به نامدان ملڻ بعد، پرماتما سان ميلاپ ڪري سگهون ٿا؟ ڪيترائي ماڻهو چوندا آهن ته توهين شادي شده آهيو تنهن ڪري هن جبر ۾ پريو سان ميلاپ نٿا ڪري سگهو؟

ج- مون نه ڪنهن به پستڪ ۾ ڪرڻ پڙهيو آهي ته دوا، ڪيل منش روحاني ترقي نٿا ڪري سگهن.

س- منهنجو به اهوئي ويچار هو. لائيءَ باري ۾ اسانجي وچ ۾ ڳالهه ٻوله هلي هئي ته جيئن پراڻو ڪرم رهيل آهن، انهيڪي پوکڻا بنا ميلاپ ٿي نٿو سگهي. انهن کي چڪاڻا بعد ئي پرماتما وٽ واپس پهچي سگهجي ٿو؟

ج- اهو ڪيئن معلوم ٿئي ته ڪنهنڪي، ڪيترا ڪيترا، باقي ڪرم پوکڻا آهن.

س- تنهن هوندي به، اسين پوءِ سمجهڻ لڳاسين ته اهڙين ڳالهين ڪرڻ وقت، اسين پوري طرح نٿا سوچون. باقي سڀ ڳالهيون اڌ سامهون اينديون آهن.

ج- نه، منهنجي ويچار ۾ دوا، سان ڪوبه فرق نٿو ٿئي، دراصل اسانکي پنهنجي ڪرڻ واري شڪتي ’موه‘ آهي. دوا ۾ موه جي ڀيٽ ۾ فرض يا جوابداري وڌيڪ آهي. جيڪا ڪشش دوا ۾ اسان کي شروعات ۾ محسوس ٿئي ٿي، اها وقت گذرڻ تي، عرصي جي دؤر ۾ نٿي رهي. اهو سوارٽ جو سنڀلڻ آهي ۽ اسانکي لائيءَ ڳالهه جو ڳيان ٿئي ٿو، تڏهن اسانکي ڪوبه روڪي نٿو سگهي. جڏهن اسانکي پنهنجي اصلي فرض جو ڳيان پراپت ٿئي ٿو، تڏهن اسين سڳن مٿن ماڻهن ۾ رهندي، پتي، پٽي، پٽ، ڀاءُ وغيره جي دؤر

آتما جي نه ڪا جنس آهي ۽ نه ئي ڪو سنگي سائي. ڪيترا ئي ماڻهو پنهنجي ڪه زوريءَ کي صحيح ثابت ڪرڻ لاءِ اهڙا بهانا پيش ڪري ٿا ته جيئن ٻين کي ڏسڻ ۾ اچي ته جيئن انهن کي پنهنجي آتما جو سائي نه ملندو، تيئن هو پرماتما کي پرايٽ نه ڪري سگهندا. مون کي ڪيترن ئي اميرڪا جي سائنسگين جا خط ملندا آهن ته ”مان ترقي نه ڪري سگهيس، جو جو مون کي ڪوبه آتما جو سائي نه مليو.“ اهو پنهنجي ڪه زوريءَ کي لکائڻ لاءِ صرف هڪ بهانو آهي. آتما جو نه ڪو سائي آهي، نه ئي هن کي سائيءَ جي ضرورت آهي، هر هڪ آتما اڪيلي هوندي آهي. اسانجو پرماتما سان شخصي سڀڻد آهي. اسان کي ڪنهن به سائيءَ جي ضرورت نه ٿيندي آهي. ستگرورءَ کي آتما جو سنگي سائي چئي سگهون ٿا، جو ته ستگرورءَ دواران ئي آتما پرماتما ۾ سمائجي سگهي ٿي. آتما جي ڪابه جنس ڪونهي، نه ئي جنس جو ڪو مطلب آهي. دراصل ڳالهه اها آهي ته ٿوري به روحاني ترقيءَ لاءِ انهن ڳالهين کان هٽي ٿيڻو پوندو آهي. استرهن کي اهو بالڪل سمجهڻ نه گهرجي ته هو روحاني درستيءَ کان پُرسن کان ڪنهن به حالت ۾ گهٽ آهن.

س- ۳۲۴. توهين آتما جي سنگي يا جوڙي جي باري ۾ سمجهائيندا؟
 ڇا، آتما کي سائي، واهه سان پرايٽ ٿيندو آهي يا بنا واهه جي؟
 اسين انهيءَ کي ڪيئن سڃاڻي سگهنداسين؟

ج- مون ڪڇ ٻين جڳهن تي ذڪر ڪيو آهي ته ڪيترا ئي دنيا اميرڪا جي سائنسگين جا خط ايندا آهن ته جيئن اندر يا ٻاهر، انهن کي، پنهنجو سائي نٿو ملي، هو واپس وڃي، پرماتما سان نٿا ملي سگهن. ڪڇ سائنسگين کي اهڙي غلط ويچار ڌارا آهي. هر هڪ آتما جو پرماتما سان شخصي تعلق آهي. آتما جي سائيءَ جهڙي ڪابه ڳالهه ڪونهي. اهو خيال صرف پنهنجي ڪه زوريءَ جو هڪ بهانو آهي. آتما جو بالڪل، نه ڪو سنگي ٿيندو آهي نه سائي. اسين پنهنجي شخصي اندر سان ئي پرماتما وٽ واپس پهچون ٿا. اسانجو ماڻهن سان ڪرمن سبب سڀڻد آهي، انهيءَ ڪري انهن سان اسانجو واسطو پوي ٿو.

س - مهر بالي ڪري آلهيءَ کي ڪنهن ٻئي نموني تي سڏيو.

ج - ليڪ آهي. توهين ئي ٻڌايو ته آتما کي ڇا چئي سڏڻ مناسب ٿيندو؟ (ماڻهو کلن ٿا)

س - ۲۲۳. مون ٻڌو آهي ته ڪابه سڀني استري نئين منزل کان مٿي وڃي نٿي سگهي. ٻين لفظن ۾ لائين ڇو ويٺو آهي ته جيڪڏهن آلهيءَ کي نام جي بيمعيت به ٿيل هوندي، تڏهن به کيس هيٺ اچي پهرين پرش سرور ۾ جبر وٺڻو پوندو، ان بعد ئي هوءَ سڃاڻي پوئندي.

ج - اهو سوچڻ دلچسپ ڪونهي. (ماڻهو کلن ٿا) توهين ڏسو ته هيءُ پرش جو سنسار آهي (وري ماڻهو کلن ٿا) پرش اهڙيون ڳالهيون چئي پيوڃو ڇو جو مٿي ڏيکارڻ چاهين ٿا. منهنجو خيال آهي ته انهيءَ ڳالهه جي شروعات ڏهري ۾ مهمان گهر ”گيسٽ هائوس“ جي گب سڀ سان ٿي آهي. مون اها ڳالهه ڪنهن به روحاني گروٽ ۾ ڪونه ٻڌي آهي. جيتري قدر سنت مت جو سوال آهي، استري ۽ پرش ۾ ڪوبه فرق ڪونهي، ٿورو به تفاوت ڪونهي. ٻيو منڊل آرڪٽي ٻار ڪرڻ بعد استري پرش جو پيد سڀاڻي ٿي ويٺو آهي. آتما جي ڪابه ذات جنس نه آهي ۽ اهو پيد سوار سان يا من سان گڏ پٺيان رهجي ويٺو آهي. تنهنڪري اهو سوچڻ بلڪل غلط آهي ته پرش سرور ۾ جبر وٺڻ بنا ڪابه استري مالڪ سان ميلاپ نٿي ڪري سگهي. استري هٿ سبب، ٻر ماتا ۾ واپس وڃي سمائجي نٿي سگهي ۽ انهيءَ لاءِ هن کي پرش ڏيڻ ۾ اچڻو پوندو، بلڪل صحيح ڪونهي. پرش کي ئي اهو حق آهي، اهو سوچڻ به بلڪل غلط آهي. لائين نه آهي. اهو ويچار وڪڻ ليڪ نه آهي ته صرف پرش ئي ابترا خوشحمت آهن. شايد ڪنهن وقت پرش، استريءَ کان چوڻڪاري پائڻ لاءِ اهڙو سڪدائي سڀو ڏسندو هوندو ته گهٽ ۾ گهٽ مٿي وڃي ته ڪا استري ڪونهي. (ماڻهو کلن ٿا) جيتري قدر سنت مت جو تعلق آهي، اهو بلڪل غلط آهي.

ج - هيرر نه هيرر آهي. جيڪڏهن انهيءَ کي ڪپ ۾ اڇلايو وڃي تہ انهيءَ تي گندگي چٻڙي ويندي. پر جيڪڏهن انهيءَ کي ڏوٺو تہ وري آهائي ڇهڪ واپس اچي ويندي. آتما هيرر آهي. هر هڪ آتما پرماتما جي انس آهي. آتما لڙل آهي، پوٽر آهي. پر من جي صحبت سبب نهايت گندي ۽ ميري تي چڪي آهي، جو ته من اندران جي پوٽن جو داس آهي. تنهنڪري من به خراب، ميري ۽ گندر تي وڙو آهي. جڏهن آتما من جو ساٿ ڇڏي ٿي، تڏهن هر هڪ آتما هڪ چٻڙي تي پوي ٿي. انهيءَ جي پوٽو ۾ ڪو به فرق ڪونهي، ڪڇ آتمائون تمام گندي ڪپ ۾ ڪرنديون آهن. ڪڇ گوري صاف جڳهه تي ڪرنديون آهن. ڪڇ آتمائن کي رواجي گندگي لڳندي آهي ۽ ڪڇ تمام بريءَ طرح گنديون ٿي پونديون آهن. تنهنڪري انهن جي صفائيءَ لاءِ وڌيڪ سخت محنت جي ضرورت آهي. پر هيرر ته هيرر ئي آهي.

س - ۳۲۲. ستسڪ ۾ توهين آتما کي استريءَ جي روپ ۾ ڇو سڏيندا آهيو؟

ج - لکڻ يا چوڻ ۾ ڪو نه ڪو فالو ته رکڻو پوندو آهي. ٻيءَ حالت ۾ آتما ته آتما ئي آهي. آتما نه استري آهي، نه پُرش. ستسڪ ۾ استريءَ جي آتما استري سڏائيندي آهي ۽ پُرش جي پُرش، لائين ۾ آتما جي ڪا به جنس ڪونهي.

س - مان به لائين تي سمجهندو آهيان.

ج - توهين صحيح آهيو. جڏهن اسين ترڪڻيءَ کان هٽي ويندا آهيون، جهڪا ئي منزل آهي ۽ جڏهن من ۽ آتما جي ڳنڍ ڪولي آهي ته استري پُرش جو ڀيد سمايت ٿي ويندو آهي. آتما کي ڪنهن ته اڪو سان سڏڻو پوندو. مان ته چونڊس ته اسانجي اولي اندران روحاني ڳالهين کي سمجهائي سگهڻ ۾ بالڪل اسمرت آهي. توهان هيٽر ستسڪ جو ترجمو ٻڌو آهي. ٻيءَ حالت ۾ آتما لاءِ استري لفظ استعمال ڪرڻ جو ڪو به خاص ڪارڻ ڪونهي.

آتما، سچي ڏانڌي

س- ۳۱۷. مهاراج جي، آتما ڇا آهي؟ مان سمجهان ٿو ته چيستن
ٿي سڀ کان اوچي دستور آهي. ڇا اهو ئيڪه آهي؟

ج- اهو صحيح آهي، چيستن ئي آتما آهي. جيئن جيئن هيءَ مٿي
وڃي ٿي، اها چيستن ڌارا جي سڀ کان اوچ اوستا جي ويجهو پهچندي
وڃي ٿي. آخر هوءَ انهيءَ اوچ چيستن اوستا کي پراپت ڪري ٿي.

س- ڇا، آهي پرماتما روپي ساگر جون بوندون آهن؟

ج- اهو صحيح آهي.

س- ۳۱۸. مهاراج جي، ڇا پرماتما هر وقت نيرون آتمائون پيدا
ڪري رهيو آهي يا پراڻين آتمائن مان ئي ڪم هلائي رهيو آهي؟

ج- منهنجي خيال ۾، هن وقت پراڻين آتمائن جي ڪا به ڪم
ڪونهي (سڀ ماڻهو ڪل ٿا) انڪري ٻين آتمائن جي پيدا ڪرڻ جي
ڪا به ضرورت ڪونهي.

س- ۳۱۹. مون هڪ آکاڻيءَ ۾ پڙهيو هو ته ڪنهن جو مؤمن
نهابت پيالڪ نهوئي ٿو. انهيءَ جو مطلب آهي ته اتي پڙا يا ڪشت
آهي؟

ج- توهانجي ڀڃڻ جو اهو آرٽ آهي ته ٺڪ ۾ ڪشت آهي؟
ڇو نه؟ ڇا توهين ٺڪ کي سرڳ بڻائڻ چاهيو ٿا؟

س- ۳۲۰. ڇا، توهان اهو ڪو نه فرمايو ته سوکير منڊل ۾ شرار
کي ڪشت نه ٿيندو آهي؟

ج- سوکير منڊل جا ڪيترائي حصا آهن. هن وقت، هن جي
ٺڪ واري حصي جو ذڪر ڪري رهيا آهيون.

س- ۳۲۱. ڇا، تمام ٺڪ ۽ تمام شراب منش جي آتما ۾ تفاوت
هوندو آهي؟ ڇا، اهو من جي اثر سبب ٿيندو آهي يا سچ ڀڄ ڪو
نوق آهي؟

ههلاپ اي ريندو ته اهو به ڪمان پراپت ايندو ته سرشتيءَ جي انهيءَ
 چوڪيءَ وٽي. اها ڳالھ، سهڻائي نه سگهجي ٿي، پر توهين انهيءَ
 کي پنهنجي عقل، ٻڌيءَ ذريعي سهڻا جي ڪوشش ڪندا ۽ ٻڌي
 انهيءَ ڳالھ، کي سهڻي لکي سگهجي. تنهن ڪري انهيءَ مان ڪوبه نااندو
 نه ايندو. اسان کي من، ٻڌيءَ جي دائري کان مٿي وڃڻو آهي. انما
 جي پرماتما سان، سڌيءَ طرح ههلاپ واري اوستا پراپت ڪرڻي
 آهي، چو ته انهيءَ اهو سان ئي سڀ ڳالهيون سهڻهه، ۾ اينديون.

رام ڪرڻ ۽ ڪيترا ويدانتي مهاتما ۽ انهيءَ کي مانا ۽ پٽ جو سڀيٽ چوندا آهن. جڏهن پٽ، ماءُ جي شرڻ ۾ اچي ٿو ته هنکي ڪا به چئتا نٿي رهي. هو سڪي ٿئي ٿو. ٻي ڀڃڪڙي رهي ٿو. سنسار جي ڪنهن به پڌارٽ جي هنکي پرواه نٿي رهي.

جيئن آتما پرماتما ۾ نٿي سمائبي وڃي، تيئن اسانجي اندر سڄي خوشي يا سڪ سلامتيءَ جي پاونا پيدا نٿي ٿئي. اسانجو جنم مرڻ کان چونڪارو نٿو ٿئي. جيئن اسين مالڪ کان وڇڙي هن سنسار ۾ ڦاٿل آهيون، اسين نهايت ڏکي آهيون. اسانجي حالت ڦياس جوڳي آهي. انهيءَ ڪري اسين مالڪ جي تلاش ڪريون ٿا. تنهنڪري هو اسانجو مقصد آهي، اسانجي منزل آهي. هيءُ منس سرور اسانکي ڏنو ٿو ٿي انهيءَ لاءِ وٺو آهي. منس چولي جو اعليٰ مطالب ٿي لاءِ آهي. صرف منس جنم ۾ ئي پوڙو پراپتيءَ جي مارڪ ٿي هلي، واپس وڃي مالڪ سان ميلاپ ڪري سگهون ٿا. ٻئي ڪنهن به سرور يا جنم ۾ پوڙو پراپت ٿي نٿو سگهي. انهيءَ ڪري منس سرور کي 'هري مندر'، 'نارائڻي ديهه'، 'زندهه پرماتما' جو مندر چيو وڃي ٿو آهي.

اسانکي انهيءَ زندهه پرماتما کي هن ديهه ۾ ڳولڻو آهي، ڇو ته هيءُ ئي مالڪ جو مندر آهي. هن مندر، اندر ئي، اسانکي پرماتما جي کوج ڪوڙي آهي. هيءُ مندر، مالڪ خود ٺاهيو آهي. هو خود، هن مندر ۾ ويٺو آهي ۽ اسانکي اندر ئي، هنجي کوج ڪوڙي آهي.

اسين تڏهن ئي سڪي ٿي سگهون ٿا، جڏهن اسانجي منس ديهيءَ ۾ اچڻ جو مقصد پورو ٿي سگهندو. اهو مقصد تڏهن پورو ٿي سگهندو جڏهن اسين پنهنجي شياڻ کي اُتو ڪري، اندر ئي پرماتما جي تلاش ڪرڻ جي ڪوشش ڪنداسين. هنجي ميلاپ بنا نه اسانکي سچو آند پراپت ٿي سگهي ٿو ۽ نه ئي جنم مرڻ جي چڪر کان بچي سگهجي ٿو.

اهو معلوم ڪرڻ مشڪل آهي ته پرماتما هن سوشئيءَ کي ڇو ٻڌايو. پر اها ڳالهه بالڪل صاف آهي ته اسين هن کان ويڙيل آهيون ۽ اسان کي مالڪ سان ميلاپ ڪرڻ جي ڪوشش ڪوڙي آهي. جڏهن هن سان

١١١
ٻائڻ جي ڪوشش ڪنداسين، هيءَ جڳت ڏکڻ ڏاکڻ-ڏن ۽ آنتن سان
اڻوڙو ٿي رهندو. مان ٿو سمجهان ته اسين مانسڪ ٿورو پٿرين کان
وڌيڪ خوش آهيون. سنسار ۾ ڪيترين ڪاميابين حاصل ڪندي به
مان ٿو سمجهان ته انهيءَ کي سرچ ٻڌائي سگهيا آهيون. اسين پٿرين
کان وڌيڪ ڏکي آهيون. اسين پنهنجن اُٻن ڏاڏن کان وڌيڪ ڏکي
آهيون، جن کي اسين اسپر سمجهون ٿا، هو اسان کان وڌيڪ گهري
ننڊ ڪندا هئا. انهن جي صحت به اسان کان سٺي هئي. انهن جي
عمر به اسان کان وڌيڪ هوندي هئي ۽ هو اسان کان وڌيڪ سڪي هئا.
انهيءَ ڪري مان ٿو سمجهان ته سڪ ۽ شائتيءَ جي خيال کان اسين
سنسار کي پٿرين کان وڌيڪ سٺو ٻڌائي سگهيا آهيون. ڏينهن پوءِ
ڏينهن اسين وڌيڪ ڏکي ۽ ڏکي ٿيندا پيا وڃون. جيڪڏهن سڪ شائتيءَ
پويان ڊوڙون ٿا، اوترو وڌيڪ اسين ڏکي ۽ نراس ٿيندا پيا وڃون.
تنهنڪري مان سمجهان ٿو ته اسانجي ڪوشش ٿي غلط راهه ڏانهن آهي.
جيڪڏهن اسين پنهنجي اندر خوشي ڳولڻ جي ڪوشش ڪنداسين ته
ڪامياب ٿي سگهنداسين. ان بعد جيئن اندر سڪ پراپت ٿئي،
تيهين هيءَ زندگي، جيئن لائق نه آهي. سچو سڪ، سچي شائتي نه
آتما کي پرامنا روپي ساگر ۾ ملا ٿي پراپت ٿي سگهي ٿي.
انهيءَ سچي خوشي ۽ شائتيءَ کي پراپت ڪرڻ لاءِ ئي اسين مالڪ
۾ سمانجي وڃڻ چاهيون ٿا.

ڪڇ ستن آتما ۽ پرامنا جي سڀيڻ کي پتا ۽ پٽ جي سڀيڻ
ڏروپي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. انهيءَ سڀيڻ ۾ پٽ بلڪل
ٺيڪ رهندو آهي. ٻائيبل ۾ پرامنا کي سڀيڻ جو پتا، ”پور پتا“
ڪري سڏيو ويو آهي. ڪڇ ستن انهيءَ کي پٽي ۽ پٽيءَ جو سڀيڻ
چئي سمجهايو آهي. پٽي صرف پٽيءَ سان گڏ ٿي سگهي رهي سگهي
ٿي. هن کي چاهي سنسار جا سمورا سڪ چوڻ ڏنا وڃن، پر پٽيءَ کان
ٿوري رهي، هو ڪڏهن به سڪي نٿي ٿي سگهي. انهيءَ ڪري ستن،
آتما ۽ پرامنا جي سڀيڻ کي پٽي-پٽيءَ جو رشتو چئي سمجهايو
آهي. ڪيترن ستن انهيءَ کي ماما ۽ پٽ جو سڀيڻ چئي سمجهايو آهي.

من اندران جي وس آهي. انڪري اسين اُڀرون آهيون. جڏهن مالڪ
چاهيندو ته اسين ڀورن ٿيون، تڏهن اسين ڀورن ٿي وينداسين ۽ واپس
وڃي انهيءَ ۾ سماڻجي وينداسين.

س - ۳۱۵. مهاراج جي، توهين فرمائيندا آهيو ته سرشتي مالڪ
پيدا ڪئي آهي. مونکي اها ڳالهه سمجهه ۾ نٿي اچي ته ڇا اهو
معلوم نٿو ڪري سگهجي ته مالڪ کي ڪيئن پيدا ڪيو؟

ج - جيڪڏهن اسين اهو معلوم ڪرڻ چاهيون ٿا ته ڀرماتما کي
ڪيئن پيدا ڪيو ته پوءِ اڳتي اهو به معلوم ڪرڻو پوندو ته انهيءَ کي
ڪيئن بڻايو، جنهن ڀرماتما کي بڻايو. انهيءَ جو ته آلت نٿو ٿي سگهي.
ڀرماتما کان پري نه ڪڍ هوءَ، نه آهي ۽ جيڪي ڪجهه بڻايو آهي،
انهيءَ ئي سڀ بڻايو آهي. سڀني ڀستڪن ۾ اهڙيءَ طرح لکيل آهي.
اڃا تائين ڀرماتما کان پري ڪوبه ڪيئن به ڀدارت کي ڳولهي نه
سگهيو آهي، هُو پنهنجو پاڻ کي اُڀاريندڙ آهي. پنهنجو پاڻ ڪرڻهار
آهي. هُو سڀ ڪجهه، سڙو شڪتيران آهي.

س - ۳۱۶. اسين واپس وڃي، ڀرماتما ۾ ڇر ٿا سماڻجي وڃڻ
چاهيون؟

ج - اها ڳالهه بالڪل صاف آهي ته جيسين اسين واپس ڀرماتما ۾
ٿا سماڻجي وڃون، تيسين اسانکي هن سنسار جي جدل خالي ما،
ڇوڪارو نٿو ملي سگهي. هن سنسار ۾ ڪوبه سڪي ڪولهي. سنسار ۾
گهڻو ڪڇ حاصل ڪرڻ بعد به اسين سڪي نه آهيون. اسين پنهنجو پاڻ
۾ ڪا ڪهي محسوس ڪندا آهيون، اها آتما جي ڀرماتما ڏانهن مائل
ٿيڻ جي ڪشش آهي. جيسين آتما، ڀرماتما ۾ واپس وڃي نه سماڻي،
اها اڪيلائيءَ جي ڀارنا دور نه ٿي سگهندي.

ڀؤند ساگر ۾ ملي ساگر بڻجي ٿي. اسين به انهيءَ ساگر جي هڪ
ڀؤند آهيون. جيسين اسين انهيءَ ساگر ۾ وڃي ٿا سماڻجن، تيسين
جبر مرڻ جي چڪر مان اسانجو ڇوڪارو نٿو ٿي سگهي. اسين هن
سنسار کان ڀڄي ٿا نڪري سگهون. اسين سنسار کي ڪيتري به سڙه

کي مالڪ وٽ واپس پهچڻو پوندو. انهيءَ سوال جو صحيح جواب واپس ڪرڻ جو صرف اهوئي مارڪ آهي. پنهنجي محدود ڪيان ذريعي جيترو چاهيون وٺا ڪيا ڪندا وڃون، پر اسين حسابي علم يا سائنس جي مدد سان ڪنهن به نتيجي تي پهچي نه سگهنداسين. انهيءَ لاءِ ئي ته اسين ذات ڏينهن ۽ رات ۾ ڪري رهيا آهيون ته پرمانا ڪان وڃي ۽ ڇو نه هن سرشتيءَ جي اڻپتي ۽ -و ڪٿي؟ جيڪڏهن سنڌ اسانکي ٻڌائيندا ته هن سنسار جو وچ ۾، تڏهن به اسين انهن کي سمجهي نه سگهنداسين. اسانکي صرف وشواس ئي ڪرڻو پوندو. اسان وٽ انهيءَ ٻالھ جي پرڪ ڪرڻ لاءِ ڪو طريقو ڪونهي، ڪو اهڙو ثبوت ڪونهي، جنهنجي آڌار تي ستن جي ٻڌايل سچ جي پرڪ ڪري سگهون. انهيءَ ڪري من - ٻڌيءَ جي چار ۾ ڦاسجي رهڻ ۽ انهيءَ ٻالھ تي اچڻ ڪندي رهڻ مان ڪهڙو لاپ آهي ته مالڪ اسانکي هتي ڇو موڪليو؟ اسانکي عملي واپار ڌارا اختيار ڪرڻ گهرجي ۽ مالڪ ڏانهن ويندڙ مارڪ تي اڻپتي هلي، انهيءَ ۾ سمائجڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. چڪاس ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ بجاءِ ته اسين هتي ۽ -و آهيون، پرمانا وٽ واپس پهچڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. تڏهن ئي اسانکي معلوم ٿيندو ته پرمانا اسانکي ڇو پيدا ڪيو.

س - ۳۱۴. اسين اڻڀورن ڇو آهيون؟

ج - جيڪڏهن اسين ٻورن هجڻ ها ته اڄ هيءَ سنسار نه رهي ها. اسين سڀ مالڪ ۾ سمائجي وڃون ها، ڇو ته مالڪ چاهي ٿو ته سرشتي هلندي رهي. انهيءَ ڪري هتي اڻڀورائيءَ جو هئڻ ضروري آهي. هيءَ جڳت سٺي ۽ خراب جو ميل ئي آهي.

س - جيڪڏهن اسانجي آتما ٻورن آهي ته جتان هيءَ آئي آهي اها به ٻورن آهي؟

ج - ها.

س - پر اسين اڻڀورن آهيون؟

ج - ها، اسين اڻڀورن آهيون ڇو ته اسين من جي وس آهيون ۽

آهي. (انهيءَ تي مهاراج جن مشڪي فرمايو ته توهان کي انهيءَ سوال کي لکڻ ۾ نهايت دير لڳي هوندي، انهيءَ ڪري پڙهي ئي ٻڌايو) اهو سوال پهرين به ڪيترائي ڀيرا پڇيو ويو آهي پر ڀرور ۽ ڀرماڻڪ جواب نه مليو. سوال آهي اسين پنهنجي گهر، سڄڪڏن کي ڇڏي هتي ڇو آياسين؟ ڇا اسانجي آتما ۾ ڪا ڪمي هئي جو ڀرمانا کي اسان کي هيٺين منڊلن ۾ موڪلڻ ضروري ٿي پيو؟ ڇا اسين جاگرت هٿاسين يا اجاگرت، ڇا اسان سڄڪڏن مان اچڻ چاهيو ٿي؟

ج - مان سمجهان ٿو ته انهيءَ سوال تي ڪيترائي ڀيرا ويچار ڪيو ويو آهي، ائين لفظن ۾ توهين اهو معلوم ڪرڻ چاهيو ٿا ته مالڪ سنسار جي وچ ۾ ڇو ڪٿي؟ اسين هتي ڇو آهيون؟ جيڪڏهن اهو معلوم ٿي وڃي ته اسين هتي ڇو آهيون ته پوءِ اسان کي مالڪ جو به ڪيان پراپت ٿي ويندو. اهو معلوم ڪرڻ لاءِ ته هن سنسار جو بڻايو ۽ اسين هن کان دور ڇو آهيون، اسان کي ڀرمانا جو ڪيان حاصل ڪرڻو پوندو. جڏهن اسان کي هن جي ڄاڻ پراپت ٿيندي ته شايد پڇڻ به نه چاهينداسين ته هن اسان کي ڇو پيدا ڪيو. اسين محدود ٻڌيءَ واري ڪيان ذريعي ئي انهن ڳالهين جو ذڪر ڪري سگهون ٿا ۽ اهو به من جي مدد سان. من نه ته سمجهي سگهي ٿو، نه سمجهائي ٿي سگهي ٿو ته سچو برهمانڊ ڇو وڃيو ويو. جنهن هيءُ برهمانڊ لاهيو آهي، انهيءَ مالڪ کي ئي ڪيان آهي ته هن لائين ڇو ڪيو. ڇاڪاڻ ته ان وقت مالڪ کانسواءِ ڪو به ڇو هو ئي نه. جيڪڏهن ڪو به هجي ها ته هن کي پتو هجي ها ته هن وچ ۾ ڇو وڃي. اهو ئي آهي: اهو ئي آهي. هو پهرين به هو، اڄ به آهي ۽ سدائين رهندو به. جيڪي ڪجهه اسين ڏسي رهيا آهيون، سڀ انهيءَ جو ڀسارو آهي.

اٽي اٺڀرون آتمائن جي هئڻ جو سوال ٿي لڳو آهي. ڀرمانا جي انهيءَ ديش ۾ ڪجهه به اٺڀورو ڪونهي. اٽي هرڪ ڀرون آهي ڇو ته خود مالڪ ئي آهي. اٽي ڀرمانا کانسواءِ ڪجھ آهي ئي ڪونه. تنهنڪري اٽي جي اٺڀرون آتمائن کي هتي موڪلڻ جو سوال ٿي نٿو اٿي. اهو معلوم ڪرڻ لاءِ ته هن برهمانڊ جي وچ ۾ ڇو ڪٿي، اسان

حصو هيجو ويندو آهي. الهيءَ ڪري آلمان جو صرف ڏهون حصو ئي اڻ مائو وٽ واپس پهچندو ۽ باقي ۹ حصو آلمانون هتي رهنديون جيئن سنسار جو ڪاروبار هلندو رهي. اهو ئي ڪارڻ آهي جو هر هڪ منڻ مالڪ لاءِ طلبگار نه هوندو آهي. جيڪڏهن اڻ مائو سرشتيءَ جو ڪيل سماپت ڪرڻ لڳو چاهي ته سنسار کي جاري رکڻ لاءِ ڪڇ آلمان جي ضرورت نه رهندي ٿي. جيڪڏهن سڀ آلمانون واپس وڃي اڻ مائو ۾ سماجي وينديون نه هيءَ داپا سماپت ٿي ويندي. الهيءَ ڪري سنسار اُنهن چونڊيل آلمانن کي ئي وٺڻ لاءِ ايندا آهن. ڪل آلمان جو ڏهون حصو چونڊيل آلمان جو آهي ۽ اُنهن کي ئي وٺڻ لاءِ سنسار ايندا آهن. انهن آلمانن کي ئي چونڊيل آلمانون چيو ويندو آهي. مون الهيءَ سوال ٿي ڪجهه به ڳالهائڻ لڳي چاهيو.

س - ۳/۱. الهيءَ سوال جي سلسلي ۾، جيڪو ڪيترائي ڀيرا ڏهرايو ويو آهي ۽ توهانجي جواب جي باري ۾ جيڪڏهن مون سمجهڻ سمجهيو آهي ته مان چوندس ته ڪيتريون ئي ڳالهيون آهن، جيڪي اسين هتي سمجهي نٿا سگهون ڇو ته اهي مٿين روحاني منڊل جون ڳالهيون آهن، جن جي برابري هتي ڪنهن سان به ٿي ڪري سگهجي ۽ الهيءَ ڪري اُنهن ڳالهين کي سمجهڻ به نااهڪن آهي.

ج - اها ڳالهه ٺيڪ آهي. ڪيتريون ئي اهڙيون ڳالهيون آهن، جن جي سنسار وٽس ڪرڻ نه چاهيندا آهن. ڇو ته اُنهن تي صرف دُشوارس ٿي ڪري سگهجي ٿو. جيڪڏهن هو اُنهن ڳالهين جي باري ۾ ڪجهه ٻڌائين ٿا، تڏهن به اسين سمجهي نه سگهنداسين ۽ سمجهي نٿا سگهون. اهي ڳالهيون اُٿلڻ ۽ اُٿلڻ ڪرڻ جون آهن.

س - ۳/۲. اصلي مقصد ته اڀياس ڪرڻ ۽ واپس وڃڻ آهي.

ج - اهو ٺيڪ آهي پر جيئن ته اسان ۾ ٻڌي آهي، تنهن ڪري ٻڌيءَ کي تسلي ڏيئي ضروري آهي.

س - ۳/۳. جيڪو سوال مان پڇڻ چاهيان ٿو، اهو پڇڻ به مشڪل آهي ۽ سڪروءَ کان سواءِ ٻئي ڪنهن لاءِ انهيءَ جو جواب ڏيڻ به مشڪل آهي.

سڀ ٻڌارڻ آهي ۽ ڄا بڻايل آهن ۽ ڪوبه اهڙو ٻڌارڻ ڪونهي جيڪو
بنا شبد جي نه هيل هجي. انهيءَ ۾ جيون ڌارا هئي ۽ اها مدش جو
پر ڪاش هئي ۽ پر ڪاش انڌاري ۾ ڇهڪيو. پر انڌاري هڪي ڪوڙ
مڃاتو ”سڀ ڪجهه انهيءَ جو ٻڌارو آهي، انهيءَ جي ليلا آهي.“

س - ۲۰۹. مونکي ياد ڪونهي ته اهو ڪنهن ڇوڙو آهي پر مونکي
ٻار ٻار ياد اچي رهيو آهي ته ”سڀ ٻڌارڻ ليلا مانر آهن.“

ج - ٻڌڻ جي ڪيترن ئي ستن هٿيائين فرمايو آهي ته. هيءَ
سروشتي مالڪ جي ليلا آهي. بس انهن صرف اهو ئي اشارو ڏنو آهي
ته جيڪي ڪجهه نظر اچي ٿو، اها هجي ليلا آهي

س - ۳۱۰. پهرئين سوال ۾ ڇو وڌو آهي ته مالڪ اسانکي موڪليو
آهي. راندا سوامي ست جي ساهتيه ۾ يا شايد ستمگ ۾ ڇو وڌو آهي
ته اسين بگڙيل ٻار (Prodigal Sons) آهيون. انهيءَ مان معلوم ٿئي ٿو
ته اسين پڙهجي ماضيءَ سان هتي آيا آهيون ۽ نه پر مالڪ اسانکي
موڪليو آهي، انهيءَ باري ۾ توهانجو ڪهڙو وڃار آهي؟

ج - جڏهن اسين مالڪ سان گڏ هئاسين ته اسانجي لڄا ڪيئن ٿي،
ٿي سگهي؟ لڄا من سان گڏ هوندي آهي ۽ انهيءَ اوستا ۾ من هوندي ڪونه.
اسانکي سنسار ۾ موڪليو ويو آهي. اسان سان گڏ من انهيءَ ڪري لڳايو
ويو آهي ته اسين سنسار طرف مائل رهون ۽ ڪار وڻهار ڪري سگهون.
انهيءَ اوستا ۾ من ڪونه هو ۽ پڙهجي ماضيءَ جو سوال ئي نٿو ٿئي.
جڏهن مالڪ کي سنسار جي وچ ۾ ڪڍي ڇڏي ته هتي ڪڇ آتمائن کي
موڪلڻ ضروري هو. چاهي اهي آتمائون چاهين پيڙهيون يا نه. ڪيترين
ئي ڳالهين جي باري ۾ ڳالهه ٻولي نه ڪون ٿي ٿيڪ ٿيندو آهي.
مثال طور توهان پڙهيو يا ٻڌو هوندو، پر مان انهيءَ جي وڌيڪ اهميت
نٿو ڏين چاهيان ته ڪڇ آتمائون سنسار ۾ اچڻ لاءِ ٻڪل راضي ٿيون
۽ ڪن کي هتي اچڻ پسند ڪين ٿو. اڪثر ڇو وڻندو آهي ته سند
انهن آتمائن کي واپس وٺي وڃڻ لاءِ ايندا آهن، جيڪي هن سنسار ۾
اچڻ لاءِ راضي نه هيون. اهڙن آتمائن جو تعداد ڪل آتمائن جو ٽيون

سروشتي - انهيءَ جي وڃنا ڇو؟

س - ۳۰۸. ڇا اسان کي انهيءَ ساگر مان ڪنڊير وٺڻ آهي، يا اسين خود پنهنجيءَ مرضي سان، پرمانا وٺي ساگر مان لکڻا آهيون؟

ج - اهو هڪ نهايت گهٽ سوال آهي، سٺو سوال آهي. سڀاڳو ڪو به هڪ مڻس انهيءَ باري ۾ سوچي. هڪ سڄي بندو آهي ته مان هتي ڇو آيس آهيان، اسانجو هتي اچڻ جو ڪهڙو مقصد آهي؟ انهيءَ جو هڪ ئي جواب آهي ته اسين مالڪ سان هيلاپ ڪريون ۽ انهيءَ کان ئي پڇون ته هتي ڇو آيا آهيون؟ جڏهن هن سان هيلاپ ٿيندو ته شايد انهيءَ ڄاڻ جي ڇتائي نه رهندي ته اسين سندس ۾ ڇو آيا هئاسين. تنهنڪري اسان کي ڇڳائي ته پنهنجا وڃاڻ انهيءَ کوج ۾ لڳائڻ بجاءِ هڪ عملي وڃاڻ ڌارا اختيار ڪريون ۽ مالڪ سان هيلاپ ڪري، هن کان پڇون ته اسان کي هن سندس ۾ ڇو موڪليو ويو آهي؟ لائين ناهي ته اها ڳالهه سمجهائي نٿي سگهجي، پر عقل ٻڌيءَ ذريعي، انهيءَ کي سمجهڻ ناممڪن نه، ته نهايت مشڪل ضرور آهي.

سمجهڻو ڪٿي ته هڪ ڇٽن سالن جو ٻالڪ پنهنجي ماما کان پڇي ٿو ته مان ڪيئن پيدا ٿيس؟ هوءُ ان ٻالڪ کي اهو چئي ٿو رهندي آهي ”تون مون کي هڪ ٺوڪريءَ ۾ مليو هئين“ يا صرف هڪ ڳالهه کي ٺاري ڇڏيندي آهي. لائين ناهي ته مانا کي جواب جي ڄاڻ ڪونهي پر هڙ ڇاهيندي آهي ته ٻالڪ رڌو ٿئي ۽ تڏهن سمجهي ته هڙ ڪيئن آيو. اهڙيءَ طرح اسان کي به پرمانا تائين پهچڻو آهي، انهيءَ روحاني اوستا کي پرايٽ ڪرڻو آهي، جتي پهچي اسين سمجهي سگهون ته ان صاحب هيءَ سروشتي ڇو رچي. هن وقت اسانجي سامهون هڪ مسئلو آهي ته هن سندس کان ڇو ٺڪارو حاصل ڪري، پرمانا ۾ واپس سمائجي وڃون ۽ جڏهن اسين هن سان ملنداسين ته توهين اهو سچ سمجهو ته انهيءَ ڄاڻ جي ڇتائي نه رهندي ته هن اسان کي ڇو پيدا ڪيو. بائيبل ۾ سمجهڻو ويو آهي ”سهي ڪمان پهرين شيد هو، شيد پرمانا سان گڏ هو، شيد ئي پرمانا هو، اهڙي شروع ۾ پرمانا سان گڏ هو“

هر ڳالهه جي ته ٿاڻين وڃڻ جي ڪوشش ڪنداسين ته شايد زندگي وڌيڪ به
 مٺڪل ٿي هوندو. انهيءَ ڪري سٺ ڊرامائين ٿا ته هيءُ سنسار اسانجو
 ٺيڪ گهر ڪونهي. ڇو نه انهيءَ کي ٽياڳي سڏيندو وڃي؟ ڇو نه پوري
 ڪوشش مالڪ سان ميللاپ ڪرڻ لاءِ ڪجي. شخصي طور مان ڪنڊ جي
 استعمال ڪرڻ جي خلاف نه آهيان. مان انهيءَ جو استعمال نه ڪندو
 آهيان. پر انهيءَ لاءِ نه ته مان انهيءَ جي خلاف آهيان بلڪه انهيءَ
 ڪري جو مون کي ٿوري ڊايمٽيز ۽ مٺي مٺي پيشاب جي شڪايت
 آهي. اِهيءَ حالت ۾ سٺ مٺ سڀيا جي واپار ڌارا کان ڪنڊ کائڻ ۾
 ڪو به هرج ڪونهي.

جيڪڏهن منهنجي ڀاءُ ۾ ماس کائڻ ڪونهي ته هنجو جبر تي اهڙي ڪهر ۾ ٿيندو، جتي ماس جو واهڻ نه ٿيندو هوندو. مثال طور مون زندگيءَ ۾ ڪڏهن به ماس، آلبڊي وغيره کي نه چڪيو ۽ نه ئي منهنجي پٽا صاحبڻن لائين ڪيو. خوش قسمتيءَ سان اسانجو جبر تي اهڙي ڀرپور ۾ ٿيو. جيڪڏهن اسين اميرڪا ۾ پيدا ٿيون ها ته لائين نه ڪري سگهجي ها. تنهنڪري ڪرم جو اٽل ضرور ٿئي ٿو ۽ اهي ڪرم ئي پراڻا ٻڌڻن ٿا. ڪرم اسانکي خود بخود اٽي وٺي وڃن ٿا، جتي اسانکي اهي پوڳا پون ٿا. جڏهن ڪنهن منس جو وقت اچي ٿو ته هو خود بخود سڀ شڪاڻون ۽ چٽا چڏي سندس صفت ۽ ويڻو پوڄن کائڻ منظور ڪري ٿو.

س - ۳۰۶. مهاراج جي، توهان چيو هو ته شراب نه پيئڻ گهرجي. ڇا انهيءَ جو اهو مطلب آهي ته جيڪڏهن اسين بيمار ٿيون ۽ ڊاڪٽر اسانکي نشي واري دوا ڏئي ته اها به نه وٺڻ گهرجي؟

ج - جيڪڏهن بيماريءَ جي علاج جي خيال کان ڊاڪٽر ڪڏهن دوا ڏئي ته وٺي سگهجي ٿي، پر انهيءَ جي عادت نه پوڻ گهرجي. عادت جي روپ ۾ نه وٺڻ گهرجي. ڪيترا منس اهو سمجهي نشي واريون دوائون وغيره وٺندا آهن ته انهن ۾ طاقت ۽ همت ايندي آهي، اهو ويچار ليڪ ڪونهي.

س - ۳۰۷. اسان مان ڪيترائي ڪنڊ واپرائڻ کان به ڀڄڻ ڪندا آهن ڇاڪاڻ ته ڪنڊ ٺاهڻ وقت هڏين جو استعمال ڪيو ويندو آهي؟

ج - منهنجي ويچار ۾ توهين وارن کي ڪل لاهي رهيا آهن. جيڪڏهن اهڙيءَ طرح ڪندا ته شايد پاڻي پيئڻ به ناهي ٿي پوندو. جيڪڏهن اهو معلوم ٿي وڃي ته ساهه کڻڻ وقت ڇا ڇا اندر وڃي رهيو آهي ته شايد ساهه کڻڻ به مشڪل ٿي ويندو. اهڙي سوکير چڪاس ڪرڻ انساني سپاءُ آهي، پر اهڙيءَ طرح اسين ڪٿي به پهچي نه سگهنداسين. اسانکي سسار ۾ زندهه رهڻو آهي، تنهنڪري پوڄن جي ضرورت آهي، ڪپڙن جي ضرورت آهي، جتيءَ جي ضرورت آهي. جيڪڏهن

ج - ٻيٽ، توهان ٻارن کي جيئن چاهيو ٻالي سگهو ٿا. ڪيترن ئي ماڻهن جي، جن زندگيءَ ۾ ماس کي هٿ به نه لڳايو آهي، ماس کائڻ وارن کان تندرستي وڌيڪ سٺي آهي. اهو مانا پتا جر مرض آهي ته ٻارن کي ڪهڙو ڀوڄڻ ڏين، جڏهن ٻار وڏا ٿي وڃن، سمجهدار ٿين ته پوءِ انهنکي خود فيصلو ڪرڻ گهرجي. ان بعد جيئن هُو ڪرڻ چاهين، توهين ڪرڻ ڏيون. جيتري قدر سٺت مت جو سوال آهي، اسانجو سڀيڻ صرف نام واپس ٿيل سٽسنگين سان آهي. جن کي نام مليو آهي، انهن لاءِ ويڻو پوڄن جي اصول ۾ ٿوري به چوٽ نٿي ڏيئي سگهجي، باقي ٻين ماڻهن (غير سٽسنگين) سان اسانجو ڪوبه واسطو ڪونهي.

دس - ۳۰۴. ٻار جيڪڏهن مان ڪنهن وقت انهنکي به نام ڏيارڻ جو سوچان ته ڇا اهو ليڪ نه ٿيندو ته انهنکي ويڻو رکيو وڃي؟

ج - نه، توهين صرف پنهنجي باري ۾ فيصلو ڪري سگهو ٿا. توهان کي ڪنهن ٻئي لاءِ فيصلو ڪرڻ جو حق ڪونهي. جيڪو توهين پنهنجي لاءِ نفا ڪرڻ چاهيو اهو ٻين لاءِ به ڪرڻ، پسند نه ڪندا. جيڪڏهن ٻار ننڍا هوندا آهن، انهنجي باري ۾ فيصلو ڪرڻ مانا پتا جو مرض آهي. جڏهن هُو وڏا ۽ سمجهو ٿي وڃن ته کين خود سوچڻ ۽ فيصلو ڪرڻ گهرجي ته ڇا ڪرڻو آهي ۽ ڇا نه ڪرڻو آهي. اسانجو تعلق صرف چڱياس ۽ سٽسنگين سان آهي. سٽسنگين کي ويڻو پوڄڻ کائڻ جي پرڻگيا ڪرڻي ٻولي آهي.

دس - ۳۰۵. جيڪڏهن ڪا سٽسنگن ٻار کي جنم ڏئي ٿي پر انهيءَ کي سٺت مت جي اصولن اڻوسار ڀوڄڻ نٿي ڏئي ته ڪرمن جو ڀڄڻ آهيءَ ٿي ٻوندو يا ٻار ٿي؟

ج - جيڪڏهن مانا ٻار کي ويڻو پوڄڻ نٿي ڏئي ته انهيءَ جو تعلق مانا ۽ ٻار، ٻنهي جي ڪرمن سبب ٿي سگهي ٿو. مانا ۽ ٻار ٻئي آهيءَ لاءِ جوابدار آهن. پر اهو ٻار جي ڪرمن سبب آهي. جيڪڏهن اهو هن جي پاڻ ۾ ڪونهي ته هن کي جنم کان ئي ماس نه ملندو.

س - ۳۰۱. منهنجي دوست جو هڪ سال جو پٽو آهي، انهيءَ کي ڪڏهن به اهو نه ٻڌايو ويو ته گهر وارا ويشتو آهن پر هو ماس نه کائيندو آهي. هو پنهنجي ڏاڏيءَ کي چونڊو آهي ته ماس کائڻ عراب آهي. ڇا اهو ائين سنسڪارن سبب آهي؟

ج - اهو گذريل جنم جي سنسڪارن سبب ئي آهي. ڪيترائي دنيا اهڙا سنسڪار گڏ ايندا آهن جو اسان کي اهڙين شين کان ازخود ايتري نفرت ايندي آهي جو جيڪڏهن اسين پوريءَ طرح ڪوشش به ڪريون تڏهن به ائين نه ٿي ڪري سگهون.

س - ۳۰۲. مان نه پنهنجي گهر ۾ ماس آڻڻ ئي نه چاهيندي آهيان پر پنهنجي ٻارن کي ڇا ڪريان، جيڪي ڪڏهن ڪڏهن ماس کائڻ چاهيندا آهن؟

ج - اهو برابر هڪ مسئلو آهي. هن مارگ تي هاڻ جو نيلو نوهان ڪيو آهي ۽ نه توهانجي ٻارن. جييتري قدر توهانجو تعلق آهي، توهان کي پنهنجن اصولن سان سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي. اصولن جي منهنجي لاءِ سان پوئواري ڪرڻي آهي. جييتري قدر هڪ ماءُ جي روپ ۾ ٻارن جي ذميواريءَ جو سوال آهي، توهان کي پنهنجي شيرا کان منهن نه موڙڻو آهي. جيڪڏهن توهين انهن کي سمجهائي سگهو، ويشتو ٻڌائي سگهو ته توهين به خوش رهندا ۽ هو به. جيڪڏهن اهڙيءَ طرح نه ڪري سگهو ته انهيءَ باري ۾ چڻا نه ڪريو. پر پنهنجن اصولن سان ڪنهن به قيمت تي سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي.

س - ۳۰۳. بهاراج جي، مون کي ۱۰ ننڍا ٻار آهن. منهنجو يا منهنجي بڻيءَ لاءِ ته ماس کائڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. پر جڏهن ماڻهو ٻڌندا آهن ته اسين پنهنجن ٻارن کي به ماس کائڻ لاءِ نه ڏيندا آهيون ته سماج ۾ اسان کي اهو محسوس ڪرايو ويندو آهي ته اسين پنهنجن ٻارن تي طاقت بخش پوڄن نه ڏيئي رهيا آهيون. جيڪڏهن انهيءَ باري ۾ ڪجهه ٻڌائيندا ته اسان کي تسليم ٿيندي. ڇا ويشتو پوڄن لاءِ ٻارن نه ٿي ڪو آهي؟

ج - ڀيٽ، توهان ٻارن کي جيئن چاهيو ٻاڻي سگهو ٿا. ڪيترن ئي ماڻهن جي، جن زندگيءَ ۾ ماس کي هٿ به نه لڳايو آهي، ماس کائڻ ٻارن کان تندرستي وڌيڪ سٺي آهي. اهو مائٽا ٻٽا جو فرض آهي ته ٻارن کي ڪهڙو پوڄن ڏين، جڏهن ٻار وڏا ٿي وڃن، سمجهدار ٿين ته پوءِ انهن کي خود فيصلو ڪرڻ گهرجي. ان بعد جيئن هُو ڪرڻ چاهين، توهين ڪرڻ ڏيون. جيتري قدر سمجھت جو سوال آهي، اسانجو سمجهڻ صرف نام پراپت ٿيل سٽسنگين سان آهي. جن کي نام مليو آهي، انهن لاءِ وڌيڪ پوڄن جي اصول ۾ ٿوري به ڇوٽ نٿي ڏيئي سگهجي، باقي ٻين ماڻهن (غير سٽسنگين) سان اسانجو ڪوبه واسطو ڪونهي.

دس - ۳۰۴. پر جيڪڏهن مان ڪنهن وقت انهن کي به نام ڏيارڻ جو سوچان ته ڇا اهو ليڪ نه ٿيندو ته انهن کي ويهڻو رکيو وڃي؟

ج - نه، توهين صرف پنهنجي باري ۾ فيصلو ڪري سگهو ٿا. نوان کي ڪنهن ٻئي لاءِ فيصلو ڪرڻ جو حق ڪونهي. جيڪو توهين پنهنجي لاءِ نٿا ڪرڻ چاهيو اهو ٻين لاءِ به ڪرڻ، پسند نه ڪندا. جيئن ٻار ننڍا هوندا آهن، انهن جي باري ۾ فيصلو ڪرڻ مائٽا ٻٽا جو فرض آهي. جڏهن هُو وڏا ۽ سمجهو ٿي وڃن ته کين خود سوچڻ ۽ فيصلو ڪرڻ گهرجي ته ڇا ڪرڻو آهي ۽ ڇا نه ڪرڻو آهي. اسانجو تعلق صرف جيڪي اسان ۽ سٽسنگين سان آهي. سٽسنگين کي ويهڻو پوڄن کائڻ جي پرتگيا ڪرڻي پوندي آهي.

دس - ۳۰۵. جيڪڏهن ڪا سٽسنگي ٻار کي ڄمڻ ڏئي ٿي پر انهيءَ کي سمجھت جي اصولن اُٿلار پوڄن نٿي ڏئي ته ڪرڻ جو ڀڄڻ آهي ٿي پوندو يا ٻار تي؟

ج - جيڪڏهن مائٽا ٻار کي ويهڻو پوڄن نٿي ڏئي ته انهيءَ جو تعلق مائٽا ۽ ٻار، ٻنهي جي ڪرڻ سبب ٿي سگهي ٿو. مائٽا ۽ ٻار ٻئي ٻئي لاءِ جوابدار آهن. پر اهو ٻار جي ڪرڻ سبب آهي. جيڪڏهن اهو هن جي پاڻ ۾ ڪونهي ته هن کي ڄڻم کان ئي مائٽا نه ملندو.

س - ۳۰۱. منهنجي دوست جو هڪ سال جو پوٽو آهي، انهي کي ڪڏهن به لاهو نه ٻڌايو ويو ته گهر وارا ويشترو آهن پر هو ماس نه کائيندو آهي. هو پنهنجي ڏاڏيءَ کي چوندو آهي ته ماس کائڻ غراب آهي. ڇا لاهو اڳين سنسڪارن سبب آهي؟

ج - لاهو گذريل جنمن جي سنسڪارن سبب نٿي آهي. ڪيترائي دفعا اهڙا سنسڪار گڏ ايندا آهن جو اسان کي اهڙين شين کان ازخود اجرتي نفرت ايندي آهي جو جيڪڏهن اسين پوريءَ طرح ڪوشش نه ڪريون تڏهن به انهن نٿا ڪري سگهون.

س - ۳۰۲. مان ته پنهنجي گهر ۾ ماس آڻڻ ئي نه چاهيندي آهيان پر پنهنجي ٻارن کي ڇا ڪريان، جيڪي ڪڏهن ڪڏهن ماس کائڻ چاهيندا آهن؟

ج - لاهو برابر هڪ مسئلو آهي. هن مارڪ تي هالڻ جو نيسار توهان ڪيو آهي ۽ نه توهانجي ٻارن. جييتري قدر توهانجو تعلق آهي، توهان کي پنهنجن اصولن سان سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي. اصولن جي متڪر ارادي سان پوئواري ڪرڻي آهي. جييتري قدر هڪ ماءُ جي روپ ۾ ٻارن جي ذميواريءَ جو سوال آهي، توهان کي انهنجي شيوا کان منهن نه موڙڻو آهي. جيڪڏهن توهين انهن کي سمجهائي سگهو، ويشترو بڻائي سگهو ته توهين به خوش رهندا ۽ هو به. جيڪڏهن اهڙيءَ طرح نه ڪري سگهو ته انهيءَ باري ۾ چڻا نه ڪريو. پر پنهنجن اصولن سان ڪنهن ۾ قيمت آي سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي.

س - ۳۰۳. مهاراج جي، مون کي ۱۰ ننڍا ٻار آهن. منهنجو يا منهنجي پٽيءَ لاءِ ته ماس کائڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. پر جڏهن ماڻهو ٻڌندا آهن ته اسين پنهنجن ٻارن کي به ماس کائڻ لاءِ نه ڏيندا آهيون ته سماج ۾ اسان کي لاهو محسوس ڪرايو ويندو آهي ته اسين پنهنجن ٻارن جي طاقت بخش پوڄن نه ڏيئي رهيا آهيون. جيڪڏهن انهيءَ باري ۾ ڪجهه ٻڌائيندا ته اسان کي تسليم ٿيندي. ڇا ويشترو پوڄن نٿا ٻارن ۽ نيڪ آهي؟

س - ۳۰۰. مهاراج جي، ٻارن کي سولائيءَ سان ڪيئن سمجهايون
تہ ماس کانئ مناسب ڪونهي؟

ج - منهنجي ويچار ۾ سڀ کان اتر ۽ آسان طريقو آهي، ٻارن
اڳيان پنهنجو مثال پيش ڪرڻ. جڏهن هُو ڏسندا آهن تہ اسانجو مانا
پتا ماس نٿا ڪائين، تہ انهن کي ڪنهن دليل ڏيڻ جي ضرورت ئي نٿي
ٿوري. اڪثر ٻار اهو ئي ڪجهه ڪندا آهن، جيڪي هن جا مانا پتا
ڪندا آهن. ان بعد ٻارن کي انسانيت طور سمجهائي سگهجي ٿو تہ
ڪنهن کي بہ مارڻ هڪ ئي رحمت جو ڪم آهي، انهيءَ ۾ دٻاءُ آهي.
مولڪي هڪ مثال معلوم آهي. جڏهن منهنجيءَ پيٽ جو دواغ ٿيو تہ
انهيءَ جو پتي ماس کائيندو هو. هوءَ خود تہ ستسنگي هئي ۽ ماس
ڪو نہ کائيندي هئي. پر پنهنجي پتيءَ جي زندگيءَ ۾ هوءَ ڪڏهن بہ
داخل ٿيڻ نہ چاهيندي هئي. جڏهن هن کي ٻار ٿيو تہ هن جو پتي
انهيءَ ٻار جو پنهنجي ڀلڳ سان ٻالڳ پوڻ ڪرڻ چاهيندو هو. منهنجيءَ
پيٽ کي اها ڳالهه پسند نہ هئي، جڏهن هڪ ڏينهن هنجو پتي باغ
ويل هو ۽ ٺوڪو هڪ ڪڪڙ کي ڪٽڻ لڳو تہ هوءَ ٻار کي وٺي آئي
وئي جتي ٺوڪو ڪڪڙ کي ماري رهيو هو. سپاڻڪ طور چؤڙو
چلاھڻون ڪري رهيو هو ۽ آزاد ٿيڻ لاءِ ٽڙ ٽپي رهيو هو. ٻار اهو سڀئي
نہ سگهيو. ان بعد پتا جي زور ٻار جي باوجود بہ، انهيءَ ٻار خود بخود
ماس کانئ ڇڏي ڏنو ۽ آخر انهيءَ جو پتا بہ ستسنگي بڻيو.

ٻارن کي اهو ڪيان نہ هوندو آهي تہ انهن کي کانئ لاءِ ڇا ٿو ڏنو
وڃي. جيڪڏهن انهن کي خبر پئجي وڃي تہ انهيءَ لاءِ ڪيترن ٻين
جيون کي ماريو ويندو آهي ۽ ان وقت انهن کي ڪيترائي نہ پڙا ٿئي
ٿي تہ شايد ڪڏهن بہ ٻار ماس نہ کائيندا. انهنجي دل ايتري ڪوئل
هولدي آهي جو هُو اهو ڪڏهن بہ سڀي نہ سگهندا آهن. تنهنڪري
اهو مانا پتا جو فرض آهي تہ ٻارن کي سمجهائين ۽ پنهنجو مثال پيش
ڪن. ٻار هاڻوڪي زماني ۾ وڌيڪ دٻاءُ نہ وڃي ٿو گهرجي. ٻار نٿا
چاهين تہ ڪو ٻيو سندن ڳالهه جو فيصلو ڪري، پر انهن کي صحيح
فصلي ڪرڻ لائق، اسان کي بڻائڻ گهرجي.

س - ۳۵۸. هينئر سوال جي ٻئي پاسي تي ويچار ڪريو. جيڪڏهن ڪو ماس ڪائيندڙ ماڻهو، ڪاڏي لاءِ گهرائي ۽ اهي ماس ڪاڻهن ۽ سڻسنگي ماس نه ڪاڻي، پر تنهن هوندي به ماس جي پوءِ هنجي بلڪل سامهون اچي ته سڻسنگي ڇا ڪري؟

ج - اسان کي هن سنسار ۾ رهڻو آهي. اسين سڄي سنسار کي پنهنجي ويچار ڌارا وارو ٿيلا بڻائي سگهون. حالتن کي خيال ۾ رکندي، جيڪي نڪ هجي اهو ڪريو. پر توهان کي ڪنهن به حالت ۾ اهي شيون نه ڪاڻيون آهن. توهين لاءِ چنبا نه ڪريو ته هو ڇا ڪري رهيا آهن. توهان کي خود مضبوط رهڻو آهي. توهين پنهنجي ڪرم لاءِ ذميوار آهيو، سنسار لاءِ نه. منهنجي سنسار جي مسئلن کي حل ٿيڻ ڪري سگهي، پر خود انهن مسئلن کان مٿي ٿي سگهي ٿو جهڻن اهي هن تي ڪوبه اثر نه ڪن. توهان کي پنهنجي پوڄن سان مطالب آهي. ٻيا جيڪو به ڪرڻ چاهين، انهن کي ڪرڻ ڏيو.

س - ۳۹۹. اسين اهڙن دوستن کي ڪهڙو جواب ڏيون، جيڪي چوندا آهن ته ماس ڪارائتو ته برابر خراب ڪرم آهي، پر انهيءَ کان وڌيڪ برو ڪرم آهي ڪنهن ميزبان جي دل کي ڏکائڻ بدسبت ماس ڪائڻ جي؟

ج - اهڙي منهنجي ته قياس ٿي ڪري سگهجي ٿو. مان توهان کي وشواس ڏيان ٿو ته ست ست اصولن تي هلڻ سان اسين نالي ماهر به ڪنهن کي نه ٿي ڏيون، دراصل جڏهن اسانجن پيارن دوستن کي اسانجن اصولن جي باري ۾ ڄاڻ پوي ٿي ۽ جيڪڏهن انهن کي اسان ۾ دلچسپي آهي ته هو انهن اصولن جي ساراهه ڪندا. جيڪڏهن انهن کي اسانجي ڪا پراڻهه ڪونهي، ته اسان کي به انهن بابت چنبا نه ڪرڻ گهرجي. پنهنجن سڌائين سان ڪوبه سمجهوتو نه ڪرڻ گهرجي. اسانجا سڄا دوست هميشه اسانجي سڌائين جي ساراهه ڪندا ڇو ته انهن کي اسان سان پيار هوندو آهي ۽ اهي سڌائين اهوئي ڪجهه ڪندا آهن جيڪو اسان کي سٺو لڳندو آهي جيڪڏهن هو سوار ٿي يا خود غرض آهن ته توهان کي به انهن ڏانهن ڌيان نه ڏيڻ گهرجي.

شيون کانٺ شروع ڪري اهڙي حالت ۾، اهڙي صحبت ۾ اسين خوش نٿا رهي سگهون.

س - انهيءَ جو مطلب اهو ٿيو ته انهيءَ کي اهو ٻڌائي ڇڏڻ گهرجي ته اسانجي گهر ۾ اهڙيون شيون ڪونه ڪارايون وينديون آهن.

ج - مان ته اهوئي چوندس ته پنهنجو پاڻ کي ڀڃڻو رکڻ گهرجي. انهيءَ ڳالهه لاءِ سماج ۾ پاڻ کي گھٽ درجي وارو نه سمجهڻ گهرجي ته اسين ماس نه کائيندا آهيون، شراب نه پيئندا آهيون ۽ ٻين کي به اهي شيون ڪارايون پيئاريون نٿا. جن ماڻهن کي توهان سان سڀو نيار ڪونهي، انهن سان توهانجو ڪوبه تعلق نه هجڻ گهرجي. انهنجو ڪم ئي نه ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن انهن کي توهان ۾ دلچسپي هوندي ته اهي توهانجي اصولن ۽ ڀاڻا جي ساراهه ڪندا. جيڪڏهن توهين محسوس ڪريو ته، انهن کي توهان سان ان حد تائين دلچسپي ڪونهي، ته مان نٿو سمجهان ته انهن سان ڪيل ميلاپ رکڻ مان ڪو فائدو آهي.

س - ۲۹۷. جيڪڏهن ڪو ٻارن ۽ ٻين ماڻهن يا دوستن وغيره کي ماس، شراب ڏئي ٿو ته ان جو ڦل هن کي ڀوڳڻو ٻوندو يا کانٺ وارن کي؟

ج - اهو ته زهر آهي. اهو ٻنهي لاءِ گھٽڪ آهي. ڏسو انهيءَ جو روحانيت تي ڪهڙو اثر پوي ٿو. جيڪو منش خود ماس شراب وغيره نٿو واپرائي، اهو ڪڏهن به ٻين کي ڪارائتو پيئارڻ ۾ خوش نٿو ٿئي. نتيجو اهو ٿو نڪري، جو انهيءَ کي ڪارائتو سان من ۾ هڪ ڏوهي جي ڀاڻا پيدا ٿئي ٿي ۽ اهو ڀارو روحاني ترقيءَ ۾ هڪ رڪاوٽ جي روپ ۾ بڻبو رهي ٿو. توهين پنهنجو پاڻ ۾ راضي نٿا رهو. اهڙين حالتن ۾ توهين هميشه ڏکي رهو ٿا. سپاڙڪ طور ڄڏهن من هميشه اهڙيءَ طرح محسوس ڪندو رهي ٿو ته توهين روحاني ترقي نه ڪري سگهندا، اڳاڙو نه ٿي سگهندا، جيئن من ۾ اهڙي هٿ جي ڀاڻا آهي، تيئن ڪڏهن به روحاني ترقي نه ٿي سگهندي. ٻيءَ اهڙي سر جي ڀاڻا پيدا ڪرڻ واري ڪم جو تياڳ ٿي ڇڏڻ ڪير وڃي؟

ج - جيڪڏهن توهين انهيءَ ۾ ڏوهه يا گناهه جو ڀاو محسوس ڪرڻ
توهان کي اهو ڪم نه ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن توهين سچي ۽ دل
سان، محسوس ڪريو ته اهڙين حالتن ۾، لائين ڪرڻ ليڪ آهي ۽
جيڪڏهن توهين اهو ليڪ سمجهو ته پوءِ مان ڪجهه نه چوندس، پر
اهڙو ڪوبه ڪم نه ڪرڻ گهرجي، جنهن سان اندر ۾ پنهنجو پاڻ کي
ڏوهي سمجهندو رهجي. ڇو ته اهڙي ڀاونا توهان کي ڀڄڻ سمورن ۾ رهڻ
نه ڏيندي، توهان کي خوشيءَ سان رهڻ نه ڏيندي. اهڙين حالتن ۾
جهڙو مناسب سمجهجي، اهو ئي ڪرڻ گهرجي. ڪڏهن ڪڏهن اسين
اهڙي چار ۾ ڦاسجي ويندا آهيون، جنهن مان نڪرڻ نهايت مشڪل
ٿيندو آهي. جيڪو عملي روپ ۾ مهڪن هوندو آهي، اهو ڪرڻ ئي
پري ٿو. ڪيترا دفعا اهڙا ڪم ڪرڻا پوندا آهن، جن کي اسين
صحيح نٿا چئي سگهون ۽ صحيح چوڻ به نه گهرجي. پر تنهن هوندي
به اهڙا ڪم ڪرڻا پوندا آهن. هر حالت ۾ ڪرڻ جو قانون نه پنهنجو
ڪم ڪندو ئي.

س - مهاراج جي، جيڪڏهن ستنسگيءَ پنهنجن دوستن کي کاڌي
لاءِ گهر کولنايو هجي ۽ ڪو خاص دوست ماس کائڻ سان ئي خوش
ٿئي، ميوئي ۽ ڀاڄين بجاءِ ٻيون شيون کائڻ چاهي، ته ڇا ستنسگيءَ
کي، انهيءَ دوست کي ماس وغيره ڏيڻ گهرجي؟

ج - اهو حالتن تي مدار ٿو رکي. جيڪڏهن انهيءَ لاءِ لائين ڪرڻ
پري نه ڪري. پر خاص ڳالهه اها آهي ته اهي شيون اسان کي نه
لاهن ٿيون آهن ۽ نه کائڻيون آهن. مان اهو چوڻ چاهيندس ته جڏهن
اسين خود اهڙيون شيون نٿا کائون، ته اهي ٻين کي ڪارائي، اسين
ڪڏهن به خوش نٿا ٿي سگهون. ڪنهن کي شراب ڪباب ڪارائڻ مان
ڪهڙو فائدو، پر جڏهن اسين محسوس ڪريون ٿا ته لائين ڪري اسان
گناهه ڪيو آهي ته پوءِ توهان کي پنهنجو پاڻ ۾ سنڌوش محسوس
ٿيندو ۽ اهو پنهنجو پاڻ تي ظلم ڪرڻو آهي. اهڙيءَ طرح
ٿيڻ ٿو ۽ ٿوري ٿوري به اهو ٿيڻ لڳو.

آهي پر تنهن هوندي به کيس ٻار صحيح راه تي رکڻو ٻوندو آهي. ڪڏهن ڪڏهن هن کي ٿڌو ماريندي آهي. انهيءَ لاءِ نه، ڇو ته کيس ٻالڪ سان نفرت آهي پر انهيءَ ڪري ڇو ته هن کي ٻالڪ سان پيار آهي. هو هنکي انتظام ۾ رکڻ چاهي ٿي، سڌاري صحيح راه تي آڻڻ چاهي ٿي. ساڳيءَ طرح ستگرو به اسانکي سڌارڻ لاءِ دڙڪو داب ڪندو آهي. اسانجي پلانيءَ لاءِ اسانکي سزا ضرور ڏني ٿو پر اسين جيڪي ڪجهه ڪرڻ ڪريون ٿا، انهيءَ جو ٿيل پوڳڻو ئي آهي. پر ستگرو پنهنجي ديا مٿي جي هٿ سان، پير پيار پري سنڀال سان جيڪي ڪجهه ڪري ٿو، اسانجي ٺاڻدي لاءِ ڪري ٿو.

س - ۲۹۶. مهاراج جي، جيڪڏهن سٽسنگيءَ جو ڪو اهڙو مڃڻ هجي، جيڪو گهر يا ٻاهر ماس کائڻ چاهيندو هجي ته ان حالت ۾ سٽسنگيءَ کي ڇا ڪرڻ گهرجي؟

ج - حالتن انوسار جيئن ممڪن هجي، ڪرڻ گهرجي. ڪڏهن ڪڏهن اهڙا مسئلا ايندا آهن، جن مان عملي طور بچڻ نهايت ناممڪن ٿي ٻوندو آهي. اسين هن لاءِ انتظام ڪندا ته آهيون، پر جيڪي ڪجهه ڪندا آهيون، انهيءَ مان خوش نه ٿيندا آهيون. پر تنهن هوندي به اهڙن مسئلن کان بچڻ لاءِ ڪوشش ڪبي آهي ۽ جيڪي ڪجهه ڪرڻو ٻوندو آهي، انهيءَ ۾ خوش نظر ٿئي. جڏهن اسين خود اهي پڌارت نه کائون ٿا ۽ نه پيئون ٿا، جن جي واپرائڻ سان روحاني ترقيءَ ۾ نقصان پهچي ٿو ته پوءِ اهڙو ڪو به ڪارڻ ڪونهي جو اسين اهي پڌارت ٻين کي ڏيون. جيڪڏهن اسين ائين ڪريون ٿا ته اسين پنهنجو پاڻ مان خوش نه رهي سگهنداسين ۽ جيڪڏهن اسين پنهنجو پاڻ مان خوش نٿا رهي سگهون ۽ تنهن هوندي به ائين ڪريون ٿا ته پوءِ هڪ اهڙو وقت ايندو، جڏهن توهين پنهنجي مرغيءَ جي خلاف ڪمن ڪرڻ کان انڪار ڪندا. جيڪڏهن توهين ڪرڻ کان انڪار ڪندا ته پوءِ انهيءَ کان بچڻ به چاهيندا.

س - ته ڇا اهو ليڪ آهي ته اسانکي ائين ڪرڻ جي راجا ئي نه هجڻ گهرجي؟

ج - مونکي معلوم آهي ته اهڙن آئڊن ۾ جهڙو نه هوندو آهي ؟
 انهيءَ وڃاڙ کان توهين انهن کي کائڻ مناسب چئي سگهو ٿا. پر ڇڏين
 توهين انهن کي واپرائڻ شروع ڪندا ته ٻئي قسم جا به آئڊا کائڻ
 شروع ڪري ڇڏيندا. ڇڏين اهڙي شيءِ جو چشڪو اچي ٿو وڃي ته
 پوءِ انهيءَ جو ڪو آئو ٿي ڪونهي. جيڪڏهن نرمل، شڌ هڙدي سان
 به ڇمڻ شروع ڪندا ته خبر ناهي، انهيءَ جو آئو ڇا ٿيندو. اهڙيءَ
 طرح ٿوري ٿوري ماڻهو اهڙين ڳالهين کي مناسب ٺهرائڻ جي ڪوشش
 ڪندا آهن. تنهن ڪري بهتر اهوئي ٿيندو ته اصول تي مٽڪر
 ارادي سان پختا رهون. جيڪڏهن اصول تي پوريءَ طرح عمل ڪرڻو
 آهي ته پوءِ انهي ۾ ڪنهن به قسم جي هاڪڙائي يا طرفداري ڪندا
 نه خبر ناهي، ڪٿان هلي ڪٿي پهچندا. انهيءَ کانسواءِ ٻي جان آئڊن
 کائڻ سان به دل ڪنور ٿئي ٿي. تامسي ورتي پراڻ ٿئي ٿي، جنهن

سبب روحاني ترقيءَ ۾ رڪاوٽ پوي ٿي.
 ۲۹۵ - بهاراج جي، جيڪڏهن ڪو مستسنگي لاءِ وٺي، ان ئي
 سالن بعد وڃي پوڄن ڇڏي ڏئي ته انهيءَ جو هن تي ڪهڙو اثر ٿيندو؟
 ج - توهان ٻن سالن جو هڪ وڏو عرصو ٻڌايو آهي. توهانجو
 اشارو شايد پنهنجي پٽيءَ ڏانهن آهي، جنهن کي اڄ ئي لاءِ ماڻهو آهي؟
 (سڀ کان ٿا).

س - نه، نه، مونکي سڀني ۾ دلچسپي آهي.
 ج - پوءِ انهيءَ باري ۾ چڻا ڪرڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي؟
 مستسنگيءَ کي وڃي پوڄن ڇڏڻ ٿي ڇو گهرجي؟ انهيءَ باري ۾ چڻا
 چاڃي؟ جيڪڏهن ٻالڪ ڪا غلطي يا ڪو ننڍو گناهه ڪري به ٿو ته
 پتا ڪيس ڪڏهن به پوليس حوالي نه ڪندو آهي پر هو ڪيس سزا ڏيڻ
 ۾ ڪڏهن به نه هڻڪندو. ڇاڪاڻ ته هو هنڪي صحيح راهه تي آڻي
 چاهي ٿو، ڪيس سڌارڻ چاهي ٿو. تنهنڪري جيڪڏهن اسين ڪتاب
 غلطي ڪريون ٿا يا اصول جي ڀڃڪڙي ڪنداسين ته هيٺ واپس
 نه وڃبو پر انهيءَ جو ٿل ضرور پوڳڻو ٿيندو. اسانجي سڌارڻ
 اسانکي سزا ڏيڻي ويندي آهي. مانا ٻار کي تمام گهڻو ٻيڙ ڪندا

اهڙا ڪرم ڪنا نه ڪريو، ان بعد ئي اسين واپس پنهنجي ماڻه سان
میلاب ڪري سگهون ٿا. انهي ڪري ويڻو پوڄن ضروري آهي.

س - ۲۹۳. مهاراج جي، ڇا توهين ويڻو پوڄن کان اڳ جي صلاح
ڏيندا آهيو؟

ج - اها صلاح نه آهي پر لازمي شرط. توهان کي انهيءَ جي
ضرور پيروي ڪرڻي آهي. انهيءَ کانسواءِ روحاني ترقي ئي ئي
نٿي سگهي. جيڪڏهن اسان کي صرف خميص ئي پاتل آهي ته اسان
سان ٻوڙي سگهجي ٿو. پر جيڪڏهن مٿي تي ڀاري بوج رکيل هوندو
ته هڪ قدم به هلي نه سگهيو. جيئن ته جيو - پراڻين جي جيئڻ جو
وسيلو جيو - پراڻي ئي آهن، تنهنڪري سنڌ فرمائين ٿا ته صرف
هڪ تپ رازا جيو يعني ونجتي (پاڇيون ۽ ميوا وغيره) تي ئي
گذارو ڪرڻ گهرجي. جيئن هلڪي خميص پائڻ سان بوج محسوس نٿو
ٿئي، تيئن ئي اسان کي سنسار ۾ رهندي گهٽ ۾ گهٽ ڪرم جو بوج
نٿو گهرجي. ماس کائي، جيو - هٽيا ڪري، ڪرم جو ايترو ڀاري
بوج نه وڌائڻ گهرجي، جو انهيءَ جي دٻاءُ سبب اسين روحاني ترقي
ئي نه ڪري سگهون.

اها ڳالهه ڪڏهن به وسارڻ نه گهرجي ته جيڪو ماري ٿو، اهو
مايو ويڻو آهي. حضرت عيسيٰ فرمايو آهي ته پنهنجن پاڙيسرين سان
ڀيار ڪريو. سڀ جيو - جنتو اسانجا پاڙيسري آهن. هن سنسار ۾ جتي
اسين رهن ٿا ۽ جيڪي اسانجي چؤگرد آهن، اُهي سڀ اسان جا
پاڙيسري آهن. جڏهن اسين ڪنهن کي ڀيار ڪندا آهيون ته انهيءَ جي
هٽيا نه ڪندا آهيون. جڏهن سڄي سرشتيءَ سان ڀر ٿي وڃي ٿو،
تڏهن نه اسين ڄاڻي ڇا ٿي ڪنهن کي ماري سگهون ٿا ۽ نه ئي اسين
اهو چاهيندا آهيون ته ڪو ٻيو اسان لاءِ ڪنهنجي هٽيا ڪري.

س - ۲۹۴. پر جن آبدن ۾ ڀار پيدا ڪرڻ جي شڪتي نه هوندي
آهي، انهن کي کانئس ڪهڙو ڀاڳ آهي؟ انهيءَ سان ته ڇيرو غنيا
نٿي ٿئي؟

مار ٻندا ته توهان کي قيد جي سزا ملي سگهي ٿي. پر جيڪڏهن ڪنهن
منش کي قتل ڪندا ته توهان کي قاسمي يا عمر پر قيد جي سزا ملي
سگهي ٿي. هن سنسار ۾ بي جان پدارتن کي ڪاٺي ڪوبه زندهه نٿو رهي
سگهي. جاندار کي ڪاٺي ڪري زندگي قائم رهي سگهي ٿي. انهيءَ
ڪري سنت اُپديش ڪن ٿا ته سنسار ۾ رهندي، ڪرم جو گهٽ ۾
گهٽ بوج ڪڍو ۽ انهيءَ ڪري هُو صلاح ڏين ٿا ته ڀاڄين ۽ ميوي
وغیرہ تي رهو. آتما ته انهن ۾ به آهي پر پهرئين درجي جا آهن ۽
انهن کي ڪاٺ سان ايترو ڪرم جو بوج نٿو وڌي، جيترو ٻين قسم
جي جيو پرائين کي ڪاٺ سان وڌي ٿو.

سنسار ۾ جيو گهٽ ڪرڻ کان سواءِ اسين زندهه رهي ٿي نٿا
سگهون. جڏهن اسين هليون ٿا، هزارين جيو پهرن هيٺان مري وڃن
ٿا. جڏهن اسين ڳالهائون ٿا ته هزارين جيوتڙا ناس ٿين ٿا. جڏهن ساهه
ڪڍجي ٿو ته ڪيترائي سوکير جيوتڙا مري وڃن ٿا. اهي اسان کي نظر
نٿا اچن، پر اسين انهن کي مار ٻندا ته رهن ٿا. هي ڪمرو سوکير
جيوتڙن سان ڀريل آهي. اسان جي ڳالهائڻ، ساهه کڻڻ، هٿ هلائڻ ۾
به ڪيترائي جيوتڙا مرندا آهن.

جيڪڏهن اسان کي سؤ ڪلو بوج ڪڍڻو پوي ته اسين بوج سبب
هڪ قدر به اڳتي وڌي نٿا سگهون. انهيءَ ڪري سنت اُپديش ڪن
ٿا ته ڪرم جو بوج گهٽ ۾ گهٽ ڪڍو. هُو فرمائين ٿا ته زندهه رهڻ
لاءِ جيو پرائين کي ڪاٺو ٿي پوندو، پر ميوي ۽ ڀاڄين وغيره کي
ڪاٺ سان ڪرم جو بوج گهٽ ۾ گهٽ رهندو ۽ اهي ڪرم هڪ ٻن
ڏينهن جي اڇن سمورن ڪرڻ سان ختم ٿي سگهن ٿا. تنهنڪري انهن
استعمال ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن هڪ طرف اڇن سمورن ڪيو رهي
۽ ٻئي طرف جيو هٿيا ڪئي وڃي ته اهو صرف هڪ ٻئي جي آڙ
کي سمابت ڪرڻ ئي ٿيندو. اسين اڳتي ترقي نٿا ڪري سگهون.
اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان، جتان شروع ڪريون ٿا، اتي ئي رهي
وڃون ٿا. ڪرم جي بوج مان چوٽڪارو ڪيئن ٿئي؟ سنت اُپديش
ڪن ٿا ته اڳين ڪرم کي اڇن سمورن سان سمابت ڪريو ۽ اڳتي لاءِ

اهڙا ڪرم ڪنا نه ڪريو، ان بعد ئي اسين واپس پنهنجي ماڻه سان
ملاپ ڪري سگهون ٿا. انهي ڪري ويڻو پوڄن ضروري آهي.

س - ۲۹۳. مهاراج جي، ڇا توهين ويڻو پوڄن کانئ جي صلاح
ڏيندا آهيو؟

ج - اها صلاح نه آهي پر لازمي شرط. توهان کي انهيءَ جي
ضرور پوري ڪرڻي آهي. انهيءَ کانسواءِ روحاني ترقي ئي ئي
نٿي سگهي. جيڪڏهن اسان کي صرف هميشه ئي پاتل آهي ته اسان تي
سان ٻوڙي سگهجي ٿو. پر جيڪڏهن مٿي تي پاري بوج رکيل هوندو
ته هڪ قدم به هلي نه سگهيو. جيئن ته جيو - پراڻن جي جيتوڻ جو
وسيلو جيو - پراڻي ئي آهن، تنهنڪري سنڌ فرماين ٿا ته صرف
هڪ تار جي پٽي يعني ولسپتي (پاڇيون ۽ ميوا وغيره) تي ئي
گذارو ڪرڻ گهرجي. جيئن هڪڙي هميشه پائڻ سان بوج محسوس نٿو
ٿئي، تيئن ئي اسان کي سنڌار ۾ رهندي گهٽ ۾ گهٽ ڪرم جو بوج
ڪٽڻ گهرجي. ماس کائي، جيو - هٿيا ڪري، ڪرم جو ابترو پاري
بوج نه وڌائڻ گهرجي، جو انهيءَ جي دٻاءُ سبب اسين روحاني ترقي
ئي نه ڪري سگهون.

اها ڳالهه ڪڏهن به وسارڻ نه گهرجي ته جيڪو ماري ٿو، اهو
ماريو ويندو آهي. حضرت عيسٰي فرمايو آهي ته پنهنجن پاڙيسرين سان
پيارو ڪريو. سڀ جيو - جنتو اسانجا پاڙيسري آهن. هن سنڌار ۾ جتي
اسين رهن ٿا ۽ جيڪي اسانجي چؤگرد آهن، اهي سڀ اسان جا
پاڙيسري آهن. جڏهن اسين ڪنهن کي پيار ڪندا آهيون ته انهيءَ جي
هٿيا نه ڪندا آهيون. جڏهن سڄي سرشتيءَ سان پريم ئي وڃي ٿو،
تڏهن نه اسين ڄاڻي وائي ڪنهن کي ماري سگهون ٿا ۽ نه ئي اسين
اهو چاهيندا آهيون ته ڪو ٻيو اسان لاءِ ڪنهنجي هٿيا ڪري.

س - ۲۹۴. پر جن آندن ۾ بار پيدا ڪرڻ جي شڪتي نه هوندي
آهي، انهن کي کانئ ۾ ڪهڙو پاپ آهي؟ انهيءَ سان ته جيو هٿيا
نٿي ٿئي؟

ماريندا ته توهان کي ٿيڊ جي سزا ملي سگهي ٿي. پر جيڪڏهن ڪنهن
منش کي تڏل ڪندا ته توهان کي ڦاسي يا عمر پر ٿيڊ جي سزا ملي
سگهي ٿي. هن سنسار ۾ بي جان بڻارڻن کي ڪاٺي ڪوبه زندگي نٿو رهي
سگهي. جاندار کي ڪاٺي ڪري زندگي قائم رهي سگهي ٿي. انهيءَ
ڪري سنت اُپديش ڪن ٿا ته سنسار ۾ رهندي، ڪرم جو گهٽ ۾
گهٽ بوج ڪڍو ۽ انهيءَ ڪري هُو صلاح ڏين ٿا ته پاڇين ۽ ميوي
وغیرہ تي رهو. آتما ته انهن ۾ به آهي پر پهرئين درجي جا آهن ۽
انهن کي ڪاٺ سان ايترو ڪرم جو بوج نٿو وڌي، جيسترو ٻين قسم
جي جيو پرائين کي ڪاٺ سان وڌي ٿو.

سنسار ۾ جيو گهات ڪرڻ کان سواءِ اسين زندگي رهي ٿي نه
سگهون. جڏهن اسين هليون ٿا، هزارين جيو پرون هيٺان مري وڃن
ٿا. جڏهن اسين ڳالهائون ٿا ته هزارين جيوڙا ناس ٿين ٿا. جڏهن ساهه
کڻجي ٿو ته ڪيترائي سوکير جيوڙا مري وڃن ٿا. اهي اسان کي نظر
نٿا اچن، پر اسين انهن کي ماريندا ته رهون ٿا. هي ڪمرو سوکير
جيوڙن سان ڀريل آهي. اسان جي ڳالهائڻ، ساهه کڻڻ، هٿ هلائڻ ۾
به ڪيترائي جيوڙا مرندا آهن.

جيڪڏهن اسان کي سؤ ڪلو بوج ڪڍڻو پوي ته اسين بوج مٽي
هڪ قدم به اڳتي وڌي نٿا سگهون. انهيءَ ڪري سنت اُپديش ڪن
ٿا ته ڪرم جو بوج گهٽ ۾ گهٽ ڪڍو. هُو فرمائين ٿا ته زندگي
لاءِ جيو پرائين کي ڪاٺو ئي پوندو، پر ميوي ۽ پاڇين وغیرہ کي
ڪاٺ سان ڪرم جو بوج گهٽ ۾ گهٽ رهندو ۽ اهي ڪرم هڪ
ڏينهن جي پاڇن سمون ڪرڻ سان ختم ٿي سگهن ٿا. تنهنڪري انهنجو
استعمال ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن هڪ طرف پاڇن سمون ڪيو وڃي
۽ ٻئي طرف جيو هٽيا ڪئي وڃي ته اهو صرف هڪ ٻئي جي اثر
سمابيت ڪرڻ ئي ٿيندو. اسين اڳتي ترقي نٿا ڪري سگهون.
طرح ڪرڻ سان، جتان شروع ڪريون ٿا، اُتي ئي رهندي
ڪرم جي بوج مان چوٽڪارو ڪهڙن ٿئي؟ سنت اُپديش
اڳين ڪرم کي پاڇن سمون سان سمابيت ڪريو ۽ اڳتي لاءِ

مکيه ٿيڻو درجو وٺسڻي ۽ جو آهي جنهن ۾ شڪ نه ٿو ٿئي ۽ نه ئي
جن ۾ اڪيئي شڪ ۽ ٻوڙي شڪ مکيه هوندا آهن. ٽيون درجو ٻڪڻ جو
آهي جن ۾ ٻوڙي (مٽي)، اڪيئي ۽ هوا جا ٿئي شڪ موجود آهن.
چوٿون درجو چئن ٻين وارن جا ٿون کان ۽ گهڙي وغيره جو
آهي جن ۾ آڪاس شڪ يا ٻي ٻري سمجهڻ واري وٽ کان سواءِ
ٻاقي چار شڪ موجود هوندا آهن. منهنجي ٻنهي درجي ۾ اڇي
مکيه هوندا آهن. ڇاڪاڻ ته انهيءَ ۾ پنج ئي

چيئن شڪتي يا دڪ سڪ محسوس ڪرڻ واري شڪتي تن جي
تعداد ۽ انداز تي منحصر آهي. مثال طور جيڪڏهن توهين پاڙيسريءَ
جي باغ مان ڪو گل ٽوڙيندا ته توهان کي ڪا به سزا نه ملندي. هو
توهان تي ڪارڙ ڪندو، ڪارڪند ٿيندو. جيڪڏهن توهين آلهيءَ جي
مرغي يا چوڙي کي ماريندا ته ممڪن آهي ته هو توهان تي مقدمو
هڻي ۽ توهان تي ڏنڊ پوي. جيڪڏهن توهين هن جي گهڙي کي

تہ اندر سٿي ۽ بر دلچسپي نہ وان ٿوڃي تہ اهو ليک نہ آهي . صاحب
ليک رکڻ ٿوڃي ، پر تندرستي ليک رکڻ جو مقصد روحاني ايمان
آهي . اها ٻاڙه وڃي ۽ رڳندي ، صاحب کي ضرور ليک رکڻ ٿوڃي .
هر ڪنهن کي سٺي صاحب جي ضرورت آهي . اسين انهن سٺي ٻاڙهين
جو ڌيان ٿا ڏئي سگهون . ستسنگ ۾ صرف ٻه ڀاڱا آهن ٻاڙه
عطا ٿوڃي ، جيڪو من ۽ آتما جو پوڄن آهي . جيڪڏهن من ۾ ٻه ڀاڱا
جو ڌيان ڄاڳوڻ آهي تہ باقي سڀ ٻاڙهيون پنهنجو پاڻيهي اچي
وڃن ٿيون . جيڪي ٻاڙهيون اسين ائين استادن تي سڳي سگهون ٿا ، انهن
جو ستسنگ ۾ ذڪر ڪري ، ستسنگ جو وقت اڀار نہ ڪرڻ ٿوڃي .

س - ۲۹۱ . ٻه ستسنگ الڳ الڳ ٿوڃن ۾ ڪندڙ رهڻ ٿوڃي يا
هميشه انهيءَ استادن تي ئي ڪرڻ ٿوڃي ، جتي وڌيڪ ڪارڻر ٿئي
۽ جتي ٻارن جو ڪوڙ نہ هجي ؟

ج - اهو واقاروڻ تي منحصر آهي . جيڪڏهن ستسنگي اهو محسوس
ڪندا هجن تہ هميشه هڪ ٿوڃي ۾ ئي اچڻ ليک نہ آهي تہ ٻئي استادن
تي ڪري سگهجي ٿو . جيڪو مدش چاهيندو هجي تہ ستسنگ سندس
ٿوڃي تي ائين ڪري سگهجي ٿو ۽ کيس راضي ڪرڻ ليک آهي .
اهي خيس ٻاڙهيون آهن ، جن جي ٻياري ۾ توهين پاڻ ۾ گڏجي ،
ٻيڻو ڪري سگهو ٿا . جيڪڏهن توهين ڪنهن کي خوش ڪرڻ جي
ڪوشش ڪندا تہ اهو به توهان کي خوش ڪرڻ جي ڪوشش ڪندو ،
چون اسين سڀ ٻيڻو ٻيڻو ۽ ميل ميلپ جي واقاروڻ ۾ رهڻ چاهيون ٿا .

ويشنو پوچن ۽ شواب کان پرهيز

س - ۲۹۲. جڏهن ڪو منس ان آگيا جو پالن ڪري ٿو ۽ ڀلي بڻي سان نيڪ دهنوار ڪري ٿو ته پوءِ انهيءَ کي ماس کانڻا کان پرهيز ڇو ڪرڻ گهرجي؟

ج - انهيءَ باري ۾ مان توهان کي تفصيل سان ٻڌايان ٿو. جيڪي ڪجهه به اسين سنسار ۾ ڏسي رهيا آهيون، انهيءَ کي تنهن جي آڌار تي پنجن درجن ۾ ورهائي سگهجي ٿو. اهي پنج تست - ٻاڻي، هوا، آگي، پُرڙوي (مٽي) ۽ آڪاس آهن. صرف منس سرور ۾ اهي پنج تست موجود آهن. پُر آلهن کي چيٽن آتما ڀردان ڪندي آهي جا پرماتما جي انس آهي. صرف منس شريسر ۾ اهي پنج تست ڀورن ريت سان موجود آهن. انهيءَ ڪري منس کي پنجن تستن جو پتلو يا سرشتيءَ جو سرور يا سرتاج به چيو ويندو آهي.

پهرين درجو ونسپتيءَ جو آهي جنهن ۾ هڪ تست ٻاڻيءَ جو ئي مکيه ٿيندو آهي. ٻيو درجو ڪيڙن ماکوڙن، نانگن وغيره جو آهي جن ۾ آگي تست ۽ پُرڙوي تست مکيه هوندا آهن. ٽيون درجو پکين جو آهي جن ۾ پُرڙوي (مٽي)، آگي ۽ هوا جا ٽي تست موجود آهن. چوٿون درجو چئن ڀورن وارن جانورن کان، گهوڙي وغيره جو آهي جن ۾ آڪاس تست يا ڀلي بڻي سمجهڻ واري ويڪ کان سواءِ باقي چار تست موجود هوندا آهن. منس پنجن درجي ۾ اچي ٿو جيڪو سڀني درجن کان اتر آهي. ڇاڪاڻ ته انهيءَ ۾ پنج ئي تست مکيه هوندا آهن.

چيٽن شڪتي يا دڪ سڪ محسوس ڪرڻ واري شڪتي تنهن جي تعداد ۽ انداز تي منحصر آهي. مثال طور جيڪڏهن توهين پاڙيسريءَ جي باغ مان ڪو گل ٽوڙيندا ته توهان کي ڪا به سزا نه ملندي. هُو توهان تي ڪاوڙ ڪندو، گارگند ڏيندو. جيڪڏهن توهين انهيءَ جي مرغي يا چوڙي کي ماريندا ته ممڪن آهي ته هُو توهان تي مٽندو هلائي ۽ توهان تي ڏنڊ پوي. جيڪڏهن توهين هن جي گهوڙي کي

تہ تندرستیء پر دلچسپی نہ وٺڻ ڳھرجي تہ اهو ليڪ نہ آهي. صحت
ليڪ رکڻا ڳھرجي، پر تندرستی ليڪ رکڻ جو مقصد، روحاني ايمان
آهي. اها ڳالهه وڃڻ جو رڪندي، صحت کي ضرور ليڪ رکڻا ڳھرجي.
هر ڪنهن کي سٺي صحت جي ضرورت آهي. اسين انهن سڀني ڳالهين
جو ڌيان ٿا ڏئي سگهون. ستسنگ ۾ صرف ڀرمارت جي ڳالهه اولهه
هٿ ڳھرجي، جيڪو من ۽ آتما جو ڀرڻ آهي. جيڪڏهن من ۾ ڀرمانا
جو خيال جاڳرت آهي تہ باقي سڀ ڳالهون پنهنجو پاڻهنجي اچي
وينديون. جيڪي ڳالهون اسين ٻين استادن تي سڀي سگهون ٿا، انهن
جو ستسنگ ۾ ذڪر ڪري، ستسنگ جو وقت ارباب نہ ڪرڻا ڳھرجي.

س - ۲۹۱. ڇا ستسنگ الڳ الڳ گهرن ۾ ڪندو رهڻ ڳھرجي يا
هميشه انهيءَ استادن تي ئي ڪرڻا ڳھرجي، جتي وڌيڪ ڪارڻر ٿئي
۽ جتي ٻارن جو ڳوڙ نہ هجي؟

چ - اهو وائورڻ تي منحصر آهي. جيڪڏهن ستسنگي اهو محسوس
ڪندا هجن تہ هميشه هڪ گهر ۾ ئي اچڻا ليڪ نہ آهي تہ ٻئي استادن
تي ڪري سگهجي ٿو. جيڪو مدد چاهيندو هجي تہ ستسنگ سندس
گهر آڻي تہ انهن ڪري سگهجي ٿو ۽ کيس راضي ڪرڻا ليڪ آهي.
اهي خسيس ڳالهين آهن، جن جي باري ۾ توهين پاڻ ۾ ڳڏجي،
فيصلو ڪري سگهو ٿا. جيڪڏهن توهين ڪنهن کي خوش ڪرڻا جي
ڪوشش ڪندا تہ اهو بہ توهان کي خوش ڪرڻا جي ڪوشش ڪندو،
چو تہ اسين سڀ ڀرڻ ڀيار ۽ ميل ميلاپ جي وائورڻ ۾ رهڻ چاهيون ٿا.

۱. نفاق آهي، حق ڄاڻڻ جي ڀاڻا آهي ته مان سمجهيان ٿو ته اهڙي
ستسنگ مان ڪوبه لاپ نه ٿيندو.

۲. اهو نه ممڪن آهي ته ٻيا منش تندرستي، ڀڄڻ وڌڻ وغيره
جهڙن مضمونن جي ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي نه به رکندا هجن.
آهي ڇڏي سگهن ٿا ته اهي سڀ ڳالهون اسين ٻين سنڌائن مان به
سکي سگهون ٿا. پر جيڪا ڳالهه ٻين سنڌائن کان نڪا سگهي سگهن، اها
روحانيت آهي ۽ روحاني اڀياس. اسين صرف انهيءَ لاءِ ستسنگ ۾
ايندا آهيون يا آيا آهيون. اسين تندرستي، پراڻا ٻار ڪسڻ ڪرڻ
جي طريقن جي باري ۾، ڳالهه ٻوله ڪرڻ جي خلاف نه آهيون. پر
اهي سڀ ڳالهون ٻين سنڌائن ۾ به سگهي سگهجن ٿيون.

جيڪڏهن ڪنهن ستسنگيءَ يا ساٿيءَ کي جسماني، ماليڪ، روحاني
مدد جي ضرورت هجي ته اسان کي اها پوري ڪرڻ لاءِ مدد ڪرڻ
گهرجي. پر اسان کي اهڙن ئي ڪمن ۾ الجھي نه وڃڻو آهي جو ستسنگ
جو صحيح ارڪ سمجهي وڃي. اصلي مقصد پريم پيار پورو وائارو
پيدا ڪرڻ جو آهي ڇو ته اهو روحاني اڀياس يا ڀڄڻ سهرن لاءِ نهايت
ضروري آهي. ستسنگ ۾ سدائين پريم پيار ۽ ميل ميلاب هئڻ گهرجي.
هميشه هڪ ٻئي جي مدد ڪرڻ گهرجي. جيئن نون ڇڪياسن کي
ستسنگ ۾ ايندي ئي پنهنجي سنڌا ۽ ٻيءَ سنڌا ۾ صاف فرق نظر
اچي. ماڻهن کي صحت نيڪ رکڻ ۽ کاڌي ٺاهڻ جي باري ۾ سمجهڻ
۾ مدد ڏيئي سگهجي ٿي. مون توهانجون مڱڻون ڏنيون آهن، جن
توهان کاڌي وڌڻ جي طريقن ۽ ٻين ڪيترين ڳالهين جو ورڻ
آهي. اهي عملي طور لاڀاڪ آهن پر ستسنگ ۾ انهن ڳالهين تي
وڌيڪ نه ڪرڻ گهرجي.

س - ماڻهن کي صحيح گيان ڏيڻو پوندو آهي. انهن کي ڄاڻ نه
هوندي آهي پر اها غلط هوندي آهي. انهن کي صحت جي باري ۾
گيان ته هوندو آهي. مون کي به ڪيترن ورهين تائين ڪونه هو.

ج - منهنجو ارڪ آهي ته جيڪڏهن ستسنگي اهو سوچيندا هجن

انهيءَ ۾ ڪو نقصان ڪونهي پر ستسنگ جو اصلي اوت تندرستيءَ
جي باري ۾ ڪيائين برائيت ڪرڻ ڪونهي. روحانيت تي زور ڏيڻو
آهي. مون کي اهوئي آندو آهي ته ڪٿي اسين صحيح مارڻ کان
گهرايو نه ٿي وڃون. مثال طور جيڪڏهن اسين اهو سڀڪار شروع
ڪري ڇڏيون ته سنو پوڄن ڪهڙيءَ طرح وڌڻ گهرجي، ستسنگ
جي پوشاڪ ڪهڙي هئڻ گهرجي ۽ جيڪڏهن انهيءَ جي هڪ نموني
پيش ڪرڻ ۾ لڳي وينداسين ته اسين ڀڳتي وينداسين. اهڙين ڳالهين
لاءِ وقت ڪٿي آهي ۽ انهيءَ جو نتيجو ڇا نڪرندو؟

س - منهنجو مطلب هو ته ڪڏهن ڪڏهن اهڙيءَ طرح ڪري
سگهجي ٿو. هر هڪ ستسنگ ۾ انهيءَ جي ضرورت نه آهي؟ پر ڪڏهن
ڪڏهن؟

ج - مون کي ڪوبه اعتراض ڪونهي. توهين تندرستيءَ جي
ڪڏهن به ڳالهه تي پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهو ٿا. توهين اهو به
ٻڌائي سگهو ٿا ته توهان کي ڪهڙن ڀڳتن ۽ ڪهڙين ڪسرتن مان
ٺاڻڻو آهي. جيڪڏهن ڪنهن کي دلچسپي هوندي ته اهو به ڀڳت
پڙهي سگهي ٿو، انهن سنڌائن جو ٺاڻڻو ڏئي سگهي ٿو. توهان سڀني
کي نهايت مشڪلات سان هفتي يا مهيني ۾ هڪ ڏينهو، هڪ ڪلاڪ کن
ٿي وقت ملي ٿو. ايتري ٿوري عرصي ۾ توهين روزاني زندگيءَ جي
اليڪ ڳالهين جي باري ۾ ڪيئن پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهندا؟
مناسب اهو ٿيندو ته ان وقت روحانيت تي ٿي ويچار ڪيو وڃي ۽
چو ته ستسنگ جو مقصد ٿي آهي اهڙو واٽارو پيدا ڪرڻ، جنهن سان
جنهن سمورن ٿي سگهي. ڪوبه اهڙو ڪم ڪرڻ نه گهرجي، جنهن سان
ڌيان، جنهن سمورن کان هٽي وڃي. سنڌ مٿي ساهتي پڙهي، هڪ ٻئي
جي مدد ڪري، اهڙو واٽارو پيدا ڪرڻو آهي. هميشه هڪ ٻئي
جي سينائن ڪرڻ گهرجي، پنهنجي هڙدي ۾ مالڪ لاءِ پيار پيدا
ڪرڻ گهرجي ۽ تون ستسنگ جي مدد ڪرڻ گهرجي، جنهن آهي به
اهڙي ڀڳتيءَ سان پريزور واٽارو ۾ رهي سگهين. ستسنگ جو صرف
اهوئي اوت آهي، پر ڪوبه نه. پر جيڪڏهن ستسنگ ۾ پنهنجو پاڻ

۱. نفاق آهي، حق چمانڻ جي ڀاڻا آهي ته مان سمجهيان ٿو ته اهڙي
ستسنگ مان ڪوبه لاپ نه ٿيندو.

۲. اهو به ممڪن آهي ته ٻيا منش تندرستي، ڀڄڻ وڌڻ وغيره
جهڙن مضمونن جي ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي نه به رکندا هجن.
اهي چئي سگهن ٿا ته اهي سڀ ڳالهيون اسين ٻين سنسٽائن مان به
سکي سگهون ٿا. پر جيڪا ڳالهه ٻين سنسٽائن کان نٿا سگهي سگهن، اها
روحانيت آهي ۽ روحاني اڀياس. اسين صرف انهيءَ لاءِ ستسنگ ۾
ايندا آهيون يا آيا آهيون. اسين تندرستي، ڀڄڻا يا ڪسوف ڪرڻ
جي طريقي جي باري ۾، ڳالهه ٻوله ڪرڻ جي خلاف نه آهيون. پر
اهي سڀ ڳالهيون ٻين سنسٽائن ۾ به سگهي سگهجن ٿيون.

جيڪڏهن ڪنهن ستسنگيءَ يا ساٿيءَ کي جسماني، مائڪ، روحاني
مدد جي ضرورت هجي ته اسان کي اها پوري ڪرڻ لاءِ مدد ڪرڻ
گهرجي. پر اسان کي اهڙن ئي ڪمن ۾ اچڻي نه وڃڻو آهي جو ستسنگ
جو صحيح ارت سماي ٿي وڃي. اصلي مقصد ٻيهر ٻيهر واپاروڻ
پيدا ڪرڻ جو آهي ڇو ته اهو روحاني اڀياس يا ڀڄڻ سمون لاءِ نهايت
ضروري آهي. ستسنگ ۾ سدائين ٻيهر ٻيهر ۽ ميل ميلاب عمل گهرجي.
هميشه هڪ ٻئي جي مدد ڪرڻ گهرجي. جيئن نون ڳڻپاسن کي
ستسنگ ۾ ايندي ئي پنهنجي سنسٽا ۽ ٻيءَ سنسٽا ۾ صاف فرق نظر
اچي. ماڻهن کي صحت نڪه رکڻ ۽ کاڌي ٺاهڻ جي باري ۾ سمجهڻاڻ
۾ مدد ڏيڻي سگهجي ٿي. مون توھان جون مڱڻيون ڏٺيون آهن، جن ۾
توھان کاڌي وڌڻ جي طريقي ۽ ٻين ڪيترن ڳالهين جو ورنن ڪيو
آهي. اهي عملي طور لاڀاڪ آهن پر ستسنگ ۾ انهن ڳالهين تي وقت
وٽ نه ڪرڻ گهرجي.

۳. ماڻهن کي صحيح ڳيان ڏيڻو پوندو آهي. انهن ئي ڄاڻ نه
هوندي آهي پر اها غلط هوندي آهي. انهن کي صحت جي باري ۾
ڳيان ته هوندو آهي. مون کي به ڪيترن ورهين تائين ڪونه هو.

ج - منهنجو ارت آهي ته جيڪڏهن ستسنگي اهو سرچيندا هجن

انهيءَ ۾ ڪو نقصان ڪونهي پر سٽسنگ جو اصلي ارٽ تندرستيءَ
جي باري ۾ ڪيائون پرايٽ ڪرڻ ڪونهي. روحانيت تي زور ڏيڻو
آهي. مون کي اهوئي آنديشو آهي ته ڪٿي اسين صحيح مارڻ کان
گهرايو نه ٿي وڃون. مثال طور جيڪڏهن اسين اهو سڀڪارڻ شروع
ڪري ڇڏيون ته سنو پوڄن ڪهڙيءَ طرح رڌڻا گهرجي، سٽسنگين
جي پوڄاڪ ڪهڙي هٿن گهرجي ۽ جيڪڏهن انهيءَ جي هڪ نموني
پيش ڪرڻ ۾ لڳي وينداسين ته اسين ڀڳتي وينداسين. اهڙين ڳالهين
لاءِ وقت ڪٿي آهي ۽ انهيءَ جو نتيجو ڇا نڪرندو؟

س - منهنجو مطلب هو ته ڪڏهن ڪڏهن اهڙيءَ طرح ڪري
سگهجي ٿو. هر هڪ سٽسنگ ۾ انهيءَ جي ضرورت نه آهي؟ پر ڪڏهن
ڪڏهن؟

ج - مون کي ڪوبه اعتراض ڪونهي. توهين تندرستيءَ جي
ڪجهه به ڳالهه تي پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهو ٿا. توهين اهو به
ٻڌائي سگهو ٿا ته توهان کي ڪهڙن بستڪن ۽ ڪهڙين ڪسرتن مان
فائدو اهو آهي. جيڪڏهن ڪنهن کي دلچسپي هوندي ته اهو به بستڪن
پڙهي سگهي ٿو، انهن سنسٽائن جو فائدو وٺي سگهي ٿو. توهان سڀني
کي نهايت مشڪلات سان هفتي يا مهيني ۾ هڪ دفعو هڪ ڪلاڪ کن
ٿي وقت ملي ٿو. ايتري ٿوري عرصي ۾ توهين روزاني زندگيءَ جي
انڪ ڳالهين جي باري ۾ ڪيئن پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهندا؟
مناسب اهو ٿيندو ته ان وقت روحانيت تي ئي ويچار ڪيو وڃي،
ڇو ته سٽسنگ جو مقصد ئي آهي اهڙو وائارو پيدا ڪرڻ، جنهن سان
ڀڄڻ سمورن ٿي سگهي. ڪوبه اهڙو ڪم ڪرڻ نه گهرجي، جنهن سان
ڌيان، ڀڄڻ سمورن کان هٽي وڃي. سٽسنگ ساڻهه پڙهي، هڪ ٻئي
جي مدد ڪري، اهڙو وائارو پيدا ڪرڻو آهي. هميشه هڪ ٻئي
جي سڃاڻا ڪرڻ گهرجي، پنهنجي هردي ۾ مالڪ لاءِ برابر پيار پيدا
ڪرڻ گهرجي ۽ تون سٽسنگين جي مدد ڪرڻ گهرجي، جيئن آهي به
اهڙي ڀڳتيءَ سان پرايو وائارو ۾ رهي سگهون. سٽسنگ جو صرف
اهڙوئي ارٽ آهي، اهو ڪوبه نه. پر جيڪڏهن سٽسنگ ۾ پنهنجو پاڻ

۱. نفاق آهي، حق چمانڻ جي ڀاڻا آهي ته مان سمجهيان ٿو ته اهڙي
ستسنگ مان ڪوبه لاڀ نه ٿيندو.

۲. اهو به ممڪن آهي ته ٻيا منش تندرستي، پوڄن وڌڻ وغيره
جهڙن مضمورن جي ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي نه به رکندا هجن.
آهي چئي سگهن ٿا ته اهي سڀ ڳالهون اسين ٻين سنڌائن مان به
سکي سگهون ٿا. پر جيڪا ڳالهه ٻين سنڌائن کان نڪا سگهي سگهن، اها
روحانيت آهي ۽ روحاني اڀياس. اسين صرف انهيءَ لاءِ ستسنگ ۾
ايندا آهيون يا آيا آهيون. اسين تندرستي، پراڻا ٻار ڪرڻ
جي طرڙن جي باري ۾، ڳالهه ٻوله ڪرڻ جي خلاف نه آهيون. پر
اهي سڀ ڳالهون ٻين سنڌائن ۾ به سگهي سگهجن ٿيون.

جيڪڏهن ڪنهن ستسنگيءَ يا سائيءَ کي جسماني، مائڪ، روحاني
مدد جي ضرورت هجي ته اسان کي اها پوري ڪرڻ لاءِ مدد ڪرڻ
گهرجي. پر اسان کي اهڙن ئي ڪمن ۾ الجھي نه رڃڻو آهي جو ستسنگ
جو صحيح ارڪ سمايت ٿي وڃي. اصلي مقصد پريم ٻار پريم وارا وڌڻ
پيدا ڪرڻ جو آهي ڇو ته اهو روحاني اڀياس يا پڄن سمورن لاءِ نهايت
ضروري آهي. ستسنگ ۾ سدائين پريم ٻار ۽ ميل ميلاپ غلط گهرجي.
هميشه هڪ ٻئي جي مدد ڪرڻ گهرجي. جيئن نون ڇڪياسن کي
ستسنگ ۾ ايندي ئي پنهنجي سنڌا ۽ ٻيءَ سنڌا ۾ صاف فرق نظر
اچي. ماڻهن کي صحت نڪه رکڻ ۽ کاڌي ٺاهڻ جي باري ۾ سمجهائڻ
۾ مدد ڏيئي سگهجي ٿي. مون توهانجن مڱڙن ڏٺيون آهن، جن ۾
توهان کاڌي وڌڻ جي طرڙن ۽ ٻين ڪيتروين ڳالهين جو ورنس ڪيو
آهي. اهي عملي طور لاڀدايڪ آهن پر ستسنگ ۾ انهن ڳالهين تي وقت
وڙڪ نه ڪرڻ گهرجي.

س - ماڻهن کي صحيح گيان ڏيڻو پوندو آهي. انهن کي ڄاڻ نه
هوندي آهي پر اها غلط هوندي آهي. انهن کي صحت جي باري ۾
گيان ته هوندو آهي. مون کي به ڪيترو وڃين ٿا ته ڪو نه هو.
ج - منهنجو ارڪ آهي ته جيڪڏهن ستسنگي اهو سوچيندا هجن

انهيءَ ۾ ڪو نقصان ڪونهي پر سٽسنگ جو اصلي ارب ٿيندڙ سٽيءَ جي باري ۾ ڪيئن راءِ ڪرڻا ڪونهي. روحانيت تي زور ڏيڻو آهي. مون کي اهو ئي اندشو آهي ته ڪٿي اسين صحيح مارگهه کان گمراهه نه ٿي وڃون. مثال طور جيڪڏهن اسين اهو سڀڪارو شروع ڪري ٻڌائون ته سنو پوڄن ڪهڙيءَ طرح رڌڻا گهرجي، سٽسنگن جي پوشاڪ ڪهڙي هئڻا گهرجي ۽ جيڪڏهن انهيءَ جي هڪ نموني پيش ڪرڻ ۾ لڳي وينداسين ته اسين ڀڳتي وينداسين. اهڙين ڳالهين لاءِ وقت ڪٿي آهي ۽ انهيءَ جو نتيجو ڇا نڪرندو؟

س - منهنجو مطلب هو ته ڪڏهن ڪڏهن اهڙيءَ طرح ڪري سگهجي ٿو. هر هڪ سٽسنگ ۾ انهيءَ جي ضرورت نه آهي؟ پر ڪڏهن ڪڏهن؟

ج - مون کي ڪوبه اعتراض ڪونهي. توهين ٿيندڙ سٽيءَ جي ڪهڙن به ڳالهه تي پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهو ٿا. توهين اهو به ٻڌائي سگهو ٿا ته توهان کي ڪهڙن پستڪن ۽ ڪهڙين ڪسٽرن مان فائدو مليو آهي. جيڪڏهن ڪنهن کي دلچسپي هوندي ته اهو به پستڪ پڙهي سگهي ٿو، انهن سسٽائن جو فائدو وٺي سگهي ٿو. توهان سڀني کي نهايت مشڪلات سان هفتي يا مهيني ۾ هڪ ڏينهو هڪ ڪلاڪ کن ئي وقت ملي ٿو. ايتري ٿوري عرصي ۾ توهين روزاني زندگيءَ جي ائين ڳالهين جي باري ۾ ڪيئن پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهندا؟ مناسب اهو ٿيندو ته ان وقت روحانيت تي ئي ويچار ڪيو وڃي. ڇو ته سٽسنگ جو مقصد ئي آهي اهڙو وائارو پيدا ڪرڻ، جنهن سان ٻين سمورن ٿي سگهي. ڪوبه اهڙو ڪم ڪرڻ نه گهرجي، جنهن سان ڌيان، ٻين سمورن کان هٽي وڃي. سنڌ مس ساهتي پڙهي، هڪ ٻئي جي مدد ڪري، اهڙو وائارو پيدا ڪرڻو آهي. هميشه هڪ ٻئي جي سڃاڻتا ڪرڻا گهرجي، پنهنجي هردي ۾ مالڪ لاءِ برابر پيار پيدا ڪرڻا گهرجي ۽ تون سٽسنگن جي مدد ڪرڻا گهرجي، جيئن اهي به اهڙي ڀڳتيءَ سان پراڻو وائارو ۾ رهڻي سگهن. سٽسنگ جو صرف اهو ئي ارب آهي، اهو ڪوبه نه. پر جيڪڏهن سٽسنگ ۾ پنهنجو پاڻ

۾ نفاق آهي، حق چمانڻ جي ڀاڙا آهي ته مان سمجهيان ٿو ته اهڙي
ستسنگ مان ڪوبه لاپ نه ٿيندو.

ٻيو رھو ته ممڪن آھي ته ٻيا منش تندرستي، ڀڄڻ رٿا وغيره
جهڙن مضمونن جي ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي نه به رکندا هجن.
آهي ڇڏي سگهجن ٿا ته اهي سڀ ڳالهون اسين ٻين سنڌائن مان به
سکي سگهون ٿا. پر جيڪا ڳالهه ٻين سنڌائن کان نفا سگي سگهجن، اها
روحانيت آهي ۽ روحاني اڀياس. اسين صرف لاهيءَ لاءِ ستسنگ ۾
ايندا آهيون يا آيا آهيون. اسين تندرستي، پراڻا ٻار ڪسڻ ڪرڻ
جي طريقن جي باري ۾، ڳالهه ٻوله ڪرڻ جي خلاف نه آهيون. پر
اهي سڀ ڳالهون ٻين سنڌائن ۾ به سگي سگهجن ٿيون.

جيڪڏهن ڪنهن ستسنگيءَ يا ساڻيءَ کي جسماني، مانسڪ، روحاني
مدد جي ضرورت هجي ته اسان کي اها ٻوري ڪرڻ لاءِ عدد ڪرڻ
گهرجي. پر اسان کي اهڙن ئي ڪمن ۾ الجھي نه وڃڻو آهي جو ستسنگ
جو صحيح ارتق سمجهڻ ٿي وڃي. اصلي عدد ٻيهر ٻيهر واپاروڻ
پيدا ڪرڻ جو آهي ڇو ته اهو روحاني اڀياس يا ڀڄڻ سھڻ لاءِ نهايت
ضروري آهي. ستسنگ ۾ سدائين ٻيهر ٻيهر ۽ ميل ميلاب هجڻ گهرجي.
هميشه هڪ ٻئي جي مدد ڪرڻ گهرجي. جيئن نون چڱياسن کي
ستسنگ ۾ ايندي ئي پنهنجي سنڌا ۽ ٻيءَ سنڌا ۾ صاف فرق نظر
اچي. ماڻهن کي صحت نيڪ رکڻ ۽ کاڌي ٺاهڻ جي باري ۾ سمجهائڻ
۾ مدد ڏيئي سگهجي ٿي. مون توھانجون مڱڻيون ڏٺيون آهن، جن ۾
توھان کاڌي رٿا جي طريقن ۽ ٻين ڪيترين ڳالهين جو ورنن ڪيو
آهي. اهي عملي طور لاڀاڻاڪ آهن پر ستسنگ ۾ انهن ڳالهين تي وقت
وڌيڪ نه ڪرڻ گهرجي.

س - ماڻهن کي صحيح گيان ڏيڻو پوندو آهي. انهن کي ڄاڻ نه
هوندي آهي پر اها غلط هوندي آهي. انهن کي صحت جي باري ۾
گيان ته هوندو آهي. مون کي به ڪيترن ورهين تائين ڪونه هو.

ج - منهنجو ارتق آهي ته جيڪڏهن ستسنگي رھو سوچيندا هجن

انهيءَ ۾ ڪو نقصان ڪونهي پر سٽسنگ جو اصلي ارباب تندرستيءَ جي باري ۾ ڌيان ڀرڻ گهرجي. روحانيت تي زور ڏيڻو آهي. مولائي اهوئي آنديشو آهي ته ڪٿي اسين صحيح مارڻ کان گهرايو نه آهي وڃي. مثال طور جيڪڏهن اسين اهو سڀڪار شروع ڪري ڇڏيون ته سٺو پوڄن ڪهڙيءَ طرح وڌيڪ گهرجي، سٽسنگ جي پوشاڪ ڪهڙي هئڻ گهرجي ۽ جيڪڏهن انهيءَ جي هڪ نموني پيش ڪرڻ ۾ لڳي وينداسين ته اسين ڀڳتي وينداسين. اهڙين ڳالهين لاءِ وقت ڪٿي آهي ۽ انهيءَ جو نتيجو ڇا نڪرندو؟

س - منهنجو مطلب هو ته ڪڏهن ڪڏهن اهڙيءَ طرح ڪري سگهجي ٿو. ههڪ سٽسنگ ۾ انهيءَ جي ضرورت نه آهي؟ پر ڪڏهن ڪڏهن؟

ج - مون کي ڪوبه اعتراض ڪونهي. توهين تندرستيءَ جي ڪنهن به ڳالهه تي پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهو ٿا. توهين اهو به ٻڌائي سگهو ٿا ته توهان کي ڪهڙن بيسٽڪن ۽ ڪهڙين ڪسرتن مان فائدو اهو آهي. جيڪڏهن ڪنهن کي ڊاڪٽري هوندي ته اهو به بيسٽڪ ٻڙهي سگهي ٿو، انهن سسٽائن جو فائدو وٺي سگهي ٿو. توهان سڀني کي نهايت مشڪلات سان هفتي يا مهيني ۾ هڪ ڏينهو هڪ ڪلاڪ کن ئي وقت ملي ٿو. ايتري ٿوري عرصي ۾ توهين روزاني زندگيءَ جي انيڪ ڳالهين جي باري ۾ ڪيئن پنهنجا ويچار پيش ڪري سگهندا؟ مناسب اهو آهي ته ان وقت روحانيت تي ئي ويچار ڪيو وڃي. ڇو ته سٽسنگ جو مقصد ئي آهي اهڙو وائاورڻ پيدا ڪرڻ، جنهن سان ٻين سمورن ئي سگهي. ڪوبه اهڙو ڪم ڪرڻ نه گهرجي، جنهن سان ڌيان، ٻين سمورن کان هٽي وڃي. سٽسنگ ساڻهه ٻڙهي، هڪ ٻئي جي مدد ڪري، اهڙو وائاورڻ پيدا ڪرڻو آهي. هميشه هڪ ٻئي جي سڃاڻڻ ڪرڻ گهرجي، پنهنجي هڙدي ۾ مالڪ لاءِ برابر بيار پيدا ڪرڻ گهرجي ۽ ٽون سٽسنگ جي مدد ڪرڻ گهرجي، جيئن اهي به اهڙي ڀڳتيءَ سان برابر وائاورڻ ۾ رهي سگهن. سٽسنگ جو صرف اهوئي ارباب آهي، پر ڪوبه نه. پر جيڪڏهن سٽسنگ ۾ پنهنجو پاڻ

ڪيترائي سسٽمي چوندا آهن ته وائسوايي سٺ جا بسڪ ٿي پڙهڻ گهربن پر انهن بستڪن ۾ تندرستي لڳ ڊڪڻ جي باري ۾ ڪم به نه آهي. ڪنهن به ڪم ڪرڻ لاءِ صحتمند رهڻ ضروري آهي. مون پڙهندڙن کي ڪيترائي ڀيرا چيو آهي ته اسان کي انهيءَ باري ۾ به ڪم ساعته پڙهڻ گهرجي ته ساهه ڪيئن کڻجي. ڪسرت ڪهڙيءَ طرح ڪرڻ گهرجي، جيئن اسين تندرستي لڳ ڊڪڻ جي باري ۾ ڪم سڪي سگهون.

ج - اهڙيون ڪيتريون سسٽائون ۽ ڪلاس آهن، جتي اهو سڀ ڪارهندا آهن ته ساهه ڪيئن کنيو وڃي، ڪسرت ڪهڙيءَ طرح ڪجي، تندرستي ڪيئن لڳ ڊڪجي. راندين لاءِ ڪلهون آهن، ٻيون به اهڙيون ڪيتريون ئي سسٽائون آهن، جن ۾ اسين تندرستيءَ جي باري ۾ گهڻو ڪم سڪي سگهون ٿا. پر روحانيت بلڪل الڳ رشتو آهي. اهو لڳ ڊڪڻ آهي ته روحاني ايماس لاءِ سٺي صحت ضروري آهي پر هن روحاني اسڪول ۾ ڪيتريون ڳالهائون سڀڪاري سگهجن ٿيون. هر هڪ سسٽا کي هڪ خاص ڪارڊ ڪوڙ هوندو آهي. اسين صرف پوءِ اڳ يا روحانيت ڏانهن ڌيان ڏيون ٿا. پيشه تندرست سرور سان روحانيت ۾ مدد ملي ٿي. پر آسٽن ڌريهي، ڊورٽ بائو سان، سٽر ڪوڙ سان ۽ ڪيترن ئي قسمن جي ڪسرت ڪرڻ سان سرور کي تندرست رکي سگهجي ٿو.

دس - ههراڄ جي، مون اهو پڇڻ ٿي چاهيو ته اسين تندرستيءَ تي ڪم ٿيڻ جو بددوست ڪري سگهون ٿا؟ ڇا اهو سٺ سٺ جي اصولن جي ابتڙ نه آهي؟

ج - نه، سٺ سٺ جي سکيا اهو نٿي چوي ته تندرستي لڳ ڊڪڻ وڌي وڃي. جيڪڏهن ضرورت هجي ته تندرستي لڳ ڊڪڻ لاءِ ڪم ٿيڻ جو بددوست ڪيو وڃي پر اهي ڳالهائون ايتري اهميت نٿيون رکن جيڪي ڪرڻ لائق ڪوٺجن. تندرستيءَ جي باري ۾ اسان کي ٻه ڪيائون اڳيان ڪري سگهجن ٿا. ڪنهن به سسٽا

سگهن ٿا. جنڪي دلچسپي هوندي، اهي وڌيڪ کوج ڪندا. جيڪڏهن دلچسپي ڪونه اٿن ته توهانڪي اها ڳالهه وساري ڇڏڻ گهرجي.

س - ۲۸۱. ڇا ستسنگ وقت ڪجهه وقت ڌيان ڪرڻ لڳ ٿو آهي؟

ج - جيڪڏهن توهين محسوس ڪريو ته شانت وائارو پيدا ڪرڻ ۾ مدد ملندي ته ڏهه پندرهن منٽ ڇهن ۾ رهڻ لڳ ٿو ٿيندو. جيڪڏهن سڀ انهيءَ رايي جا هجن ته اهڙو وائارو لاڀاڻيڪ رهندو ته اهڙيءَ طرح ڪرڻ ۾ ڪوبه نقصان ڪونهي. پر اهو عام آڀياس گهڻي وقت لاءِ نه هٿ ٿيڻ گهرجي ۽ نه ئي روز نير واري آڀياس جي بدران هٿ ٿيڻ گهرجي. عام ۾ ٻيڙ جي آڀياس ۾ هڪ ٻئي جو ڌيان رهي ٿو ۽ من ايڪاڱر نٿو ٿئي. جڏهن اڪيلو ويجهو آهي ته باقي سنسار کي وسارڻ مشڪل نه ٿيندو آهي پر جڏهن ٻين سان گڏ ويجهي ٿو ۽ خود آڀياس ۾ ايتري ترقي نه ڪيل هوندي آهي ته اڳيان ويٺل ماڻهن مان ڌيان هٽائي رکڻ نهايت مشڪل ٿيندو ۽ من ڇڳيءَ طرح ايڪاڱر نه ٿيندو، پر پوءِ پوءِ وائارو پيدا ڪرڻ لاءِ، پيداوار وسارڻ لاءِ ڏهه پندرهن منٽ مالڪ کي برار ٿيڻا ڪرڻ يا آڀياس ڪرڻ ۾ ڪوبه نقصان ڪونهي. اهو سنو ئي آهي ۽ انهيءَ ۾ ڪوبه نقصان ڪونهي.

س - ۲۸۹. ڇا ستسنگ شروع ٿيڻ کان پهرين ننڊيون ٿينديون

شخصي ڳالهائون ڪرڻ گهرجن؟ ڇا انهن سان نقصان ٿيندو؟ ڇا انهن ڳالهين ڪرڻ سان ڌيان هيٺ ڪري ٿو؟

ج - نه، انهي سان توهين هيٺ نه ڪرندا. انساني من جو سڀاءُ اهڙو آهي جو پنهنجي ڳالهه چوڻ چاهيندو آهي. شايد جيڪا ڳالهه اسانجي من ۾ ڊيبل هوندي آهي، انهيءَ کي ظاهر ڪرڻ لاءِ اهو اسٽان لڳ ٿو آهي. خاص ڪري اهڙي ڊيس ۾ جتي انسان پنهنجو پاڻ تائين محدود رهڻ ٿا ۽ صرف پنهنجن گهرن ۾ ئي بند رهندا هجن پر اسانڪي ستسنگ جو اصلي مطلب وسارڻ نه گهرجي ۽ هميشه پوءِ بيار جي پاونا بڻائي رکڻ گهرجي. خاص ڳالهه انشائي آهي.

س - ۲۹۰. تندرستيءَ جي باري ۾ اسان ۾ متعبد رهي ٿو.

جيڪو به باخشان اچي، انهيءَ کي اهو محسوس ٿئي ته هن سٽسڪ ۾
ڪجهه خاصيت آهي، ڪا اٺو کي ڄاڻ آهي. هتي ٻوڙ آهي ۽ اهو
صرف گڏجي رهڻ، کائڻ پيئڻ، گپ شپ ماري گهر واپس وڃڻ جو
استان ئي ڪونهي.

س - ۲۸۶. ڇا ماڻهن کي سٽسڪ ڏانهن مائل ڪرڻ لاءِ خاص
ڪوشش ڪرڻ گهرجي، يا جيڪو خود اچڻ چاهي، اچي؟

ج - نه، اسان کي پرچار يا اشتها ناهي جي ضرورت ڪونهي ٻوڙ
سڄڻ جڳياس جي مدد ڪرڻ گهرجي ۽ اسان کي خبر آهي ته سڄا
جڳياسو ضرور هوندا آهن. اسين ڏوري سان ڪيترائي پستڪ رسالا
وغیرہ تحفي طور موڪليندا آهيون. اُهي سڄڻ جڳياس کي پڙهڻ
لاءِ ڏيئي سگهجن ٿا. جيڪڏهن انهن جي دلچسپي هوندي ته سهاروڪ
طور سوال پڇندا ۽ توهانجي سٽسڪ ۾ ايندا. توهين انهن کي پڙهڻ
لاءِ پستڪ ٻڌائي سگهو ٿا، انهن پستڪن کي پراپٽ ڪرڻ ۾ ڪن
مدد ڪري سگهو ٿا. جيڪڏهن ڪو سڄو جڳياسو ڪونهي ۽ هن مارڪ
۾ وڌيڪ ڏيان پراپٽ ڪرڻ ۾ دلچسپي نٿو رکي ته توهين چئتا ته
ڪرار. پر جيڪي سڄي هڙدي سان ٻوڙ پتا پوئاما جي کوچ ڪري
دهيا آهن، انهن جي مدد ضرور ڪرڻ گهرجي.

س - ۲۸۷. جڏهن ڪوبه دوست سٽسڪ ۾ دلچسپي ظاهر ڪري
ته انهيءَ کي رازدارائيءَ جو ڪهڙو پستڪ پهرين ڏيڻ گهرجي؟

ج - منهنجي رڳو پر اهو پستڪ ڏيڻ گهرجي، جيڪو اوهان کي
سڀني کان وڌيڪ پسند اچي. دراصل هرڪو پستڪ ۾ ڪي ئي سڄ
کي، ساڳي روحانيت کي ڪڇ الڳ الڳ نظر ٿئي سان لکيو ويو آهي.
ڪنهن کي ڪو پستڪ پسند آهي ته ڪنهن کي ڪو. شروعات ۾
جيڪڏهن مناسب سمجهو ته مختصر ”هاٽ آف د ماسٽرس“ پڙهڻ لاءِ
چئي سگهو ٿا. هيٺو ته پنهنجي جڳياس جي خيال کان لکيل ڪيترائي
پستڪ آهن. مثال طور جوزف ليمنگ ڊواران لکيل ”يوڪا آئند
ٿاڻيا“، جڳياس کي سٽسڪ ۾ سکيا سمجهڻ ۾ سهاڪ ٿي

پروي ڪرڻ شروع ڪندو ته ستگرو کيس روحاني مارڳ تي هلڻ ۾ پهنجي مدد ۽ پهنجي دٻا مهر جي بخشش ڪندو.

س - ۲۸۵. ڇا انهيءَ باري ۾ ڳالهه ٻولهه ڪرڻ ۾ ڪو نقصان آهي؟

ج - نه، مان به اهوئي چئي رهيو آهيان.

س - ڇا بحث مباحثي جي حد تائين وڃڻ ۾ به ڪو نقصان ڪونهي؟

ج - نه، ڪو به نقصان ڪونهي، پر ويچار يا دليل جو ڍنگ جوڙجڪي (Constructive) ۽ ڳالهه سمجهائڻ وارو هئڻ گهرجي، نه دل ڏکڻ وارو يا پهنجي ڳالهه کي زبردستي سمجهائڻ وارو. مطلب اهو آهي ته يا ڳالهه سمجهي وڃي يا سمجهائي وڃي. انهيءَ ۾ الڳ الڳ مٿ - هٿائون جي باري ۾ دليل نه هئڻ گهرجن، بلڪ سچائي سامهون رکڻ گهرجي. اهڙيءَ طرح ڪرڻ جو مقصد به هڪ ئي جي مدد ڪرڻ جو هئڻ گهرجي. ستسنگ انهيءَ ۾ مدد ڪري سگهي ٿو خاص ڪري پراڻا ستسنگي جن کي سنت مٿ جو ڳيان آهي، انهن کي نون جڳياسن ۽ ستسنگين کي مدد ڪرڻ گهرجي. سپاويڪ طور انهن جي مارڳ ۾ ڪيترن قسمن جون رڪاوٽون اچن ٿيون ۽ انهن کي ڪيترين ڳالهين کي سمجهڻ جي ضرورت پوي ٿي، انهيءَ ڪري اهڙي ڪوشش ڪرڻ گهرجي، جو هڪ ئي جي ويچارن ذريعي، هڪ ئي جي ڳالهه ٻولهه ذريعي سنت مٿ جي سکيا صحيح طرح سمجهي سگهجن.

ستسنگ جو هڪ اهو به لاپ آهي ته انهيءَ ذريعي توهانجو تعلق ٿوري سان ڇڙيل رهي ٿو. اسين توهان کي جدا جدا پوماڙي مڃهون جو سماچار ۽ ساهتيه موڪليندا رهون ٿا، جيڪو توهين ستسنگ ۾ پڙهي سگهو ٿا ۽ انهيءَ تي ويچار ڪري سگهو ٿا. جن عام مسئلن جو حل توهين خود نٿا ڪري سگهو، انهيءَ باري ۾ اسان کي لکي سگهو ٿا ۽ اسين الڳ الڳ جواب ڏيڻ جي بجاءِ هڪ ئي جواب لکي سگهون. اهڙيءَ طرح اهي ستسنگ لاپڊاڪ ٿي سگهن ٿا، خاص ڪري نون جڳياسن لاءِ، پر تڏهن ئي جڏهن اهي ٻاڙ ۾ پوئو پيار ۽ ميل - ميلاب جو هڪ مثال ثابت ٿين. اهو پيار ايترو ڇڏڪڻ گهرجي، جو

ورسا، ڪوڙا ڳهرجي، جيئن کيس هن مارڪس تي واپس آڻي سگهجي. اهڙن ماڻهن کي اڪل پري رکڻ، ميل جول بند ڪري ڇڏڻ، مدد نه ڪرڻ، مناسب ڪونهي. اسان کي ڪنهن سان به نفرت نه هئڻا ڳهرجي. جيڪو به هن مارڪس ڏانهن لاڙو رکي، اسان کي انهيءَ جي ادارن سان آڇيان ڪوڙا ڳهرجي.

س - مهاراج جي، منهنجي چوڻ جو اهو اٽڪ نه هو. منهنجو مطلب اهو هو ته ڇا اسان کي کيس انهيءَ باري ۾ ڪيچ چوڻا ڳهرجي يا انهيءَ ڏانهن ڪو ڌيان ئي نه ڏيڻ ڳهرجي؟

ج - اهو توهانجي شخصي سڀيڌ تي منحصر آهي. جيڪڏهن توهين سمجهو ته هو توهانجي صلاح تي هاندو ۽ توهان کان اخلاقي شڪتي، مدد ۽ همدردي پراپت ڪرڻ چاهي ٿو ته توهان کي انهيءَ قسم جي مدد ڏيڻ ۾ جهجهڪڻ نه ڳهرجي. جيڪڏهن توهين انهن محسوس ڪريو ته اهو کيس پورو لڳندو يا پري رهڻ شروع ڪندو ته پوءِ آڇاڻو اهڙي جهجهڪت ۾ پورڻ مان ڪهڙو فائدو؟ اسان کي هڪ اڳي جي مدد ضرور ڪرڻا ڳهرجي. انهن ستسگن جو ٻيو ڪهڙو مطلب آهي؟ ستسگين جو ماڻ ۾ مان جو ٻيو ڪهڙو مقصد آهي؟ اهو ئي ته اسان کي سٺ مارڪس تي چڱيءَ طرح هان ۾ مدد ملي، ستسگ جو اٽڪ آهي ”سچ جو سنگ“. انهيءَ ۾ اسان کي ايتري اخلاقي مدد ۽ سنارو مان ڳهرجي، جو اسين سٺ سٺ جي حد اندر رهون. ستن جي اصلي تدبير کي پريم پيار سان سمجهائڻ نهايت ضروري آهي. اهو هر ڪنهن جو اڌڪار آهي ۽ سڀيڌ لاءِ آهي. پر جيڪڏهن ڪنهن کي پورو لڳي ته توهين انهيءَ باري ۾ ڪابه چڻا نه ڪريو، نه پورو سمجهو. توهين پنهنجو فرض، پريم پيار ۽ شردا سان تباهيندا رهو ۽ انهيءَ منش کي پنهنجيءَ حالت ۾ ئي رهڻ ڏيو. ليڪه نيم هوندي به ڪنهن کي زبردستي صلاح ڏيڻ جي ڪوشش نه ڪرڻا ڳهرجي. خود مثال بنجي اڀرڻ ڏيڻ کان بهتر آهي. اهڙيءَ طرح اهو منش به ليڪه راهه تي اچي ويندو. جڏهن هڪڙا ڪم مقرر ٿيندا، هو اڀرڻ اوسار

جو پرچار ڪري رهيا آهيون، انهيءَ تي عمل به ڪري رهيا آهيون ۽ پاڻ به خوشي، ايڪتا ۽ پور پيار سان رهن ٿا ته انهيءَ جو انهن تي اثر ٿيندو ۽ اهي هن روحاني مارگ جي اصولن ۽ اُپدش تي ماڻل ٿيندا. اهوئي سڀ کان سٺو پرچار آهي.

س - ۲۸۳. ستسنگ بعد ڇانهه، ناشتي جي انتظام جي باري ۾ توهانجو ڪهڙو وڃار آهي؟

ج - اهو به گڏ ٿيڻ وارن تي منحصر آهي. مان انهيءَ باري ۾ ڪوبه قاعدو قانون مقرر ڪرڻ نٿو چاهيان ته ستسنگ ڪيئن ڪيو وڃي. جنهن نموني پير پير ۽ ايڪتا وڌي، اهوئي طريقو اختيار ڪريو. مان ته سدائين ئي ٻڌائي سگهان ٿو ته ستسنگ ڪهڙي آڌار ٿي ڪيو وڃي. مان اهو نٿو چئي سگهان ته هن طرح يا هن طرح ڪريو. ڇو ته توهين انهيءَ باري ۾ ٻائيند ٿي ٻوندا ۽ انهن ٻنن جا غلام بڻجي ويندا.

س - ۲۸۴. مهاراج جي، جڏهن ڪنهن کي نام جي بخشش ٿي چڪي آهي پر هو سڀيئي واعدا وساري ويٺو آهي، کائڻ پيئڻ جي پوري پرهمز نٿو ڪري ته انهيءَ حالت ۾ ستسنگ ڪي انهيءَ سان ڪهڙو رهندوار ڪرڻ گهرجي؟ ڇا ورتاءُ ۾ فرق اچڻ گهرجي؟ ڇا انهيءَ جي گهر پوڄن کائڻ گهرجي؟

ج - مان انهيءَ سوال جو جواب ٻين سوالن جي جواب ۾ ڏئي چڪو آهيان ته اهڙو منش غير ستسنگين کان ته وري به سٺو آهي. جڏهن اسين اهڙن ماڻهن سان به ملڻ گڏجون ٿا، جن کي پرمات ۽ پرماتما جي باري ۾ ڪڇ گيان ٿي ڪونهي ۽ اسين انهن جي ميل-ملاقات کان پرهمز نٿا ڪريون ته پوءِ انهيءَ منش سان ملڻ ۾ ڇو پرهمز ڪريون، جيڪو مارگ ڀانجي پيو آهي ۽ مڃي ٿو ته مارگ صحيح آهي. هو ٻينهن ڪمزورين جو شڪار ٿيو آهي، بيوس آهي، لاچار آهي. دراصل اسان کي قياس اچڻ گهرجي، انهيءَ جي مدد ڪرڻ گهرجي. سماج کان الڳ ڪرڻ بجاءِ انهيءَ سان وڌيڪ پير پيار ۽ ڪميا پيار جو

سمن جو چاه وڌو آهي. ستسنگ ۾ وڃڻ سان اسان ۾ شائتيءَ جو وڌارو ٿيڻ ڏهرجي، اهو ئي ستسنگ جو اصلي اوت آهي.

ٻارڻن ستسنگن جو اهو فرض آهي ته هو ٽن ستسنگن جي برابر سان آجيان ڪن. انهن کي ائين محسوس ڪرڻن ته هو ڪنهن ٻارڻي اسٽان تي نه آيا آهن. اسين انهيءَ ڇڻ سان خوش آهيون ۽ انهيءَ ٻارڻيءَ جو احساس ٿئي. اسانجو فرض آهي ته اسين پنهنجي رهنما ۽ مثال دواران ۾ جي مدد ڪريون. ستسنگ جو مقصد ٽڏهن ئي ٻورن تي سگهي ٿو ڇڏهن هڪ ٻئي ۾ برابر بيار هوندو، سڪ شائتي هوندي، شيرو، ٻور ۽ پائيءَ جو وڌارو هوندو.

س- ۲۸۲. مهاراج جي، توهان ستسنگ جي باري ۾ جيڪي ڪجهه فرمايو آهي، انهيءَ مان اهو سمجهجي ڇا ته گهرن ۾ ستسنگ ڪرڻا ٺيڪ آهي؟

ج- مان انهيءَ باري ۾ ڪو خاص نير مقرر نٿو ڪري سگهان ته توهين ڪٿي ستسنگ ڪراو ۽ ڪهڙيءَ طرح ڪراو. جيڪڏهن هڪ ٻئي ۾ برابر بيار آهي، ميل ميلاپ آهي ته پوءِ ڪوبه فرق نٿو پوي، جيڪڏهن رستي جي ڪناري تي به ستسنگ ڪيو وڃي. دراصل اهميت آهي ٻور بيار جي، شڙا جي، ڀڳتي ياو جي، ڪنهن اسٽان جي نه. انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي ته ستسنگ ڪنهنجي گهر ۾، ڪنهنجي ٻورن ۾ يا ڪنهن ٻئي اسٽان تي ٿئي. انهن سوالن مان ئي معلوم ٿئي ٿو ته هڪ ٻئي ۾ اڪتا باڪل ڪونهي. ٺيڪ ياوڻا سان ستسنگ جي اصلي مقصد کي سامهون رکي توهين چئي چاهيو، اتي ستسنگ ڪري سگهو ٿا. توهين چئي چاهيو، گڏجي رهو پر سٺي ياوڻا ۽ ستسنگ جي اصلي مقصد کي سامهون رکي. جيئن دل ۾ بيار، شوشي پيدا ٿئي، ڀڳتي ياوڻي ته ستسنگ فائدو مند آهي، پوءِ ڇو نه ڪنهن رستي جي ڪناري تي ئي ڪيو وڃي. دراصل اسٽان سان ڪجهه به فرق نٿو پوي ڇو ته اسان کي پنهنجي بيار ۽ شڙا سان ئي پنهنجو وڌارو پيدا ڪرڻو آهي. ڇڏهن ٻيا ماڻهو ٽسندا ته اسين جڏهن ٻالاه

س - پر جيڪڏهن اسانکي ڀستڪن مان جواب ملي تڏهن به ڇا اسانکي چپ رهڻو آهي؟

ج - نه، توهين ڀستڪ جو مثال ڏيئي، نهايت پريم ڀيار سان صحيح جواب ٻڌائي سگهو ٿا. جيڪڏهن ڪنهن کي به اندر ڪو مونجهارو يا شڪ هجي ته لکي پڇي سگهي ٿو. جيئن مون ٻيٽرانت ۾ سمجهايو ته ستمگين جو پاڻ ۾ پريم ڀيار ۽ ميل ميلاب هئڻ گهرجي. هڪ ٻئي کي مدد ڪرڻ جو وائارو هئڻ گهرجي. نون ستمگين تي حڪم هلائڻ يا پاڻ کي ٻين کان وڏو ۽ اوچو ثابت ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. اسان کي نهايت پريم ڀيار سان انهن جي مدد ڪرڻ گهرجي. انهن کي پرڪاش، گيان ۽ سندس مٿس مارڻ جي باري ۾ سمجهائڻ گهرجي. اسان کي ڇوڳڙو پريم ۽ شائقيءَ جو وائارو پيدا ڪرڻو آهي، جنهن ۾ اسين رهي سگهون ۽ ڏيان ڪري سگهون. جيڪڏهن انهن نه آهي ته پوءِ ستمگ هئڻ جو ڪو اوت ئي ڪونهي. اسين ستمگ ۾ متڀيد ڏيکارڻ نٿا وڃون ۽ نه پڙهجي ٻيٽا ڏيکارڻ وڃون ٿا ۽ نه ئي انهيءَ جو مقصد کانئ پيڻ يا ٻارڻي وغيره ڪرڻ جو آهي. ستمگ ۾ اهڙي قسم جو رهنما مناسب ڪونهي. ستمگ جي بندوبست ۽ ستمگين جي باري ۾ ڪاليجون گهٽ ۾ گهٽ هئڻ گهرجن. ستمگ جو اصلي مقصد آهي ٻن سمن لاءِ صحيح ۽ سٺو وائارو پيدا ڪرڻ، جنهن ۾ اسان کي رهڻو آهي ۽ جيڪو سنسار ۾ رهڻ لاءِ هڪ قلعي جو ڪم ڏيئي سگهي. ستمگ جو مقصد اهو آهي ته ماڻهن جي شڪن شين کي دور ڪري سگهجي، انهن کي سندس مارڻ جي چڱيءَ طرح ڄاڻ پوي ۽ انهن ۾ پڳتي پريم ڀيار ۽ روشناس پيدا ٿي سگهي. اهو ستمگ جو اصلي مقصد هئڻ گهرجي. پر جيڪڏهن بيمعاشا ٿيندا رهن، جهڙا جهڙا ٿيندا رهن، متڀيد هجي ته پڙهجي رهن ۽ پر اهڙي ستمگ مان ڪو نالو ڪونهي. ستمگ مان روحاني آڀياس ڪرڻ جو ڪو رازدار اچڻ گهرجي. هر هڪ ستمگ بعد اهو محسوس ٿيڻ گهرجي ته اسانجي هڙدي ۾ سگرور، سندس ۽ ٻن سمن لاءِ پريم ڀيار وڌو آهي. اسانجي من ۾ پڳتي ۽ ٻن

ستسنگين پر ڪنهن به قسم جو حسد يا ساڙ نه هئڻ گهرجي. سڀني سان اڌار دل سان واعدوار ڪرڻ گهرجي. هر هڪ ستسنگي ستگروءَ جي شيوا پر، مالڪ جي شيوا پر، ستسنگ جي شيوا پر ڪجهه نه ڪجهه ڪرڻ چاهي ٿو ۽ هر هڪ کي شيوا ڪرڻ جو موقعو ڏيڻ گهرجي. اهو ڪنهن به هڪ ئي منش جي جاگير نه آهي. هر هڪ جي دل پر پاڻ ٿاڻون ٿينديون آهن. هر هڪ اهو ڪار به ڪرڻ چاهي ٿو ۽ هر هڪ کي ڪرڻ جو موقعو ڏيڻ گهرجي. اهو سپاروڪ آهي ته هر هڪ منش جون پنهنجون پنهنجون هجڻ واريون آهن، جيڪي هنڪي لائين ڪرڻ لڳيون ٿيون. جيڪڏهن ڪو منش ڪنهن ڪم ڪرڻ پر آسروڪ آهي ته انهيءَ کي پر نه هجڻ گهرجي، حسد نه ڪرڻ گهرجي. انهيءَ کي سرچڻ گهرجي ته مالڪ جي اهائي هُڻج آهي. انهيءَ کي انهن ماڻهن سان بيمار ڪرڻ گهرجي، جيڪي شيوا ڪري رهيا آهن، انهن جي سارا به ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن ڪجهه منش ڪا شيوا ڪري رهيا آهن ته انهن سان بيمار ڪرڻ گهرجي ۽ نه هُڻج ڪري رهيا آهن. حسد نه ڪرڻ گهرجي. اسان کي به شيوا ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي پر حسد وڃان نه، بلڪ انهن کي مدد ڪرڻ ۽ ميل ميلاب وڌائڻ جي خيال کان.

س - ۲/۱. بهاراج جي، ڪيترا دفعا ستسنگ پر ڪو ٿيون ستسنگي ڪنهن سوال جو اهڙو جواب ڏيندو آهي، جو اسين پراڻا ستسنگي سهجهندا آهيون ته غلط آهي. ڇا پراڻن ستسنگين کي چپ رهنڻ گهرجي يا صحيح جواب ڏيڻ گهرجي؟

ج - مان پهرين به ٻڌائي چڪو آهيان ته اسين ٻين کي اهڙي ڏيئي سگهون ٿا، جيڪو اسان وٽ آهي. جيڪڏهن اسان کي جواب جي ڄاڻ آهي ته اسان کي جواب ڏيئي، انهيءَ جي مدد ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن معلوم نه آهي ته ڀستڪن جو سهارو وٺي سگهجي ٿو. جيڪڏهن ڀستڪن پر به جواب نه ملي ته نهايت شوق سان مون کي لک. اسان کي هڪ ٻئي جي مدد ڪرڻي آهي. پر اهو سپاروڪ آهي ته اسين اهر ڪجهه ٻڌائي سگهينداسين، جنهن جو ڪيان هوندو. اهڙي ڪجهه ڏيئي سگهينداسين، جيڪو اسان وٽ هوندو.

ڪونهي. اهي نهايت خسيس ڳالهائون آهن پر انهنجو اثر تمام گهڻو پوي ٿو. مونکي پنهنجن ماڻهن جي ڄاڻ آهي. شروعات ۾ انهن ڳالهين ڏانهن خاص ڌيان نه ڏنو هو پر هيٺ ڏنل ڪي انهيءَ باري ۾ ڪافي آزمودن ٿي ويو آهي. جيڪڏهن هڪ سٽنگي چانهه جو پيالو ٺاهي کڻي اچي ٿو ۽ ساڳئي وقت ٻيو به کڻي اچي ٿو ته ٻنهي ۾ جهڳڙ شروع ٿي ويندو آهي ته ”انهن مونکي چيو هو.“ ”نه، مونکي چيو هو، تون کڻي آيو آهين.“ بس اهڙين ڳالهين سبب جهڳڙ شروع. اسانکي ته بلڪه خوش ٿيڻ گهرجي. ڇا اسان کي خوشي نه هئڻ چڱائي، جيڪڏهن هن مارڪ تي گهڻي ۾ گهڻا منس اچن؟ اسان کي ضرور خوشي ٿيڻ گهرجي. اسانکي خوشي ٿيڻ گهرجي ته ٻيا به اسانجن ويچارن کي، اسانجن سڌائتن کي، اسانجي ستگرديءَ ۽ مالڪ سان ٻيڙا ڪن ٿا.

مشڪلات اها آهي ته اسين چاهيون ٿا ته گورو صرف اسانجو ئي ٿي وڃي، ٻئي ڪنهن جو نه. اهو ٻيو جو غلط روپ آهي. اسان ۾ هر هڪ لاءِ ڪميا پار هئڻ گهرجي. اسين انسانن تي دٻا ڪري سگهون ٿا پر نفرت نه. اهو غلط آهي. ڪنهن لاءِ به نفرت جي پاونا نه هئڻ گهرجي ۽ نه ئي اهڙي قسم جا ويچار ٿي اچڻ گهرجن ته، ”هن تي گهڻي دٻا ٿي آهي، مون تي نه ٿي آهي. هنکي ملڻ لاءِ وقت ڏنو ويو، مونکي نه مليو. هنکي پارٽ وڃڻ جي منظوري ملي رهي، مونکي نه ملي.“ اهي سڀ خسيس ڳالهائون آهن. ڪيترائي ٻيا به ڪي اهڙيون ڳالهائون سمجه ۾ نه اينديون آهن. ٻيو ٻيو ڀڳتي ۽ ٻيو ٻيو لاءِ انهن ننڍين ننڍين ڳالهين کان مٿي اٿڻ گهرجي. ٻيڙا جي مارڪ ۾ حسد لاءِ ڪو استقامت ئي ڪونهي. هر هڪ ٻيڙا ۾ لنولين آهي. هر هڪ جي اندر ٻيو ٻيو هوندو آهي. مسٽر واپاروگل، جيڪڏهن ڪوبه حسد آهي ته مان سڀني کي اهڙي عرض ڪري سگهان ٿو ته انهن ڳالهين کان مٿي آڻو. جيڪڏهن سٽنگي لائين نقا ڪن ته مان سمجهان ٿو ته مان انهن کي لائين ڪرڻ لاءِ لائق نه. بڻائي سگهيس. الهيءَ ۾ هو ناڪامياب نه ٿيا آهن. پر مان ناڪامياب رهڻو اڃا.

معافي ڪهرو، نه ته اهيءَ حالت ۾ توهانجي پراڻا قبول نه ٿي سگهندي. جيڪڏهن توهين ٻين کي معاف نه ڪندا ته پرائميا به توهانکي معاف نه ڪندو. انهيءَ جو ارٿ اهو آهي ته اسان کي ٺوڙا پراڻا هڻندي سان، ادار دل سان، نرمي ۽ ڀونر دل سان پراڻا ڪڍي آهي. ڀر ٻڌا ڪانءِ اسان جي آندو ٻيو ڪنهن جو به خيال نه هئڻ ڪهرجي. عيسا جي فرماڻ جو ارٿ اهو آهي ته جيڪڏهن توهانجو هڻو، ساڙ يا حسد، ٻيائيءَ ۽ نفرت سان پراڻا آهي ته اهو ڀونر هڻو ٺاهي ۽ جيسين هڻو ڀونر ٺاهي، اسانجي پراڻا ڪڍڻ به قبول ٿي سگهي. انهيءَ ڪري هردي جي ڀونر ٺا لاءِ اسانکي ٻين لاءِ نفرت، ڀر ورتو وغيره جهڙا سڀ ويچار هن مان ڪڍي ڇڏڻ ڪهرجن. هڻو ڀونر هوندو ته پراڻا قبول ٿي ويندي. جيڪڏهن اسين ڪنهن کي معاف ٺا ڪريون ته پوءِ اسين اها اُميد ڪيئن ٿا رکي سگهون ته پرائميا اسانکي معاف ڪندو؟ پهرين پنهنجو مثال قائم ڪري، ٻين کي معاف ڪري اسانکي هڪ جي دٻا جو اڌ ڪاري بڻجڻ ڪهرجي. ان بعد اسين پرائميا کي پنهنجن ٻانهن جي معافيءَ لاءِ پراڻا ڪري سگهون ٿا. هر هڪ سٺو مهاڻو جو اهوئي اُڀدش آهي ته اسانکي هڪ ٻئي لاءِ ٿوري به نفرت نه ڪرڻ ڪهرجي. پر ڇاڪاڻ ته اسين مڏس آهيون ۽ اسانجي آندو حق هئڻ جي پاورا آهي، انڪري اسين حسد جا شڪار بڻجن ٿا.

جيڪڏهن مونکي سٽنگين جي باري ۾ ڪو مسئلو آهي ته اهوئي آهي، هُو ڪيترائي ڀيرا هڪ ٻئي سان حسد ڪرڻ شروع ڪندا آهن. مونکي درد اهڙا ڪيترائي آزمودا ٿيا آهن. مثال طور هندستان ۾ جڏهن ڪنهنجي گهر ويندو آهيان ته سڀ مونکي ٻيڙ ڪندا آهن ۽ مان به سڀني کي ٻيڙ ڪندو آهيان. جيڪڏهن هاڻيءَ جو ڪلاس گهران ته جهڙو سٺو ٻاڙي ڪٿي اچڻ لاءِ ڊور ٿيندا ۽ هر هڪ هاڻيءَ جو ڪلاس ڪٿي ايندو. مونکي سمجهه ۾ نٿي ته ايندو آهي ته ڪنهن کان ڪلاس وٺي؟ پر نه هڪ کان ڪلاس ورتو ته باقي سڀني کي حسد ايندو. انهيءَ ڪري ائين چئي نٿا ڏسڻ ڇڏو ٻوندو آهي ته ٻياس لکي نٿي

آهي. عيسائي اهو به فرمايو آهي ته جيڪو مونکي پيار ڪري ٿو، اهو پاڙيسريءَ کي به پيار ڪندو. سچ ۽ سچ جڏهن ستگروءَ سان پور ڪريون ٿا ته هن ۾ ائين لاءِ از خود پور پيدا ٿئي ٿو. انهيءَ ڪري ستگروءَ جا پريمي خود بخود هڪ ٻئي جي ويجهو ايندا آهن. انهن جي پاڻ ۾ اهڙي همدردي هوندي آهي، جيڪا ائين ۾ ڪونه هوندي آهي. انهن ۾ ڪا اهڙي ڪوشش هوندي آهي، جيڪا کين هڪ ٻئي جي ويجهو آڻي ٿي. هڪ اهڙو ڳجهو ٻڌڻ ٿئي ٿو، جيڪو اڻ ڄاڻائيءَ ۾ انهن کي پيار جي ٻڌڻ ۾ ٻڌي ٿو ۽ چڪي هڪ ٻئي جي ويجهو وٺي وڃي ٿو.

جڏهن سنگهڻن ٺهن ٿا، ڪاروبار هلائيندڙ مٿس ڪيا وڃن ٿا، سياڻپي (پرايڊنٽ) ۽ منتري عهدا ٺهن ٿا ته حسد ٿيڻ شروع ٿئي ٿو. جڏهن انهن عهدن جي بازي ۾ سوچڻ شروع ڪريون ٿا ته حسد جا شڪار ٿيون ٿا. اسين اهو وساري ٿا ڇڏيون ته سڀني عهدن ۽ ٻڌڻ وغيره جو مقصد صرف ائين جي شير آهي. شيوا اها آهي، جيڪا ستگروءَ کي راضي ڪرڻ لاءِ ڪئي وڃي، جنهن سان ستسنگين ۽ ستسنگ کي لاپ ٿئي. شيوا، حڪم هلائڻ، روپ ڄمائڻ لاءِ نه آهي. ائين سنگهڻن جي ڀيٽ ۾ هن ستسنگ جي سياڻپي، منتري وغيره ٿيڻ ۾ نهايت فرق آهي. هيءُ من مان اهڙڪار يا اهم ڪڍڻ لاءِ آهي. پر اسين انهيءَ کي به انهيءَ ئي ٽارازيءَ ۾ ٽوريون ٿا، جنهن ۾ ائين دنيوي ٻڌارڻن کي ٿورڙ جي اسانکي عادت آهي. دراصل ڪنهن به ستسنگ ۾ ڪوبه حسد نه هئڻ گهرجي. ڪنهن سان به نفرت ڪرڻ ۽ ٻيجهڻ پاڻ سان نفرت ڪرڻي آهي. اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان اسين ايترو مٿي نٿا ٿي سگهون، جيئن هر هڪ کي ساڳيو سمجهي سگهون. اسانجي هردي ۾ باڪل حسد نه هئڻ گهرجي. هڪ ٻئي ۾ پور پيار ۽ ميل مिलाپ هئڻ گهرجي. جيترو پور پيار هوندو، اوترو ئي اسين هڪ ٻئي جي ۽ پرماتما جي ويجهو ٿينداسين.

توهان بائيبل ۾ پڙهيو آهي ته جيڪڏهن توهان کي ڪنهن سان ناراضگي آهي، نفرت آهي، وٺو ورتو آهي ته پٺئين وڃي انهيءَ کان

آهي. جيتري قدر سنساري تعلق آهي، تي سگهتي ٿو ته هڪ مش
ڏانهن وڌيڪ ڌيان ڏجي ۽ ٻئي ڏانهن گهٽ. پر جيتري قدر ستگروءَ
جو سنهڻو آهي، هنکي سڀني شين سان هڪجهڙو ٻار هوندو آهي.
شش اهو سوچي سگهن ٿا ته ڪنهن کي گهٽ ۽ ڪنهن کي وڌيڪ ٻار
هلي ٿو. پر ستگروءَ کي معلوم هوندو آهي ته دراصل ٻارن نه آهي.
مون توهان کي ٻڌايو ته استاد کي ڪيچ وڌيڪ ڏانهن وڌيڪ ڌيان
ڏيڻو پوندو آهي، سو هر هڪ کي ضرورت انوسار ڌيان ڏنو ويندو
آهي. هر هڪ کي ٻار جي ضرورت آهي، پر ڪن کي وڌيڪ ٻار
جي ضرورت هوندي آهي، جيئن انهن کي خبر پوي ته ٻار ڇا ٿيندو
آهي. ستگرو ٻارو آهي، هو هر هڪ سٽنگيءَ کي هڪ جهڙو ٻار
ڪري ٿو ۽ ساڳيءَ طرح ڪري ٿو. گذريل سنسڪارن، سنهڻن ۽
گرمين سبب ڪيچ مش ستگروءَ جي ويجهو اچن ٿا، پر انهيءَ جو اهو
مطلب ڪونهي ته جيڪي ويجهو ٿا اچن، ڇپ چاپ رهن ٿا، ڪڏهن
ڳالهه ٻولي نه ڪن، مٿي ٿا لکن، انهن سان ستگروءَ جو ٻار نه هوندو
آهي. اهو سوچڻ غلط آهي. شايد ويجهو رهڻ وارن کان، ستگروءَ جو
انهن سان وڌيڪ ٻار هوندو آهي وڌيڪ ڌيان هوندو آهي. انهيءَ
ڪري سمجھ ۾ اچي ٿو ته ڪو به انسان ڪونهي. حسد ڪرڻ جو
سوال ئي نه اٿڻ گهرجي ۽ اسان کي ندين ندين متڀيدن کان مٿي ٿيڻ
گهرجي.

مون انهيءَ ڏينهن سٽنگهه ۾ چيو هو ته جيترو اسين ٻرماتما جي
ويجهو ويجهون ٿا، اوترو ئي اسين هڪ ٻئي جي ويجهو هئڻ جو احساس
محسوس ڪريون ٿا. جيترو ٻرماتما کان دور رهون ٿا، اوترو ئي
هڪ ٻئي کان پري. جيڪڏهن اسانجي هردي ۾ ٻرماتما لاءِ سچو ٻار
سچي اکين، سچي تڙف آهي ته اسانجو پاڻ ۾ ٻار وڌندو، هڪ ٻئي
۾ ميل ملاپ ۽ ٻيهر ٻار وڌندو. جيڪڏهن من ۾ مالڪ لاءِ سچو ٻار
۽ سچي ٻکي نه هوندي ته اسين سندس ويجهو ويجهي نه ٿا سگهون ۽
جهڙا جهڙا ۽ ٻار وڌو ۽ وڌندو. انهيءَ ڪري ٻيو ٻيهر، اسانجو
مٿي ۾ ٻار وڌائي ٿو. اهڙيءَ طرح پاڙيسريءَ سان ٻار ڪرڻو

ڪلاس ۾ ڪجهه وڌياري ٻڌڻ ڏانهن ڌيان نه ڏيندا آهن، هُو
ٻوئين ۽ ٻين تي وهڻ سبب ناراض آهن. هُو ڪا نه ڪا شرارت ڪري
استاد جو ڌيان ٻاهر ڏانهن ڇڪائڻ جي ڪوشش ڪندا آهن، جيئن
ماسٽر صاحب انهن ڏانهن ڌيان ڏئي ۽ کين اڳيان وهڻ لاءِ چوي. انهيءَ
جو مطلب اهو نه آهي ته ماسٽر صاحب کي لائق، هوشيار يا نيڪ شاگرد
پسند نه آهن. پر پٺيان ويٺل شاگردن ڏانهن ڌيان ڏيڻ سندس لاءِ
ضروري آهي. جيڪڏهن اهي لائق شاگرد حسد ڪن ۽ اهو پڇڻ شروع
ڪن ته ٻين شاگردن کي پهرين ۽ قطار ۾ ڇو وهاريو ويو آهي، کين ڇو نه
وهاريو ويو ته اهو سندن سوچڻ جو طريقو غلط آهي.

جيڪڏهن اسين انهن ننڍن ننڍن متعبدن ۽ خسيس انساني حسد
کان مٿي نٿا اُٿي سگهون ته ٻوڙ ۽ ائين سمجهڻ ڳالهه جي ته اسان کي اڃا
سنت مت جي سکيا سمجهه ۾ نه آئي آهي. جمالي ٻرين ۽ ٻوڙ ٻرين
۾ فرق آهي. جمالي عشق ۾ حسد ٿيندو آهي، ڇاڪاڻ ته اسين ٻين
ڏانهن به ڌيان ڏيندا آهيون. اسين ڪن ٻڌارتن تي حق جمالي وٺيا
آهيون ۽ اسان کي هميشه اهو ڏپ رهندو آهي ته ڪٿي ٻيو ڪو
ڦري نه وڃي. انهيءَ ڪري اسان کي ايرشا يا ساڙ ٿيندو آهي. انهيءَ
جو اُرت اهو آهي ته اسان کي پنهنجي بيماري ٻوڙ ۾ کانسواءِ ٻيءَ ڪنهن
شخصيت جي هٿ جو به احساس آهي. پر سنت مت ۾ صرف ٻوڙ ۾
ٿي ٻوڙ ٿيندو آهي. اهو محسوس به نه ٿيندو آهي ته سنسار ۾ ٻيو
ڪو آهي به يا نه. حسد تڏهن ٿئي ٿو، جڏهن اسان کي پنهنجي ٻوڙ ۾
کانسواءِ ڪنهن ٻيءَ هستيءَ جي هٿ جو احساس ٿئي ٿو. جڏهن ٻوڙ مان
سان سڌو ٻوڙ ٿيندو آهي، ستگروءَ سان سڌو ٻوڙ ٿيندو آهي، ستگروءَ
جي اُپديش سان پيار ٿيندو آهي ته اسين خود بخود ايترو مٿي وڌون
ٿا، جو سنسار جو خيال به نٿو رهي، ڪنهن ٻيءَ هستيءَ جي سڌ نه
ٿئي رهي. هر هنڌ اهو مالڪ ئي مالڪ ٿي ٿو ۽ ان بعد حسد
کان ڇوڪارو حاصل ٿئي ٿو.

جڏهن اسين چاهيون ٿا ته هيءُ شيءِ صرف مون وٽ هجي ۽ اها
شيءِ ڪنهن ٻئي وٽ نه هجي ته اسان ۾ مالڪ ٻڻي جي ٻوڙ ائين ٿئي

تي آيا، جتي وڃڻ جي باري ۾ ڪڏهن ڪير سوچيندو به نه هو. زمين تمام هيٺ مٿي هئي، بياس نديءَ جو ڪنارو نهايت ويڙان هو، جتي جهڙيون، ڪڏون ڪوڙبا هئا. بابا جن لاهو اسٽان بندوقيءَ لاءِ لاهيءَ ڪري پسند ڪيو، ڇو ته اتي ايڪائٽ هئي. پير جتي ماڳي هوندي آهي، اتي مٿو مڪيون پنهجي ئي وينديون آهن. جڳاسو ۽ شرڏالو اچڻ شروع ٿي ويا. بابا جن انهن کي سويڪار ڪيو، ڏيري ڏيري ڪالوني وسندي رهي. منهنجي ويچار ۾، جيڪڏهن سنڌ ستگرو اُتي نه رهن ها ته اهڙو اسٽان نه بڻجي سگهي ها، ڇاڪاڻ ته لاهو سڀ ڪجهه سنڌ ستگروءَ سبب ئي بڻيو آهي. لاهو ڪڏهن رت يا بوجنا ذريعي ڪونه ٺهيو، خود بخود بڻجي ويو. تنهنڪري جڏهن توهان رت اهڙو وقت آيو ته اسين ڏسنداسين.

سي - ۲۸۰. مهاراج جي: اسانجي ستسنگين ۾ هميشه برابر بيار ٿيو رهي. مان سمجهان ٿو ته اسانجو سنگهنن ٻين کان بهتر آهي، پر ٻين هوندي به ڀورن نه آهي. پنهنجي محدود سمجهه انوسار انهن محسوس ٿيو ٿئي ته ستسنگين جي اندر ايرشا، حسد ڪم ڪري رهيو آهي. مان هڪ عيوضيءَ جي حيثيت ۾ نه، پر هڪ عام روايتي ستسنگيءَ جي حيثيت ۾ ڀڄان ٿو ته اسين لاهيءَ مشڪلات کي ڪيئن دور ڪريون؟

ج - لاهيءَ سوال جو جواب ڏيڻ نهايت مشڪل آهي، ڇو ته مان خود به ستسنگين جي وچ ۾ هڪ حسد جو ڪارڻ هوندو آهيان ۽ مونکي به لاهيءَ مشڪلات کي منهن ڏيڻو پوندو آهي. مون لاءِ ته سڀ ستسنگي برابر آهن، پر ڪجهه ماڻهو خود کي وڌيڪ منهنجي ويجهو سمجهندا آهن ۽ ٻيا سمجهندا آهن ته اُهي ٻين جي ڀيٽ ۾ منهنجي گهٽ ويجهو آهن. لاهيءَ جي سمجهڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي ته آخري ايرشا ساڙ ڇا ٿيندو آهي؟ مون رت ڪو بڊارت آهي ۽ ٻيو منس آهو برابر ٿيو ڪري سگهي، لاهيءَ ڪري هنکي حسد ٿئي ٿو. جيڪي ڪجهه هڪ رت آهي، لاهيءَ کي ٻيو منس به حاصل ڪرڻ چاهي ٿو، اهڙيءَ طرح ساڙ يا حسد جي شروعات ٿئي ٿي. جيڪو هڪ رت آهي، آهو

ستسنگ

س - ۲۷۸. مان ستسنگ شروع ڪرڻ جي باري ۾ ڇڻڻ چاهيان ٿو جيئن ساڳين ويچارن وارا منش گڏ ٿي سگهن ۽ هن مارگ جا اپدیش ٿهلائي سگهن؟

ج - گڏيل ستسنگن جي شروعات هٿن جي باري ۾ معلوم ڪرڻ چاهيو ٿا؟

س - نه، ستسنگ پون شروع ڪرڻ جي باري ۾، جيئن؟

ج - ستسنگن جو تعداد ايترو گهٽ آهي، جو وٽ ئي انهن تي برج پوندو. ايترو خرچ ڪري پون ٺهرايو وڃي ۽ ان بعد اُتي گڏ ٿين. انهيءَ ڪاپوءَ پريٽ جي باري ۾ متعجب ٿي سگهي ٿو. مان نٿو چاهيان ته ستسنگي اهڙن سنگهن، بندوبست وغيره ڳالهين ۾ ڦاسجي، نام دان جو اصلي مقصد وساري ڇڏين. جڏهن ستسنگن جو تعداد وڌي ويندو ته شايد اهو ضروري ٿي پوي ۽ اهڙو وقت اچي به سگهي ٿو. پر هن وقت انهيءَ جي ڪابه ضرورت محسوس نٿي ٿئي. اميرڪا جي هر هڪ وڏي شهر ۾ نهايت گهڻي تعداد ۾ ستسنگي آهن ۽ جيئن هن وقت ڪري رهيا آهيو، جدا جدا شهرن ۾ پنهنجن گهرن ۾ ئي ستسنگ لاءِ گڏ ٿي سگهو ٿا.

س - ۲۷۹. پنجاب ۾ بياس جي باري ۾ ٿي ڏسو شروع ۾ تعداد تمام گهٽ هو پر هيٺئر نوان پون ٺهي رهيا آهن ۽ هڪ نهايت وڏو لاسٽان آهي، جتي سڀ ماڻهو گڏ ٿين ٿا؟

ج - ڀارت جو راناورڻ، اميرڪا کان بلڪل نيارو آهي. هتي وڏي ڪوٽيءَ جو درجو ڪافي اوچو آهي، انهيءَ ڪري توهانڪي پنهنجي گذاري لاءِ تمام گهڻي محنت ڪوٽي پوي ٿي. اهو لاسٽان (بياس) هڪ سنگهن جي روپ ۾ ٺاهيو نه ويو، پر ٿوري ٿوري وڌندو رهيو، ڇاڪاڻ ته بابا جي مهاراج جن جو اُتي ڪنهن به مرڪز ٺاهڻ جو رٿابار ڪونه هو. اهو ته انهن سبب مرڪز ٺهيو ۽ اها ڪالوني ٺاهڻ جي سڃاڻپ لکي. هو ته هڪ اڃڙيل ويران لاسٽان

تي آيا، جتي وچ جي باري ۾ ڪڏهن ڪير سوچيندو به نه هو. زمين تمام هيٺ مٿي هئي، لباس نديءَ جو ڪنارو نهايت ويران هو، جتي جهازيون، ڪڏون ڪو به هئا. بابا جن اهو اسٽان بندوقيءَ لاءِ انهيءَ ڪري پسند ڪيو، ڇو ته اتي ايڪانت هئي. پر جتي ماڻهي هوندي آهي، اتي مڌو مڪيون پئجي ئي وينديون آهن. جڳياسو ۽ شرڌالو اچڻ شروع ٿي ويا. بابا جن انهن کي سويڪار ڪيو، ڏيري ڏيري ڪالوني وسندي رهي. منهنجي ويچار ۾، جيڪڏهن سنڌ ستگرو اُتي نه رهن ها ته اهڙو اسٽان نه بچي سگهي ها، ڇاڪاڻ ته اهو سڀ ڪجهه سنڌ ستگروءَ سبب ئي بڻيو آهي. اهو ڪڏهن رت يا بوجها ڌريجي ڪونه ٿيو، خود بخود بچي ويو. تنهنڪري جڏهن توهان وٽ اهڙو وقت آيو ته اسين ڏسنداسين.

د - ۲۸۰. مهاراج جي، اسانجي ستسنگين ۾ هميشه پُر ۽ پيار ٿيو رهي. مان سمجهان ٿو ته اسانجو سنگهنن ۾ ڪن کان بهتر آهي، پر انهن هوندي به پورن نه آهي. پنهنجي محدود سمجهه، انوسار ائين محسوس ٿيو ٿئي ته ستسنگين جي اندر ايرشا، حسد ڪم ڪري رهيو آهي. مان هڪ عيوضيءَ جي حيثيت ۾ نه، پر هڪ عام رواجي ستسنگيءَ جي حيثيت ۾ ڀڄان ٿو ته اسين انهيءَ مشڪلات کي ڪيئن دور ڪريون؟

ج - انهيءَ سوال جو جواب ڏيڻ نهايت مشڪل آهي، ڇو ته مان خود به ستسنگين جي وچ ۾ هڪ حسد جو ڪارڻ هوندو آهيان ۽ مون کي به انهيءَ مشڪلات کي منهن ڏيڻو پوندو آهي. مون لاءِ ته سڀ ستسنگي برابر آهن، پر ڪجهه ماڻهو خود کسي وڌيڪ منهنجي ويجهو سمجهندا آهن ۽ ٻيا سمجهندا آهن ته اهي ٻين جي ڀيٽ ۾ منهنجي گهٽ ويجهو آهن. انهيءَ جي سمجهڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي ته آخر ايرشا ساڙ ڇا ٿيندو آهي؟ مون وٽ ڪو پدارت آهي ۽ ٻيو منهنجو اهو زراعت ٿيو ڪري سگهي، انهيءَ ڪري هن کي حسد ٿئي ٿو. جيڪي ڪجهه هڪ وٽ آهي، انهيءَ کي ٻيو منهن به حاصل ڪرڻ چاهي ٿو، اهڙيءَ طرح ساڙ يا حسد جي شروعات ٿئي ٿي. جيڪو هڪ وٽ آهي، اهو

ستسنگ

س - ۲۷۸. مان ستسنگ شروع ڪرڻ جي باري ۾ ڀڄڻ چاهيان ٿو
ن ساڳين ويچارن وارا منش گڏ ٿي سگهن ۽ هن مارگ جا اپڊيش

اٿي سگهن؟
ج - گڏيل ستسنگن جي شروعات هٿ جي باري ۾ معلوم ڪرڻ
هيو ٿا؟

س - نه، ستسنگ پوءِ شروع ڪرڻ جي باري ۾، جيئن؟
ج - ستسنگن جو تعداد ايترو گهٽ آهي، جو وئٽ ٽي انهن تي
بوج پوندو. ايترو خرچ ڪري پوءِ ٺهرايو وڃي ۽ ان بعد اٿي گڏ ٿين.
انهيءَ کانپوءِ پوءِ جي باري ۾ متپيد ٿي سگهي ٿو. مان ٺٽو چاهيان
ته ستسنگي اهڙن سنگهن، بندوبست وغيره ڳالهين ۾ ڦاسجي، نام دان
جو اصلي مقصد وساري ڇڏين. جڏهن ستسنگن جو تعداد وڌي ويندو
ته شايد اهو ضروري ٿي پوي ۽ اهڙو وقت اچي به سگهي ٿو. پر
هن وقت انهيءَ جي ڪابه ضرورت محسوس نٿي ٿئي. امريڪا جي
هر هڪ وڏي شهر ۾ نهايت گهڻي تعداد ۾ ستسنگي آهن ۽ جيئن هن
وقت ڪري رهيا آهيو، جدا جدا شهرن ۾ پنهنجن گهرن ۾ ئي ستسنگ
لاءِ گڏ ٿي سگهو ٿا.

س - ۲۷۹. پنجاب ۾ بياس جي باري ۾ ٿي ٿو سو شروع ۾
تعداد تمام گهٽ هو پر هينئر نوان پون نه ٿي رهيا آهن ۽ هڪ

نهايت وڏو لستان آهي، جتي سڀ ماڻهو گڏ ٿين ٿا؟
ج - ڀارت جو راناورٽ، امريڪا کان بلڪل نيارو آهي. هتي
رهي ڪرڻي جو درجو ڪافي اوچو آهي، انهيءَ ڪري توهان ڪي
پنهنجي گذاري لاءِ تمام گهڻي محنت ڪرڻي پوي ٿي. اهو لستان
(بياس) هڪ سنگهن جي روپ ۾ ٺاهيو نه ويو، پر ٿوري ٿوري
وڌندو رهيو، ڇاڪاڻ ته بابا جي مهاراج جن جو اٿي ڪنهن به مرڪز
ٺاهڻ جو ويچار ڪونه هو. اهو ته انهن سبب مرڪز ٺاهيو ۽ اها ڪالوني
انهن جي نالي سان ٿي سڏجڻ لڳي. هو ته هڪ اڃا پيل ديوان لستان

ڪو ڏوهه نٿو ڏيان. هُو تہ پوري ڪوشش ڪن ٿا پر هن سنسار جو سڌارو نٿو ٿي سگهي. جيڪڏهن سنسار سڌري سگهي ها تہ ايترو مهان سنتن جي اچڻ سان اڄ تائين ضرور سڌري وڃي ها. اسين ڪڏهن به سنتن جي ڳالهه ٻڌون ئي نٿا. اسين پنهنجي طرفان تہ سمجهون ٿا تہ اسين انهن جي ڳالهه ٻڌون ٿا پر دراصل ٻڌندا نه آهيون.

س - ۲۷۷. ڇا ڪرامتن ڏيکارڻ جو پروماتما جي نچ گهر سان ڪوبه تعلق ڪونهي؟

ج - نه، اها ڳالهه ڪونهي، ڪرامتون ٿي وينديون آهن. سنت اڪثر ديالو ۽ ڪوئل هردي جا ٿيندا آهن پر ڪرامتون ڏيکارڻ انهن جي زندگيءَ جو مقصد نه هوندو آهي. ڪيترائي پيراستن جي زندگيءَ ۾ ڪرامتون ٿي وينديون آهن پر هُو ڄاڻي وائي ڪرامتون نه ڏيکاريندا آهن. هُو قدرتي قانون کي ٽوڙڻا نٿا چاهين. جيڪڏهن عيسائي ڄاڻي وائي اهي ڪرامتون ڏيکارين ٿا تہ هُو ڪڏهن به رڳو انهن نه فرمائي ها تہ هي ٻريو، تنهنجي لپاءِ پوري نٿي. هُو رڳو انهن نه چوي ها تہ مان پنهنجو پاڻ کي مالڪ جي رضا تي ڇڏيان ٿو. انهيءَ جو آرٽ اهو آهي تہ اسان کي پراڻو آئوهار ڪرڻ جو حساب شروعاتي ۽ حتميت سان ڇڪائڻ گهرجي. جيڪي ڪجهه اسانجي پاءُ ۾ آهي، اهو ئي نٿي ٿو. سنت پراڻو ۾ ڪوبه دخل ڏيڻ نٿا چاهين پر ڪرامتون ٿينديون آهن ۽ مان اهو به نٿو چوان تہ هو ڪرامتون نه ڏيکاريندا آهن. اهي ٿي وينديون آهن پر هو انهن کي ڪا اهميت نٿا ڏين. اڀياس ڪرڻ سان اسانجي اندر رڳو سڌيءَ جي شڪتي ضرور ايندي آهي، پر سنت انهن جي استعمال ڪرڻ کان هميشه منع ڪرڻ چاهيندا آهن. ڇاڪاڻ تہ اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان خود لاءِ نقصانڪار آهي. جيڪڏهن اسين اهي شڪتون ڏيکارڻ شروع ڪنداسين تہ انهيءَ سان نام جي پوري ڪمائي لٽائي ڇڏينداسين. انهيءَ ڪري عيسائي شيطان کي فرمايو هو، ”دفتائجي وڃ.“ هن رڳو رڳو سڌين جي پراڻين ۾ فاسٽ ٺهي چاهيو.

اصل سامڪن آهن، ڇو ته زندهه سٿگر وٺي آلهن جي چاٻي ڏيئي
سگهي ٿو ۽ اهو ئي جڳتي يا طريقو سيکاري سگهي ٿو ته پر ماتما کي
ڪهڙي طرح پيار ڪيو وڃي، هن جي پوڄا ڪئي وڃي ۽ پنهنجن
ٻاڙيسرين سان به لائين پيار ڪيو وڃي، جيئن اسان کي پنهنجو ٻاڙ
سان آهي.

س - انهن آگاهن جا ڪڇ به فرق نه آندو آهي؟ ڪجهه ته اتر
ٿيو ئي آهي؟

ج - توهين خود ئي ٻڌايو، ڇا اسين پهرين کان وڌيڪ نيڪ بڻيا
آهيون؟

س - بالڪل ئي نه؟

ج - مان اڳ به ئي ٻڌائي چڪو آهيان ته، نه صرف موسلي ئي
پر سنسار به ڪيترائي سنت آيا آهن. انهيءَ بعد ڇا اسين پهرين کان
وڌيڪ نيڪ انسان بڻيا آهيون؟ مون کي ته ڏسڻ به نٿو اچي. اسين
هام هڻي رهيا آهيون ته اسين هزارين لکين ماڻهن کي هڪ ئي ائٽم بم
سان ختم ڪري سگهون ٿا. اسانجا ابا ڏاڏا هڪ ٻئي جو صرف چرين
نسان خون ڪندا هئا. شايد هڪ يا ٻن کي پنهنجي سموري زندگيءَ به
ماري سگهندا هئا. اسين هڪ ئي ڏينهن به هزارن لکن جيون کي ختم
ڪري سگهون ٿا. هن کان اڳ اسانجا ابا ڏاڏا ڪاٺ لاءِ هڪ پڪيءَ کي
ماريندا هئا پر اسانجون مشينون هر روز لکين جانورن جو قتل ڪن
ٿيون. توهين انهيءَ ڪري چئو ٿا ته اسين پهرين کان وڌيڪ نيڪ ٿيا
آهيون جو وڻن جي هيٺان رهڻ بجاءِ مڪانن ۾ رهڻ شروع ڪيو اٿئون.

س - ۲۷۶. منهنجي ويچار ۾ هتي ۽ ٻين شهرن ۾ اهڙيون ديولون
آهن، جتي نهايت اتر ويچارن جو پرچار ڪن ٿا، وڌيڪ نه ته گهٽ
به گهٽ ڏهه سيڪڙو ماڻهو ته انهن کي مڃين به ٿا.

ج - انهن سڀني آدرش سکيائن جي پرچار هوندي به مان صرف
اهو چوان ٿو ته انهن ڳالهين هوندي به اسين پهرين کان وڌيڪ سڌر يا
نه آهيون. مان انهن جي سکيا کي ڏوهه نٿو ڏيان، مان سنتن کي به

پر جيڪڏهن پنهنجن ٻيون ۾ مضبوط دوست پائيندا ته اهي ڪندا توهان تي ڪجهه به اثر نه ڪندا. سنڌ اسانجي آندڙ اهو وسواس پيدا ڪن ٿا ته سنسار ۾ رهندي به سنسار کان نرمو هي ٿي رهڻو آهي. دنيا ۾ ڪيترائي وڏا وڏا پراڻڪاري آهن. ڪيترائي مياڻوش آيا ۽ هلي ويا. پر روحانيت هڪ باڪل نياڙي ٻالهه آهي.

س - ۲۷۴. جيڪڏهن سنسار جي حالت اهڙي طرح روز بروز بگڙجندي ويندي ته پوءِ هڪ ڏينهن ڇا هيءُ سنسار ايترو پاڻ سان پريور ٿي ويندو، جو خود بخود ئي ناس ٿي ويندو؟

ج - نه ٿي، هيءُ دنيا اهڙي ئي هئي ۽ اهڙي ئي آهي ۽ اهڙي ئي رهندي. گهٽ ۾ گهٽ لاتهاڻس پڙهڻ سان ته اهوئي معلوم ٿئي ٿو ته سنسار ۾ ڪڏهن به شائتي امن نه رهيو. ديسن جا هڪ ٻئي ۾ جهيڙا جهيڙا هميشه رهيا آهن. ماڻهو ڪجهه ڪي ماريندا رهيا آهن. ذاتيون سدائين پاڻ ۾ وڙهنديون رهيون آهن. سنسار جي حالت هميشه ائين ئي رهندي. دنيا ۾ نه شائتي رهي آهي ۽ نه ٿي ٿي سگهندي، جهيڙن مان جي موجود هستي آهي، انساني جهيڙا جهيڙا ساڳيا ئي رهندا، ڪڏهن ڪڇ گهٽ ته ڪڏهن ڪڇ وڌيڪ. اسين سنسار ۾ قيدي آهيون ۽ سنڌ هن جيل کي کولي اسان کي آزاد ڪري واپس وٺي وڃڻ چاهين ٿا. اهوئي سندن اصلي مقصد هوندو آهي ۽ سندن اپڏيش ۽ سنڌيش به اهوئي ٻڌائي ٿو.

س - ۲۷۵. مان هينئر پراڻي بائيبل ۾ ڏنل، ڏهن آڳاٽن (Ten Commandments) جي باري ۾ ڇڻڻ چاهيان ٿو. عزرائيلي ماڻهو بيمقصد ڀٽڪي رهيا هئا. ڇا هيءُ ڏهه حڪم انهن کي غلط راهه تي وڃڻ کان روڪڻ لاءِ نه هئا؟

ج - ائين ئي سمجهو. اسين هن دنيا ۾ ڇو هڪ ٻئي سان وڙهي رهيا آهيون؟ انهن ڏهن آڳاٽن اڄ تائين اسان کي ڪجهه فائدو پهچايو آهي؟ ڇا اسان ۾ سڌارو آيو آهي؟ انهن ڏهن آڳاٽن آئسار عمل ڪيو آهي؟ دنيا ڌاري گروهه ڪانسواءِ ٻيون ٻه آڳاٽون عمل ۾ آڻڻ

ج - توهانجي چوڻ جو مطلب انهن شخصن سان آهي، جن سنسار ۾ ڪهڙو ڪجهه حاصل ڪيو پر تنهن هوندي به انهن کي سڪ نه مليو.

س - ها، توهين والٽير جو مثال وٺو، هو زندگي ۾ ڏکي رهيو پر سنسار کي هن ڪافي فائدو پهچايو؟

ج - اهو ته توهين منهنجي ئي ڳالهه کي صحيح ثابت ڪري رهيا آهيو ته اسين هن سنسار ۾ ڇاهي جيڪي ڪجهه به ڪنداسين، شائتي ۽ سڪ پراپت نه ٿي سگهندو. نيڪ ڪرمن جو ڦل ضرور ملي ٿو. پر انهيءَ ڦل جي پراپتيءَ لاءِ سنسار ۾ واپس اچڻو پوي ٿو. وٽ ۾ وٽ سيٺ يا شاهوڪار بڻجي اينداسين، سرڳن ۽ واڪينن ۾ وينداسين پر سڄو روحاني آند صرف مالڪ سان ميلاپ ڪرڻ بعد ئي پراپت ٿي سگهي ٿو. دنياوي ڪاميابيون دائمي سڪ نه ٿيون ڏيئي سگهن. نيڪ ڪرمن سان راجا مهاراجا بڻجنداسين، سنسار ۾ پراڻڪار ڪري سگهنداسين پر انهن شپ ڪرمن سان پرماتما جي پراپتي نه ٿي سگهندي. انهيءَ جو ڦل ضرور ملندو. 'سي' (C) ڪلاس مان 'اي' (A) درجي جا قيدي بڻجنداسين. لوھ جون زنجيرون لاهي سون جون زنجيرون ٻڌيون وينديون. جهر پٿرين مان بسترو ڪٽي مڪان ۾ وڃايو ويندو. بس، انهيءَ کان وڌيڪ ڪجهه به نه ٿيندو. رهنداسين آهي ئي. قيديءَ جا قيدي.

مون ڪلهه مثال ڏنو هو ته سڀ پراڻڪاري قيدين جو ڀلو ڪن ٿا، انهن جي حالت کي سدائين جي ڪوشش ڪندا آهن پر آهي قيدي، قيدي ئي رهندا آهن. هڪ اهڙو ديالو پراڻڪاري اچي ٿو، جنهن وٽ جيل جي ڪنجي آهي. هو ڪنجي لڳائي، جيل جو دروازو ئي کولي ٿو ڇڏي. سنڌ انهيءَ مقصد کان اچن ٿا ته هو اسان کي سنسار روپي جيل کان آزاد ڪرائي سگهن. هو اسان جون دنياوي مصيبتون ۽ مشڪلاتون حل ڪرڻ ٿا اچن. هو اسان کي ۽ اسانجن ويچارن کي انهيءَ کان مٿي ٿيڻ جي جڳتي سيکارڻ اچن ٿا. توهين سنساري ڪنڊن کي ڪيتري به ڪوشش ڪندا، چونڊ ۾ ڪاميابي حاصل نه ڪندا.

ڪرم ٻاڻ تي ڪٽندا آهن ۽ ٻنهي سري سري ڏريجي آهي چڪائين ٿا. پر جيڪڏهن هو ٻيڻ چاهين ته ٻيڻي به سگهن ٿا.

س - هو ڪهڙي طرح ٻيڻي سگهن ٿا؟ انهيءَ سان توهانجي چوڻ جو ڪهڙو مطالب آهي؟ مثال طور صليب تي چڙهڻ جي ڳالهه ئي وٺو.

ج - جيڪڏهن هو چاهين ته ٻيڻي سگهن ٿا، ڇاڪاڻ ته هو ٻوريءَ طرح سمورڪ هوندا آهن. پر ڇا هو سچ پچ شهيد ٿيڻ يا قاسميءَ تي چڙهڻ چاهيندا آهن؟ ڪير قاسميءَ تي چڙهڻ چاهيندو؟ ڪو ستگر و نه. هو ڪابه پرواهه نه ڪندا آهن. ستن کي انهيءَ جو باڪل نه ٿيندو آهي. توهانکي معلوم آهي ته ستگر و ٻيڻن ستن جو هڪ سنساري سري ڪونهي. ستگر و ڏيهه کان گهڻو مٿي هوندا آهن. جڏهن هو هر روز ٻنهيءَ لڳا سان ڏيهه ڪري ڇڏي، جيئري ئي مري مٿي وڃي سگهن ٿا ته پوءِ سندن سري کي ڪجهه به ڪريو، انهيءَ سان ڪن ڪو به فرق نٿو پوي. صليب تي چڙهڻ يا شهيدي صرف سنساري درستيءَ کان ٿيندي آهي. پر دراصل ڪنهن سن کي صليب تي چڙهي نٿو سگهجي.

س - ڇا ڪو ڪامل ٻورن سن ٻنهي عمر وڌائي سگهي ٿو؟

ج - ٻورن سن لائين ڪرڻ نه چاهيندا آهن. هو هميشه مالڪ سان چڙيا ٻيا هوندا آهن. انهن جي لڳن پرمالما سان هوندي آهي. هو سدائين پريءَ جي آڳيا ۽ سندس پاڻي ۾ رهن ٿا. جيڪڏهن هو چاهين ته عمر وڌائي سگهن ٿا. پر لائين ڪرڻ نه چاهيندا آهن ۽ ڪن به نه آهن. انهن کي مالڪ دواران مبل ڪم کي ٻوري ڪرڻ بعد سندس مان واپس وڃڻ لاءِ نهايت گهڻي اڪير هوندي آهي.

س - ۲۷۳، توهان سڪ جي باري ۾ فرمايو، مالڪ سان ميلاپ جي ڳالهه ڪئي. سنساري قابليت جي باري ۾ توهانجو ڪهڙو وڻجڻ آهي؟ دنيا ۾ اهڙا گهڻي مند آهن، جن ڪيترائي بيان ڪري ڪيا آهن پر آخر ۾ هو نهايت ڏکي هئا. انهيءَ باري ۾ توهانجو ڪهڙو وڻجڻ آهي؟

س - ۲۷۱. ڇا توهانجي ويچار ۾ سقراط جو موت به اهڙي قسم جو هڪ ٻيو مثال هو؟

ج - ها، جيڪڏهن توهين اهڙيءَ طرح چڪاس ڪرڻ شروع ڪندا ته توهانکي معلوم ٿيندو ته هر هڪ سنت جي حالت ساڳي ئي هئي. ڇو ته عام انسان سنتن کي سمجهي نه سگهيا، هو انهنکي پسند ڪونه ڪندا هئا. انهيءَ ڪري انهنجي برخلاف ٿي ويندا هئا، ڇاڪاڻ ته هو ٻيءَ حالت ۾ سنتن مان ڪوبه ڏوهه نٿي ڪڍي سگهيا. سنتن سماج خلاف ڪڏهن به ڪوبه اپراڻ نه ڪيو. هو ڪنهن به ديس يا ڪنهن به سماج ۾ ڇو نه پيدا ٿيا هجن، پر هو هميشه اُتر ناگريڪ هوندا آهن. پر انهن فضول ريتين رسمن جي بدثنن ۾ ڇڪايل عام انسانن کي نهايت همٿ سان جاڳرت ڪرڻ جي ڪوشش ڪن ٿا. حقيقت اها آهي ته مڌس سوچين ٿا ته هو پُروءَ جا پڳت آهن، پر اهي آهن ڪونه. هو سنڌائن ۽ ٽنڌي ڪندڙن جا پوڄاري هوندا آهن. هو پراچين ريتين رواجن ۽ ڪرم ڪانڊ وغيره جا غلام آهن. اصلي فيلسوفي، سچي روحانيت، جيڪا سڀني ڌرمن ۾ بنيادي طور ساڳي آهي، انهيءَ کي هو بالڪل وساري ڇڏين ٿا. سنت اسانکي انهيءَ سچي ڌرم، سچي روحانيت جي ياد ڏيارڻ اچن ٿا. ڌرم کي روزگار جي روپ ۾ استعمال ڪرڻ وارا ۽ پوڄاري ڪڏهن به انهيءَ ڳالهه کي پسند نٿا ڪن، انهيءَ ڪري سنتن کي انهن دؤارن ڏنل سڀني ڪششن کي برداشت ڪرڻو پوي.

س - ۲۷۲. بالڪل چڱيءَ طرح سمجهه ۾ اچي ويو. پر اهو سوچي رهيو هوس ته ڇا سچا سنت، جن کي بي داغ، نه، ڪرمي ۽ پورن سمجهيو ويندو آهي، جڏهن انهن کي شهيد ڪيو ويندو آهي، صليب تي چاڙهيو ويندو آهي يا ٻئي قسم جو ڏنڊ ڏنو ويندو آهي ته ڇا انهيءَ جو اهو ارغ ناهي ته انهن تي ڪرم جو بوج هو، نه ته ٻيءَ حالت ۾ انهن کي اهڙيءَ طرح شهيد ڇو ٿيڻو پيو؟

ج - انهيءَ جا ڪيترائي ڪارڻ آهن. ڪڏهن هو دنيا جي اڳيان ڪرڻ چاهيندا آهن ۽ ڪڏهن هو پنهنجن مشن جا

س - ۲۶۹. مهاراج جي، ڪلهه مون کان ڪنهن پڇيو ته جيڪڏهن
ستڪرو پنهنجي ديا مهر مان ڪڍي ڪجهه حصو ڏئي ٿو ته ڇا هنجو
پنهنجو روحاني پندار گهٽ نٿو ٿي وڃي؟ مون کيس جواب ڏنو ته نه،
هنجو پندار ايترو اُڪت آهي، جو انهي مان ڪيترو به ڏيڻ سان ڪابه
ڪمي نٿي اچي. وري انهيءَ منس مون کان پڇيو ته پوءِ ستڪروءَ کي
ڪابه بيماري ڇو ٿئي ٿي؟ يا چولي ۽ ڏڍ وقت هڪي جسماني ڪشت
ڇو ٿو ٿئي؟

ج - سنت ڪيترا دفعا پنهنجن شهن جا ڪرم پاڻ تي ڪٽندا آهن
۽ ڪال جي مڊل ۾ هٿ سبب انهن کي خود ڪرڻ جو حساب پنهنجي
سروڙ دواران چڪاڻڻو ٻوندو آهي. انهيءَ ڪري اسان کي ائين محسوس
ٿيندو آهي ته صحت يا سروڙ جي خيال کان انهن کي ڪشت ٿي رهيو
آهي. دراصل هو ڪرم چڪو کان گهڻو مٿي هوندا آهن ۽ ڪنهن به
ڪرم کي ختم ڪري سگهن ٿا، پر ڪال جي دائري ۾ هٿ سبب
هو قدرتي قانون کي ٽوڙڻ نه چاهيندا آهن، انهيءَ ڪري اسين
سمجهندا آهيون ته کين ڪشت ٿي رهيو آهي پر انهن جي آتما تي
سروڙ جي ڪشت جو ڪچ به اثر نٿو ٿئي. جيڪڏهن سنت پنهنجي
پندار مان ڪچ حصو ڏين ٿا ته انهيءَ ۾ ڪابه ڪمي نٿي اچي.
جيترو وڌيڪ هو ڏين ٿا، اوترو ئي انهنجو پندار وڌندو ويندو آهي.
اهو پري واري وانگر آهي. جيتري وڌيڪ اسين ٻين جي مدد ڪندا
آهيون، اوتري وڌيڪ مدد اسين ڪرڻ چاهيندا آهيون ۽ اهڙي
قسم جي پاوا وڌندي رهندي آهي. انهيءَ ۾ ڪميءَ جو ته سوال ئي
نٿو اٿي. ڇاڪاڻ ته سنت هن سنسار ۾ رهن ٿا انهيءَ ڪري هو ايشور
جي قانونن کي ٽوڙڻ نٿا چاهين. ڪيترائي دفعا هو پنهنجي ڪايا تي
پنهنجن شهن جي ڪرڻ جو بوج کڻي انهنجي سهايتا ڪندا آهن پر
انهن جي آتما ڪوبه دڪ نٿي پوڳي.

س - ۲۷۰. جيڪڏهن اهو ڪيو وڃي ته عيسائي کي صليب تي
چاڙهيو ويو ته ڇا توهين سمجهو ٿا ته انهيءَ جي ڪا اهميت آهي؟

کٽي انهيءَ کي رجائي، ميٺ بتي ٺاهي ٻوندي ۽ اُن بعد ٻار پو ويندو.
 پر هڪ دفعو ٻار بعد هيءَ ٻار ساڳئي قسم جي ميٺ بتي بڻجي ٻوندي.
 پوئين قسم ۾ اهي سنڌ آهن، جيڪي سڌو ڀرم پتا ٻرماتا طرفان
 اچن ٿا. ٻئي قسم جا سنڌ اهي آهن، جيڪي اڀياس ڪري مٿي ڇڙهائي
 ڪن ٿا ۽ مالڪ جي خاص ڏيا مهر سان سنڌ بڻجن ٿا. سنڌ اسان کي
 ڳيان جي ٻرڪاش ڏيڻ، واپس مالڪ سان ميلاپ ڪرائڻ جي مقصد کان
 اچن ٿا. اُن بعد اهي سنڌ پنهنجن شهن کي ٻن ساڳئي درجي تي
 آڻين ٿا. پنهنجي ڪم کي جاري رکڻ لاءِ انهن کي به سنڌ بڻائين ٿا.
 سڀني سنڌن کي، هن سنڌ ۾ ڪجهه نه ڪجهه ڪرم پوڻا هوندا
 آهن. ڇو ته بنا ڪرم جي هي ناسوٺ سر ٻر ڪاٻا ۾ نٿو رهي سگهي
 پر اڪثر سنڌ پنهنجن شهن جا ڪڇ ڪرم پاڻ تي هموار ڪندا آهن.
 هو ڪيترن ئي طريقن سان پنهنجن شهن جي مدد ڪن ٿا، جيئن ته
 جسماني، مانسڪ ۽ روحاني طور. ڪڏهن ڪڏهن اسين محسوس ڪندا
 آهيون ته هو ڏک پوڻي رهيا آهن. پر دراصل هو ڏک نه پوڻدا
 آهن، هو اسانجي مدد ڪندا آهن. اسانجي ڪرم جو ڪڇ بوج نٿن
 ٿا. انهن جا ڪڇ ڪرم پنهنجا به ٿي سگهن ٿا پر انهن ڪرم جو انهن
 تي اثر نه ٿيندو آهي. هو هڪ ٻل ۾ انهن ڪرم کي چڪائي سگهن
 ٿا. ڪرم انهن کي هيٺ نٿا چڪي سگهن. عام انسان وانگر هن سنڌ
 ۾ رهڻ لاءِ کين به ڪرم کڻڻا پون ٿا. پر ڪرم سنڌن جي آڏين هوندا
 آهن، ڪرم سندن وس ۾ هوندا آهن. هو ڪرم جا مالڪ آهن ۽ نه
 انهنجا غلام يا شيوڪ. جڏهن ڪو سنڌ سنڌ ۾ اچي ٿو ته انهيءَ کي
 به ماتا پتا ضرور هوندو. هن کي رهڻو پوي ٿو، ڪم ڪار ڪرڻو پوي
 ٿو. انهيءَ ڪري ڪرم ڪرڻ کانسواءِ ڪوبه ڪم نٿو ٿي سگهي. پر
 سنڌ ڪرم جو داس نه آهي. هو ڪرم کڻڻ کان انڪار به ڪري
 سگهي ٿو يا پنهنجن شهن يا ٻين انسانن جا ڪرم پنهنجي مٿان هموار
 ڪري سگهي ٿو ڇو ته سنڌ نهايت ڪوئل هوندي وارا ۽ ڊيالو ٿين ٿا ۽
 هميشه ٻين جي مدد ڪرڻ چاهين ٿا. پنهنجيءَ ڪوئل ڪاٻا کي ڪشت
 ڏيئي به عام لوڪن جي مدد ڪن ٿا. تنهنڪري ٻئي ٻاليون نه آهن.

آهن جو هو سمجهن ٿا ته شايد سنت نه ناستڪ آهن. هو سوچيندا آهن ته الائي سنت اسان لاءِ ڇا ڪندا؟ انهيءَ ڪري هو انهنڪي صليب تي چاڙهين ٿا، انهنڪي قتل ڪن ٿا، انهنجي جيتري ئي ڪل لاهين ٿا ۽ انهنڪي انيڪ قسمن جي ڪشتن ڏيڻ جي ڪوشش ڪن ٿا. جڏهن سنت سنسار ڇڏي وڃن ٿا ته اهي ئي منش سنتن لاءِ روئن ٿا، انهن جي پوڄا ڪن ٿا. جڏهن هو زندهه هئا ته انهنڪي ڪنهن به ڪونه سڃاتو ۽ نه ئي انهنجو مناسب آدر پوار ڪيو. سنتن جي وڃڻ بعد اهي ماڻهو انهن پندرن يا لائين کڻي ڇڏي ته انهن پيشي وارن پوڄارين جي اثر هيٺ اچي وڃن ٿا. اهڙا پندت انهن سنتن جي نالي تي ماڻهن کي پنهنجي چار هر رکڻ چاهين ٿا. اهڙيءَ طرح عام لوڪ پوڄارين جي ٻڌايل طريقن سان انهن سنتن جي پوڄا ڪن ٿا، انهنڪي پيار ڪن ٿا. اهي پيشي وارا پندت ماڻهن کي سنتن جي سڃي سکيا کي سمجهڻ لاءِ ڏين. ڇاڪاڻ ته اهڙيءَ طرح منش سنتن دوران ٻڌايل طريقن سان پنهنجي اندر ئي پرماتما جي پوڄا ۽ پريم ڪرڻ جي جڳهه جي لائق بڻبا، جيڪو پرماتما جو ئي مقرر وڌان آهي.

س - ۲۶۸. ڪبير، منصور ۽ گورو بند سنگهه جهڙن سنت ستگرن کي اهڙو ڦهري موت چوسهڻ ڪرڻو پيو؟ يا مهاراج سارڻ سنگهه جن، مهاراج جڳت سنگهه جن کي ڪافي عرصي تائين بيماريون جو برداشت ڪرڻيون پيون. ڇا انهنڪي به پنهنجا ڪي اهڙا ڪرم ڇڪاڻا هئا يا پنهنجن شين جي روحاني ترقيءَ لاءِ، انهنجا ڪرم پاڻ ئي ڪڍي اهي ڪرم ڇڪايا؟

ج - ٻئي ڳالههون صحيح آهن. جيئن مون ڪلهه سمجهايو هو ته ٽن قسمن جا سنت ٿيندا آهن. ڪڇ پرم پتا طرفان انهيءَ ڪم لاءِ ايندا آهن، اهي اڳ ۾ ئي تيار هوندا آهن. انهنڪي جيئن عيوض ٻئيءَ کي ٻارڻ لاءِ صرف تبليغ جي ضرورت هوندي آهي، باقي هر هڪ شين تيل وٽ وغيره سڀ تيار هوندو آهي. ٻيا اهي سنت هوندا آهن، جن کي سڀ ڪجهه گڏ ڪرڻ جي ضرورت پوي ٿي. وٽ گهرجي، مين

سنت، ڪشت، سڄي شائقي

س - ۲۶۷. مون سنت مت جي ڀستڪن ۾ پڙهيو آهي ته شمس نبويز جي ڪل لائي ويٺي ۽ عيسيٰ کي صليب تي چاڙهيو ويو. مونکي اچڻ لڳندو آهي ته ايتري اوچ روحاني رسائي ڪندڙ ۽ ماڻهن کي اهڙي قسم جو جسماني ڪشت ڇو ڏنو ويو؟

ج - اها سڄ پڇ هڪ نهايت بدنصوبيءَ جي ڳالهه آهي ته ماڻهن سڀني سنتن کي اهڙا ڪشت سهن ڪرڻا پيا آهن. انهيءَ جو ڪارڻ صرف اهو آهي ته سنساري لوڪن ۾ هُو ڪڏهن به پسند ڪونه ايندا آهن ۽ انهنجون سکياون هميشه همت ۽ نڌرتا سان فرمايل هونديون آهن. سنت ڪڏهن به ڪو نئون ذرم پيدا ڪرڻ لاءِ نٿا اچن ۽ نه ئي ڪم ڪانڊ ۽ ريت رواج وغيره، ڪي همٿائڻ لاءِ اچن ٿا جن جا اسين ڪافي عادي ٿي چڪا آهيون. ڇاڪاڻ ته پوڄارين ۽ پنڊتن جو ڌنڌو آهي ۽ جڏهن سنت پنهنجي سڄي اڀياس جو پوڄار ڪندا آهن ته انهن ڌنڌي وارن پنڊتن کي اها ڳالهه نه وڻندي آهي. نتيجي طور اڪثر سنتن کي ڪيترن ئي قسمن جا ڪشت ۽ ڀڙاڻون سڻن ڪرڻيون پونديون آهن. ٻيءَ طرح سنت ڪڏهن به اهڙي سکيا نٿا ڏين، جيڪا اسين سمجهي نه سگهون. هُو ڪڏهن به سماج کي نقصان نٿا پهچائين. جيڪڏهن توهين انهن جي زندگيءَ جو اڻياس پڙهندا ته توهانکي معلوم ٿيندو ته انهن جو ڏوهه صرف ايترو آهي ته هُو اسانکي جنم ڀڄڻ جي ڇڪو کان بچائڻ چاهين ٿا. اسانکي دنياوي ڀڃڻ، پنڊتن ۽ ٻيادن جي موه کان هٽائي، برعادت سان پريم ڪرائي، مالڪ سان جوڙي، انهيءَ سان ملائڻ چاهين ٿا. هو ڪنهنجي به ڌن کي سونگار نٿا ڪن ۽ نه ڪنهنجي ذرم ۾ دخل ڏين ٿا ۽ نه ئي هڪ قوم کي ٻيءَ قوم سان لڙڻ لاءِ فوج ۾ ڀرتي ڪن ٿا.

سنت صرف اسانجي اندر برعادت جي پريم کي ڄاڻو ڪن ٿا. پر منهن هڪ ٻئي جي موه ۾ پنهنجي ذرم ڪم سان جڪڙيا پيا آهن ۽ پراچين ڪم ڪانڊ ۽ ريت رواج جا ايترا غلام بڻجي چڪا

تنهنڪري اسين پاڻ هڪ سڄي شش جو مثال بڻجي، هڪ نيڪ سڄي
ستسنگيءَ جي رهڻي رهي، ٻين ماڻهن کي هڪ نهايت سهڻي ۽ سٺي
طريقي سان هن مارڪ تي آڻي سگهون ٿا.

هر هڪ آتما کي ٻه ڪم مليل آهن. پهرين خود پنهنجي مدد ڪرڻ،
من کان چوڻڪارو ٻاڻ، من کان آزاد ٿي پاڻ کي نرمل، ٻوٽن ٻاڻ ۽
ٻيو، ٻين کي نام مارڪ تي آڻڻ ۾ مدد ڪرڻ. اهو سپارڪ آهي ته
جڏهن ٻه ڪنهن منش کي هڪ ٻي بها ٻڌارت ملي ٿو ته هو هميشه
چاهيندو آهي ته منهنجن ٻياري کي به ملي. هو منتظر هوندو آهي ته
هڪجا دوست، مت مائٽ به انهيءَ خزاني کي حاصل ڪن. منهنجو خود
پنهنجو آزمودو آهي ته سڀ ستسنگي اهو چاهيندا آهن ته انهنجا مت
مائٽ، دوست، ٻياري هن مارڪ تي اچن. انهيءَ گمان انهيءَ پرڪاش مان
لاپ پراپت ڪن. اهڙيءَ طرح هر هڪ جيءَ جو ٻيو منورڪ آهي ٻين
سمن ڪرڻ ۽ سنگروءَ جو سڄو شش بڻجي، هڪ سڄي ستسنگيءَ جو
نيڪ مثال بڻجي ٻين کي مدد ڪرڻ. انهيءَ ۾ ئي مهان سنت جي
شش جي سولهن ۽ سوڀا آهي.

خوش نصيب آئمانون، حضور مهاراج جن جيڪي هندستان ۾ پيدا ٿيا، (بابا ساون سنگهه جن) جي صحبت ۾ آيون ۽ انهنڪي آشير واد پراپت ٿي. بنا مالڪ جي ڏيا مهر جي، حضور مهاراج جن کي ڳولڻ لاءِ انهن جو پتو لڳائڻ، ان وقت سنڌ ۾ ياد ۾ رهندڙ اهڙي ڀرم سنت کي سڃاڻي سگهڻ، نهايت ڪنهن هو. دراصل اها ڀرم پتا جي خاص ڏنا مهر هئي، جو هن ڏيس جون ڪچ چونڊيل آئمانون حضور مهاراج جن جي صحبت ۾ آيون ۽ نام مارڻ پراپت ڪيو.

حضور مهاراج جن فرمائيندا هئا ته هر هڪ منس جي زندگيءَ جا ٻه مکيه ڪم آهن. پهرين ته هو پنهنجي مارڻ تي وڌي، پنهنجي روحاني ترقي ڪري، من جي وهن ۾ من کان چونڪارو ٻاني، آتما کي ڀرتو بڻائڻ. ٻار کي سڃاڻي، مالڪ ۾ واپس سمائجي وڃڻ، هر هڪ چونڊيل آتما جو فرض آهي. اهڙين جيو آئمانن کي لائيءَ لاءِ چونڊيو ويندو آهي ته جيئن انهن کي موقعو ملي سگهي يا انهن کي پنهنجو ٻار کي ڀرتو بڻائڻ جون سهوليتون ملي سگهن ۽ ٻار کي ڀرمانا ڏانهن وڃي ۽ سمائجي وڃڻ جي لائق بڻائي سگهن. ان بعد جڏهن اسين نام مارڻ تي هلندا آهيون، ڇهن سمون ڪندا آهيون ته قدرتي طور اسانجن دوستن مت مائٽن ۽ جهڪي به اسانجي چؤگرد هوندا آهن، انهن تي اثر ٻوندو آهي. هڪ نيڪ ستسنگيءَ جي زندهه مثال بڻجڻ سان اهو سڀاڻڪو آهي ته اسانجي چؤگرد رهڻ وارن، اسان سان ميل جول رکندڙ انسانن تي به اثر پوي ٿو. سنت مت ڪيائين کي سمجهائڻ سان يا انهيءَ باري ۾ بحث عبادتي ڪرڻ سان اسين ٻين تي ايترو سٺو اثر نٿا وڃي سگهون، جيئن خود هڪ نيڪ زندهه مثال بڻجڻ سان. انهنڪي اسان ۾ هڪ نڀالو، سڄي شاعري، آندڙ ۽ سنديوش ڏسڻ ۾ اچي ٿو. ۽ جڏهن هو اسانڪي هڪ بلڪل بدليل انسان جي روپ ۾ ڏسڻ ٿا ته قدرتي طور انهنڪي انهيءَ ڄاڻ جي ڳڻاسا پيدا ٿئي ٿي ته اسانجي اندر اهو ڇا اچي ويو آهي، جنهن سبب اهڙي عجيب تبديلي اچي وئي آهي. اهڙيءَ طرح جڏهن انهنڪي محسوس ٿئي ٿو ته اسين نيڪ انسان بڻجا آهيون ته سڀاڻڪو طور اسانجي رهڻيءَ جو به انهن تي اثر پوي ٿو.

ديهي ۽ هوندي ملي ويو آهي ته پوءِ اسين اندر روحاني ترقي ڪري سگهون ٿا. هر شروعات منهنجي ڏيهه ۾ ٿيڻ نهايت ضروري آهي.

س - ۲۶۴. جڏهن اسان کي نام جي بخشيش ٿئي ٿي. ته ڇا ٿو ٿئي؟

ج - تڏهن توهان کي شيد سان جڙڻ جي طريقي جو ڳيان ڀراپت.
تڏهن توهين اندر شيد سان جڙندا آهيو.

س۔ ڇا اسان کي اُلهيءَ (شبد) جي باري ۾ سمجهڻ ڪير وڃي ٿو.

ج - اهو نڪ آهي. توهان کي انهيءَ لاءِ سڃاڻڻ ۾ ڪير وڃي ٿو؟
توهان جو انهيءَ سان سڀيڻ ۾ جوڙيو وڃي ٿو. پاڻي جي بوند ڌرتيءَ تي
هوندي آهي. سڄ ۾ هميشه تپت يا گرمي ۾ هوندي آهي پر جڏهن
بوند کي گرمي ملي ٿي، تڏهن ئي بوند ڌرتيءَ کي ڇڏي ڀاڱ جو.
روپ اختيار ڪري ٿي. اهڙي طرح نام مايو آهي يا نه، شيد هر هڪ
جي اندر آهي. پر سنت اسان کي ايڪاڱر ٿيڻ جو طريقو سمجھائين ٿا
يا ائين چڱي ته هو اسان کي شيد سان جوڙين ٿا ۽ انهيءَ بعد اڀياس
سان شيد جي مدد سان من اندرين جي ٻنڌڻن کان نڪري ٿو ۽ پوءِ
آتما من جي ٻنڌڻن کان مڪت ٿئي ٿي. ٻيءَ طرح شيد ته اسان سڀني
جي اندر آهي ئي.

س- ۲۶۵. منهنجو ويچار آهي ته شري رڀلو گل چيو هو ته لام دان،
ملو کان اڄ اسانکي راڌاسوامي لفظ جو سمون ڪرڻ گهرجي.

ج - اسين عام طور اُلهنڪي اهڙيءَ طرح ڪرڻ لاءِ چوندا آهيون ،
جهڙي نام دان لاءِ جڳياسا ڏيکاريندا آهن ، پر نام جي بخشيش لاءِ
تيار نه هوندا آهن . اهڙيءَ طرح اُنهي جڳياسوءَ کي ايڪاگرتا پراپت
ڪرڻ جي ڪوشش جي عادت پوي ٿي ، جنهن سان اڳتي هلي کيس
مدد ملي ٿي .

سس - ۲۶۶. سو هن جا ، فائدا آهن؟

ج۔ توهين همدستان کان دور سنسار جي پٽي سري تي آهيو. اها

سچ ۽ نرم ٻڌڻا پرماتما جي خاص ڏيڻا مهڻا هئي، جو ڪڇ ڇو ٺڌل

آهي ۽ جيڪڏهن ڪنهن ڏينهن پورو وقت نٿو ڏئي سگهجي ته لائيءَ لاءِ پاڻ کي ڏوهي نه سمجهڻ گهرجي ڇو ته هڪ مشين وانگر ٻين ڪرڻ سان ايتري مدد نٿي ملي جيتري ٻين جي وائوروڻ مان جيڪو ٻين دؤارن پنهنجي چؤگرد پيدا ڪيو ٿو وڃي. اسانکي ائين ٻين سمورن جي وائوروڻ ۾ رهڻو آهي. سڄو ڏينهن اهڙي وائوروڻ ۾ گذارڻو آهي. ائين نه ته اڍائي ڪلاڪ اڀياس ڪرڻ بعد سنت مت کي وساري ڇڏجي؟ من کي هيڏانهن هوڏانهن پڪڙڻ ڏجي. اهو صحيح طريقو ڪونهي. اڀياس کي وقت ڏيندي پورو ڏينهن سنت مت جي وائوروڻ ۾ رهڻو آهي. اهڙيءَ طرح آهستي آهستي هر روز وقت وڌائڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي.

س- ۲۶۳. جڏهن هڪ دفعو نام دان ملڻ جي ڳالهه چئي ويندي آهي ته مونکي عجب لڳندو آهي ته ڇا هڪ دفعي کان وڌيڪ نام دان نٿو ملي سگهي؟ ڪڇ نام دان جيڪي هن سنسار ۾ نٿا ملي سگهن آهي مٿين روحاني منڊلن ۾ نه ٿيندا آهن. جڏهن توهين ڪنهنڪي نام جي بخشش ڪندا آهيو ته ڇا هن کي به اهوئي درجو پراپت ٿيندو جيڪو توهانکي پراپت ٿيو آهي، جڏهن اهو ئي ٿي سگهي ٿو ته توهان پهريان سيڪڙو جنم نام دان ۾ گذاريا هجن؟

ج- نام جو ٻج ته تڏهن ئي پوکي سگهجي ٿو جڏهن جيو آتما منش سرور ۾ هوندي آهي. جڏهن هڪ دفعو ٻج پوکجي وڃي ٿو تڏهن اها نام جي پراپتي، اها مدد اندر مان روحاني منڊلن ۾ به ٿي سگهي ٿي. پر پهرين نام دان منش ديهيءَ ۾ ئي ملندو. جيڪڏهن منش ديهيءَ ۾ نام نه مليو آهي تيسين اندر نام جي پراپتي نٿي ٿئي، اهوئي ڪارڻ آهي جو منش ديهه کي نر-ناراهڻي ديهي چيو ويو آهي. اشرف-آل-مخلوقات چيو ويندو آهي، صرف منش ديهه ۾ ئي اسانکي اندر روحاني پرکاش، گيان ۽ نام مارڻ جي پراپتي ٿي سگهي ٿي.

منش ديهيءَ ۾ رهي، اسان روحاني ترقي وڌيڪ ڪئي آهي يا نه، انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي. جيڪڏهن نام روپي ٻج، منش

لستان تي هُو چڙي آيو آهي اُتان ئي شروع ڪري ٿو. توهان بائيبل ۾ پوکيندڙ ۽ ٻج جي باري ۾ پڙهيو هوندو. ڪڇ ٻج زمين تي صرف ڪري پون ٿا. انهيءَ تي نه هر هلايو وڃي ٿو ۽ نه ئي اُڀرائو آهي تنهنڪري اهو ٻج اُتي ئي رهجي ٿو وڃي ۽ جڏهن برسات پوي ٿي ته هڪ ننڍو سلو انهيءَ مان نڪري ٿو پر وري مرجھائجي وڃي ٿو. ڪڇ ٻج بلڪل اُڀرائو زمين تي ڪرندا آهن جنهن تي چڱيءَ طرح هر هلايو ويو آهي، صرف اُهي ٻج ڦل ڏين ٿا. پر ٻج جتي به پوکيا ويا آهي اڳي يا پوءِ هر هڪ پنهنجي وقت انوسار ضرور ڦل ڏيندا. هر هڪ ٻج کي ڦل ڏيڻ ۾ الڳ الڳ وقت لڳي ٿو، انهيءَ ڪري اسين چئي ٿا سگهون ته اسين سڀ هيءَ مار ۾ ساڳئي ئي لستان تان شروع ڪريون. ڪڇ پهرئين قدم تي آهن. ڪي ڪڇ قدم سفر ڪري چڪا آهن ۽ ڪڇ چوٽيءَ يا منزل جي لڳ ڀڳ ويجهو ئي آهن ۽ انهن کي اڳتي وڌڻ لاءِ ٿوري همٿ ڏيڻ جي ضرورت آهي. انهيءَ ڪري هر هڪ جي شروع ڪرڻ جو پنهنجو پنهنجو لستان هوندو آهي.

س - ۲۶۲. مهاراج جي، ڇا اهو ضروري آهي ته نام جي بخشش ٿيڻ کان اڳ ۾ ئي اڍائي ڪلاڪ لڳاتار ٻچن ۾ وهڻ جو اڀياس هجي؟

ج - نه، انهيءَ باري ۾ ٿوري غلط فهمي آهي. اسان کي ٻچن سمورن لاءِ اڍائي ڪلاڪ ڏيڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. پر جيڪڏهن توهين لائين سوچو ته بلڪل پهرئين ڏينهن کان ئي اڍائي ڪلاڪ ويهي سگهندا ته اهو ممڪن ڪونهي اهو بلڪل ناممڪن آهي. توهين ٻچن سمورن کي ايتري وقت ڏيڻ جا عادي نه آهيو. انهيءَ ڪري توهين هڪ ڪلاڪ کان شروع ڪري سگهو ٿا. ٽن ڏينهن ڏيڻ وقت وڌايو ۽ پنهنجي روزاني وقت کي آهستي آهستي وڌائيندا وڃو. مقصد گهٽ گهٽ اڍائي ڪلاڪن جو هئڻ گهرجي. لائين نه آهي ته جيڪڏهن سڀ پهرئين ڏينهن اڍائي ڪلاڪ ٿي ويهي سگهون، تنهنڪري نام رڳو ئي اچڻ ئي نه گهرجي. اسان کي من سان ڪشمڪش ڪري من کي گهڻي ۾ گهڻو وقت ڏيڻو آهي. اها من سان هڪ لڳاتار لڙائي

جن جڳياسن کي نام ملڻو هوندو آهي، انهن کي جنم وٺڻ کان اڳ به نٿي چوندو ويٺو آهي. پوءِ انهن ٿو ٿئي ته اسان مان ڪو چاليهه، پنجاھ يا ست سالن تائين، سنت مت جي باڪل اُٻيڙ زندگي گذاري ٿو، ماس راپرائي ٿو، وغيرهه. اسان جي زندگيءَ جو ايترو گهڻو عرصو سنت مت سکيائڻ جي خلاف ڇو ٿو گذري؟

ج - اسانجي راهه ۾ ڪيترن ئي رڪاوٽون هوندون آهن. جيئن اسان انهن کي دور نه ڪيو آهي، تيئن اُنهيءَ مارگه تي اچڻ ناممڪن آهي. هن مارگه تي پهچڻ کان اڳ ڪرمن جي هڪ وڏي رڪاوٽ کي دور ڪرڻو پوي ٿو. ڪڇ ماڻهن جي اِها رڪاوٽ جلدي دور ٿئي ٿي. ڪن کي ورهيه لڳي وڃن ٿا. ڪڇ انسانن کي سنت مت اٺسار هلڻ لاءِ نهايت گهٽ عرصو ملي ٿو ۽ ڪن کي مؤمت کان صرف ٻه ڏينهن اڳ ئي نام جي پراپتي ٿئي ٿي. اِها ڳالهه هر هڪ منش سان الڳ الڳ لاڳو ٿئي ٿي. انهيءَ جو اُرت راجو ڪونهي ته جنم کان ئي هر هڪ کي نام ملي ۽ جنم ٿيندي ئي ڇهن سمن شروع ڪري پڌي. جڏهن ڪرم يا پاڳ ڪلي ٿو، وقت اچي ٿو، تڏهن ئي منش نام مارگه اختيار ڪري ٿو.

س - ۲۶۱. ڪيترن ئي ستسنگين ڪي هن جنم ۾، سنت مت ۾ اچڻ کان اڳ به نٿي ٿي چار دفعا ڏورم بدلائڻو پوي ٿو، انهن کي مارگه بدلائڻا پون ٿا. ٻار ڪيترائي منش جنهن ڏورم ۾ جنم وٺندا آهن، انهيءَ مان سڌو هن مارگه تي اچي ويندا آهن، انهيءَ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

ج - اِها ته نهايت سڙڪي ڳالهه آهي. هر هڪ جڳياسو پنهنجن ڪرمن اٺسار هن مارگه تي اچي ٿو. انهن مان ڪڇ جڳياسو هن مارگه تي پهچڻون دفعو ئي ايندا آهن. ڪن جو هن مارگه تي ٻيون، ٽيون يا چوٿون جنم هوندو آهي. تنهنڪري هر هڪ هڪ ئي نڻي کان هيءَ مارگه شروع نٿو ڪري، ڪي اڳ به نٿي شروعات ڪري چڪا آهن، اُهي انهيءَ نڻي کي پڪڙي اڳتي هلندا رهن ٿا. قدرتي طور هر هڪ جنهن

جيڪي هن لاء مقرر هئا. اهي انهيءَ جون جيو آتمائون هيون ۽ هن
 وٽ ئي ويون. اهي هن ڏانهن موڪليون ويون. انهيءَ کي سنجوڳ
 به چئي سگهجي ٿو، پر هتي اها ڳالهه سنجوڳ جي نه آهي. اسين اهو
 سمجهي نه سگهندا آهيون ته ڪو ڪهڙي طرح، انهيءَ طرف مائل ٿي
 رهيو آهي ۽ اسين ڪيئن انهيءَ مارڱ تي آياسين. انهيءَ ۾ گهڻي
 ڳالههون ڪر ڪن ٿيون ۽ اسين اڃانڪ پنهنجو پاڻ کي انهيءَ مارڱ تي
 هلندو ڏسون ٿا. جڏهن اسين انهيءَ جي ڇنڊ ڇاڻ ڪرڻ جي ڪوشش
 ڪريون ٿا ته ڪوبه ڪارڻ نٿو ملي. ڪنهن ڏينهن اوچتو هڪدم اسان
 کي اهي سکيائون صحيح محسوس ٿين ٿيون. ڪيتريون نه آسان آهن
 هيءَ، اسان کي عجب ٿو لڳي ته انهيءَ باري ۾ اسان اڳ ڇو نه سوچيو؟
 پر اهو ڪارڻ اوچتو نه ٿيو. اسان کي اها ڄاڻ نه پوندي آهي ته انهيءَ
 تائين پهچڻ ۾ اسان کي ڪيتريون مصيبتون سهڻيون پيون. اسين انهيءَ
 کي اتفاق يا سنجوڳ چئون ٿا، پر سنجوڳ واري ڳالهه ڪونهي.

س- ۲۵۹. ڇا ستڱرو ۽ ستسنگيءَ جي وچ ۾ ڪو سنڀند هوندو آهي؟

ج- ها. جيئن توهان بائيبل ۾ پڙهيو آهي ته عيسيٰ فرمايو ته مون
 کي ٻڌا موڪليو آهي ۽ صرف انهيءَ جي چونڊيل وڍن (آتماڻن) کي
 گڏ ڪرڻ لاء موڪليو آهي. هن فرمايو آهي ته مان صرف پنهنجن
 وڍن (آتماڻن) کي ئي گڏ ڪري پر مائتا ڏانهن واپس وٺي وڃڻ لاء
 آيو آهيان. هر سنت کي ڪڇ چونڊيل خاص آتماڻن لاء جيڪي هنکي
 سونپيل هونديون آهن، انهن کي واپس وٺي وڃڻ لاء موڪليو ويندو
 آهي ۽ اهي ئي جيو آتمائون هن وٽ اينديون. صرف اهي ئي هن تي
 وشواس ڪندا، اهي ئي صرف عهدي اڀرڻ کي ڌار ڪنديون. صرف
 اهي ئي ڀڄڻ سمورن ڪري واپس مالڪ وٽ پهچنديون. انهي ڪري
 هميشه مالڪ جي مهر جي بخشش سان ئي شش گروءَ وٽ ڇڪجي
 اچي ٿو. ستڱروءَ کان نام دان پراپت ڪري ٿو ۽ هن راهه تي هلي
 واپس مالڪ سان ميلاپ ڪري ٿو.

س- ۲۶۰. مهاراج جي، مون سنت مت ساهتي ۾ پڙهيو آهي ته

صرف ڌرم بدلائڻ سان منس مالڪ سان ملڻ جو حٿدار نٿو بڻجي.
پر ماتا تائين پهچڻ لاءِ سچ، اصليت جي ضرورت آهي. تنهنڪري
سنت انهيءَ سچ، حقيقت ۽ روحانيت کي اهميت ڏين ٿا. هو ڪڏهن
به ڌرم ۾ تبديل ڪرڻ جي ڪوشش نٿا ڪن.

مشهوري ڪرڻ جو نه سوال ئي نٿو اٿي. هيءَ واپاري سڀيا
ڪونهي ۽ نه ئي اسان کي اشتياعار بازيءَ ۾ وشواس آهي. سنت مت،
نام مارڪ، واڌاسوامي مت، انهيءَ کي توهين جيئن به نالي سان سڏڻ
چاهيو، سڏي سگهو ٿا، هيءُ انهن جيڪي اسان، سچن متلاشين لاءِ آهي،
جيڪي پر ماتا جي ڪرڻ چاهين ٿا. جيڪي خود سنسار کان
آداس رهي، مالڪ سان ميلاپ لاءِ روحاني ايماس ڪرڻ چاهين ٿا.
انهيءَ ڪري منهنجو نه اهڙي قسم جي اشتياعار بازيءَ ۾ وشواس آهي
۽ نه ئي انهيءَ ڳالهه کي همٿائڻ چاهيان ٿو. جن کي سچي طالب هوندي
آهي، اهي تلاش ڪندا آهن ۽ انهن کي پري پرايتي ٿي به ويندي
آهي. جن کي چاهه ڪونهي اهي ڪرڻ به نه ڪندا آهن. اشتياعار بازي
سان انهن تي ڪو فرق ڪونه ٿو ٿورو. اشتياعار بازيءَ ۾ منهنجو باڪل
وشواس ڪونهي. اسانجن دستڪن ۾ اها ڳالهه باڪل چڱيءَ طرح لکيل
آهي، انهن کي اهو وشواس ڏنو ويندو آهي ته هن مارڪ تي هلاڻ لاءِ
ڌرم تبديل ڪرڻ جو سوال ئي نٿو اٿي.

س- ۲۵۸. ڇا ڪنهن رهبر جو ڀڄهه هٿ، ماڻهن کي توهان ڏانهن
ڇڪيندو آهي؟

ج- يعني ڪو انهن کي هي مارڪ ڏيکاريندو آهي؟

س- ها، ڪا شڪتي انسان کي توهان ڏانهن وٺي ايندي آهي؟
منهنجو مطلب آهي ته ڇا پر ماتا جو هٿ، انسان کي انهنجي زندگيءَ
جي عرصي ۾ توهان ڏانهن وٺي ايندو آهي؟

ج- توهين خود يادري آهيو. توهان بائيبل ۾ پڙهيو آهي ته
عيسيٰ فرمايو هو ته مون کي ڪڇ چونڊيل آسمانن لاءِ موڪليو ويو آهي.
پر مشور جو هٿ ته پويان آهي ئي. عيسيٰ وٽ صرف اهي منس آيا،

ٻڌجڻ لاءِ ڪنهنڪي به پنهنجي ڌرم بدلڻ جي ضرورت ڪونهي. ڊيول
چڏڻ جي ضرورت ڪونهي ته نيويارڪ شهر ۾ ستسنگين جو تعداد
هڪدم وڌي سگهي ٿو. پر جڏهن ڪنهن به وديشي ڌرم جو پرچار
ٿيندو آهي ته سڀ منش هڪڪندا آهن ۽ ڪنهن ايشيائي صفت کي
مڃڻ ۾ ڪنارو ڪندا آهن. ”توهانجو انهيءَ باري ۾ ڪهڙو رايو آهي؟“

ج - توهان کي معلوم آهي ته اسان کي تعداد وڌائڻ ۾ ڪا به دلچسپي
ڪونهي. مان ته صرف جهيپاسن، سچن طلبگدارن ۾ دلچسپي رکندو
آهيان. چاهي هڪ هجي يا هڪ لک ۽ اسانجو ساهتيه انهن ڳالهين سان
پرور آهي ته پر ماتما کي پاڻ لاءِ اندرئين مارڻ تي هلڻ لاءِ، پنهنجي
ئي اندر پر ماتما جي کوج ڪرڻ لاءِ، نه ڪنهنڪي پنهنجي ڌرم مٽائڻ
جي ضرورت آهي، نه ئي اسان کي ڪنهنڪي ڌرم بدلائڻ جي ضرورت
آهي، نه ئي ڪنهنڪي گهر ٻار ڇڏڻ جي ۽ نه ئي سمناري جوابدارين
کي تياڻڻ جي ضرورت آهي. اسان کي دنيا ۾ رهندي به دنيا کان
لرموهي ٿي رهڻو آهي، اسان کي انهيءَ سان موهر نه ڪرڻو آهي.
دراصل منهنجو لاهوئي وڃڻ آهي ته جيڪڏهن اسين سنتن جي سکيا
کي سمجهون، لرمل روحاني اُپديش کي سمجهون جن کي هو سمجهائڻ
لاءِ اچن ٿا ته اسين بهتر عيسائي، بهتر مسلمان ۽ بهتر هندو بڻجنداسين
۽ اسان کي پنهنجي ڌرم لاءِ وڌيڪ گهري شردا پيدا ٿيندي.

رواجي طور اسين ريت رواج، ڪرم ڪانڊ ۽ پنهنجي وشواس کي
وڌيڪ اهميت ڏيون ٿا. اسين سمجهون ٿا ته شايد لاهائي ڌرم جي
آءِ لاهوئي اُلت آهي. اهڙيءَ طرح اصلي ڌرم جو سار، ڌرم جي
حقيقت ۽ اصلي اُپديش غائب ٿي وڃن ٿا. سنت سدائين اُن سڃي
روحانيت، حقيقت جيڪا سڀني ڌرم جي بنياد ۾ ساڳي هڪ ئي
آهي، انهيءَ ڏانهن ڌيان ڇڪائڻ ايندا آهن. هڪ ڌرم کي ڇڏي،
ٻئي کي اختيار ڪرڻ جو ته سوال ئي ڪونهي، هر ستسنگ هر هڪ
گروٽ انهيءَ ڳالهه تي زور ڏئي ٿو ته مالڪ سان ملڻ لاءِ صاحب ۾
سائڻ لاءِ پر ڌرم جي ضرورت آهي. پڳتي، شردا، اڀياس، روحانيت
ضرورت آهي، نه هڪ ڌرم ڇڏي ٻئي ڌرم کي اختيار ڪرڻ جي.

س - ۲۵۵. توهانجي ويچار موجب سڀني کان پهرين ستڙو ڪير ڪيو؟ ۽ انهيءَ جو ڪرو ڪير هو؟

ج - ”پهرين“ سان توهانجو ارت آهي ته سرشتيءَ جي ڀيڻا کان پوءِ سڀني کان پهرين ڪرو ڪير هو. پر مائتا خود هو.

س - ۲۵۶. منهنجي دل ۾ سڀ کان پهرين ڪرو ڪير هو؟

ج - هن سنسار ۾ ڪيترا ئي ستڙو آيا ۽ اڳتي به ڳڻي ٿي ايندا. جيڪڏهن اسين انهيءَ قسم جي ڪٿائن جي ڪوڄ ڪندا رهنداسين ته شايد اهڙيءَ طرح ڪجهه به فائدو نه ٿيندو ۽ اسين ڪٿي نه پڙهي نه سگهنداسين. اسان کي ته هميشه پنهنجي ئي ستڙو سان سڻيندو رهندو آهي. اسان لاءِ اهو ئي پرماتما آهي، ڪل مالڪ آهي. اسان کي صرف پنهنجي ستڙو ڏانهن ئي ڌيان ڏيڻ کپي جيئن ڪنهن طرف نه. اسان کي انهيءَ ڳالهه سان ڪوبه واسطو ڪونهي ته سنسار ۾ ڪيترا ستڙو اچي چڪا آهن ڪيترا زندهه آهن ۽ ڪيترا بهما ايندا. اسانجو واسطو صرف پنهنجي ستڙو سان ئي آهي ۽ اهو ئي اسان لاءِ سڀ ڪجهه آهي.

س - اهو ته مڃان ٿو پر توهان منهنجي سوال جو جواب نه ڏيو.

ج - مون توهانجي سوال کي ئي نه سمجهيو. توهانجي دلچسپي لاءِ ڳالهه معلوم ڪرڻ ۾ آهي ته ستڙن جو سلسلو ڪيئن شروع ٿيو، انجو ارتاس ڪهڙو آهي؟

س - نه، مون اهو معلوم ڪرڻ ئي چاهيو ته جيڪڏهن پرماتما ورت واپس وٺڻ لاءِ ستڙو ڪي ضرورت آهي ته پهرين ستڙو ڪيئن واپس پهتو جو ته انهيءَ جو ته ڪوبه ستڙو نه هو؟

ج - پرماتما ئي انهيءَ جو ستڙو هو، مالڪ ئي اُتيءَ کي موڪليو هو.

س - ۲۵۷. ڪنهن لکيو آهي، ”اسان کي پوءِ به ڏهڻ ٿو پڙجي؟“ منهنجو وشواس آهي ۽ منهنجو ويچار آهي ته سڀني ستمگين جو ارتو ئي وشواس آهي ته جيڪڏهن واڌاسوامي مت پوڄار ڪري ته ستمگي

۾ وهي نه ڇڻ گهرجي، نه گھڻ ماڻهن جي چوڻ تي ۽ نه وڏين وڏين
تڙيون جي اثر ۾ اچي دڙو کائڻ گهرجي. صحيح يا غلط گروه ۾
فرق سمجهڻ لاءِ اسان کي پنهنجي اندر ئي کوچ ڪرڻ گهرجي. جڏهن
هڪ دفعو خاطري ٿي وڃي ته پوءِ انهيءَ کوچ کي بلڪل وساري ڇڏڻ
گهرجي. انهيءَ تي سڃاڻيءَ سان چڱيءَ طرح عمل ڪري ڏسڻ گهرجي.
پر پهرين انهيءَ تي وشواس ڪرڻو پوندو. جيڪڏهن اسين انهيءَ مارڱ
تي پنهنجي اندر پرستش ۽ ستش جو انيڙو ڪريون ته پوءِ عمل ڪري،
انهيءَ کي صحيح پرڳهه ڪرڻ جي پوري ڪوشش ڪرڻ گهرجي. ان
بعد ٿي سگهي ٿو ته اسين سمجهي وڃون پر اهو به ممڪن آهي ته
ڄاڻ نه ۾ پوي. صحيح روحاني مارڱ جي پراڻيءَ لاءِ سڄي پورن
ستگروءَ سان ميلاپ ڪرڻ لاءِ، پرماتما جي ديا مهر جي ضرورت آهي.
اسانجي ٻڌي، اهڙي گيان پراڻيءَ لاءِ نهايت محدود آهي. اسين
دڙو کائڻي سگهون ٿا. اسان کي مالڪ جي مهر، انهيءَ جي باجهه جو
ٿي پوري طرح سهارو وٺڻو پوندو. جيڪڏهن اسين سڄا آهيون ته
مان توهان کي وشواس ڏيان ٿو ته اهو صاحب اسان کي ضرور صحيح
روحاني راهه تي وٺي ويندو. هو ئي مارڱ ڏيکاريندو آهي، ٿي
سگهي ٿو ته انهيءَ ۾ وقت لڳي وڃي پر جيڪڏهن لڳن سڄي آهي.
ته هو ضرور صحيح روحاني راهه تي لڳائيندو.

س- ۲۵۴. ڇا ستنن کي، هڪ ٻئي جو گيان هوندو آهي؟
ج- ڪنهن حد تائين.

س- ڇا انهن کي نون ستنن جي باري ۾ ڄاڻ هوندي آهي؟
ج- توهانجو ارٿ اهو آهي ته جڏهن هو انهيءَ هڪ منزل تي
پهچندا آهن ته انهن کي هڪ ٻئي جي ڄاڻ هوندي آهي؟ ها، انهن کي
هو هڪ ئي ساگر، هڪ ئي شڪتيءَ جون لهرون
ڏسي ٿو. انهيءَ سان ڏيهڙي انسانن کي سمجهائڻ لاءِ
ندي آهي، پنهنجي ستگروءَ کي ڏيهه ڌارڻ
پوندي آهي. شش کي به سرڙ جي ضرورت

ڳوڙهي به آهي ۽ نهايت سرل به. ڀرڀرو ڀراڀڙيءَ جو اڀڀڙش ايترو
 سڙڪو ۽ سڙو آهي، جو اسان جي سمجهه ۾ ئي نٿو اچي. انساني
 مورني اها آهي ته ٻهين مسئلا پيدا ڪرڻ، پوءِ انهن کي حل ڪرڻ
 ۽ انهيءَ کي سلجهائڻ ۾ آندڙ وٺڻ. اسين سڌيءَ ڳالهه کي سڌيءَ طرح
 اختيار ئي نٿا ڪري سگهون. روحانيت ايتري آسان آهي جو اسين
 انهيءَ کي سوڀڪار نٿا ڪري سگهون. جيڪڏهن ڪو، هڪ رواجي
 ڳالهه کي سمجهائڻ ۾ ۳ ڪلاڪ لڳائي ته اسين چوندا آهيون ته اسان
 کي سمجهه ۾ اچي ويئي. جيڪڏهن اها ئي ڳالهه ٻن لفظن ۾ سمجهائي
 وڃي ته اسين چوندا آهيون ته اسان کي بلڪل ئي سمجهه ۾ نه آئي.
 اسين پنهنجو پاڻ کي عئل ٻڌيءَ ذريعي ايترو الجھيل بڻائي چڪا
 آهيون، جو اسين صاف، سڌي، سرل روحانيت کي سوڀڪار ئي نٿا
 ڪري سگهون.

س - ۲۵۳. ستسنگي، ستگروءَ کي ڀرواڻا مڃيندا آهن، پر دواعل
 ڪين اها ڄاڻ نه هوندي آهي. انهن کي انهيءَ ڳالهه جي تڏهن ئي سمجهه
 ايندي آهي، جڏهن هُو اندر ستگروءَ جي نوري سروب جو درشن
 ڪندا آهن، چوڻ ڪين اُن وقت ستگرو پنهنجي اصلي روپ ۾ ڏسڻ
 ايندا آهن. پنهنجي چوڻ جو اُرت اهو آهي ته ستگروءَ کي مڃڻ ته
 مناسب آهي، پر اها ڳالهه اتي ئي ختم نٿي ٿئي. ڳڻپڻي پروفيسر
 ڪنهن به ڳالهه کي نهايت سهڻي ٻوليءَ ۽ سٺي ڏنگ سان چئي سگهي
 ٿا، پر عملي طور انهن مان ڪافي ڀڄتي وڃي ويندا آهن. پورو
 ستگرن جي ڇا اها ئي نشاني آهي. پنهنجو ويچار آهي ته اسان کي سڌي
 نرمل هردي سان انهيءَ ڳالهه تي ويچار ڪرڻ گهرجي.

ج - توهانجو ويچار بلڪل ٺيڪ آهي. مون هڪ ستسنگ ۾ چيو هو ته
 ڪنهن به ستگروءَ جي شرن وٺڻ کان اڳ پوري طرح کوج ڪرڻ گهرجي ۽
 جيڪڏهن اهڙيءَ کوج ۾ پوري زندگي لڳي وڃي ته اهو وقت اڃا به
 ناهي بلڪه سڃاڻو آهي. اها هڪ ڀڪي مضبوط بنياد تي، هڪ ٺڪريءَ
 تي مڪان ٺاهڻ جي مثل آهي. اسان کي نه پاورائن جي وس ئي رهڪري

جيئن ته اسين سنڌ جي اُپديش کي ڪا به اهميت نٿا ڏيون، تنهن ڪري اسان کي ڇڏڻا ههيشو. انهيءَ ڳالهه جي رهندي آهي ته سنڌ جو جنم ڪٿي ورتو، انهن جا مائٽا پٽا ڪير هئا، انهن جا ٻار ڇا ڪير هئا ۽ انهن ڪهڙا ڇوٽڪار ۽ ڪرامتون ڏيکاريون. اسين انهن سنڌين ۽ سنگهن، ڪٿائن ۽ آکاڻين ۾ ئي رهجي وڃون ٿا. ڪو به اسان کي انهن جي نرول روحاني سکيا جو سار سمجهائڻ جي ڪوشش نه ڪري. اسين سندن سکيا کي اندر ڌار ڌار ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿيا آهيون يا نه، جيڪڏهن نه ته اسان ۾ ڪهڙي ڪمي آهي؟ اسين انهيءَ اُپديش کي چڱيءَ طرح گهرڻ چوند ڪري سگهاسين؟ اها سکيا اسانجي زندگيءَ جو حصو ڇو نه بڻي؟ ڪو به انسان انهن سوالن جي جواب ڳولڻ جي ڪوشش نه ڪري. جيڪڏهن اسين انهيءَ اُپديش انوسار پنهنجي زندگي هلائينداسين ته اسين انهن بحثن مباحثن، پاسنطوپن ۽ طرفدارين کان مٿي ٿي سگهنداسين ۽ تڏهن ئي سڀ منهن ساڳيا نظر ايندا. ان بعد ئي، اسين هڪٻئي کي آميرڪا، نواسي، آفريڪا، هواسي، هندستاني، عيسائي، هندو، سڪه سمجهڻ بجاءِ، انهيءَ مالڪ جا منهن سمجهنداسين. هڪ ئي منزل، پنج گهر واپس وڃڻ لاءِ ڪشش ڪندڙ راهي، هڪ ئي پٽا جا مالڪ سمجهنداسين. اهڙي طرح اسين هڪ ٻئي جي نهايت ويجهو اينداسين. پر ڪو به انسان اهڙي درستيءَ سان ڏسڻ جي ڪوشش نه ڪري.

اسان سڀني پنهنجن اکين تي رنگين عينڪ پائي رکي آهي ۽ انهيءَ مان ئي ڏسڻ چاهيون ٿا. اسين اهڙين عينڪن کي لاهي اڇلائڻ نٿا چاهيون، ڪليل اکين سان ٻڌارڻن کي ڏسڻ نٿا چاهيون. اسين انهن سياسي پوڄارين کان ايتري قدر ڊيبل آهيون، انهن ريت راجن، ڪرم ڪانڊن، سنگهن سنڌين وغيره جي ماتحت ايتري قدر اچي چڪا آهيون، جو سمجهه هوندي به، انهن جي خلاف آواز نٿا اٿارين. اسان کي معلوم آهي ته جن ماڻهن انهن جي خلافت ڪئي، انهن جي ڪهڙي حالت ٿي. جيڪا سکيا اسان کي اڄ ڌرم جي نالي تي ڏني وئي آهي، اها سنڌ جي سڄي روحانيت جي سکيا ڪونهي. سڪا نهايت

ٻنهي اندر ئي پرماتما جي کوچ ڪرڻي آهي. جيڪڏهن هر هڪ کي
ٻنهي اندر، هڪ ئي مالڪ جي تلاش ڪرڻي آهي ته پوءِ انهيءَ ڳالهه
جو دليل ڪونهي. بل ٻڌي، اڀرڻو ته سنسار جي هڪ حصي ۾
پرماتما کي اندر ڳولڻ جو هڪ طريقو هجي ۽ ٻئي حصي ۾ ٻيو طريقو
هجي. جيڪڏهن پرماتما هڪ آهي، هو اسان سڀني جي اندر آهي
ته پوءِ انهيءَ سان ڇيلاپ ڪرڻ جو مارڻ به هڪ ئي آهي، ٻه مارڻ
ٿي نٿا سگهن. اسانجي سوچ وڃي ته فرق ٿي سگهي ٿو، سمجهان ٿا ۾
فرق ٿي سگهي ٿو، اسان جي ڪرم ڪانڊ، ريت رواج ۾ فرق ٿي
سگهي ٿو. مولوي، پنڊت وغيره ڪنهن حد تائين اثر وجهي سگهن ٿا،
اها ڳالهه ابي آهي. پر منزل ڏانهن ويهڻ مارڻ، درڌار پيچائيندڙ راءِ
پرماتما جي ڀڳتي ڪري اندر، ٻنهي ڳوٺ واپس وڃڻ وارو مارڻ
هميشه هڪ آهي، ٻه ٿي نٿا سگهن. جيڪڏهن اسين ٻا ڪنهن
طرفداريءَ جي، اداري سان ڪنهن به سنڌ جي سکيا جي کوچ
ڪنداسين ته اهوئي معلوم ٿيندو ته سنڌ ڇاڻي ڪهڙي به ڏس ۾
چون ٿا ٻيو هجي، سڀني جي پوئو نرمل ۽ سليس روحاني سکيا اها ئي آهي
جيڪا ٻين سنتن جي آهي.

اسان ۾ ذات پات جو پيد پار آهي. اسين هميشه اهوئي سوچيندا
رهندا آهيون ته هيءُ ڪرو، هن ڪروءَ کان مهان آهي، پر ڪوبه ڪرو،
جي اڀرڻ کي سمجهڻ جي ڪوشش نٿو ڪري. جيڪڏهن سنتن جي
سکيا کي سمجهنداسين ته اهوئي معلوم ٿيندو ته سنڌ هڪ ئي آهي،
انهن ۾ ڪوبه فرق ڪونهي. پر اسين هميشه ڪنهن نه ڪنهن طرح
ٻاڻ ڪي اوچو متسوس ڪرڻ چاهيندا آهيون ۽ جڏهن سڳورو اچي،
اڀرڻ ڏيڻ چاهين ٿا ته منش انهن کي سوريءَ تي چاڙهي، انهن جو
سڀس لاهي، انهن کي ماري، زندو ڪل لاهي، تڏهن ئي تباڻي ۽
ڪڇ ٻين طريقن سان انهن کي ستائي، نهايت خوش ٿين ٿا. جڏهن
سنت هلي وڃن ٿا ته منش روئن ٿا، وڙيون ڪن ٿا. وڏا وڏا مندر،
ديواليون، وڏيون وڏيون عمارتون ٺاهين ٿا. اتياس اسان کي اڀرڻي
ٻڌائي ٿو.

هوندو ته هو پښهجن ٻارن ٻچن کان موکلائي سگهي، پټنيءَ کي ٻيڙ کري سگهي؟

ج - توهانجي چوڻ جو آرٽ اهو آهي ته هؤن وقت به اهو هوندو هوندو ٿي؟ ته پوءِ توهين خود ئي انداز لڳايو ته ٻچن سمورن ڪيتري سهائتا ڪئي آهي؟ پر اهي سٽسنگي ته هؤن وقت، پټنيءَ ۽ ٻارن کي سڃاڻيندو به ڪونهي ۽ نه ڏسڻ ٿي چاهيندو آهي. هو پښهجي ڏيان کي ٻاهر آڻڻ به نه چاهيندو آهي. اهڙن سٽسنگين کي ياد به نه رهندو آهي ته سندن کي سنساري سڏيندو به آهن. اسان کي آڀياس ڏري پئي واراڻو ٻيڙا ڪرڻو آهي، اهوئي پڳتيءَ ۽ آڀياس جو مقصد آهي.

دس - ۲۵۲. ڇا مان ٻيو سوال پڇي سگهان ٿو؟ توهان ڪيترن ئي قسمن جي سٽ سٽگرن جو ورڻن ڪيو هو ته ڪن جو پښهجن ڪرمن جو حساب ٿي سگهي ٿو، شايد اهي هڪ الڳ قسم جا سٽ هوندا؟
ج - مون اها ڳالهه سمجهائڻ جي ڪوشش ٿي ڪئي ته سٽ ڪيترن ئي قسمن جا ٿيندا آهن. مان توهان کي سمجهايان ٿو ته هو انهيءَ ٻڌ ٿاڻين ڪيئن پڙهن ٿا. سٽ چاهي مالڪ جا موڪليل هجن، چاهي ڪنهن سٽ جي ديا مهر سان انهيءَ سٽ ٻڌ تي پهتا هجن يا جيئن ڪو منش مڻسٽ ڪري آيو پڙهندو آهي، ممڪن آهي ته مڻسٽ سان اهڙي منزل تي پهتو هجي. اهڙيءَ طرح الڳ الڳ قسمن جي سٽن جي باري ۾ سمجهايو ٿي ته هو ڪيئن ايندا آهن يا انهن کي پرماتما پاڻ موڪليندو آهي يا ڪنهن سٽ سٽگرو جي ديا مهر سان سٽ پڙهندا آهن يا مڻسٽ ڪري اهڙي اوستا پرايٽ ڪندا آهن. پر جڏهن هو هڪ دفعو اهڙي روحاني رسائي پرايٽ ڪندا آهن ته انهن جي ويچار ڌارا، انهن جا اُڀدش هڪجهڙا ٿي هوندا آهن. انهن جي سکيا ۾ ڪوبه فرق نٿو ٿي سگهي. انهن چاهي مشرق ۾ چاهي مغرب ۾ جنم ورتو هجي، انهن جو هڪ ئي اُڀدش هوندو. اها ڳالهه سمجهڻ نهايت آسان آهي.

پرماتما هڪ آهي، انهيءَ حقيقت کان ڪوبه انڪار نٿو ڪري سگهي. ڪنهن کي انهيءَ جي ابتڙ چوڻ جي همت ڪونهي. اسان کي

هڪ دفعو بسوڪيل ٻچ ڪڏهن به ناس نغو ٿئي. جيڪڏهن ڪيت
 اڻڄاتو آهي ۽ ٻچ پيل آهي ته وقت ٻائي ضرور وڌندو. هڪ بوساڻ ۾
 نه ته ٻن ٽن بوساڻن بعد ضرور سٺو نڪرندو. ٽي سگهي ٿو ته باٿيءَ
 جي ضرورت پوي، پر ٻچ ڦٽندو ضرور. آسپن ستگرور جو آس
 آهيون، انهيءَ ڪري انهيءَ صاحب ۾ سمائجي وڃڻ جي ڪوشش
 ڪرڻ گهرجي. انهن نه آهي ته ستگرور اسانکي نام ڏيئي، ڀلائي ڇڏيو
 آهي. هو اسانکي مالڪ سان ملائڻ لاءِ ذميوار آهي، پر اسانکي پنهنجو
 فرض ضرور پورو ڪرڻ گهرجي. پنهنجي فرض جي پورائين نه ڪندي،
 آسپن واپس وڃي، انهيءَ صاحب ۾ سمائجي وڃڻ جا حقدار نٿا بڻجي
 سگهون. هو پنهنجي دٻا مهر سان اسانکي پنهنجي فرض جي پوري
 ڪرڻ ۾ مدد ڪري ٿو ۽ اسانکي انهيءَ جي پراڻي ٿئي ٿي، جنهن
 لاءِ اسين ڪوشش ڪريون ٿا.

س - ۲۵۱. ستسنگي کي اهو ڳيان هوندو آهي ته آلت واپس ستگرور
 پنهنجي نوري سروب ۾ پوکيت ٿيندو آهي. ڪو به اهو ٻڌائيندا ته
 ستگرور نوري سروب ۾ ڪيترو وقت اڳ درشن ڏيندا آهن؟ ڇا،
 ٻن چئن منٽن جو وقت ڏنو ويندو آهي؟

ج - اهو، ستسنگيءَ جي پنهنجي نام جي ڪمائي، سندس شخصي
 موهر، پگڙي، هنجي ڪرمن ۽ ستگرور جي دٻا مهر تي منحصر آهي.
 ڪيتريون ئي ڳالهائون آهن. ڪيترا دفعا، ڪڇ ڏانهن، مهنن، سالن
 جو وقت ملي ويندو آهي. ڪڏهن ڪڇ منٽ اڳ، ۽ ڪڏهن بلڪل
 آلت واپس ٿي درشن ٿيندو آهي. ڪو خاص وقت مقرر ڪونهي. اهو
 هر هڪ ستسنگيءَ لاءِ الڳ الڳ هوندو آهي. جيڪڏهن آسپن مارو ٿي
 هلون ٿي نٿا، ته ٽي سگهي ٿو ته ستگرور درشن ٿي نه ڏين. هن تي
 انهيءَ لاءِ ڪوبه ٻڌڻ يا پائبندي ڪونهي. جيڪڏهن هو چاهيندو ته
 درشن ڏيندو، پر اسانکي سندس آڳاٽا ۾ رهي، انهيءَ لاءِ ڪوشش
 جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي.

س - ستسنگيءَ کي، گهٽ ۾ گهٽ، ايترو وقت ته ڏنو ويندو

سومون نه به ڪنداسين، تنهن هوندي به اسانکي پرماتما جي نج گهر ۽ قبول ڪيو ويندو. اسانکي سزا پوڻي پوندي. ٿي سگهي ٿو ته پتا جي سزا، پوليس جي سزا کان وڌيڪ سخت هجي. پر تنهن هوندي به اهڙي انتظام سان گڏ پريس به هوندو آهي، پيار جي پارٽي هوندي آهي ۽ نه بدلي جي. پتا ضرور چاهيندو آهي ته منهنجو پٽ سڌري وڃي ۽ هڪ نڪ انسان بڻجي، پر هو ڪڏهن به پنهنجي پٽ کي پوليس يا جيل جي عملدارن جي حوالي نه ڪندو. اهڙيءَ طرح جيڪي به نام مارگ تي آيا آهن، انهن جو ڪال وٺ واپس وڃڻ جو سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. پر جيڪڏهن هو ڪو پرو ڪرم ڪن ٿا، صحيح ڪرم نٿا ڪن ته سزا ملندي آهي، ڏنڊ ضرور ملندو آهي.

حضور مهاراج بابا ساون سنگهه جن ڪيترائي دفعا فرمائيندا هئا ته ڪير، ٻاهران باسٽ کي ٽپيندو آهي پر اندر هٿ به رکندو آهي. مٿان ٺوڪي مٽيءَ کي ڦهلائي سڌو ڪندو آهي پر هنجو سهارو ڏيندڙ هٿ هميشه هيٺان هوندو آهي، جيئن باسٽ کي صحيح آڪار پراپت ٿئي. اهڙيءَ طرح سزا ملندي به هڪ مددگار يا سنڀاليندڙ هٿ هميشه گڏ رهندو آهي. هن سنت صفت ۾ ڪنهنکي به ناڪاهيائي نٿي ملي. جڏهن اسين ڊورڙي، پنهنجي ٺڪاڻي پنهنجيءَ منزل تي پهچڻ چاهيندا آهيون ته اسين ڪرندا آهيون، اُتي وري ڊورڙندا آهيون ۽ وري ڪرندا آهيون. پر جيڪڏهن منزل جو وشواس هوندو آهي ۽ اسين سڄي هردي سان ڪوشش ڪندا آهيون ته پوءِ پنهنجيءَ منزل، پنهنجي ٺڪاڻي تي پهچي ٿي ويندا آهيون. انهيءَ بجاءِ جيڪڏهن اسين هلڻ تي شروع ٿيا ڪريون ته ڪرنداسين ته نه، پر اڳتي منزل ڏانهن به نه وڌنداسين. مارگ يا سفر نه گهٽيندو ٿي نه. جڏهن اسين ڪوشش ڪنداسين ته ڪيترائي ڀيرا ڪرنداسين، پر ستگروءَ جو پريم پريو مددگار ۽ مهر پريو هٿ هميشه اسانجي سار سنڀال ڪندو رهي ٿو. اسانکي صحيح مارگ ۽ اُتي، ڪهڙو پسن تي ڪاهيائي حاصل ڪرڻ ۾ مدد پنهنجن ڪهڙو پسن کان مٿي اُتي صحيح روحاني پرم پتا پرماتما ۾ سمائجي وڃون.

تڏهن هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هندو دوشن ڪيو آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، چوڻ جيڪي ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايان آهي. پر اندر اسين سچ پچ ڏسندا آهيون. انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سڙوپ جي تبديليءَ جو ته سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لئين چئو ته ستگروءَ کي اهاڻي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موٽر ڪار ۾ هوندا ته اهو صرف توهان جي پنهنجي سوچڻ جو ڍنگ آهي. چو ته جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايان آهي.

س - منهنجي پڇڻ جو اهو اڙت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ جو هڪ ئي نوري سڙوپ هوندو آهي؟

ج - هو هڪ شڪتي آهي، هڪ سڙوچ آهي. جيڪڏهن هزار پاڻيءَ جا مٽ آهن ته هر هڪ مٽ ۾ هڪ ئي سڙوچ ڏسڻ ۾ ايندو. هر هڪ مٽ ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سڙوچ جو عڪس هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي، پر ماتا اسان سڀني جي اندر براجمان آهي. انهيءَ جو اهو اڙت ناهي ته پر ماتا انيڪ آهن، پر ماتا ته هڪ ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو دوشن ٿيندو آهي، ستگروءَ سان هيلپ ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊان ۾ ٿي ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سڙو ۾ به دوشن ٿيندو آهي. اسانکي لئين محسوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي محسوس ڪرڻ شروع ڪندا. پاڻرادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچارڌارا ۾ تبديلي اچي ويندي. سنساري پڌارت نه وڻندا، دنيري ڳالهين ۾ دلچسپي نه رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل جول هوندو هو، انهيءَ کان

نري رهڻ ئي بهتر سمجهبو ۽ هن سنسار ۾ رهڻ جي چاهنا نٿي رهي.
اهڙيءَ طرح ازخود اهو محسوس ٿئي ٿو ته اسان ۾ ڪهڙي ڪهڙي
تبديلي اچي رهي آهي.

س - ۲۵۰. اسان سڀني کي معلوم آهي ته هڪ ڏينهن هن سنسار
مان هلي وڃڻو آهي. ڇا ستگرور دواران چٽايل غر هڪ سٽسنگيءَ کي
مؤت وقت ستگرور وٺڻ ايندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگرور جي آڳيا ۾ رهنداسين، اڀياس ڪنداسين
۽ سنسار ۾ واپس اچڻ نه چاهينداسين ته ستگرور ضرور ايندو ۽ اسان کي مٿي
وٺي ويندو. پر جيڪڏهن اسين سڌانتن تي نه هلي، ستگرور سان ملڻ
نٿا چاهيون ته انهيءَ حالت ۾ ستگرور جي لڇا تي آهي، اچي يا نه
اچي. اسين انهيءَ جي گهر نٿا ڪري سگهون، انهيءَ لاءِ اڌڪاري
بطع ٻوندو آهي. پر مؤت وقت وٺي وڃڻ لاءِ ڪنهن کي نه ڪنهن کي
نه اچڻو ئي آهي. جيڪو سٽسنگي ڀڄڻ سمون ڪري ٿو، اهو ڪال
سان گڏ نه ويندو. پوءِ هن کي ڀرو ڪير آهي جيڪو وٺڻ ايندو؟ شايد
اسين اهڙي قسم جي خاطري (ڳارڻي) چاهيون ٿا ته اسين جيڪي به
چاهيون، اهو ڪريون ۽ انهيءَ حالت ۾ به ستگرور اچي ۽ اسان کي وٺي
وڃي. اسين پنهنجن ڪهڙورين سبب ڀڄڻ سمون نه ڪرڻ جا بهانا
ٺاهيون ٿا. منهنجي وڃار ۾ اهڙي وڃار ڌارا هڻڻ ئيڪ نه آهي. اها
ستگرور جي لڇا آهي مؤج آهي ته اچي يا نه اچي، پر اسان کي محنت
ڪرڻ گهرجي. اسان کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي، پوءِ اهو
سپاڻڪ آهي ته ستگرور اسان کي ضرور وٺڻ ايندو.

جيڪڏهن بالڪ غلطي ڪندو آهي، شرارت ڪندو آهي، قانون
جو انگن ڪندو آهي، تڏهن به پتا هن کي ڪڏهن به پوليس جي
حوالي نه ڪندو آهي. پتا ڪڏهن به نه چاهيندو آهي ته بالڪ جيل ۾
وڃي، پر هو اهو به چاهيندو ته هو سڌري وڃي. انهيءَ ڪري چاهي
هو پوليس جي حوالي نه ٿي ڪري، جيل ۾ نه به موڪلي پر سزا نه
سرور ڏيندو آهي. انهيءَ جو ارت اهو ناهي ته جيڪڏهن اسين ڀڄڻ

تنهن هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هنجو درشن ڪيو آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، ڇو ته جيڪي ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايان آهي. پر اندر اسين سچ پچ ڏسندا آهيون. انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سروب جي تبديليءَ جو ته سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لئين چئو ته ستگروءَ کي آهائي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موٽر ڪار ۾ هوندا ته اهو صرف توهان جي پنهنجي سوچ جو ڍنگ آهي. ڇو ته جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايان آهي.

س - منهنجي ڀڄڻ جو اهو ارت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ جو هڪ ئي نروي سروب هوندو آهي؟

ج - هو هڪ شڪتي آهي، هڪ سورج آهي. جيڪڏهن هزار پاڻيءَ جا مٽ آهن ته هر هڪ مٽ ۾ هڪ ئي سورج ڏسڻ ۾ ايندو. هر هڪ مٽ ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سورج جو عڪس هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي، پر ماتا اسان سڀني جي اندر براجمان آهي. انهيءَ جو اهو ارت ناهي ته پر ماتا انيڪ آهن، پر ماتا ته هڪ ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو درشن ٿيندو آهي، ستگروءَ سان ميلاپ ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊلن ۾ ئي ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سرور ۾ به درشن ٿيندو آهي. اسانکي لئين محسوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي محسوس ڪرڻ شروع ڪندا. پاڻرادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچارڌارا ۾ تبديلي اچي ويندي. سنساري پدارت نه وڻندا، دنيري ڳالهين ۾ دلچسپي نه رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل جول هوندو هو، انهيءَ کان

نري رهڻ ئي بهتر سمجهبو ۽ هن سنسار ۾ رهڻ جي چاهنا نٿي رهي.
اهڙيءَ طرح ازخود اهو محسوس ٿئي ٿو ته اسان ۾ ڪهڙي ڪهڙي
تبديلي اچي رهي آهي.

س - ۲۵۰. اسان سڀني کي معلوم آهي ته هڪ ڏينهن هن سنسار
مان هلي وڃڻو آهي. ڇا ستگروءَ دواران چٽايل هر هڪ ستسنگيءَ کي
مؤت وقت ستگرو وٺڻ ايندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگروءَ جي آگيا ۾ رهنداسين، اڀياس ڪنداسين
۽ سنسار ۾ واپس اچڻ نه چاهينداسين ته ستگرو ضرور ايندو ۽ اسان کي مٿي
وٺي ويندو. پر جيڪڏهن اسين سڌانتن تي نه هلي، ستگروءَ سان ملڻ
نٿا چاهيون ته انهيءَ حالت ۾ ستگروءَ جي لڇا تي آهي، اچي يا نه
اچي. اسين انهيءَ جسي گهر نٿا ڪري سگهون، انهيءَ لاءِ اڌ ڪاري
بچڻو پوندو آهي. پر مؤت وقت وٺي وڃڻ لاءِ ڪنهن کي نه ڪنهن کي
نه اچڻو ئي آهي. جيڪو ستسنگي ڀڄڻ سمون ڪري ٿو، اهو ڪال
سان گڏ نه ويندو. پوءِ هن کي ڀرو ڪير آهي جيڪو وٺڻ ايندو؟ شايد
اسين اهڙي قسم جي خاطري (گارنٽي) چاهيون ٿا ته اسين جهڪي به
چاهيون، اهو ڪريون ۽ انهيءَ حالت ۾ به ستگرو اچي ۽ اسان کي وٺي
وڃي. اسين پنهنجن ڪهڙو رس سبب ڀڄڻ سمون نه ڪرڻ جا بهانا
ٺاهيون ٿا. منهنجي ويچار ۾ اهڙي ويچار ڌارا هٿ ٿيڪ نه آهي. اها
ستگروءَ جي لڇا آهي مڙج آهي ته اچي يا نه اچي، پر اسان کي همت
ڪرڻ گهرجي. اسان کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي، پوءِ اهو
سياوڪ آهي ته ستگرو اسان کي ضرور وٺڻ ايندو.

جيڪڏهن بالڪ غلطي ڪندو آهي، شرارت ڪندو آهي، قانون
جو انگن ڪندو آهي، تڏهن به پتا هن کي ڪڏهن به پوليس جي
حوالي نه ڪندو آهي. پتا ڪڏهن به نه چاهيندو آهي ته بالڪ جيل ۾
وڃي، پر هو اهو به چاهيندو ته هو سڌري وڃي. انهيءَ ڪري چاهي
هو پوليس جي حوالي نه ٿي ڪري، جيل ۾ نه به موڪلي پر سزا نه
ضرور ڏيندو آهي. انهيءَ جو ارٿ اهو ناهي ته جيڪڏهن اسين ڀڄڻ

تنهن هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هنجو روشن ڪيو آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، ڇو ته جهڪي ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايان آهي. پر اندر اسين سچ پچ ڏسندا آهيون. انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سروب جي تبديليءَ جو ته سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لئين چئو ته ستگروءَ کي آهائي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موثر ڪار به هوندا ته اهو صرف توهان جي پنهنجي سوچ جو ڍنگ آهي. ڇو ته جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايان آهي.

س - منهنجي ڀڄڻ جو اهو ارت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ جو هڪ ئي نوري سروب هوندو آهي؟

ج - هو هڪ شڪتي آهي، هڪ سروج آهي. جيڪڏهن هزار پاڻيءَ جا مٽ آهن ته هر هڪ مٽ ۾ هڪ ئي سروج ڏسڻ ۾ ايندو. هر هڪ مٽ ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سروج جو عڪس هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي، پر مائتا اسان سڀني جي اندر براجمان آهي. انهيءَ جو اهو ارت ناهي ته پر مائتا انيڪ آهن، پر مائتا ته هڪ ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو روشن ٿيندو آهي، ستگروءَ سان هيلاپ ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊلن ۾ ئي ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سروي ۾ به روشن ٿيندو آهي. اسانکي لئين محسوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي محسوس ڪرڻ شروع ڪندا. پاڻرادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچارڌارا ۾ تبديلي اچي ويندي. سنساري پڌارت نه وڻندا، دنيري ڳالهين ۾ دلچسپي نه رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل جول هوندو هو، انهيءَ کان

ٻري رهڻ ئي بهتر سمجهبو ۽ هن سنسار ۾ رهڻ جي چاهنا نٿي رهي.
اهڙيءَ طرح ازخود اهو محسوس ٿئي ٿو ته اسان ۾ ڪهڙي ڪهڙي
تبديلي اچي رهي آهي.

س - ۲۵۰. اسان سڀني کي معلوم آهي ته هڪ ڏينهن هن سنسار
مان هلي وڃڻو آهي. ڇا ستگروءَ دوران چٽايل هر هڪ ستسنگيءَ کي
مؤت وقت ستگر وٺڻ ايندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگرءَ جي آڳيا ۾ رهنداسين، اڀياس ڪنداسين
۽ سنسار ۾ واپس اچڻ نه چاهينداسين ته ستگر و ضرور ايندو ۽ اسان کي مٿي
وٺي ويندو. پر جيڪڏهن اسين سڌائين تي نه هلي، ستگرءَ سان ملڻ
نٿا چاهيون ته، انهيءَ حالت ۾ ستگرءَ جي لڇا تي آهي، اچي يا نه
اچي. اسين انهيءَ جي گهر نٿا ڪري سگهون، انهيءَ لاءِ اڌ ڪاري
بطحظ پوندو آهي. پر مؤت وقت وٺي وڃڻ لاءِ ڪنهن کي نه ڪنهن کي
نه اچڻو ئي آهي. جيڪو ستسنگي ڀڄڻ سمجهي ٿو، اهو ڪال
سان گڏ نه ويندو. پوءِ هن کي ڀرو ڪير آهي جيڪو وٺڻ ايندو؟ شايد
اسين اهڙي قسم جي خاطري (گارنٽي) چاهيون ٿا ته اسين جهڪي به
چاهيون، اهو ڪريون ۽ انهيءَ حالت ۾ به ستگر اچي ۽ اسان کي وٺي
وڃي. اسين پنهنجن ڪمزورين سبب ڀڄڻ سمجهن نه. ڪوڙ جا بهانا
ٺاهيون ٿا. منهنجي ويچار ۾ اهڙي ويچار ڌارا هٿ ٺيڪ نه آهي. اها
ستگرءَ جي لڇا آهي مؤج آهي ته اچي يا نه اچي، پر اسان کي مڃڻ
ڪوڙ گهرجي. اسان کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي، پوءِ اهو
سڀاويڪ آهي ته ستگر اسان کي ضرور وٺڻ ايندو.

جيڪڏهن بالڪ غلطي ڪندو آهي، شرارت ڪندو آهي، قانون
جو انگن ڪندو آهي، تڏهن به پتا هن کي ڪڏهن به پوليس جي
حوالي نه ڪندو آهي. پتا ڪڏهن به نه چاهيندو آهي ته بالڪ جيل ۾
وڃي، پر هو اهو به چاهيندو ته هو سڌري وڃي. انهيءَ ڪري چاهي
هو پوليس جي حوالي نه ڪري، جيل ۾ نه به موڪلي پر سزا نه
سرور ڏيندو آهي. انهيءَ جو ارٿ اهو ناهي ته جيڪڏهن اسين ڀڄڻ

تنهن هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هنجو روشن ڪيو
آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون.
اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، ڇو ته جيڪي
ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايان آهي. پر اندر اسين سچ ٻچ ڏسندا آهيون.
انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سروب جي تبديليءَ جو ته
سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لئين چئو ته ستگروءَ کي
اها ئي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موٽر ڪار ۾ هوندا ته اهو صرف توهان
جي پنهنجي سوچ جو ڍنگ آهي. ڇو ته جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي
ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايان آهي.

س - منهنجي ڀڄڻ جو اهو ارت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ
جو هڪ ئي نوري سروب هوندو آهي؟

ج - هو هڪ شڪتي آهي، هڪ سورج آهي. جيڪڏهن هزار
ٻائيءَ جا مت آهن ته هر هڪ مت ۾ هڪ ئي سورج ڏسڻ ۾ ايندو.
هر هڪ مت ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سورج جو عڪس
هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي، پر ماما اسان سڀني جي اندر براجمان
آهي. انهيءَ جو اهو ارت ناهي ته پر ماما انيڪ آهن، پر ماما ته هڪ
ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي
اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو روشن ٿيندو آهي،
ستگروءَ سان هيلپ ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊلن ۾ ئي
ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سروي ۾ به روشن ٿيندو آهي. اسانکي لئين
مھوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي
آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي مھوس ڪرڻ شروع
ڪندا. پاڻم رادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچارڌارا ۾ تبديلي
اچي ويندي. سنساري پڌارت نه وڻندا، دنيري ڳالهين ۾ دلچسپي
نه رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل جول هوندو هو، انهيءَ کان

پري رهڻ ئي بهتر سمجهبو ۽ هن سنسار ۾ رهڻ جي چاهنا نٿي رهي.
اهڙيءَ طرح ازخود اهو محسوس ٿئي ٿو ته اسان ۾ ڪهڙي ڪهڙي
تبديلي اچي رهي آهي.

س - ۲۵۰. اسان سڀني کي معلوم آهي ته هڪ ڏينهن هن سنسار
مان هلي وڃڻو آهي. ڇا ستگروءَ دوران چٽايل هر هڪ ستسنگيءَ کي
موت وقت ستگرو وٺڻ ايندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگروءَ جي آڳيا ۾ وهنداسين، اڀياس ڪنداسين
۽ سنسار ۾ واپس اچڻ نه چاهينداسين ته ستگرو ضرور ايندو ۽ اسان کي مٿي
وٺي ويندو. پر جيڪڏهن اسين سدائين تي نه هلي، ستگروءَ سان ملڻ
نٿا چاهيون ته انهيءَ حالت ۾ ستگروءَ جي لڇا تي آهي، اچي يا نه
اچي. اسين انهيءَ جي گهر نٿا ڪري سگهون، انهيءَ لاءِ اڌ ڪاري
بطحظ پوندو آهي. پر موت وقت وٺي وڃڻ لاءِ ڪنهن کي نه ڪنهن کي
نه اچڻو ئي آهي. جيڪو ستسنگي ڇڻ سمون ڪري ٿو، اهو ڪال
سان گڏ نه ويندو. پوءِ هن کي ٻيو ڪير آهي جيڪو وٺڻ ايندو؟ شايد
اسين اهڙي قسم جي خاطري (گارانتي) چاهيون ٿا ته اسين جهڪي به
چاهيون، اهو ڪريون ۽ انهيءَ حالت ۾ به ستگرو اچي ۽ اسان کي وٺي
وڃي. اسين پنهنجن ڪمزورين سبب ڇڻ سمون نه ڪرڻ جا بهانا
ٻولهون ٿا. منهنجي ويچار ۾ اهڙي ويچار ڌارا هٽائڻ نه آهي. اها
ستگروءَ جي لڇا آهي مڙج آهي ته اچي يا نه اچي، پر اسان کي مهنت
ڪرڻ گهرجي. اسان کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي، پوءِ اهو
سپاڙڪو آهي ته ستگرو اسان کي ضرور وٺڻ ايندو.

جيڪڏهن بالڪ غلطي ڪندو آهي، شرارت ڪندو آهي، قانون
جو انگن ڪندو آهي، تڏهن به پتا هن کي ڪڏهن به پوليس جي
حوالي نه ڪندو آهي. پتا ڪڏهن به نه چاهيندو آهي ته بالڪ جيل ۾
وڃي، پر هو اهو به چاهيندو ته هو سڌري وڃي. انهيءَ ڪري چاهي
هو پوليس جي حوالي نه ڪري، جيل ۾ نه به موڪلي پر سزا نه
سرور ڏيندو آهي. انهيءَ جو ارٿ اهو ناهي ته جيڪڏهن اسين ڇڻ

تنهن هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هنجو روشن ڪيو آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، چو ته جيڪي ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايمان آهي. پر اندر اسين سچ ٻچ ڏسندا آهيون. انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سروب جي تبديليءَ جو ته سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لئين چئو ته ستگروءَ کي آهائي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موٽر ڪار ۾ هوندا ته اهو صرف توهان جي پنهنجي سوچڻ جو ڍنگ آهي. چو ته جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايمان آهي.

س - منهنجي ڀڄڻ جو اهو ارت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ جو هڪ ئي نوري سروب هوندو آهي؟

ج - هر هڪ شڪتي آهي، هڪ سورج آهي. جيڪڏهن هزار پاڻيءَ جا مٽ آهن ته هر هڪ مٽ ۾ هڪ ئي سورج ڏسڻ ۾ ايندو. هر هڪ مٽ ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سورج جو عڪس هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي ۽ پرماتما اسان سڀني جي اندر پراچمان آهي. انهيءَ جو اهو ارت ناهي ته پرماتما انيڪ آهن، پرماتما ته هڪ ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو روشن ٿيندو آهي، ستگروءَ سان هيلاپ ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊان ۾ ئي ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سروي ۾ به روشن ٿيندو آهي. اسانکي لئين محسوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي محسوس ڪرڻ شروع ڪندا. پاتمرادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچارڻا ۾ تبديلي اچي ويندي. سنساري پدارت نه وڻندا، دنيري ڳالهين ۾ دلچسپي نه رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل جول هوندو هو، انهيءَ کان

ٻري رهڻ ئي بهتر سمجهبو ۽ هن سنسار ۾ رهڻ جي چاهنا نٿي رهي.
اهڙيءَ طرح ازخود اهو محسوس ٿئي ٿو ته اسان ۾ ڪهڙي ڪهڙي
تبديلي اچي رهي آهي.

س - ۲۵۰. اسان سڀني کي معلوم آهي ته هڪ ڏينهن هن سنسار
مان هلي وڃڻو آهي. ڇا ستگروءَ دوران چٽايل هر هڪ ستنسنگيءَ کي
مؤت وقت ستگرو وٺڻ ايندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگروءَ جي آڳيا ۾ وهنداسين، اڀياس ڪنداسين
۽ سنسار ۾ واپس اچڻ نه چاهينداسين ته ستگرو ضرور ايندو ۽ اسان کي مٿي
وٺي ويندو. پر جيڪڏهن اسين سدائين تي نه هلي، ستگروءَ سان ملڻ
نٿا چاهيون ته انهيءَ حالت ۾ ستگروءَ جي لڇا تي آهي، اچي يا نه
اچي. اسين انهيءَ جي گهر نٿا ڪري سگهون، انهيءَ لاءِ اڌ ڪاري
بچڻو پوندو آهي. پر مؤت وقت وٺي وڃڻ لاءِ ڪنهن کي نه ڪنهن کي
نه اچڻو ئي آهي. جيڪو ستنسنگي ڀڄڻ سمورن ڪري ٿو، اهو ڪال
سان گڏ نه ويندو. پوءِ هن کي ڀرو ڪير آهي جيڪو وٺڻ ايندو؟ شايد
اسين اهڙي قسم جي خاطري (گارنٽي) چاهيون ٿا ته اسين جيڪي به
چاهيون، اهو ڪريون ۽ انهيءَ حالت ۾ به ستگرو اچي ۽ اسان کي وٺي
وڃي. اسين پنهنجن ڪمزورين سبب ڀڄڻ سمورن نه ڪرڻ جا بهانا
ٻولهيون ٿا. منهنجي ويچار ۾ اهڙي ويچار ڌارا هٽائڻ نه آهي. اها
ستگروءَ جي لڇا آهي مڙج آهي ته اچي يا نه اچي، پر اسان کي مهلت
ڪرڻ گهرجي. اسان کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي، پوءِ اهو
سڀاڻڪ آهي ته ستگرو اسان کي ضرور وٺڻ ايندو.

جيڪڏهن بالڪ غلطي ڪندو آهي، شرارت ڪندو آهي، قانون
جو انگنهن ڪندو آهي، تڏهن به پتا هن کي ڪڏهن به پوليس جي
حوالي نه ڪندو آهي. پتا ڪڏهن به نه چاهيندو آهي ته بالڪ جيل ۾
وڃي، پر هو اهو به چاهيندو ته هو سڌري وڃي. انهيءَ ڪري چاهي
هو پوليس جي حوالي نه ٿي ڪري، جيل ۾ نه به موڪلي پر سزا نه
سرور ڏيندو آهي. انهيءَ جو ارٿ اهو ناهي ته جيڪڏهن اسين ڀڄڻ

ٽئين هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هنجو درشن ڪيو آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، چو ته جيڪي ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايان آهي. پر اندر اسين سچ پچ ڏسندا آهيون. انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سڙوپ جي تبديليءَ جو ته سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لائين چئو ته ستگروءَ کي اهائي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موٽر ڪار ۾ هوندا ته اهو صرف توهان جي پنهنجي سوچڻ جو ڍنگ آهي. چو ته، جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايان آهي.

س - منهنجي ڀڄڻ جو اهو ارت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ جو هڪ ئي نوري سڙوپ هوندو آهي؟

ج - هو هڪ شڪتي آهي، هڪ سڙوچ آهي. جيڪڏهن هزار پاڻيءَ جا مٽ آهن ته هر هڪ مٽ ۾ هڪ ئي سڙوچ ڏسڻ ۾ ايندو. هر هڪ مٽ ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سڙوچ جو عڪس هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي، پر ماتا اسان سڀني جي اندر براجمان آهي. انهيءَ جو اهو ارت ناهي ته پر ماتا انڪ آهن، پر ماتا ته هڪ ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو درشن ٿيندو آهي، ستگروءَ سان ميلاب ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊلن ۾ ئي ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سڙو ۾ به درشن ٿيندو آهي. اسانکي لائين محسوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي محسوس ڪرڻ شروع ڪندا. پاڻمرادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچار ڌارا ۾ تبديلي اچي ويندي. سنساري پڌارڪ نه وڻندا، دنياوي ڳالهين ۾ دلچسپي نه رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل جول هوندو هو، انهيءَ کان

پري رهڻ ئي بهتر سمجهو ۽ هن سنسار ۾ رهڻ جي چاهنا نٿي رهي.
اهڙيءَ طرح ازخود اهو محسوس ٿئي ٿو ته اسان ۾ ڪهڙي ڪهڙي
تبديلي اچي رهي آهي.

س - ۲۵۰. اسان سڀني کي معلوم آهي ته هڪ ڏينهن هن سنسار
مان هلي وڃڻو آهي. ڇا ستگروءَ دوران چٽايل هر هڪ ستنسگيءَ کي
مؤت وقت ستگرو وٺڻ ايندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگروءَ جي آگيا ۾ رهنداسين، اڀياس ڪنداسين
۽ سنسار ۾ واپس اچڻ نه چاهينداسين ته ستگرو ضرور ايندو ۽ اسان کي مٿي
وٺي ويندو. پر جيڪڏهن اسين سڌانتن تي نه هلي، ستگروءَ سان هلڻ
نٿا چاهيون ته، انهيءَ حالت ۾ ستگروءَ جي لڳا تي آهي، اچي يا نه
اچي. اسين انهيءَ جي گهر نٿا ڪري سگهون، انهيءَ لاءِ اذڪاري
پڇڻو پوندو آهي. پر مؤت وقت وٺي وڃڻ لاءِ ڪنهن کي نه ڪنهن کي
نه اچڻو ئي آهي. جيڪو ستنسگي ڇڻ سمون ڪري ٿو، اهو ڪال
مان گڏ نه ويندو. پوءِ هن کي ڀرو ڪير آهي جيڪو وٺڻ ايندو؟ شايد
سڀ اهڙي قسم جي خاطري (گارنٽي) چاهيون ٿا ته اسين جيڪي به
چاهيون، اهو ڪريون ۽ انهيءَ حالت ۾ به ستگرو اچي ۽ اسان کي وٺي
وڃي. اسين پنهنجن ڪهڙوڙين سبب ڇڻ سمون نه ڪرڻ جا بيان
ولهيون ٿا. منهنجي ويچار ۾ اهڙي ويچار ڌارا هٿ ٿيڪ نه آهي. اها
ستگروءَ جي لڳا آهي مؤج آهي ته اچي يا نه اچي، پر اسان کي محنت
ڪرڻ گهرجي. اسان کي پنهنجو فرض پورو ڪرڻ گهرجي، پوءِ اهو
سبب آهي ته ستگرو اسان کي ضرور وٺڻ ايندو.

جيڪڏهن بئالڪ غلطي ڪندو آهي، شرارت ڪندو آهي، نانور
والنگهن ڪندو آهي، تڏهن به پتا هن کي ڪڏهن به پوليس جي
والي نه ڪندو آهي. پتا ڪڏهن به نه چاهيندو آهي ته بئالڪ جيل ۾
جي، پر هو اهو به چاهيندو ته هو سڌوي وڃي. انهيءَ ڪري چاهي
تو پوليس جي حوالي نه به ڪري، جيل ۾ نه به موڪلي پر سزا نه
رور ڏيندو آهي. انهيءَ جو ارٿ اهو ناهي ته جيڪڏهن اسين ڇڻ

تنهن هوندي به اسانکي معلوم ٿيندو آهي ته اسان هندو دوشن ڪيو آهي ۽ اسين انهيءَ تي سوچ ويچار ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين اهو چئي نٿا سگهون ته اسان ستگروءَ کي ڏٺو آهي، ڇو ته جيڪي ڪجهه ڏسجي ٿو، اهو لايان آهي. پر اندر اسين سچ پچ ڏسندا آهيون. انهيءَ ڪري ستگرو ته ستگرو ئي رهندو، سروب جي تبديليءَ جو ته سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. جيڪڏهن توهين لئين چئو ته ستگروءَ کي آهائي پوشاڪ هوندي، انهيءَ موٽر ڪار ۾ هوندا ته اهو صرف توهان جي منهنجي سوچڻ جو ڀنگ آهي. ڇو ته جيڪي ڪجهه اندر ڏسجي ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪرڻ ناممڪن آهي، لايان آهي.

س - منهنجي ڀڄڻ جو اهو ارت آهي ته ڇا سڀني شين لاءِ ستگروءَ جو هڪ ئي نوري سروب هوندو آهي؟

ج - هو هڪ شڪتي آهي، هڪ سورج آهي. جيڪڏهن هزار پاڻيءَ جا مٽ آهن ته هر هڪ مٽ ۾ هڪ ئي سورج ڏسڻ ۾ ايندو. هر هڪ مٽ ۾ الڳ الڳ سچ نه هوندو آهي، هڪ ئي سورج جو عڪس هوندو آهي. ستگرو هڪ آهي، پرماتما اسان سڀني جي اندر براجمان آهي. انهيءَ جو اهو ارت ناهي ته پرماتما انيڪ آهن، پرماتما ته هڪ ئي آهي، سڀني شين جي لاءِ هڪ ئي آهي. هو اسان سڀني جي اندر به آهي ۽ اندر هوندي به سڀني کان الڳ آهي.

س - ۲۴۹. جڏهن اندر وڃڻ بعد ستگروءَ جو دوشن ٿيندو آهي، ستگروءَ سان ميلاپ ٿيندو آهي ته ڇا اها ڄاڻ روحاني منڊلن ۾ ئي ٿيندي آهي يا جسماني حالت ۾ به؟

ج - ها، هن ناسونت سروي ۾ به دوشن ٿيندو آهي. اسانکي لئين محسوس ٿيندو آهي ته اڀياس ذريعي اسانجي اندر تبديلي اچي رهي آهي. توهين خود پاڻ کي سنسار کان اداسي محسوس ڪرڻ شروع ڪندا. پاڻمرادو زندگيءَ جي باري ۾ توهانجي ويچارڌارا ۾ تبديلي ويندي. سنساري پدارت نه وٺندا، دنياوي ڳالهين ۾ دلچسپي رهندي ۽ جنهن سماج سان اڳ ۾ ميل چول هوندو هو، انهيءَ کان

ڪيو هو يا توهانڪي اهڙي ڦسر جا ٻيا ڪنهن ٻئي نموني جا رستو
ٻيل هجن؟ ڇا انهن ڳالهين جي سوچ ويچار کي ڇڏي ڏيڻ جي ڪوشش
ڪرڻ گهرجي؟

ج - بلڪل ٻوريءَ طرح. هر ڏي هر پڳتي ۽ ٻيهر ڀار ٻيڏا ڪرڻ
لاءِ اهڙيون ڳالهيون ياد ڪرڻ سٺيون آهن. ٻيهر اندر، ٻاهرين سڀني
ڳالهين کي بلڪل ڀلائي ڇڏڻو آهي. صرف ستگروءَ جي سروب تي
دروشتي نڪائي، ٻڌجن نامن جو سمون ڪندو رهڻ گهرجي.

س - ۲۴۷. ستگرو، اندروني ستگروءَ جي باري ۾ اهڙيون ڳالهيون
چو ڪندا آهن، ڇوڪر اندريون ستگر ڪو ٻيو هجي؟

ج - انهيءَ جو ڪارڻ آهي نمرتا. اها ڊڄتا آهي. ڪوبه ستگر
انين نه چوندو ته مان ستگر آهيان. اهڙي نمرتا توهانڪي سڀني
سنتن جي سکيائن ۾ ملندي. هو ڪڏهن به پنهنجي عيانتا جو اظهار نه
ڪندا آهن. ڪڏهن به ”مان“ چوڻ نه چاهيندا آهن، هو هميشه
”تون“ تي ”تون“ فرمائيندا آهن. پنهنجي انهيءَ دروشتيءَ کان
اها مونجهاري جي ڳالهه ٿي سگهي ٿي.

س - ۲۴۸. ستنگين کي، اندر ستگروءَ جي نوري سروب جو
دوشن هڪجهڙو ٿي ٿيندو آهي يا هر هڪ ستنگيءَ لاءِ الڳ الڳ
نوري سروب آهن؟

ج - اهو چوڻ مشڪل آهي ته توهانڪي ڇا ڏسڻ ۾ ايندو. دراصل
ڳالهه هيءَ آهي ته توهانڪي ڇا متسوس ٿئي ٿو يا توهانڪي ڪهڙو
انهڙو ٿئي ٿو، توهانڪي ڪهڙي پراڻي ٿئي ٿي. ٿي سگهي ٿو ته
ڇڏهن سرت يا آتما واپس سرور ۾ اچي ته توهانڪي اهو ياد نه رهي
ته توهان نيٽو ڏنا، سيس ڏنا، چوڻ ڏنا يا ڪچ پيو ڏنو. تنهن هوندي
به توهين سمجهندا ته توهانڪي ستگروءَ جو درشن ٿيو آهي. هو ڪو
سرو نه هوندو آهي. بيشڪ اسين انهن سمجهندا آهيون ته اندر ستگروءَ
جي ڏيهه سروب جو درشن ٿيو آهي، پر دراصل انهيءَ ۾ ڏيهه يا
سرور واري ڪابه ڳالهه ڪونه هوندي آهي. اها الڳ الڳ ڳالهه آهي.

سجھائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. جيئن ته توهان پڙهيو آهي، هن وقت مان توهانجي سامهون آهيان ۽ توهانکي مون تي ڪوبه رشواس ڪونهي. ڪجهه وقت بعد مان توهان وٽ ڪونه رهندس ۽ ڌري ٿوري وقت بعد مان توهان وٽ رهندس ۽ توهانجا شڪه شڪه دور ٿي ويندا. دراصل هُو فرمائي رهيا آهن ته هُو سشن جي اندر آهي ۽ سروي ٿياڳڻ بعد انهن کي اندر ٿوري سروي ۾ درشن ٿيندو. ڇو ته هُو سندس وچ سبب ڪافي نراس يا ڏکي آهن، تنهنڪري ڪين تسلي ٿين ٿا، رشواس ٿيارين ٿا ته جيئن ڏيهه سروي ۾ سامهون آهي، انهنجي من ۾ ڪيترن ئي قسمن جا ڀر آهن. پر جڏهن ٿوري وقت بعد ڪين اندر ٿوري سروي ۾ درشن ٿيندو ته ڪوبه شڪ نه رهندو. ستگروءَ جو ٿوري سروي اندر آهي ۽ دراصل اهو شيد آهي اصلي روپ ۾ ساڪار شيد آهي. اسانجو اصلي گهر به ڏن آهي، شيد آهي. هن جڳت ۾، شڪلين صورتن جي سندس ۾ صرف منش ئي منش جو گرو ٿي سگهي ٿو. تنهنڪري ستگرو شيد مان منش جو روپ اختيار ڪري اچي ٿو. هُو اسانکي روحاني راهه ڏيکاري، وري انهيءَ شيد ڏانهن وٺي وڃي ٿو. انهيءَ ڪري ٻاهرينءَ طور ستگرو منش وانگر ڏسڻ ۾ اچي ٿو، پر اندر هُو شيد مان سروي واپس ڇيٽن شڪتيءَ مان ئي روپ اختيار ڪري ٿو.

س - انهيءَ جو ارادو اهو ٿيو ته هڪ دفعو ستگروءَ جي ٿوري سروي جي درشن ٿيڻ سان ائين سجھڻ گهرجي ته جيترا به اڄ تائين ستگرو ٿي چڪا آهن، انهن سڀني سان ميلاپ ٿي ويو؟

ج - جڏهن هڪ دفعو ستگروءَ جي ٿوري سروي سان ميلاپ ٿي وڃي ٿو ته ان بعد هُو سشن کي ٿورو ڇڏي، کيس ڌرڌام واپس وٺي ويندو آهي. جنهن منزل تي ٿوري سروي جو درشن ٿيندو آهي، اتي اسانکي هُو ڇڏي ٿو ڏئي بلڪه واپس سڃڪندو وٺي وڃي ٿو.

س - ۲۴۶. جڏهن مونکي اندر ستگروءَ جو درشن ٿئي ته ٿي سگهي ٿو، ستگرو موٽر (Car) ۾ هجي. جيئن ڪلهه مون توهانجو درشن

ج - ڪلهه شام جو به انهيءَ باري ۾ ڳالهه ٻولي ٿي هئي. انهيءَ ڳالهه جو ڪوبه فرق نٿو پوي ته ستگرو خود سامهون ويهي نام ڏئي ٿو يا ڪنهن جي دٻارن نام ڏئي ٿو، سڄي ذميواري ستگروءَ جي آهي. پر جيڪو شش سڌيءَ طرح ستگروءَ جي سامهون ويهي نام پرايٽ ڪري ٿو، انهيءَ شش کي، پنهنجو ستگرو وڌيڪ متسوس ٿئي ٿو. جيتري قدر ستگروءَ جو سوال آهي، ستگرو چاهي ڪنهن به جڳياسوءَ کي نام ڏئي يا ڪنهنجي دٻارن ڏئي، هرڪو مستسڪيءَ ۾ ساڳيءَ طرح هڪجهڙو ئي موجود هوندو آهي، انهيءَ ۾ ٿورو به فرق ڪونهي.

س - ۲۴۴. اسان کي اهو چيو ويندو آهي ته جڏهن ستگرو نام جي بخشيش ڪندو آهي، هو اسانجي اندر وهندو آهي. مان معلوم ڪرڻ چاهيان ٿو ته ڇا جيڪي ڪجهه اسين ڪندا آهيون، جيڪي ڪجهه اسانجي من ۾ هوندو آهي، ستگروءَ کي سڀ ڪجهه ڄاڻ هوندي آهي يا هو صرف اسانجي ڀڄن سمون وقت ئي ڏيان ڏيندو آهي؟ جيڪي ڪجهه ٿي رهيو آهي، ڇا هو سڀ ڪجهه ڏسندو آهي؟

ج - جيڪڏهن ستگرو سڀ ڪجهه نه ڏسي ها ته بهتر ٿئي ها (سڀ کٽن ٿا). پر حقيقت ته اها آهي ته پرماتما هر هنڌ حاضر آهي، هو اسان سڀني جي اندر آهي ۽ جيڪي ڪجهه اسين ڪندا آهيون، هو ڏسندو آهي.

س - ۲۴۵. مهاراج جي، جڏهن اسين ڪروءَ جي نروي سروب جو ڏيان ڪندا آهيون ۽ انهيءَ سان اسانجو ميلاپ ٿي وڃي ته ڇا اها ڪا خاص شخصيت هوندي آهي يا سڄو واپاڪ چيٽنتا؟

ج - اها هڪ خاص شخصيت، سڄو واپاڪ چيٽنتا يا شبد مان جيڪو ڪروءَ جو اعليٰ سروب آهي، جو روپ اختيار ڪري ايندي آهي. ستگرو شبد مان سروب اختيار ڪري ٿو، پر اسان کي انهيءَ روپ ۾ ئي ڏسڻ ايندو آهي، جنهن ۾ اسين ٻاهر هنجو درشن ڪندا آهيون. دراصل اهو شبد آهي. عيسائي مسيح بائيبل ۾ نهايت سنڀالي نموني سان

ٽي سگهي ٿو ته توهانجو ستگرو پنهنجي ستگروءَ کي به نوري سروب
۾ گڏ وٺي اچي. پر انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي، توهانجو سڀيٽ
صرف توهانجي پنهنجي ستگروءَ سان آهي. جيڪڏهن توهانکي پنهنجي
ستگروءَ کانسواءِ اندر ٻيو ڪو سروب ڏسڻ ۾ اچي، چاهي اهو ڪنهن
جو به هجي، توهانکي انهيءَ ڏانهن ڪوبه ڌيان نه ڏيڻو آهي، ڇو ته
انهيءَ مان ڪيترا دفعا ڏوڪو ٿي سگهي ٿو. تنهنڪري اندر صرف
پنهنجي ستگروءَ ڏانهن ئي ڌيان ڏيڻو آهي. جيستين ٻئي ڪنهن جو
سروب پنهنجي ستگروءَ سان گڏ ڀرگهت نه ٿئي، تيستين انهيءَ ڏانهن
ڪوبه ڌيان نه ڏيڻو گهرجي.

س- اهو ڇا آهي، پر پنهنجي چوڻ جو مقصد اهو آهي ته
سهڃو ڪنهن منهن کي گذريل جنم ۾ نام مليو آهي ۽ اهو وري جنم
وٺي ٿو ۽ کيس وري نام ملي ٿو. ٽي سگهي ٿو ٻئي جنم ۾ هڪي ٻيو
ستگرو نام دان ڏئي. جڏهن هُو اندر ويندو ته ڇا کيس هن جنم ۾
نام ڏيندڙ ستگروءَ جو درشن ٿيندو يا.....؟

ج- هڪي اندر نئين جنم ۾ نام ڏيندڙ ستگروءَ جو درشن ٿيندو.

س- ٽي سگهي ٿو ته هن کي گذريل جنم واري ستگروءَ جو به
درشن ٿئي. منهنجو رڳو اهو آهي.....؟

ج- ها، ٽي سگهي ٿو، پر اهي سڀ هڪ ئي هوندا آهن.

س- ۲۱۴۳. مهاراج جي، منهنجو هڪ سوال آهي، جنهن سان اسان
مان گهڻائي جو تعلق آهي. اسان سڀني کي انهيءَ جو جواب به معلوم
آهي، پر توهان کان انهيءَ جو جواب ٻڌي اسانکي شائتي ملندي.
سوال آهي- جڏهن مونکي نام جي بخشيش ٿي ته مونکي خبر آهي
ته توهان مونکي ۱۱۰۰۰ (يارهن هزار) ميل دور ويهي نام دان ڏنو ۽
شري رڳو ڳل صرف اسانکي ”پنجن نامن“ جو سمورن ڏنو ۽ ٻيا ساڌن
سهڃايا. مان اهو ڄاڻڻ چاهيان ٿو ته جنکي توهان ڏيڻ سروب ۾ ويهي
نام دان ڏنو، اهي اسان کان وڌيڪ اڻڄ يا اتم ته نه آهن.....؟

سٺ يا ستگرور، ڏيهه جي خيال کان هڪ روپ نه هوندا آهن، ڏيهه ۾ ڪونه سمانجي ويندا آهن پر پنهنجي ستگرور دوران شيد ۾ سمانجي وڃن ٿا. جنهنجي به هردي ۾ نام روپي ٻج پوکيو ويو آهي، اها آتما آخر ستگرور دوران پرماتما ۾ سمانجي هڪ ٿي ويندي. سڀ ستگرور هڪ ئي آهن، انهن ۾ ڪوبه فرق نه ٿيندو آهي.

س - ۲۴۲. ڇو ويندو آهي ته اسين ٽن يا چئن جنمن ۾ پنهنجي نچ گهر واپس پهچي وينداسين، ته ڇا هن جنم بعد ايندڙ جنمن ۾ سڃڪڻ جي روحاني راهه ۾ اسانکي هن جنم واري ستگرور جو روشن ٿيندو؟

ج - اسانکي اها ڳالهه چڱيءَ طرح سمجهڻ گهرجي ته دراصل سڀ ستگرور هڪ ئي هوندا آهن، هو سڀ هڪ ئي ساگر جون لهرون آهن. اسانجو اصلي گهر شيد يا نام آهي، جيڪو اسان سڀني جي اندر آهي. اهو اسانجو حقيقي گهر آهي ۽ جيڪو سٺ آهي ۽ شيد مان اچي ٿو، انهيءَ جو اصلي سروب اهو شيد ئي آهي. انهيءَ ڪري ڏيهه يا سروب جي روپ ۾ ته توهانکي گهڻي ستگرور ملندا، پر حقيقي ستگرور اهو ئي ٿيندو، ڇو ته سڀ پورن آتماون دراصل ساڳيون ئي هونديون آهن. ٻئي جنم وٺڻ واري جڳهه يا ستنگيءَ لاءِ وري اهو ئي ڏيهه سروب ته واپس نه ايندو، پر اهو ئي ستگرور هن کي ملندو. ڇو ته سڀ ستگرور هڪ ئي آهن.

س - پر گروه جو نوري سروب ڪهڙو هوندو؟ مثال طور اسين نوري سروب کي، توهانجي روپ ۾ يا ڪنهن ٻئي روپ ۾ جيئن ته مهاراج بابا سارن سنگهه، جن يا سردار بيهادر مهاراج جڳت سنگهه جن جي روپ ۾ ڏسنداسين؟

ج - جيڪو ستگرور توهانکي نام جي بخشيش ڪري ٿو، اهو ئي نوري سروب ۾ پرگهت ٿيندو. اهو شيد، نام يا پرکاش مان روپ ڌار ٿي ڪري ٿو. جيئن توهانکي پنهنجي ستگرور جو ٻاهر روشن ٿئي ٿو، ساڳيءَ طرح اندر به پنهنجي ئي ستگرور جو روشن ٿيندو. اهڙو

وٺي سگهون ٿا، هڪ ٻئي کان شڪتي پراپت ڪري سگهون ٿا. سٿگرو جا شش، انهيءَ جي جاننشين کان به شڪتي حاصل ڪري سگهن ٿا. اسين انهيءَ کان پنهنجا شڪ شپوه، دور ڪرائي سگهون ٿا ۽ ٻي ڪابه ضروري مدد پراپت ڪري سگهون ٿا. پر سٿگرو، صرف پنهنجي ئي سٿگروءَ کي هچڻ گهرجي. اسان لاءِ اهوئي اسانجو آهي ۽ هميشه، اسان لاءِ رهندو. سٿگرو ديهه يا سربر ڪونهي، اسانجو سٿگرو اسانجي اندر آهي ۽ اندر ئي پراجمان رهي ٿو. هو اسانکي ڏسي رهيو آهي ۽ اسان جي سار سنڀال ڪري رهيو آهي ۽ اسانکي واپس ماڻڪ سان سنڀال ڪرائي ٿو. انهيءَ ڪري شش کي ڪڏهن به اهو خيال يا چيتا نه ڪرڻ گهرجي ته هنجو سٿگرو چولو ڇڏي ويو آهي. سٿگرو ڪڏهن به پنهنجي شش کي نٿو ڇڏي.

ب - جڏهن سٿگرو سربر تيار ڪري وڃن ٿا، تڏهن هـ وٺنهن سٿسنگين جي ته سنڀال ڪري سگهن ٿا، جنکي ديهه، سروب ۾ نام جي پخشيش ڪئي اٿن. پر ٻئي ڪنهنجي ته مدد نٿا ڪري سگهن؟

ج - هو نٿا ڪن ۽ نه ڪري سگهن ٿا.

س - ۲۴. جيڪڏهن ڪنهن سٿسنگيءَ جو گذريل جنم ۾ ڪو سٿگرو هو ته، مؤت بعد يعني ٻئي نئين جنم ۾ هن کي ڪهڙو سٿگرو ملندو؟ هن وقت جو سٿگرو يا اهوئي گذريل جنم وارو سٿگرو؟

ج - سڀ ٻارن سٿگرو هڪ ئي ٿيندا آهن، هو سڀ هڪ ئي سمنڊ جون لهرون آهن. سٿگرو ديهه ڪونهي، شيد يا نام روپي شڪتي سٿگرو آهي. اسانجو دراصل، حقيقي گرو به شيد يا نام آهي، جيڪو هتي اکين جي پويان ڏٺڪارون ڏيئي رهيو آهي. سمنڊ، جيو آڏو اٿن کي چٽاڻ لاءِ سربر روپي چولو پائي اچن ٿا. تنهن ڪري هو اسانکي ٻين دنياوي لوڪن وانگر نظر اچن ٿا، پر دراصل هو شيد ڪانسواءِ ٻيو ڪجهه به نه هوندا آهن. انهيءَ ڪري شيد ئي انهن جي شش جي رکيا ڪندو آهي، تنهنڪري انهيءَ ڳالهه سان ڪو به فرق نٿو پوي ته سمنڊ ڪنهن جي سربر جو روپ ڌار ڌار ڪري پرگهت ٿيا آهن.

ج - گهت ۾ گهت مونکي ته توهانجي ڳالهه سمجه ۾ ڪونه آئي .
س - ستگروءَ شش جو هڪ ٻئي سان هڪ شخصي سنهند آهي .
ڇا انهيءَ لاءِ اهو ضروري آهي ته هو ڪنهن سنستا جو ميمبر بڻجي ،
تڏهن کان پوءِ ئي؟

ج - نه . ستگروءَ جو شش سان سڌو شخصي سنهند هوندو آهي .
اهو ڪنهن به سماج ، سيا ، سنستا ذريعي پيدا نٿو ٿئي . اهو ڪروءِ ۽
شش جو سڌو سنهند آهي ، جنهن ۾ ڪنهن کي به وچ ۾ اچڻ جي
ضرورت ڪونهي .

س - ۱۴۰. مهاراج جي ، جيڪڏهن ستگروءَ شش کان اڳ ۾ ٻڌل
چڏي ته انهيءَ دؤران نام جي بخشيش ٿيل شش جو ڇا ٿيندو؟ ڇا
اسين ديهڏاري ڪروءِ بنا رهجي وينداسين؟

ج - جيتري قدر شش جو سنهند آهي ، هندو ستگروءَ هميشه زندهه
هوندو آهي . ستگروءَ جي ذميواري صرف نام جي بخشيش ڪرڻ
تائين نه هوندي آهي ، کيس اسانکي پرمانا وٺڻي وڃڻو آهي .
ستگرو سڌائين انگهه سنگهه هوندو آهي ، ستگرو ڪا ڏيڻ يا سڀو ڪونه
هوندو آهي ، ستگرو هڪ نرالي شڪتي آهي . توهان بائيبل ۾ پڙهيو
هوندو ته عيسائي فرمايو آهي ، ”مان توهان وٽ ٿوري وقت لاءِ آهيان
ڪجهه وقت بعد مان توهانکي ڇڏي ويندس . وري ٿوري وقت بعد
مان توهان وٽ هوندس ، توهين مونکي ٻيڙي ڏسي سگهندا.“ حذر .
عيسائي اهو به فرمايو ، ”هينئر توهين مونکي ڏيڻ شروع ۾ ڏسي رهيا
آهيو ۽ توهانجو مون تي وشواس ڪونهي . پوءِ توهانکي ڪوبه شڪ
نٿو رهڻو ، ڇو ته توهانجا سڀ شڪ گمان ختم ٿي ويندا.“

ستگرو اسان کان ڪڏهن به جدا نٿو ٿئي ، هو ڪڏهن به شش کان
الڳ ڪونهي . پنهنجن شش کي واپس مالڪ سان ملائڻ ، ستگروءَ جي
جوابداري آهي . ستگروءَ جي ڏيا مهر جو هٿڙو ، سنڀال لاءِ اسان جي
مٿان هميشه رهي ٿو . ستگرو اسانجي اندر آهي ۽ هميشه اُتي رهي
ٿو ، اسانکي ٻئي طرف نهارڻا ئي نه گهرجي . اسين هڪ ٻئي کان مدد

ستگرو ۽ شش

س - ۲۲۸. ستگرو ۽ يا سنتن جي حاضري ۾ ڪيئن رهڻ گهرجي؟

ج - جيئن هڪ منس ٻئي منس جي حاضري ۾ رهندو آهي. اهڙيءَ طرح من تي ڪوبه بوج نه هئڻ گهرجي، نه ئي ڪا گهرراحت هئڻ گهرجي، ڇاڪاڻ ته سڀ انسان انهيءَ ساڳئي مارگ تي هلاڻ جي ڪوشش ۾ آهن.

س - مهاراج جي، منهنجي ويچار ۾، هُو اهو ڀڄڻ چاهي ٿو ته ڏيهر، ڌاري ستگرو ۽ جي سندس رهڻ لاءِ اسان کي ڪهڙا ڪهڙا ڳڻ اختيار ڪرڻ گهرجن؟

ج - ستگرو وقت وڃڻ جي ضرورت محسوس ڪرڻ تي، ستگرو اڳيان وڃڻ لاءِ هڪ نهايت اُتم ڳڻ آهي.

س - مان پنهنجي باري ۾ ته ڇڏي سگهان ٿو ته مان اندر گهرائيءَ سان محسوس ڪندو آهيان ته مان ستگرو سان ملي سگهان.

ج - نهايت خوشيءَ سان.

س - مان اهو معلوم ڪرڻ چاهيان ٿو ته شام جو هر روز ٻڌڻ ۾ وهڻ وقت مون کي ڇا ڪرڻ گهرجي، جيئن مان اهو محسوس ڪريان ته مان ستگرو جي ويجهو ۽ اڃا ويجهو وڃي رهيو آهيان؟

ج - توهين وشواس رکڻ جو ذهن هڙدي ۾ سڃاڻي هوندي آهي، سڄو جڳياسو يا ڪو جي بطبطنو آهي ته اسان کي صحيح مارگ تي آڻڻ جي ذميواري پرماتما تي وڃي پوندي آهي. توهين پنهنجو فرض پورو ڪري رهيا آهيو، هُو پنهنجي ذميواري پوري ڪندو. توهين انهيءَ باري ۾ ڪابه چڻا نه ڪريو.

س - ۲۲۹. مان ڪنهن به سنسٽا جي ٻڌڻن جي خلاف آهيان. منهنجي ويچار ۾ ستگرو ۽ شش جي وچ ۾ روحاني آزادي هئڻ گهرجي. ڇا ڪنهن به سنسٽا سان سنهڻو رڳو ڪانسوام، ستگرو سان سنهڻو ٿو. جوڙي سگهجي؟ خير ڪونهي ته مان پنهنجي ڳالهه ڇڳيءَ طرح سمجهائي سگهيو آهيان يا نه؟

مالڪ جي ڀڳتي ڪندا آهيون ته انهيءَ حالت ۾ صحيح مارڻ تي آڻڻ
 پرماتما جو ڪم آهي. صرف سڄي تڙڦ ۽ سڄي ٻيار جي ضرورت
 هوندي آهي. جڏهن پريو سان سڄو پريو هوندو آهي ته پوءِ انهيءَ
 لاءِ هُو خود ذميوار آهي ته هُو ڪهڙي نموني سان اسان کي صحيح
 مارڻ تي آڻي. ماڻهن جو جنم ڪهڙي به ديس ۾ ٿيو هجي، هُو ڪهڙي
 به ديس جا رهواسي هجن، انهن کي روحاني راجه ٿي آڻڻ لاءِ پرماتما
 کي پنهنجا ئي طريقا آهن. هنکي خبر آهي ته انهن آتماڻن کي ڪهڙيءَ
 طرح ڇڪڻو آهي. هنکي معلوم آهي ته انهن دنيا (جي آتماڻن) کي
 ڪيئن گڏ ڪجي. پرماتما کي ڪوبه فرق نٿو پوي ته هيءُ امير ڪا
 آهي، ڀارت آهي يا ٻيو ڪو ديس آهي. هن کي جتان به آتماڻن کي
 چونڊڻو هوندو آهي، چونڊيندو آهي. ستگرو هن ديس ۾ به جنم وٺي
 سگهي ٿو ته ڪنهن به ديس ۾ جنم وٺي سگهي ٿو. مغربي ديسن ۾
 انهيءَ ڪري سٺ ستگرن جي باري ۾ ڄاڻ ڪونهي، ڇاڪاڻ ته هتي
 انهيءَ باري ۾ گمان پراپت ڪرڻ، کوج ڪرڻ، اڻيندي زندگيءَ جي
 باري ۾ ڄاڻ حاصل ڪرڻ جي دلچسپي ڪونهي. ڀارت ۽ ڪروڙين
 ۾ لاڙو رکندڙ ديس آهي، انهيءَ ڪري اتي ستگرو، پنهنجن شين،
 ڀڳتن ۽ ليکڪن دوران مشهور ٿيا. هر هڪ ملڪ ۾ سٺ عاڻا ٿي
 سگهن ٿا، ٿيندا به ضرور آهن، پر ماڻهن انهن ڏانهن ڌيان ئي نه ڏنو.
 انهن ڪونهي ته ستگرو اڃا به ٿيا ئي ڪونهن، پر ماڻهن ائينکي وساري
 ڇڏيو، انهنکي نوابخ ۾ ڪا جڳهه ئي ڪانه ڏني ويئي.

۱. عيسوي مسيح بائبل ۾ ٻاڙ کي ديدار ۽ پنهنجن شين کي ديدار
 ڪرايو آهي.

مان سٽسنگي نه آهيان، پر مون ٻڌو آهي ته ڀارت ۾ ماڻهو ڪنهن مهاڀرڻ جي مورتيءَ يا تصوير جي آرتي ڪندا آهن. مون کي معلوم ڪونهي ته مون کي به انهيءَ ڳالهه جي آڳاٽا ملي سگهي ٿي يا نه.....؟

ج - مون کي به انهيءَ سوال جو جواب ڏيڻ ۾ ڪجهه هڪڙو محسوس ٿئي ٿو، ڇاڪاڻ ته اسين ڪنهن به ريت رسير يا ڪير ڪانڊ ٿورو به رشواس نه ڪندا آهيون. آرتيءَ جي ڪيئن شروعات ٿي؟ جيڪا ريت ماڻهو ٻاهر ڪن ٿا، اها دراصل انهيءَ حقيقت جو عڪس يا نقل آهي، جيڪو اندر پهرينءَ منزل تي آهي. پهرينءَ منزل تي هزارين ڏيڳ جهڙا ڳاڙهي رهيا آهن ۽ انما انهيءَ ڀرڪاش کي ڏسي خوشيءَ وچان نچندي آهي. تنهنڪري جيڪي ڪجهه اندر ڏٺو ويو، انهيءَ کي ٻاهر ظاهر ڪرڻ لاءِ ماڻهن هڪ ريت ٺاهي ڇڏي. هو ٻاهر جوڻ ٻاريڻدا آهن ۽ انهيءَ جي چؤگرد نچندا رهندا آهن يا انهن ٻنن جي جوڻ سان ڪنهن تصوير يا مورتيءَ جي آرتي ڪندا آهن. اها صرف هڪ ريت آهي، انهيءَ کان وڌيڪ ڪچ به نه. جيڪڏهن توهان کي سچ پچ آرتيءَ جو شوق آهي ته اندر وڃي سڀ ڪجهه ڏسڻو ۽ ڪرڻو پوندو، ٻاهر نه.

س - ۲۳۷. ڇا اهڙو ڪو مثال آهي ته ڪنهن پريمي سٽسنگيءَ پنهنجي پريم ۾ ستگروءَ کي پنهنجي ديس ۾ گهرايو هجي؟

ج - مان توهانجو سوال چڱيءَ طرح سمجهي نه سگهيس.

س - امريڪا ۾ اهڙا ماڻهو هوندا، چاهي انهنجو تعداد گهٽ هجي، جنهنجي هردي ۾ ڀارت ۾ رهندڙ ستگروءَ جي ميلاب لاءِ بيحد گهري تڙت هوندي. ڇا ستگرو اهو نه چاهيندو ته هو خود وڃي، انهن کي درشن ڏئي يا هو وڃي ستگروءَ جو درشن ڪن؟

ج - هينئر مون توهانجو سوال سمجهيو. ستگرو ڪنهن به جڳهه، ڪنهن به ديس ۾ ٿي سگهي ٿو. صرف ڀارت کي ئي انهيءَ جو حق ڪونهي. جڏهن اسين اندر سڄي هردي سان مالڪ سان ملڻ واري مارڱ تي هلڻ چاهيندا آهيون، پر صحيح طريقي بجاءِ غلط طريقي سان

ج - ماڻهو ته پروا ٿي ته نه هجي ٿا آهن، انهيءَ ڪري انهنجو پروا ٿي ته سوال ٿي نٿو پيدا ٿئي. جيڪڏهن ڪا ڳالهه سڃي آهي ته انهيءَ جو اهو اٿس ڪونهي ته سڀ انهيءَ کي مڃين. بلڪه سچ ٿي ته تمام گهٽ دشواس ڪيو ويندو آهي.

س - ۲۳۵. ڇا اهو صحيح آهي ته صرف ڏيهه سرويپ سٽگروءَ داران ٿي سٽگروءَ جي نوري سرويپ سان سنڀالڻ چڙهي سگهي ٿو؟ جيڪڏهن اهڙيءَ طرح نٿو ٿئي ته ڇا بار بار جنم وٺڻو پوندو آهي؟

ج - توهانجو مطلب آهي ته جيڪڏهن شش خود ساڪيات ڏيهه سرويپ ۾ سٽگروءَ جو درشن نٿو ڪري، تيسين هو سٽگروءَ جي نوري سرويپ جو درشن نه ڪري سگهندو؟

س - ڇا اسين واپس ايندا رهندا آهيون؟ ۵-۶ جنم ۾ پوءِ ٻيهر کان وڌيڪ ترقي ٿيندي رهندي آهي؟

ج - نه، نه. اسٽان يا مفاصلو سٽگروءَ لاءِ ڪابه معمولي نٿو رکي.

س - ۲۳۶. هڪ سوال آهي، جيڪو مذهبي ڪجهه پريشان ڪري ٿو. ڪارڻ آهي ته انهن هوندي به ڀڃڻو ٿي آهي. حقيقت ته اها آهي ته

۱. سٽگروءَ جو ڏيهه سرويپ ۾ هڪ ضروري آهي، پر ڪنهن کي نام دان جي بشپيش ڏيڻ لاءِ سٽگروءَ جو ڏيهه سرويپ ۾ انهيءَ وڌيڪ ضروري ڪونهي. سٽگروءَ جي آڳاٽا سان ڪو به ٻيو منش ناهي ٿي سگهي ٿو. جيڪڏهن ڪنهن به سٽگروءَ جي عيوضيءَ کان نام پراپت ڪيو آهي ته سٽگروءَ جي ڏيهه سرويپ جو درشن نه ڪيو ته انهيءَ جو اٿس اهو ناهي ته وري هنکي انهيءَ ڪارڻ کي ڪرڻ لاءِ وري جنم وٺڻ جي ضرورت آهي. وري جنم وٺڻ جو تعلق صرف انهيءَ ڳالهه سان ڪونهي ته سٽگروءَ جي عيوضيءَ کان نام ورتو آهي. پوءِ گروءَ جي آڳاٽا سان گروءَ جي عيوضيءَ داران پراپت ڪيل نام جو به خود گروءَ ذريعي بشپيش ٿيل نام جهڙو اثر ڪري ٿو. (سوال نمبر ۲۳۹).

پهچڻو ٻوندو ته اسين انهن کان بهتر انسان نه آهيون. اهي ئي گناه آهن، اهي ئي لڙايون جهڳڙا. بلڪ اڳ کان به وڌيڪ. اهوئي حسد ساڙ اهي ۽ هڪ ٻئي جي گلي ڪٽڻ جا منصوبا، اهي ئي مورڪپڻي جا ڪم اسين اڄ به ڪري رهيا آهيون. مان نٿو سمجهان ته اسين اڳ کان سڌري ويا آهيون. شايد اڳين ماڻهن ۾ اسان کان وڌيڪ انسانيت جا ڪم هئا. جيڪڏهن ايترو مهاڻائن جي اچڻ بعد به اسين نه سڌرياسين ته پوءِ هينئر انهيءَ ڳالهه جي ڪهڙي ڀڪ آهي ته ايندڙ وقت ۾ ٻين سنڌن جي اچڻ سان اسين سڌري وينداسين. جيستين من، اسان سان گڏ آهي، اسانجي حالت ساڳي ئي رهندي.

من هميشه جهڳڙا پيدا ڪري ٿو، ذات ذات ۾، ديس ديس ۾، منس منس ۾. اهوئي من جو سڀاءُ آهي، من جو ڪم آهي. انهيءَ ڪري اسين ڪڏهن به هن سنسار کي سڪه جي نگر جي ٻڙن جي ٻاري ۾ نٿا سوچي سگهون. اسين اهڙو اڀاءُ سوچي سگهون ٿا ته اسان جو خيال دنيوي جهڳڙن کان مٿي رهي، جيئن سنسار جي مسئلن جو اسان تي ڪوبه اثر نه ٿئي. اهوئي سنت مهاڻائن جو اصلي مقصد آهي. هو هتان هتان پنهنجن چيوڻائن کي گڏ ڪري، انهن کي شيد ۾ لڻ ڪري واپس ڀرماتا تائين پهچائڻ لاءِ اچن ٿا. اهوئي صرف سنسار ۾ اچڻ جو سندن مقصد هوندو آهي. هو دنيا طرف ڌيان نه ڏيندا آهن، هو نئين سڀيتا ڏانهن ڌيان نه ڏيندا آهن. هو ٻين انسانن وانگر سنسار ۾ رهن ٿا پر دنيوي ڳالهين جو انهن تي ڪوبه اثر نٿو پوي، ڇاڪاڻ ته انهن ڳالهين ۾ دخل ڏيڻ سندن مقصد ڪونهي. هو سماج سڌارڪ نه هوندا آهن. هو نه صرف اسانجي هردي ۾ مالڪ جي پڳڻي، پر ٻيو ٻيو ۽ وشواس پيدا ڪرڻ ۽ اسان کي واپس وٺي مالڪ سان ميلاب ڪرائڻ لاءِ اچن ٿا. صرف اهوئي انهنجو مڙو هوندو آهي.

س - ۲۳۴. مون کي ٻڌايو ويو آهي ته ستگرو ۽ ڀرماتا ۾ ڪوبه فرق ڪونهي. جيڪڏهن اهو صحيح آهي ته ماڻهو انهيءَ ئي وشواس ۾ ٿا ڪن؟

هؤ ايتري سولائيء سان ڇڏي ٿو جيتري آسانيء سان هٿ ۾ ڀڪڙيل
گلاس کي ڇڏي سگهجي ٿو. انهيء لاء تياريء جي ضرورت نٿي پوي.
مونکي اهڙن ماڻهن جي ڄاڻ آهي جيڪي نام دان پرايٽ ڪرڻ وقت
ٽائين نه وڃن ۽ نه هئا پر انهيء بعد هؤ ڪٿر وڃن ٿا آهن. جڏهن کين
ماس ڇڏڻ جي ضرورت پئجي، انهن ڇڏي ڏنن، هڪدم ڇڏي ڏنن.

س - منهنجو مطلب آهي ته اهڙي آتما جهڙي سٽگرڊ بڻجڻو آهي،
اها اهڙي سڀيتا ۾ جنم وٺي سگهي ٿي؟

ج - ها، ڇو نه؟ انهيء کي پنهنجي گذريل ڪومن جو حساب چڪائڻو
پوندو آهي. گذريل جنم جي اپوروڻا ڇڏڻ ۽ ترسڻن جي پورڻي
ڪرڻي هوندي آهي. اهو ممڪن آهي ته هؤ اهڙي واپو مبدل، انهيء
ماحول ۾ انهنکي نهايت سولائيء سان پورو ڪري سگهي ۽ اهڙيء
طرح ڪرڻ بعد هؤ نام مارڻ تي ترقي ڪري سگهي. انهيء لاء هؤ
پنهنجي پرايڊ موجب ئي هلندو.

س - ۲۳۳. توهانجي خيال ۾ اهڙو وقت اچي سگهي ٿو، جڏهن
انسان تنهن کي وس ڪندا؟ انهيء باري ۾ توهانجو ڪهڙو خيال آهي؟
توهن سمجهو ٿا ته ڪو اهڙو منس اچي رهيو آهي؟

ج - شايد مونکي خبر ناهي. پر مهاتما ڪڏهن به هن سنسار کي
سڳو بڻائڻ لاء لڳا آهن. انهنجو اهو مقصد بلڪل نه هوندو آهي. هؤ ته
خاص چونڊيل آتماڻن کي سندن نچ گهر واپس وٺي وڃڻ لاء ايندا آهن.
سنت مهاتما هن سرشتيء کي سکن جي نگرڻي بڻائڻ لاء نه ايندا
آهن، جيڪڏهن انهنجو اهوئي مڙل مقصد هجي ها ته هن وقت ٽائين
سڳو سنسار ضرور سکن جي نگرڻي بڻجي وڃڻ ڪپندو هو. دنيا جي
حالت ضرور سڌري وڃي ها. ڇو ته سنسار ۾ ڪيترائي مهاتما ۽ سنت
اچي چڪا آهن. عيسوي آيو، ٻيا به انڪه مهاتما آيا آهن. منهنجي
ويچار ۾ ته اسانجي حالت ساڳي ئي آهي. اسين اڃا ئي عام عظيم سگهون
ٿا ته، اڄ جي سڀيتا ۾ اسين پنهنجن زورن کان وڌيڪ سڳي آهيون
پر جيڪڏهن اسين بي طرفدار ٿي سوچينداسين ته انهيء نتيجي تي

ج - اهوئي منهنجو چوڻ آهي ته توهان جي انهيءَ باري ۾ ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي ڪونهي ته توهانجي ديس ۾ به سنت ٿيا آهن يا نه. مغربي ماڻهن هميشه ايتھاس ۾ جڙ پدارتن ۽ سائنس جي پدارتن جي باري ۾ کوج ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. توهان جو جهڪاءُ هميشه انهن پدارتن ڏانهن ئي رهيو آهي ۽ توهان هميشه انهن انسانن کي اهميت ڏني آهي، جن اهڙن پدارتن جي ايجاد ڪئي آهي. توهان پنهنجن سنتن ۽ مهاتمان ڏانهن ڌيان ئي نه ڏنو. انهنجي جيون، انهنجي اُپديش جي باري ۾ ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ دلچسپي نه ورتي. پر پوري ديس جو شروع کان روحانيت طرف جهڪاءُ رهيو آهي. انهن سائنس، زندگيءَ جي ايتھاس وغيره طرف خاص ڌيان نه ڏنو ۽ نه ئي جيون جي مالي ۽ پنڳتي حالتن ۾ گهري دلچسپي ورتي آهي. هو هميشه روحانيت جا پيروچاري رهيا آهن. تنهنڪري انهن جي وڌيڪ کوج، گهڻو ايتھاس روحانيت جي باري ۾ آهي، سنتن مهاتمان جي باري ۾ آهي. انهن کي پنهنجن سنتن جو گيان آهي. انهن سنتن جي اُپديش جي مهما ڪئي آهي يا ائين ڪئي ڇڏي ته انهن پنهنجن سنتن جو پرجار ڪيو آهي. توهان پنهنجن سائنسدانن، تواريخ نويسن ۽ ٻين اهڙن انسانن جو پرجار ڪيو آهي. سنتن جو سنڀل ڪنهن به خاص ديس يا ذات سان نه رهيو آهي. هن ديس ۾ ڪيترائي مهاتما ٿيا آهن پر انهن ڏانهن ڌيان ئي نه ڏنو ويو. ڪنهن کي به معلوم ڪونهي، ڪنهن به انهن ۾ دلچسپي نه ورتي. ڪنهن به انهنجي زندگيءَ جي باري ۾ ڄاڻ جي کوج ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي. جڏهن هن ديس جي روحاني چيٽن شڪتي جاڳرت ٿيندي، توهان کي به خود بخود هن مغربي ديس جي سنتن ۽ مهاتمان جو گيان ٿي ويندو. اهڙو ڪوبه ڪارڻ ڪونهي، جو هتي سنت مهاتما نه هجن.

س - ۲۳۲. ڇا توهانجو اهو خيال آهي ته ماس آهاري ماڻهن جي ديس ۾ به ڪو مهان سنت جبر وٺي سگهي ٿو؟

ج - انهيءَ سان ڪوبه فرق نٿو پوي، چاهي ڪو ماس آهاري هجي به. پر جڏهن پر ماتما چاهي ٿو ته هو انهيءَ جو تياڳ ڪري ته

يا مقصد جي ڀروري ڪرڻ لاءِ موڪليو ويندو آهي. ڀرماتما انهن خاص آتماڻن کي واپس سڃڪندڙ ٿئي ۽ اچڻ لاءِ موڪليدو آهي.

س - ۲۳۰. مون ڏيول ۾ ٻڌو آهي، اتي اهو ٻوڙ ڇا ڪيو ويندو آهي؟ عيسوي ڀرماتما جو هڪ ئي وقت هو. مان سمجهان ٿو ته ان وقت شايد انهن هجي. ڇا سنت مت جو اهو نيم آهي ته هڪ وقت ۾ صرف هڪ ئي ڏيهڙي ستگرو ٿيندو آهي؟

ج - اسين شروع کان اهوئي سمجهائيندا آيا آهيون ته سنت سدائين سنسار ۾ ايندا رهن ٿا. هُو ڪنهن خاص وقت يا ڏيس سان ٻڌل نه هوندا آهن. سنت سنسار ۾ هميشه، رهيا آهن، رهندا آهن ۽ رهندا به. ڪيترا دفعا هڪ ڏيس ۾ هڪ ئي وقت هڪ کان وڌيڪ سنت ٿيندا آهن يا الڳ الڳ ڏيسن ۾ هڪ ئي وقت هڪ کان وڌيڪ سنت ٿيندا آهن.

س - مون ته صرف جڳياسا ظاهر ڪئي آهي.

ج - اها اسانجي انگڊلي آهي، ڪٽر ٻڙي واري ڳالهه آهي. جنهن سبب اسين اهو چئون ٿا ته ٻيو ڪوبه زندو ڏيهڙي ڀرماتما يا ڀرماتما جو ٻي ٿي نٿو سگهي.

س - منهنجي اها جڳياسا آهي ته ڇا هڪ وقت ۾ هڪ ئي ستگرو سنسار ۾ ٿيندو آهي؟

ج - گهڻي ٿي سگهن ٿا.

س - ۲۳۱. مغربي ڏيڻن ۾ گهڻا سنت يا ستگرو چون آهن؟ مان چوڻ چاهيان ٿو ته جيئن پارس ۾ سنت ستگرو جنم وٺن ٿا، ساڳي طرح مغربي ڏيڻن ۾ ڇو نٿا وٺن؟

ج - ڇا توهان کي وشواس آهي ته سنت مغربي ڏيڻن ۾ جنم نٿا وٺن؟

س - منهنجي چوڻ جو اهو آهي ته اسان کي انهيءَ باري ۾ ڳيان ڪونهي.

سنت ٽن قسمن جا ٿيندا آهن. هڪڙا آهي جيڪي سڌو مالڪ دواران موڪليا ويا آهن. انهن کي به نام جي انجنيئر پراپٽ ڪرڻي پوندي آهي نام وٺڻو پوندو آهي، انهن کي به سٽگروءَ جي تلاش ڪرڻي پوندي آهي، چاهي اهو سڀ هڪ اصول نباهڻ مائٽر ئي هجي. پر انهن کي ڪنهن سٽگروءَ کان نام وٺڻو پوندو آهي. هُو پوريءَ طرح تيار هوندا آهن. ڊيپڪ تيار هوندو آهي، وٽ ۽ تيل به تيار هوندا آهن، صرف ماچيس ڏيکارڻ جي ضرورت هوندي آهي، ڊيپڪ اڀرڻ شروع ڪندو آهي. ٻئي قسم جا سنت آهي آهن، جيڪي شروعات ۾ جڳياسو يا راهي هوندا آهن. آهي ڪنهن پورن گروه جي صحبت پراپٽ ڪري خوب مهنت يا نام جي ڪمائي ڪري سنت پڌ پراپٽ ڪندا آهن. سنتن جو هڪ ٻيو به قسم آهي.

هڪ امير منڻ پنهنجي پوري ملڪيت ڪنهن غريب کي ڏيئي، انهيءَ کي ڌنوان بڻائي سگهي ٿو. انهيءَ غريب ڪڏهن مهنت نه ڪئي پر جيڪي ڪجهه هن ڪيو، اهو امير کي نهايت پسند اچي ويو، انهيءَ ڪري امير منڻ جي پيار سبب هن کي جائداد پراپٽ ٿي ٿي ۽ هُو به ڌنوان ٿي وڃي ٿو. اهڙيءَ طرح سٽگرو ڪنهن کي به سٽگرو بڻائي سگهي ٿو. عيسوي جي باري ۾ چيو ويندو آهي ته جن هن کي سويڪار ڪيو، هن انهن کي به شڪتي ڏيئي پرماتما جو پٽ بڻايو. بائيبل ۾ لکيو ويو آهي، ”توهين زندهه پرماتما جا پٽ آهيو.“

س - انهيءَ منڻ کي پنهنجي شڪتي ڏيئي؟

ج - ها، پنهنجي شڪتيءَ ذريعي، پنهنجو پاڻ کي ٻئي منڻ ۾ سمائجي وڃڻ سان. سٽگرو ڪنهن کي به پاڻ جهڙو بڻائي سگهي ٿو.

س - ۲۲۹. ڇا سنتن کي واپس اچڻ نه پوندو آهي؟

ج - انهن کي واپس موڪليو ويندو آهي، انهن جي واپس اچڻ جو سوال ئي پيدا نٿو ٿئي. هُو انهيءَ لاءِ نٿا اچن ته انهن کي پنهنجي ڪرم جو حساب ڏيڻو آهي يا ڪو دنياوي پدارت ڪن دنيا ۾ چڪيندو آهي يا هُو خود واپس اچڻ چاهيندا آهن. انهن کي ته ڪنهن خاص ڪار به

س۔ ۲۲۸۔ مون ڪنهن ٻي ڳوڙهيو آهي ته ڪڇ سنڌ اوتار ۾
ٿي ايندا آهن ۽ ڪڇ وري ٻيو دفعو سنڌ ٿي جنم وٺندا آهن. ٻيو
دفعو جنم وٺڻ جو ڇا مطلب آهي؟

ج۔ جيئن پر ماڻا انهن کي ٺٽو موڪلي، سنڌن کي وري اچڻو
ٺٽو ٻوڙي. پر جيڪڏهن پر ماڻا چاهي ته هو انهن کي بار بار موڪلي
سگهي ٿو.

س۔ هڪ دفعو چونڊجڻ بعد؟

ج۔ جڏهن ڪوبه ٻي منزل بار ڪري ويندو آهي ته انهيءَ جي
واپس اچڻ جو سوال ئي نٿو پيدا ٿئي. مثال طور ڪڇ منس امير بڻجڻ
ٿاء، چوٽيءَ تي پهچڻ لاءِ ڪاٺي مڇت ڪندا آهن ۽ انهن مان ڪڇ
امير ٿي به ويندا آهن. ڪنهن کي ماڻا پتا يا ڏاڏن پر ڏاڏن جي
ملڪيت ملي ويندي آهي. ڪو ڪنهن منس کي ايترو راضي ڪري
ڇڏيندو آهي، جو هو پنهنجو سڀ ڪجهه سوکڙي طور هن کي ڏيئي،
امير بڻائي ڇڏيندو آهي. اهڙيءَ طرح سنڌ به ڪيترن ئي قسمن جا
ٿيندا آهن. ڪڇ مالڪن دوران ڌر ڌام مان موڪليا ويندا آهن، ڪڇ
هتي سندسار هر مڇت يا نام جي ڪمائي ڪري انهيءَ اوستا کي پراڻت
ڪندا آهن ۽ ڪي صرف پنهنجي گروهه جي ديا مهر سان انهيءَ ٻڌويءَ
کي پراڻت ڪن ٿا. پر جيتري قدر انهنجي روحاني رساليءَ جو سوال
آهي، هو سڀ هڪ هوندا آهن.

س۔ ته پوءِ اهي سنڌ ۽ مهاڻا سڏائيندڙ، پوماڻا وٽان واپس
ڪيئن ايندا آهن؟ مون پوڄا ڪندڙ سواميءَ جي ٻيٽڪ ”هڪ جوڙيءَ
جي آتم ڪٿا“ ۾ پڙهيو آهي ته ٻيو ٻن انهن مڪتي پراڻت ڪئي ۽
ان بعد هو ڏکي آلمانن جي مڪتيءَ لاءِ سوکڙي منڊل مان واپس آيا.

ج۔ مون کي افسوس آهي ته مون اهو ٻيٽڪ ڪونه پڙهيو آهي
۽ نه ئي مان ڪنهن خاص منس جي باري ۾ ڪڇ چوڄا ڪرڻ چاهيان
ٿو. پر جيڪا ڳالھ، روحان چئي آهي، انهيءَ جي سڌائتي روپ تي
وڌيڪ ڪري سگهجي ٿو. سنڌ پوماڻا دوران موڪليا ويندا آهن.

ٽئين تل ۾ ايڪاگر ڪرڻ بعد ئي انهيءَ روحاني سفر تي هلي سگهو ٿا. اسانجي اندر جسماني روپ ۾ ڪجهه به ڪونهي.

س - ۲۲۶. جيڪڏهن ڪنهن به آندي مدش کي سندس ڪرم جي پاري بوج سبب نام نٿو ملي سگهي ته ڇا انهيءَ جو مطلب اهو ٿي ته پرماتما نام جي بخشيش ڪري، انهيءَ جي مدد ڪرڻ نٿو چاهي؟
ج - ڪيترن اکين وارن کي به نام دان نه مليو آهي.

س - ٺيڪ آهي. پر جيڪڏهن اهي گذريل خراب ڪرم کان بچڻ لاءِ مدد چاهين ته انهن کي مدد ڪير ڪندو؟

ج - انهن اکين وارن جي مدد ڪير ڪري ٿو، جن کي نام دان ڪونه مليو آهي؟ انهنکي به موقعو ملندو. منهنجي چوڻ جو اهو اڄ آهي ته هو پنهنجي ڪرم جو حساب ڏيئي رهيا آهن ۽ جيڪڏهن هو ٺيڪ ڪرم ڪندا ته انهن کي مدش جنم جو هڪ ٻيو موقعو ملندو.

س - ۲۲۷. سنت مت کي هيجيندڙ، ڪنهن سنت ٻيو دفعو جنم ورتو آهي؟ ڇا هـ وري جنم وٺي ڪنهن ٻئي سنت جي سروپ ۾ آيو آهي؟

ج - توهانجي چوڻ جو اڄ آهي ته ڪو سنت ٻئي جنم ۾ وري سنت ٿي آيو آهي؟ مون پهرئين ڏينهن ئي سمجهايو هو ته سڀ سنت هڪ ئي هوندا آهن. سنت ۽ پرماتما ۾ پتا ۽ پٽ جو ناتو ٿيندو آهي. عيسوي فرمايو آهي ته مان ۽ پرمر پتا هڪ آهيون. جنهن مونکي ڏنو آهي، انهيءَ پرمر پتا کي ڏنو آهي. سنتن جو پرماتما سان اهوئي سنڀلڻ هوندو آهي، جيڪو هڪ لهر جو ساگر سان ٿيندو آهي. سڀ سنت هڪ ٿيندا آهن. ڪنهن خاص شخصيت جي واپس اچڻ جو سوال ئي نٿو پيدا ٿئي. شخصيت نه، شڪتي ايندي آهي. اها شڪتي ڪنهن ۾ به اچي سگهي ٿي. اها شڪتي هڪ ئي ٿيندي آهي، اها سروي نه آهي. سڀني سنتن جو هڪ ئي سنڌيش يا اُپديش هوندو آهي. هـ هڪ ئي روحانيت جو پرچار ڪرڻ لاءِ ايندا آهن ۽ واپس انهيءَ ساگر ۾ سمائجي ويندا آهن.

ج - پرماتما تي ٻڌائي سگهي ٿو. ستگرور ڪنهن به ذات، ذر،
دیس یا سماج سان ٻڌل نه هوندو آهي. مالڪ هنڪي ڪنهن به وقت،
ڪنهن به اسٽان تي موڪلي سگهي ٿو. اهو سڀ هن جي هٿ وس
آهي. جڏهن هو چاهيندو ۽ جڏهن هنڪي مناسب حالت لڳندي ته هو
ستگرور کي موڪليندو.

س - ۲۲۴. مون توهانجي ٽيپ رڪارڊ ٿيل سٽسنگ ۾ ٻڌو آهي
ته توهين جنم کان انڌي مشن کي نام جي بخشيش نه ڪندا آهيو.
ڇا انهيءَ ڪري جو انهن پرڪاش کي ڪونه ڏنو آهي؟

ج - نه، ٻاهرين اکين جو اندرئين پرڪاش سان ڪوبه تعلق ڪونهي.
اکين کانسواءِ به جيڪڏهن توهين اکين جي وچ تي خيال کي اڳاڻو
ڪندا ته اندر پرڪاش ڏسڻ ۾ ايندو. هيءُ دنياوي پڌارت ڪونهي
۽ نه ئي انهيءَ کي هي ناسونت اکيون ڏسي سگهن ٿيون. جيئن عيسوي
فرمايو آهي ته جيڪڏهن توهين هڪ اڪه وارا بڻجندا، توهين ڪنهن به
ڊاڪٽر کان ٻڌي تسلي ڪراو ته سرور ۾ انهن ٻن اکين کانسواءِ ٻي
ڪابه اڪه ڪونهي. اها هڪ اڪه، اندر جي آئوڪه اڪه آهي جنهن کي
اندرئين پرڪاش کي ڏسڻ لاءِ ڪولڻ ضروري آهي. انهيءَ پرڪاش
کي ڏسڻ لاءِ ٻاهرين اکين جي ٿوري به ضرورت ڪونهي.

س - ته ڇا انهيءَ جو ڪرمن سان ڪجهه سڀيٽو آهي؟

ج - اهو ئيڪه آهي. جيڪي جنم کان انڌا هوندا آهن، انهن جو
ڪرمن جو بوج اڪثر ڀاري هوندو آهي.

س - ۲۲۵. حضرت عيسيٰ فرمايو آهي ته پرماتما جي بادشاهت
توهانجي اندر آهي. ڇا انهيءَ مالڪ جي بادشاهت هن ناسونت سرور
۾ سمائجي سگهي ٿي.

ج - پرماتما جي بادشاهت توهانجي اندر آهي. مالڪ نوهان جي
اندر آهي ۽ هو هر هڪ جي اندر پراجمان آهي. جسماني روپ ۾ اسان
پرماتما کي پنهنجي اندر نٿا ڀاڙت ڪري سگهون. پنهنجي سرت کي

آهي، سڀني سنتن جو سڄو شش آهي. سنتن جا نالا الڳ الڳ آهن. پر هر هڪ پورن سنت، هر هڪ پورن مهاڻا، هڪ ئي اُپديش، هڪ ئي روحانيت جو پرچار ڪندو آهي. ڪوبه سنت نئين سکيا نٿو ڪڍي اچي. ”منهنجي اندر، منهنجو پتا ئي سڀ ڪجهه ڪري ٿو.“ سنت، انهن چونڊيل آتماڻن کي، پرمانا طرفان کين سڏيندڙ روحن کي، واپس وٺي وڃڻ لاءِ ايندا آهن. انهن آتماڻن کي واپس مالڪ سان ملائي، مالڪ طرفان سڏيندڙ فريضن جي بجاوڙي ڪن ٿا. انهن آتماڻن کي مارڻ تي آڻڻ ئي سنتن جو اصلي مقصد آهي ۽ جيڪي انهيءَ مارڻ تي هلن ٿا، اهي ئي سندن سڃاڻپ آهن.

اسين صرف پنهنجي من کي تسلي ڏيڻ لاءِ چوندا آهيون، ”مان عيسائي بڻيو آهيان“ يا ”مان سڪه بڻيو آهيان.“ اهي سڀ راجنيتي ذم آهن، سنسار ۾ رهڻ جا طريقا آهن. اسين جيڪي آهيون، اهي ئي آهيون. پوڻاڪ پاڻ سان ڪهڙو ٿو فرق پوي، چاهي هندستاني ڪپڙا پايو، چاهي اميريڪا جا يا افرিকা جي فشن جا پايو، سريز ته اهوئي آهي. اسان ۾ تبديلي ته ڪونه ٿي اچي، اهي ته هڪ پردي ماتر آهن. جنهنڪري چاهيو عيسائي سڏيو يا ڪو ٻيو نالو ڏيو. جيڪڏهن سڄي اڀياس يا پڳتيءَ دوران اندر مالڪ جي تلاش ڪرڻ جي ڪوشش ۾ آهيون ته پوءِ انهن ٻن ٻن، پوڻاڪن جو ڪوبه فرق نٿو پوي. اڄڪلهه اسان انهن ڪرم ڪانڊ ۽ ريت رواجن ۾ ڦاسجي، سنتن جي اصلي سکيا کي وساري ڇڏيو آهي ۽ هڪ ٻئي سان وڙهڻ ۽ جهڳڙن ۾ لڳا پيا آهيون. عيسائي هندن جي خلاف ۽ هندو سکن جي خلاف وڙهڻ ۾ خوشي محسوس ڪري رهيا آهن. اسين سوچيندا آهيون ته اهڙيءَ طرح اسين سنتن جا شش بچينداسين، پر ڪڏهن به پنهنجو پاڻ کان نٿا ڀڃيون ته اهي سنت اسان کي پنهنجو بڻائي رهيا آهن يا نه. اهڙيءَ حالت ۾ اسين صرف من ۽ اندرين جا غلام بڻيا ويندا آهيون ۽ پنهنجو پاڻ کي ٻيو ڪچ سمجهڻ، خود کي ڏوڪي ڏيڻ کان وڌيڪ ٻيو ڪجهه به ڪونهي.

س- ۲۲۳ ڇا اميريڪا ۾ به ڪو سنت ستڙو هوندو؟

اهي سڀ بائيبل جون ڳپت روحاني ڳالهون آهن، جنکي سمجهڻو آهي. صرف عيسائي بطحن سان ئي اسين عيسائي ڄاڻا سس نٿا بڻجي سگهون. ڪنهن اهڙي ڀرڻ جي ضرورت آهي، جيڪو انهن سڀني ڳپت رازن کي کولي سمجهائي. بائيبل کي هڪ نازل وانگر هڪ سري کان ٻئي سري تائين پڙهي وڃڻ ڪافي ڪونهي. بائيبل ٻئي اهدايش کي سمجهڻ لاءِ نهايت گهرائيءَ ۾ وڃڻو پوندو. انهيءَ مان ڪيتريون ڳالهون کي ڏٺو ويو آهي، گهڻين ڳالهين جو غلط ارٿ ڪيو ويو آهي، ڪيتريون ڳالهون کي ڏٺو ويو آهي، ڪيتريون ڳالهون کي ڏٺو ويو آهي. انهن سڀني کي جوڙي بائيبل جي پوري تصوير بڻائڻ جي ضرورت آهي، تڏهن ئي صحيح سکيا کي سمجهي سگهجي ٿو. اسين صرف ڪرم ڪانڊ ۽ ريت رواج ۾ الجھي، ڊيولن ڏانهن ڊوڙي، پيٽما ٺام جي بخشيش وٺي، انهنجا سس نٿا بڻجن. سڄو سس، سڄو عيسائي بطحن لاءِ گهڻو ڪجهه ڪرڻو پوندو. پرماتما تائين پهچڻ کان اڳ هر هڪ جڳياسوءَ کي سڄو عيسائي بطحنو آهي. اسين سڀ هتي پٽڪي رهيا آهيون، اسين سڀ سڄي عيسائي بطحن جي ڪوشش ڪري رهيا آهيون. عيسائي جي سکيا کي توهين عيسائي ڌرم چوندا، ٻيا منس انهيءَ کي سنت مت سڏيندا، روحاني ڳيان يا آتما جي سائنس چوندا. پر هر هڪ سڄو عيسائي انهيءَ هڪ ئي راهه جو راهي آهي. اهو ئي عيسائي جو اهدايش آهي.

ڪو به سنت مهاتما پڳتي ڪرڻ جو نئون طريقو ڪٺي نٿو اچي. پڳتيءَ جو صرف هڪ ئي ساڌن آهي. پرماتما به هڪ آهي، هو اسان سڀني جي اندر آهي ۽ انهيءَ جي ڪوچ به اندر ئي ڪرڻي آهي. تنهنڪري مالڪ سان ملڻ جو مارڱ، مون لاءِ توهان لاءِ ۽ ٻين سڀني لاءِ الڳ نٿو ٿي سگهي. مارڱ هڪ ئي ئي سگهي ٿو. جيڪي انهيءَ مارڱ تي هلن ٿا، اهي سڄا عيسائي آهن. چاهي اهي هندو ڄڻ، سک ڄڻ، عيسائي ڄڻ، امريڪا واسي ڄڻ يا ڀارتواسي. جيڪو به انهيءَ ستم مارڱ تي هلي ٿو، اهو ئي عيسائي جو سڄو سس آهي، ڳرڊ نائڪ جو سڄو سس آهي، حضور مهاراج جن جو سڄو سس آهي، ڪنهن جو سڄو سس

آهي. پر توهين اهو نٿا ٻڌائي سگهو ته. اهو آواز ڪٿان اچي ٿو ۽ ڪيڏانهن وڃي ٿو. اهو حال انهنجو آهي، جيڪي انهيءَ شبد (لوکاس) مان آيا آهن. اهو ذڪر ڪندي، هن هولي گهوسٽ يعني پوتر آتما يا شبد جي ڌارا ڏانهن اشارو ڪيو آهي، جيڪو اسان سڀني جي اندر آهي، جنهن کي اسين پنهنجي خيال کي نئين تل تي اڻڪاڙ ڪري ٿين اڪه کولي ٻڌي سگهون ٿا.

جڏهن اندر شبد ڀرگهت ٿئي ٿو، عيسائي فرمايو آهي ته مرد، زندهه ٿي پوندا، پوڙا ٻڌڻ شروع ڪندا، انڌا ڏسڻ لڳندا ۽ لنگڙا هلڻ شروع ڪندا. اسين سڀ روحاني طور انڌا، پوڙا، لنگڙا ۽ مٿل آهيون، پر جڏهن اسان جي اندر ٻن اڪه ڪلندي، تڏهن اسين سڄي روحانيت کي ڏسڻ شروع ڪنداسين، ٻڌنداسين، زندهه ٿي وينداسين، مارگه ٿي سڌيءَ طرح هلڻ شروع ڪنداسين ۽ واپس وڃي پنهنجي مالڪ سان ملنداسين. ”مٿل مٿس، پرماتما جي پٽ جو آواز ٻڌندا ۽ جيڪي ٻڌندا، زندهه ٿي ويندا.“ جيسين اسان کي اهڙو انيڙو پراپت نه ٿيندو، تيسين اسين اکين هوندي به ڏسي نٿا سگهون، ڪنن هوندي به ٻڌي نٿا سگهون. اسان کي پرماتما ڏسڻ ۾ نٿو اچي. اٺڙو ڪير هوندو آهي؟ جنهنجي سامهون ڪا شيءِ ٻيئي هجي، پر کيس ڏسڻ ۾ نه اچي. اسان سڀني کي اها جاءِ آهي ته پرماتما اسان سڀني جي اندر آهي. ڪٿي ڪٿي، پتي پتي اندر آهي پر نه اندر، نه ٻاهر ڏسڻ ۾ اچي ٿو، انهيءَ ڪري اسين انڌا آهيون. جڏهن اندر ٻن اڪه ڪلي ٿي، اندر ٻن ڪن ڪن ٿا، اسان کي پوکاش به ڏسڻ ۾ اچي ٿو، شبد به ٻڌڻ ۾ اچي ٿو ۽ انهيءَ مٿر سنگيت، خاموش راجه (آنند نادر) کي ٻڌي مٿل، زندهه ٿي وڃن ٿا. اسين سڀ مٿل آهيون. سنسار طرف اسين زندهه آهيون پر پرماتما طرف اسين مٿل آهيون. اسين هن کي بلڪل وساري وينا آهيون ۽ سنسار جا پوريءَ طرح ٿي چڪا آهيون. پر جيڪو ”آمريت“ ”آپتيات“ اندر هئو اسان کي پيئاري ٿو، اهو ٻي اسين وري موليٰ مان زندهه ٿيون ٿا. اهو آمريت ٻي اسين سنسار لاءِ مٿل ۽ مالڪ لاءِ زندهه ٿيون ٿا.

نٿو ٿي سگهي. عيسائي اهو به فرمايو آهي ته جيئن پرماتما سان اسين ملڻ چاهيون ٿا، اهو ڪٿي به ٻاهر ڪونهي، اسانجي سرڀر اندر آهي. ”ڇا توهانڪي اها ڄاڻ ڪونهي ته توهين پرماتما جا مندر آهيو ۽ پرماتما جي چيٽن شڪتي توهان جي اندر رهي ٿي.“ وري فرمايو اٿس، ”توهين زندهه پرماتما جا مندر آهيو.“ زندهه پرماتما اسانجي اندر آهي، تنهنڪري اندر ئي هن جي ڪوچ ڪرڻي آهي ۽ نه ٻاهر. ان بعد هن فرمايو آهي، ”منهنجي پتا جي گهر ڪيترن ئي منزلن مان آهي.“ يعني پنهنجي نج گهر پهچڻ کان اڳ به اسانڪي اٺيڪ منزلن مان لنگهڻو پوي ٿو. ۽ اهو به اشارو ڪيو آهي ته اسانڪي پنهنجي گهر جو دروازو ڪٿا ڪاٺو آهي. ”ڪٿا ڪاٺو ته اهو ڪلندو، تلاش ڪريو ته اهو ملندو.“ دروازي کي هميشه ٻاهران ڪٿا ڪاٺو ويندو آهي ۽ اهو آندران ڪلندو آهي. اسين ٻاهر آهيون، در اندر اڪين جي پٺيان نئين تل به آهي. اسانڪي پنهنجي چيٽن ڌارا کي هتي، گهر جي دروازي تي سميٽي، ڪٿا ڪاٺو آهي. ڪٿا ڪاٺو جو طريقو، خيال کي اٺي اڪاڙ ڪرڻ يعني بيهارڻو آهي ۽ دوار آندران کلي پوندو. اٺي ۽ اٺن ني اسانڪي ڪوچ ڪرڻي آهي، ان بعد اسانڪي پنهنجي اصلي گهر ڏانهن ويندڙ مارگ ملندو. مارگ تي هلڻ سان اسين اٺي ۽ پرماتما سان ميلاب ڪنداسين، جنهنڪري اسين اندر ڳولهي رهيا آهيون. اهي سڀ روحاني دوا آهن، جن کي سمجهڻ جي ضرورت آهي.

بائبل ۾ اهو به لکيل آهي ته عيسائي فرمايو، ”جيڪڏهن توهين هڪ اڪه وارا بڻجندا ته توهان جو سڄو سرڀر پرڪاش سان پور ٿي ويندو.“ جڏهن اسين دوار ڪٿا ڪاٺو ٿا ته ٽين اڪه يا هڪ اڪه کلي وڃي ٿي ۽ اسانڪي اندر پرڪاش ڏسڻ ۾ ايندو آهي. اٺي ۽ پرڪاش سماجي، هڪ ٿي وڃڻ کانسواءِ اسين روحاني مارگ تي هلي نٿا سگهون، تيئن اسانجي اندر اندروني رهي ٿو. اسانڪي پنهنجي اصلي منزل جو پتو نٿو پوي، پنهنجي منزل کي ڏسي نٿا سگهون. عيسائي شبد ”يا“ ”لوگاس“ جو به ذڪر ڪيو آهي. هو جيڏانهن به چاهي ڏانهن رخ رکي سگهي ٿي ۽ توهانڪي اٺي ۽ جو آواز پٽڻ ۾ ايندو

اها ڳالهه هن پنهنجي شخصي شش کي، جن جو هو شگرور هو، نهايت سٺي ڍنگ سان سمجھائي. اڄ اسين ۽ توهين انهيءَ اعليٰ هستيءَ کان ڪوبه فائدو نٿا وٺي سگهون. جيڪڏهن اسين سچ ۽ سچي عيسوي مسيح جا شيوڪ آهيون ته اسان کي زندهه گروه جي تلاش ڪرڻي پوندي ۽ انهيءَ کان عيسوي جو اُپديش سڳو پوندو ۽ سندس ٻڌايل سکيا انوسار هائو پوندو. جنهن جي پوئواري ڪندي، جيڪڏهن اسين چاهيون ته عيسوي مسيح جو به روشن ڪري سگهون ٿا.

اسين اڪثر اهڙين هستين ۾ پاڻ کي الجھائي رکون ٿا، پر نه انهن جي سکياڻن ڏانهن ڪو ڌيان ڏيون ٿا ۽ نه ئي انهن کي سمجھڻ جي ڪوشش ڪريون ٿا. جيڪڏهن اسين عيسوي روپي شخصيت جي اصلي سکياڻن کي سمجھون ته معلوم ٿيندو ته هو اسان کي ڪهڙي مارگ تي هلائڻ چاهي ٿو. هن پنهنجو روحاني مارگ طئه ڪيو ۽ اسانجي فائدي ۽ رهنمائيءَ لاءِ پنهنجو اُپديش ڏيئي ويو، پر اسين سندس سکيا ڏانهن ڪوبه ڌيان نٿا ڏيون. اسين هن وقت به سندس شخصيت جي باري ۾ سوچيندا رهون ٿا. عيسوي مسيح جا شش، جيڪي سندس زندگيءَ جي عرصي ۾ سندس صحبت ۾ آيا، هن جي ديهه سڙوڻ جو فائدو وٺي سگهيا ٿي. پر اڄ اسين ۽ توهين هن جي ديهه سڙوڻ جو فائدو نٿا وٺي سگهون. اسين ته صرف سندس سکيا جو فائدو وٺي سگهون ٿا ۽ اُپديش مان فائدي وٺڻ لاءِ زندهه گروه جو هٿ ضروري آهي، تڏهن ئي اسين سچا عيسائي بڻجي سگهون ٿا ۽ هن جا سچا شيوڪ ۽ شش سڏائي سگهون ٿا. جيڪي ڪجهه مون بائيبل ۾ پڙهيو آهي، انهيءَ مان ته اهاڻي ڳالهه ظاهر ٿئي ٿي.

عيسوي مسيح لاهو به فرمايو آهي ته اسان کي واپس پرماتما ۾ سمائجي وڃڻو آهي. ”مان ۽ منهنجو پتا هڪ آهيون.“ ”مان پتا ۾ سمايل آهيان ۽ پتا مون ۾ سمايل آهي.“ هن لاهو اشارو ڏنو آهي ته آتما، پرماتما جي انس آهي. جيئن آتما واپس وڃي مالڪ سان ميلاپ نه ڪندي، تيئن هن جو جنم مرڻ جي دڪن مان ڪڏهن به چوڪارو

هرجڳهه پٽڪن سان، بار بار ڪرو بدلائڻ سان ڪجهه به پراپت نه ٿيندو. پنهنجي ستڙوءَ لاءِ ڀورن وشواس ۽ سڄي ڀڳتي پيدا ڪرڻي آهي، جيئن هو اسانجي رهنمائي ڪري سگهي. جيئن ڀورو وشواس حاصل نٿو ٿئي، تيئن اسانجو من اسانڪي اڀياس ڪرڻ نه ڏيندو. ڇو ته اسانجي من ۾ اٽڪل شڪ شيوه، وهر ڀرم پيدا ٿيندا رهندا ۽ اسين روحاني ترقي به نه ڪري سگهنداسين. سو عيسائي مسيح جي انهيءَ چوڻيءَ جو ارڻ اهو آهي ته ڪرو ۽ اٽل وشواس هئڻ گهرجي. ٻيو ڪرو اسانجو من ۽ اندرون آهن. اهو ناممڪن آهي ته اسين هڪ ئي وقت اندرين جا غلام به، رهون ۽ مالڪ جا داس به. اهي ٻئي ڳالهين هڪ ٻئي جي ابتڙ ۽ دشمن آهن. اسين ڪڏهن به هڪ وقت ٻن طرفن ڏانهن وڃي نٿا سگهون. يا ته اسين من ۽ اندرين جا غلام رهي سگهون ٿا يا روحاني اڀياس ذريعي ستڙوءَ جي شيوا ڪري، واپس ڀرماتما ۾ سمائجي سگهون ٿا. عيسائي مسيح اهو به فرمايو آهي ته توهين ڀرماتما ۽ مايا، ٻنهي جي گڏ ڀڳتي نٿا ڪري سگهو. انهيءَ جو ارڻ آهي ته جيئن اسانجو من سنسار جي ڌن دولت، ڪٽنب ڀريوار، مٿن ماڻهن ۽ دوستن جي موهر، ۾ ڦاٿل آهي، اسين روحاني رسائي ڪري مالڪ سان ميللاپ نٿا ڪري سگهون. جيڪو به پڌارت اسانجي خيال کي مالڪ کان دور ڪري ٿو، اهو مايا جو روپ آهي، خود مايا آهي. جيڪڏهن اسين ٿوري به روحاني ترقي ڪرڻ چاهيون ٿا ته انهيءَ مايا کي پنهنجو ڪرو بنائڻ نه گهرجي. صرف اسانجو روحاني ڪرو ئي اصلي منزل تائين پهچڻ ۾ اسانجي مدد ڪري سگهي ٿو.

س - ۲۲۲. جيڪڏهن ڪنهن عيسائي ڌرم اختيار ڪيو هجي ۽ انهيءَ باري ۾ ڪوبه شڪ ڪونهي ته اسان عيسائي ڌرم اختيار ڪيو آهي. انهيءَ حالت ۾ جيڪڏهن ڪو ستسنگي بڻجڻ چاهي ته اهو ڪرو ڪنهنڪي هجي ۽ ڪهڙيءَ طرح عيسائي ستڙو پنهنجي جي شيوا ڪري؟ صرف عيسائي بڻجڻ سان ئي توهانڪي وشواس ٿي وڃي هانجو ڪرو آهي؟ اهائي خاص ڳالهه آهي. جيڪڏهن

عيسائي توهانجو گرو آهي يا جڏهن به ڪو عيسائي ٻڌجي ٿو ته هو انهيءَ جو گرو ٻڌجي وڃي ٿو ته پوءِ توهان کي ٻئي گروهه جي ضرورت نٿي ڪونهي. پر جيڪڏهن اهو صرف توهانجي من جو ڊوڪر ئي آهي ته عيسائي توهانجو گرو آهي ۽ دراصل هو گرو ناهي ته پوءِ توهان کي گروهه جي ضرورت آهي.

پيٽ، عيسائي جي اصلي سکيا صرف عيسائي ذريعو اختيار ڪرڻ کان بلڪل الڳ آهي. عيسائي مسيح جي اُپديش اُنوسار اسان کي ڏهه ڌاري گروهه جي ڪوچ ڪرڻي ٿي آهي ۽ هنجي سکيا موجب هڪ لاءِ صدي مسيح مارڪ اهو آهي ته زندهه گروهه جي صحبت ڪئي وڃي. عيسائي مسيح ڪڇ جڳيانن کي نام جي بخشيش ڪئي ۽ انهن کي پنهنجي پنج ڌار ٻهڃايو. هن فرمايو هو ته جيڪي مان سنسار ۾ آهيان، مان سنسار جو پرڪاش آهيان. هن نهايت سهڻي نموني فرمايو آهي ته هيئن ئي مان توهان سان گڏ آهيان پر ڪجهه وقت بعد مان توهان کي ڇڏي ويندس ۽ وري مان توهان وٽ ايندس. هن وقت توهان ۾ ڪيترا ئي شڪه شوبه آهن پر جڏهن وري ڪجهه وقت بعد مان توهان سان گڏجن دس ته تڏهن توهان کي ڪي به شڪاڻون نه رهنديون. اهي سڀ غلطي ۽ روحاني اُرت سان ڀرپور ڳالهائون آهن. جڏهن عيسائي مسيح چيو ته مان توهان کي ڇڏي ويندس ته هنجو اشارو پنهنجي پنجن تن واري سر ۾ ڏانهن هو. اها ڳالهه هن پنهنجي خاص شهن کي چئي هئي. اڄ اسان کي يا توهان کي ڪوڻ چئي ويئي. جڏهن هن پنهنجن انهن شهن کي، جن کي هن پنهنجي زندگيءَ جي عرصي ۾ نام ڏنو هو، فرمايو، ”وِري وقت بعد توهان کي منهنجو درشن ٿيندو“، تڏهن اُن جو اُرت هو ته مون توهان کي صرف پنهنجي ڏيڻ سڙو ۾ ئي نام جي بخشيش نه ڪئي آهي، پر ته جڏهن مان پنهنجي سڙو جو تياڳ به ڪندس ته به پنهنجي وِري سڙو ۾ هميشه توهانجي اندر توهان سان اُنڪه سنگهه رهندس. عيسائي مسيح فرمايو ته مون کي ڏيڻ سڙو ۾ ڏسي، توهانجي من ۾ اُنڪه شڪاڻون پيدا ٿيون. پر جڏهن ڪڇ عرصي بعد توهان منهنجي وِري سڙو کي اندر ڏسندا ته توهانجون سڀ شڪاڻون دور ٿي وينديون.

هر جڳه پڪڙ سان، بار بار گرو بدلائڻ سان ڪجهه به پراپت نه ٿيندو. پنهنجي سترگروءَ لاءِ پورن وشواس ۽ سچي پڳتي پيدا ڪرڻي آهي، جيئن هو اسانجي رهنمائي ڪري سگهي. جيئن پورو وشواس حاصل نٿو ٿئي، تيئن اسانجو من اسانڪي اڀياس ڪرڻ نه ڏيندو. ڇو ته اسانجي من ۾ انيڪ شڪ شبوهم، وهم پيرم پيدا ٿيندا رهندا ۽ اسين روحاني ترقي به نه ڪري سگهنداسين. سو عيسائي مسيح جي انهيءَ چوڻيءَ جو ارٿ لاهو آهي ته گروءَ ۾ اٽل وشواس هئڻ گهرجي. ٻيو گرو اسانجو من ۽ لندريون آهن. لاهو ناممڪن آهي ته اسين هڪ ئي وقت لندرين جا غلام به، رهون ۽ مالڪ جا داس به. لاهي ٻئي ڳالهين هڪ ٻئي جي ابتڙ ۽ دشمن آهن. اسين ڪڏهن به هڪ وقت ٻن طرفن ڏانهن وڃي نٿا سگهون. يا ته اسين من ۽ لندرين جا غلام رهي سگهون ٿا يا روحاني اڀياس ذريعي سترگروءَ جي شيوا ڪري، واپس پرماتما ۾ سمائجي سگهون ٿا. عيسائي مسيح لاهو به فرمايو آهي ته توهين پرماتما ۽ مايا، ٻنهي جي گڏ پڳتي نٿا ڪري سگهو. انهيءَ جو ارٿ آهي ته جيئن اسانجو من سنسار جي ڌن دولت، ڪٽنب پريوار، مڻ ماڻهن ۽ دوستن جي موهر ۾ ڦاسل آهي، اسين روحاني رسائي ڪري مالڪ سان ميلاپ نٿا ڪري سگهون. جيڪو به پدارت اسانجي خيال کي مالڪ کان دور ڪري ٿو، اهو مايا جو روپ آهي، خود مايا آهي. جيڪڏهن اسين ٿوري به روحاني ترقي ڪرڻ چاهيون ٿا ته انهيءَ مايا کي پنهنجو گرو بنائڻ نه گهرجي. صرف اسانجو روحاني گرو ئي اصلي منزل تائين پهچڻ ۾ اسانجي مدد ڪري سگهي ٿو.

س - ۲۲۲. جيڪڏهن ڪنهن عيسائي ڌرم اختيار ڪيو هجي ۽ انهيءَ باري ۾ ڪوبه شڪ ڪونهي ته اسان عيسائي ڌرم اختيار ڪيو آهي. انهيءَ حالت ۾ جيڪڏهن ڪو ستسنگي بڻجڻ چاهي ته اهو گرو ڪنهنڪي مهجي ۽ ڪهڙيءَ طرح عيسائي ۽ سترگرو ٻنهي جي شيوا ڪري؟

ج - ڇا صرف عيسائي بڻجڻ سان ئي توهان کي وشواس ٿي وڃي آهي ته عيسائي توهانجو گرو آهي؟ لاهائي خاص ڳالھ آهي. جيڪڏهن

١٢١
س - ته ڇا اسان کي سڀس دل ڪنٽرول تائين پهچڻ لاءِ شبد ڏن
جي ضرورت ڪونهي، ڇو ته ڪله توهان لاهو فرمايو هو ته سڀس دل
ڪنٽرول تائين پهچي سگهجي ٿو.....؟

ج - نه، مون چيو هو ته پنهنجي ڪوشش سان ٿوري گهڻي ترقي
ڪري سگهجي ٿي، پر صرف پنهنجي ئي ڪوشش سان گهڻي ترقي
نٿي ڪري سگهجي. انهيءَ لاءِ گروهه جي ضرورت آهي. ستگرو شبد
آهي ۽ شبد ستگرو آهي. اسان جو اصلي گروهه شبد آهي، نام آهي،
ٻاڻي آهي، انهيءَ کي جيڪي چاهيو آهو ڇڻو. ستگرو شبد مان ئي
اچي ٿو ۽ واپس شبد ۾ ئي سمانجي وڃي ٿو.

س - هيئن ترهين ڇڻو ٿا ته بنا نام دان، سڀس دل ڪنٽرول تائين
نٿو پهچي سگهجي؟

ج - سڀس دل ڪنٽرول هن سنسار جي ترور نيدو ڪونهي، هيءُ هڪ
نهایت وڏو ڪنڊ آهي. پنهنجيءَ ڪوشش سان توهين انهيءَ جي هيٺئين
حصي جي ڪناري تائين پهچي سگهو ٿا. پر سڀس دل ڪنٽرول تائين
شايد نه پهچي سگهو. ڪيترا دفعا صرف عڪس ڏسڻ ۾ ايندو آهي ۽
اسين سمجهندا آهيون ته اسان کي سڀ ڪجهه ڏسڻ ۾ اچي ويو. دراصل
لاهو صرف هڪ عڪس هوندو آهي، جيئن توهين ٻاڻيءَ ۾ سچ جو
عڪس ڏسندا آهيو. توهين پنهنجيءَ ڪوشش سان ضرور ڪجهه ترقي
ڪري سگهو ٿا، پر هڪ مٿس حد تائين ئي ۽ اها به ڪافي ڪنن
ڪوشش ۽ محنت سان. انهيءَ کانپوءِ روحاني رسائي پنهنجو پاڻيڻي
نٿا ڪري سگهو ۽ ان بعد پنهنجي ڪوشش سان توهين لاهو معلوم
ڪري نه سگهندا ته توهين صديح روحاني مارگ تي وڃي رهيا آهيو
يا غلط مارگ تي. انهيءَ لاءِ ڪنهن رهبر جي ضرورت پوندي آهي.

س - ۲۱/ عيسوي مسيح جي لائيه فرمايو جو ڇا مطالب آهي ته
توهين ٻن مالڪن جي شيوا نٿا ڪري سگهو؟

ج - لاهو بالڪل نيڪ آهي. ايڪاگرچت ئي پنهنجي ستگروهه جي
ڀڳتي ڪرڻا گهرجي. ”ڏوٻيءَ جو ڪٿو نه گهر جو، نه گهاٽ جو.“

استعمال ۾ آندو نه وڃي. تنهنڪري اسانڪي ڪڏهن به ٺوٺي جو ٿيان نه ڪرڻ گهرجي.

س - ۲۱۹. ڇا سٿگروءَ ۾ شڪتي آهي ته ڄڏهن سٿسنگي اڀياس ڪري ٿو، تڏهن هنجڻي ٿين اڪه کولي سگهي يا اسانڪي ايترو ٺوٺل ۽ پوتو بڻجڻو پوندو آهي جو اندر جي اڪه خود بخود کلي پوي ۽ تڏهن سٿگرو انهيءَ کي کولڻ ۾ مدد ڪندو آهي؟

ج - ڀاءُ، ٻنهي ڳالهين جي ضرورت آهي. ڪوشش به ڪرڻي پوي ٿي ۽ سٿگروءَ جي ديا مهر به هميشه گڏ رهندي آهي. منهنجا سٿگرو فرمائيندا هئا ته جيڪڏهن شش هڪ قدم وڌي ٿو ته سٿگرو ڏهه قدم وڌي، پنهنجي شش کي وٺڻ ايندو آهي، جيڪڏهن اسپن ڏهه قدم وڌايون ٿا ته هو سؤ قدم وڌائي اچي ٿو. جيڪڏهن اسپن پُڙير ٻيڙ سان، پوتر هردي سان پڳتي ڪنداسين ته سٿگرو پنهنجي ديا مهر کي ڪڏهن به نٿو روڪي. هنجڻي ديا مهر هميشه ئي رهي ٿي.

س - ۲۲۰. ڇا ڪوبه شش بنا نام دان جي، سهس-دل-ڪنول تائين پهچي سگهي ٿو؟

ج - ها، مان لائين نٿو چوان ته سهس-دل-ڪنول تائين، پر پنهنجي ڪوشش سان، بنا ڪنهن رهڻو جي، اسپن صرف ڪنهن خاص حد تائين وڃي سگهون ٿا. انهيءَ بعد رڪاوٽ ايندي آهي. اسپن اڳيان وڃي نه سگهنداسين. پنهنجيءَ ڪوشش سان يا پستڪن ۾ لکيل طريقي واري نه سگهنداسين. ڪنهن حد تائين آندو پوکاش ڏسي سگهجي آئوسار اڀياس ڪرڻ سان ڪنهن حد تائين رڪاوٽ اچي ٿي ۽ اڳتي وڌي ٿو، تن ٻڌي سگهجي ٿي. پر پوءِ رڪاوٽ اچي ٿي ۽ اڳتي وڌي نٿو سگهجي.

س - بنا نام دان منش ڪيستائين وڃي سگهي ٿو؟

ج - اهو سڀ منش جي ڪرمن تي منحصر آهي. بنا گروءَ جيترو به ترقي اسين ڪريون ٿا، اها گذريل جنمن جي ڪرمن يا سنسڪارن سبب ٿيندي آهي، انهيءَ جو ورنه ڪرڻ نهايت مشڪل آهي، اس ڪجهه ترقي ڪري سگهون ٿا، پر ڪنهن حد تائين.

هٽ ۾ ڳهرجن، انهن سڀني ڳالهين جي ياد ايندي آهي. ڳهر ۾ فوٽي يا تصوير رکڻ جو اهوئي رت آهي. اسانکي انهن تصويرن جي پوڄا ڪرڻ ڪرڻي آهي. اهي صرف انهن انسانن جي ياد ۽ انهن لاءِ پيار بڻائي رکن ٿا. اهڙيءَ طرح اسين اڪثر پنهنجي ڳهر ۾ پنهنجي ستڙيءَ جو فوٽو رکندا آهيون، جيئن سندس ياد هميشه بڻي رهي ۽ سندس اُپديش ۽ هدايتن جو خيال رهي. سنت مت جي سڌانتن جي ياد رهي. جن تي هٿ لاءِ ستڙيءَ سکيا ڏني آهي. سکيا جيڪا هن ڏني آهي، اسانجي هردي ۾ هميشه تازي رهي. اهوئي فوٽي رکڻ جو مقصد آهي.

س - ڇا فوٽي ڏسڻ مان ڪو فائدو آهي؟

ج - نه، انهيءَ مان ڪوبه لاڀ ڪونهي. جڏهن منهنجي اڃا بالڪ اوستا هئي ته حضور مهاراج جن ڪافي وقت تائين پنهنجي فوٽي ڪڍائڻ جي اجازت نه ڏني. جيئن ستسنگي سندن فوٽي جي پوڄا ڪرڻ نه شروع ڪن. ڇو ته عام انسان گذريل مهاڻائن جي تصوير جي پوڄا ڪندا آهن ۽ انهنجو ڌيان به ڪندا آهن، جيڪو سنت مت جي هدايتن موجب صحيح ناهي. عام ماڻهن لاءِ حضور مهاراج جن جي پٿرين تصوير تڏهن ڪڍي ويئي جڏهن ڊاڪٽر براڪ اميرڪا مان اٿڪ بار لکيو، ”مان ڏسڻ ٿو چاهيان ته منهنجي ستڙيءَ جو سروپ ڪهڙو آهي.“ اهڙيءَ طرح صرف اميرڪا موڪلڻ لاءِ حضور مهاراج جن جو پٿرون دفعو فوٽو ڪڍيو ويو. ان بعد ڏيوري ڏيوري اها تصوير ڀارت جي ڪڇ خاص خاص ستسنگين کي ڏني ويئي. مونکي انهيءَ وقت جي ياد آهي ته ستسنگين لاءِ انهيءَ فوٽي جي ڪاپي پرايٽ ڪرڻ ڪو وڏو مسئلو هو ڇو ته انهن ڏينهن ۾ فوٽي گرافيءَ ۾ ابترو واڌارو ڪو نه ٿيو هو، جو جيڪو چاهي اهو فوٽي ڪڍڻ لاءِ ڪئميرا کڻي اچي. پر جڏهن مهتا پريوار ۽ ٻيا فوٽي گرافيءَ جو ڌنڌو ڪندڙ ستسنگي ٿيا ته مهاراج جن پنهنجو پاڻ کي لڪل رکي نه سگهيا. جڏهن به ڪٿي ويندا هئا ته ستسنگي مهاراج جن جو فوٽو ڪڍندا هئا. پر هو هميشه انهيءَ ڳالهه تي زور ڏيندا هئا ته انهن تصويرن کي ڪڏهن به ڌيان ڪرڻ لاءِ

محدود رکنداسين ته پوء اسين صرف به اڍائي ڪلاڪ ئي سٽسنگي
 آهيون نه سڄو ڏينهن. اسان کي سڄو ڏينهن سٽسنگي ٻڌجي رهڻو آهي.
 اسان کي پنهنجو پاڻ به اهڙو واتا ورتا پيدا ڪرڻو آهي جو جيڪو به
 اسانجي صحبت ۾ اچي، خود بخود انهيءَ اثر هيٺ اچي متاثر ٿئي.
 ڀارت ۾ به اهڙيءَ طرح ڪرڻو آهي ۽ هتي اميرڪا ۾ به ساڳيءَ طرح
 ڪرڻو آهي. انهيءَ ۾ ڪوبه فرق ڪونهي. سٽگروءَ ۽ شش جي وچ
 ۾ اسٽان يا مفاصلي جي ڪا خاص ڳالهه ڪانهي.

س - ۲۶۸. جيڪڏهن سٽگروءَ جي ڏيهه سروي ۾ جو ساڳيا ڏرشن
 ڪيو هجي ته ڇا انهيءَ جي وچ ۾ بعد سندس فوٽي يا تصوير تي ڌيان
 ٽڪائي ڏسڻ سان اهوئي ڦل پراپٽ ٿيندو؟

ج - مان توهان کي ”درشن“ جو اُرت ڇا آهي، اهو سمجهائيندس.
 اسين پنهنجي پياري کي ڇو ڏسندا آهيون؟ ڇو ته اسين کيس پيار
 ڪريون ٿا. اسين هن کي پنهنجن اکين کان پري ڪرڻ نه چاهيندا آهيون،
 ڇو ته ان سان اسان کي پُري آهي. اسان کي هميشه اهوئي اندر چاهه
 هوندو آهي ته بس صرف اسين کيس ڏسندا ئي رهون، ڏسندا ئي
 رهون. جيڪڏهن اسين انهيءَ جي ڪارڻ ڳولڻ جي ڪوشش ڪنداسين
 به ته شايد سمجهه ۾ ڪجهه به نه ايندو. پر اسين هنجو درشن ڪندا
 آهيون، جيئن اسين هن سان ميلاب ڪريون. ٿي سگهي ٿو اهو مانسڪ
 ميلاب هجي يا انهيءَ ڪري جو اسين هن کانسواءِ رهي نٿا سگهون.
 اهڙي اوستا اسانجي اندر مان ئي پيدا ٿئي ٿي.

سٽگروءَ جي درشن جو اُرت اهوئي آهي ته جڏهن اسين سرون ۾
 رهون ته اسين سندس ڏنل سروي جي ڌيان ڪرڻ جي ڪوشش ڪري
 سگهون. اسان کي فوٽي يا تصوير جو ڌيان ڪڏهن به نه ڪرڻ گهرجي.
 فوٽو نه صرف گروه جي ياد قائم رکڻ لاءِ هوندو آهي، جيئن اسين گهر
 ۾ پنهنجن رشتيدارن يا دوستن جا فوٽا رکندا آهيون پر اسين ڪڏهن
 به انهنجو ڌيان ڪونه ڪندا آهيون. گهمندي ڦرندي انهن کي ڏسندا
 آهيون ته انهنجو پيار، انهنجا اُپڪار ۽ انهن لاءِ اسانجا ڪهڙا فرض

لاء ٻرديس وڃي، ستڱروءَ جي صحبت ۾ رهي ڀڳتي ڪرڻ لاءِ ڪن آهي؟

ج - جڏهن توهان کي اهو ٻورن وشواس ٿيندو ته ستڱروءَ جو ڪو ضروري آهي ته توهان کي ستڱرو ضرور ملندو.

س - ۲۱۷. مهاراج جي، هتي پڇڻي ملڪن ۾ اسان کي روحاني سفر جو ايماس ڪندي، ستڱروءَ جي درشن ڪرڻ جو موقعو ٺهائڻ گهٽ ملندو آهي. انهيءَ باري ۾ توهانجو ڪهڙو رڀڙو آهي؟

ج - نيڪ آهي. سڄو درشن ته دراصل اندر آهي. هر هڪ منهن کي اهڙي درشن لاءِ ڪوشش ڪرڻي پوندي آهي. ٻاهر ٻورن درشن به سٺو آهي پر انهيءَ ڳالهه کي حقيقي درشتيءَ سان ڏسڻو آهي. تنهنڪري انهيءَ ڪهڙيءَ سبب سان کي پاڻ ۾ گڏجي ستڱو ڪرڻ گهرجي، سنڌ مت ساهتيه پڙهڻ گهرجي ۽ ٻين سمورن کي وقت ڏيڻ گهرجي.

ستڱو مان انيڪ فائدا آهن، جيڪڏهن ان ۾ ڪوبه وڌيڪ وڌيڪ ساڙ حسد ناهي بلڪه هڪ ٻئي ۾ ٻيڙ ٻيڙ وڌندو رهي. ستڱو سنڌ مت مباحثي يا پنهنجن رڀڙن يا اڻڄاڻيءَ جي اظهار ڪرڻ لاءِ نه ڪيو وڃي. ستڱو ڪرڻ جو مقصد اهو نه آهي. اها ته ستڱو جي اعليٰ مقصد کان اڻٽڙ ڳالهه آهي. ستڱو جو مقصد آهي، اسان ۾ نه رڻا پيدا ڪرڻ، هڪ ٻئي سان ملي ٻيڙ ٻيڙ وڌائڻ ۽ نام مارڻ تي غلام لاءِ هڪ ٻئي ۾ اتساهه ۽ شوق پيدا ڪرڻ. اسان کي اهڙو مثال ٿي ڏيکارڻ گهرجي جو جيڪڏهن ڪنهن جي من ۾ ڪو شڪ شوبه هجي.

به ته اهو اسان کي ڏسي واپس صحيح مارڻ تي اچي وڃي. اهڙو ماعول پيدا ڪرڻ ئي ستڱو جو صحيح مقصد آهي. ڇو ته صرف مشين طور به اڍائي ڪلاڪ ٻين سمورن ڪري، ان بعد سنڌ مت کي وساري رهڻ مناسب ناهي. اسان کي سنڌ مت ۾ رهڻو آهي، جيئن اسين سڄو وقت سڄو ڏينهن انهيءَ ۾ ئي رهون، اهو ڏسڻ تي ٿي سگهي ٿو، جڏهن اسين پنهنجي ڇوڳڙو، سنڌ مت جي ماعول ۾ هر وقت رهنداسين. جيڪڏهن اسين انهيءَ وائوڙڻ کي صرف گهر ٽائين

سڳي ٿو سڱرو ڪڏهن ڏوٻي پاڻ سان اسان کي جوڙيندو آهي. اهو به اوترو ئي ٿيڪ آهي.

س - انهيءَ حالت ۾ سڱروءَ جو ڌيان ڪيئن ڪيو وڃي؟

ج - بچن پوتر نامن جي سمون ڪرڻ وقت اکين جي مرڪز تي سڱروءَ جي سروب جو ڌيان ڪرڻو آهي، پر جيڪڏهن سڱروءَ جي ڏيه سروب جو روشن نه ٿيو هجي ته پوءِ صرف ڌيان کي ٽئين تل تي اسٽروڪي سمون ڪندو رهجي. اهڙيءَ حالت ۾ به سڱروءَ جو اندر روشن ٿيندو آهي. صرف خيال ٽئين تل ۾ رکي سمون ڪرڻو آهي. انهيءَ اوستا ۾ به اهوئي سڱرو ساکيات پسرگهت ٿيندو. جيڪڏهن سڱروءَ سان ڏيه سروب ۾ مڀلاپ ٿيو آهي، سندس روشن ڪيو آهي ته پوءِ انهيءَ جي سروب جو ڌيان ڪرڻو آهي، نه سندس ڪنهن فوٽي يا تصوير جو. انهن ڪرڻ ٿيڪ ناهي.

جڏهن سڱرو ناعدان جي بخشيش چاهي خود ڪري ٿو يا ڪنهن جي دوان ڪري ٿو ته ان وقت هو نام ڏيڻ لاءِ خود حاضر هوندو آهي. جيتري قدر سڱروءَ جو سوال آهي، هن لاءِ جڳهه ۽ مفاصلو ڪابه معي ٿيڻو رکي، پر سڱروءَ جي ڏيه سروب ۾ حاضر هئڻ سان نام وٺندڙ کي ضرور ڪجهه فائدو ٿئي ٿو جيڪو شايد کيس ٻيءَ طرح نام وٺڻ ۾ نه به ٿيندو هجي. روحاني اڀياس ۾ اوترو ئي فائدو ٿيندو. چاهي توهان سڱروءَ جو روشن ڪيو آهي ۽ خود هن کان نام ورتو آهي يا ڪنهن ٻئي مان ڪيل عيوضيءَ کان نام ورتو آهي. جيتري قدر نام جي بخشيش جو تعلق آهي، نام سڌيءَ طرح سڱروءَ کان ئي پراپت ٿئي ٿو. انهيءَ کي به اڀياس ۾ اهوئي ڦل ملندو جيڪو سڱروءَ جي سامهون نام وٺندڙ کي ملندو. شش ضرور سڱروءَ جو روشن ڪرڻ ۽ سندس سان ملاپ سٺو سمجهندو آهي، پر ٻين سمون يا روحاني ترقيءَ جي درستيءَ کان انهيءَ ۾ ڪوبه فرق نٿو پوي.

س - ۲۱/۶ مهراج جي، اسين نوڪري پيشي وارا ماڻهو آهيون. اسانجو ڌنڌو آهي ۽ رڳو ڪم آهي، انهيءَ موجب ته اسان

هن سان ٻياري ڪريون ٿا، هنجي ڀڳتيءَ ۾ رهون ٿا، هن سان جڙيل رهون ٿا، هنجي تلاش ڪندا رهون ٿا يا هنجي صحيح روحاني مارڪ تي هلندا رهون ٿا ته پوءِ اسين خود به سڳي رهون ٿا ۽ اسان کي سنسار ۾ رهندي به شانتي ملي ٿي. پر جڏهن اسين هنڪي وساري رهون ٿا يعني آڱر جو سهارو ڇڏي ٿا ٽپون، هيءُ سنسار اسان لاءِ دک جو روپ بڻجي پوي ٿو.

هن دنيا ۾ چاهي ڪيترا به راجپتي اڳواڻ، سماج سڌارڪ چون ۽ اچن، اهي ڪڏهن به پنڳتي ۽ راجپتيڪ بنياد تي شانتي آڻڻ ۾ ڪامياب ٿي نه سگهندا. پر جيڪڏهن روحاني طور شانتي پراپت ڪئي وڃي ته اها شانتي اصلي ۽ لست رهندي.

س - ۲۱۵. مون هڪ ڀيرو ٻڌو آهي ته جيسين دنيا ۾ سڙو ۽ ڳروءَ جو روشن نه ٿيو آهي، تيسين اندرين رسائي ڪري سڄي دنيا ۾ هڪ ناممڪن آهي. ڇا اهو صحيح آهي ته پهرين سڙو ۽ ڳروءَ جو ساڳيو ميلاب هٿ ضروري آهي؟

ج - انهي جو اوت آهي ته ڏيندڙي ڳروءَ جو هٿ ضروري آهي.

س - مون ڀيرو ۽ مان لائين سمجهيو ته سڙو ۽ ڳروءَ کان ئي ساڳيو، نام وٺڻ ضروري آهي. ڇا اهو صحيح آهي؟

ج - شايد توهان اها ڳالهه چڱيءَ طرح ڪونه سمجهي آهي. جڏهن سڙو ڪنهنجي دٻارن نام جي ڀڃڻ ڪري ٿو تڏهن هو خود انهيءَ لاءِ ذميوار هوندو آهي، ڇو ته دراصل نام هو ئي ڏيندڙ آهي. جنهن عيوضي دٻارن هو نام ڏيندڙ آهي، انهيءَ جي ڪار ذميوار نه هوندي آهي. ڇو ته اهو عيوضي صرف هڪ ذريعي مان ئي هوندو آهي. اهڙيءَ طرح نام پراپت ڪندڙ منش جو دراصل سڙو ۽ ڳروءَ سان ميلاب ٿي وڃي ٿو. سنڌ ۾ جي سڌانت موجب دنيا ڌاري ڳروءَ سان تعلق يا ميلاب هٿ نهائين ضروري آهي. جيڪڏهن توهان خود هن جي سامهون پهچي سگهو ته بهتر آهي پر جيڪڏهن انهن نه ٿي

ڪرڻ لاء هزارين، لکين ماڻهن کي مارڻ کان به نٿا هڻڪن. انهن نه
آهي ته انهن کي ڌرم لاء پيار هوندو آهي، صرف ڌرم جي اوت
وٺي، پنهنجو راجنيتي سوارٽ سڌ ڪرڻ چاهيندا آهن. پر اسانجي ۽
توهانجي ڳالهه ڪير ٿو ٻڌي؟ اسانکي سچي شائتي صرف پنهنجي
آندرو ئي ملي سگهي ٿي. جيئن پنهنجي آندرو انهيءَ آندو جي ڪوچ نه
ڪبي، تيئن هن سمنسار ۾ اسين ڪڏهن به خوش نه رهي سگهنداسين.
جيڪڏهن اسين ڪڏهن ڏکي آهيون، آندرو ئي آندرو ڇڏي آهي،
نهایت آسانت آهيون ته پوءِ چاهي رهڻ لاء مدد ملجي، ڪاٺ لاء
هر قسم جا پڌارٽ هجن، اوڙي پاڙي جا ماڻهو خوش مزاج چون هجن
پر اسين خوش نٿا ٿي سگهون. اسانکي ڪا به ڳالهه ڪونه وڻندي. پر
جڏهن آندرو خوشي هوندي آهي ته جنهن به پڌارٽ کي ڏسو آهي
ته اهو خوبصورت ۽ پيارو لڳندو آهي، انهيءَ ۾ خوشي حاصل ٿيندي
آهي. قدم قدم تي خوشيءَ وچان نچندا ٿيندا آهيون.

مان اڪثر هڪ مثال ڏيندو آهيان ته هڪ ٻالڪ جڏهن پنهنجي
ڀٽا جي آڱر پڪڙي ميلو ڏسڻ ويندو آهي ته کيس ميلي جي هر هڪ
وسٽو سٺي ۽ سهڻي لڳندي آهي. ڪنهن جڳهه تي ٻالڪ واند وٺند
ڪري رهيا آهن ته ڪٿي ٻاليل جانورن ۽ مڇين جو تماشو آهي،
ڪٿي گيت سنگيت وڃي رهيو آهي ته ڪٿي نهایت خوبصورت بجلي
جي سجاوٽ آهي. انيڪ قسمن جا خوشي بخشيندڙ ساز سامان آهن.
انهن کي ڏسي ٻالڪ سوچيندو آهي ته شايد انهن سڀني پڌارتن مان
خوشي ملي رهي آهي. پر جيڪڏهن غلطيءَ سبب ٻالڪ ڀٽا جي آڱر
کي ڇڏي جدا ٿي ويو ته هو روئڻ چلائڻ شروع ڪندو آهي. ميلي جا
آهي سڀ پڌارٽ انهيءَ وڻندڙ حالت ۾ ئي هوندا آهن، پر آهي
کيس سٺا نٿا لڳن. ان بعد کيس معلوم ٿئي ٿو ته ميلي ۾ سڪ، شائتي
۽ آندرو تيئن ملي سگهيو ٿي، جيئن هو پنهنجي ڀٽا جي آڱر کي
پڪڙي هليو ٿي. اهڙيءَ طرح اسان سڀني جو هڪ ئي ڀٽا آهي.
جيئن ته بائيبل ۾ فرمايو ويو آهي، ”توهانجو ڌرم ڀٽا هڪ ئي آهي.“
جيئن اسين هنجي حڪم ۾ رهون ٿا، هنجي آڱر جو سهارو وٺون ٿا،

گهرجي. شايد ئي ڪو اهڙو انسان هجي جنهن کي شاعري نه گهرجي. سوال نه، اهو آهي ته اسين جتي شاعريءَ جي ڪوڄ ڪري رهيا آهيون ڇا اُتي شاعري ملي سگهي ٿي؟ جيڪڏهن اسين راجپوت، مالي ۽ ٻين شاعريءَ جي ڪوڄ ڪري رهيا آهيون ته اها ڪڏهن به نه ملندي، اتياس جو آزمودو ڪڏهن به هٿاڻيدڙ نه رهيو آهي. اسين هميشه هڪ ٻئي سان وڙهندا رهنداسين. سنسار ۾ ڪيترائي اعليٰ سماج سڌارڪ، اخلاقي اڳواڻ آيا پر نه اسين نيڪ عدس ٻڌجي سگهياسين ۽ نه ئي اسانجي شاعريءَ ۾ ڪو واڌارو ٿيو. اسين پاڻ ۾ وڙهندا ئي رهياسين. مان سمجهان ٿو ته اسانجي ويچار ڌارا ئي غلط آهي.

جيڪڏهن اسين روحاني ۽ آديانه طور، روحاني ميدان تي شاعريءَ جي ڪوڄ ڪرڻ جي ڪوشش ڪنداسين ته اها شاعري اسان کي پنهنجي اندر ئي ملي ويندي ۽ ٻاهر به جتي اسين وينداسين، شاعري ئي ٿيلائيڊاسين. جيڪڏهن سڄي شاعريءَ جي ڪوڄ ڪرڻي آهي ته سرور جي اندر ڪوڄ ڪرڻي پوندي. جيئن اسين شاعري پنهنجي اندر رابست نه ڪنداسين تيئن ٻاهر، شاعري ڪڏهن به نه ملي سگهندي. جيترو مالڪ جي ويجهو وڃو اوترو ئي اسين هڪ ٻئي جي ويجهو ٿينداسين. جيترو هن ڪان دور، اوترو هڪ ٻئي کان جدا ٿيون ٿا ۽ نفرت ڪرڻ شروع ڪريون ٿا. جيڪڏهن سچ ٻچ اسين شاعري چاهيون ٿا ته اندر وڃڻ گهرجي. انهيءَ مول لاشان لڄ ڌام واپس وڃڻ گهرجي. جيترو ان جي ويجهو ٿيندا وينداسين، اوترو ئي پاڻ ۾ ويجهو ٿيندا وينداسين. انهيءَ ڪري ئي عيسائي فرمايو هو، ”هڪ ٻئي سان پيار ڪريو.“ هڪ ٻئي سان اسان تڏهن ئي پيار ڪري سگهينداسين، جڏهن اسين پرامنا سان پيار ڪنداسين، پنهنجي اصلي منزل سان پيار ڪنداسين ۽ روحاني طور هڪ ٿينداسين. شاعريءَ جي ڪوڄ ۾ اسان روحاني منزل کي وساري ڇڏيو آهي.

اسانجا راجپوتي نيتا به روحاني منزل کي روحانيت لاءِ نه پر راجپوتي ڪم ڪارن لاءِ استعمال ڪرڻ چاهين ٿا. انهنجي دلچسپي صرف عهدي ۽ ورتن ۾ آهي، اسان ۾ يا توڙي ۾ نه. هو بدوي حامل

ٻي ٻي سڄ ٻيچ هلڻ چاهيندا آهيون ته قدرت خود بخود روحاني
 مددگار ٿيندي آهي. پر انهيءَ باري ۾ اسانجي
 ڪم ۾ ڪو به ڪم ڪرڻ جو چاهه هئڻ گهرجي. جڏهن اسانجي اندر سڄي
 زندگي ۾ ڪم ڪرڻ جو چاهه هئڻ گهرجي. مالڪ جي دٻا مهر سان ئي
 ڪم ڪري رهيا آهيون ته ڪم ڪرڻ جو چاهه هئڻ ضروري
 آهي. ٻي ٻي سڄ ٻيچ هلڻ چاهيندا آهيون ته قدرت خود بخود روحاني
 مددگار ٿيندي آهي. پر انهيءَ باري ۾ اسانجي
 ڪم ۾ ڪو به ڪم ڪرڻ جو چاهه هئڻ گهرجي. جڏهن اسانجي اندر سڄي
 زندگي ۾ ڪم ڪرڻ جو چاهه هئڻ گهرجي. مالڪ جي دٻا مهر سان ئي
 ڪم ڪري رهيا آهيون ته ڪم ڪرڻ جو چاهه هئڻ ضروري
 آهي.

ج - اسين انهيءَ ۾ وشواس هئڻ ۾ وشواس آهي.

س - ۲۰۲۳. مهاراج جي، ڇا گرو شش جي همت وڌائڻ لاءِ، هنجي اندر نه هوندي به هڪي ٿوري وقت لاءِ ئي ڪٿي به

لازمي نام جي ڪمائي نه هوندي به هڪي ٿوري وقت لاءِ ئي ڪٿي به

وڻي ويندو آهي، چاهي انهيءَ شش انهيءَ حد تائين رسائي ڪئي به

نه هجي؟

ڪيترا دفعا نام دان کان اڳ

مارگ تي اسان

نام دان

هي نام جي ويندو آهي، چاهي انهيءَ شس
 ڪيترن ئي ويندو آهي. ڪيترا دفعا نام دان کان اڳ
 ها پيل، انهن تي ويندو آهي. وشواس پيدا ڪرڻ لاءِ، مارڳ تي اسٽو
 ٿيندو آهي. نظارا ڏسڻ ۾ ايندا آهن ۽ نام دان بعد
 اندر ڪڇ ڪڇ نظارا ڏسڻ ۾ ايندا آهن. اوستا تائين به نه پهچندا
 اسان کي ڪڇ يا پردي ڪرڻ جي اوستا تائين اسين گهرايم
 اندر وڃڻ يا پردي ڪرڻ جي اوستا تائين اسين گهرايم
 نظارا نظر ايندا رهن ٿا. پوءِ روحاني اڀياس ذريعي
 نه ڪي نه ڪي نظارا نظر ايندا رهن ٿا. پوءِ روحاني اڀياس ذريعي
 چڱيءَ طرح هلندا رهن ٿا. پوءِ روحاني اڀياس ذريعي
 ڇڙ هائي ڪڙهي پوندي آهي، جيئن انهيءَ
 خود روحاني چڙ هائي ڪڙهي پوندي آهي، جيئن انهيءَ
 ڪيس انيڙو ٿي سگهي. پوءِ به انهن تي ويندو آهي
 ڳالهين جو ڪيس انيڙو ٿي سگهي. پوءِ به انهن تي ويندو آهي
 شس ۽ شائني چاهين ٿا. ڇا انهن کي
 ضرورت آهي؟

س - ۲۱۴. جيڪي مڻس سڪا ۽ شانتي چاهين ٿا. ڇا انهن کي
رواڻي ترقي چاهيندڙ جيڪي اسين وانگر گروه جي ضرورت آهي؟

ج - هن ضرور انهن ڪيو هوندو. مونکي سنت فرانسس جي لٽياس جي باري ۾ ڄاڻ ڪونهي. جيسين مون هندو لٽياس ۽ ليڪ وغيره نه پڙهيا آهن، تيسين انهيءَ باري ۾ مان پنهنجا ويچار پيش نٿو ڪري سگهان. مونکي سڀني سنتن لاءِ هر طرح عزت ۽ پيار آهي.

س - ۲۱۲. مان ستنگي نه آهيان پر اڄ رات جو جيڪو ستنگ ٻڌو انهيءَ باري ۾ سوچي مان نهايت حيران آهيان ته گروهءَ جي رهنمائيءَ کانسواءِ ڪوبه پروا ڪي ڏسي نٿو سگهي. جيتوڻيڪ عيسائي جو به نالو ورتو ويو آهي. تنهن هوندي به ڇا ”گروه“ جو مطلب صرف ڪنهن پوري يا هندستاني گروه سان ئي آهي. جنهنکي مڃڻ گهرجي. مان اميرڪا جي ڳالهه ڪري رهي آهيان، جتي اسانکي يورپ يا هندستاني چال چلڪت رهڻي ڪهڻي، سوچ ويچار جي طور طريقي جي ڪابه ڄاڻ ڪونهي. تنهنڪري جيڪي ڪجهه چيو ويو آهي شايد انهيءَ ڳالهه کي اسين چڱيءَ طرح سمجهي نه سگهون ۽ نه ئي ان تي عمل ڪري سگهون. جيڪڏهن ڪو منهنجو اهو محسوس ڪري ٿو ۽ ٻڌي ٿو ته بنا گروه اسين پروا ڪي نٿا ملي سگهون ته اهو ٻڌي اسين نراس ۽ بي همت ٿي سگهون ٿا ته پنهنجي سنسڪرتي ۽ سڀيتا موجب رهندي ڪرو نٿو ملي سگهي؟

ج - جيتري قدر بائيبل سان لاڳاپو آهي ۽ (اهو هندو ويچار ۽ وشواس آهي ته هر هڪ عيسائي بائيبل پڙهندو آهي) انهيءَ ۾ اها ڳالهه بالڪل چڱيءَ طرح لکي وئي آهي ته اسين گروه کانسواءِ پروا سان واپس ميلاپ نٿا ڪري سگهون. گروه جي مدد بنا اسين واپس مالڪ وقت پهچي نٿا سگهون. عيسائي فرمايو آهي، ”جنهن من کي ڏنو آهي انهيءَ ۾م پتا کي ڏنو آهي.“ وري فرمايو ويو آهي، ”ڪوبه من کانسواءِ مالڪ سان ملي نٿو سگهي.“ عيسائي پنهنجي وقت جو گرد هو. جيتري قدر سڌانت يا فيلسوفيءَ جو سوال آهي، اها ڳالهه يورپ يا مشرق ۾ صاف چٽي وئي آهي. اها اسانجي پنهنجي اڃا آهي ته اسين انهيءَ ڳالهه کي مڃون يا نه مڃون، وشواس ڪريون يا نه ڪريون. جڏهن هردو پوتر ۽ نرمل هوندو آهي، سڌانت سمجهه ۾ ايندا آهن ۽

گروء جي ضرورت رهي ٿي ۽ سندس گرو هوندو ئي آهي. پر مائتا جو اهوئي قانون آهي.

س - ۲۱۱. منهنجي ٻارن، ڪنهنجي به ايمان ڪرڻ جي ڪونهي. مان ته صرف پنهنجي بڻجھي ستن جي باري ۾ سوچي رهيو آهيان. جيئن ست فرانس، ست جان آف ڊ ڪراس جي باري ۾ چيو ويندو آهي ته هو ڪافي رسائيءَ وارا مهاڻا هئا. مان پڻين طور ته اهو چئي نٿو سگهان ته انهن کي پريو پراپٽي ٿي هئي يا نه، ڇو ته عيسائي، جڏهن هئا هو ش هئا، انهنجي وقت ۾ ڪونه هو. عيسائي هڪ هزار سال اڳ ئي چڪو هو. هن کي انهيءَ تي اُچرڻ ٿو لڳي ته ”ايسسي جو ست فرانس“ هڪ اعليٰ ست ۽ پريو پراپٽي ڪندي به مهاڻا ڪيئن هون؟ ساڳي ڳالهه ”ڪراس جي ست جان“ جي باري ۾ به آهي. توهان هينئر فرمايو ته انهن کي ڏاڍو ڌاري گروءَ جي ضرورت هئي، پر هو ته عيسائي جي پوڄا ڪندا هئا، جنهن کي گذرڻي هڪ هزار سال ٿي ويا هئا. انهن کي روحاني ڳيان ۽ پرڪاش ڪيئن پراپٽ ٿيو؟

ج - هر هڪ جڳهه ۾ ست ستگرو ٿيا آهن ۽ ٿيندا رهندا. گرو صرف ڪنهن خاص ذات، دور، ديش، وقت يا جڳهه ۾ ئي نه ٿيندا آهن. سنسار ۾ گرو هميشه هوندو آهي.

س - منهنجو مطلب آهي ته انهن ستن عيسائي کانسواءِ ٻئي ڪنهن کان به نام جي بخشيش پراپٽ ڪونه ڪئي؟

ج - جيڪو ليڪ هينئر پڙهيو ويو، اهو ڪنهن ليڪ جي ”گروءَ جي ضرورت“ جي کوچ جي هڪ رپورٽ آهي. انهيءَ جو اوت اهو ناهي ته هن سنسار جي سڀني ستن جا نالا لکيا آهن. هن صرف ڪيچ ستن جو مثال ڏيندي، جيڪي ڪجهه هن کي سمجهائن ٿو، انهيءَ جو ذڪر ڪيو آهي. جيڪي ڪجهه هو چوڻ چاهي ٿو، اهو ئي سڀني ستن فرمايو آهي. هن انهيءَ ليڪ ۾ سڀني ستن جو اتياس ڪونه ڏنو آهي.

س - ڇا ست فرانس کي پنهنجي گروءَ جي لاءِ شرڏا ظاهر ڪرڻ نالي جو ذڪر ڪرڻ ڪندو هو؟

يا نه، سوامي جن جو ڳرو ضرور هو. پر مان انهيءَ باري ۾ ڪو به بحث مباحثو ڪرڻ نٿو چاهيان.

س - ۲۱۰. ڇا عيسائي مسيح جو به ڳرو هو؟

ج - مان انھاس جو وڌيڪ ڄاڻي ڪون آهيان. اهو ڪم تواريخ نويسن جو آهي ته هو ثابت ڪن ته عيسائي مسيح جو ڳرو ڪير هو. شايد ”جان دي بيمپٽسٽ“ ڪٿي فرمايو آهي ته هن عيسائي مسيح کي بيمپٽسما يعني نام جي بخشيش ڪئي هئي. مونکي اها ڄاڻ ڪونهي ته عيسائي مسيح جو رهبر يا ڳرو ڪير هو، پر هن جو ڳرو ضرور هوندو. جنهن ڳروءَ ۾ اسانجو ايترو اُٿل رشواس آهي، انهيءَ جو به ڳرو آهي، انهيءَ ڳالهه ۾ مون ڪو به هن جي مهم يا وڏائي گهٽ نٿي ٿئي. انهيءَ ڳالهه ۾ ته بلڪه هنجي وڌيڪ مهاندا آهي، ڇو ته هو خود پنهنجي مثال ذريعي جڳياڻن کي انهيءَ روحاني ڳيان ۽ بومل پروارڻي مارڻ جي اصلي سکيا کي ثابت ڪري ٿو ته هر هڪ منهنجي ڳروءَ جي ضرورت آهي. اها ڳالهه ته تواريخ نويسن ئي ٻڌائي سگهن ٿا ته عيسائي مسيح جو ڳرو ڪير هو. پر اهو ضرور آهي ته جيڪا اصلي روحاني سکيا هن اسانکي ڏني آهي، اها بنا ڳروءَ کيس پراپت ڪون ٿي هئي. صرف اهو ثابت ڪرڻ لاءِ ته ڳروءَ جي ضرورت آهي، انهيءَ لاءِ ستنن جو هڪ نالي مائر ڳرو ٿي سگهي ٿو، پر هر هڪ ستڳوءَ جو ڳرو هوندو ئي آهي. جيئن ڪلهه مون توهانکي سمجهايو هو ته جيڪڏهن ڏيئرو تيار آهي ته پرڪاش لاءِ هڪ ماڇيس جي ضرورت هوندي آهي. ڪڇ ماڻهن کي هيٺ يا تيل جي ضرورت هوندي آهي، انهن لاءِ ڪپهه ڳهرجي ۽ انهيءَ ڪپهه مان وٽ به ٺاهڻي هوندي آهي ۽ ان بعد ئي انهيءَ ڏيئي کي باري سگهيو آهي. تنهنڪري اهڙا سنت، جنکي جيءَ آزمائش جو رهبر بطور آهي ۽ هن سنسار ۾ صرف انهيءَ لاءِ ئي ايندا آهن ته جيئن هو اسانکي سکيا ڏيئي سگهن، اهي هميشه پهرين ئي تيار هوندا آهن. انهنکي روشن ڪرڻ ۽ پورن ڳرو بڻائڻ لاءِ صرف هڪ ٻئي ڏيئي جي ضرورت هوندي آهي. اهو روشن روحاني ڏيئرو هنجو ڳرو هوندو آهي. هنکي

انسان جي ضرورت آهي جيڪو خود خود سان جڙي چڪو هجي،
خود به سمجهي ويو هجي ۽ اهڙو انسان زندگي ستڪرڻ تي آهي.

س- ۲۰۹. پياراج جي، سار وڃن (انگريزي) جي هٿاڻي به لکيل
آهي ته سوامي جن ۱۷ سالن تائين هڪ اونداهي ڪوٺيءَ ۾ اڀياس ڪيو
۽ ان بعد راندا سوامي سکيائڻ جو پرچار ڪيو. انهيءَ جو ارڪت اهو ٿيو
ته شروع ۾ سندن ڪوبه ڪم نه هو، مان اهو معلوم ڪرڻ لاءِ منتظر
آهيان ته ڇا هو ان درجي جي ڪم مان هٽيا، جيڪي سڌو پرماتما
وٽان ايندا آهن؟

ج- عام طور هر هڪ سنڌ جو شش اهو ڪڏهن به نه هجي پندر آهي
ته سندن ڪم جو به ڪو ڪم نه هو. پنهنجي ڪم جي ادب سبب انهن
ڪندا آهن. هو سوچيندا آهن ته انهنجو ڪم خود ايترو مهان هو، جو
کيس ڪم جي ضرورت ئي نه هئي. دراصل سوامي جن جو ڪم هو.
مان اڀياس يا ٻين ڳالهين جي مهينن ۾ داخل ٿيڻ لڳو چاهيان، پر اها
پڪ آهي ته سوامي جن جو ڪم هو، جنهن کين مارگه تي آندو، اندر
۽ ٻاهر جيڪي ڪجهه کين ٿيڻ چاهيو ٿي، ڏنو ۽ ٻين ماڻهن کي مارگه
ٻڌائڻ يا نام جي پرچار ڪرڻ کان اڳ سوامي جن خود اڀياس ڪيو،
نام جي ڪمائي ڪئي. ساڳيءَ طرح ڪم ٿانڪ صاحب جن جو ڪم هو،
ڪبير صاحب جن جو به ڪم هو. پر ڪنهن به سنڌ جا شش اهو وشواس
نٿا ڪن ته سندن ڪم کي به ڪم جي ضرورت هئي. پر شڙڏا ۽
ڀڳتيءَ وڃان اسين گهڻو ڪري اهو سوچيندا آهيون ته جيڪڏهن اسين
اها ڳالهه قبول ڪنداسين ته اسانجي ڪم کي به پنهنجو ستڪرو هو ته
شايد اسانجي ڪم جي هٿاڻي يا مان مرتبو گهٽجي ويندو. مهاتمان جو
ڪم به ڪم ڪونه هو، انهن جو انهنجي سکيا جي بنياد يا جڙون ڪٽڻ
برابر ٿيندو. هر هڪ ڪم کي ڪم جي ضرورت آهي. ڪم ٻڌڻ کان
اڳ هو شش هوندو آهي. جيڪڏهن شش به ڪم جي جڙي روحاني اُرتا
برابست ڪري ٿو ته اهو به ڪم ٻڌجي سگهي ٿو. مان توهانجي انهيءَ
ڳالهه سان سمجهه نه آهيان ته سوامي جن جو ڪم ڪونه هو. اوه ڪنهن

آهيون ۽ وري واپس وڃي آهي ۽ ٻي سماجي وڃڻ آهي. ان لاءِ
ٽي اسين سڀ ڪوشش ڪري رهيا آهيون.

س - مهاراج جي، جيڪڏهن اسين پرڪاش ڏسڻ جي قابل ٿي
سگهون، هر وقت، هر ڀل، لڳاتار آهي ۽ ڪي ڏسندا رهن ٿا ڇا اسان ڪي
هتي رهڻ جي ضرورت پوندي؟

ج - نه، پوءِ اسين آهي ۽ روحاني جوت ٻي رهنداسين.

س - پوءِ اسين هن سنسار ۾ نه هونداسين. ها نه؟

ج - اسين واپس آهي ۽ سماجي ونداسين. آهي ۽ کان دور رهڻ
چاهيندو به ڪير؟ پاڻي ۽ جو قطرو، نه آهي ۽ غلاظت ۽ مٽي جو حصو
ٻڙجي رهڻ چاهيندو ۽ نه ئي ساگر يا بادل جو، جتان هُو آيو آهي،
وڃڻو برداشت ڪرڻ چاهيندو.

س - ان بعد اسين پنهنجي زندگيءَ ۽ موت جا پاڻ مالڪ آهيون؟

ج - ها، اهو ئي ڇهن سمون جو مقصد آهي. هن وقت من جو اسان
تي ضابطو آهي. اسين من ۽ اندرون کي وس ڪرڻ جي ڪوشش
ڪري رهيا آهيون، ڇو ته ان بعد ئي اسين پرڪاش جو هڪ ڇيڻ
انگ، يا حصو ٻڙجي سگهون ٿا.

س - ۲۰۸. مهاراج جي، توهان فرمايو آهي ته جڏهن شش شبد ڏن
سان جڙي ويندو، تڏهن اهو ”لاهي آواز“ کيس مٿي چڪي پڏيڻي
مول استان يا نج گهر وٺي ويندو، جتان اهو شبد نڪتو آهي. جيڪڏهن
انهيءَ شبد ڌارا کي ٽي مٿي چڪي وٺي وڃڻو آهي ته پوءِ گروءَ جي
ڪهڙي ضرورت آهي؟

ج - ستگروءَ جو ڪم آهي، هن کي شبد سان چوڻ ۽ روحاني
راه تي سندس همراھ ٿي وڃڻ، جيئن هُو مارگ ۾ ايندڙ ٻوليون ۾
نه ڄاڻي، صحيح راه کان گمراهه نه ٿي وڃي. اندر شبد ڏن ۽
ستگروءَ ۾ ڪو به فرق ڪونهي. اها شبد ڌارا ئي توهانجو گرو آهي،
هر هڪ انسان کي زندهه ڏيھ ڌاري گروءَ جي ضرورت نٿي
جيڪو هن کي اندر شبد روپي گروءَ سان چوڙي. اسان کي ٻاهر اهڙي

ج - نه نه، اهو پرڪاش نه ٿيڻ ۽ ڪيڙن ۽ ڪوڙن ۾ به آهي پر اسين انهن ٻنهي ۾ اچڻ لڳا ڇاڻيون.

س - هرڪو انسان پنهنجي طور - طريقي، انهيءَ پرڪاش جو احساس ڪري ٿو، هنڪي ٻاهرين ۽ صلاح مصلحت جي ضرورت ٿئي ٿي ٻڌي ٿو جو ڪيئن اندر ئي پرڪاش آگاه ڪري ٿو ته هيئن تر توکي ڇا ڪرڻو آهي؟ ان لاءِ ٻاهرين طور پڇڻ جي ضرورت ئي ڪونهي.

ج - پر افسوس ته اهو ئي آهي ته هو اسان کي نٿو ٻڌائي ته ڇا ڪرڻو گهرجي.

س - هو اسان کي ضرور ٻڌائي ٿو.

ج - اهو دور، پرڪاش اسانجي اندر آهي، پر جيسين اسان انهيءَ جو ديدار نه ڪيو آهي ۽ ان ۾ سماجي نه رها آهيون، تيسين انهيءَ روحاني روشنيءَ جو ڪيان پراپت نٿو ٿئي. جيئن ته عيسائي فرمايو آهي، ”جڏهن توهين هڪ اڍا پنجندا، تڏهن توهانجو سمورو سربر انهيءَ پرڪاش سان روشن ٿي ويندو.“ اسين انهيءَ کان پڇيو آهيون.

س - پر ڪو به ماڻهو، ڪنهن ٻئي کي نٿو ٻڌائي سگهي؟

ج - انهيءَ روحاني روشنيءَ کي ڏسڻ لاءِ توهان کي اها، ”اندروني اڪ“ کولڻي آهي. پرڪاش ته پيشه اندر آهي، اهو ڪٿان به ٻاهران نٿو اچي. پر اسان کي اها چيئن شڪتي پنهنجي اندر پيدا ڪرڻي آهي، اها اڪ کولڻي آهي جيڪا پرڪاش کي ڏسي سگهي. بنا ڪنهن اصلي اهر جي، اهو صرف چوڻ مٿر ٿيندو، ”مان ۽ پتا هڪ آهيون“ انهيءَ ۾ ڪو به شڪ ڪونهي ته اسين هڪ آهيون پر جيسين اسان پنهنجي روحاني راءِ جي رڪاوٽن کي دور نه ڪيو آهي، سڀني ديوارن کي هٽايو نه آهي، تيسين حقيقي روپ ۾ اسين مالڪ سان ملي هڪ ٿي نٿا سگهون. من جي عقل ٻڌي ۽ انوسار ته اهڙي طرح چئي سگهجي ٿو، پر دراصل عملي طور اسان ۾ ۽ دور ۾ پتا ۾ نهايت گهڻو فرق آهي. اسين سڀ انهيءَ پرڪاش جا ڪرڻا آهيون. اسين انهيءَ مان پيدا ٿيا

آهيون ۽ وري واپس وڃي آهي ۽ ٻي سماجي وڃڻ آهي. ان لاءِ
ٽي اسين سڀ ڪوشش ڪري رهيا آهيون.

س - مهاراج جي ۽ جيڪڏهن اسين پرڪاش ڏسڻ جي قابل ٿي
سگهون، هر وقت، هر ڀل، لڳاتار آهي ۽ ڪي ڏسندا رهن ٿا ڇا اسان کي
هتي رهڻ جي ضرورت پوندي؟

ج - نه، پوءِ اسين آهي ۽ روحاني جوڳ ۾ ٿي رهنداسين.

س - پوءِ اسين هن سنسار ۾ نه هونداسين. ها نه؟

ج - اسين واپس آهي ۽ سماجي وڃڻ آهي. انهيءَ کان دور رهڻ
چاهيندو به ڪير؟ پاڻيءَ جو ڦٽو، نه آهي ۽ غلاظت ۽ مٽيءَ جو حصو
ٻڙجي رهڻ چاهيندو ۽ نه ٿي ساگر يا بادل جو، جتان هُو آيو آهي،
وڃڻ وٺڻ برداشت ڪرڻ چاهيندو.

س - ان بعد اسين پنهنجي زندگيءَ ۽ موت جا پاڻ مالڪ آهيون؟

ج - ها، اهو ئي ڇهن سمون جو مقصد آهي. هن وقت من جو اسان
تي ضابطو آهي. اسين من ۽ اندرين کي وس ڪرڻ جي ڪوشش
ڪري رهيا آهيون، ڇو ته ان بعد ئي اسين پرڪاش جو هڪ چيٽن
انگ يا حصو ٻڙجي سگهون ٿا.

س - ۲۰۸. مهاراج جي، توهان فرمايو آهي ته جڏهن شش شين ڏن
سان جڙي ويندو، تڏهن اهو ”الاهي آواز“ کيس مٿي چڪي پنهنجي
مولستان يا نج گهر وٺي ويندو، جتان اهو شين نڪتو آهي. جيڪڏهن
انهيءَ شين ڌارا کي ٽي مٿي چڪي وٺي وڃڻ آهي ته پوءِ گروهه جي
ڪهڙي ضرورت آهي؟

ج - ست گروهه جو ڪم آهي، هن کي شين سان جوڙڻ ۽ روحاني
راه تي سندس همراھ ٿي وڃڻ، جيئن هُو مارگ ۾ ايندڙ ٻوليون ۾
نه ٿا سڃاڻي، صحيح راه کان گمراهه نه ٿي وڃي. اندر شين ڏن ۽
ست گروهه ۾ ڪو به فرق ڪونهي. اها شين ڌارا ئي توهانجو گهر آهي،
هر هڪ انسان کي زندگي ڏيڻ ڌاري گروهه جي ضرورت پوي ٿي
جيڪو هن کي اندر شين وٺي گروهه سان جوڙي. اسان کي باهه اهڙي

ج - نه نه، اهو پرڪاش نه ٿي ۽ ڪهڙن ماڪروڙن ۾ به آهي نه
اسين انهن چوڻن ۾ اچڻ نٿا چاهيون.

س - هرڪو انسان پنهنجي طور - طريقي، انهيءَ پرڪاش جو
اساس ڪري ٿو، هنڪي ٻاهرينءَ صلاح مصلحت جي ضرورت نٿي
ٻڌي جو جو کيس اندر ئي پرڪاش آگاهه ڪري ٿو ته هيئن توکي
ڇا ڪرڻو آهي؟ ان لاءِ ٻاهرين طور پڇڻ جي ضرورت ئي ڪونهي.

ج - پر اسوس ته اهو ئي آهي ته هو اسان کي نٿو ٻڌائي ته ڇا
ڪرڻو ڪونهي.

س - هو اسان کي ضرور ٻڌائي ٿو.

ج - اهو دونه پرڪاش اسانجي اندر آهي، پر جيسين اسان انهيءَ
جو دٻدار نه ڪيو آهي ۽ ان ۾ سمائجي نه ويا آهيون، تيسين انهيءَ
روحاني روشنيءَ جو ڪيان پراپت نٿو ٿئي. جيئن ته عيسائي فرمايو آهي،
”جڏهن توهين هڪ اڍا ٻڙجندا، تڏهن توهانجو سهورو سرور انهيءَ
پرڪاش سان روشن ٿي ويندو.“ اسين انهيءَ کان بيخبر آهيون.

س - پر ڪو به ماڻهو، ڪنهن ٻئي کي نٿو ٻڌائي سگهي؟

ج - انهيءَ روحاني روشنيءَ کي ڏسڻ لاءِ توهان کي اها ”اندرون
اکه“ کولڻي آهي. پرڪاش ته بيشڪ اندر آهي، اهو ڪٿان به ٻاهران
نٿو اچي. پر اسان کي اها چيئن شڪتي پنهنجي اندر پيدا ڪرڻي
آهي، اها اڪه کولڻي آهي جيڪا پرڪاش کي ڏسي سگهي. بنا ڪنهن
اصلي اندر جي، اهو صرف چوڻ مٿر ٿيندو، ”مان ۽ پتا هڪ آهيون“
انهيءَ ۾ ڪو به شڪ ڪونهي ته اسين هڪ آهيون پر جيسين اسان پنهنجي
روحاني راهه جي رڪاوٽن کي دور نه ڪيو آهي، سڀني دٻوارن کي
هٽايو نه آهي، تيسين حقيقي روپ ۾ اسين مالڪ سان ملي هڪ ٿي
نٿا سگهون. من جي عقل ٻڌيءَ انوسار ته اهڙي طرح چئي سگهجي ٿو،
پر دراصل عملي طور اسان ۾ ۽ ٻين ۾ پتا ۾ نهايت گهڻو فرق آهي.
اسين سڀ انهيءَ پرڪاش جا ڪرڻا آهيون. اسين انهيءَ مان پيدا ٿيا

آهيون ۽ وري واپس وڃي آهي ۽ ٻي سمائڻي وڃڻو آهي. ان لاءِ
ٽي اسين سڀ ڪوشش ڪري رهيا آهيون.

س - مهاراج جي، جيڪڏهن اسين پوکاش ڏسڻ جي قابل ٿي
سگهون، هر وقت، هر ڏي، لڳاتار آهي ۽ ڪي ڏسندا رهن ٿا ڇا اسان ڪي
هتي رهڻ جي ضرورت پوندي؟

ج - نه، پوءِ اسين آهي ۽ روحاني جوت ٻي رهنداسين.

س - پوءِ اسين هن سنسار ۾ نه هونداسين. ها نه؟

ج - اسين واپس آهي ۽ ٻي سمائڻي رهنداسين. آهي ۽ کان دور رهڻ
چاهيندو به ڪير؟ پاڻي ۽ جو ڦٽو، نه آهي ۽ غلاظت ۽ مٽي جو حصو
ٻڏجي رهڻ چاهيندو ۽ نه ٽي ساگر يا بادل جو، جتان هو آيو آهي،
وڃڻو ٻڌاڻ ڪرڻ چاهيندو.

س - ان بعد اسين ٻي سمائڻي زندگي ۽ موت جا پاڻ مالڪ آهيون؟

ج - ها، اهو ئي ڇهن سمن جو مٿس آهي. هن وقت من جو اسان
تي ضابطو آهي. اسين من ۽ اندرين کي وس ڪرڻ جي ڪوشش
ڪري رهيا آهيون، ڇو ته ان بعد ٽي اسين پوکاش جو هڪ ڇيٽن
انگ يا حصو ٻڏجي سگهون ٿا.

س - ۲۰۸. مهاراج جي، توهان فرمايو آهي ته جڏهن سس شبد ڏن
سان ڇڙي ويندو، تڏهن اهو ”إلاهي آواز“ کيس مٿي ڇڪي ٻي سمائڻي
مول استان يا نج گور وٺي ويندو، جتان اهو شبد نڪتو آهي. جيڪڏهن
انهيءَ شبد ڌارا کي ٽي مٿي ڇڪي وٺي وڃڻو آهي ته پوءِ ڳرو ڇي
ڪهڙي ضرورت آهي؟

ج - ستڱروءَ جو ڪم آهي، هن کي شبد سان ڇوڙڻ ۽ روحاني
راه تي سندس همراھ ٿي وڃڻ، جيئن هو مارڻ ۾ ايندڙ ٻوليون ۾
نه ڦاسجي، صحيح راه کان گمراه نه ٿي وڃي. اندر شبد ڏن ۽
ستڱروءَ ۾ ڪو به فرق ڪونهي. اها شبد ڌارا ٽي توهانجو ڳرو آهي،
هر هڪ انسان کي زندگي ڏيڻ ۽ ڌاري ڳروءَ جي ضرورت پري ٿي
جيڪو هنکي اندر شبد روپي ڳروءَ سان ڇوڙي. اسان کي ٻاهر انڙي

ج - نه نه، اهو پرڪاش نه ٿي ۽ ڪيڙن ماکوڙن ۾ به آهي نه اسين انهن چوڻين ۾ اچڻ پتا ڇاهيون.

س - هر هڪ انسان پنهنجي طور - طريقي، انهيءَ پرڪاش جو احساس ڪري ٿو، هڪي ٻاهرينءَ صلاح مصاحف جي ضرورت نٿي پوي ڇو ڇو ڪيس اندر ئي پرڪاش آگاه ڪري ٿو ته ڪهين توکي ڇا ڪرڻو آهي؟ ان لاءِ ٻاهرين طور پچڻ جي ضرورت نٿي ڪونهي.

ج - پر اسوس نه اهو ئي آهي ته هو اسان کي نٿو ٻڌائي ته ڇا ڪرڻو گهرجي.

س - هو اسان کي ضرور ٻڌائي ٿو.

ج - اهو دونه پرڪاش اسانجي اندر آهي، پر جيئن اسان انهيءَ جو ڏيکار نه ڪيو آهي ۽ ان ۾ سمائجي نه ويا آهيون، تيئن انهيءَ روحاني روشنيءَ جو ڪيان پراپت نٿو ٿئي. جيئن ته عيسائي فرمايو آهي، ”جڏهن توهين هڪ اڪ وارا بڻجن ٿا، تڏهن توهانجو سمورو سرڀر انهيءَ پرڪاش سان روشن ٿي ويندو.“ اسين انهيءَ کان بيخبر آهيون.

س - پر ڪو به ماڻهو، ڪنهن ٻئي کي نٿو ٻڌائي سگهي؟

ج - انهيءَ روحاني روشنيءَ کي ڏسڻ لاءِ توهان کي اها، ”اندرون اڪ“ کولڻي آهي. پرڪاش ته بيحد اندر آهي، اهو ڪٿان به ٻاهران نٿو اچي. پر اسان کي اها ڇيٽن شڪتي پنهنجي اندر پيدا ڪرڻي آهي، اها اڪ کولڻي آهي جيڪا پرڪاش کي ڏسي سگهي. بنا ڪنهن اصلي الهه جي، اهو صرف چوڻ مٿي ٿيندو، ”مان ۽ پتا هڪ آهيون“ انهيءَ ۾ ڪو به شڪ ڪونهي ته اسين هڪ آهيون پر جيئن اسان پنهنجي روحاني راءِ جي رڪاوٽن کي دور نه ڪيو آهي، سڀني دٻارن کي هٽايو نه آهي، تيئن حقيقي روپ ۾ اسين مالڪ سان ملي هڪ ئي نٿا سگهون. من جي عقل ٻڌي ۽ انوسار ته اهڙي طرح چئي سگهجي ٿو، پر دراصل عملي طور اسان ۾ ۽ ٻين ۾ پتا ۾ نهايت گهڻو فرق آهي. اسين سڀ انهيءَ پرڪاش جا ڪرڻا آهيون. اسين انهيءَ مان پيدا ٿيا

اها ڳالهه سوچڻ جي ڪهڙي ضرورت آهي ته اسين ڪڏهن واپس وينداسين، ڇو ته هتي به ته انهيءَ پرڪاش جي ئي شيوا ڪري رهيا آهيون؟

ج - اسين انهيءَ پرڪاش جا انگ آهيون، انهيءَ مالڪ، شڪتيءَ پر ماتا يا جيڪي ڪجهه توهين چئو، انهيءَ جو انس آهيون. اسين هن وقت انهيءَ پر ماتا کان وڇڙي چڪا آهيون ۽ ڪا به روپي قيد ۾ بند آهيون. اسين عقل ٻڌي ۽ سان ته چڱي سگهون ٿا ته اسين پرميشور آهيون، پر جيسين اسين سرير ۾ قيد آهيون، انهيءَ ۾ فرق آهي. جڏهن اسانجي سرع اوچي اوستا پراپت ڪندي، روحاني روشنيءَ جو درشن ڪري انهيءَ ۾ سمائجي وينداسين تڏهن ئي اسين چڱي سگهون ٿا ته اسين پرڪاش آهيون، اسين پر ماتا آهيون.

س - پر مان ته پاڻ کي قيدي محسوس نٿو ڪريان. مان ته ائين ٿو سمجهان ته هر هڪ سواس ڪٽندي مان انهيءَ ٻوٽو پرڪاش جي شيوا ڪري رهيو آهيان.

ج - توهين ڪيئن ٿا سمجهو ته توهين انهيءَ پرڪاش جي شيوا ڪري رهيا آهيو؟ ڏسو، اسين ته من ۽ اندرين جي زبردست آهيون. س - مان اهو پرڪاش آهيان، جيڪو ڪروڙين ورهين ۽ جڳن کان آهي ۽ جنهنجو ڪڏهن به اُٽ نه ٿيندو.

ج - انهيءَ جو ڪڏهن به اُٽ نه ٿيندو. هن سرير کانپوءِ توهان کي ٻيو سرير ملندو ۽ ان بعد هڪ ٻيو ۽ اهڙيءَ طرح ئي اهو سلسلو جاري رهندو.

س - اسين سڀ انهيءَ پرڪاش سان گڏ ۽ هڪ آهيون.

ج - سموري سرشتي ئي پر ماتا سان گڏ آهي، هڪ آهي.

س - اسين انهيءَ کي ٻنڌي من سان ملائي ٿا ڇڏيون ۽ تعجب ۾ پئجي چئون ٿا ته ڇا ڪريون. پر اسان کي اهڙيءَ طرح ڪرڻ جي ضرورت ناهي، جيڪڏهن اسان کي ڳالھ ٿي وڃي ته اسين سڀاڻي هڪ آهيون.

س - اسين ڪڏهن به ناس يا ستر نه ٿينداسين. اسانجي نه ڪا
آڌ آهي ۽ نه ڪو آنت.

ج - اهو صحيح آهي. پر ڇا سچ پچ نوهان انهيءَ پرڪاش کي
ڏٺو آهي؟ ڇا نوهان کي اهو ڳيان آهي ته نوهين انهيءَ جو هڪ انس
آهيو؟

س - جيڪڏهن اسين آتما جو مندر آهيون ته از خود انهيءَ پرڪاش
جا انس آهيون؟

ج - من ۽ ٻڌيءَ انوسار ته اسين، انهن سرچيندا آهيون پر در اعل
اسين عملي طور، انهيءَ ۾ هلي هڪ ٿي وڃن ڇاهيون ٿا.

س - ته ڇا اسين انهيءَ سان هڪ آهيون ۽ اسان کي انهيءَ جي
ڄاڻ ڪونهي؟

ج - ”مان ۽ ٻر ٻٽا هڪ آهيون“ چوڻ جي خيال کان مان انهن
چڱي سگهان ٿو، ”مان ٻر مائما آهيان“ ٻر هتي ته مان هڪ قيدي
آهيان ۽ ٻر مائما صرف تڏهن ئي چوائي سگهندس جڏهن انهن سڀني
بندن کان آزاد ٿي، انهيءَ صاحب ۾ سمائجي ويندس. انهيءَ کي
ٻر ٻر ٻراڻي چئجي ٿو.

س - مان ٿو سمجهان ته مان قيدي آهيان. مان سمجهان ٿو ته مان
پرڪاش جو هڪ حصو آهيان ۽ ٻر مائما جو ئي ڪم ڪري رهيو آهيان.

ج - اسين سڀ انهيءَ پرڪاش جو انس آهيون.

س - جيڪڏهن مون کي هڪ سؤ دفعا جنم وٺو به ٻوڏي تڏهن به
مان انهيءَ پرڪاش جو ئي ڪم ڪري رهيو آهيان. ته پوءِ انهيءَ
ڳالهه جي چٽا چر ڪرڻ گهرجي ته هيءُ ڪار به ڪڏهن سمايت ٿيندو؟

ج - نه، اسين سڀ هن سرشتيءَ جو ئي ڪم ڪري رهيا آهيون.
انهيءَ ڪم پوري ڪرڻ کان سواءِ هيءَ وڃنا يا سرشتي رهي به نٿي
سگهي.

س - مان اها ڳالهه سمجهان ٿو پر اسين جيڪڏهن خود آتما جو
مندرو آهيون ته پوءِ قدرتي اسين خود پرڪاش به آهيون ته پوءِ اسان کي

آهيون، صرف پنهنجن ماسترن سبب. ساڳيءَ طرح اسانکي گروه جي به ضرورت آهي، اسانکي هڪ رهبر جي ضرورت آهي، جيڪو روحاني راهه تي لڳائي ۽ رهنمائي ڪري. جڏهن اسانکي انهيءَ مارڱ جو گيان ٿي وڃي ٿو، گروه جي فرض ۽ ذميوارين جي ڪجهه ڄاڻ ٿئي ٿي تڏهن پنهنجو پاڻيهي اها سمجهه اچي ٿي، احساس ٿئي ٿو ته اسان لاءِ گرو ڪيترو ڪجهه ڪري رهيو آهي. اسان تي ڪنهن به ڳالهه کي مڃڻ يا ڪنهن ڪم ڪرڻ جي ڪا به زبردستي يا بندش ڪرڻي. اها سموري سمجهه، اندران ئي اچي ٿي ۽ جڏهن به اچي ٿي اندران ئي اچي ٿي. روحاني انيڙ يا سچو گيان اسانجي اندر آهي.

س - هن سچڻ جي سوال مان مون ٻنهن سمجهندڙن آهي ته ستگرو خود هڪ مهان هستي آهي، پنهنجو پاڻ هڪ پرڪاش آهي، جيڪو صرف پرڪاش جي ئي باري ۾ ڳالهه بولي ڪري ٿو يا انهيءَ جو درٿن ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿو؟

ج - ستگرو نه صرف انهيءَ جو ذڪر يا درٿن ڪري ٿو بلڪ اسانجي اندر رهنمائي به ڪري ٿو ۽ آخر اسين ستگروءَ ۾ سمانجي وڃون ٿا ۽ ستگرو ستارش ۾ سمانجي وڃي ٿو. اسين سڀ ملي هڪ ئي وڃون ٿا. هر هڪ انهيءَ ساگر جي لٽو آهي. لٽو ساگر مان اچي ٿي ۽ جيڪي ڪجهه هنکي ڏنو ويندو آهي، انهيءَ کي ساڻ ٽٽي ساگر ۾ ئي سمانجي ويندي آهي.

س - ۲۰۷. جيڪڏهن اسين آتما جو مندر آهيون ته پوءِ اس انهيءَ پرڪاش سان هميشه گڏ آهيون، جنهنجو نه آڌ آهي نه اُت ج - اهو ئيڪ آهي.

س - جيڪڏهن اسين پرڪاش سان هميشه گڏ آهيون ته پوءِ ڪنهن ماڻهوءَ جي صلاح يا سکيا جي ڪٿڙي ضرورت آهي؟

ج - ڇاڪاڻ ته اسين هينئر انهيءَ سان هڪ نه آهيون. انهيءَ ڪري اسانکي سکيا، صلاح جي ضرورت آهي جو اسين وري انهيءَ پرڪاش سان هڪ ٿيڻ چاهيون ٿا.

نام جي بخشيش تي چڱي آهي ٿيندڙي ٻارن جي گروءَ جي ضرورت
 ناهي. اهڙن ماڻهن کي ڇا چئجي؟

ج - ٻيو، توهان هندستان ۾ ڏٺو آهي، اميرڪا ۾ ڏٺي آهي.
 هينئر توڻين ٻنهي جي مشابهت بهتر نموني ڪري سگهو ٿا ڇو جو توڻين
 ٻئي ڏس ڏسي چڪا آهيو. مون ته صرف ڀارت ئي ڏٺو آهي ۽
 هينئر اميرڪا کي ڏسڻ جي ڪوشش ڪري رهيو آهيان. صحيح
 راهه تي اچڻ لاءِ اسان کي گروءَ کان نام جي بخشيش وٺڻ نهايت ضروري
 آهي. نام وٺڻ ڪا ريت رواج ڪونهي. اهو اسانجي زندگيءَ کي نيڪ
 روشن ڪرڻ لاءِ هڪ اهميت ڀريو انگ آهي. ستگرو هميشه انڪه سنڪه
 هوندو آهي. نام ڏيئي هُو اسان کي وساري نٿو. هُو هميشه اسانجي
 مدد ۽ رهنمائيءَ لاءِ ساڻ هوندو آهي. اسان کي ضرورت هجي يا نه
 هُو اسانجي رهنمائي ڪرڻ لاءِ کڏ هوندو آهي. آخر ۾ نام، گرو، شيد
 ڏن، آتما، ڀرماتما جي ڀڳتي ۽ ڀرماتما، سڀ ملي هڪ ٿي ويندا آهن.
 اهي صرف واپس وڃي، انهيءَ ۾ سمائجي وڃڻ لاءِ هڪ ساڌن ماهر آهن.
 س - ۲۰۶. ستگروءَ جي شخصيت هڪ پوڄاري يا پندت کان
 وڌيڪ ڇو آهي؟ روحاني مڪتي حاصل ڪندڙ جڳيا سوءَ لاءِ هنجي.
 ايتري اهميت ڇو آهي؟

ج - شروع ۾ ستگروءَ کي صرف هڪ اُپديش ڏيندڙ يا ماستر يا
 رهبر سمجهڻ ئي ڪافي آهي. جڏهن اسين اندر وينداسين ته اسان کي
 پنهنجو ٻائيپي معلوم ٿيندو ته ستگرو اسان لاءِ ڇا ڪري رهيو آهي.
 اسين از خود سمجهي وينداسين ته ستگرو ڪهڙي هستي آهي. شروعات
 ۾ اسان کي صرف کيس هڪ رهبر، دوست، اڳواڻ يا هڪ صحيح روحاني
 رستي تي لڳائيندڙ ئي سمجهڻ گهرجي. ان بعد اسين خود محسوس
 ڪنداسين ته اسان کي ستگروءَ جي ڪٽپي ۾ ڪٽپي ضرورت ڇو آهي.
 زندگيءَ جي هر هڪ ڪيتر ۾ اسان کي گروءَ يا استاد جي ضرورت پوندي
 آهي ۽ اسين هميشه ائين ئي عزت ڏيندا آيا آهيون ۽ اسين سندن مدد
 سبب شڪرگذار رهندا آيا آهيون. جيڪي ڪجهه اسين هن وقت

آهيون، صرف پنهنجن ماسترن سبب. ساڳيءَ طرح اسانکي گروه جي به ضرورت آهي، اسانکي هڪ رهبر جي ضرورت آهي، جيڪو روحاني راهه تي لڳائي ۽ رهنمائي ڪري. جڏهن اسانکي انهيءَ مارڻ جو گمان ٿي وڃي ٿو، گروه جي فرض ۽ ذميوارين جي ڪجهه ڄاڻ ٿئي ٿي تڏهن پنهنجو پاڻيهي اها سمجهه اچي ٿي، احساس ٿئي ٿو ته اسان لاءِ گرو ڪيترو ڪجهه ڪري رهيو آهي. اسان تي ڪنهن به ڳالهه کي مڃڻ يا ڪنهن ڪم ڪرڻ جي ڪابه زبردستي يا بدش ڪونهي. اها سموري سمجهه، اندران ئي اچي ٿي ۽ جڏهن به اچي ٿي اندران ئي اچي ٿي. روحاني انيڙ يا سچو گمان اسانجي اندر آهي.

س - هن سچڻ جي سوال مان مون ٽئين سمجهيو آهي ته ستگرو خود هڪ مهان هستي آهي، پنهنجو پاڻ هڪ پرڪاش آهي، جيڪو صرف پرڪاش جي ئي باري ۾ ڳالهه ٻولي ڪري ٿو يا انهيءَ جو ورنن ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿو؟

ج - ستگرو نه صرف انهيءَ جو ذڪر يا ورنن ڪري ٿو بلڪه اسانجي اندر رهنمائي به ڪري ٿو ۽ آخر اسين ستگروءَ ۾ سمانجي وڃون ٿا ۽ ستگرو ستورس ۾ سمانجي وڃي ٿو. اسين سڀ ملي هڪ ئي وڃون ٿا. هر هڪ انهيءَ ساگر جي لهر آهي. لهر ساگر مان اچي ٿي ۽ جيڪي ڪجهه هنکي ڏنو ويندو آهي، انهيءَ کي ساڻ ٽپي ساگر ۾ ئي سمانجي ويندي آهي.

س - ۲۰۷. جيڪڏهن اسين آتما جو مندر آهيون ته پوءِ ان انهيءَ پرڪاش سان هميشه گڏ آهيون، جنهنجو نه آڌ آهي نه آنت ج - اهو ٺيڪ آهي.

س - جيڪڏهن اسين پرڪاش سان هميشه گڏ آهيون ته پوءِ ڪنهن ماڻهوءَ جي صلاح يا سکيا جي ڪٿڙي ضرورت آهي؟

ج - ڇاڪاڻ ته اسين هينئر انهيءَ سان هڪ نه آهيون. انهيءَ ڪري اسانکي سکيا، صلاح جي ضرورت آهي جو اسين وري انهيءَ پرڪاش سان هڪ ٿيڻ چاهيون ٿا.

نام جي بخشيش ٿي چڪي آهي تنهنڪري ٻاڪرين ڪروءَ جي ضرورت ناهي. اهڙن ماڻهن کي ڇا چئجي؟

ج - ٻيٽ، توهان هندستان به ڏٺو آهي، اميرڪا به ڏٺي آهي. هينئر توھين ٻنهي جي مشابهت بهتر نموني ڪري سگهو ٿا ڇو جو توھين ٻئي ديس ڏسي چڪا آھيو. مون نه صرف ڀارت ئي ڏٺو آهي ۽ هينئر اميرڪا کي ڏسڻ جي ڪوشش ڪري رهيو آهيان. صحيح راهه تي اچڻ لاءِ اسان کي ڪروءَ کان نام جي بخشيش وٺڻ نهايت ضروري آهي. نام وٺڻ ڪا ريت رواج ڪونهي. اهو اسانجي زندگيءَ کي نيڪ روشن ڪرڻ لاءِ هڪ اهميت ڀريو انگ آهي. ستڙو هميشه انگ ستر هوندو آهي. نام ڏيئي هو اسان کي وساري نٿو. هو هميشه اسانجي مدد ۽ رهنمائيءَ لاءِ ساڻ هوندو آهي. اسان کي ضرورت هجي يا نه هو اسانجي رهنمائي ڪرڻ لاءِ گڏ هوندو آهي. آخر ٻر نام، ڪروءَ، شيد ڌن، آتما، ڀرماتما جي ڀڳتي ۽ ڀرماتما، سڀ ملي هڪ ٿي ويندا آهن. اهي صرف واپس وڃي، انهيءَ ۾ سمائجي وڃڻ لاءِ هڪ ساڌن ماهر آهن.

س - ۲۰۶. ستڙوءَ جي شخصيت هڪ پوڄاري يا پندت کان وڌيڪ ڇو آهي؟ روحاني مڪتي حاصل ڪندڙ جڳياسوءَ لاءِ هنجي ايتري اهميت ڇو آهي؟

ج - شروع ۾ ستڙوءَ کي صرف هڪ اُپديش ڏيندڙ يا ماستر يا رهبر سمجهڻ ٿي ڪافي آهي. جڏهن اسين اندر وينداسين ته اسان کي پنهنجو پاڻيهي معلوم ٿيندو ته ستڙو اسان لاءِ ڇا ڪري رهيو آهي. اسين ازخود سمجهي وينداسين ته ستڙو ڪهڙي هستي آهي. شروعات ۾ اسان کي صرف کيس هڪ رهبر، دوست، اڳواڻ يا هڪ صحيح روحاني رستي تي لڳائيندڙ ئي سمجهڻ گهرجي. ان بعد اسين خود محسوس ڪنداسين ته اسان کي ستڙوءَ جي گهڻي ۾ گهڻي ضرورت ڇو آهي. زندگيءَ جي هر هڪ ڪيترو اسان کي ڪروءَ يا استاد جي ضرورت پوندي آهي ۽ اسين هميشه انهن کي عزت ڏيندا آيا آهيون ۽ اسين سندن مدد سبب شڪرگذار رهندا آيا آهيون. جيڪي ڪجهه اسين هن وقت

هوندي به ڪڇ طريقا آهن. پنهنجيءَ محدود ٻڌيءَ سان ئي اسين ڏسندا آهيون ته هو ٺٽلي ڳرو آهن يا سڄا. انهيءَ جون ڪڇ نشانين به آهن پر تنهن هوندي به اسين دوکو کائي سگهون ٿا. پنهنجي پوري ٻڌيءَ ۽ چترائيءَ هوندي به اسين ڀڙڪندا آهيون، گمراهه ٿي ويندا آهيون. دراصل پرماتما جي ديا مهر کانسواءِ اسين پورن ڳروءَ سان ملي ئي نٿا سگهون. ڪڇ نشانين ٿينديون آهن، جيڪي اسان کي ڏسڻ گهرجن، پر اهي نشانين به اسين ٻڌيءَ دواران ئي پرڪندا آهيون ۽ اسانجي ٻڌي اسان کي دوکو ڏيئي سگهي ٿي.

س- ڇا اهي نشانين هر هڪ انسان لاءِ الڳ الڳ هونديون آهن؟

ج- نه، گهڻو ڪري نه. مان سمجهان ٿو ته توهان اسانجا ڀڙڪ ڪونه پڙهيا آهن. انهن ۾ ڪڇ ڳالهين جو ذوق ڪيو ويندو آهي پر اهي به ٻڌيءَ کي تسلي ڏيڻ لاءِ ٻڌيءَ دواران آهن ۽ اُتي به ٻڌي اسان کي دوکو ڏيئي سگهي ٿي. دراصل اسين صرف پرماتما جي ديا مهر تي ئي ڀروسو رکي سگهون ٿا.

س- ۲۰۴. منهنجو ٻڌي چوندو آهي ته اسان کي ڳروءَ وٽ وڃڻ جي ضرورت ڪونهي، ڇو ته ڳرو اسانجي اندر آهي. اسان کي خود ڪوشش ڪرڻ گهرجي ۽ نام دان وٺڻ جي ضرورت ڪونهي؟

ج- جيڪڏهن ڪو خود اهو ڪم ڪري سگهي ٿو ته بيشڪ انهيءَ کي ڳروءَ جي ضرورت ڪونهي. خود اهو ڪم ڪرڻ بابت ڏکيو آهي گهڻو ڪري اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان اڪثر اسين پنهنجي من جي حڪم انوسار ڪندا آهيون ۽ پنهنجو پاڻ کي دوکو ڏيندا رهندا آهيون. پنهنجي اندر ويٺل ڳروءَ جي تلاش لاءِ به اسان کي ٻاهرئين ڳروءَ جي ضرورت پوندي آهي. جنهن اوستا ۾ ڳروءَ جي ضرورت نه پوندي آهي. اهڙي اوستا تائين پهچڻ لاءِ به ڳروءَ جي ضرورت پوندي آهي. پر زندهه ڳروءَ کانسواءِ اسين ڪڏهن به اهڙي اوستا تي پهچي نٿا سگهون.

س- مون کي هندستان جي باري ۾ ته ڪجهه خبر ڪونهي، پر هتي اميرڪا ۾ ڪجهه ماڻهن کي چوندو ٻڌو آهي ته اسان کي اندر

اڌو ورق معلوم ڪرڻ لاءِ ته من جو لائيف سان ڪو تعلق آهي يا نه، اسان کي رهبر جي ضرورت آهي.

س - اهو ڏوڪو آهي يا نه. لائيف ۽ پمد جي ڪيئن ڄاڻا پوندي؟

ج - لائيف لاءِ ئي چئي رهيو آهيان ته اهو ڪيئن پراپٽ ڪرڻ لاءِ اسان کي گروه جي ضرورت آهي.

س - ليڪه آهي توهان کي معلوم آهي ته اسانجي زندگيءَ ۾ اسانجا ڪيترائي استاد ٿيا آهن، جنکي نهايت ميان ۽ آخر بطبندو ڏٺو آهي؟

ج - ها، اهو صحيح آهي، زندگيءَ جي هر هڪ ڪيترو ر اها ڳالهه لاڳو آهي.

س - اسانجي زندگيءَ جي سفر ۾ وقت اسانجا ڪسرو هوندا آهن. ڇا هُو پنهنجي خيال کان پورن هوندا آهن؟

ج - ها، ليڪه آهي. پنهنجي پنهنجي خيال کان ليڪه آهن.

س - زندهه ديهه سڙو گروه جو هٿ ٻيتر آهي؟

ج - اسان کي روحاني ترقيءَ لاءِ زندهه گروه جي کوچ ڪرڻي پوندي آهي. ڊاڪٽر بطبندو لاءِ اسان کي ڊاڪٽر گروه جي ضرورت آهي ۽ ڪابه وديا حاصل ڪرڻ لاءِ انهيءَ وديا جي ماهر گروه جي ضرورت پوندي آهي. پنهنجي انٽرمڪه اندر روحاني ترقيءَ لاءِ به زندهه گروه جي ضرورت پوي ٿي.

س - ۲۰۳. ڇا سڀني لاءِ صرف هڪ ئي روحاني گروه هوندو آهي؟

ج - ائين ڪرڻ ٿي سگهن ٿا. روحاني گروه صرف ڪنهن خاص ذات، ذرم يا ديس ۾ ئي نه ٿيندو آهي. هُو ڪنهن به جڳهه تي ٿي سگهن ٿا ۽ ڪيٽيئي ٿي سگهن ٿا.

س - توهان فرمايو ته گروه ڪيٽيئي ٿي سگهن ٿا. جيڪڏهن گروه ائين ڪنهن ته اهو ڪيئن معلوم ڪجي ته ڪهڙو گروه پورن آهي؟

ج - بلڪل صاف طرح ٻڌائڻ نهايت مشڪل آهي ڇو ته اسين صرف ٻڌيءَ جي زور تي انهن کي ڀرڻ جي ڪوشش ڪريون ٿا ۽ چٽيءَ طرح رهنمائي ڪرڻ لاءِ به ٻڌيءَ جي سنڀاري وٺون ٿا. پر تنهن

س - ۲۰۱. ڇا ڳرو آندڙ به آهي؟

ج - ڳرو هميشه آندڙ آهي، پر جيسين ڳروءَ سان ٻاهر نه مليا آهيون هن کي آندڙ نٿا ملي سگهون. آندڙ ڳروءَ کي ڪيئن پراڻت ڪرڻو آهي، انهيءَ لاءِ به ڳروءَ جي ضرورت آهي، پر اصلي ڳرو آندڙ ئي آهي، اسانجو سڄو ڳرو آندڙ آهي. هو هميشه اسانجي اندر رهنما ئي ڪري ٿو. پر انهيءَ آندڙين ڳروءَ تائين پهچڻ لاءِ به اسان کي ٻاهرين ڳروءَ جي ضرورت پوندي آهي.

س - ڇو؟

ج - آندڙ ڳروءَ تائين پهچڻ لاءِ.

س - ڇا اهو ٻاهرين ڳروءَ بنا نٿو ٿي سگهي؟

ج - نه اهو ممڪن آهي ۽ نه ٿي سگهي ٿو.

س - ڇا اهو ممڪن آهي ته اڻپڄي اسان کي خبر نه هجي. ٿي سگهي ٿو ته ٻاهر ڳرو هجي، پر انهيءَ باري ۾ ڄاڻ نه هجي؟

ج - اسان کي ڳروءَ جي کوج ڪرڻ ئي گهرجي.

س - جيڪڏهن آندڙ مون کي ڳروءَ جي پراڻتي ٿئي ته؟

ج - جيڪڏهن انهن ٿئي ته انهيءَ کان اڻڻي ڳالهه ڪونهي. پر ٿي سگهي ٿو ته اهو پڻپڻجي من ڇو ڏوڪو ٿي هجي.

س - اهو ڪيئن محسوس ٿئي ته اهو اسانجي من ڇو ٿي ڏوڪو آهي؟

ج - اهو معلوم ڪرڻ لاءِ به توهان کي ڳروءَ جي ضرورت آهي.

س - آندڙ ڏوڪو ٿي رهيو آهي، ڇا اهو سمجهڻ لاءِ به ڳروءَ جي ضرورت آهي؟

ج - اهو ئيڪه آهي، نه ته ٻيءَ حالت ۾ توهين گمراهه ٿي سگهو ٿا ۽ ڏوڪو کائي سگهو ٿا. توهانجو من توهان کي پڻپڻجن حرڪتن سان ڏوڪو ڏيئي رهيو آهي.

س - ٿي سگهي ٿو ته من ڇو انهيءَ سان ڪو به تعلق نه هجي؟

ج - ٿي سگهي ٿو ته نه هجي، پر اهو به ٿي سگهي ٿو ته هجي،

ج - ڪسروءَ جي ڪوچ اسان کي ڪرڻا گهرجي. پر جڏهن ڪرو ملي وڃي ته انهيءَ کي ڇڏڻ نه گهرجي. انهيءَ جو ڏر ڪڏهن به ڇڏڻو ناهي.
س - ۲۰۰. ڇا غلط ڪرو مليا مڪمل آهي؟

ج - اهو به ٿي سگهي ٿو، ڇو نه؟
س - جيڪڏهن ڪو پنهنجو سڄو جيون غلط ڪسروءَ سان ئي گذاري ته؟

ج - مان هميشه عام طور جيڪياس کي اها ئي صلاح ڏيندو آهيان ته جيڪڏهن ڪسروءَ جي ڪوچ ۾ سڄي زندگي گذري به وڃي ته اهو وقت آڃاڻو نٿو وڃي پر سڃاڻو ٿئي ٿو. ڪنهن کي به بنا سوچڻ سمجهڻ جي اڀرائڻ نه گهرجي. پنهنجي عمل ٻڌيءَ کي تسلي ڏيڻ گهرجي ۽ جيئن عمل راءِ ۾ ڪا رڪاوٽ نه وڃي. ٻڌيءَ کي تسلي ٿيڻ بعد ئي اسين مارڻ ۾ ترقي ڪري سگهنداسين. جيڪڏهن اسين ڪسروءَ يا مارڻ جي باري ۾ پوريءَ طرح پنهنجي ٻڌيءَ کي تسلي ڏيڻ لاءِ سڄي زندگي به لڳايون ته وقت آڃاڻو نه ويو بلڪه سڃاڻو ٿي ٿيو. اهڙيءَ طرح اسين هڪ مضبوط بنياد تيار ڪريون ٿا. جيترو بنياد اونهو هوندو اوتري اوچي جڳهه، انهيءَ تي ٺهي سگهي ٿي. عمارت هميشه مضبوط ٿڪريءَ تي ٺاهڻ گهرجي. پوري ڪوچ ڪرڻا گهرجي ۽ بنا لاهي تسليءَ جي ته مارڻ نڪه آهي، انهي انسان وانگر انهيءَ تي هلاڻ شروع نه ڪرڻا گهرجي. پر جڏهن اسانجي ٻڌيءَ کي هڪ دفعو تسلي ٿي وڃي ته پوءِ انهيءَ کي پنهنجي ترقيءَ ۾ رڪاوٽ وجهڻ نه ڏيڻا گهرجي. ٻڌيءَ کي هڪ طرف رکي ڇڏڻا گهرجي. ان بعد اڀياس ۽ وشواس جي ضرورت ٿيندي آهي. اڀياس ۽ وشواس ئي منزل مقصد ڏانهن وٺي ويندو ۽ نه ٻڌي.

س - ۲۰۱. مهاراج جي، ڇا اسين اندر به ڊوڪو کائي سگهون ٿا؟

ج - ها، ٻاهر جي پٽ ۾ اندر سولائيءَ سان ڊوڪو کائي سگهجي ٿو. پر سٽنگيءَ کي سچ ڪوڙ، صحيح غلط جي ڀرڪ ڪرڻا ايندي آهي. ٻارن سٽڪروءَ جو شش ڪڏهن به ڊوڪو نٿو کائي سگهي.

اهڙي ماڻهوءَ وٽ ويندا جيڪو ڀارت مان ٿي آيو هجي. انهيءَ کان توهين گهڻي ۾ گهڻي مدد ۽ ڄاڻ حاصل ڪندا آهيو. ان بعد ٽڪيٽ خريد ڪري ڪنهن سواريءَ جو سهارو وٺو پوي ٿو. صرف پنهنجي عقل ٻڌيءَ جي ڀل تي توهين ڪڏهن به اتي نه پهچي سگهندا. اتي پهچڻ لاءِ رستي ۾ توهان کي ڪيترن ئي ماڻهن جي مدد وٺڻي پوي ٿي. اهڙيءَ طرح اسين جيڪڏهن پنهنجي نچ گهر واپس وڃڻ چاهيون ٿا ته ڀر ماتما وٽ واپس پهچڻ لاءِ انهيءَ کان تمام وڌيڪ مدد جي ضرورت آهي.

س - جڏهن هتي سنسار ۾ اسان کي مدد ملي ٿي ته ڇا پرلوڪ ۾ سهارو نه ملندو؟ ڇا هر هڪ منڊل ۾ مدد نه ملندي؟ اسان کي دنيا ۾ ادڙا انسان ملندا آهن، جيڪي مدد ڪرڻ لاءِ تيار هوندا آهن؟

ج - جيڪڏهن هتي اسان کي هڪ صحيح، سچي ۽ مقرر مدد ملي رهي آهي ته پوءِ اتي به ضرور ملندي. بشرطيڪ هتي ملڻ واري سڀايتا پڪي ۽ وشواس جوڳي هجي.

س - جيڪڏهن هڪ جوڳي پنهنجيءَ ڪوشش سان ٻيهرئين روحاني منڊل تي پهچي وڃي ٿو ته ڇا هن کي ٻئي منڊل تي پهچڻ لاءِ ضروري مدد نه ملندي؟

ج - نه، جوڳيءَ کي ضرور ڪنهن سيکاريو هوندو ته ٻيهرئين منڊل تائين ڪيئن پهچجي. هو جنم کان ئي ته جوڳي ڪونه هوندو.

س - خير، سنسار گرن سان ڀريو پيو آهي. ڇيو ويندو آهي ته هندستان ۾ هزارين گرو آهن، جيڪي ڪڇ اُڀديش ... ؟

ج - توهين جنهن کي چاهيو گرو بڻايو، پر گروءَ جي ضرورت نه ٿيندي ٿي. مان اهو نه چئي رهيو آهيان ته توهان کي ڪهڙو گرو ڌارڻ ڪرڻ گهرجي. پر منهنجو چوڻ، صرف ايترو آهي ته گرو هئڻ ضروري آهي.

س - يعني هر هڪ انسان گرو ڌارڻ ڪري ۽ تيسين اُنهيءَ جي ڏين ۾ رهي، جيئن هو ڪنهن خاص اوستا ۾ نه پڙهيو آهي؟

پر پرمائتا رهند نه پڇي سگهنداسين. اسين نهايت گهري نند پر سمجهيل آهيو، اسين سڀ مسئل اوستا پر آهيو. اسان کي اهڙي انسان جي ضرورت آهي جيڪو اسان پر جان آئي. اسان کي اهڙي ميانما جي ضرورت آهي جيڪو اسان کي اندر ڏسڻ واري اڪ ڏئي، اهڙو ڪن ڏئي جنهن سان اندر ٻڌي سگهون، اهڙو امرت ڏئي جنهن کي پي وري زندهه ٿي سگهون. عيسا به ”جيوت پائي“ يعني امرت جو ذڪر ڪيو آهي، هڪ اڪ يا اندرونيءَ اڪ جو ۽ اندرئين ڪن جو بيان ڪيو آهي. هُو فرمائين ٿا، ”ڪن هوندي به توهين ٻڌو نٿا“ ڇو ته اندر اسين اندرين ڪن سان ٻڌي سگهون ٿا. عيسا مردن کي زندهه ڪيو. جنهنجو اوت اهو آهي ته سرور جي خيال کان هُو زندهه ته هئا پر روحاني طور هُو مردا ٿي چڪا هئا، انهن ماڻهن کي جيون دان ڏنو. هُو پنهنجي وقت جو هڪ روحاني رهبر يا گرو هو. توهين گروءَ کي ڪنهن به نالي سان سڏيو. پر اسان کي روحاني سائنس جي گيان پراپت ڪرڻ لاءِ گروءَ جي ضرورت، ته هر حالت پر پوي ٿي. اندر گروءَ کانسواءِ صحيح مارگه تي هلڻ باڪل ناممڪن آهي.

بس - توهين ائين ڇو ٿا چئو ته اهو باڪل ناممڪن آهي؟

ج - ڇاڪاڻ ته اندر مارگه پر نهايت من لپائيندڙ نظارا ۽ رڪاوٽون آهن. هن سنسار پر جڏهن به اسين پريشان هوندا آهيو ۽ گهٽپراپت محسوس ڪندا آهيو، ڪڇ پومن پر ٿاسجي ويندا آهيو، نراس ٿي ويندا آهيو تڏهن اسين ڪنهن نه ڪنهنجهو سهارو يا مدد وٺندا آهيو، اندريون مارگه ته لٽيءَ کان به وڌيڪ مشڪل آهي. تنهنڪري جيسين ڪو راهه نه ڏيکاريندو ۽ رهنمائي نه ڪندو، تيسين اسانجو پنهنجي نچ گهر پهچڻ ناممڪن آهي. جيڪڏهن توهان کي اميرڪا کان يارڊ وڃڻو آهي ته توهين صرف پنهنجي عئل سان نه پهچي سگهندا، توهان کي ڪنهن سفر عيوضيءَ (Travel Agent) جي ضرورت پوندي. توهين هر ڪنهن سفر جي جاچ ڪندا آهيو. انهيءَ باري پر ڪي ڪتاب پڙهندا آهيو. مسافري شروع ڪرڻ کان اڳهه ڪنهن

هوندو، جيڪو صحيح راهه تي آڻي سگهي. اسين ڪڏهن به هن مارڻ تي هلي نه سگهنداسين. رها ڳالهه ته ٻاهرئين سنساري مارڻ لاءِ به ضروري آهي. اندرئين روحاني مارڻ تي ته، صحيح رهبر ۽ انهيءَ استاد بنا هلائڻ نهايت مشڪل آهي. اندر ته ڪيتريون من لپائيندڙ ڳالهيون آهن. جڏهن اسين پنهنجي خيال کي ايڪاگر ڪري روحاني سفر ڪرڻ لاءِ، اندر اکين پويان پهچندا آهيون ته مارڻ ۾ ڪيتريون ئي رڪاوٽون اينديون آهن. رهبر کانسواءِ اسين ٻيڪي سگهون ٿا. جڏهن اسان کي دنياوي وديا سکڻ لاءِ گروه يا استاد جي ضرورت پوي ٿي ته پوءِ اندر وڃڻ لاءِ پنهنجي نسج گهر ڏانهن ويندڙ مارڻ تي هلائڻ لاءِ، گروه جي ضرورت چو نه هئڻ گهرجي؟ جيڪڏهن گروه جي ضرورت نه هجي ها ته پوءِ سنسار ۾ ڪنهن به سنت جي اچڻ جي ضرورت نه ٿئي ها. توهان کي معلوم آهي ته اسان تي صحبت جو ڪيترو گهرو اثر پوندو آهي، اسين نڪر انسانن جي صحبت ۾ رهندا آهيون، جيئن انهن جو اسان تي سٺو اثر پوي. ڇو ته اسين به انهن جهڙا بطن چاهيندا آهيون. جيڪڏهن خراب ماڻهن جو سنگ ڪندا آهيون ته انهن جي مواب وڃان جو اثر پوندو آهي. اسين به انهن سان گڏ غلط راهه تي هلڻ شروع ڪندا آهيون انهيءَ ڪري پڳتي پيار جو وائاورڻ پيدا ڪرڻ لاءِ گروه جي ضرورت آهي جيئن انهيءَ مارڻ تي هلي سگهون ۽ اندر وڃي سگهون. هن سنسار ۾ جهڙن ته ماستر يا رهبر کانسواءِ ڪجهه به حاصل نٿو ڪري سگهجي ته پوءِ پريو پراپتي، اندر جي پوري گمانوان استاد يا پو ستگرو يا رهبر کانسواءِ ڪيئن ٿي سگهي ٿي؟

س- ۱۹۹. مهاراج جي، ڇا واپس وڃڻ لاءِ ستگروءَ جو ساٿ هئڻ تمام ضروري آهي؟ اسين پنهنجيءَ ڪوشش سان الڳ الڳ منڊلن يا رستن تي پهچي سگهون ٿا؟

ج- اسان کي هڪ گروه يا استاد جي ضرورت آهي. اسين ابتري قدر من ۽ اندرئين جي وس ۾ اچي چڪا آهيون جو جيئن ڪو اسان کي جڙن کان اکاري واپس مالڪ وٽ نه وٺي هلندو تيئن اسين ڪڏهن

۹۔ ستگرورء جي ضرورت

شانتي، پير، سُڪ، ناردان

س - ۱۹۸. ستگرورء جي ستاري کانسواءِ، پرماٽما کي ٻانڌ جو ٻيو
ستو ڪونهي؟

ج - اسين سنسار ۾ جيڪي ڪجهه سڪون ٿا، انهيءَ لاءِ اهڙي گرورءِ
جي ضرورت پوندي آهي، جنهن کي انهيءَ باري ۾ پورو ڳيان هوندو
آهي. توهين ڪيترن ئي ڊاڪٽرن، وڪيلن ۽ انجنيئرن سان ڳڏيا
هوندا. انهن مان ڪوبه، صرف لٽراچريءَ ۾ وڃڻ يا ڪتابن پڙهڻ
سان ڊاڪٽر، وڪيل يا انجنيئر ڪونه بڻبو هوندو. اسڪولن ۽ ڪاليجن
۾ ڪيترن ورهين تائين تعليم حاصل ڪرڻ بعد به انهن کي عملي تعليم
پراپت ڪرڻي پوي ٿي. تڏهن ئي هو پنهنجي زندگي ۾ پوريءَ طرح
تربوي ڪري سگهن ٿا. انهيءَ سنساري وڌيا ۽ ٺاهڻي ٺاهڻي لاءِ
اسان کي ماسترن وٽ وڃڻو پوي ٿو، جيئن اسين انهن کان ڪجهه علم
حاصل ڪري سگهون ۽ روحانيت هڪ تمام مشڪل وڌيا آهي، انهيءَ
لاءِ به اسان کي هڪ آزمودگار ماستر يا روحاني رهبر جي ضرورت
پوي ٿي. اهڙو روحاني گرو ئي اسان کي ٻڌائيندو آهي ته پرماٽما جي
کوچ ۾ ڪرڻي آهي، اهو ڪٿي آهي، ڪهڙيءَ طرح اسين هن کي پراپت
ڪري سگهون. اسانجي ۽ پرماٽما جي وچ ۾ ڪهڙي رڪاوٽ آهي،
جيڪا پرماٽما کان اسان کي دور رکي ٿي ۽ انهن رڪاوٽن کي ڪهڙيءَ
طرح دور ڪري سگهجي ٿو. انهيءَ کي توهين گرو، ماستر يا وڏو ڀاءُ
دوست، جيئن چاهيو، سڏيو. اهي لفظ ڪنهن انسان کي سنسار ۾ سڃاڻڻ
لاءِ صرف نالا آهن.

اسان کي گرو لفظ کان گهٻرائڻ نه گهرجي. اسين هن کي ماستر يا
ٻئي ڪنهن به نالي سان سڏي سگهون ٿا. پر اسان کي هن مارڪ تي
ڌيان وارو، هن مارڪ جي باري ۾ ٻڌائڻ وارو ڪونه ڪو انسان ضرور
هئڻ گهرجي. راهد ۾ ڪنهن به رڪاوٽون آهن، ڪيترائي لڳائيندڙ ٻڌارو
آهن جيڪي گهرائڻ ڪري سگهن ٿا. جيستين ڪو اهڙو رهبر ڳڏي

هوندو، جيڪو صحيح راهه تي آڻي سگهي. اسين ڪڏهن به هن مارڱ تي هلي نه سگهنداسين. اها ڳالهه ته ٻاهرئين سنساري مارڱ لاءِ به ضروري آهي. اندرئين روحاني مارڱ تي ته، صحيح رهبر ۽ اڻپوي استاد بنا هلائڻ نهايت مشڪل آهي. اندر ته ڪيتريون من لپائيندڙ ڳالهيون آهن. جڏهن اسين پنهنجي خيال کي ايڪاگر ڪري روحاني سفر ڪرڻ لاءِ، اندر اکين پويان پهچندا آهيون ته مارڱ هر ڪيتريون ئي رڪاوٽون اينديون آهن. رهبر کانسواءِ اسين ٻي ڪي سگهون ٿا. جڏهن اسان کي دنياوي وديا سکڻ لاءِ گروه يا استاد جي ضرورت پوي ٿي ته پوءِ اندر وڃڻ لاءِ پنهنجي نچ گهر ڏانهن ويندڙ مارڱ تي هلائڻ لاءِ، گروه جي ضرورت چونه هئڻ گهرجي؟ جيڪڏهن گروه جي ضرورت نه هجي ها ته پوءِ سنسار ۾ ڪنهن به سنت جي اچڻ جي ضرورت نه ٿئي ها. توهان کي معلوم آهي ته اسان تي صحبت جو ڪيترو گهرو اثر پوندو آهي، اسين نڪر انسانن جي صحبت ۾ رهندا آهيون، جيئن انهن جو اسان تي سٺو اثر پوي. ڇو ته اسين به انهن جهڙا بطن چاهيندا آهيون. جيڪڏهن خراب ماڻهن جو سنگ ڪندا آهيون ته انهن جي خراب ويچارن جو اثر پوندو آهي. اسين به انهن سان گڏ غلط راهه تي هلي شروع ڪندا آهيون انهيءَ ڪري پگتي يار جو وائارو پيدا ڪرڻ لاءِ گروه جي ضرورت آهي جيئن انهيءَ مارڱ تي هلي سگهون ۽ اندر وڃي سگهون. هن سنسار ۾ جهڻن ته ماستر يا رهبر کانسواءِ ڪجهه به حاصل نٿو ڪري سگهجي ته پوءِ ڀرپور پراپتي، اندر جي ڀوري گمانوان استاد يا پو ستگر يا رهبر کانسواءِ ڪيئن ٿي سگهي ٿي؟

س- ۱۹۹. مهاراج جي، ڇا واپس وڃڻ لاءِ ستگروه جو ساٿ هئڻ تمام ضروري آهي؟ اسين پنهنجيءَ ڪوشش سان الڳ الڳ منڊلن يا اسٽائن تي پهچي سگهون ٿا؟

ج- اسان کي هڪ گروه يا استاد جي ضرورت آهي. اسين ايتري قدر من ۽ اندرئين جي وس ۾ اچي چڪا آهيون جو جيئن ڪو اسان کي ڇڙن کان اکاري واپس مالڪ وٽ نه وٺي هلندو تيئن اسين ڪڏهن

۹۔ ستگرور جي ضرورت

شانتي، پرير، سک، نام دان

س - ۱۹۸. ستگرور جي سڀاري کانسواءِ، پرماٽا کي پاڻ جو ٻيو رستو ڪونهي؟

ج - اسين سسار ۾ جيڪي ڪجهه سڪون ٿا، انهيءَ لاءِ اهڙي ڪرور جي ضرورت پوندي آهي، جنهن کي انهيءَ باري ۾ پرور ڪيان هوندو آهي. توهين ڪيترن ئي ڊاڪٽرن، وڪيلن ۽ انجنيئر سان ڪڏيا هوندا. انهن مان ڪوبه، صرف لڳاتاريءَ ۾ وڃڻ يا ڪٿان پڙهڻ سان ڊاڪٽر، وڪيل يا انجنيئر ڪونه بڻبو هوندو. اسڪولن ۽ ڪاليجن ۾ ڪيترن دوهين تائين تعليم حاصل ڪرڻ بعد به انهن کي عملي تعليم پراپت ڪرڻي پوي ٿي. تڏهن ئي هو پنهنجي زندگي ۾ پوريءَ طرح ترقي ڪري سگهن ٿا. انهيءَ سساري وڌيا ۽ دنوري فائدي لاءِ اسان کي ماسترن رمت وڃڻو پوي ٿو، جيئن اسين انهن کان ڪجهه علم حاصل ڪري سگهون ۽ روحانيت هڪ تمام مشڪل وڌيا آهي، انهيءَ لاءِ به اسان کي هڪ آزمودگار ماستر يا روحاني رهبر جي ضرورت پوي ٿي. اهڙو روحاني ڪرور ئي اسان کي ٻڌائيندو آهي ته پرماٽا جي ڪوچ جو ڪرڻي آهي، اهو ڪٿي آهي، ڪهڙيءَ طرح اسين هن کي پراپت ڪري سگهون. اسانجي ۽ پرماٽا جي وچ ۾ ڪهڙي رڪاوٽ آهي، جيڪا پرماٽا کان اسان کي دور رکي ٿي ۽ انهن رڪاوٽن کي ڪهڙيءَ طرح دور ڪري سگهجي ٿو. انهيءَ کي توهين ڪرور، ماستر يا وڏو ڀاءُ دوست، جيئن چاهيو، سڏيو. اهي لفظ ڪنهن انسان کي سسار ۾ سڃاڻڻ لاءِ صرف نالا آهن.

اسان کي ڪرور لفظ کان گهڻاڻا نه ٿيڻا چڻا. اسين هن کي ماستر يا ٻئي ڪنهن به نالي سان سڏي سگهون ٿا. پر اسان کي هن مارڪ تي هلائڻ وارو، هن مارڪ جي باري ۾ ٻڌائڻ وارو ڪونه ڪو انسان ضرور هجڻ گهرجي. راه ۾ گهڻي رڪاوٽون آهن، ڪيترائي لڳائيندڙ رڪاوٽ آهن جيڪي گهرام ڪري سگهن ٿا. جيئن ڪر اهڙو رهبر ڪڏهن

ٿي وڌندا. جيڪڏهن سنڌو آھن به ته انھنکي دور ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گھرجي. وھنن ۽ زمين جو حل ھٿ ڳھرجي نه ته ٻيءَ حالت ۾ ڏيڙي ڏيڙي اھي اسانجي مارڻ ۾ رڪاوٽ وڃي سگھن ٿا.

س - ڪيترا ڀيرا گھڻي پڙھڻ سان الجھن پيدا ٿيندي آھي؟

ج - ته ٻوڏ انھيءَ کي دور ڪرڻ جي ڪوشش ڪريو (ماڻھو ڪن ٿا).

س - ۱۹۷. مھاراج جي، توهانجو جدا جدا ڏينس ۾ اچڻ، ڇا اسانجي ڀڄن سھرن کي آسان بڻائي سگھي ٿو؟

ج - اھائي ڳالھ ته مان سمجھان ٿو جي ڪوشش ڪري رھيو آھيان. ته جڏھن توهانجي ٻڌيءَ کي پوريءَ طرح خاطري ٿيندي ته جڏھن ڀڄن سھرن از خود آسان ٿيندو ويندو. جيڪڏھن اسين ٻڌيءَ جي چڪر ۾ ٿي ڦاٿل رھياسين ته ٻوڏ ڀڄن سھرن ڪرڻ نہايت مشڪل آھي. روحاني اڀياس سان ئي پريم پيار پيدا ٿئي ٿو، ترقي ٿيندي رھي ٿي. سڀ ڪجهه ملي ٿو. ھيءُ ستمگر، بستڪ ڇپائڻ، ھيءُ سڀ ڳالھيون ٻوليون يا سوال جواب، سڀ ٻڌيءَ کي شانت ڪرڻ لاءِ ئي آھن. ٻئي ڪنھن جي لاءِ نه. ھيءُ سڀ منزل مقصد کي برايت ڪرڻ جا ساڌن آھن. پوءِ خود مقصد يا منزل نه آھن. اھي سڀ نہايت اثرائتا ساڌن آھن.

نه اسان کي هينئر هن جنم ۾ ئي ايندڙ جنم کي سڌارڻ لاءِ ڪوشش ڪرڻ
لڳون ۽ پنهنجي نچ گهرو واپس وڃڻ لاءِ ڪوشش ٿي نه ڪرايون؟

ج - نه، پر اها ڳالهه اسين ٻڪيءَ طرح ڪيئن ٿا چئي سگهون ته
ايندڙ جنم ۾ اسين روحاني اڀياس وڌاڪ چڱيءَ طرح ڪري سگهنداسين،
جيڪڏهن انهن سمجهو ۽ وڃي ته ايندڙ جنم ۾ منهن ڇولو ئي ناهيندو.
تنهنڪري اهڙي ئيڪه ٿيندو ته اسين هن جنم ۾ ئي هن منهن ڇولي
جو پرورد فائدو وٺون. جيڪو ڪم اسين ايندڙ جنم لاءِ رکون، اهو هن
جنم ۾ ئي ڇو نه پرورد ڪيو وڃي، اهو ته آهي هن جنم جي فرض کان
بچڻ جو هڪ بهانو.

س - ليڪه آهي. پر ٻڌي چئي سگهي ٿي ته؟

ج - ٻڌي ته ڪجهه به ڪري سگهي ٿي، هيءَ ته سڀني کي ختم
ڪرڻ لاءِ هڪ ائير ۾ بڻائي سگهي ٿي. ٻڌيءَ جي باري ۾ ته سوچو
ٿي ته اسين سڀ انهيءَ جا شڪار آهيون.

س - ۱۹۶۱. اسين روزمره جي زندگيءَ ۽ ٿنڌي سبب ڪيترن ئي
ماڻهن جي لهر وڇڙ ۾ اچون ٿا، جن جي ڪري ڪيترائي شڪ شيوه
اٿن ٿا. ڇا اهي شڪ شيوه، اسانجي ترقيءَ ۾ شروع کان ئي هڪ
وڪاوت نه آهن؟

ج - مون ڪجهه ڏينهن اڳ به چيو هو ته پوءِ به شڪ، اسانجي ترقيءَ
۾ وڪاوت آهن. اسين تڏهن ئي ترقي ڪري سگهنداسين جڏهن اسانجي
من کي تسلي ايندي. تنهنڪري مون ههيشوه، انهيءَ ڳالهه تي زور ڏنو
آهي ته جڳياس کي هن مارڪ تي اچڻ کان اڳ پنهنجي ٻڌيءَ يا جڳياسا
کي پوريءَ طرح تسلي ڪرائڻ گهرجي. ان بعد ٻڌيءَ کي پنهنجي
مارڪ تي وڪاوت بڻجڻ نه ڏجي. انهيءَ کان پوءِ صرف ٻڌتي،
پوءِ ۽ اڀياس جي ضرورت ايندي آهي. هن مارڪ ۾ وهڻ پوءِ
ن سڄو هن جو ڪو اسٽان ئي ڪونهي. جيڪڏهن هڪ دفعو
وڪاوت ڪيو. بس پوءِ نه صرف ٻڌتي ۽ اڀياس جي
۽ سوالن جي نه. اهي سڀ خود بخود دور

س - ۱۹۳. پرماتما جي باري ۾ الڳ الڳ ويچار آهن. پرماتما ڇا آهي؟ ڇا جو ٺهيل آهي؟ ڇا ڪو اهڙو اسٽان آهي جتي ٻڌي اسين سچ ٻڄ مالڪ کي سمجهي سگهون؟

ج - ٻڌيءَ سان هرگز نه. جڏهن اسين ٻڌيءَ جي حد کي ٻار ڪنداسين تڏهن معلوم ٿيندو ته مالڪ ڇا آهي. هن کي ڄاڻڻ ئي، هن ۾ واپس سمائجي وڃڻ آهي. ٻڌيءَ دوران هنکي سمجهي نه سگهيو.

س - ۱۹۴. مونکي سمجهه ۾ نه آيو جو ڪا طرف توھين ڇڻو ٿا ته اسانکي ٻڌيءَ کي عمل ۾ آڻڻ گهرجي، ڇڻ اسانکي ڪو سڳورو ٻڌي ڏوڪو نه ڏئي. ٻڌيءَ دوران ٻڪرا رادر ڪري، ٻڌيءَ کي ڇڏي ڏيڻ گهرجي ۽ ٻئي طرف توھين لئين نٿا ڇڏو ته آڏاڏن کي به ضرور ڇڏڻ گهرجي؟

ج - نه، مان چوان ٿو ته انهن سڀني سڌانتن تي هيٺ ٻڌيءَ ذريعي وشواس ڪريو. پر انهن کي پوريءَ طرح سمجهڻ لاءِ انهن سڌانتن جو اٺيؤ هٿڻ گهرجي. جيئن ٻڌي آهي اسانکي ٻڌيءَ دوران، انهن سڌانتن جي باري ۾ پوري خاطري ڪرڻ گهرجي.

س - پر ڇا ٻڌيءَ دوران، انهن تي پوريءَ طرح وشواس ڪري سگهجي ٿو؟

ج - جيتري قدر ٻڌيءَ جو سوال آهي، اسان کي وشواس نه ٿو ٿي. پر اسان کي پورو پورو نه ٿي سگهندو جيئن شخصي آزمودو نه ٿيو آهي. جيئن ته اسين پرماتما جي باري ۾ ڪيئن وشواس ڪندا آهيون؟ صرف ٻڌيءَ دوران ئي. پر اسان کي اٺيؤ ڇو اٺيؤ ته ڇڏو ٿي ڪونهي. انهيءَ ڪري انهن سڌانتن کي به ٻڌيءَ دوران ئي ڇڏو آهي يا نه ڇڏو آهي.

س - ۱۹۵. هن سڄڻ آڏاڏن ۽ ٻڌيءَ جي باري ۾ سوال ڪيو آهي. جيڪڏهن ٻڌي، سائنس جي مدد سان اهو ثابت ڪري ته ”ٻڌو چيو“ سچ آهي، ڇا انهيءَ سان آتما کي نقصان پهچندو؟ جيڪڏهن سائنس ذريعي ”آڏاڏن“ صحيح ثابت ٿئي ته اهو به ٿي سگهي ٿو.

اهو سوچينداسين ته دنيا ۾ سڀ ماڻهو هڪجهڙا ڇو نه آهن. هر هڪ انسان جي پراڻو الڳ الڳ ڇو آهي؟ اسان کي ڏسي نٿا سڀ ته سڀ ٿو لڳي ۽ ان بعد اسين پنهنجي گذريل وقت جي باري ۾ سوچڻ شروع ڪريون ٿا. اسان کي آواگون يا ڪرمن جي سڌانت کانسواءِ انهن سڀني ڳالهين جو، ٻيو ڪوبه جواب نٿو ملي. انهن پنهنجن گذريل جنمن ۾ ضرور ڪچ اهڙا ڪرم ڪيا هوندا، جن سبب اڄ انهنجي اهڙي حالت آهي. نه ته، اهو ئي ڪيئن ٿو سگهي ته پرماتما ڪن لاءِ ايترو نردئي ۽ ڪن لاءِ ايترو دٻالو جيڪي ڪجهه انهن پوکيو هوندو اهوئي لڳي رهيا آهن.

ڀاڳ يا پراڻو ڇا آهي؟ اهي، اهي ڪرم آهن، جنکي ساڻ ڪٿي، اسان جنم ورتو آهي ۽ جنکي هن جنم ۾ پوکيو آهي. هي اهو مول ڀاپ آهي، جنهن سبب اسان جنم ورتو آهي. اهي گذريل ڪرمن جا سنگار آهن جن جو ڦل هيٺ پوکيو آهي. جيڪڏهن اسين ”مول ڀاپ“ جي سڌانت ڀاڳ يا پراڻو ۾ وشواس رکون ٿا ته پوءِ اسانکي ڪرم سڌانت کي به هڻڻو پوندو. پٺر جنم ۽ آواگون ۾ به وشواس ڪرڻو پوندو. انهيءَ کانسواءِ ٻئي ڪنهن به طريقي سان انهيءَ ڳالهه کي سمجهائي نٿو سگهجي.

س - پر ٻڌيءَ سان ان ڳالهه تي وشواس ٿو ڪري سگهجي، جيئن انهيءَ جو ڪوبه ثبوت ڪونهي؟

ج - توهين ڏسو، انهن سڀني ڳالهين کي توهين ٻڌيءَ دواران ئي سمجهڻ جي ڪوشش ڪري رهيا آهيو. مون هيٺ چيو ته سنڌن جي سکيا کي سمجهڻ لاءِ انهيءَ جو شخصي آزمودو هڻڻ گهرجي. اسين ٻڌيءَ سان سوچ وڌيڪ ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين پنهنجي ٻڌيءَ کي ٻڌيءَ جي مدد سان ئي شانت ڪري سگهون ٿا. مون چيو ته ٻڌي اسانجي روحاني راهه ۾ هڪ نهايت وڏي رڪاوٽ آهي، پر ٻڌيءَ جي سهاري تي انهيءَ رڪاوٽ کي ختم ڪرڻو آهي. تنهن ڪري پٺر جنم يا گذريل جنم جي باري ۾ به اهڙي اسانجا عقل اوسار دليل آهن.

وشواس نه ڪندو. جيڪڏهن هڪ سادي سودي انسان کي به ماڻهو ئي چون ته هيءُ گهوڙو آهي ته هو چوندا، ”ها، هيءُ گهوڙو آهي.“ وري جيڪڏهن ڏهه ماڻهو کيس چوندا ته ”هيءُ ميهن آهي.“ ته هو چوندا ”هيءُ ميهن آهي“ اهو اهو جهه انسان جلدي پٺڪي سگهي ٿو گمراهه ٿي سگهي ٿو. تنهنڪري اسان کي ٻڌيءَ جي ضرورت آهي. پر ٻڌي اسان کي منزل مقصد تائين نٿي پهچائي سگهي. اسان کي آخر وشواس ۽ ٻين سمورن ئي ٻار لڳائيندو.

س - ۱۹۰. اهو ڪيئن معلوم ڪجي ته اسين عئل ٻڌيءَ کان هٿي ٿي چڪا آهيون؟ ڇا انهيءَ ۾ به دوکو ٿي سگهي ٿو؟

ج - اسين ٻڌيءَ کان هٿي ان وقت ٿينداسين جڏهن پنهنجي من کي وس ڪرڻ جي لائق بڻياسين. ٻڌي من جو ئي ڪم آهي، تنهنڪري من کي وس ڪرڻو آهي. پنهنجيءَ راهه مان من روئي پوي کي هٽائڻ بعد ئي اسين عئل ٻڌيءَ کان هٿي ٿيون ٿا ۽ پنهنجو پاڻ کي سڃاڻي سگهون ٿا. جيئن ته سڙاٽو روباو آهي، ”پنهنجو پاڻ کي سڃاڻو.“

س - ۱۹۱. ”ٻڌي“ سنت مت جي سکيائڻ کي پوريءَ طرح سمجهي سگهي ٿي؟

ج - نه، مان نه اهوئي چون ٿا ته سنت مت جي اعليٰ سکيائڻ کي سمجهڻ لاءِ انهن جو انيؤ ڪرڻ ضروري آهي.

س - ۱۹۲. مان خاص ڪري آواگون جي باري ۾ سوچي رهيو آهيان. جيسين ڪو انسان واپس وڃي پنهنجي گذريل جنم کي نه ڏسندو تيسين هن کي ٻڌيءَ داران انهيءَ تي وشواس ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟ اسين عئل ذريعي آواگون جي سڌائت کي ڪهڙيءَ طرح صحيح ثابت ڪري سگهون ٿا.

ج - اسان کي هن سنسار ۾ اٽڪ لاهيون ڇاڙهيون، ڏک سڪ نظر اچن ٿا. جيئن ته ڪو امير آهي ته ڪو غريب. جهڳٽ ۾ اٽڪ بيمار ٿين آهن، ڪهڙا انسان جنم کان ئي انڌا، لولا لنگڙا ۽ عورتن ڏسي، اسين غرور

۸۔ ٻڌي ۽ وشواس

س - ۱۸۹. ڇا اسان کي ظاهري علم (Intellectual Knowledge) حاصل ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪرڻ گهرجي؟ ڇا اهو ڪيان روحاني ترقيءَ ۾ رڪاوٽ نٿو وجهي؟

ج - هن سنڀال ۾ رهڻ لاءِ ٻڌي هئڻ ضروري آهي. ٻڌيءَ سان اسان کي اهو معلوم ٿئي ٿو ته اسين پنهنجي زندگي ڪهڙيءَ طرح آرام سان گذاري سگهون ٿا. ٻڌي مالڪ ڏانهن نٿي وڃي هلي. انهيءَ مارڪ تي هلاڻ لاءِ پنهنجي ٻڌيءَ کي ڇڏڻو پوندو آهي، انهيءَ لاءِ صرف اڀياس ۽ وشواس جي ضرورت آهي. منهنجي چوڻ جو اهو مطلب ناهي ته هڪ عاقل انسان هن مارڪ تي هلي ٿي نٿو سگهي. ٻڌي هن مارڪ ۾ رڪاوٽ نه آهي ٿي پر انهيءَ رڪاوٽ کي ٻڌيءَ سان ئي ختم ڪرڻو آهي. جيئن هڪ عاقل انسان کي اها خاطري نٿي ٿئي ته هيءُ مارڪ صحيح آهي، تيئن هو ڪڏهن به هن مارڪ تي نٿو هلي. جيئن ٻڌيءَ کي تسلي نٿي ٿئي، تيئن هن کي مالڪ ۾ ڀروسو يا وشواس ئي نه ايندو. جڏهن هنجي ٻڌيءَ کي تسلي ٿي وڃي ٿي تڏهن هن کي مارڪ تي هلاڻ لاءِ ٻڌيءَ جي ضرورت نه پوندي. انهيءَ کانپوءِ کيس صرف روحاني اڀياس ۽ وشواس جي ئي ضرورت پوندي. منهنجي چوڻ جو اهو اٿس ته ٻڌيءَ جي ضرورت ناهي. هڪ عاقل انسان کي شروع شروع ۾ سموري ڳالهه سمجهڻ لاءِ ٻڌي گهرجي پر هڪ سادو سودو ماڻهو به هن مارڪ تي هلي سگهي ٿو. هن کي انهيءَ مارڪ جي باري ۾ خاطري ڪرڻ لاءِ ٻڌيءَ جي ضرورت نٿي پوي پر انهيءَ جو بنياد ڀڪو نه هوندو آهي. انهيءَ ڪري هو ڀٽڪي به سگهي ٿو. هڪ عاقل انسان اهڙيءَ طرح ڀٽڪي نٿو سگهي. جڏهن هڪ دفعو ڪنهن کي اهو وشواس ٿي وڃي ته هيءُ گهڙو آهي، هن ۾ گهڙي جون سڀ خاصيتون آهن ۽ هن جي ٻڌيءَ کي به ٻڌيءَ طرح تسلي ٿي وڃي ٿي ته پوءِ جيڪڏهن سڌو سنڀال ڇڏي به ٿئي ته هيءَ منهن آهي، تنهن هوندي به هو

وشواس نہ ڪندو. جيڪڏهن هڪ سادي سودي انسان کي ٻه ماڻهو ئي چون ته هيءُ گهوڙو آهي ته هو چوندو، ”ها، هيءُ گهوڙو آهي.“ وري جيڪڏهن ڏهه ماڻهو کيس چوندا ته ”هيءُ ميهن آهي.“ ته هو چوندو ”هيءُ ميهن آهي“ اهو اٻوجهه انسان جلدي پنکي سگهي ٿو گمراهه ٿي سگهي ٿو. تنهنڪري اسان کي ٻڌيءَ جي ضرورت آهي. ٻه ٻڌي اسان کي منزل مقصد تائين نٿي پهچائي سگهي. اسان کي آخر وشواس ۽ ٻين سمورن ئي ٻار لڳائيندو.

س - ۱۹۰. اهو ڪيئن معلوم ڪجي ته اسين عئل ٻڌيءَ کان هتي ٿي چڪا آهيون؟ ڇا انهيءَ ۾ به درڪو ٿي سگهي ٿو؟

ج - اسين ٻڌيءَ کان هتي ان وقت ٿينداسين جڏهن پنهنجي من کي وس ڪرڻ جي لائق بڻباڻين. ٻڌي من جي ڪوئي ڪو آهي، تنهنڪري من کي وس ڪرڻو آهي. پنهنجيءَ راه مان من روئي ٻڌي کي هٽائڻ بعد ئي اسين عئل ٻڌيءَ کان هتي آيون ٿا ۽ پنهنجو پاڻ کي سڃاڻي سگهون ٿا. جيئن ته سڙاڻو ٻڌو آهي، ”پنهنجو پاڻ کي سڃاڻو.“

س - ۱۹۱. ”ٻڌي“ سنت مت جي سکياڻن کي ٻڌيءَ طرح سمجهي سگهي ٿي؟

ج - نه، مان ته اهوئي چونڊس ته سنت مت جي اصلي سکياڻن کي سمجهڻ لاءِ انهن جو انيؤ ڪرڻ ضروري آهي.

س - ۱۹۲. مان خاص ڪري آراگون جي باري ۾ سوچي رهيو آهيان. جيسين ڪو انسان واپس وڃي پنهنجي گذريل جنم کي نه ڏسندو تيسين هن کي ٻڌيءَ دوران انهيءَ تي وشواس ڪيئن ٿو ٿي سگهي؟ اسين عئل ذريعي آراگون جي سڌائت کي ڪيڙيءَ طرح صحيح ثابت ڪري سگهون ٿا.

ج - اسان کي هن سنسار ۾ انيڪ لاهيون چاڙهيون، تڪرور ڪرڻ نظر اچي ٿا. جيئن ته ڪو امير آهي ته ڪو غريب. جيڪو ۾ انيڪ نيمارون آهن، ڪيترا انسان جنم کان ئي انڌا، لولا لنگڙا ۽ عور ڪه ڏسي، اسين ضرور

۸۔ ٻڌي ۽ وشواس

س - ۱۸۹. ڇا اسان کي ظاهري علم (Intellectual Knowledge) حاصل ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪرڻ گهرجي؟ ڇا اهو ڳيان روحاني ترقيءَ ۾ رڪاوٽ نٿو وجهي؟

ج - هن سنڀار ۾ رهڻ لاءِ ٻڌي ۽ ڄاڻ ضروري آهي. ٻڌيءَ سان اسان کي اهو علم ۽ نور ملي ٿو ته اسين پنهنجي زندگي ڪهڙيءَ طرح آرام سان گذاري سگهون ٿا. پر ٻڌي مالڪ ڏانهن نٿي وٺي هلي. انهيءَ مارڪ تي هلاڻ لاءِ پنهنجي ٻڌيءَ کي ڇڏڻو پوندو آهي، انهيءَ لاءِ صرف اڀياس ۽ وشواس جي ضرورت آهي. پنهنجي چوڻ جو اهو مطالب ناهي ته هڪ علمدار انسان هن مارڪ تي هلي ٿي نٿو سگهي. ٻڌي هن مارڪ ۾ رڪاوٽ نه آهي ٿي پر انهيءَ رڪاوٽ کي ٻڌيءَ سان ئي ختم ڪرڻو آهي. جيئن هڪ علمدار انسان کي اها خاطري نٿي ٿئي ته هيءَ مارڪ صحيح آهي، تيئن هو ڪڏهن به هن مارڪ تي نٿو هلي. جيئن ٻڌيءَ کي تسلي نٿي ٿئي، تيئن هن کي مالڪ ۾ پورس ويا وشواس ئي نه ايندو. ڇڏهن هجي ٻڌيءَ کي تسلي ٿي وڃي ٿي ٿڌهن هن کي مارڪ تي هلاڻ لاءِ ٻڌيءَ جي ضرورت نه پوندي. انهيءَ کانپوءِ کيس صرف روحاني اڀياس ۽ وشواس جي ئي ضرورت پوندي. پنهنجي چوڻ جو اهو اٽل نه آهي ته ٻڌيءَ جي ضرورت ناهي. هڪ علمدار انسان کي شروع شروع ۾ سموري ڳالهه سمجهڻ لاءِ ٻڌي گهرجي پر هڪ سادو سادو ماڻهو به هن مارڪ تي هلي سگهي ٿو. هن کي انهيءَ مارڪ جي باري ۾ خاطري ڪرڻ لاءِ ٻڌيءَ جي ضرورت نٿي پوي پر انهيءَ جو بنياد پڪو نه هوندو آهي. انهيءَ ڪري هو پٽڪي به سگهي ٿو. هڪ علمدار انسان اهڙيءَ طرح پٽڪي نٿو سگهي. ڇڏهن هڪ دفعو ڪنهن کي اهو وشواس ٿي وڃي ته هيءَ گهڙو آهي، هن ۾ گهڙي جون سڀ خاصيتون آهن ۽ هن جي ٻڌيءَ کي به پوريءَ طرح تسلي ٿي وڃي ٿي ته پوءِ جيڪڏهن سچو سنڀار چوي به ٿئي ته هيءَ مڃيندو آهي، تنهن هوندي به هو

سڄي زندگي به لڳي وڃي ته سمجهڻ گهرجي ته وقت سڃاڻو ٿيو،
اجاڻو نه ويو. جڏهن هڪ دفعو توهانجو عدل ٻڌي مڃي ته هيءَ مارڪ
صحيح آهي ته پوءِ توهان کي ڪڏهن به ائين نه سوچيندو رهڻ گهرجي
ته هيءَ ڪيئن آهي يا هو ڪيئن آهي. بس انهيءَ ڪاٺيءَ ضرورت
آهي ته صرف هڪ روحاني اڀياس جي. توهان کي ڇهن سمورن ڏانهن
وڌيڪ ڌيان ڏيڻ گهرجي. سنڌ مت ساهتيه پڙهڻ، ستمسڪ ٻڌڻ جو
صرف اهوئي مول مقصد آهي ته اسان ۾ شوق پيدا ٿئي ۽ پيار وڌي.
اهڙو دائورو ملي ۽ اندر اهڙو پيار جاڳرت ٿئي، جنهن سان ڇهن سمورن
لاءِ پريم پيار وڌي. پوءِ ٻڌيءَ کي مڃائڻ لاءِ انهن سڀني ڳالهين جي
ضرورت نه پوندي آهي صرف پنهنجي اندر پيار پيدا ڪرڻو پوندو آهي
جيئن انهيءَ مارڪ تي هلندا رهون. بس شروعات ۾ ٻڌيءَ کي تسلي ڏيڻ
ضروري آهي، جيئن مارڪ ۾ ڪا رڪاوٽ نه رچي سگهي. پر پوءِ ٻڌي
خود اسان کي روحاني مارڪ ۾ ڪابه مدد نٿي ڪري سگهي.

س - ۱۸۸. مهاراج جي، توهين تفصيل سان سمجهايندا ته اسين
ٽن، من، ڏن پنهنجي گروه کي ڪهڙيءَ طرح ارڻ ڪري سگهون ٿا؟
ج - انهن سڀني ٻڌارڻن کي ارڻ ڪرڻ جو مطلب آهي پنهنجي من
کي نرم ۽ پوتر ڪرڻ، پنهنجي سرير ۽ ڏن دولتمت کان من کي هڙي
شبد سان جوڙڻو آهي. جنهن ارڻ ڪرڻ جو توهان ذڪر ڪيو آهي اها
ٽن قسمن جي شيوا آهي. ٽن جي شيوا سان سرير جو اهنگار ۽ اهميت
جو پيار ختم ٿئي ٿو. جڏهن اسين ستگروه جي آڳاٽا انوسار ساڌ سنگت
جي شيوا ڪندا آهيون ۽ سڀني سان ڪلهو ڪلهي سان ملائي هلندا
آهيون تڏهن اسانجي من مان ڪنهن حد تائين اهم پيار نڪري ويندو
آهي ۽ اسين پاڻ کي ٻين جهڙوئي سمجهڻ شروع ڪندا آهيون. گهڻي
ڏن ۽ انهيءَ جي موهه سبب ڪيتريون ئي گنديون عادتون پون ٿيون.
ستگروه کي اسانجي ڏن جي ڪابه ضرورت نه هوندي آهي پر جڏهن
اسين ستگروه جي حڪم موجب اهو ڏان ۾ ڏيون ٿا ته انهيءَ جو موهه
گهڻي قدر نڪري وڃي ٿو. ڇهن ڪرڻ ۽ سنڌ مت جي سکيا انوسار
هلائڻ، من جي شيوا آهي.

س - ۱۸۶. ليڪ، تہ پوءِ اسين اٽلر ڳيان سبب ٿي توهانجي حڪمر
انوسار ماس نٿا کائون، شراب نٿا پيئون ۽ توهانکي پنهنجو سڳورو
ڏهن ٿا.

ج - ها ليڪ آهي. پر توهين هوندي به اسين پنهنجو پاڻ کي نٿي
ڏيڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون تہ اهو سڀ ڪجهه اسان پنهنجي عئل
ٻڌيءَ دوران سڄي سمجهي ڪيو آهي. اهڙا فيصلو نهايت اوچ اوستا
پر ڪبا ويندا آهن پر اسين پنهنجو پاڻ کي نٿي ڏيڻ لاءِ چوندا آهيون
تہ اسان پنهنجي عئل ٻڌيءَ انوسار ڪيو آهي.

س - ۱۸۷. مٿاڇا جي، ڇا اهو ليڪ آهي تہ ڇڏهن ٻڌي ڪنهن
حد تائين، مارڪ صحیح هئڻ جي ڳالهه کي هٿيڻدي آهي تہ ڇا سڄ پڇ
اڀياس ڪرڻ شروع ڪري سگهجي ٿو؟ اهڙي حالت ۾ ٻڌي مدد
ڪندي آهي؟ ورتو نه ڪندي؟

ج - ٻڌ، اُن بعد ٻڌي نه بلڪه وشواس يا شرڏا به اڀياس اسان کي
آڻي وٺي ويندا آهن. جيڪڏهن وري توهين عئل ٻڌيءَ کي انهيءَ
ڳالهه ۾ آڻيندا ته اها رڪاوٽ بڻبي. اسانکي پنهنجي ٻڌيءَ کي ٻڌيءَ
سان نٿي ڏيڻ بعد، ٻڌيءَ کي ڇڏي ڏيڻو آهي. اُن کانپوءِ صرف
وشواس ۽ اڀياس جي ضرورت آهي. جيڪڏهن توهين وري به عئل
کي داخل ڏيڻ ڏيندا ته پوءِ ڪڏهن به اڀياس نه ڪري سگهندا. پر
جيڪڏهن ڪنهن علممند انسان کي هڪ دفعو تسليم ٿي وڃي ٿي ته
پوءِ هن کي شروع ڪرڻ ۾ دير ٿي سگهي ٿي، پر ڪڏهن به ٻڌڪي
نٿو سگهي.

س - ٻيا اها بنياد جي تيارِي آهي، آهي نه؟

ج - اهو ليڪ آهي پر ٻڌي مارڪ ۾ مددگار نٿي ٿئي، عئل
مالڪ تائين نٿو پهچائي. پهرين هنکي پنهنجي ٻڌي کي تسليم ڏيڻي
پوندي پر انهيءَ کانپوءِ هن جو اڀياس ۽ وشواس ٿي هن کي پرماتما
تائين پهچائي سگهندا. انهيءَ ڪري هن نام مارڪ تي اچڻ کان اڳ،
تري کوج ٿي سگهي اوتري ڪرڻ گهرجي. انهيءَ کوج ۾ جيڪڏهن

س - مان مڃان ٿو ته اسان کي انهيءَ ڳالهه تي وشواس ڪرڻ گهرجي
پر تينهن هوندي به اچڻ ٿو لڳي ته.....؟

ج - اهو قبول ڪرڻ به من جي ڪرڻا ئي آهي.

س - ۱۸۵. پر اسان کي روزاني زندگيءَ ۾ درواجي ڳالهين جي باري
۾ انٽرمڪي اشارا ملي ويندا آهن يا ائين ڪٿي چئجي ته ڪنهن ڳالهه
بابت دليل ڏيئي نتيجي تي پهچڻ بجاءِ ڪنهن اتر ڪيان سان، انهيءَ
باري ۾ معلوم ڪريون ته انهيءَ ڪيان سان اسان پنهنجي منزل مقصد
جي ويجهو جلدي پهچي ويندا آهيون. تنهنڪري انهيءَ جو وڌيڪ
وڌيڪ ڳالهين ۾ استعمال چوڻ ڪير وڃي؟

ج - نه، جيئن عقل ٻڌي آهي، انهيءَ کي تسلي ڏيڻ ضروري
آهي. اڄڪلهه ”ڇو“ ۽ ”ڪيئن“ مکيه سوال يا لفظ آهن. اسان انهيءَ
کي سائنس جو زمانو چئون ٿا. انهيءَ ڪري ”ڇو“ پوڙهون سوال آهي.
مان ”ڇو“ ڪرڻان؟ مان ڪيئن ڪرڻان؟ جيئن ته اسان ۾ ٻڌي آهي،
انهيءَ ڪري ڪنهن حد تائين انهيءَ کي تسلي ڏيڻ ضروري آهي.
نه ته بيءَ حالت ۾ اسان کي ڇهن سھرن ڪرڻ نه ڏيندي. ٻڌي اسانجي
مارگ ۾ هڪ وڏي رڪاوٽ آهي ۽ انهيءَ رڪاوٽ کي اڏي ۽ سان
ٿي هٽائڻو پوندو. جيئن اسانجي ٻڌي اها ڳالهه نٿي مڃي، تيئن
من ڇهن جي مارگ تي هلڻ لاءِ تيار نٿو ٿئي. ٻڌي ۽ جي، ٻڌي ۽
داران ٿي تسلي ڪرڻي آهي. سٽنگه، سوال جواب ۽ سنت
ساهتيه وغيره سڀئي جو اهوئي مقصد آهي. اهي سڀ ساڌن ٻڌي
کي تسلي ڏيڻ لاءِ ٿي آهن. جڏهن سنت فرمائن ٿا ته عرف ”هيءُ
ڪم ڪريو“ ته اسان کي شروع ڪرڻ گهرجي. پر جيئن ٻڌي نٿي
مڃي، تيئن اسين انهن نٿا ڪري سگهون. پوئين اسان کي ٻڌي ۽
انوسار اها ڳالهه سمجهه ۾ اچڻ گهرجي ته هيءُ مارگ ٺيڪ آهي ۽ انهيءَ
تي هلڻ سان اسين مالڪ سان ملي سگهون ٿا. تنهنڪري ٻڌي ۽ کي
تسلي ڏيڻي آهي. پر ٻڌي نه اسانجن سڀني مسئلن تي حل ڪري
سگهي ٿي ۽ نه ئي سڀني سوالن جو جواب ڏيئي سگهي ٿي.

دوست آتما به هن سان گڏ هوندي آهي. جيئن من پنهنجي اڪائي
 ٿور پنهنجي، تيئن پئي (آتما ۽ من) پاڻ ۾ هڪ ٻئي سان جڙيل رهن
 ٿا. من جي پنهنجي گهر پنهنجي بعد ئي آتما آزاد ٿي پنهنجي لڄ گهر
 وڃڻ جي لائق بڻجي ٿي. تنهنڪري انهيءَ شڪتيءَ کي هيٺ وڃڻ
 واري مارڻ جي بجاءِ، مٿي وڃڻ واري مارڻ تي آڻڻ گهرجي، جڏهن
 من ۾ مالڪ لاءِ پير پيدا ٿئي ٿو تڏهن هو اسانجو هڪ طاقتور دوست
 بڻجي ٿو. ستگرو اسان کي ڪنجي ڏيندو آهي. اسان کي سڀد سان
 جوڙيندو آهي. ان بعد سڀد جي سهارِي، من جي دشمنيءَ کي دوستيءَ
 ۾ بدلائيندو آهي. آتما من سان گڏ سندس گهر تائين ويندي آهي ۽ هن
 کي پنهنجي گهر ڇڏي، مٿي پنهنجي اصلي لڄ ڌام طرف هلاڻ شروع
 ڪندي آهي. اهڙي طرح آخر من کي ڇڏڻو ئي پوندو آهي. انهيءَ
 کانپوءِ اسين واپس وڃي پنهنجي پُرم پتا پرماتما سان ميلاب ڪري
 سگهون ٿا.

س - ۱۸۳. پُرم وديا (Spiritualism) دواران آتمائن کي
 سڏائڻ مان ڪجهه فائدو ٿي سگهي ٿو؟

ج - پُرم وديا دواران توهانجو تعلق ڪنهن به آتما سان نٿو ڇڙي.
 توهانجو سڀيڙ صرف من سان ڇڙي ٿو. من توهانجو هڪ ساڌن، وسيلو
 يا ارزار بڻجي ڪيترن ئي ٻڌائين ڇڏيندو آهي. سنسڪين کي
 ڪڏهن به آتمائن گهرائڻ جي چڪر ۾ نه پوڻ گهرجي. اهو بالڪل ليڪ
 ناهي، آتمائن گهرائڻ واري جو اٽل نهايت پيانڪ ٿيندو آهي.

س - ۱۸۴. پنهنجي ويچار ۾ ته سڀت سڀت الوساڻ من کي ڪڏهن
 به پور روحاني منڊلن جو گيان ٿي نٿو سگهي. جيڪڏهن من کي اهڙي
 طرح هلاڻ ٿي سگهي ها ته پوءِ اڀياس جي ضرورت ئي نه رهي ها؟

ج - اهو صحيح آهي. من ۽ ٻڌيءَ جي سوچ ويچار ڪرڻ جو دائرو
 محدود آهي. اهي صرف هڪ خاص حد تائين وڃي سگهن ٿا. پوءِ
 اسان کي پنهنجيءَ حد يا دائري کان ٻاهر نٿا وڃي سگهن. سڀ
 دليل، ويچار ۽ دعاغي بهت مباحثا اسانجو من ئي ڪري ٿو.

س - مان مڃان ٿو ته اسان کي انهيءَ ڳالهه تي رشواس ڪرڻ گهرجي
 ۽ توهن هوندي به اچڻ ٿو لڳي ته.....؟

ج - اهو قبول ڪرڻ به من جي ڪرڻا ئي آهي.

س - ۱۸۵. پر اسان کي روزاني زندگيءَ ۾ دراجي ڳالهين جي باري
 ۾ انٽرمڪي اشارا ملي ويندا آهن يا ائين ڪٿي چئجي ته ڪنهن ڳالهه
 بابت دليل ڏيئي نتيجي تي پهچڻ بجاءِ ڪنهن اتر ڪيان سان، انهيءَ
 باري ۾ معلوم ڪريون ته انهيءَ ڪيان سان اسان پنهنجي منزل مقصد
 جي ويجهو جلدي پهچي ويندا آهيون. تنهنڪري انهيءَ جو وڌيڪ
 وڌيڪ ڳالهين ۾ استعمال چوڻ ڪير وڃي؟

ج - نه، جيئن عقل ٻڌي آهي، انهيءَ کي تسلي ڏيڻ ضروري
 آهي. اڄڪلهه ”ڇو“ ۽ ”ڪيئن“ مکيه سوال يا لفظ آهن. اسان انهيءَ
 کي سائنس جو زمانو چئون ٿا. انهيءَ ڪري ”ڇو“ پوريون سوال آهي.
 مان ”ڇو“ ڪرمان؟ مان ڪيئن ڪرمان؟ جيئن ته اسان ۾ ٻڌي آهي،
 انهيءَ ڪري ڪنهن حد تائين انهيءَ کي تسلي ڏيڻ ضروري آهي.
 نه ته بيءَ حالت ۾ اسان کي ڇڻڻ سمورن ڪرڻ نه ڏيندي. ٻڌي اسانجي
 مارگه ۾ هڪ وڏي رڪاوٽ آهي ۽ انهيءَ رڪاوٽ کي ٻڌي اسان
 ئي هٽائڻو پوندو. جيئن اسانجي ٻڌي اها ڳالهه نٿي مڃي، تيئن
 من ڇڻڻ جي مارگه تي هاءِ لاءِ تيار نٿو ٿئي. ٻڌي ۽ جي، ٻڌي
 ۽ ڏارڻ ئي تسلي ڪرڻي آهي. سٽنگ، سوال جواب ۽ سنت
 ساهتيه وغيره سڀئي جو اهو ئي مقصد آهي. اهي سڀ ساڻن ٻڌي
 کي تسلي ڏيڻ لاءِ ئي آهن. جڏهن سنت فرمائن ٿا ته عرف ”هيءُ
 ڪم ڪريو“ ته اسان کي شروع ڪرڻ گهرجي. پر جيئن ٻڌي نٿي
 مڃي، تيئن اسان لائين نٿا ڪري سگهون. پوريون اسان کي ٻڌي
 انوسار اها ڳالهه سمجهه ۾ اچڻ گهرجي ته هيءُ مارگه ڪي آهي ۽ انهيءَ
 تي هاءِ سان اسان مالڪ سان ملي سگهون ٿا. تنهنڪري ٻڌي ۽ کي
 تسلي ڏيڻي آهي. پر ٻڌي نه اسانجي سڀني مسئلن کي حل ڪري
 سگهي ٿي ۽ نه ئي سڀني سوالن جو جواب ڏيئي سگهي ٿي.

وقت آتما به عن سان گڏ هوندي آهي. جيسين من پنهنجي لڪائي
 نٿو ڏيکاري، تيسين اهي (آتما ۽ من) پاڻ ۾ هڪ ٻئي سان جڙال ذهن
 ٿا. من جي پنهنجي گهر ڀڄڻ بعد ئي آتما آزاد ٿي پنهنجي نچ گهر
 وڃڻ جي لائق بڻجي ٿي. تنهنڪري انهيءَ شڪتيءَ کي هيٺ وڃڻ
 واري مارڻ جي بجاءِ، اهي وڃڻ واري مارڻ تي آڻڻ گهرجي، جڏهن
 من ۾ مالڪ لاءِ برابر ٻڌا ٿي تو تڏهن هو اسانجو هڪ طاقتور دوست
 بڻجي ٿو. ستڪرو اسان کي ڪجهه ڏيندو آهي. اسان کي شيد سان
 جڙيندو آهي. ان بعد شيد جي سڃاڻپ، من جي دشمنيءَ کي دوستيءَ
 ۾ بدلائڻو آهي. آتما من سان گڏ سندس گهر تائين ويندي آهي ۽ من
 کي پنهنجي گهر ڇڏي، مٿي پنهنجي اصلي نچ ڏام طرف هلاڻ شروع
 ڪندي آهي. اهڙي طرح آخر من کي ڇڏڻو ٿي پوندو آهي. انهيءَ
 ڪارڻهه اسان واپس وڃي پنهنجي سر ۾ پتا پرماتما سان ميلاب ڪري
 سگهون ٿا.

س - ۱۸۳. يوتس پرمس وديا (Spiritualism) دواران آتمائن کي
 سڏائڻ مان ڪجهه فائدو ٿي سگهي ٿو؟

ج - يوتس وديا دواران توهانجو تعلق ڪنهن به آتما سان نٿو ڇڙي.
 توهانجو سڀيڙو صرف من سان ڇڙي ٿو. من توهانجو هڪ ساڌن، وسيلو
 يا اوزار بڻجي ڪيتراون ٻڌايون ٻڌائي ڇڏيندو آهي. ستسنگين کي
 ڪڏهن به آتمائن گهرائڻ جي چڪر ۾ نه پورڻ گهرجي. اهو بالڪل ليڪ
 ناهي، آتمائن گهرائڻ واري جو اٽل نهايت پيمانو آئيندو آهي.

س - ۱۸۴. پنهنجي ويچار ۾ ته سڀيڙو من انوسار من کي ڪڏهن
 به ٻيو روحاني منڊل جو گمان ٿي نٿو سگهي. جيڪڏهن من کي اهڙي
 طرح ڄاڻ ٿي سگهي ها ته پوءِ اڀياس جي ضرورت ئي نه رهي ها؟

ج - اهو صحيح آهي. من ۽ ٻڌيءَ جي سوچ ويچار ڪرڻ جو دائرو
 محدود آهي. اهي صرف هڪ خاص حد تائين وڃي سگهن ٿا. پر
 اسان کي پنهنجيءَ حد يا دائري کان ٻاهر لٽا وٺي وڃي سگهن. سڀ
 پنهنجي ڏهنهه ۽ دماغ جي هڪ مباحثا اسانجو من ٿي ڪري ٿو.

ج - آتما من جي ساڻس سبب، اُنهي قابوءَ ۾ اچي ويئي آهي، انهيءَ ڪري اهڙي اوستا ۾ من جو آتما تي قبضو آهي. دراصل من آتما کي هلائي رهيو آهي، پر خود اندرين جي وس آهي. اسان کي انهيءَ سلسلي کي ڀاڱو آهي. اسين چاهيون ٿا ته من آتما جي وس ٿئي ۽ اندريون من جي وس ٿين. تنهنڪري اسان کي ڇهن سمون دواران انهيءَ سلسلي کي اُٿو ڪرڻو آهي جيئن اسين واپس وڃي مالڪ سان ميلاب ڪري سگهون.

س - ۱۸۲. آتما کي اها ڄاڻ ڪيئن ٿي سگهي ٿي ته مان من کان آزاد ٿي چڪي آهيان؟

ج - اها ڄاڻ ٿي سگهي ٿي. خود آتما ۾ سڌيءَ طرح محسوس ڪرڻ جي باڪيان پراپت ڪرڻ جي شڪتي آهي. من ته صرف هن سنسار ۾ هجي ڪم ڪرڻ لاءِ هڪ ساڌن آهي. پر اهو ساڌن (من) مکيه ٿي چڪو آهي ۽ اهو وري پنهنجي ساڌن يعني اندرين جي وس ٿي چڪو آهي انهيءَ ڪري منهنجو چوڻ آهي ته جيئن من، سرور ياپي من (Universal Mind) ۾ لين نٿو ٿئي ۽ آتما هن جي پنهنجي مان آزاد نٿي ٿئي، تيئن هنکي پنهنجي باري ۾ ڳيان نٿو ٿي سگهي. پر جيئن آتما من جي وس آهي، هوءَ صرف من جي مدد سان ئي پنهنجي نج ڳوٺ طرف واپس وڃي سگهي ٿي. من اسانجو هڪ وڏو دشمن آهي، جڏهن هو اندرين جو غلام آهي. ڇو ته ڪنهن نه ڪنهن نون، ٽئين ٿل کان هيٺ هجي لاڙو اندرين طرف رهي ٿو. هن جي ورتي سدائين اندرين ۾ رهي ٿي. جنهن لاءِ هو هميشه ڪجهه نه ڪجهه بهانو ٻڌائيندو رهي ٿو. هن کي اها خبر نٿي رهي ته هيءَ اندرين جو غلام بڻجي چڪو آهي ۽ انهيءَ ڪري هيءَ اسانجو سڀني کان وڏو دشمن آهي.

جڏهن ڇهن سمون ذريعي سرت شونيتو ۾ اڻڪار ٿئي ٿي، تڏهن نام يا شبد جي مدد سان هوءَ واپس پنهنجي مول اسٽان تي پهچي ٿي. جڏهن من واپس پنهنجي ڳوٺ ڏانهن ويندڙ مارڱ تي هلڻ شروع ڪري ٿو، تڏهن انهيءَ مارڱ ۾ هو اسانجو دوست بڻجي ٿو. انهيءَ کانپوءِ اسانجو هن کان سٺو ڀرو ڪو دوست ٿي ڪوٺبي. ۽ وٺڻ

آتما از خود آزاد نٿي ٿي. جيئن ته سڙاءَ فرمايو آهي، ”بمبھڙو پاڻ - ڄاڻا.“ من جي ڇوڪري مان چوڻڪاري پاڻا بعد ٿي اسان کي ڪيائون ٿي ٿو ته دراصل اسين ڇا آهيون. تڏهن ٿي بمبھڙي اصليت جي محتاج ۽ سڃي ڄاڻا ٿي ٿي. هن وقت اسين جيڪي ڪجهه ڪري رهيا آهيون، من جي وس ٿي ڪري رهيا آهيون ڇو ته آتما اڃا من جي ماتحت آهي. پر جڏهن اسين بمبھڙو پاڻا کي سڃاڻون ٿا تڏهن من آتما جي وس ٿي ٿو ۽ اسين اصليت چوڻ جي قابل هوندا آهيون ته ”اسين پرمانا آهيون“ (تو دور آس). ”جيڪي ڪجهه ٿون آهيون اهو ئي مان آهيان.“ (سوهنگه) ۽ دراصل هر هڪ آتما پرمانا ئي آهي.

س - سو سڃي مصيبت من ٿي آهي؟

ج - من ٿي مصيبت آهي. اهو صحيح آهي.

س - ۱۸. مٿاڇا جي، سرورباڻي من (Universal Mind) جيڪو اسان تي دٻاءُ وجهي ٿو يا ائين چٽي ته سرشتي وڃيندڙ جي ٻرڻ ٿا سبب دٻاءُ وجهي ٿو، انهيءَ باري ۾ توهانجو ڪهڙو وڃاڻ آهي. ڇو ته ٻار جي شڪتي، شڪتيءَ جي ٻرڻ کان وڌيڪ آهي. سرشتي وڃيندڙ ۽ سرورباڻي من (Universal Mind) الڳ الڳ آهن يا هڪ آهن؟ انهن ٻنهي ۾ ڪهڙو فرق آهي؟

ج - توهين چئي سگهو ٿا ”من، نرمل من ۽ نهايت نرمل من ۽ ٻوٽن من.“ پر من ته من ٿي آهي. اسين آتما يا پرمانا چئي سگهون ٿا ڇو ته آتما ٻي هڪ آهن. من ۽ سرورباڻي من ٻئي هڪ ئي آهن. ٻنهي من (Individual Mind) انهيءَ مان ٿي نڪري ٿو ۽ وري واپس وڃي سرورباڻي من ۾ ٿي سمائجي وڃي ٿو. توهين انهيءَ کي من جو ساڙ يا تن چئي سگهو ٿا پر انهيءَ جو ارتڪ ساڳيو ئي آهي.

س - پر اهو من، سرورباڻي من کي بمبھڙي وس ڪري سگهي ٿو. شايد اهو ئي ڪال آهي؟

ج - ليڪ آهي.

اهو من هر هڪ جو آتما کي وس ۾ ڪري سگهي ٿو؟

۷- (ب) من ۽ آتما

س- ۱۸۰. اسين سڀ من جا غلام آهيون. من ڪنهن نه ڪنهن نموني سڀني قسمن جي تلاش ڪرڻ ۽ اهڙيءَ طرح چڪيڊو رهي ٿو جو اسين پنهنجي مول مقصد کان دور ٿي وڃون ٿا. توهان.....

ج- آتما پرماتما جي انس آهي. هن من جو ساٿ ڪيو آهي. من اندرين جو داس آهي. اهڙيءَ طرح اسانجي آتما به من سان گڏجي، اندرين جي داسي بڻجي چڪي آهي. جيئن هوءَ من جو ساٿ نه ڇڏيندي، تيئن نه ته هوءَ پنهنجو پاڻ کي سڃاڻي سگهي ٿي ۽ نه ئي واپس پنهنجي مالڪ سان ميلاپ ڪري سگهي ٿي. هيءَ من جي چنبي مان تڏهن ئي آزاد ٿي سگهي ٿي، جڏهن من پنهنجي اصلي اسٽان تي پهچندو. ڇهن سهرن جو صرف هڪ ئي مقصد آهي، هڪ ئي مطالب آهي. آتما کي من جي چنبي مان آزاد ڪرڻ، من ۽ آتما جي ٻنڊ کي کولڻ، هن وقت ٻنهي جي ٻنڊ ٻڌي پيئي آهي، جڏهن اسين من کي اندرين جي ٻنڌن کان ڇڏائي انهيءَ ٻنڊ کي کولڻ لائق بڻجون ٿا، تڏهن ئي من واپس پنهنجي گهر، پنهنجي ٺڪاڻي پهچي ٿو ۽ آتما به هن سان گڏ وڃي ٿي، ان بعد من پنهنجي مول گهر ۾ سمائجي وڃي ٿو ۽ آتما پنهنجي گهر واپس پنهنجي ڀرم پتا پرماتما سان ملي هڪ ٿي وڃڻ لاءِ آزاد ٿئي ٿي. اها ڳالهه بلڪل آسان آهي، پر جيئن من اندرين جو غلام آهي، تيئن اهو ڪم سوکو ناهي.

من ۽ آتما جي ٻنڊ ٻڌل آهي ۽ انهيءَ جو اسٽان ٽيون ٿل آهي، انهيءَ جڳهه تان ئي من اندرين طرف چڪجي ٿو ۽ انهيءَ اسٽان تان ئي هن کي مٿي وٺي وڃي سگهجي ٿو. سڀ کان پهرين پنهنجي خيال کي هن نقطي ”شونيت“ تي ايڪاگر ڪرڻو آهي ۽ اندر شبد يا نام سان جوڙڻو آهي. شبد سان جوڙي، شبد ۾ سمائجي وڃڻ بعد اسان کي اندرين کان وڌيڪ رسيرو ۽ اثر آندڙ ڀاڱو ٿئي ٿو. شبد جي سڃاڻي ئي اسان کي من جي اصلي گهر تائين جيڪو ٿو ڪٿي آهي ۽ ٻيو روحاني مڊل آهي، پهچڻو آهي. جڏهن من پنهنجي گهر پهچي وڃي ٿو تڏهن

ملي وڃي ٿو ته اسين اڻڀڄا ڪيتري قدر ڦيرڻي ٿي چڪا آهون .
 انهن اسانکي پنهنجي آڏين ڪري ڇڏيو آهي . اهي اسان تي ايتري
 قدر ڇانڻجي ويون آهن جو اسانکي انهن مان ٻاهر نڪرڻ جو ڪو
 رستو ئي نه رهيو آهي ۽ اسانجو اُن چار مان نڪرڻ مهال ٿيو ٻوي .
 اهو ئي ”آهر“ آهي . اسين صرف شبد يا نام ذريعي سمورن ڇڏڻ
 ڪري ئي اُن چار کي ٽوڙي سگهون ٿا .

نڪرندي، جڏهن اسين اندر شيد يا نام سان پنهنجو پاڻ کي جوڙينداسين. شيد پريم سان پر نمونن آڻي ٿو ۽ اهر کي ٻاهر ڪڍي ٿو. شيد يا نام سان ئي ”مان، منهنجو“ نڪري ٿو ۽ ان کانپوءِ ئي ”مان، مان“ ”تون، تون“ ٿي وڃي ٿي. مثال طور جڏهن اسين ڪنهن ٻياري کي ڪندا آهيون ته اسين اهي ڪم نه ڪندا آهيون جيڪي اسان کي سٺا لڳندا آهن، پر اهي ڪم ڪندا آهيون جيڪي اسانجي ٻياري جي دلچسپيءَ جا هوندا آهن. هميشه پنهنجن ويچارن کي دٻائي، پنهنجن وڌندڙ ويچارن جي مخالفت ڪندي، پنهنجي پريم پنهنجي ٻياري کي راضي ڪرڻ جي ڪوشش ڪبي آهي. اهڙي سڌانت ٻين سمورن جو آهي. جڏهن اسين شيد پر سمائجي وڃون ٿا، ٻين سمورن سان پيار وڌي ٿو. پريم ڀتا پرماتما جي پريم پيار سان، آهستي آهستي اسان مان اهو اهڙڪار يا اهر پاڻ خود بخود نڪري وڃي ٿو. اسانکي انهيءَ رب جي رضا پر انهيءَ صاحب پر سمائجي وڃڻ پر ئي هڪ پرم آهڪه آندو ۽ سڄي شانتِي پراپت ٿئي ٿي ۽ نه مالڪ کي پنهنجي مرضيءَ مطابق هلائڻ پر. اهڙي طرح اهو ”اهر“ ازخود نڪري ويندو آهي. جيسين پرماتما سان پريم پيار اڻهن نٿو ٿئي، تيسين سنسار جو موه ۽ پيار سمائپت نٿو ٿي سگهي. سنسار جي شڪلين ۽ ڀدارن جو موه ئي ”اهڙڪار“ آهي. پهرين اسين انهنکي ڏسندا آهيون، انهنجا مضبوط سنسڪار پيدا ٿيندا آهن ۽ اسين انهنکي پنهنجو بڻائڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون ۽ انهنکي پنهنجو بڻائڻ لاءِ جي جان لڳائي محنت ڪندا آهيون پوءِ محسوس ڪندا آهيون ته اسين انهنجا داس بڻجي چڪا آهيون. جيئن ڪورٽڙو خوشيءَ سان پنهنجي چار اُٿندو آهي، پر جڏهن چار اُٿي پوري ڪندو آهي ته پوءِ کيس معلوم ٿيندو آهي ته هو ان پر پوريءَ طرح قابو ٿي چڪو آهي ۽ ان کان ٻاهر نڪري نٿو سگهي. اسين به اها ئي ساڳي ڳالهه ڪري رهيا آهيون. اسين رات ڏينهن پورهيو ڪري، وڳيان جون کوجنائون ڪري سنسار جون نون نون شيون پراپت ڪرڻ لاءِ ڪوشش ڪري رهيا آهيون. اسين پنهنجو پاڻ لاءِ ڦندو ٺاهي رهيا آهيون ۽ جڏهن اسانکي سڀ ڪجهه

س - ۱۷۸. پٽراج جي، ڪيترا دنيا ڇڏڻ اسين پنهنجو ٻار کي ڇوڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون، ٻار ۾ ڪجهه سڌار ڪرڻ جي خيال کان ڇڏڻ اسين پنهنجي چرتر، پنهنجي زندگي، پنهنجن ڪوٺن کي ڏندا رهندا آهيون، ان وقت جيڪڏهن اڻڄاڻائيءَ ۾ اوچتو اهر ٻار اچي وڃي ته ڇا ڪجي؟ اسين ٻار کي هميشه هڪجهڙو ڪهڻ رکن رهيا نه ٻار کي ڳٽ ۽ نه ٻار کي وڏ سمجهون؟

ج - هي زندگيءَ ۾ جي ڪشمڪش آهي. اهو سمجهڻ نهايت مشڪل آهي ته اسان ۾ ڪڏهن اهر آهي، ڪڏهن اهر نه آهي. ڇڏڻ اسين پنهنجي عاجزي يا نونائيءَ جي ٻار ۾ ڪوچ ڪندا آهيون ته معلوم ٿيندو آهي ته اهو به هڪ ٻيو اهر جو روپ ئي آهي. تنهنڪري ڇڏڻ اسين سوچون ٿا ته اسان ۾ اهر ڪونهي ته اهو به دراصل اسان ۾ اهر ئي آهي.

س - اهاڻي ته هڪ مشڪل ٻالهه آهي. مون کي سمجهه ۾ نٿو اچي ته اسين ڪڏهن پنهنجي ڇاچ پڙتال ڪري به سگهنداسين يا نه؟

ج - اسان کي صرف ڪوشش ڪرڻي آهي. ان بعد مالڪ جي دٻا موٽر هميشه رهي ٿي.

س - ۱۷۹. پٽراج جي، توهين اسان کي ڪا ڪسوٽي يا اهڙي ڪا لٽائي ٻڌائيندا، جنهن سان اسان کي اهو معلوم ٿي سگهي ته اسين پنهنجو ٻار کي ضرورت کان وڌيڪ ته نٿا سمجهون؟ وڏي ۾ وڏو مرض آهي خود کي وڏو سمجهڻ.

ج - توهانجو مطالب اهر سان ئي آهي؟

س - ها، هڪ سٽنگي ڪيئن سمجهي سگهي ته اهو مرض سندس ۾ ڪاٺي کنڀ ڪري چڪو آهي؟

ج - اها هڪ عام بيماري آهي ۽ اسان سڀني ۾ گهڻي قدر آهي. جيڪڏهن اها بيماري نه هجي ها، ته اسين هن سنسار ۾ ئي نه هجن ها. اسانجو هن سنسار ۾ هئڻ ئي انهيءَ ٻالهيءَ جو هڪ ثبوت آهي ته اسين انهيءَ مرض ۾ مبتلا آهيون. هيءَ بيماري اسان مان تڏهن ئي

انهيءَ کي ”ورڻ“ چيو ويو آهي. دراصل اها هڪ ئي شڪتي آهي، جنهن کي جدا جدا نالن سان پڪاريو ويو آهي. اها شڪتي، اها جيون نام ڌارا، اسان سڀني جي اندر اکين پويان جهلڪي رهي آهي. انهيءَ ڏن ۽ پرڪاش ۾ ملي هڪ ٿي وڃڻ لاءِ پنهنجيءَ سرٻ کي شونيتو ۾ وٺي وڃڻو آهي. انهيءَ شبد يا نام جو پيار، اسانجي اندر ازخود، اندرون جي موه کي ختم ڪري ٿو.

جيتري وڌيڪ اسين هن نام مارڻ تي هلي ترقي ڪنداسين اوترو ئي اسين نهڻا بڻباسين. جيترو اسانجي اندر پرماتما لاءِ پيار ۽ پڳتي وڌندي ويندي، اوترو ئي اسان ۾ نور ۽ نهڻائي ايندي ويندي. جيترو وڌيڪ پريو ۽ پوري پوري ڪنداسين، اوترو وڌيڪ مالڪ جي همما جو گمان ٿيندو ويندو ۽ اوترو ئي اسين پنهنجيءَ روزمره جي زندگيءَ ۾ نهڻا نماڻا بڻباسين. جيترو دانا کان دور رهيو، اوترو اهر وڌندو ويندو. اسين سوچيندا آهيون ته ”مان هيءُ ڪم ڪري رهيو آهيان.“ مان اهر آهيان جڏهن اسان کي اهر ۾ اهر اعليٰ ۽ اعليٰ شڪتيءَ جو گمان پراپت ٿئي ٿو، تڏهن ئي اسين مالڪ جي چورن جا داس بڻجن ٿا. اُن کانپوءِ ئي سڄي نور ۾ اچي ٿي. انهيءَ ڪري ئي عيساٰ آئين ڏانهن اشارو ڪيو آهي، جن جي دل ۾ دڀتا ۽ نور ۾ آهي. هر هڪ سنت اسان کي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي ته اسان کي پنهنجي اندر اهڙي نور ۾ پيدا ڪرڻ گهرجي. گو نائڪ صاحب جن پنهنجو ٻاڳ کي ”داس داس“ ”لالو گولو“ ”نسيچ ڪرما“ وغيره ڪري پڪاريو آهي. سڄي نور ۾ صرف سنتن مهاتمانن ۾ ئي ٿئي ٿي ۽ اها اندر عرف پرماتما جي پڳتي، پرماتما جي پيار سان ئي پيدا ٿئي ٿي. جڏهن سرڻ جي دور دور ۾ پرماتما جي پريت سمائجي وڃي ٿي، تڏهن ئي ”مان“ هومج نڪري ٿي ۽ پوءِ صرف نهڻائي ۽ نماڻائي رهندي وڃي ٿي. جيسين اندر پڳتي ۽ پيار ڪونهي، تيسين دور دور ۾، رڳو رڳو ۾ اهدڪار پريل رهي ٿو. دنيا کان منهن موڙي، مالڪ سان پنهنجو ٻاڳ کي جوڙڻو آهي. صرف روحاني ايتاس ڇهن سمن دواران ئي اسين پنهنجيءَ ”مان“ کي ماري سگهون ٿا.

جھڪو يا کيس مٿس طرف وٺي وڃو. جڏهن هن هڪ ڏاهو مٿي وڃڻ شروع ڪري ٿو ته پوءِ انهيءَ کي هيٺ ڇڪي نٿو سگهجي.

س - 176. انهيءَ جو مطلب ڇا آهي ته ساڌارڻ زندگيءَ کانسواءِ اهڪار يا هوميج جي بل کي ڳهٽائڻ لاءِ، اسان کي پرڀري سسار لاءِ ڀاونا وٺي ڀاريو سڄڻ گهرجي؟

ج - اهر کي ڪڍڻ لاءِ صرف هڪ ئي طريقو آهي. اهو آهي اندر شديد ٿي پئڻ ۽ انهيءَ پرڪاش سان پنهنجو پاڻ کي چوڙڻ. جيسين اسين انهيءَ لاءِ بنا شديد سان نه چڙيا آهيون تيسين اسين سسار جو، غور، دوستي، مٿن، ڀدار ٿي، ڌن ڊولس، سون، ڊالرن جو موهر تيار ٿي نٿا سگهون. صرف ڀرپور ٿي، تيار ۽ وٽاهڻ آڻي سگهجي ٿو. جڏهن هن ڀاڻڊرين جي ڀرڻ کان وڌيڪ ڏنڊ ڀدارت سان چڙي وڃي ٿو تڏهن اسان ۾ اهڪار نٿو رهي. ”مان“ تيسين رهي ٿي، جيسين اسان ۾ ڀرماتما لاءِ ڀرپور ڀيار پيدا نه ٿيو آهي. جڏهن اندر مالڪ جو ڀيار سڙائي وڃي ٿو تڏهن خوديءَ لاءِ ڪو رستو نٿو رهي.

س - 177. مان پنهنجي پاڻ مان، خوديءَ يا اهر کي ڪهڙن ٿو ماري سگهان؟

ج - ليڪ آهي، اهو سوال ويچارڻ لائق آهي ۽ ڪافي اهميت رکي ٿو. اهڪار هن سان گڏ اچي ٿو. اهو هن جو ئي سپاه آهي. جيسين اهر آهي، اتما واپس ڀرماتما سان ميلاب نٿي ڪري سگهي. هوميج کي اسين پنهنجو پاڻ مان تڏهن ئي ڪڍي سگهون ٿا جڏهن اسين اندر روحاني روشنيءَ جو ڊيڊار ڪنداسين، انهيءَ شديد ٿي پئڻ لاءِ اسين، جنهن کي توهين ڀرماتما جو شديد، هولي گھوسٽ (Holy Ghost) چئون ٿا، انهيءَ کي ڪنهن به نالي سان سڏي سگهجي ٿو. هر هڪ سسار ڀاڻڊي ڀاڻڊي، سهڻائي جي ڪوشش ڪئي آهي. ڳرو نانڪ شديد کي ڀاڻڊي، ڳرو ڀاڻڊي چيو آهي. سامان سنتن انهيءَ کي ڪاهو ”اسر-اعظم“ ڪاهو ”لائي سڏيو آهي. چيني فيلسوفن انهيءَ کي ”ٽائو“ (Tao) ڪوٺيو آهي. يونانين ”لوگس“ نالو ڏنو آهي. انگريزي ٻائبل ۾

انهيءَ کي ”دروڻ“ چيو ويو آهي. دراصل اها هڪ ئي شڪتي آهي، جنهن کي جدا جدا نالن سان ڀڪاريو ويو آهي. اها شڪتي، اها جيون نام ڌارا، اسان سڀني جي اندر اکين پويان جهلڪي رهي آهي. انهيءَ ڏن ۽ پرڪاش ۾ ملي هڪ ئي وڃڻ لاءِ پنهنجيءَ سرت کي شونيترو ۾ وٺي وڃڻو آهي. انهيءَ شيد يا نام جو پيار، اسانجي اندر ازخود، اندرين جي موه کي ختم ڪري ٿو.

جيتري وڌيڪ اسين هن نام مارڻ تي هلي ترقي ڪنداسين اوترو ئي اسين نهٺا بڻباسين. جيترو اسانجي اندر ڀرمانا لاءِ پيار ۽ ڀڳتي وڌندي ويندي، اوترو ئي اسان ۾ نور ۽ نهٺائي ايندي ويندي. جيترو وڌيڪ ڀرپوءِ کي ڀريو ڪنداسين، اوترو وڌيڪ مالڪ جي مهملا جو گيان ٿيندو ويندو ۽ اوترو ئي اسين پنهنجيءَ روزمره جي زندگيءَ ۾ نهٺا نماڻا بڻباسين. جيترو دانا کان دور رهيو، اوترو اهر وڌندو ويندو. اسين سوچيندا آهيون ته ”مان هيءُ ڪم ڪري رهيو آهيان.“ مان اُتر آهيان جڏهن اسان کي اُتر ۾ اُتر اعليٰ ۽ اعليٰ سڪتيءَ جو گيان پراپت ٿئي ٿو، تڏهن ئي اسين مالڪ جي چرمن جا داس بڻجيون ٿا. اُن کانپوءِ ئي سڄي نورنا اچي ٿي. انهيءَ ڪري ئي عيساٰ انهن ڏانهن اشارو ڪيو آهي، جنهي دل ۾ ديتا ۽ نورنا آهي. هر هڪ سنت اسان کي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي ته اسان کي پنهنجي اندر اهڙي نورنا پيدا ڪرڻ گهرجي. گرد نانڪ صاحب جن پنهنجو پاڻ کي ”داسن داس“ ”لالو گوارو“ ”نسيچ ڪرما“ وغيره ڪري ڀڪاريو آهي. سڄي نورنا صرف سنتن مهاتمانن ۾ ئي ٿئي ٿي ۽ اها اندر عرف ڀرمانا جي ڀڳتي، ڀرمانا جي ڀسيار سان ئي پيدا ٿئي ٿي. جڏهن سور جي دور دور ۾ ڀرمانا جي ڀريت سمائڻي وڃي ٿي، تڏهن ئي ”مان“، هومع ٺڪري ٿي ۽ پوءِ صرف نهٺائي ۽ نماڻائي رهڻي وڃي ٿي. جيسين اندر ڀڳتي ۽ پيار ڪونهي، تيسين دور دور ۾، رڳو رڳو ۾ اهدڪار پوئل رهي ٿو. دنيا کان منهن موڙي، مالڪ سان پنهنجو پاڻ کي جوڙڻو آهي. صرف روحاني اڀياس ڇڏڻ سمورن دواران ئي اسين پنهنجيءَ ”مان“ کي ماري سگهون ٿا.

ٻوڙا ٻوڙا هڪ ٻوڙا آهي. انهن ٻوڙا جي ٻاري ۾ ٺڪر ڪوڙا لاءِ
 ڪنهن به ڪنهن لاش جو استعمال ڪرڻو ئي ٻوڙو. ٻوڙو ڪوڙا لاءِ
 ئي ٿئي ٿو. اها هڪ ڪنهن جي ٻوڙا آهي. جيڪن نه هيءَ منهنجو
 ٻوڙو آهي. هيءَ منهنجي ٻوڙي آهي. هيءَ منهنجو ٻوڙو آهي. هيءَ
 منهنجي ٻوڙو آهي. جڏهن توهين ٻوڙيءَ طرح انهن جي ٻوڙا جي
 ٻوڙي تي وڃو ٿا. انهيءَ جو توهان مٿان ٻوڙيءَ طرح ظاهر ٿي ٿو
 تڏهن اها ٻوڙي يا انهنڪار (Epan) آهي.

ٻوڙا - (VII). جيئن ته اسين چوندا آهيون ته آتما، ٻوڙا جي اشاري
 تي هلي ٿي، روحاني ٿيڻ سبب ئي هلي وڃي آهي. جڏهن اهڙو
 حال اسانجي مٿان ٻوڙيءَ طرح ڄاڻجي وڃي تڏهن ڇا اهو اهر يا
 مان ڪهڙي انداز ۾ قابو ۾ اچي ويندو آهي؟

ج - تڏهن اسين ائين سوچڻ شروع ڪندا آهيون ته هر هڪ ٻوڙو
 ٻوڙا جو آهي. مان صرف منهنجو ٻوڙو ادا ڪري رهيو آهيان.
 منهنجو ڪجهه به ڪونهي سڀ ڪجهه صاحب جو آهي. اها ٻوڙا صرف
 چوڻا مٿي تي نه بلڪه اڪيلي انهن ٻوڙو ٻوڙو آهي. اهڙو اسانجو
 دشمنو ٿي ويندو آهي. اسانجو من سڀني ٻوڙا ٿيڻ مان موٽ ڪڍي،
 مالڪ مان موٽ ٻوڙي رکي ٿو ۽ اهو ئي هڪ انهن ٻوڙو آهي،
 هڪ خاص اهميت پري ٿي آهي، جنهنجي ضرورت هلي ٿي. لاشن جي
 نه. لاش ته صرف منهنجن ويڙهين کي ظاهر ڪرڻ لاءِ هڪ ذريعو آهن.

ٻوڙا - (VIII). اسين انهيءَ ٻوڙي، انهيءَ اهر جي ٻوڙي کي ڪهڙي
 طرح مٿاڇري. خاص ڪري هن ٻوڙي جي سڃاڻپ ۾ جتي ”مان“ ٻوڙيءَ
 طرح اسان تي سوار آهي. ڇا ”مان“ جي بجاءِ ”اسين“ چئي سگهجي
 ٿو؟ مان، عرض ڪندي، صرف ٻوڙيءَ طرح نه پر هڪ انهن ٻوڙا
 جي ٻوڙا رکي انهيءَ ٻوڙي کي انهن ٻوڙي سڃاڻي؟

ج - انهن مان توهان کي اهو وڌيڪ ڄاڻڻ چاهيندس ته توهان ۾
 ٻوڙي مان ڪنهن کان وڌيڪ اهر يا ڪونهي. توهان ۾
 ڪنهن جو ٻوڙو ٻوڙو آهي. ڇاڪاڻ ته اهي مال اسباب توهان وٽ آهن.

اسان ٻر لاهو پيار انهيءَ ڪري آهي جو ته اسين انهنڪي حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪري رهيا آهيون. اسان وٽ لاهي شيون نه آهن. پر جيتري قدر ”آهر“ جو سوال آهي، هتي ۽ هتي ساڳيو ئي آهي. انهيءَ ٻر بلڪل ڪو به تفاوت ڪونهي. ڪن ماڻهن وٽ اهي مال اسباب آهن ۽ ڪي انهنڪي حاصل ڪرڻ لاءِ وياڪل آهن، ڏکي آهن. عملي طور آهر هڪ جهڙو ئي آهي. لاهو من جي سوچڻ جو صرف هڪ طريقو آهي. اهنڪار من جو سپاءُ آهي تنهنڪري من کي ئي جيٽڻو آهي. آهر پيار کي ڪڍڻ کان اڳ من کي وس ڪرڻ ضروري آهي. جيئن ته من اڳ ۾ به ڪيترائي دفعا ڏڪو ڪيو آهي ته من پوڻ جو عاشق آهي. جيسين من کي اندرين جي پوڻ کان بهترين رس نه ملندو هيءُ ڪڏهن به دنيوي پدارتن کي حاصل ڪرڻ جي آڻان کي نه ڇڏيندو. تنهنڪري سميت هميشه لاهو ئي اُپديش ڏين ٿا ته سمون ۽ ڌيان ڌار ان پنهجي من کي اکين جي مرڪز تي واپس آڻي، انهيءَ شبد سان جوڙيو ۽ اندر پوکاش کي ڏسو. جڏهن اسين اندر شبد سان چڙنداسين تڏهن اندرين جي پوڻ ۽ ترشمانن کان ازخود الڳ ٿي وينداسين ۽ ڪڏهن به شيءِ کي پرايٽ ڪرڻ جي تمنا ئي نه رهندي.

پرماتما پاڻ سان جوڙڻ جو، پنهنجيءَ پريت جو ساڻن اسانجي اندر ئي رکيو آهي. تڏهن اسين پنهنجو پاڻ کي مالڪ سان جوڙين ٿا، تڏهن اسانجو ڌيان خود بخود دنيوي پراڻين ۽ پدارتن کان هٽي وڃي ٿو. هوميج يا اهنڪار قدرتي طور پنهنجو پاڻي هٿي ڪم ٿي وڃي ٿو. ان بعد اسانجو هن مٿيا جڳت مان موهر نڪري، نام ۽ شبد سان پورير پيار چڙي ٿو. اسانجي اندر پور پتا پرماتما لاءِ پڳتي پيدا ٿئي ٿي. جڏهن اسانجي اندر پرماتما جي پڳتي ۽ پريت پختي ٿئي ٿي، تڏهن اها پريت ۽ پڳتي، آس ۽ وشواس، اسانجي اندر باغي جيڪي ڪجهه به آهي، انهيءَ کي ٻاهر ڪڍي ڇڏي ٿو. تنهنڪري اسانکي پنهنجي اندر صرف مالڪ لاءِ پيار، وشواس ۽ پڳتي جا ڳهر ڪرڻي آهي. جڏهن اهو پورير پورير پيدا ٿئي ٿو، تڏهن اهنڪار يا هوميج جو ته سوال ئي نٿو اٿي. آخر من ته اهو ئي آهي. چاهي توهين هنڪي سميت

۷- (ب) اُهر، هؤمبي، اهنڪار

س- ۱۷۳. جڏهن اسين ”مان“ چوندا آهيون، اها ”مان“ ڇا ڪا خاص شخصيت چوندي آهي؟ ڇا اها ”مان“ چوڻ سڄي هوندي آهي يا مٿيا ”مان“ هوندي آهي؟

ج- اهر من ئي چوندو آهي. جڏهن اسين پاڻ چوندا آهيون، ”منهنجو آهي“، ”مان آهيان“ اهر سڀ من جو ڪر آهي. اسانجي آتما تي من جو اثر آهي، من ۾ اهر آهي ۽ اهر اهر ئي ”مان ۽ منهنجو“ اسان ۾ آڻي ٿو، پر جڏهن آتما جو من ئي قبضو ٿي ويندو آهي يا من آتما جي وس ٿي ويندو آهي تڏهن سڀ ”تنهنجو“ ٿي ويندو آهي. اهر يا اهنڪار ڪري وڃڻ سان سڀ ڪجهه، تنهنجو ئي تنهنجو بڻبي. پرمانا جو آهي. جيڪڏهن اهنڪار آهي ته سڀ ڪجهه ”منهنجو“ آهي.

س- اتيءَ ڳالهه ڪي ڇ-گيءَ طرح سمجهڻ جي خيال ڪان سمجهو ڪٿي ته مان چوان ٿو ته مان هيءُ ڪتاب پڙهندو آهيان يا مان هيءُ ڪم ڪرڻ وارو آهيان يا مان نام وٺڻ وارو آهيان، مان لائين سوچيندو آهيان وغيره. اهر سڀ ڇا آهي؟ اتيءَ جو فيصلو ته آتما ئي ڪري سگهي ٿي. ڇا لائين آهي نه؟ من ته ڪڏهن نه ڇاهيندو ته اسين لائين ڪريون (نام وٺون). ڇا اهر من ڇاهيندو؟

ج- توهين اهنڪار ڪي ٻوليءَ سان نه ڪڏيو. ٻڌي ڪي هڪ ئي سان نه ڳنڍيو. اهر ته اسانجي ڳالهائڻ جو هڪ نمونو آهي ته مان هيءُ ڪري رهيو آهيان پر ”مان، منهنجي“ جي پاوا يا هومڻ هڪ ئي ڳالهه آهي.

س- هيٺ ڏنل مٿي سمجهيو، ائين لفظن ۾ لائين ڪٿي نه جڏهن اسين اهر شخصي ضمير (Personal Pronoun) يعني ”مان، منهنجو“ جيڪي به ڪجهه چوڻ ۾ استعمال ڪريون ٿا ته اتيءَ جو اثر اهر يا مٿيا اهنڪار نه هوندو آهي؟

ج- نه، جڏهن مان چوان ٿو ”مان اڄ وڃي رهيو آهيان“ ته اتيءَ جو اثر اهر ناهي ته اهر منهنجو اهر چئي رهيو آهي. اهر ته حرف

ج - نه. اها هڪ رڪارڊ آهي. روحاني ترقيءَ ۾ بالڪل رڪارڊ آهي.

س - اها بالڪل ئي رڪارڊ ڇو آهي؟

ج - ڇو ته توهان انهيءَ ريتي نه سگهندا. توهين انهن ۾ پنهنجي ويڊا ۽ صرف انهيءَ انهن ۾ ئي رهجي ويندا. گهڻي ۾ گهڻو توهين پنهنجو پاڻ کي ڏسي سگهندا. توهين صرف ايترو سوچيندا ته توهان پنهنجو پاڻ کي وس ۾ آندو آهي. توهين ٻيو آهي ۽ اهڙيءَ ڀر ۾ اوستا ۾ ئي ويڊا ۽ انهيءَ هلي ڪا به ترقي نه ڪري سگهندا.

س - انهيءَ ڪري ئي پنهنجو پاڻ تي هينئر ڪرڻ کان دور رهڻ گهرجي؟

ج - مان نٿو سمجهيان ته اسان کي پنهنجو پاڻ تي هينئر ڪرڻ جي اجازت هڪ گهرجي يا اهڙي عسر جي ڳالهين ۾ داخل ٿيڻ گهرجي. هرگز نه! عام طور جيڪي ماڻهو اهڙيءَ طرح ڪندا آهن، انهن جو آنت (بؤٽ) نهايت پيان ٿيندو آهي. جيڪڏهن اسين انهيءَ جي ڪوڄ ڪنداسين ته محاور ٿيندو ته جيڪي ماڻهو هينئر ٻا پوٽ پوٽ وڌيا ۾ ٽال آهن، انهن جو آخر نتيجو ڇا نڪتو آهي. انهن جو آنت نهايت ڏکڻائي ٿيو آهي. انهن کي آنت وٺي يا ان کان اڳ ۾ ڪيترور پوڙو ٿيو آهي، انهيءَ جو ورڻ ڪرڻ مشڪل آهي.

س - ۲/۱. مهاراج جي، ڇا پرجم گيان (Telepathy) جي باري ۾ ٻه اشائي ڳالهه ٿيڪ آهي جيڪا ٻن ماڻهن يا انهن ٻنهي جي من ۾ ساڳئي وقت ٿيندي آهي؟

ج - پرجم گيان (Telepathy) هڪ قدرتي ڳالهه آهي. ڪڏهن ڪڏهن توهان کي انهن محسوس ٿيندو آهي ته توهان کي ڪو دوست ڪڏهن ڪڏهن آهي ۽ اڃانڪ توهين انهيءَ سان گڏجو ٿا. توهان کي اندر ڪنهن نه توهين انهيءَ سان گڏجدا يا ڏسندا. انهن ٿيندو آهي، پر اها ٻي ڳالهه آهي. اهو آنتو گيان (Intuition) به ٻن جو ئي آهي. انهيءَ کي آنتو گيان چئو يا ڪنهن ٻئي نالي سان سڏي سگهيو ٿا.

مان نٿو سمجهان ته سٽسنگين کي ڪڏهن به اهڙين ڳالهين ۾ داخل ٿيڻ گهرجي. روحاني آڀياس لاءِ به تمام نقصانڪار آهي ۽ جنهن تي هيٺون ٽي ڪٿي ويندي آهي، انهيءَ لاءِ به نقصانڪار آهي.

س- ۱۶۹. پنهنجو پاڻ تي هيٺون ٽي ڪرڻ جي باري ۾ نوهانجو ڪنٽرول ڇڏي، جنهن ۾ ٻيو ڪوبه انسان شامل نه هوندو آهي. هو پنهنجو پاڻ کي ڀلجي، پنهنجي اُت جاڳرتا اوستا ۾ اچي، اهڙيءَ حالت ۾ ٻيئي سگهي ٿو، جتي هنکي گذريل جنم جو گمان ٿئي ٿو. جيڪڏهن اڃا به پوئتي وڃي ڏسڻ چاهي ته هنکي انهن کان به گذريل جنم جو گمان ٿئي ٿو. ڇا، انهيءَ اوستا ۾ اهو انسان ترڪي ٻار ڪري وڃي ٿو يا هو اُت جاڳرتا اوستا ۾ ئي هوندو آهي؟

ج- نه نه. بلڪل نه، اهڙيءَ اوستا ۾ پٿرينءَ منزل کان اڳتي نوهين وڃي ٿي نٿا سگهو.

س- ۱۷۰. ته انهن کي اهو سمورو گمان ڪٿان پرايٽ ٿيندو آهي؟ ڇا، اهو گمان مٿيا آهي جيڪو من ڏئي ٿو؟

ج- سمورو گمان، اهو من مان ئي اچي ٿو. ڪنهن حد تائين اهو من جي وس ۾ آهي. من ڪجهه تيز ٿي ويندو آهي. ٻيو ڪجهه نه.

س- ۱۷۱. ٺيڪ، من کي قابو ۾ آڻڻ لاءِ پنهنجو پاڻ تي هيٺون ٽي ڪرڻ مان ڪو فائدو آهي يا نه. اهڙيءَ طرح انسان ڪنهن حد تائين من کي وس ڪري سگهي ٿو. ڇا، روحاني رسائي ڪرڻ ۾ انهيءَ مان ڪجهه فائدو ٿي سگهي ٿو.....؟

ج- نه، پنهنجي ويچار ۾ نه. اهو روحاني ترقيءَ ۾ رڪاوٽ بڻجن ٿو.

س- مثال طور هڪ انسان آڀياس ڪندي ڪافي ماهر ٿي ويندو آهي. اسٽرٽا ۽ شانتيءَ سان ويهي سگهي ٿو ۽ صرف پنهنجي خيال سان ئي هڪدم، سڀ آواز بند ڪري سگهي ٿو ۽ ٻاهريون ڪوبه آواز يا ڪا ڳالهه اڏي نٿو سگهي، سربز جي هر هڪ چوڙ کي روڪي سگهي ٿو. جيڪڏهن اهڙيءَ طرح ڪو پاڻ تي هيٺون ٽي ڪري، من سان غور ٿيڻ ڪري سگهي ته ڇا هو ٽنهن تل تي جلدي نٿو پئجي سگهي؟

ويٿو ٿا. انهن ئي حالتن مان لنگهندي پنهنجي دوست سان ملو ٿا. قدرتي، منورگيانڪ ڪڏهن به خاطريءَ سان نٿا سمجهائي سگهين ته اهڙا سڀا ڇو ٿا اچن؟

س- ۱۶۷. ڇا توهانجي چوڻ جو اهو مطلب آهي ته انهن آتمڪ سڀن (Spiritual dreams) جو اُتار گيان (Intuition) سان ڪو تعلق آهي؟ يعني اهڙا ڪي سڀا آهن، ڪا اهڙي ڳالهه آهي، جنهن باري ۾ اسين سوچيندا آهيون ته ائين ٿيندو ۽ اهو ٿيندو آهي.

ج- پر هر هڪ کي اهو اُتار گيان يا اندروني پوڄه نه هوندي آهي. اهو ضرور آتما جي پورٽا سبب ٿي سگهي ٿو ته جيڪي ڪجهه ٿيڻ لڳا آهن، انهيءَ جو توهان کي اڳ ۾ گيان ٿي وڃي ٿو ته ڇا ٿيڻ وارو آهي. ڪنهن حد تائين، آتما ۽ من جي اوستا ۾ ترقي هئڻ سبب ائين ٿيندو آهي. توهين انهيءَ کي اُتار گيان چئو ٿا، ڪڏهن ڪڏهن اهڙيءَ طرح ضرور ٿي ويندو آهي.

س- ۱۶۸. مان هڪ اهڙي ئي ٻئي مضمون جي باري ۾ پڇڻ چاهيان ٿو جنهنجي باري ۾، مان سمجهان ٿو ته توهان کان ڪنهن به سوال نه پڇيو آهي. مون ڇهه سال منورگيان پڙهيو آهي ۽ جيڪڏهن ائين به ڪٿي ڇڏجي ته مان ڏنڌي ۾ هڪ اوچ درجي جو هينروٽ (جهڙو وجهي پنهنجي وس ڪرڻ) بطبي ڇڪو آهيان؛ ته ڇا اهو صحيح آهي. پاڻ رپلوگل مونکي ٻڌايو ته ستڪرو اهڙي فسر جي من جي علاج (Psychic Therapy) ڪرڻ جي اجازت نٿا ڏين. توهين اها ڳالهه وستار سان سمجهائيندا؟

ج- جنهنکي توهين ”هينروٽ“ چئو ٿا، اها ڪنهن به ٻئي انسان جي اڇا شڪتيءَ تي دٻاءُ وجهڻ آهي. پنهنجي من جي اُتر شڪتيءَ سان ٻئي ڪنهنجي من کي پنهنجي ماتحت يا وس ڪرڻ آهي ۽ انهيءَ کان اهو ڪجهه ڪرائڻ جيڪي ڪجهه توهين چاهيو ٿا. بس اها ئي ڳالهه آهي. اهو ڪم نه ته ڪرڻ واري لاءِ سٺو آهي ۽ نه ئي انهيءَ لاءِ جنهن تي ڪيو ويندو آهي، اها ڳالهه روحانيت کان بلڪل الڳ آهي.

س- ۱۶۵. اسانکي معلوم آهي ته منورگيانڪ (Psychologist) اسان جي سڀني جي معنوي سمجهڻ جي ڪوشش ڪندا آهن؟

ج- هو اها ئي ڳالهه سمجهائيندا آهن ته سڀني مان جي ڪجهه ڳالهين سان سمجهندڙ هئڻ کان سواءِ ٻيو ڪجهه به نه آهن. اسانجي من ۾ ڪيترائي سنسڪار آهن ۽ جڏهن اسين ننڊ يا اڌوري جاڳرت اوستا ۾ غونڊا آهيون، تڏهن اهي سنسڪار سڀني جا روپ اختيار ڪري اسانجي سامهون اچن ٿا.

س- ۱۶۶. توهين اسانکي سمجهائيندا ته روحاني سڀني ڇا ٿيندا آهن؟

ج- اها ئي ڳالهه مون سمجهائڻ جي ڪوشش ٿي ڪئي ته ڪڏهن ڪڏهن اسانکي اهي ڳالهيون سڀني ۾ اينديون آهن، جيڪي هن وقت تائين ڪونه ٿيون آهن، پر ڪجهه وقت بعد اهي سچ پچ ٿينديون آهن. اسين انهن سڀني کي اثر ۽ ڀوتو سڀني چئي سگهون ٿا. جيڪڏهن اسان کي ڀرماتما لاءِ ڀرپور آهي ۽ اسين سمجهڻ کان اڳ، نيمائتي ۽ ٻين سمورن کان سواءِ به ڌيان ۾ رهندا آهيون ته ڳڻپو ڪري اسانکي نهايت سٺا سڀني ايندا آهن. جيئن ته پهاڙن مٿان اڏامڻ ۽ ڪنهن منزل تي پهچڻ جي ڪوشش ڪرڻ. اهڙن سڀني جو آتما سان تعلق هوندو آهي. آتما سريو جي قيد مان مڪت ٿي پنهنجي نچ گجر اڏامي وڃڻ جي ڪوشش ڪندي آهي. پر ڪرمن جي بوج سبب اسين جاڳرت يا چيستن اوستا ۾ لائين ڪري لٽا سگهون، تنهن ڪري ننڊ جي اچيستن اوستا ۾ آتما کي ڪجهه وقت لاءِ آزاد ٿيڻ جو موقعو ملي ٿو. تنهن ڪري اسانکي اڏامڻ جا خواب ايندا آهن. پر لائين سڀني تي ڪڏهن به وشواس نٿو ڪري سگهجي.

سمجهو ٺٽي ته توهين رات جو سڀني ۾ هڪ اهڙي دوست کي ڏسو ٿا، جنهن کي توهان ڏهن سالن کان ڪونه ڏٺو آهي ۽ سڀني ۾ توهانکي اهو معلوم ٿئي ٿو ته توهين هن سان ڪيترين حالتن ۾ ملندا. توهانکي ضرور اچڻ ٿيندو، ڇو ته توهان ائين ئي ڏي ۾ رجهو به نه هو ۽ اڃانڪه سڄي ڳالهه، باقي ڏينهن تي لٽي ٿي. توهين ائين ۽ ڇڏي ٿي

ڄاڻين ٿا. هي مارڪ اٺين لاءِ ڪونهي جيڪي رومانيا جي ٻاهر ٿاڻ
ڪن ٿا.

س۔ انبياء اچا جي ٻاوي ۾ ئي ڪجهه وڌيڪ ذڪر ڪندا،
هيٺ ڄاڻ ڏيکارو؟

ج - لڄاڻڻ جو ارٿ آهي، دنياوي ٻڌاءَ ۾ ۽ شين سان موه ۽
انهنجي بنيان پڪو ڦرڻ ۽ ترڻندو رهڻ. جيڪڏهن اهي اسان کي
نهيون مان ته انهن لاءِ اسين ڏکي ٿيون ٿا. انهيءَ کي لڄا ڇڏجي ٿو.
دنياوي ٻڌارڻ جو هڪ نقصانڪار ڪونهي، پر انهن کي حاصل ڪرڻ
جي لڄا ايتري قدر بلوان نه هڪڙو گهرجي جو جيڪڏهن اهي اسان کي
نه مان ته اسين انهن کي ڏينهن رات ياد ڪندا رهون. اها ياد ئي
اسانجي اندر انهن لاءِ موه پيدا ڪري ٿي. شبد اسان کي انهن سڀني
ڦسان پري رکي ٿو ۽ نرمو هي ٻڌائي ٿو. اهي ٻڌارٽ پنهنجو ٻاڙ پر
مٿاڻ نه آهن، پر انهن جو موه ۽ انهن جي تمنا پري آهي. ننڍين
ننڍين ڳالهين جي تمام گهرائيءَ سان ڇاچ پرتال نه ڪرڻ گهرجي.

س ۱۶۴. مهاراج جي، مهرباني ڪري اسان کي اهو سمجهائيندا ته
چڏهن ڪوبه ماڻهو سڀني ڏسي ٿو ته پوءِ ائين ڪ جو ڇا ٿو ٿئي؟

(ج - سڀنا، گيٽو ڪري من جا ڏرنا ٿي هوندا آهن. سنسار سان
 روزمره جيڪو به سنهند رهي ٿو، اهو ڪنهن نه ڪنهن نموني سڀني
 جو روپ اختيار ڪري ٿو، پر ڪڏهن ڪڏهن ڪو اهميت ڀريو به
 سڀني ايندو آهي. مثال طور جيڪي اڳتي هلي ٿيڻو هوندو آهي، اهو
 اڳ به ٿي سڀني ۾ ڏسندا آهيون ۽ ڪجهه وقت بعد اهو سچ پچ ٿيندو
 آهي. اسين سمجهي نه سگهندا آهيون ته لائين جو ٿو ٿئي. اها ڦاٽه اڃا
 ٿي ڪونهي، ٿيڻي آهي. انهيءَ ڪري، انهيءَ جو من سان ڪوبه
 تعلق آهي، اهو چئي نٿو سگهجي. اهڙن خوابن ۾ ڪجهه مطلب سمائل
 هوندو آهي، پر آخر سڀنا ته سڀنا ٿي آهن. سڀني ڏسڻ ڀيڻجي وس به
 ناهي. تنهن ڪري اسان کي سڀني کي اهميت نه ڏيڻي، اصلي ڪم
 ڪرڻ يعني ڪوشش ڪرڻ گهرجي. سنا سڀنا سنا ٿي آهن، پر انهن
 ۾ ڪابه اصليت ڪونهي.

نه ٻاهران. انهيءَ ڪري پريو ۽ جي پيارن کي ڪوبه فرق نٿو پوي ته ڪو
مندرو ۽ جي ٿو يا مسجد يا ديول ۾. اهڙن پيارن جو تعلق صرف مالڪ
جي سڃيءَ سڪ، سڃي پيار ۽ سڃي ڀڳتيءَ سان هوندو آهي ۽ اهو
پريو پيار روحاني اڀياس سان ئي پيدا ٿئي ٿو ۽ اهوئي هو چاهين ٿا
۽ اسان کي پڻ اهڙو بنائڻ چاهين ٿا ۽ اها ئي ڳالهه آهي جيڪا اسان کي
پرماتما تائين پهچائي سگهي ٿي. اها تڙف ۽ طلب ۽ پريو پيار هميشه
اسانجي اندر هئڻ گهرجي.

اهو ضروري ناهي ته ڪو عيسائي ٻڌجي يا عيسائيءَ مان سڪ يا
مسلمان ٻڌجي. ڌرم بدلائڻ سان اسين مالڪ سان ملاپ جا حقدار نٿا
ٻڌجن. ڌرم نه، پر اسانجي پريو، تڙف ۽ طلب، صاحب ۾ سمائبي
وڃڻ جي سڪ، اسانجي نام جي ڪمائي، اسان کي مالڪ سان ملاپ
جي لائق بڻائي ٿي. سنت مڃاتائون انهيءَ ڳالهه کي ڪابه اهميت نٿا
ڏين ته توهين ڪهڙي ڌرم جا آهيو. هو ڪنهن به ڌرم تبديليءَ ۾
وشواس نٿا ڪن. جيڪڏهن اصلي روحاني درستيءَ کان ڏٺو وڃي
ته موجوده ڌرم جو روپ اصلي نه رهيو آهي، انهن مان حقيقي نت
يا سچائي نڪرندي ٿي وڃي ۽ هن وقت ائينجو صرف ڪوڪلو روپ
ٿي رهجي ويو آهي. ڏنڌي جي خيال کان پنهنجن پوئلڳن جو تعداد
وڌائڻ چاهين ٿا. پر سنت مڃاتما، منش چولي جو مٿو ۽ پرماتما جي
پريو ڀڳتيءَ کي ئي ڏسن ٿا. ائينجو صرف انهيءَ ڳالهه سان ئي تعلق
آهي. انهيءَ ڪري سنتن جو ڌرم، هميشه هر هڪ انسان لاءِ کليل رهي
ٿو. ڪوبه سنت سنسار ۾ ڪو نئون ڌرم يا مذهب شروع ڪرڻ نٿو
لڳي ۽ نه ئي هو پريو پراپتيءَ جو ڪو نئون مارگ يا اڀياس يا طريقو
بدلائڻ لاءِ اچن ٿا. ڪوبه ننڍو ۽ جلد پهچڻ جو مارگ آهي ئي ڪونه.
هميشه اهوئي هڪ مارگ جيڪو هو، آهي ۽ رهندو. جيڪي به مالڪ
سان ملي هڪ ئي چاهين ٿا، انهن لاءِ صرف اهوئي هڪ مارگ آهي.
هيءَ مارگ ايترو پراچين آهي، جيتري انسان ذات پراچين آهي ۽
صرف انهن لاءِ ئي آهي، جن کي مالڪ سان ملاپ جي تڙف آهي،
سمانجي هڪ ئي وڃڻ جي طلب آهي ۽ پنهنجي اندر ئي ڪوڄ ڪرڻ

۷- (الف) اڃا، ترشنا، خواب
(هپندوتنر)

س - ۱۶۳. ڀاراج ڇي، اسان کي اهو ٻڌايو ويٺو آهي ته زندگيءَ
۾ ڪا به اڃا نه ڪرڻ گهرجي. پر مان ڏسان ٻيو ته هن سنسار ۾ اڃا
ترشنا کانسواءِ ڪو نه ٿي ته، پر ناممڪن آهي. مان سمجهيان
ٿو ته خود پر ماتما ۾ به اڃا ٻارو آهي. هو ستسنگين کي ڏسڻ چاهي ٿو
۽ انهنجي پيار ۽ پگهڻي جو به کيس چاهه آهي. هو خود به انهن کي
پيار ڪرڻ چاهي ٿو. ته ڇا، اها اڃا نه آهي؟

ج - نڪه آهي، اسان کي به اهڙي اڃا پيدا ڪرڻ گهرجي. اهڙي
اڃا رکڻ ۾ ڪوبه نقصان ڪونهي.

س - ۱۶۳. ڇوڻ جو مطلب اهو آهي ته توهانجي فرمائڻ الوار
اهي اڃا ٿون، اسانجي ٻڌيءَ ۽ اندرين سان جڙيل آهن. مون ڪم
فيلسوفي ۾ ٻڌو آهي ته جيڪڏهن اسين انهيءَ لٽي تي
پهچڻ چاهيون ٿا ته اسان کي سڀني اڃائن کي ختم ڪرڻو پوندو، پر
پهچڻ چاهيون ٿا ته انهيءَ هڪ اڃا کي نه رکڻ
نهن هوندي به ائين ٻيو محسوس ٿئي ته انهيءَ هڪ اڃا کي نه
ٿي گهرجي. اهي ٻئي ڳالهيون هڪ ٻئي جي ابتڙ ٻيون لڳن؟

ج - ڇا توهانجو مطلب پر ماتما سان ملڻ جي اڃا سان آهي؟ جڏهن
اسانجي اندر پر ماتما جي سڄي پگهڻي، انهيءَ سان ملڻ جي سڄي
تڙف پيدا ٿئي ٿي تڏهن بائي سڀ اڃا ٿون خود بخود ختم ٿي وڃن ٿيون
توهان کي هميشه صرف انهيءَ مالڪ سان ملڻ جي اڃا هئڻ گهرجي
اسان کي پنهنجيءَ سر ۾ جو رخ سدائين انهيءَ طرف رکڻو آهي.

س - ته پوءِ اسانجو آنت اڃا سان ئي ٿيندو؟

ج - ها، پر ماتما وٽ واپس وڃڻ جو ٻڙيل پيار، تڙف ۽ اڪ
ٻڙيءَ جي پيارن جو دور صرف ٻڙيل ئي آهي. هو پنهنجو پاڻ
ڪنهن به خاص هڪ دور سان ٻڌي نٿا رکن، هو صرف ٻڙيل
دور ۾ ئي وسواس ڪن ٿا ۽ اهو پيار اندر ئي جاگرت ٿيندو آهي

هڪ ئي ٻڌارڻ جي طلب هوندي آهي، جيڪا اٽل آهي. آتما کي
جنهنجي اڃا آهي، انهيءَ مان هوءَ ڪڏهن به نراس نٿي ٿئي پر من
جيڪي ڪجهه چاهي ٿو انهيءَ مان تنگه ٿئي ٿو. جڏهن آتما کي
پنهنجيءَ اڃا انوسار وسٽو ملي ٿي ته هوءَ آندئي آند محسوس ڪري
ٿي. هوءَ هميشه انهيءَ ۾ مست ۽ مگن رهندي آهي. ڪڏهن به ڪابه
تبديلي نٿي چاهي، من کي هميشه بدل بدل گهرجي ۽ هميشه هڪ
کي ڇڏي ٻئي طرف ڊوڙندو ٿرندو رهي ٿو.

س - ۱۶۱. ٺيڪ، ته انهيءَ جو اهو مطلب ٿيو ته جڏهن به اسين
من کان مڪ موڙيندا رهندا آهيون ته اهڙيءَ طرح ڪڇ نه ڪڇ اسين
ترقي ڪندا رهون ٿا؟

ج - هڪ سٽسنگيءَ ۾ ايترو گيان اچڻ به پنهنجو پاڻ ۾ هڪ ترقيءَ
جي نشاني آهي. تنهنڪري انهيءَ جو اڀياس ڪرڻ به ترقي آهي ۽
پراپتي انهيءَ کان وڌيڪ ترقي آهي. واپس وڃي پرماتما ۾ سمائجي
وڃڻ ته هڪ تمام نهايت اوچي ترقي آهي.

ج - جيڪڏهن توهانجو مطلب آهيءَ اوج اوستا سان آهي، جتي آتما واپس وڃي پنهنجي زور ڀرڻا ڀرماتما ۾ سمائجي وڃي ٿي ته پوءِ توهين انهيءَ حالت ۾ واپس نه اچي سگهندا. ڇو ته اتي من نه هوندو آهي. انهيءَ اوج اوستا تي پهچڻ لاءِ من کي گهڻو ڀويان ڇڏي ايندا آهيون. من ٽوڪيءَ جو بهواسي آهي جيڪا روحاني سفر جي ٻي منزل آهي پر ڀرڻو ڀرائي پنهنجيءَ منزل تي ٿئي ٿي.

س - منهنجو مطلب آهي شروعات ۾؟

ج - شروع ۾ هيٺ ڪرڻ جو هميشه خطرو هوندو آهي. ڪڏهن ڪڏهن ٽئين روحاني اسٽان تان به هيٺ ڪري سگهجي ٿو. پر انهيءَ کانپوءِ هيٺ ڪرڻ جو باڪل ڊپ ڪونهي. اسين آهستي آهستي لڳاتار مٿي چڙهندا ويندا آهيون.

س - ۱۵۹. اسين پهرين سڃڻد ڪي ڇڏي، هن دنيا جي ڪشش سبب هيٺ آياسين. ڇا اهو ممڪن آهي ته وري اهڙيءَ طرح ٿئي ۽ اسان کي وري چوراسيءَ جو چڪر ڪاٽڻو پوي؟

ج - نه. بلڪل چٽا نه ڪريو. (ماڻهو ڪن ٿا)

س - ۱۶۰. مهاراج جي، ڇا توهين انهيءَ ڳالهه سان يڪراءِ آهيو ته اهو يا هومي جي بهاريءَ جو هڪ نهايت وڏو ڪارڻ اهو آهي ته اسين پنهنجو پاڻ کي من ٿي سمجهي ويندا آهيون ۽ اسانجي اندر اهو ئي ڀار آهي ته اسين آتما نه بلڪه من آهيون ۽ جنهن حد يا منزل تي پهچي اسين اهو ڳيان ڀراپت ڪرڻ ۾ ڪاميابي حاصل ڪندا آهيون ته اسين آتما آهيون، من اسانجو عرف هڪ ساڌن آهي. انهيءَ حد يا منزل تي پهچڻ سان ئي اسين مڪت ٿي ويندا آهيون؟

ج - اهو ئيڪ آهي. اهو ئي آتر ڳيان آهي. هن وقت اسين من ۽ آتما ۾ ڪوبه فرق نٿا سمجهيون تنهنڪري سوچون ٿا ته جيڪي ڪجهه اسانجو من چاهي ٿو شايد اسانجي آتما ئي چاهي ٿي. پر وقت اچڻ سان اسين محسوس ڪنداسين ته آتما ڪڏهن به ڪنهن ٿئي چاهي، اهو ڪو ٻيو هو، جيڪو هن ۾ اچا بيدا ڪرائي رهيو هو. آتما کي ته صرف

اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان من جي اوستا وڌيڪ صحيح نمونو اختيار ڪري ٿي. مثال طور جيڪڏهن اسين نانگ کي ٽوڪريءَ ۾ بند ڪري ڪنداسين ته اسين تيسين هنجتي ڏنگ کان پچيل رهنداسين جيسين هو بندر ٽوڪريءَ ۾ بند هوندو. جيئن ئي ٻاهر نڪرندو، ڏنگ ضرور ٽٽندو. پر جيڪڏهن توهين هنجتي زهر جي ٽيلهي ئي ڪڍي ڇڏيندا. پوءِ ڀلي توهين کيس ڳچيءَ ۾ پائي ڇڏيو، هو توهانجو دوست بڻجي پوندو. اهڙيءَ طرح اسانکي پنهنجي من جي اوستا ۾ ترقي آڻڻي آهي ته دنيا جي حالتن کان دور ٻڃي. ڇو ته مون توهانکي ٻڌايو ته اهي صرف ٿوري وقت لاءِ راحت بخش سگهندا آهن. جيڪڏهن من صرف ٿوري وقت لاءِ رس ۾ آيو ته موقعي ملندي ئي هو اسان لاءِ هڪ زار ٿي پوندو. من کي وڌيڪ دٻائي رکڻ سان اسانجي حالت عام انسانن کان بدتر ٿي پوندي پر جيڪڏهن اسين روحاني اڀياس دوران من جي اوستا کي اوچو بڻائينداسين ته اهو اهڙيءَ طرح آهي جيئن بنا هر نانگ. ان بعد من ڪوبه نقصان نٿو پهچائي سگهي ۽ دنيا جي ڪا به حالت، ڪوبه ماحول اثر نٿو ڪري. اسانجو مکيه مقصد آهي من جي اهڙي قسم جي آهستي آهستي سکيا ڏيڻ.

س - ۱۵۷. من کي وس ڪرڻ جي باري ۾ ٿي معلوم ڪرڻ چاهيان ٿو ته ڇا هڪ انڌي يا ٻوڙي لاءِ ٻين ماڻهن جي ڀيٽ ۾ من کي وس ڪرڻ وڌيڪ سؤڪر آهي؟

ج - نه، انهنجو به من هميشه ڊوڙندو رهي ٿو. اهو ئي ويچار ڏيندو اٿن ته اهي سڀ ڀدارت جن جي باري ۾ ماڻهو کين ٻڌائي رهيا آهن، اهي ملڪ گهرجن يا انهيءَ باري ۾ حيران رهندا آهن ته آخر اهي ڀدارت ڪهڙا آهن، جن کي هو حاصل نٿا ڪري سگهن يا انهن ڀدارتن جي لڇا ڪندا رهندا آهن.

س - ۱۵۸. ڇا اسين اها اوستا پرايٽ ڪري سگهون ٿا، جتان من کي ڪا به ڪشش وري موهي نه سگهي ۽ اسانجي گراوت نه اچي سگهي؟

سان گڏ ڳڻيمندي ڦرندي به، انهنجو من چالائمان نه هوندو آهي. انهنجو من ڪنهن ٻئي اسٽان تي اسٽو هوندو آهي اهو توهانجي من جي لوتيءَ تي مدار ٿو رکي. انهيءَ جو ڪوبه فرق نٿو پوي ته توهين ڪنهن من ۾ آهيو يا ٻاهر، ڇاڪاڻ ته توهانکي من قابو ۾ آڻڻو آهي ۽ نه سڙو. جيڪڏهن سڙو کي قيد ڪرڻو آهي ته پوءِ سڙو روپ ۾، ماڻهن کان الڳ، رهڻ هڪ ٻي ڳالهه آهي پر اسان کي پنهنجي من کي وس ڪري، انهن کان پري رکڻو آهي. مثال طور جيڪڏهن توهين گهر ۾ رهي، پنهنجين سکين سهيلين سان گڏ گههڻ ڦرڻ جي لڇا کي هميشه دٻائيندا رهو ٿا ته پوءِ اهڙيءَ حالت ۾ پنهنجو پاڻ کي گهر ۾ قيد ڪرڻ مان ڪو به فائدو ڪونهي.

اسانکي پنهنجي من کي سيکارڻو ۽ ايترو ارڇو ٻڌائڻو آهي جو اسين چاهي ڪهڙيءَ به حالت ۾ هجڻ، اسان تي ڪنهن به اثر نه ٿئي ڇو ته اسانجو ڌيان ڪنهن ٻئي اسٽان تي هوندو. قدرتي ڪن ڳالهين جو اسانجي من تي اثر پوي ٿو تنهنڪري اسان کي انهن ڳالهين يا حالتن کان ضرور بچڻ گهرجي جتي اسين سمجهون ته پنهنجي ڪمزوريءَ سبب، موهه مهتا جي وس ٽي شڪار نه ٿي وڃون، غراب عادتن جا شڪار نه بڻجڻ. اهو سيارڪ آهي ته اسين اهڙن موقعن کان بچڻ جي ڪوشش ڪنداسين. پر اهو بچڻ جو ڀڪو اٻاءُ نه آهي. اسانکي پنهنجي من کي ايترو ارڇو ڪرڻو آهي جو اسان کي چاهي ڪٿي به اچڻاڻي سمجهي اسين ڪهڙيءَ به حالت ۾ هجڻ، پنهنجو پاڻ کي نام مارڻ تي اسٽر رکي پنهنجيءَ اصلي روحاني راهه تي هلندا رهون پيءُ حالت ۾ اها من کي دٻائڻ واري ڳالهه ٿيندي. زبردستي دٻائي وڪڻا ٺيڪ ناهي. ڇو ته جيترو من کي دٻائڻ جي ڪوشش ڪندا اوترو ئي من وڌيڪ چڱيل ٿيندو.

ڪڏهن ڪڏهن من ڊوڪو ٿيندو آهي ۽ نهايت چڱل روپ ڌارڻ ٿيندو آهي جيڪڏهن هنکي گهڻو دٻايو ويندو آهي. سنسار کان بچڻ لاءِ من کي وڌيڪ دٻائڻو نه آهي بلڪه ڌوري ڌوري من کي ايتري لاهي اوستا ۾ آڻڻو آهي جو هن تي بلڪل ڪنهنجو اثر نه ٿئي.

بدلائيدا ته بند به صحيح سلامت رهندو ۽ پاڻي پټي طرف وڃي شروع ڪندو. اهڙيءَ طرح جڏهن اسين من ڪي خالي ڪرڻ جي ڪوشش ڪريون ٿا ته در اصل اهو پاڻيءَ جي ڌارا جي رخ بدلائڻ کانسواءِ بند لڳائڻو آهي. اسين سوچيندا آهيون ته اسين بند لڳائي، من ڪي وس ۾ آڻي سگهون ٿا. جيئن ته هن ڪي سنسار کان پري رکي سڀ سوچ ويچار بند ڪري، اندرين طرف وڃڻ کان روڪي، ٽاٻو ڪري سگهون ٿا، اهو هڪ دٻائڻ جو پير طريقي آهي. اُتي هن ڪي روڪي رکڻ جو هڪ اسياويڪ طريقو آهي ۽ هڪ عارضي اپاءِ آهي.

صرف پير ئي تيار جو پار پيدا ڪري ٿو. تيار ڪڏهن به پير پيدا نٿو ڪري. جڏهن اسين من ڪي خالي رکڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون ۽ پٽي ڪنهن طرف وڃڻ ٿاڻا ڏيون، اسين سوچيندا آهيون ته من وس ۾ اچي ويو آهي. پر جڏهن هُو ڪافي دٻي رهندو آهي تڏهن هُو وڌيڪ چنچل روپ اختيار ڪري ٿو، وڌيڪ اڇلي ٿو. سنت مت جي طريقي يا سنتن جي فيلسوفيءَ ۾ اهوئي تفاوت آهي ته هن مت ۾ من ڪي اندرين جي پوئڻ کان وڌيڪ آندو ڏيندڙ ڀدارت سان جوڙڻ جو طريقو آهي، اهو بهتر ۽ وس پريو ڀدارت شبد يا نام ڏن آهي، جيڪا هر انسان جي اکين پويان جهنگار ڪري رهي آهي. اسان ڪي پنهنجي سرت جو سمٽاءُ ڪري هتي انهيءَ نٽي تي اڳاڙو ڪرڻو آهي ۽ شبد سان جوڙڻو آهي. اهو شبد پير، ازغود اسان ۾ وڙڻ يا تيار جي پارنا پيدا ڪندو.

س - ۱۵۶. انهيءَ پرسنگ جي باري ۾ مان اهو معلوم ڪرڻ ٿي چاهيان ته من، مڙهين ۾ وڃڻ سان ڪو فائدو آهي يا نه؟ جتي انسان صرف پنهنجو پاڻ تائين ئي محدود آهي ۽ سندن دنيا طرف ڪو به ڌيان نٿو رهي؟

ج - ڀيٽ، انهيءَ باري ۾ به ڳالهيون آهن. ٿي سگهي ٿو ته ڪم ماڻهو ڪمري ۾ هجن پر تنهن هوندي به هُو اُتي نه هجن ڇو ته من هميشه ٻاهر ڊوڙندو رهي ٿو ۽ ٻيا اهڙا به ماڻهو آهن جيڪي هر ڪنهن

اسين اندر چڙي وينداسين ته من کي خالي ڪرڻ جو سوال ئي نٿو اٿي. اتي من کي اسٽر ڪرڻ لاءِ هڪ بهتر سهارو هلي ٿو ۽ اهو سهارو آهي شين. من جو خالي ٿيڻ ٿڌهن ئي چٽي سگهجي ٿو جڏهن اسان کي اتي اسٽر ٿيڻ لاءِ ڪوبه سهارو نه هلي. اهو ته من کي جب تب، ضابطي سان، دنيا کان الڳ ڪرڻ جو طريقو آهي پر اتي هن کي اسٽر وڪڻ لاءِ ڪجهه به نه آهي. اهڙيءَ طرح اسين من کي تمام ٿوري وقت لاءِ اسٽر حالت ۾ رکي سگهون ٿا پر انهيءَ بعد نهايت عارضي اوستا آهي، جڏهن ڪالپوءِ من اڳ کان وڌيڪ بلوان ٿي اڇلا شروع ڪري ٿو ۽ وڌيڪ ڇنڇل ٿئي ٿو.

س- ۵۴. ”خالي ڪرڻ“ جو ڇا مطلب آهي؟

ج- خالي ڪرڻ جو اٽ آهي ”نه سوچڻ“. جيئن ته مون کي هن جي لڳا ڪونهي، ضرورت ڪونهي. مان هن باري ۾ ٿو سوچان. مان ڪونهجي لاءِ به نه سوچيندو آهيان. هيئن ته مان خالي آهيان ۽ مون ۾ ڪجهه به ناهي.

س- ۵۵. جيڪڏهن اهو پنهنجو پاڻي هجي ٿي وڃي ته ان وقت من ڪٿي هوندو آهي؟

ج- توهان کي صرف انهيءَ باري ۾ ڄاڻ هوندي، جڏهن باري ۾ توهين ان وقت سوچيندا هوندا. تنهنڪري توهانجو من ڪڏهن به خالي ٿي نٿو سگهي. هُو ڪڏهن به هتي پنهنجي رهڻ جي اسٽان تي اسٽر ٿي رهي نٿو سگهي پر هڪ نه اهو بهانو ڳولجي، ڊوڙ ٿو رهي ٿو. تنهنڪري اسين صرف سندس رخ ۽ سوچڻ جو مضمون بدلي سگهون ٿا. جيڪڏهن ندي وڃي رهي آهي ۽ توهين هڪ بند (Dam) لڳائيندا ته پاڻي ڪيتري ديار رکي سگهي ٿو؟ جڏهن پاڻي ڳٽي ۽ مائرا ۾ ڪٺو ٿي ويندو ته انهيءَ بند ۾ ڳٽي وقت تائين پاڻيءَ کي روڪڻ جي شڪتي نٿي رهي ۽ اهو آخر ٿئي پوندو، پاڻي ڪنارن کان ٻاهر وهڻ شروع ڪندو ۽ ڪافي نقصان ٿي ايندو. پر جيڪڏهن توهين بند لڳائي، نديءَ جي وهڪري جو رخ

بدلائندا ته بند به صحيح سلامت رهندو ۽ پاڻي ٻئي طرف وڃي شروع ڪندو. اهڙيءَ طرح جڏهن اسين من ڪي خالي ڪرڻ جي ڪوشش ڪريون ٿا ته در اصل اهو پاڻيءَ جي ڌارا جي رخ بدلائڻ کانسواءِ بند لڳائڻو آهي. اسين سوچيندا آهيون ته اسين بند لڳائي، من ڪي وس ۾ آڻي سگهون ٿا. جيئن ته هن ڪي سنسار کان پري رکي سڀ سوچ ويچار بند ڪري، اندرين طرف وڃڻ کان روڪي، قابو ڪري سگهون ٿا، اهو هڪ دٻائڻ جو ٻيو طريقو آهي. اٺي هن ڪي روڪي رکڻ جو هڪ اسياويڪ طريقو آهي ۽ هڪ عارضي اپاءُ آهي.

صرف پريم ئي تياڻ جو پار پيدا ڪري ٿو. تياڻ ڪڏهن به پريم پيدا نٿو ڪري. جڏهن اسين من ڪي خالي رکڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون ۽ ٻئي ڪنهن طرف وڃڻ لڳا ٿيون، اسين سوچيندا آهيون ته من وس ۾ اچي ويو آهي. پر جڏهن هُو ڪافي دٻجي ويٺو آهي تڏهن هُو وڌيڪ ڇنڇل روپ اختيار ڪري ٿو، وڌيڪ اڇلي ٿو. سمست جي طريقي يا سنتن جي فيلسوفيءَ ۾ اهوئي تفاوت آهي ته هن صفت ۾ من ڪي اندرين جي پوئڻ کان وڌيڪ آندڻ پندڙ پدارت سان جوڙڻ جو طريقو آهي، اهو بهتر ۽ وس پريو پدارت شبد يا نام ڏن آهي، جيڪا هر انسان جي اکين پويان جهنگار ڪري رهي آهي. اسان ڪي پنهنجي سرم جو سمٽاءُ ڪري هتي انهيءَ نٽي تي اڳاڙو ڪرڻو آهي ۽ شبد سان جوڙڻو آهي. اهو شبد پريم، از خود اسان ۾ وڙائجي يا تياڻ جي پارنا پيدا ڪندو.

س - ۱۵۶. انهيءَ پرسنگ جي باري ۾ مان اهو معلوم ڪرڻ ٿي چاهيان ته من، مڙهين ۾ وڃڻ سان ڪو فائدو آهي يا نه؟ جتي انسان صرف پنهنجو پاڻ تائين ئي محدود آهي ۽ سندن دنيا طرف ڪوبه ڌيان نٿو رهي؟

ج - ڀيٽ، انهيءَ باري ۾ به ڳالهيون آهن. ٿي سگهي ٿو ته ڪم ماڻهو ڪمري ۾ هجن پر تنهن ۾ ڪوبه به هُو اُتي نه هجن ڇو ته من هميشه ٻاهر ڊوڙندو رهي ٿو ۽ ٻيا اهڙا به ماڻهو آهن جيڪي هر ڪنهن

ج - من کي وس ڪرڻ جو صرف هڪ ئي طريقو آهي. جيڪو
 نامر دانهن وقت سمجهڻو ويندو آهي، نئين چاهي پراڻي سٽسنگيءَ کي
 انهيءَ طريقي سان ئي اڀياس ڪرڻو آهي. نئين يا پراڻي سٽسنگيءَ ۾
 ڪو به تشويع ڪونهي. من کي وس ڪرڻ جو صرف هڪ ئي اُپاءُ
 آهي، نه ٻيو. من لذت جو عاشق آهي ۽ جيسين هنکي اندرون جي
 پورڻن کائن وڌيڪ اتر وس پراڻت نه ٿيندو تيسين شؤ اندرون کي نه
 ڇڏيندو، تنهنڪري هن کي انهيءَ اتر پدارت سان جوڙڻو آهي. ان
 بعد ئي دميوي پدارتن جو تياڳ ڪندو.

س - ۱۵۱. ميثاواج جي، مان سمجهان ٿو ته مان پنهنجي سوال کي
 توهان اڳيان چڱي طرح پيش نه ڪري سگهيو آهيان. مونکي ياد آهي
 ته هڪ ماستر هڪ بمالي ۾ هڪ هڪ ڪري بلور وجهڻ جو طريقو
 ٻڌايو هو، جيئن من زبان ۾ لکڻو رهي.

ج - توھين ڏسو، اھي من سان لڳاتار ڪشمڪش ڪرڻ جا ٽي
 طريقا آهن. ڪڇ ماڻهو آرام ڏيندڙ نرم بسترون تي نه سمهندا آهن،
 جيئن شؤ ضرورت کان وڌيڪ سهي نه سگهن. اُلهڪي سخت بستري
 جي ضرورت آهي. پر انهيءَ ۾ اهو فرق نظر ٻڌائي سگهجي ته نئون
 سٽسنگي اهڙيءَ طرح ڪري يا پراڻو. هر هڪ سٽسنگيءَ کي من سان
 جنگ جو ٿيندي، مارڻ تي غاڻو آهي. توهان کي پنهنجو طريقو ٻاڻ
 ڪڍڻو آهي. پر دراصل صحيح اڀياس، صحيح طريقو، ٻنهي سهرن ئي
 آهي. توهان کي خود بخود معلوم ٿيندو ته ٻنهي ۾ رھڻ ۽ روزاني
 اڀياس ڪرڻ لاءِ توهان کي چاڄي ضرورت آهي. ڪڇ ماڻهو پنهنجو
 ٻاڻ کي کاڌي کان دور رکندا آهن ۽ من کي چوندا آهن، ”جيسين تو
 ٻنهي سهرن کي پورو وقت نه ڏنو آهي، تيسين توکي مان پوڄڻ ڏيڻ
 وارو نه آهيان.“ اهڙيءَ طرح هن مارڻ تي غاڻ لاءِ هر ڪنهن جا پنهنجا
 پنهنجا طريقا آهن، پر من کي وس ڪرڻ جو طريقو هر ڪنهن لاءِ ساڳيو

- ۱۵۲. جنهنکي اڃا نامر نه مليو آهي، ڇا انهيءَ لاءِ به ڪو

ڇو ستر آهي؟ ڇا نام جي بخشش ٿيڻ کان اڳ ۾، هن لاءِ من کي اڪاڱو ڪرڻ جو اڀياس ڪرڻ نقصانڪار آهي؟

ج - نه، انهيءَ ۾ ڪوبه نقصان ڪونهي. هر هڪ کي من کي قابو ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. چاهي نام مليل هجي يا نه، پر سوال آهي من کي وس ۾ ڪرڻ جي طريقي جو. ڪڇ ماڻهو ڌارمڪ ڀستڪ گرنٽ شاستر پڙهندا آهن ۽ سوچيندا آهن ته اسين هٿ يوگ سان، ڪنهن آسٽ يا پراڻاڻايم وغيره ڪري، من کي وس ڪري سگهون ٿا. جيڪڏهن توهان کي انهن اڀياسن کي سڀڪارڻ وارو ڪو ماهر يا ٻڙون استاد نه هوندو ته توهان کي ڪيترن ئي قسمن جون مشڪلاتون اچي سگهن ٿيون. اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان مانسڪ نقصان ٿي سگهي ٿو. توهين پنهنجي مانسڪ شائتي به رجائي سگهو ٿا. ڇاڪاڻ ته توهان کي انهن ساڌن جي نڪهه طريقي جي پوري ڄاڻ ڪونهي. جيڪڏهن توهين ڀستڪ پڙهي اهي ساڌن ڪرڻ شروع ڪندا ته جڏهن به توهان کي ڪا مشڪلات يا مونجهارو محسوس ٿيندو ته توهان کي مدد ڪرڻ لاءِ ڪوبه استاد نه هوندو. ڀستڪ توهان سان نه ڳالهائي ٿو ۽ نه ڳالهائي سگهي ٿو ۽ انهيءَ کانسواءِ جيڪي ڪجهه لکيل آهي انهيءَ جو چڱيءَ طرح آرٽ سمجهڻ به ضروري آهي. تنهنڪري استاد جو هجڻ نهايت ضروري آهي. پر انهيءَ جو مطلب اهو نه آهي ته جنهن کي استاد نه مليو آهي اهو من کي وس ڪرڻ جي ڪوشش ٿي نه ڪري. پر اهو سڀاويڪ آهي ته جڏهن به ڪو انسان انهيءَ ڪم ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ٿو تڏهن هن کي استاد جي به ضرورت محسوس ٿئي ٿي.

س - ۱۵۳. من کي خالي ڪرڻ ۽ شانت يا ستر ڪرڻ ۾ ڪهڙو

تفاوت آهي؟

ج - تمام گهڻو فرق آهي. جيڪڏهن توهين من کي خالي ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا ته هو اتي ڪڏهن به ستر نه ٿيندو، هو ٻاهر وڌندو رهندو. انهيءَ ڪري مان هميشه لائين چونڊو آهيان ته جڏهن به اسين ڪنهن سان چڙون ٿا ته از خود ٻئي کان جدا ٿي ويندا آهيون. جڏهن

ج - من کي وس ڪرڻ جو صرف هڪ ئي طريقو آهي. جيڪو
نام دان وقت سمجهڻو ويندو آهي، ٽئين چاهي پراڻي سٽسڪي،
انهيءَ طريقن سان ئي اڀياس ڪرڻو آهي. ٽئين يا پراڻي سٽسڪي
ڪو به نڪارو ڪونهي. من کي وس ڪرڻ جو صرف هڪ ئي اها
آهي، نه ٻيو. من لذت جو عاشق آهي ۽ جيسين هنکي اندر ٻين جي
پوڻ کان وڌيڪ اثر وس پرايت نه ٿيندو تيسين هو اندر ٻين کي نه
چڏيندو، ٿيڻ ڪري هن کي انهيءَ اثر پدارت سان جوڙڻو آهي. ان
بعد ئي دليوي پدارتن جو تيار ڪندو.

س - ۱۵۱. مهاراج جي، مان سمجهان ٿو ته مان پنهنجي سوال کي
توهان اڳيان چڱي طرح پيش نه ڪري سگهيو آهيان. مون کي ياد آهي
ته هڪ ماسٽر هڪ پيالي ۾ هڪ هڪ ڪري بلور وجهڻ جو طريقو
ٻڌايو هو، جيئن من ڌيان ۾ لڳو رهي.

ج - توهين ڏسو، اهي من سان لڳاتار ڪشمڪش ڪرڻ جا ئي
طريقا آهن. ڪڇ ماڻهو آرام ڏيندڙ نرم بسترن تي نه سمهندا آهن،
جيئن هو ضرورت کان وڌيڪ سمهي نه سگهن. انهنکي سخت بستري
جي ضرورت آهي. پر انهيءَ ۾ اهو فرق نظر پڌرائي سگهجي ته نئون
ستسنگي اهڙيءَ طرح ڪري يا پراڻو. هر هڪ سٽسڪيءَ کي من سان
جنگ جو ٿيندي، مارڻ تي غلڻو آهي. توهان کي پنهنجو طريقو پڻا
ڪڍڻو آهي. پر دراصل صحيح اڀياس، صحيح طريقو، اڃان سمون ئي
آهي. توهان کي خود بخود معلوم ٿيندو ته اڃان ۾ رهڻ ۽ روزاني
اڀياس ڪرڻ لاءِ توهان کي چاهي ضرورت آهي. ڪڇ ماڻهو پنهنجو
پاڻ کي کاڌي کان دور رکندا آهن ۽ من کي چوندا آهن، ”جيسين تو
اڃان سمون کي پورو وقت نه ڏنو آهي، تيسين تو کي مان پوڄن ڏيڻ
وارو نه آهيان.“ اهڙيءَ طرح هن مارڻ تي غلڻ لاءِ هر ڪنهن جا پنهنجا
پنهنجا طريقا آهن، پر من کي وس ڪرڻ جو طريقو هر ڪنهن لاءِ ساڳيو
آهي.

س - ۱۵۲. جنهن کي اڃا نام نه مليو آهي، ڇا انهيءَ لاءِ به ڪو

ڪندي، پر اهڙي ڪاميابي حاصل ڪرڻ لاءِ من سان جدوجهد ڪرڻي آهي. پر ڪاش تائين پهچڻ لاءِ اها هڪ لڳاتار ڪشمڪش آهي. اهو ڪم ايترو سؤڪو ناهي. جڳن کان، ورهين کان اسانجي من کي ٻاهر سنسار ۾ پئڪڻ ۽ ڦهلائڻ جي عادت پيل آهي. هر هڪ دنياوي پڌارت اسان کي ٻاهر مڪي ڪري رهيو آهي. تنهنڪري اهو سپاويڪ آهي ته سرت کي اکين جي مرڪز تي واپس ايڪاڱر ڪرڻ ۾ وقت لڳي ٿو، مان توهان کي ٻڌايان ٿو ته هيءُ ڪم اميريڪا واري تيز رفتار (American Speed) سان نٿو ڪري سگهجي (سڀ ڪل ٿا).

س - ۱۴۸. جڏهن مان سمورن لاءِ وهندو آهيان تڏهن ٿوري وقت لاءِ ته سمورن هلندو آهي پر پوءِ من ٻاهر پئڪڻ شروع ڪندو آهي؟ سمجهه ۾ ٿي نه ايندو آهي ته آخر ڇا ڪريان. گهڻو ڪري منهنجو من روزاني ڪم ڪار طرف ويندو آهي. انهن به نه آهي ته مون کي ڪو ڪم سان خاص موهر آهي. اهو صحيح آهي ته مون کي ڪم ڪرڻو سنو لڳندو آهي. پر مان صرف؟

ج - هيءُ من سان لڳاتار جنگ جوڻي آهي. من کي ٻاهر پئڪڻ جي عادت پيل آهي، تنهنڪري لڳاتار ڪوشش ڪري من کي ”شوليترو“ تي اسٽر ڪريو. جڏهن توهين روز ڪوشش ڪندا رهندا ته اڀياس ڪندي ڪندي، توهين ڏسندا ته زبان انهيءَ نشطي تي ايڪاڱر ٿيڻ شروع ٿيو آهي.

س - ۱۴۹. مهاراج جي، ستسنگين کي، خاص ڪري نون ستسنگين کي ڪيتري حد تائين، من کي وس ڪرڻ جي طريقي جي کوج به، تجربي ڪرڻ جي اختيار آهي؟

ج - مون کي اها ڳالهه سمجهه ۾ نه آئي ته توهانجو نون ۽ پراڻن ستسنگين جو ڇا مطلب آهي؟ من کي وس ڪرڻ جي طريقي سان کوج يا تجربي ڪرڻ سان توهانجو ڪهڙو ارت آهي؟

س - ۱۵۰. ڇا اسان کي سمورن جي ٻين طريقن کي استعمال ڪرڻ جي منظوري آهي؟

س- ۱۴۷. اهو ڪهڙو ڪارڻ آهي جو ڇهن سمورن وقتن، من ٻاهر
 پڪندو رهي ٿو. ايتري قدر جو ڇهن ڪرڻ واري کي انهيءَ وقت
 تائين اها خبر نه پوندي آهي، جيسين هو کيس پوري طرح قابو ۽ بر ٿيو
 آهي؟ چاهي ڪيتري به من کي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي وڃي تڏهن
 هوندي به انهن محسوس ٿيندو آهي ته هيءُ اسٽر ٿيڻ ئي ٿيو چاهي؟
 ج- ٺيڪ آهي. من پنهنجو ڪم ڪري رهيو آهي ۽ توهان کي پنهنجو
 ڪم ڪرڻو آهي. من پنهنجي مالڪ ”ڪال“ يا شيطان جو ڪيترو نه
 وفادار پگت آهي، جو هو توهان کي اڪاڱر ٿيڻ ئي ٿيو ڏئي. توهان کي
 به اهڙو سوامي پگت بڻجي، ڏيان ڪي اڪاڱر ڪرڻ جي ڪوشش
 ڪرڻي آهي. اها من سان لڳاتار زندگي پڻ جي ڪشمڪش آهي.
 توهان کي معلوم آهي ته ڪنهن به ڪم کي نيمائتي ۽ روزاني ڪرڻ
 سان، اسان کي انهيءَ ڪم جي عادت پئجي ويندي آهي. سڪرٽ
 چڪڻ جو ئي مثال وٺو. شروع ۾ توهين انهن ئي وندر وچان هڪ يا
 ٻه چڪيندا آهيو پر پوءِ توهان کي انهيءَ جي لذت اچي ويندي آهي
 ۽ روز چڪڻ شروع ڪندا آهيو. اهڙيءَ طرح اها هڪ عادت جو روپ
 اختيار ڪندي آهي. ان بعد توهين انهيءَ عادت جا ايترا ته غلام
 بڻجي وڃو ٿا جو توهين انهيءَ کي مجبور ٿي ڇڏي نٿا سگهو. اهڙي
 طرح روز بار بار اڀياس ڪرڻ سان، توهين ڇهن سمورن جا عادي بڻجي
 ويندا ۽ توهانجي روزاني زندگيءَ جو هڪ حصو بڻجي پوندو ۽ توهين
 ڪوشش ڪندي به انهيءَ کي ڇڏي نه سگهندا.

اهڙي طرح اسان کي ڇهن سمورن ۽ ڏيان ڪي اڪاڱر ڪرڻ جي
 عادت وجهڻي آهي. اسان کي هر روز ٺيڪ وقت تي نيمائتو ڇهن سمورن
 ڪرڻو آهي ۽ آخر اسان کي ڪاميابي حاصل ٿيندي. انهيءَ بعد جيڪڏهن
 اسين ڇهن سمورن کي وقت نه ڏينداسين ته اسان کي پنهنجو پاڻ ئي
 ٺيڪ نه لڳندو، خوشي محسوس نه ٿيندي ۽ انهن ٻيو لڳندو ته اسانجو
 ڏينهن ڪجهه صحيح نموني نه گذريو آهي. اسين عادت جا غلام
 آهيون ۽ هڪ دفعو جيڪڏهن ڇهن ڪرڻ جي عادت وجهڻ جي ڪوشش
 ڪنداسين ته پوءِ اها عادت اسان کي، من کي اسٽر ڪرڻ ۾ مدد

س - ۱۴۶. مهاراج جي، اڪثر اسين پنهنجي ساهتيه ۾ پڙهندا آهيون ته جتي من ۽ مايا جو زور آهي، اتي ڪڏهن به شانتي نٿي ملي سگهي. ڇا توهين ٻڌائيندا ته انهيءَ جو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

ج - هيءُ سڄو سنسار، سڀ دنيوي ڀدارت جڙ آھن ۽ جيسين من پنهنجي شانتي يا سڄي خوشي حاصل ڪرڻ لاءِ انهن جڙ ڀدارت يا مايا جي پٺيان ڊوڙ ڏوڙ رهندو، هڪي ڪڏهن به شانتي نه ملي سگهندي.

س - ته جڙ ڀدارتن کي ڀوڳڻ جو خواهشمند من ئي هوندو آهي؟

ج - اسانجو من انهن ٻاهرين دنيوي ڀدارتن يعني هوا، پاڻي، ڌرتي (مٽي)، اگني ۽ آڪاش نالي پنجن جڙ ڀدارتن مان ٺهيل شين ۾ سڪ ڳولڻ جي ڪوشش ڪندو آهي. پر اهو سڪ حاصل ٿئي نٿو، ڇو ته من کي دنيا جو ڪهڙو به ڀدارت ڏنو وڃي، هن کي ڪڏهن به ستوش نه ملڻو آهي. هيءُ هڪ کان ٻيءَ جڳهه، ٻئي منڊ يا ٻيءَ شڪل صورت ۽ ڀدارتن پٺيان پٽڪندو رهي ٿو. هو هميشه پٽڪندو ٿرندو رهي ٿو ڇاڪاڻ ته هن دنيا جو ڪوبه ڀدارت کيس قابو ۾ نٿو آڻي سگهي، جنهن سان هو استر رهي. صرف هڪ شيد سان جڙڻ بعد ئي هو هن جڙ سنسار جي موڙ کي ڇڏي سگهي ٿو. اهڙي سنسار وٺڻ بعد ازخود هڪي شانتي ملي ٿي. جنهنڪري ڪڇ به نه ڳوڻجي اهو شهنشاھ آهي جنهنڪري ڪنهن به ڀدارت جي لڳا ڪوٺي اهوئي سڀ

کان سکي، سڀني کان وڌيڪ خوش آهي. نه صرف ايترو بلڪه هو چوندو مونکي ڪنهن به ڀدارت جي ضرورت ڪوٺي. پر جيڪو لڳا رکي ٿو، اهو هميشه دنيوي ڀدارتن جو طلبگار رهي ٿو ۽ انهن ڀدارتن پويان، پراپت ڪرڻ لاءِ پٽڪندو رهي ٿو. انهن لڳائن جي پوري ٿيڻ بعد هو اڳ کان وڌيڪ پريشان ۽ تراس ٿئي ٿو. مايا ڪڏهن به من کي سڪ شانتيءَ سان وهڻ نٿي ڏئي. بس صرف شيد ئي سڄي شانتي ڏئي سگهي ٿو. روحاني مارڻ من ۽ آتما کي سڄو سڪ ۽ شانتي ڏئي ٿو. مايا ته اندرين لاءِ ٻيو هڪ ڪوشش ڪندڙ وسيلو آهي.

ڪري مٿي پنهنجي نچ گهر وڃي ٿي، جيڪو من جي اصلي گهر (برهر يا ترڪي) کان مٿي آهي.

جيڪي به آشائون ترشنائون اسانجي اندر پيدا ٿين ٿيون، اهي دراصل من جو ڪيل آهن. پر ڪجهه نيڪ اڇائون به ٿينديون آهن، من به هن دنيا ۾ نيڪ ڪرم ڪرڻ چاهيندو آهي، سنيون يا خراب سڀ اڇائون اسانڪي واپس هن دنيا ۾ آڻين ٿيون. اسان جا ڪرم، نيڪ آهن يا بد، ٻئي هتي واپس سنسار ۾ آڻين ٿا. جڏهن اسين سٺي ڦل جي لڇا رکي ٻيچ دان ڪريون ٿا، سماج شيوا وغيره ڪريون ٿا تڏهن اسين شپ ڪرم جو نرمال ڪندا آهيون. پر اسانڪي انهن شپ ڪرم جو ڦل پرايٽ ڪرڻ لاءِ هن دنيا ۾ واپس اچڻو پوندو. ٻيچ يا پاپ ٻئي اسانڪي سنسار ۾ واپس جنم وٺڻ جو ڪارڻ آهن. لاهوئي ڪارڻ آهي جو اسانڪي من ڇولو مليو آهي. جيڪڏهن اسان صرف سٺا ڪرم ٿي ڪيا هجن ها ته، اسين سرڳ، ۾ هجڻ ها، جيڪڏهن اسانجي ليکي ۾ صرف ڪرم يا پاپ ٿي هجن ها ته اسين سرڳ ۾ هجڻ ها. جڏهن ٻيچ ۽ پاپ گڏ ٿيندا آهن، تڏهن ئي من جنم ملندو آهي ۽ لاهوئي ڪارڻ آهي جو هن دنيا ۾ لاهيون چاڙهيون، دڪه سڪه اچن ٿا. ڪن ماڻهن جا نيڪ ڪرم ڳيٽا ۽ خراب ڪرم ٿورا هوندا آهن ته هو سڪي وڌيڪ ۽ ڊکي گهٽ هوندا آهن. ڪج ماڻهن جي پاپن جو انداز ٻيچ کان وڌيڪ هوندو آهي ته اهي ڊکي وڌيڪ ۽ سڪي گهٽ نظر ايندا آهن. نيڪ ۽ بد ڪرم جي ميل سان ئي من جنم ملي ٿو.

لهيڪري من ڇولي ۾ رهي، اسانڪي پاپ ٻيچ ٻنهي کان مٿي ٿيڻو آهي ۽ اسين پرماتما جي يڪتيت، مالڪ جي پريم داران من کي نام يا شبد يا انهيءَ چيٽن ڌارا سان جوڙڻ بعد ئي مٿي ٿي سگهون ٿا. من ڇڄل آهي ۽ هميشه دنيوي ٻڌارڻن پويان چٽل ٿي ٻوڙي پٽڪي رهيو آهي، ڇاڪاڻ ته هو پوڄن جو عاشق آهي ۽ لاهوئي ڪارڻ آهي، جو هو اندر ۾ جو غلام آهي. جيسين اسين من کي انهن سنساري پوڄن کان وڌيڪ اتر آندو ۽ رس نه ڏينداسين، تيسين هو انهن پوڄن

اندر آهي ۽ اسين ٻاهر آهيون. اسان کي انهيءَ نئين تل روپي دوار
کي ڪو ڪاٺو آهي. جڏهن اسين خيال کي ايڪاڙ ڪري، انهيءَ دوار
کي ڪو ڪاٺو ڏسون ٿا ته دوار کلي ويندو ۽ اسين مالڪ جي گهر ۾ داخل
ٿينداسين. عيبداد به سرور کي ”زندگي پرماتما جو مندر“ چيو آهي.
هن راجو درمايو آهي ته مالڪ جي درگاهه يا مندر توهانجي اندر آهي.
اسانکي پنهنجي سرور روپي لڳاءُ ٿوريءَ ۾ ئي پنهنجي زبان کي هن
لڳاءُ تي ايڪاڙ ڪري، هن در کي ڪو ڪاٺي پرماتما جي کوچ ڪرڻي
آهي. ٻين لفظن ۾ انهن ڪٿي چئجي ته مالڪ سان هلا لاءِ، هنجي کوچ
ڪرڻ لاءِ، انهيءَ نام مارڻ تي هائو آهي.

س- ۱۴۴. اسانکي ڪيئن معلوم ٿي سگهي ٿو ته اندر همت افزائي
ڏيڻ وارو من آهي يا توهين ڏيئي رهيا آهيو؟

ج- توهانجي چوڻ جو مطلب آهي ته اندر ستڪرد ڪڇ ڪرڻ لاءِ
هتي رهيو آهي يا من. اڃا تون ۽ ترڻائون هميشه من تي پيدا ڪندو
آهي. اسانکي پنهنجو خيال اندر ستڪرد ۾ لڳائڻو آهي، جيئن اسين
انهن آوازن ترڻائن کان اچي سگهون. جهڪي به هيٺيون ۽ ٺيڄ ورتيون
ٻا مٿاڻ خيال آهن، اهي هميشه سڀ من جا هوندا آهن. پگڙي ۽
پرماتما لاءِ پور پور به من جو آهي. من ٻاهر جو اٿس آهي، هو نرڪي
مان نڪري ٿو، جيڪا روحاني راهه جي ٻي منزل آهي. اسان جي
سرازير اڪين جي مرڪز تي چڙيل من ۽ آتما جي رهڻ جو اسٽان آهي.
انهيءَ اسٽان تان ئي من اندر ٻين دوارن هيٺ چڪيو ويندو آهي ۽
آتما جيئن ته من سان چڙيل هوندي آهي، تنهنڪري اها به انهيءَ سان
گڏ هيٺ چڪجي ويندي آهي ۽ اندرين جي داسي بڻجي پوي ٿي
۽ آتما جيمن من سان گڏ رهي ٿي، تيئن هنجي اهڙي ئي حالت
رهي ٿي. تنهن ڪري مالڪ سان ميلاب ڪرڻ لاءِ اسانکي انهيءَ
سلسلي کي الڳ ڪرڻو آهي. آتما کي من کي پنهنجي ماتحت ڪرڻو
آهي ۽ من کي، اندرين قابو ۾ آڻيڻو آهي. انهيءَ بعد ئي من آزاد
ٿي پنهنجي مول اسٽان ۾ واپس رهي سگهي ٿو ۽ آتما چونڪارو حاصل

ج - نه، لاندريون ڪڏهن به من ڪانسواءِ رس نٿيون وٺن، اهو من
 ٿي آهي جيڪو لاندريون ذريعي لذت وٺي ٿو. لاندريون پنهنجو پاڻ
 ۾ ڪجهه به نه آهن. جيڪڏهن من جو ڌيان لاندريون ۾ ٺاهي ته پوءِ
 ڪجهه به محسوس نٿو ٿئي.

ص - ڇا صرف لاندريون لذت نٿيون وٺي سگهن؟

ج - نه، نه، اهو من ٿي آهي، جيڪو لذت وٺي ٿو. سمجهو ڪٿي
 توهانجو پٽ يا توهانجي ڌيءُ توهانجي گود ۾ آهي. هڪي به سربز
 آهي ۽ توهان کي به سربز آهي پر توهانجو ڀار پوتر آهي. اٿي سربز
 آهن، پر هر هڪ سربز اندر من ٿي آهي جيڪو لاندريون جو داس آهي.
 جيسين من ڪم نٿو ڪري يا من کي ڌيان نٿو اچي تيسين سربز ڪوبه
 ڪم نٿو ڪري. تنهنڪري اهو من ٿي آهي جنهن کي رس ۾ آڻڻو آهي.
 عيسوي فرمايو آهي ته جيڪڏهن توهين هڪ اڪه وارا بڻجي ويندا ته
 توهانجي سڄي سربز ۾ پر ڪاش اچي ويندو. اها هڪ اڪه ڪٿي آهي،
 جنهن کي ڪوڙو آهي ۽ جنهن سان اهو پر ڪاش ڏسڻو آهي؟ سڀ ڪجهه
 سربز جي اندر آهي ۽ اها هڪ اڪه، ليڪه هنن ٻن اکين جي وچ ۾
 آهي. انهيءَ کي توهين هڪ اڪه يا ٽين اڪه چئي سگهو ٿا يا چاهي ان کي
 ڪوبه نالو ڏيو. پر انهيءَ جو استول اکين سان ڪوبه سبب ڪونهي.
 اکين جي مرڪز تي ئي خيال کي اڳاڙ ڪرڻو آهي. اهو ئي اهو دوار
 آهي جنهن کي ڪوڙو آهي. دٻول ۾ داخل ٿيڻ لاءِ ٻاهر اهڙو ٻيو ڪوبه
 دوار ڪونهي، جنهن کي ڪڙڪاڻو آهي يا ڪوڙو آهي. اکين جي مرڪز
 کان مٿي، مٿي جي چوٽيءَ تائين، سڄو مست هڪ اصلي دٻول يا
 مندر آهي. هڪ اڪه ئي دٻول جو دوار آهي، جنهن کي ڪوڙو آهي.
 جيسين اسين انهيءَ دوار کي نه کولينداسين، اسان کي اندر پر ڪاش
 ڏسڻ ۾ نه ايندو. اسان کي صحيح مارڪ نه ملندو ۽ نه ئي، انهيءَ مارڪ
 جو ڪو گيان پراپت ٿيندو ۽ نه ئي پريو پراپتي ٿي سگهندي.

جيڪڏهن ڪنهن گهر جو دروازو بند آهي ته اسين هميشه انهيءَ
 کي ٻاهران ڪڙڪائيندا آهيون ۽ اندران دروازو کوليو ويندو آهي ۽
 تڏهن ئي اسين اندر داخل ٿي سگهندا آهيون. ساڳيءَ طرح پرماتما

۱. اصل ۾ ڀونڊو ٻيلو ٿي سڃاڻا شروع ڪري ٿي. ان بعد ئي هن ٿي
آهان ٻرايمس ٿئي ٿو ته هن جو ٻولستان ڪٿي آهي؟ اهو ڪڪر
اندر ٻٽا ٻرمائڻا آهي. انهيءَ کانپوءِ هوءَ پاٽ ٻٽي، ڪنڊڪيءَ کان
الڳ ٿي واپس انهيءَ يادل ۾ سماڻي وڃي ٿي.

اسانجي آتما ٻرمائڻا جي اٿس آهي، آتما هن جو سنگ ڪير آهي
۽ هن اندرون جو عالم آهي. جيڪي ڪڇ اسين اندرون جي وس ٿي
ڪراون ٿا، انهيءَ جو نال اسانجي آتما کي ٻڌڻو ٻوي ٿو. جو ته
هوءَ هن جي وس آهي. تنهنڪري اسان کي انهيءَ سلسلي کي ٻٽائڻو
آهي يعني هن کي آتما جي وس ۽ اندرون کي هن جي وس ڪرڻو
آهي. سرور جي نئين نل ٿي ٻٽي، جڙيل هن ۽ آتما جي رهڻا جو اسان
آهي. انهيءَ جيڪو ٿان اسانجو هن هيٺ وڃي ٿو. جڏهن ڪا به ڳالهه
وسري ويندي آهي ته از خود هڪ مٿين طرف ويندو آهي. توڻين
هڪ سان پيشانيءَ کي چٽي، ٻياد ڪرڻا جي ڪوشش ڪندا آهيو،
جيڪي ڪٿي. توهان کان وسري وٺو آهي. اسان سڀني کي معلوم آهي
ته اکين جي وچ واري اسان جو اسانجي سوچڻ سان گهرو تعلق آهي.
تنهنڪري اسان کي هن کي اٿي ٿي روڪي رکڻو آهي. هيٺ اندرون
تर्फ ٻڌي نه ٿو ٻڌو آهي. ٻو اسين هن کي اٿي اسٽر لٿا رکي سگهون،
جيستين ڪا اعڙي رستو هجي، جيڪا هن کي اٿي لوچل يا اسٽر رکي
سگهي ۽ اها اندرون جي ٻوڙن کان وڌيڪ وسيلي ۽ اتر هٿ ڪهرجي.
ٻڌائڻا ته هن لذت ۽ سک جو عاشق آهي ۽ اهو عمدو ۽ اتر ٻڌارست،
ٻٽي ٻاري ۾ مان اڄ ذڪر ڪري چڪو آهيان، اهو آهي شبد يا
نار، اهو ٻوڪاش جيڪو هتي اکين جي وچ ۾ آهي، انهيءَ نار شبد يا
ٻوڪاش سان جڙڻ لاءِ، هن کي انهيءَ اسان ٿي اسٽر ڪرڻو آهي.
انهيءَ شبد يا ٻوڪاش جو آندو ايترو ته اوچو ۽ راحت بخشيندڙ آهي
جو آتما از خود اندرون کان مٿين موڙي ٻڌي ٿي.

ٻس - ۱۴۲. جڏهن اسين پڇون ٿا ته هن جي باوجود، اندرون
ڪٿي وس وٺڻ ٿيون، ڇا اها ڳالهه صحيح ناهي؟

ج - نه، اندريون ڪڏهن به من ڪانسواءِ دس نقيون وٺن، لاهو من
 ٿي آهي جيڪو اندرين ذريعي لذت وٺي ٿو. اندريون پنهنجو پاڻ
 ۾ ڪجهه به نه آهن. جيڪڏهن من جو ڌيان اندرين ۾ ناهي ته پوءِ
 ڪجهه به محسوس نٿو ٿئي.

مس - ڇا صرف اندريون لذت نقيون وٺي سگهن ٿا؟

ج - نه، نه، لاهو من ٿي آهي، جيڪو لذت وٺي ٿو. سمجهو ڪٿي
 توهانجو ڀت يا توهانجي ڌيءُ توهانجي گود ۾ آهي. هڪي به سربز
 آهي ۽ توهان کي به سربز آهي پر توهانجو ڀار پوتر آهي. ٻئي سربز
 آهن، پر هر هڪ سربز اندر من ٿي آهي جيڪو اندرين جو داس آهي.
 جيسين من ڪم نٿو ڪري يا من کي ڌيان نٿو اچي تيسين سربز ڪوبه
 ڪم نٿو ڪري. تنهنڪري لاهو من ٿي آهي جنهنڪري دس ۾ آڻڻو آهي.
 عيسائي فرمايو آهي ته جيڪڏهن توهين هڪ اڌ رازا بڻجي ويندا ته
 توهانجي سڄي سربز ۾ پر ڪاش اچي ويندو. اها هڪ اڌ ڪٿي آهي،
 جنهنڪري کولڻو آهي ۽ جنهن سان اهو پر ڪاش ڏسڻو آهي؟ سڀ ڪجهه
 سربز جي اندر آهي ۽ اها هڪ اڌ، ليڪه هنن ٻن اکين جي وچ ۾
 آهي. انهيءَ کي توهين هڪ اڌ يا ٽين اڌ چئي سگهو ٿا يا چاهي انکي
 ڪوبه نالو ڏيو. پر انهيءَ جو اسٽول اکين سان ڪوبه سببند ڪونهي.
 اکين جي مرڪز تي ئي خيال کي اڳاڙ ڪرڻو آهي. لاهو ئي اهو دوار
 آهي جنهنڪري کولڻو آهي. دٻول ۾ داخل ٿيڻ لاءِ ٻاهر اهڙو ٻيو ڪوبه
 دوار ڪونهي، جنهنڪري کڙ ڪاٺو آهي يا کولڻو آهي. اکين جي مرڪز
 کان مٿي، مٿي جي چوٽيءَ تائين، سڄو مستڪ هڪ اصلي دٻول يا
 مندر آهي. هڪ اڌ ئي دٻول جو دوار آهي، جنهنڪري کولڻو آهي.
 جيسين اسين انهيءَ دوار کي نه کولينداسين، اسانکي اندر پر ڪاش
 ڏسڻ ۾ نه ايندو. اسانکي صحيح مارڪ نه ملندو ۽ نه ئي، انهيءَ مارڪ
 جو ڪو گيان پراپت ٿيندو ۽ نه ئي پريو پراپتي ٿي سگهندي.

جيڪڏهن ڪنهن گهر جو دروازو بند آهي ته اسين هميشه انهيءَ
 کي ٻاهران کڙ ڪاٺيندا آهيون ۽ اندران دروازو کوليو ويندو آهي ۽
 تڏهن ئي اسين اندر داخل ٿي سگهندا آهيون. ساڳيءَ طرح پرماتما

در اصل پنهنجو ٻاڻ کي سڃاڻڻ شروع ڪري ٿي. ان بعد ئي هن تي
 ڪيان پرايم نٿي ٿو ته هن جو مول لسان ڪٿي آهي؟ اهو ڪڪر
 (ٻارم پتا پرمائو) آهي. انهيءَ کانپوءِ هو ٻاڻ ٻڌي، ڪندگيءَ کان
 الڳ ٿي واپس انهيءَ بادل ۾ سماجي وڃي ٿي.

اسانجي آتما، پرماتما جي اٿس آهي، آتما من جو سڱ ڪيو آهي
 ۽ من اندر ٻين جو غلام آهي. جيڪي ڪڇ اسين اندر ٻين جي وس ٿي
 ڪريون ٿا، انهيءَ جو نال اسانجي آتما کي پوڻو پوي ٿو. پوءِ ته
 هوءُ من جي وس آهي. تنهنڪري اسان کي انهيءَ سلسلي کي ٻڌائڻو
 آهي يعني من کي آتما جي وس ۽ اندر ٻين کي من جي وس ڪرڻو
 آهي. سراسر جي ٿين ٿل تي پئجي، جڙيل من ۽ آتما جي رهڻ جو لسان
 آهي. انهيءَ جڳهه تان اسانجو من هيٺ وڃي ٿو. جڏهن ڪا به ڳالهه
 وسري ويندي آهي ته از خود هڪ مٿين طرف ويندو آهي. توڻين
 هڪ سان پيشانيءَ کي ڇڏي، پاڪ ڪرڻا جي ڪوشش ڪندا آهيو،
 جيڪي ڪجهه، توهان کان وسري ويو آهي. اسان سمجهي ٿي معلوم آهي
 ته اکين جي وچ واري لسان جو اسانجي سوچڻ سان گهرو تعلق آهي.
 تنهنڪري اسان کي من کي اُٿي ٿي روڪي رکڻو آهي. هيٺ اندر ٻين
 طرف ڇڏي نه ڏيڻو آهي. پوءِ اسين من کي اُٿي لاسٽر ٿا رکي سگهون،
 جيئن ڪا اعڙي رستو هجي، جيڪا هنکي اُٿي نيوچل يا لاسٽر رکي
 سگهي ۽ اها اندر ٻين جي پوئين کان وڌيڪ وسيلي ۽ اثر هئڻ گهرجي.
 ڇاڪاڻ ته من لڌه ۽ سڪ جو عاشق آهي ۽ اهو عمدو ۽ اثر ٻڌار هڪ،
 جنهنجي باري ۾ مان اڄ ذڪر ڪري چڪو آهيان، اهو آهي شيد يا
 نام، اهو پرڪاش جيڪو هتي اکين جي وچ ۾ آهي، انهيءَ نام شيد يا
 پرڪاش سان جڙڻ لاءِ، من کي انهيءَ لسان تي لاسٽر ڪرڻو آهي.
 انهيءَ شيد يا پرڪاش جو آئندو ايترو ته اوچو ۽ واضح پيشيدڙ آهي
 جو آتما از خود اندر ٻين کان مٿن موڙي ڇڏي ٿي.

س- ۱۴۳. جڏهن اسين چئون ٿا ته من جي باوجود، اندر ٻين
 ڪجهه وس وٺن ٿيون، ڇا اها ڳالهه صحيح ناهي؟

ج - ها .

س - منو وگيان ؟ ٻين سڌانتن انوسار ائين نه آهي ؟

ج - اها هڪ افسوس جي ڳالهه آهي . منو وگيانڪ ۽ فيلسوفن جي باري ۾ ته خبر ڪونهي پر اڄڪلهه خاص ڪري يورپي فيلسوف اهو مڃين ٿا ته آتما ۽ من الڳ الڳ آهن . پهرين هميشه اهو سوچيندا هئا ته من ۽ آتما هڪ ئي آهن . هو من ۽ آتما ۾ ڪو به فرق نه سمجهندا هئا . پر هينئر پنهنجي ڪوج جي نتيجي طور، هو سوچڻ لڳا آهن ته آتما من کان الڳ آهي . عام طور ڪيترن فيلسوفن جيئن ته فوٿوڊ ۽ ٻين، من ۽ آتما جو هڪ ئي ارت ڪيو آهي . جڏهن هو چوڻ ٿا ته آتما آهي ئي ڪونه، من ئي آتما آهي . دراصل اهو غلط آهي . مشرقي فيلسوفن هميشه من ۽ آتما ۾ فرق ٻڌايو آهي . سقراط فرمايو آهي ته پنهنجو پاڻ کي سڃاڻو اهو ”پنهنجو پاڻ“ ڇا آهي . جنهنڪي سڃاڻو آهي ؟ اها آتما ئي آهي، جيڪا سچ پچ اسين پاڻ آهيون . يورپ ۾ اهو ويچار نهايت ئي پراچين آهي . مغربي ۽ يوناني فيلسوفن جو به اهو ئي ويچار هو . پر اها ڳالهه بلڪل وساري ويئي آهي . اسين من جي ڇنڊي مان آزاد ٿيڻ بعد ئي پنهنجو پاڻ کي سڃاڻي سگهون ٿا . مثال طور توهين ساگر کي ڏسو . ڪجهه پاڻي ٻيٽ ٻڏجي مٽي وڃي ڪڪر ٻڏجي ٿو ۽ بوسافت جي روپ ۾ هيٺ اچي ٿو . زمين ۾ ملي، مٽي يا گندگيءَ جو روپ اختيار ڪري ٿو . انهيءَ حالت ۾ پاڻي پنهنجو اصلي ملهه، روپ ۽ پنهنجون ٻيوتر خاصيتون وساري ٿو ڇڏي پنهنجو پاڻ کي به ڪجهه نه پر غلاظت ۽ گندگي ئي سمجهي ٿو . پر جڏهن هو سچ جي ڀيٽ سبب ٻيٽ ٻڏجي، مٽي وڃي ٿو ۽ گندگي ڇڏي ٿو تڏهن هن کي محسوس ٿئي ٿو ته اها گندگي ڪجهه ئي شيءِ هئي ۽ مان ڪجهه ٻيو ئي آهيان . بدقسمتيءَ سان، گندگيءَ جي صحبت سبب، مون پنهنجي اصليت وڃائي هڻي . مون ته سمجهيو هو ته مان انهيءَ گندگيءَ جو هڪ حصو آهيان . جڏهن هو گندگيءَ کي ڇڏي ٿو تڏهن ئي هنڪي سمجهه اچي ٿي ته هنجو اصلي روپ انهيءَ گندگيءَ کان بلڪل نيارو آهي . ساڳيءَ طرح جڏهن آتما من کان آزاد ٿئي ٿي، تڏهن ئي

اڀياس، وڃواس ۽ زور ڀڳتيءَ جي. اهي ئي اسان کي مالڪ سان واپس
مڃڻ ڪرائي سگهن ٿا ۽ نه عئل ٻڌي. اهڙيءَ طرح ٻڌي اسانجي
سڳي سڳيلي آهي، جيڪڏهن انهيءَ جي صحيح استعمال ڪرڻ جو
ڳيان آهي.

س- ۱۴۰. توهان ڪيترائي ڀيرا من جي باري ۾ ذڪر ڪيو آهي
پر صرف من ڇا ٿو ڪري سگهي؟ جيئن اسانجا ڀاءُ اتر ۽ ڀوتو نه ٿيا
آهن، جو اهي من کي ڪئين ڳالهه ۾ مرڙ آڻي سگهن؟ ڇا ڀاونائون من
کان وڌيڪ اسانجي ويجهو نه آهن؟

ج- توهانجي ويچار انوسار من ڇا آهي ۽ ڀاونائون ڇا آهن؟
س- ڇا ڀاونائون اهي ڪم آهن، جن جو من سان ڪوبه واسطو
ڪونهي؟

ج- نه، من جو آتما سان ڪوبه واسطو ڪونهي. ڀاونائون ٻيو ڪجهه
به نه آهن، صرف من جو ٻاهرڀون روپ آهن. اهي سڀ ٻارڪڙيون
(Instincts) ٻيو ڪجهه به نه، پر من جا ڀاءُ ئي آهن. ٻڌي من سان ڏڏ
آهي ۽ ڀاونائون به من سان گڏ آهن. من، آتما کي پنهنجي آڌان
ڪري رکيو آهي. دراصل اسين من جي ايترو مانت ٿي چڪا آهيون
جو ايتري به ڄاڻ نه رهي آهي ته آتما آهي ڇا؟ اسين گهڻو ڪري
لهوئي سوچيندا آهيون ته اسانجو من ئي آتما آهي. دراصل آتما من
کان نهايت مٿان آهي.

س- ۱۴۱. جيڪڏهن ڀاونائن سبب پنهنجي من ۽ پنهنجن ڪمن
۾ تفاوت هجي ته ڇا ڪوڻ ڪهڙجي؟

ج- اهو اسٽول من ۽ سوکڙ من جو جهڳڙو آهي. جنهنکي اسين
وڊڪ يا ضمير يا اتر آتما چئون ٿا، اها خود من جي ئي هڪ خاصيت
آهي.

س- ۱۴۲. ڀاونا ڇا آهي؟

ج- اها هڪ من جي سپاڙڪ ورتي آهي.

س- ته ٻيءَ ڀاونا من جو ئي هڪ حصو آهي؟

هو هلندو هلي ٿو. هنجتي ٻڌي هن کي نيمو ٻار ک نٿي پهچائي پر هو
 مون ڪار ۾ سفر ڪرڻ بعد ئي پهچي ٿو. هڪ دفعو جيڪڏهن ٻڌيءَ
 کي تسلي ملي آهي ته پوءِ اها تسلي بخش ٻڌي مددگار بڻجي ٿي.
 ٻڌي خود اسانجي راه ۾ هڪ نهايت وڏي رڪاوٽ آهي. اسانکي
 ٻڌي سان ئي ٻڌيءَ جي رڪاوٽ کي دور ڪرڻو آهي. هن سڄي جاچ
 پڙتال ۽ کوچ جو اهوئي ڪارڻ آهي. اسان کي ڪڏهن به اڪيون بند
 ڪري نه هلايو آهي، نه ڪنهنجي بنيان لهڻو آهي. بلڪ پوريءَ سوجه
 پوجه سان، اڪيون کولي، ڏسڻ گهرجي ته اسين ڇا ڪري رهيا آهيون.
 اسان کي ڪهڙي مارڪ تي هلايو آهي. انهيءَ ڳالهه کي سمجهڻ ۾ جيڪڏهن
 سڄي زندگي به ڪوشش ڪندي گذري وڃي ته مان چوندس، اسان
 وقت سڃاڻو ڪيو، اجايو نه وڃايو. ڪجهه پراپٽ ڪيو. اهڙيءَ طرح
 ڪرڻ سان اسين بنياد لاءِ زمين کي ڪافي اولهيو کڻي رهيا آهيون،
 اسين هڪ ٻڪيءَ، هڪ مضبوط ٽڪريءَ تي انهيءَ جو نرمالو ڪري
 رهيا آهيون. جيترو بنياد اونهو يا گهرو هوندو اوترو مڪان به مضبوط
 ٿيندو. تنهنڪري جيڪڏهن سڄي زندگي به گذري وڃي، انهيءَ
 سڄي ۽ صحيح مارڪ کي سمجهڻ جي ڪوشش ۾ ته ڪا چٽا ٺاهي.
 اسان کي پورو وقت انهيءَ کوچ ۾ لڳائڻ گهرجي. ڪڏهن به اڪيون
 بند ڪري ٿو نه ڏيڻو آهي. ڪڏهن به پاڙوس ٿي فيصلو نه ڪرڻو آهي
 ۽ نه ئي پنهنجن دوستن کي راضي ڪرڻ لاءِ يا جيڪي ڪجهه ساءيون
 راه ٿي اچي وڃي، انهيءَ کي صحيح يا سچ سمجهي، وشواس ڪرڻو
 آهي. اهڙيءَ حالت ۾ اسين دوکو کائي سگهون ٿا. ان بعد اسين پريشان
 ٿي، دڪي ٿي سگهون ٿا. اسان کي پنهنجيءَ قابليت انوسار پوري
 ڪوشش سان، ٻڌيءَ کي تسلي ڏيڻ گهرجي. مالڪ جيتري به ٻڌي
 ڏني آهي، انهيءَ کي پوريءَ طرح استعمال ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن
 هڪ دفعو اهو وشواس ٿي وڃي ته هيءُ مارڪ اسان لاءِ صحيح آهي.
 تڏهن ٻڌي اسانجي مارڪ جي وهڻائي ڪري ٿي ان بعد اسان کي
 عئل ٻڌيءَ جي باري ۾ ڪابه چٽا نه ڪرڻ گهرجي ۽ انهيءَ کي هڪ
 پاسي رکڻ گهرجي. انهيءَ کانپوءِ اسان کي ڇا جي ضرورت آهي؟

لاس ڪرڻ يا هڪ ٻئي کي ڏڪارڻ يا مارڻ يا ناس ڪرڻ يا لالچ ۾
 جو غلام يا شڪار بڻجڻ ۾ ڪتب آڻڻ نه گهرجي. ٻڌيءَ جو استعمال
 انهن سڀني ڳالهين ۾ نه ڪرڻ گهرجي. اسان کي ٻڌيءَ جو صحيح ماڻهو
 وٺڻو آهي ۽ اهو آهي مالڪ سان ميلاب، جنهن لاءِ اهو عمل، اها ٻڌي
 ڏني وئي آهي. پر ماتما سان برابر، هنجي سرشتيءَ سان پيار ڪرڻ ئي
 ٻڌيءَ جو مکيه مقصد هئڻ چڪو آهي. ٻڌي جڏهن انهيءَ داتا جي در
 واپس وٺي هلي ٿي تڏهن دوست يا سڳي سهيلي آهي پر اها ئي
 ٻڌي اسانجي دشمن به آهي جيڪڏهن پر ماتما کان پري رکي ٿي.

ڪا به مون توهان کي هڪ عئلمند انسان ۽ سادي سودي انسان ۾
 تفارق سمجهائيندي، مثال ڏنو ته ٻئي واشنگٽن کان نيويارڪ وڃڻ
 چاهين ٿا. سادو سادو ماڻهو هڪ سڙڪ جي ڪناري بيهي ڪنهن
 ماڻهوءَ کان نيويارڪ ڏانهن ويندڙ رستي جي باري ۾ پڇي ٿو ۽ ٻڌندي
 ٿي وڌيڪ ڪجهه پڇڻ بنا ٿي، انهي رستي تي هلڻ شروع ڪري ٿو.
 جيڪڏهن رستي ۾ ٻيو ڪو ملي ٿو وڃيس ۽ چويس ٿو، ”تون غلط
 راهه تي آهين، نيويارڪ جو رستو ته ڏکڻ طرف آهي.“ ته هو
 انهيءَ طرف مڙي ٿو ۽ وري ٻيو ڪو ماڻهو مليس ٿو ۽ هو کيس ڪنهن
 ٻئي طرف وڃڻ لاءِ چوي ٿو ته هو انهيءَ پاسي رخ رکي ٿو. هو ايترو
 ته اڻڄاڻ ۽ ابوجهه آهي جو کيس ڪوبه ڪهڙا ٻين وڃڻ لاءِ چوي
 ٿو ته هو انهيءَ تي عمل ڪري ٿو. پر عئلمند انهيءَ راهه ٻڌائيندڙ جي
 ڳالهه تي هڪدم نٿو هلي. پاڪ ڏهن ٻين ماڻهن کان پڇا ڳاڇا ڪري
 انهيءَ جي پهرين پڪ ڪندو. ان بعد انهيءَ رستي جو نقشو ۽ ڪتاب
 (Guide Book) ڏسندو ته انهن ٽن ڏهن ماڻهن، جيڪو نيويارڪ ڏانهن
 ويندڙ رستو ٻڌايو آهي، اهو سچ پچ ليڪ آهي يا نه؟ جڏهن هڪي
 پوريءَ طرح تسلي ٿي ويندي، وشواس ٿي ويندو تڏهن هو ٿورو
 مٿاڇرو هلي، وري ميل پٿر (Mile Stone) کي ڏسندو. هڪي مالڪ
 طور وشواس ٿي ويندو ته هو سچ پچ نيويارڪ ڏانهن ويندڙ رستي
 تي هلي رهيو آهي. هن ڪڏهن نيويارڪ ڏٺو ڪونهي پر تنهن هوندي
 به کيس ڪا به چٽا نٿي رهي. هڪ دفعو تسلي يا وشواس ٿيڻ بعد

س - ۱۳۸. ڇا اسان کي ڳروءَ سان پيار ڪرڻ گھرجي، جيڪو من کي رستو ڪرڻ ۽ من کي صحيح راهه تي آڻي ٿو؟

ج - انهيءَ باري ۾ ئي اسين ويچار ڪري رهيا آهيون. راءِ صرف سمورن ڌارڻن تي ئي سگھي ٿو. جيئن ته راءِ هڪ وڏو مضمون آهي انهيءَ کي سمجهائڻ لاءِ وقت لڳندو. هن وقت اسانجا خيال دنيا ۾ ڦهليل آهن. اسين سنساري شڪلين ۽ پدارتن جي باري ۾ سوچيندا رهون ٿا ۽ جنهنجي باري ۾ سوچيندا آهيون، انهنجي تصور ۾ اسانجي سامهون اچي ٿي. اسين هتي ويٺا آهيون ۽ هتي رهندي توهين ڇڏهن پنهنجي ڀت جي باري ۾ سوچيندا ته هنهنجي صورت توهانجي سامهون ايندي، اها من جي عادت آهي. هو هميشه ڪنهن نه ڪنهنجي باري ۾ سوچيندو رهندو آهي. ڪنهن نه ڪنهن پدارت، ڪنهن ماڻهوءَ يا جڳهه جو ويچار ۽ ڌيان ڪندو رهندو آهي، راءِ من جو سڀاءُ آهي. اهڙيءَ طرح اسان کي ڀرمائڻا جي باري ۾ سوچ ويچار ڪري ۽ انهيءَ جو ڌيان ڪندي، انهن سڀني مان خيال ڪڍڻو آهي. اسان کي پنهنجو پاڻ کي اکين پويان، انهيءَ سوچ ويچار جي مرڪز يعني ٽئين تل تي ايڪائيز ڪري اندر نام يا شيد جي چيٽن ڌارا سان جوڙڻو آهي. اسان کي هن مرڪز (شوليٽر) تي سماءُ ڪري رستو ٿيڻو آهي ۽ پنهنجو پاڻ کي شيد سان جوڙڻو آهي. اهڙيءَ طرح اندرين کان الڳ ٿيڻو آهي. جيڪڏهن توهين سنت مت ساهتيو پڙهندا ته توهان کي انهيءَ جو ڀرور ڳيان ملندو.

س - ۱۳۹. ڇا من ۾ بلڪل ئي گھڻ ڪونهن؟ اسين جيڪي به عمل ٻڌي ۽ سان ڪوششون ڪريون ٿا سڀ وئرت آهن؟

ج - نه، مان توهان کي ٻڌايان ٿو. ٻڌي، من جي هڪ شڪتي يا ڪلا آهي. پر اسان کي انهيءَ جو صحيح نموني ۾ استعمال ڪرڻ گھرجي. مون توهان کي ٻڌايو ته جيسين من جو لاڙو هيٺئين طرف آهي، هيءَ اسانجو دشمن آهي، جڏهن هن جو لاڙو مٿي رهي ٿو. تڏهن هي اسانجو دوست آهي. انهيءَ عمل ٻڌي کي، مالڪ جي سرشتيءَ کي

ڪندا نه هون ٿا ٿي، لاءِ لڙي، ڪوٺ لاءِ ٿيڻا ٿيندو. پر جيڪڏهن توکين
هنڪي ڪو روپيو يا اٺي ٽان وڌيڪ ڏيندا نه هون ٿا ٿي، اٺي ٽي
چڙهي ڏيندو. من جو لاهو ٿي سڀا آهي. جيڪڏهن هنڪي لاهو ٿي
ٻوڙن کان بهتر ٻڌاوت نه ملندو ته ٽيڙين هون ڪڏهن به لاهو ٿي ٻوڙن
کي نه ڏيندو. اسين هڪ ڪوٺ، سنسار کي چڙهي پري ٿيڻا،
ٻن ۽ ٻيڙن ٻر لکي ورتا، عئل ٻڌي ڏوٺي، آخر وڃيڻ ٿيڻا،
من کي وس ڪوٺ ٿي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين سوچيندا آهيون
ته من وس ٿي ڇڪو آهي. پر دراصل اسان کي لاهي، مان ٿوري
وقت لاءِ راءِ ٿي ٿي ۽ لاهو هڪ نهايت وڏو ڏوڪر آهي. پر ته
جيئن ٿي من کي هونو ٿي ٿو، هو اسان کي ٽيڙن شروع ڪري ٿو.
ٿي ڇاڙ سال ٻن ٻر رهي اسين سوچيندا آهيون، من کي اسان جيئن
آهي، من ٿاڙو ٻر ٿي وڃي آهي. ڇڏهن سنسار ٻر واپس اچي، آهي
ساڳيون ڪليون ۽ صورتون اسانجي سامهون اچن ٿيون، تڏهن انهن
سان مٿاڀلي ڪرڻ وقت، اسانجي حالت اڳ ڪان بهتر هوندي آهي.
دٻائڻ مان ڪجهه به نالڳو ٿي ٿي. جيئن من کي دٻائڻ وڃي ٿو
ٿي وڌيڪ ڇڏا ٿاڻا ٿيندو. جيڪڏهن اسين اٺي ٽي ٻڌ ٿي
ڪنهن ٻئي طرف لڳائينداسين يا چوڙينداسين ته هو از خود ٻيڙن شي
کي چڙهي ڏيندو.

مثال طور جيڪڏهن توهين ڪنهن ٻيڙي کي ڇڏا ته ٿس
تڏهجي ٿاڻي ٿيڻي آهي، تڏهڪري ٿو ٻيڙي مٿا ٿيڻا ٿيڻا وغيره
کي وساري ڇڏ. هو ڪيتري به ڪوشش ڪندي، پر ڪڏهن به
ڪامياب نه ٿي سگهندي. پر ڇڏهن هنجو ٻيڙي سان ٿيڻا وڃي
آهي ته هو ٻن سمن کي وساري ڇڏيندي آهي. اٺي ٽي هڪ انسان
جي هون هنجو ٻن سمن صورتون کان ٿيڻا هٽائي ڇڏيو. ڪنهن وقت
هو سوچيندي هئي ته شايد ٻيڙي مٿا ٿيڻا ٿيڻا هجي نه سگهندي.
پر هڪ ٻيڙي هڪ هون، هن کان سڀڪجهه ٿاڻي ڇڏيو. اهڙو ٿي من
جو سڀا آهي. جيڪڏهن اسين سنساري سوان کان وڌيڪ روحاني وس
سان کيس نه چوڙينداسين ته ٿيڻا ٿيڻا ٿيڻا نه سگهندي.

س - ۱۳۸. ڇا اسان کي ڏروءَ سان پيار ڪرڻ گهرجي، جيڪو من
ي اسٽر ڪرڻ ۽ من کي صحيح راهه تي آڻي ٿو؟

ج - انهيءَ باري ۾ ئي اسين ويچار ڪري رهيا آهيون. اهو صرف
مومن ڌارن ئي ٿي سگهي ٿو. جيئن ته اهو هڪ وڏو مضمون آهي
انهيءَ کي سمجهائڻ لاءِ وقت لڳندو. هن وقت اسانجا خيال دنيا ۾
هليل آهن. اسين سنساري شڪلين ۽ پدارثن جي باري ۾ سوچيندا
رهون ٿا ۽ جنهنجي باري ۾ سوچيندا آهيون، انهنجي تصوير پڻ اسانجي
سامهون اچي ٿي. اسين هتي ويٺا آهيون ۽ هتي وهندي توهين جڏهن
پنهنجي پٽ جي باري ۾ سوچيندا ته هنجي صورت توهانجي سامهون
اچي ٿي، اها من جي عادت آهي. هو هميشه ڪنهن نه ڪنهنجي باري
۾ سوچيندو رهندو آهي. ڪنهن نه ڪنهن پدارت، ڪنهن ماڻهوءَ يا
جڳهه جو ويچار ۽ ڌيان ڪندو رهندو آهي، اهو من جو سڀاءُ آهي.
اهڙيءَ طرح اسان کي پرمانا جي باري ۾ سوچ ويچار ڪري ۽ انهيءَ
جو ڌيان ڪندي، انهن سڀني مان خيال ڪڍڻو آهي. اسان کي پنهنجو
پاڻ کي اکين پويان، انهيءَ سوچ ويچار جي مرڪز يعني ٽئين تل تي
ايڪاگر ڪري اندر نام يا شبد جي ڇيٽن ڌارا سان جوڙڻو آهي.
اسان کي هن مرڪز (شوليٽر) تي سمٽاءُ ڪري اسٽر ٿيڻو آهي ۽ پنهنجو
پاڻ کي شبد سان جوڙڻو آهي. اهڙيءَ طرح اندرين کان الڳ ٿيڻو آهي.
جيڪڏهن توهين سنت مت ساهتي پڙهندا ته توهان کي انهيءَ جو پورو
ڳيان ملندو.

س - ۱۳۹. ڇا من ۾ بلڪل ئي گڻ ڪونهن؟ اسين جيڪي به عمل
ٻڌيءَ سان ڪوششون ڪريون ٿا سڀ وڻڻ آهي؟

ج - نه، مان توهان کي ٻڌايان ٿو. ٻڌيءَ، من جي هڪ شڪلي يا
ڪلا آهي. پر اسان کي انهيءَ جو صحيح نموني ۾ استعمال ڪرڻ گهرجي.
مون توهان کي ٻڌايو ته جيسين من جو لاڙو هيٺئين طرف آهي، هيءُ
اسانجو دشمن آهي، جڏهن هن جو لاڙو مٿي رهي ٿو. تڏهن هي
اسانجو دوست آهي. انهيءَ عمل ٻڌيءَ کي، مالڪ جي سرشتيءَ کي

ڪندا ته هو اتيءَ لاءِ لڙي مرڻا لاءِ تيار ٿيندو. پر جيڪڏهن توکي
 هڪ ڊويزن يا اٺي کان وڌيڪ ڏيندا ته هو اتيءَ اچي ئي
 جهڙي ڏيندو. من جو اهو ئي سبب آهي. جيئن هڪ لائونڊن جي
 ٻوڙ کان بهتر ٻڌارت نه ملندو تيسين هو ڪڏهن به لائونڊن جي ٻوڙن
 کي نه ڏيندو. اسين هڪ ڪروڙ سنسار کي جهڙي پري اچي وڃڻ،
 من ۽ ٻڌڙن بر لکي وڃڻ، غل ٻڌيءَ ڏوڙيءَ، آخر وڃڻن ڏوڙن،
 من کي ڦس ڪرڻ جي ڪوشش ڪندا آهيون. اسين سوچيندا آهيون
 ته من ڦس ئي ڇڪو آهي. پر دراصل اسان کي اتيءَ مان توري
 وقت لاءِ رست ملي ئي ۽ اهو هڪ نهايت وڏو ڏوڙو آهي. پر ته
 جيئن ئي من کي موقعو ملي ٿو، هو اسان کي نهايت شروع ڪري ٿو.
 ٽي چار سالن جي وچي اسين سوچيندا آهيون، من کي اسان جييتو
 آهي، من تيار ۽ پري آهي. ڇڏڻ سنسار ۾ واپس اچي، اهي
 ساڳيون شڪليون ۽ صورتون اسانجي سامهون اچن ٿيون، تڏهن انهن
 سان مثالي ڪرڻ وقت، اسانجي حالت اڳي کان بهتر هوندي آهي.
 ڊٻائڻ مان ڪجهه به نالڳو نٿو ٿئي. جيئرو من کي ڊٻايو ويندو اوترو
 ئي وڌيڪ چٽاڻمان ٿيندو. جيڪڏهن اسين اُتيءَ جي رخ کي بدلائي
 ڪنهن ٻئي طرف لڳائينداسين يا چوڙينداسين ته هو از خود ٻيڙن سڙي
 کي جهڙي ڏيندو.

مثال طور جيڪڏهن توکين ڪنهن ڇوڪريءَ کي چوڻا نه ڏس
 تنهنجي شادي ٿيڻي آهي، تنهنڪري تون پنهنجي مائٽا پٽا پٽن وغيره
 کي وساري ڇڏ. هو ڪيتري به ڪوشش ڪندي، پر ڪڏهن به
 ڪامياب نه ٿي سگهندي. پر ڇڏڻ هنجو پٽيءَ سان پيار ئي ويندو
 آهي ته هو ٻين سڀني کي وساري ڇڏيندي آهي. اتيءَ هڪ انسان
 جي هوءَ هنجو ٻين سڀني صورتن کان ڌيان هٽائي ڇڏي. ڪنهن وقت
 هوءَ سوچيندي هئي ته شايد پنهنجي مائٽا پٽا کانسواءِ رهي نه سگهندي.
 پر هڪ پيار هڪ مڙهه هن کان سڀڪجهه ٻڌائي ڇڏيو. اهڙو ئي من
 جو سبب آهي. جيئن اسين سنساري سوان کان وڌيڪ روحاني وس
 سان کيس نه چوڙينداسين انهن ڏنڊن کي جهڙي نه سگهينداسين.

مان ڪڍي، نام يا شبد يا انهيءَ چيئن ڌارا سان اندر جوڙڻ جي لائق ٿيون ٿا، من آتما کي وٺي مٿي ترڪي ۽ ۾ واپس وڃڻ شروع ڪري ٿو، ترڪي من جو اصلي گهر آهي. اهڙيءَ طرح ڪرڻ ۾ هر اسانجو سٺي ۾ سٺو دوست آهي. من هڪ دفعو پنهنجي گهر پهچڻ بعد اُتي ئي رهي ٿو ۽ آتما مٿي وڃڻ لاءِ، مالڪ سان ملڻ لاءِ بلڪل آزاد ٿي وڃي ٿي. من ۽ ڀنڊرين جي غلاظت ۽ گندگيءَ جا ڪيترائي تيه آتما مٿان چڙهيل آهن. آتما انهن تنهن کي لاهڻ بعد ئي پنهنجي اصلي نرمل روپ ۾ ظاهر ٿئي ٿي ۽ واپس پنهنجي پرماتما ۾ سمائجي هڪ ئي وڃي ٿي.

س - ۱۳۷. اها ڪهڙي شيءِ آهي، جيڪا من کي انهيءَ طرف موڙي ٿي؟

ج - توهانجي چوڻ جو مطلب آهي ته اها ڪهڙي شڪتي آهي جيڪا من کي ڀنڊرين کان هٽائي، هنڪي پنهنجي نج گهر واپس وٺي وڃي ٿي؟ پهرين ته اهو سمجهڻ گهرجي ته اسانجو من ڀنڊرين طرف ڇو ٽوڙوڙي؟ ڪارڻ اهو آهي ته من لذت ۽ سڪن جو عاشق آهي. جيسين من کي اسين ڀنڊرين جي سوانن ۽ لذتن کان بهتر رس ۽ آند نه ڏينداسين تيسين هو ڀنڊرين کي ڪونه ڇڏيندو. اهو روحاني رس يا اصلي آند، جنهنکي پراپت ڪري اسين ڀنڊرين جي پوئڻ کي ڇڏي سگهون ٿا، اهو شبد يا نام رس آهي جيڪو اسان سڀني جي اندر آهي. جڏهن اسين من کي، اکين جي مرڪز تي ايڪاگر ڪري، نام يا شبد سان جوڙيون ٿا تڏهن هو خود بخود اسان کي ڀنڊرين کان آزاد ڪري ٿو، اها نام يا شبد روپي شڪتي ئي آهي، جيڪا من کي ڀنڊرين کان هٽائي واپس پنهنجي مڙل اسٽان تي وٺي وڃي ٿي.

جيسين من ڪنهن سان جڙيل آهي يعني جيسين من جو ڪنهن سان مرءُ آهي ته هو انهيءَ کي ڇڏڻ لاءِ تيار نٿو ٿئي. مثال طور جيڪڏهن ڪو بڪاري هڪ پيسي جي گهر ڪري رهيو آهي ۽ هنکي اهو حاصل ٿئي ٿو، پر جيڪڏهن توهين هن کان انهيءَ پيسي کسڻ جي ڪوشش

۽ سڄو دشواس ٿيندو ۽ اهو ئي ڪو دشواس ۽ عشق هئڻي اهو ماڻها
ڏانهن واپس وٺي وڃي سگهي ٿو.

س - ۱۳۵. جڏهن اسين مولدا آهيون، تڏهن اسانجي من جو ڇا
ٿيندو آهي؟

ج - من اسانکي ڪولہ ڇڏيندو آهي. من، ڪرمن جو هڪ وڏو
بندار کڏ ڪري رکيو آهي ۽ انهيءَ اٽوسار اسان کي وري ڇير ڏسڻ
ڏيندو آهي. اهو ساڳيو ئي من ۽ آتما وري ٻئي سرڙ ۾ واپس اين ٿا.
ڇڙيل من ۽ آتما لاءِ، ڪاٻا روپي هڪ ٻيو ٻيڙو تيار رهي ٿو. ٻيڙي
آتما ۽ من لاءِ هڪ ٻيو نيد تيار رهي ٿو. هڪ سرڙ ڇڏيندي ئي ٻيو
سرڙ ٻيڙي تي تيار رهي ٿو. ان وقت توهانجا مت مائت ورتن ٿا.
ڇاڪاڻ ته توهين انهن کي ڇڏيو ٿا ۽ دنيا جي ڪنهن ٻئي گهر ۾ جتي
توهين وري جنم ورتو ٿا، اتي توهانجا نوان مت مائت غوشيءَ وچان
نچڻ شروع ڪن ٿا. اهو ئي بس فرق آهي ٻيو ڪجهه به نٿو ٿئي. اسين
هڪ گهر ڇڏيون ٿا، انهن متن مائتن سان سڻيند ٿو رهي، ٻين رشتيدارن
سان جوڙيون ٿا. اڳين کي وساري، نون سان ٻيڙي ٿئي ٿو بس اها ئي
ڳالهه آهي. من اهڙائي ڪيل اسان سان ڪري پيو.

س - ۱۳۶. توهان فرمايو ته من ۽ آتما هڪ ٻئي کان الڳ آهن ۽
هڪ ٻئي جا دشمن آهن.

ج - مون ڪلهه شار جو انهيءَ باري ۾ ٻڌايو ته من اسانجو تيسين
دشمن آهي، جيسين هو اسان کي ۽ اسانجيءَ آتما کي هيٺ ڇڪي ٿو.
آتما ۽ من پاڻ ۾ ڇڙيل آهن ۽ انهنجي وهڻ جو اسٽان اڪين پوڻان آهي
جيتوڻيڪي ”ٽين اک“ يا ”هڪ اک“ به ڇڏجي ٿو. انهيءَ اسٽان تان ئي
اسين اندرين دواران ڇڪجي وڃون ٿا. من جو لاڙو اندرين طرف رهي
ٿو. من اندرين جو داس بڻجي چڪو آهي ۽ آتما من جي ساٿ هڻڻ
سبب من جي غلام بڻجي چڪو آهي. تنهنڪري آتما به اندرين جي
داسي آهي. جيسين من اندرين جي وس آهي، تيسين هو اسانجو هڪ
وڏي ۾ وڏو دشمن آهي. جڏهن ٻين سمورن دواران من کي اندرين

اهڙيءَ طرح من ڪي لندرين کان آزاد ڪرڻ لاءِ هن ڪي نه ڊٻائڻو آهي ۽ نه ئي زبردستي ڪرڻي آهي. جيسين من ڪي لندرين جي پوئين کان وڌيڪ اُتر ۽ لڏڻ نه ملندو، تيسين هو ڪڏهن به لندرين جي پوئين ڪي، سنساري سڪن ڪي ڇڏڻ لاءِ تيار نه ٿيندو. اسين ٻن ٻن ڀڃي، ڌار ۾ گرنٽ پڙهي، دان ٻڄ ڪري، ايڪانت ۾ وهڻ يا سنساري حالتن ۽ دنيا جي دڪن ڪمان ڀڃي، من ڪي وس ڪرڻ جي ڪوشش ڪري سگهون ٿا پر اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان اسان ڪي صرف ٿوري وقت لاءِ شائتي ملي سگهي ٿي. پر جيئن ئي من ڪي موقعو ملي ٿو، هو وري ساڳيون حرڪتون ڪرڻ شروع ڪري ٿو ۽ اسان ڪي ٻينهنجن لڏڻ تي لڄائي ٿو.

جڏهن اسين من ڪي شبد يا نام سان جوڙينداسين تڏهن ئي هو اسانجي وس ۾ اچي سگهي ٿو. شبد يا نام سان جوڙڻ بعد اسين از خود سنسار کان بيمه ٿيون ٿا. دنيا سان لڳاءُ نٿو رهي، انهيءَ کانپوءِ من ٻينهنجي مول لڏڻ تي واپس وڃي ٿو ۽ آتما هنجي ڇنڀي مان چوٽڪارو حاصل ڪري ٿي. ان بعد آتما جو سڄو زير ۽ ڀڳتي، کيس ٻرمانا وٽ واپس وٺي وڃن ٿا. سڌراط فرمايو آهي ته ”ٻينهنجو ٻاڻ سڃاڻ“ آتما، من جي ڇنڀي مان آزاد ٿيڻ بعد ئي، ٻينهنجو ٻاڻ ڪي سڃاڻڻ لائق بڻجي ٿي. ان وقت ئي صرف لاهو گيان اچي ٿو ته ”مان ڪير آهيان.“ ٻاڻ ڪي سڃاڻڻ کانپوءِ ئي اسين ٻرمانا ڪي سڃاڻڻ جي قابل بڻجي سگهون ٿا. انهيءَ کان اڳ اسان ڪي نه ٻينهنجي ڄاڻ هوندي آهي ۽ ئي لاهو ٻڌو هوندو آهي ته ٻرمانا ڪير آهي، جو جو اسين من جي وس هوندا آهيون.

هن وقت من ئي اسانجو رهبر اسانجو گورو آهي. جيڏانهن هو ڊوڙائڻ چاهي ٿو، اوڏانهن ڊوڙون ٻيا. اسين من جي حڪم جي ٻوڙي ٻڌڻو ڪري رهيا آهيون. ٻرمانا جي ڀڳتي به، هن وقت من جي عوسيءَ موجب ڪري رهيا آهيون. پر جڏهن اسان ڪي ٻينهنجي اعليٰ روپ جو گيان ٿيندو تڏهن ئي آتما ڪي مالڪ لاءِ سڄي ڀڳتي، سڄو ٻرمانو

اندا، هي ٻيڪه نئين نل ۾ آهي. جيڪا اسلامي اڪيڊمي، راج ٿي آهي. انهيءَ اسٽان ٿان من اندرون طرف ڪجهه ڊگهي ڳوٺ. هن ڳوٺ جي لڏوڪو هو عاشق آهي ۽ ٻينهن من ٿي اسين اندرون هي ڳوٺ ڪان پتو ۽ اتر وٽ نه ڏينداسين، ٿينهن هي ڪڏهن به اندرون ڪي ڪونه ڇڏيندو ۽ اهو اتر وٽ آهي، وڏو، شيد يا ناري، جيڪو اسان سڀني هي اندر، اڪيڊمي ڳوٺان آهي. ڇڏهن سمون ڏوٺي سڪوڙ ۽ جي سروي ۽ جي مدن سان اسين پنهنجي ۽ ڇيٽن ڌارا ڪي سميت اڪيڊمي سرڪر تي ايڪاٽر ڪنداسين، تڏهن ئي اسين انهيءَ ناري انهيءَ شيد سان ڇڙي سگهنداسين. شيد جو لڳاءُ ۽ وٽ، ازبڪ اسان ڪي اندرون کان الڳ ڪري ٿو. مثال طور هڪ لڏي تيز وهي رهي آهي. نوئين انهيءَ لڏي ۽ هي وهڪري ڪي روڪڻ لاءِ بند (Dam) لڳايو ٿا. پر توهين انهيءَ پاڻيءَ ڪي ڪيستائين روڪي رڪي سگهندا؟ شايد هڪ شتر يا هڪ مهنو. ڇڏهن پاڻي ڪيٽي انداز ۾ ڳاٽي ويندو ته بند ڪي ٿوري وهڻ شروع ڪندو، ڪناري کان مٿي وهڻ شروع ڪندو. پر جيڪڏهن لڏي ۽ ۾ بند لڳائي، پاڻيءَ جي وهڪري جي رخ ڪي ٻئي طرف بدلايو ويندو ته بند به هميشه وهندو ۽ لڏي ۽ جو پاڻي ٻئي طرف وهڻ شروع ڪندو.

اسين من کي ڪڏهن به عالي نٿا رکي سگهون . من کي ڪرمن سان
ماڻو نٿا ڪري سگهون ۽ نه ئي پنهنجي عمل ٻڌي جي دليلن ۽ دليان سان
سان يا کيس ڊٻائڻ سان ، ۽ نه سنساري حالتن کان پنهنجو پاڻ کي
ٻري وڪڻڻ سان به ، اسين من کي وس ۾ نٿا آڻي سگهون . اهڙي طرح
ڪروڙن سان اسان کي ٿوري وقت لاءِ راحت ملي سگهي ٿي . جهڙي
طرح ڪنهن آزاد کي پوليس حوالي ڪيو وڃي ، جيئن هو قيد ۾
رهندو تيئن توھين دلچسپي جو ڪنهن کان صحيح سلامت رهندا ، پر جيئن
ٿي هن کي قيد کان آزاد ڪيو ويندو ته وري جيڪڏهن اٽليءَ کان
وڌيڪ شراب لاءِ ته ساڳيا ڪڪور ڪرڻ شروع ڪندو . پر جيڪڏهن کيس
پوليس جي حوالي نه ڪري ، سمجھائي ڇڏائي ته ليڪ انسان ٻڌائڻ جي
ڪوشش ڪئي ويندي ته اسين سندس جو ڪنهن کان اچي سگهنداسين .

۷- من، آتما، گور

من- ۱۳۴. اسين گهڻو ڪري من جي باري ۾ ڳالهه ٻولي ڪندا رهندا آهيو. مهر باني ڪري ٻڌائيندا ته دراصل من ڇا آهي؟ من جو آتما سان ڪهڙو تعلق آهي ۽ اهو اسان کي ايتري قدر تنگ ڇو ٿو ڪري؟

ج- مان سمجهان ٿو ته انهيءَ باري ۾ ڪلهه به، مون ٿوري به ٻڌايو هو. آتما، پرماٽما جي انس آهي. من به ڪا ننڍي ڳالهه ڪونهي. اهو ترڪييءَ مان نڪتو آهي. جيڪا روحاني سفر جي پي منزل آهي. آتما، پرماٽما کان وڇڙي، من جي صحبت ڪئي آهي. من خود به آزاد ڪونهي ڇو ته هو به اندرين جو غلام بڻجي چڪو آهي. اندرين من کي هميشه پنهنجي آڌين رکڻ جي ڪوشش ڪنديون رهنديون آهن. تنهنڪري من اندرين جي وس ٿي ڪيترائي سنا ۽ خراب ڪم ڪري ٿو. نتيجو اهو ٿو نڪري ته من جي ڪيل ڪمن جو ڦل آتما کي به پوڳڻو پوي ٿو، جيسين سندس من سان صحبت آهي.

من، ڪال جو عيوضي آهي، ڪال ڪڏهن به نه ڇاهيندو آهي ته ڪابه آتما سندس هٿن مان نڪري وڃي. تنهنڪري من ڪنهن نه ڪنهن طريقي سان هميشه اسان سان گڏ رهڻ جي ڪوشش ڪندو آهي، جيئن اسين جنم مرڻ جي چڪر مان نڪري نه سگهون. من پنهنجي مالڪ (ڪال) جو هڪ نهايت آڳاٽو ڪاري نوڪر آهي. هن وقت هنجي حالت اهڙي ٿي چڪي آهي جو هو اندرين جو ايتري قدر غلام آهي جو هو ٿو چاهي ته اسين واپس پنهنجي پرماٽما ۾ سمائجي هڪ ئي وڃون. ڪڏهن هو هڪ دوست بڻجي، اسان کي دوکو ڏيندو آهي ۽ ڪڏهن دشمن بڻجي ڏمڪي ڏيڻ جي ڪوشش ڪندو آهي. من جو مکيه مقصد آهي اسان کي پتڪائڻ ۽ اسان کي پنهنجي نچ گهر واپس وڃڻ کان روڪي رکڻ. انهيءَ ڪري اسان کي پنهنجيءَ آتما کي من جي چنبي مان آزاد ڪرڻ گهرجي.

ڪلهه مون سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي ته اسانجي سرير ۾ من ۽

مڪين هوندا آهيون، جو توهان کي نه پتو هجي، ته دنيا جي سڌ ۽ ڀڳ هوندي آهي. بالڪل منجهس هوندا آهيون. پتو ٿي ٿو ٿي آهي.

س - ۱۲۳. والڙو رسل ٺاهي هڪ ماڻهو هڪ دفعي چيو ته پوئو ماڻهو آهي، ”وقت اچڻ تي سڀ ماڻهو مون وقت ايندا، پر انهن کي انهيءَ ڏينهن جي انتظار ۾ ڌڙ ٽٽو پوندو.“ ڇا اها صحيح ٻالو آهي؟

ج - ٻڌا توهين ٿا سمجهو ته انتظار ۾ ڌڙ ٽٽو هوندي آهي؟ هڪ سر جي ٻيڙا محسوس ٿيندي آهي؟ اسين سڀ انهيءَ انتظار جي ڌڙ ۾ مان لنگهي رهيا آهيون. هر هڪ روح انهيءَ رب جو هڪ انس آهي. جيئن اسان واپس وڃي انهيءَ مالڪ سان ميلاپ نه ڪيو آهي، ملي هڪ نه ٿيا آهيون، تيئن اسين انهيءَ ٻيڙا، انهيءَ بي آراميءَ کان پٽي ٿا سڪيون. توهين هتي امير ڪا جي ماڻهن جي حالت کڻي ڏسو. توهان کي سڀ سنساري عيش عشق جا مال اسباب آهن ۽ توهان کي آرام لاءِ ڇا نه آهي! پر تنهن هوندي به توهين انهيءَ دڪ، ٻيڙا، ڌڙ ۾ ڪان جو ٽڪاري پاڻ لائق نه بڻيا آهيون. منهنجي ويچار ۾ ته انهيءَ سان توهانجو دڪ وڌيڪ وڌيو آهي.

ٻڌڻي وڌائڻو آهي. اهو ازخود اچي ٿو. جڏهن انهيءَ مالڪ جي مهر ٿئي ٿي، پنهنجو پاڻي پيدا ٿئي ٿو. جيتري قدر اسانجي ڪوشش جو سوال آهي، اسانڪي هر روز نير سان ڀڄڻ سمون ڪرڻ گهرجي. سنسڪرت جو ساهتيه پڙهڻ گهرجي. مستنگ ٻڌڻ گهرجي، جنهن جو بدقسمتيءَ سان توهانڪي موقعو نٿو ملي ۽ ستن جي سنگت ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي. اهي سڀ ڳالهون ٻار وڌائڻ ۾ مدد ڪن ٿيون. پر اهو سڀ ڪجهه تڏهن ئي ٿي سگهي ٿو، جڏهن مالڪ جي ديا مهر ٿيندي. تنهن ڪري دراصل، ڳالهه وري به اتي ئي واپس اچي ٿي ته جڏهن پرماتما چاهي ٿو، تڏهن ئي سچو روحاني پسرپر پيدا ٿئي ٿو.

س- ۱۳۲. مهاراج جي، ڇا توهين اسانڪي ٻڌائيندا ته اسين پرماتما لاءِ پريم ڪيئن وڌايون؟

ج- مکيه ڳالهه اها آهي ته اهو مالڪ جي هٿ ۾ ئي آهي. اسان کي پريو ۽ جو ٻار تڏهن ئي ملي ٿو، جڏهن هو ڏٺي ٿو. پر جڏهن اسين ڀڄڻ سمون ڪريون ٿا ته ٻار پنهنجو پاڻي اچي ٿو ۽ جڏهن اسانجي اندر اصلي روحاني ٻار پيدا ٿئي ٿو، تڏهن سڀ انسانيت جا ڪٺ ڪير مٿان ملائي ۽ وانگر ازخود اچي وڃن ٿا. انهن انساني خاصيتن کي حاصل ڪرڻ لاءِ توهانڪي ڪابه ڪوشش نه ڪرڻي آهي، اهي جڏهن اچن ٿا ته پاڻمرادو اچي وڃن ٿا. پريم اسان ۾ هرڪو ڪٺ پيدا ڪري ٿو. هر هڪ انسان جي اندر ڪٺ آهن، پر ٻار، سچو روحاني ٻار، انهن سڀني ڪٺن کي ظاهر ڪري ٿو.

دليوي ۽ روحاني ٻار ۾ اهو تفاوت آهي ته روحاني پسرپر ۾ پنهنجي پريتم، پنهنجي پرماتما يا مستگروءَ کانسواءِ توهانڪي ٻئي ڪنهن جو به ڌيان نٿو رهي. سنساري ٻار ۾ توهانڪي هميشه ۽ جو مثال رهي ٿو، انهيءَ ئي قبضي ڪرڻ جو ٻار اچي ٿو ۽ ان بعد حسد ۽ ساڙ پيدا ٿئي ٿو، جڏهن توهين ٻين جي باوي ۾ سوچيندا. پر روحاني پسرپر ۾ حسد ئي نٿو سگهي، ڇاڪاڻ ته توهين مالڪ ۾ ايترا نه ٿين ۽

ٺاڻي ٻڌائڻ لاءِ سڄي اوائش : ٺوڙن جي ڄاڻ آهي، پر اسان کي
سٺ سٺ سامهون پوڻا ڪونهي، سٺسگ ٻڌڻا ڪونهي، هڪ ٻئي کي
مدد ڪرڻا ڪونهي ۽ روز نر سان روحاني اڀياس کي روز وٽس ڏيڻ
ڪونهي، اسان کي سٺ سٺ جي رهڻي ۽ رهڻا ڪونهي ۽ ائين ۽ ائين
سٺ مائوٽل پر ئي رهڻو آهي، پر مائوٽل جي ڀيڻ جي قابل ٻڌڻا ڄا
اهي سڀ سائن آهن.

س - پر مهاراج جي، جيڪڏهن ائين ئي آهي ته سگرڊ ئي اسان
کي پنهنجي ڀيڻ جي لائق ٻڌائيندو ته پوءِ اسانجي اندر اهو ويچار نه
اٿس ڪونهي ته اسان سٺا سٺسگي نه آهيون؟

ج - اسان کي ڪڏهن به اهو ٻيو ٻار نه آيو ڪونهي ته اسين مٿان
سٺسگي آهيون، مون نوحان کي ٻڌايو آهي ته سٺ سٺ پر ٺاڪاڻيائي
آهي ئي ڪونه، توهين هميشه ائين وڌي رهيا آهيو، توهان کي ائين
وڌايو ئي آهي، پر اسان کي سٺ سٺسگي ٻڌايو آهي، اهو ڪڏهن به
نه وساريو ته اسان کي سٺسگي ۽ سٺ صحيح اوت کي نه وساريو آهي،
انهيءَ انوسار بروريءَ طرح رهڻا جي ڪوشش ڪرڻي آهي، ڪيڏهن
سڌائڻ تي هلايو آهي، ڪيترو وقت ڏيڻو آهي، اهي هڪ سٺسگيءَ
لاءِ ضروري شين آهن، جن جي نڪاڻا جي هڪ سٺسگيءَ مان اميد
ڪئي وڃي ٿي، جيڪڏهن اسان صحيح ٻڌا سڃا سٺسگي آهيون ته
پوءِ اسان پر اهو ٺوڙو (Guilty) ٻار نه اچڻ ڪونهي، جيڪڏهن
توهين صحيح ۽ سٺي پر سٺسگي آهيو ته پوءِ توهان کي ڪو سٺو سهڻي
يا مٿان، انهيءَ سان ڪو به فرق نٿو پوي.

س - (۱۳) مالڪ ۽ سٺسگين لاءِ سڄو روحاني ٻار ڪيئن ٿو پيدا
ٿي سگهي؟ ڇڏهن اسان سنساري ڏانڊن پر رهي نهايت ڪنور ٻڌڻي
ڇڏيو آهي ۽ انهي ٻار يا هڪ ٻئي سان ٻيڙي ٻار يا ڪل وساري ڇڏيو
آهي؟

ج - سچ نه اهو آهي ته سڄو روحاني ٻار سڄڻ نه اچي ٿو ته
پر اچي ٿو، توهان کي ڪو ائين ۽ جو اوهان نه ڪرڻو آهي ۽ نه ئي

علم جي لياقت هوندي آهي، پر جڃا تڪ ٿي فيصلي ڪرڻ جو حق حاصل هوندو آهي. پر وڪيل کي ساڳئي قانوني علم جي لياقت هوندي به اهو حق مليل ناهي. پر عام طور عام ٻوليءَ ۾ سنڌ ۽ سکر ۽ ڪراچي ۾ اڄ هڪ ئي سمجهو ويندو آهي.

س - ۱۲۸. ڇا توهين پيار جي باري ۾ ڪجهه وڌيڪ ٻڌائيندا ته اسين پنهنجي اندر پير پيار ڪيئن وڌايون؟

ج - جيترو پيار وڌيڪ ڪندا، اوترو پيار وڌيڪ وڌندو. جيترو انهيءَ کي ورهائيندا، اوترو وڌيڪ توهانجو پيار ڀرجندو. جيترو وڌيڪ اسين پرماتما جي جيو آتمائن سان پيار ڪنداسين، اوترو وڌيڪ هو اسان کي ڏيندو ۽ اسين پاڻ کي هندي وڃي محسوس ڪنداسين.

س - ۱۲۹. مهاراج جي، هن مارڪ ۾ پيار نهايت ضروري آهي؟ پير وڌائڻ ۾ ڪير مدد ڪري ٿو؟ ڇا ستسنگي خود سکر ۽ لاء پيار پيدا ڪري ٿو يا سکر خود پنهنجي شين ۾ پير جاڙي ڪري ٿو؟

ج - اها هڪ پرماتما جي نعمت آهي، اهو ئي ڏئي ٿو. اسين سوچيندا آهيون ته اسين پيار ڪريون ٿا، پر دراصل پرماتما پنهنجو پير پيار پاڻ ئي ڏئي ٿو. اسين سوچون ٿا ته اسان کي صاحب لاء سڪ آهي پر اهو پاڻ ئي پير آهي، جيڪو پنهنجي ڀڳتي ۽ پنهنجي پير جي بخشش عطا ڪري ٿو. هو اسان جي اندر ويٺو آهي ۽ اسان جي اندر ايتري قدر پير ۽ ڀڳتي پيدا ڪري رهيو آهي، جيئن اسين کيس پيار ڪري سگهون. پر پير انهيءَ طرفان اچي ٿو، پر اسان کي انهيءَ پيار جي قابل بڻجڻو آهي. هن اسان کي اهو الوڪو آندو، انهيءَ خوشي ڏئي آهي. هن جي مهر بنا ڪجهه به نٿو ٿي سگهي. حقيقت ته اها ئي آهي ته پرماتما پاڻ پنهنجي پير جي بخشش ڪري ٿو.

س - ۱۳۰. مهاراج جي، توهان فرمايو ته اسان کي انهيءَ پير جي قابل بڻجڻ گهرجي. قابل بڻجڻ لاء سني ۾ سٺو طريقو ڪٿڙو آهي؟

ج - ٺيڪ، لائق بڻجڻ لاء سني ۾ سٺو طريقو اهو آهي ته جڏهن به هو اسان کي قابل بڻائڻ چاهي ته اسين قابل بڻجن. هن کي ئي اسان کي

ج - مالڪ جي مهر ته هميشه آهي، پر اسانڪي هندي مهر جي قابل بچڻو آهي. جيڪڏهن برسات ڪافي تيز ٿي رهي آهي، پر توهان جو پيالو اونڌو پيو آهي ته ان ۾ پاڻيءَ جو هڪ ٽڙو به نثر پئجي سگهي. جڏهن توهين پيالي کي سڌو رکندا، تڏهن ئي اهو برسات جي پاڻيءَ سان ڀرجي سگهندو. اهڙيءَ طرح انهيءَ داتا جي ديا مهر، اسان هر هڪ جي اندر ٿي رهي آهي، پر اسانڪي انهيءَ مهر کي حاصل ڪرڻ لاءِ قابل بچڻو ٻوندو. ”ديا پراپتيءَ جي قابليت“ سان منهنجو مطلب آهي پنهنجي چيٽن ڌارا کي سربر مان سميتي، نئين تل تي اڻڪاڙ ڪرڻ، جتي ڏينهن رات مالڪ جي مهر ٻوسي رهي آهي. اهو سپاويڪ آهي ته تيسين دنياوي لڄائون ۽ موه اسان مان نه نڪرندا، جيسين اسين انهيءَ مالڪ سان نه جڙيا آهيون، پر مائما جي پگڙي ۽ پير اسان ۾ جاڳرت نه ٿيو آهي. هندي ديا جي ڪا حد ئي ڪونهي. اها هر جڳهه آهي، اسانڪي صرف انهيءَ لائق بچڻو آهي.

س- ۱۲۶. مهاراج جي! مهر باني ڪري اهو ٻڌايو ته اسانجو توهان لاءِ بيمار هميشه اول ۽ اعليٰ درجي جو، هڪ نهايت اوچي ۾ اوچي خواهش جي روپ ۾ ڪهڙي طرح رهي؟ جيڪڏهن اسين بيمار کي ايتري قدر ظاهر نه ٿي ڪريون ته انهيءَ کي هميشه لاءِ قائم ڪيئن ٿو رکي سگهجي؟

ج - بيمار جو ڏيکاءُ يا اظهار ڪرڻ ٻاهرين ڳالهه آهي. سڄو بيمار ته انٽرمڪي يعني اندر ئي رهي ٿو. ڇهن سمون، خود بخود، پرمائما لاءِ پير، بيمار ۽ پگڙي جاڳرت ڪري ٿو. پرمائما سان پير هٿ سبب، اسانجو انهيءَ مارگ تي دلندڙ راهگيرن يعني ساڌن مچانائن سان به بيمار ٿئي ٿو ۽ اسين هڪ ٻئي جي وڌيڪ ويجهو اچون ٿا. مثال طور، جيئن توهين پنهنجي پٽيءَ کان پري آهيو. ڪو ماڻهو توهانجي پٽيءَ وٽان اچي ٿو. توهين انهيءَ سان ضرور پنهنجي پٽيءَ جي باري ۾ ڪا ڳالهه ٻولهه، ڪرڻ چاهيندا ۽ اهو انسان به توهانڪي ضرور بيمارو لڳندو، ڇاڪاڻ ته هو توهانجي پٽيءَ جي باري ۾ ڪجهه ٻڌائي رهيو آهي ۽ توهين پنهنجي پٽيءَ جون ڳالهيون هميشه ٻڌڻ پسند ڪندا. تنهن

ٻنھجي اندر انهيءَ پرماتما لاءِ سڄي سڪ، سڄي تڙف، سڄو ٻيار ۽ سڄي ڀڳتي پيدا ڪرڻي آهي.

س- ۱۲۱. اسانکي ڇن سون طرف ڪهڙيءَ طرح آندو ويندو آهي؟

ج- مالڪ جي ديا مهر سان. انهيءَ کانسواءِ ٻيو ڪوبه رستو ڪونهي. اسين ڇڻي سگهون ٿا ته اسين پرماتما جا سڃا ڀڳت بڻجي ويا آهيون ڇاڪاڻ ته سڄو مارگ مليو آهي ۽ پورن ستگرور مليو آهي. پر اهو سڄو بلڪل غلط آهي. دراصل جڏهن پرماتما اسانکي صحيح مارگ تي لڳائڻ چاهي ٿو، اسان جي اندر سڄي ڀڳتي پيدا ڪرڻ چاهي ٿو، تڏهن هو اهڙو نه وائارو بڻائي ٿو، جو انهيءَ مارگ تي هلا کانسواءِ ٻيو ڪو وسيلو سمجهه ۾ نه ايندو آهي. اسين ٻنھجو پاڻيھي انهيءَ مارگ طرف ڇڪجي ويندا آهيون، اهو سڀ ڪجهه انهيءَ صاحب جي هٿن ۾ آهي. جڏهن هو چاهي ٿو، تڏهن ئي هرڪه ڳالهه اسان کي سمجهه ۾ اچي ٿي. سڀ کان پهرين هنجي ديا مهر ٿيندي آهي، پوءِ هنجي مهر سان ئي اسانکي ستگرور ملي ٿو. ستگرور جي صحبت سان اسين سڄي مارگ تي اچون ٿا ۽ ڪوشش ڪري هنجي ديا مهر سان سڄي مارگ تي هلي سگهون ٿا. آخر اسانجو اڀياس ٻنھجي نچ گهر ڏانهن وٺي وڃي ٿو ۽ اسين مالڪ ۾ ملي هڪ ئي وڃون ٿا. هرڪه ڳالهه هڪ ٻئي سان جڙيل آهي. مالڪ جي ديا مهر کانسواءِ ڪجهه به نٿو ٿئي.

س- ۱۲۲. سنت مت سکياڻن ۾ وشواس ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ٿو ڪري؟ اهو فيصلو ڪٿان ٿو اچي؟ ڇا اسانجي آتما وٽان؟

ج- نه، اهو اسانجن اڳين ڪرم، سينسڪارن ۽ گذريل جنمن ۾ مالڪ سان ملڻ جي سڃاڻيءَ تي مدار ٿو رکي. هن سان ملڻ جي سڄي طلب ۽ تڙف جو ڦل آهي. جڏهن اهڙي حالت ٿيندي آهي ته اهو مالڪ اسانکي سڄي مارگ تي لڳائيندو آهي. اسان ۾ صرف پرماتما سان ملڻ جي سڄي سڪ ۽ اڪير هئڻ گهرجي. اسين صحيح مارگ تي

سگهي ٿو. انهن مان ڪجهه ڪوٺي، اها هن جي نڀا لاءِ پراڻا
ڪوٺي.

اسان کي هن جي بگهي انهيءَ لاءِ ڪوٺا ڪوٺجي، جنهن ۾ هن لاءِ
احسن ڪري، هن لاءِ سچو ڀاءُ ڪري. مالڪ سان ملڻ لاءِ بگهي ڪوٺا
ڪوٺجي. ڏور جو اٿار ڏي، پر ڏور آهي. اسان کي ڪوٺي بگهي
ڏندا جي ڏيڻ کان بچڻ لاءِ نه ڪوٺا ڪوٺجي. اسان کي پرمالما جي
بگهي ڏور ڀاءُ وٽان ڪوٺا ڪوٺجي. جڏهن توھان کي ڪنهن سان نه
ڀاءُ هوندو آهي ته توھن انهيءَ سان ڀاءُ سبب ٿي ملڻ چاهيندا آهيو
؛ ته ڪن سڀاري لڳائڻ جي پورتيءَ لاءِ. ٿيندڙي جيڪي سڀني
آڪرن سڄي ٺوڙ، سچو ڀاءُ ۽ سڄي بگهي دل ۾ پيدا ٿئي ٿي،
تسڻ اسان ڪنهن نه پنهنجي منزل ۽ مقصد تي پهچي نه سگهنداسين.

ڪن ٺوڙي ملڻ هوندا آهن، جيڪي مالڪ کي سندس هنر،
آسن ۽ سندس ۾ سمائڻي وٺڻ ۾ مدد لاءِ پراڻا ڪندا آهن. مالڪ
گهڻو ڪري هنن ٺوڙن لاءِ، مٿس ۾ سمائڻ لاءِ، ڏن ڏولت لاءِ،
صحت لاءِ ۽ ڪيترون ٻين ڏنن ۾ ڏارائن ۽ لڳائڻ جي پراڻيءَ لاءِ
پرمالما کي پراڻا ڪندا آهن. هو ڪڏهن به مالڪ کي مالڪ لاءِ
وٺي نه ڪن. هو صرف هن کي پنهنجن منوڪامڊن جي پورتيءَ
جو ڀاءُ وٺڻ چاهين ٿا. اهي لڳائون ڪير پيدا ڪري ٿو؟
اسان هن ۽ اسين انهن لڳائڻ جي پورتيءَ لاءِ ڪڏهنڪي پراڻا ڪريون
ٿا؟ اسين پرمالما کي پورتيءَ لاءِ پراڻا ڪريون ٿا. اسين هن کي ٺا
سمائون نه هو مالڪ جي هٿ ۾ رهي، پر پرمالما کي سمائڻ جي
ڪوشش ڪندا آهيو ته هو اسانجي من موجب هلي. اهڙيءَ طرح
اسين هن جي شيون ڪريون ٿا، نه پرمالما جي. جيڪي اسين هن جي
لڳائڻ کي ڪڍي پنهنجو پاڻ کي پرمالما جي حوالي نه ڪنداسين،
تسڻ پنهنجي اصلي منزل کي ڇوڙ ڪري سگهنداسين. ڇاڪاڻ
ته مالڪ سمجهي اسان کي اهڙي ڏئي ٿو، جيڪو اسين سندس کان
ڪريون ٿا. جڏهن اسين مالڪ کان صرف مالڪ ٿي ڪوٺنداسين، تڏهن
ٺي اسين انهيءَ صلب ۾ سمائڻي سگهنداسين. ٿيندڙي اسان کي

ديا کانسواء اسين ڪڏهن پرماتما جي باري ۾ سوچي ۽ ڏٺا سگهون
 نه ٿي ڪڏهن اهو ڪيان پراپت ٿي سگهي ٿو ته پرماتما آهي يا نه.
 پر هُو هن دنيا ۾ سڌيءَ طرح خود نٿو اچي. هُو پنهنجي مٿس ڪنهن
 ذريعي، ڪن وسيلن دواران، ستگرن دواران موڪلي ٿو. جيئن ته
 توهان اڪثر بائبل ۾ پڙهيو آهي، ڪرائيسٽ فرمايو آهي، ”مان پٽا
 دواران موڪليو ويو آهيان، مونکي خاص انهن آزمائش لاءِ موڪليو ويو
 آهي، جيڪي واپس مالڪ سان ملڻ چاهين ٿيون.“ اها ئي هنجي ديا
 آهي. جڏهن پرماتما چاهي ٿو ته انهن دين، انهن خاص آزمائش کي ڏا
 ڪيو وڃي، واپس سندس وٽ پهچن ته اها هنجي مهر آهي ۽ انهنکي
 وٺي اچڻ لاءِ ستگروءَ کي موڪليو ويندو آهي. داتا جي ديا کانسواءِ
 سنت يا ستگرو هن سنسار ۾ نٿا اچن.

مالڪ جي مهر بنا ڀڄڻ جي ڪوشش ته ڇڏيو، پر اسين انهيءَ
 صاحب جي باري ۾ سوچي به نٿا سگهون. داتا جي ديا مهر، ڀڄڻ
 سمورن جو پهريون ڏاڪو آهي. هنجي ديا کانسواءِ ڪجهه به نٿو ٿئي.
 پر جڏهن اسين سچيءَ دل سان مٿين چڙهائي ڪرڻ لاءِ اڀياس ڪرڻ
 چاهيون ٿا، تڏهن هنجي مهر به اچي ٿي. جيڪڏهن اسين هڪ قدم
 وڌون ٿا ته هُو اسانکي ملڻ لاءِ ڏهه قدم اڳيان وڌي اچي ٿو. پر
 اسانجي ڪوشش ۾ سچائي هئڻ گهرجي. جيڪڏهن سچ ڀڄ اسان ۾
 رڳو لاءِ طلب آهي، انهيءَ لاءِ اڪير آهي ته هُو هميشه ٻانهن ٿلهائي
 اسانجي انتظار ۾ بيٺو آهي. عام طور پرماتما کي ڀائڻ لاءِ اسين ڪوشش
 نٿا ڪريون، اسانکي هن لاءِ سچي ڀڄي، سچو ڀيار ڪونهي. ۽
 جيڪڏهن اسين پرماتما طرف رخ به رکون ٿا يا هن جي ڀڄي
 ڪريون ٿا ته هن سان ملڻ لاءِ نه بلڪه دنيوي ڀڄارتن، آڻائن ۽ ترشائن
 جي ڀڄڻ لاءِ. اسين مالڪ کان پنهنجون منوڪامنائون پوريون
 ڪرائڻ چاهيون ٿا. اسين مالڪ کي، مالڪ ملڻ لاءِ پري ڪرڻ نٿا
 چاهيون. ڪڇ جزوي ڀيارا آهن، جيڪي پرماتما کي، پرماتما لاءِ ئي
 پريت ڪن ٿا. عام انسان خود غرض آهن، هُو هن کي ڀيار ڪن ٿا،
 ڇاڪاڻ ته پرماتما سندن اڃاڻ جي پورتيءَ لاءِ هڪ سٺو وسيلو ٿي

ج - جيئن ته ڪيترن جون پوريون اها ڏيک ڏيکاري ٿي، اسان کي
 ڪوشش ڪرڻي ٿي. ڪيترن اسانجي مدد ڪري ٿو، مالڪ اسانجي
 مدد ڪري ٿو، پر اسان کي ڪوشش ڪرڻو پوي ٿو. ڪيترن
 اچي ٿو، پر اسان کي پلي ٿي. ڪيترن وٽان ڪوشش اسان ڪري ٿو
 ٿو، پر اسان کي پلي ٿي ٿو. ڪيترن وٽان ڪوشش اسان ڪري ٿو.

نمبر ۱۱۶

ج - سرڪار جي سلسلي ۾ اسين ڪيترا ئي ڀيرا انهيءَ سوال تي
 ناري ۾ ٻاڙائي وڃا آهيون. دراصل سس ڪڏهن به شروعات وٺي
 نه ٿي. پر ڏيکاءُ ٿيو ڪري سگهجي. اهو مالڪ جي ٻچ تي آهي ته
 هو اسان کي صحيح راءِ تي آڻي ۽ پنهنجو ساڳيو ڊارن ڏئي. ڪڏهن
 اسين سڄيءَ مل سان گروءَ جي ضرورت سمجهون ڪنداسين، ڪڏهن
 اڻڀرو اسين سمجهو راءِ تي غلط شروع ڪنداسين. پر عاتما اسان
 سان گرو ٻڌا ڪندو آهي، جنهن ۾ اسين سمجهون ڪندا آهيون ته
 اسين نيڪ مارو ٿي آهيون. جيڪڏهن اسين ڪنهن غلط گروءَ جا سس
 به هوندا اسين نه رڻڪ سان انهيءَ کي ٻڌي، ڪنهن سڄي گروءَ جي
 سس ۾ به ٻڌي وينداسين. خود بخود پر عاتما اسان کي سڄي مارو ٿي
 آڻي ٿو. جيڪڏهن ضرورت آهي ته صرف اسانجي سڃاڻيءَ جي ۽
 مالڪ سان مطالب جي سڄيءَ اڪثر جي. ان بعد اهو هنجو ڪر آهي
 ته هو اسان کي صحيح مارو ٿي آڻي. انهيءَ لاءِ ڪجهه ٻاهريان نشان
 به آهن، پر انهن هوندي به عال يا ٻڌي ڏوڪو کائي سگهي ٿي. مالڪ
 انهن سڄي نشانن سان گرو ٻڌا ٿي، تنهن هوندي به عال ڏوڪو
 کائي سگهي ٿو. تنهنڪري صحيح رهنمائيءَ لاءِ اسين صرف مالڪ تي
 ٻڌڻ وٺڻ يا ٻڌڻ ڪري سگهون ٿا، باقي ڪنهن تي نه.

مس۔ ۱۲۰۔ کیا مہر جو، گروہ میں کیتوری قدر نعلی آتی؟

ج - یہ دیکھ کر میں حیرت میں آ گیا تھا۔ دیکھا کہ جو آدمی مالک کے پاس گیا، اس نے کہا کہ میں نے اس آدمی کو آٹھ سو روپے کی مالیت پر لے لیا ہے۔

۶- (ب) مالڪ جي ديا مهر ۽ پريم پيار

س - ۱۱۸؟

ج - اها حقيقت آهي ته مالڪ جي مهر تڏهن ئي پراپت ٿئي ٿي جڏهن هو خود چاهي ٿو. اها هميشه موجود آهي، پر اسين وٺڻ لائق نه آهيون ۽ انهيءَ کي پراپت ڪرڻ جي لائق به اسان کي پرماتما ئي بڻائي ٿو. هن جي ڪرپا سان ئي اسان کي پرماتما لاءِ پريت ڄاڻوس ٿي سگهي ٿي. اسان کي ڪوشش ڪرڻي آهي، روحاني اڀياس ڪرڻو آهي ۽ باقي ديا مهر ڪرڻ پرماتما تي آهي. جيڪڏهن اسين سچائيءَ ۽ ايمانداريءَ سان پرماتما کي پيار ڪريون ٿا ۽ هندي ڀڳتي ڪريون ٿا ته هو پنهنجي ديا مهر کي ٺٽو روڪي. روحاني اڀياس، ڀڄن سمون رهي سڀ اسان کي صرف هندي ديا مهر حاصل ڪرڻ جي لائق بڻائڻ لاءِ ئي آهن. پر اهڙو واتاروڻ ۽ اهڙيون حالتون صرف مالڪ جي مهر سان ئي بچجن ٿيون، جن ۾ اسين ڀڄن سمون کي وقت ڏيئي سگهون ٿا ۽ جيئن ته مون اڄ ستسنگ ۾ چيو هو ته اسان ۾ مالڪ جي مهر سان ئي هن سان ملڻ جي سچي ٺٽڻ پيدا ٿئي ٿي. هو اسان سڀني جي اندر آهي. اندر هئڻ سبب هو اسان کي پنهنجو پيار ڏئي ٿو. اسين سمجهندا آهيون ته اسين هن کي پيار ڪريون ٿا، پر دراصل پرماتما اسان کي پيار ڪري ٿو. اهو هو ئي آهي، جيڪو اسانجي اندر زور پيدا ڪري ٿو. اسين صرف موت ۾ پيار ڏيئي رهيا آهيون. جيترو وڌيڪ موت ۾ کيس پيار ڏينداسين، اوترو ئي وڌيڪ هنجو پيار اسين اندر محسوس ڪنداسين. دراصل پرماتما ئي ڏيڻ وارو آهي، جيڪو اها پريت ڏيئي رهيو آهي. اسين ڪڇ به نه ڪري رهيا آهيون، اسين صرف موت ۾ کيس ڏيئي رهيا آهيون، جيڪي ڪجهه هو اسان کي ڏئي ٿو. جيترو وڌيڪ اسين سندس بخشش پراپت ڪرڻ جي لائق بڻجنديس، اوترو ئي وڌيڪ اسين پنهنجي اندر پرماتما لاءِ پريم ڀار ڀڳتي شردا محسوس ڪنداسين.

س - پر توهي ستگروءَ جي هٿ آهي، آهي نه؟

ٻيائين سمڪڻ آهي ته ائين ڪي سندن ڏن جو ڳاڻ هو يا نه، يا ائين
 آهي، ڪي ڳاڻي ٻڌو يا ائينجي سڪائڻ ڪي عام جتا ڪي صحيح
 روپ ۾ سمجهيائون واپس يا نه، اهو وڏو مشڪل آهي.

پوءِ جيڪڏهن فرمايو ته مان اسين مشرقي ڏينهن، ماضي ڪري
 اوس، عرب ۽ ڀارت جي پراچين ڳڻتن جي ڪوچ ڪنداسين ته ائين
 پر اسان ڪي ساڳيا اُڀرڻ ملندا. شايد توڙان اڄ جي مستنڪ ۾ ٻڌو
 هوندو ته سڀ ڏور ٻڌڻن اُلهڪ اُلهڪ رهيا ۽ سمن سبب اسان ڪي
 جدا جدا هئا، مان ائين سڀني جو سار، روحانيت جو اصلي
 آڌار ساڳو آهي. ڪافي عرصي گذرڻ بعد اسين ائين ۽ اصلي سار يا
 اصليت ڪي رساري ٿا ڇڏيون ۽ ائين ۽ جو صرف باغريون روپ رهجي
 لڳو وڃي. ريت وراج، اصلي اُڀرڻ نه آهن، بلڪه ٻڌڻن ۽ پوڄاري
 جو اسانجي مٿان ٺهڻي وڌڻ جو هڪ ساڌن آهن، اهو ڪجهه به نه.

تڏهڪري جيڪڏهن اسين ڪڏهن به سنت جي سکيائڻ جي پوري
 طرح ڪنداسين ته آخر ساڳئي نتيجي تي پهچنداسين. پر ائين به
 ئي سگهي ٿو ته جن ڪي اسين سمجهندا آهيون، اهي ڏراصل
 سنت نه هجن. اسين اهو نيتو ٿا ڪري سگهون. مون ڪي ڳانڍي جي
 جي باري ۾ هئا ڪونهي، جو ته ڳانڍي هڪ راجپوتي اڳواڻ هو.
 هن روحانيت جي اُڀرڻ ڪي راجپوتيءَ سان ملائي ڇڏيو هو. هن جا
 واپار اصلي روپ ۾ روحاني هئا ۽ ائين سڀڪارن سان هو راجپوتي
 پر اڳيان وڌيو. تڏهڪري هو روحاني راجپوتي اڳواڻ هو، هو سنت نه
 هو. ڪيٽ ۾ ڪيٽ ڀارت ۾ ته هڪي روحاني طور سنت نه ٻڌو وڌو
 آهي. مان راجپوتن پرمهٽس جي باري ۾ ڪجهه چئي نٿو سگهان،
 ڇاڪاڻ ته هن ائين ۽ جي سڏائڻ يا سکيائڻ جي باري ۾ ڪو نه ٻڌو
 آهي، پر مون ڪي اهو رهواس ٿي نٿو سگهي ته ائين ڪي سنتن جي
 اُڀرڻ جو ڳاڻ نه هو. ائين ڪي سنتن جو ڳاڻ هو يا نه، ائين ۽ ائين
 ائين به ٻڌو جيڪڏهن اسان ڪي ناهي ته ائين ۽ جا ڪم ڪار ٿي

ج - شبد ڏن هڪ آهي، جيڪا مٿي جي چوٽيءَ کان وٺي شونڀر تائين اچي ٿي، جيئن ته شبد پنجن کنڊن مان ٿيندو اچي ٿو. عام طور ستن پنجن کنڊن جو ورنن ڪيو آهي، تنهنڪري اسانکي لائين محسوس ٿيندو آهي ته هر هڪ کنڊ جي الڳ الڳ شبد ڏن آهي. دراصل شبد هڪ ئي آهي. مثال طور هڪ ندي پنهنجي مول اسٽان مان نڪري سمنڊ سان وڃي ملي ٿي. مول اسٽان ۾ هڪجي خاص ڏن هوندي آهي ۽ جڏهن ندي ٻهاڙن مان لنگهي ٿي، تڏهن هنجو آواز الڳ هوندي آهي. جڏهن هوءَ ميدانن مان ٿيندي اچي ٿي، تڏهن هن جي ڏن ڪجهه ٻي هوندي آهي، پر ندي هڪ ئي هوندي آهي. ساڳيءَ طرح اها جيون ڌارا، شبد، نام، ناد، ورد، لوگاس يا ڪوبه نالو توهين ڏيئي سگهو ٿا، هڪ آهي، جيڪا چوٽيءَ کان نئين تل تائين اچي رهي آهي. اها شبد ڏن پورم پتا جي محل جي جدا جدا منزلن مان ٿيندي اچي ٿي، تنهنڪري هر هڪ منزل ۾ جيڪا ڏن اٿئي شبد مان نڪري ٿي، اٿئي شبد ڏن کي ستن سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي ۽ اٿئي کي دنيوي ٻوليءَ ۾، جدا جدا کنڊن يا منزلن جي جدا جدا شبد ڏن چئي سگهجي ٿو. دراصل شبد هڪ ۽ ساڳيو آهي.

س - ۱۷. اها ڳالهه هميشه شڪ پيدا ڪندي آهي ته رامڪرن پرمهنس، مهاٿما گانڌي ۽ سنت فرانسس ڪنهن به شبد جو ذڪر نه ڪيو آهي، اها ڳالهه توهين سمجهائي سگهندا؟

ج - ڪنهن به مهاپرش جي شخصيت ۽ اٿئيءَ جي اُپديش ٽيڪا لپٽي ڪرڻ، مان ٺيڪ نٿو سمجهان. مونکي معلوم ڪونهي. انهنجا اُپديش صحيح روپ ۾ آرٽ لکائي سمجهايا ويا يا نه. اهو چور مشڪل آهي. شايد توهين لائين ۾ چوندا ته ڪرائيسٽ ”ورد“ لوگاس يا شبد ڏن جو ڪڏهن به اُپديش نه ڪيو هو. پر مان اهو نه سمجهندس ته بائيبل، جنهن جون ڪيتريون ئي ڳالهيون دٻائون ويئون آهن، اٿئيءَ جي غيبي روحاني وچن کي جيڪڏهن ڪو صحيح روپ ۾ سمجهي ته اٿئيءَ ۾ شبد جو بلڪل چڱيءَ طرح ورنن آهي. تنهنڪري اهو چور

اسانجو ٻيو ڪو دشمن ٿي نٿو سگهي. اهڙيءَ حالت ۾ هـ و اسانجو سڀ کان وڏو خطرناڪ دشمن آهي. پر جڏهن من اندر شيد يا نام سان جڙي ٿو ۽ ٽرڪيءَ تائين پنهنجي پنج گهر ڏانهن ويندڙ راه تي وڌندو رهي ٿو ته هـ و اسان جو متر، هڪ سچو متر ۽ رهبر بطبي ٻوي ٿو. انهيءَ بعد آتما من کان چوٽڪارو حاصل ڪري، پرماتما ۾ واپس سمائجي وڃي ٿي.

جڏهن آتما من کي پنهنجي مول لستان تي ڇڏي ٿي، تڏهن هن ۾ پرماتما لاءِ سچو ٻيار ۽ ڀڳتي جاڳرت ٿئي ٿي ۽ هن جو مالڪ سان ملاڻ جو چاهه وڌي ٿو. اهو ٻوٽو ٻر ٻر، ڀڳتي ۽ لکن ٿي آتما کي واپس پرماتما سان ملائي ٿي. من نهايت پٺيان پنهنجي مول گهر ۾ ئي رهجي وڃي ٿو ۽ اهي سڀ ڪرم، سڀني ڪرم جو ٻنڌار ۽ ڪرم جو ڦل، سٺا ۽ خراب ڪرم، جن جا اسين هن سنسار ۾ غلام آهيون، اهي سڀ اُتي ئي من سان رهن ٿا. اهڙيءَ طرح آتما ٻوٽو ٿي، پرماتما ۾ سمائجي وڃي ٿي.

س - ۱۱۳. بستڪن ۾ چيو ويو آهي ته ستگرو ئي اسانکي شيد ڏن سان جوڙي ٿو. اها ڳالهه مونکي ڇڱيءَ طرح سمجهه ۾ نه آئي آهي. مونکي لائين ٻيو لڳي ته جيڪڏهن اسين انهيءَ شڪتيءَ کان الڳ رهنداسين ته اسين ڪڏهن به زندهه نٿا رهي سگهون. ڇا شيد ڏن اسانجي اندر هڪ جيون شڪتي ناهي؟

ج - شيد ڏن ئي اسانجي اندر اسانجي زندگي آهي. اها هتي (ٽئين ٽل تي) اسانجي من سان گڏ اچي ٿي ۽ من، سربر جي نون دوان ذريعي سڄي سنسار ۾ ڦهليل آهي. اسانکي من کي واپس سمڙي، هن نقطي تي اکين جي رڇ ۾ وٺي اچڻو آهي ۽ شيد سان جوڙڻو آهي. صرف ستگرو توهانکي انهيءَ مارگ تي آڻي ٿو ۽ توهانکي شيد ڏن سان جوڙي ٿو. شيد هميشه انهيءَ لستان تي آهي. شيد ڌارا سربر اندر سدائين آهي، ڇاڪاڻ ته اهائي خود آتما آهي. دراصل آخر ۾ شيد ڏن، آتما ۽ پرماتما، سڀ هڪ روپ ٿي وڃن ٿا. پر ستگرو ئي

جيئن رهڻ وقت هوندو آهي. پر توهين سرپر کان بيخبر هوندا، سرپر ساڳيءَ طرح پنهنجو ڪم ڪندو رهندو. پر توهين انهيءَ کان نهست رهندا.

س - جيڪڏهن اسڻ پر رهڻ وقت اهڙيءَ طرح ٿئي ۽ اڀياسي پنهنجي عضون کي اسٽر رکي ته ڇا هو انهيءَ اسڻ پر ئي ويهي سگهندو؟

ج - ڪڏهن ڪڏهن اڀياسي پاڻ کي سنڀالي نه سگهندا آهن ۽ ڪري پوندا آهن. هو ايتري پوندا آهن يا ڪڏهن ڪڏهن ڪنهن شروع ڪندا آهن. انهن ڪن اڀياسين کي ٿيندو آهي، پر عام طور اڀياسي ساڳئي اسڻ پر رهندو آهي ۽ صرف پنهنجي سرپر کان نه پر بيخبر ٿي ويندو آهي. پر ڪڏهن ڪڏهن جڏهن توهين ڇهن مهينن پورو ڪري اٿندا ته پاڻ کي لڀيل ڏسندا، حالانڪ توهان اسڻ لڳائي ڇهن مهينن شروع ڪيو هو. ڪڏهن ڪڏهن سرپر ڪري پوندو آهي پر انهيءَ جو توهان کي هوش نه رهندو آهي، جڏهن توهين ڪرندا آهيو. انهيءَ پر ڪا به ڊڄڻ جي ڳالهه ڪونهي.

س - ااا. ڇا توهين سمجهو ٿا ته ڪو به انسان يعني عام انسان ڌيان جي انهيءَ اوستا کي پراڻت ڪري سگهي ٿو؟

ج - هر هڪ کي ڪوشش ڪرڻ گهرجي ۽ هر هڪ ڪوشش ڪري سگهي ٿو ۽ اهو ئي پرماتما چاهي ٿو. پر اسين تڏهن ئي ڪوشش ڪنداسين، جڏهن هو اسان کان ڪرائڻ چاهيندو آهي. مون اها ئي ڳالهه چئي هئي ته هن جي ديا مهر کانسواءِ ڪجهه به نٿو ٿي سگهي، پر اسان کي ڪوشش ته ڪرڻي آهي. پنهنجي ناڪاميابيءَ لاءِ اهو دليل ڏيڻ جي ڪوشش نه ڪرڻي آهي ته جڏهن پرماتما اسان کان ڪرائڻ چاهيندو، تڏهن اسين ڇهن مهينن ڪنداسين. اسين اهڙو شرط نٿا رکي سگهون ته اسين پرماتما کان تڏهن ئي دان گهرنداسين، جڏهن اسان کي پڪ هوندي ته داتا اسان کي ڪجهه ڏيڻ وارو آهي. پر اهو بالڪل هنجي ديا ئي ئي مدار رکي ٿو. هو اسان کي تڏهن ئي ڏيندو جڏهن هو چاهيندو. هن سنسار پر به جڏهن ڪو بيماري اسان کي پئجي يا ڪجهه

١٠٤. - پرسان کي ٻڌ ڪارڻا، تنهن انجانيءَ لاءِ شروع ۾ ڪو صحيح
سڀو نه آهي.

١٠٥. - ا. ا. م. استري ڪجهه وقت ئي اهو آهي جو ڪنهن
سڀو نه ٿئي ۽ هي آهي ۽ هن ئي اها ئي سڀو آهي ته ڪٿي اها
ڪا به سڀو نه ٿئي ۽ ڪا به نه ٿي ٿيندي؟

ج. - جسماني ڪنهن جو روحاني شيد ٻڌا سان ڪو به تعلق ڪونهي.
انهن جو ڪنهن سان اسين ڪجهه ٻڌون يا نه، انهيءَ سان ڪو به فرق
نه پوي. اها ڪي اندر ٻڌا ڪن آهن، جن کي شيد ٻڌا لاءِ ڪولڻو
آهي. جيئن ته توهان بائبل ۾ اڻڄاتو آهي، ڪرائيسٽ نهايت سهڻي
ٻڌائي سان موڪليو آهي، ”توهان کي ڪن آهن پر توهان ٻڌو نه آه،
توهان کي انهن سان پر توهان نه ٻڌو آه.“ اسين انهن جو انهن سان
الڳ ٿي لڳا سگهون ۽ نه انهن جو ڪنهن سان اندرون شيد ٻڌي
سگهون ٿا. اهو ڪو سڀو ڪن آهي جيڪو جو ڪونهي، اهو شيد
ٿي ٿو. انهيءَ ڪري توهان انهن جو ڪنهن سان ٻڌي سگهو يا
نه، انهيءَ سان ڪو به فرق نه پوي.

١٠٦. - (اها ڪنهن کان ڪجهه ٻڌڻو استري چوي ٿي) جيڪي وڃن
توهان روحاني رهيا آهيو، اهي مان ٻڌا چاهيان ٿي.

ج. - اهو ليکڪ آهي، پر مان توهان کي اهو ٻڌائڻ چاهيان ٿو ته
جيڪڏهن توهان جو ڪنهن سان باهريون ٻڌا لڳا ٻڌي سگهو ته انهيءَ ۾
ڪو به روحاني خرچ ڪونهي. ٻڌا لڳڻ آواز اٿس آهي. انهيءَ کي
ٻڌڻ ۾ ٿيڻ ٿو. اها شيد ٿي توهان کي اندر اچي ٿي جيڪڏهن
توهان جيڪي ڪجهه ٻاهر ٻڌندا هئا، انهيءَ کان وڌيڪ مٿي آواز
اٿس ٻڌندا.

١٠٧. - ا. ا. م. ٻڌڻ جي، جڏهن شيد ٿي جيڪڏهن آهي،
تڏهن به سڀو کي ڪنهن سڀو جي ضرورت ناهي ٿي يا اهو
ڪو به نه ٿو ٿئي؟

ج. - اهو ڪو ٻڌڻو ڪونهي. اهو ان وقت به اهڙيءَ طرح هوندو،

توهان کي ڏيان ڪي اسٽر رکڻ جي عادت پئجي ويندي، تڏهن سن
ازخود انهيءَ نقطي تي اسٽر وهندو.

س - ايڪاڪر ٿا ۽ ڇهن سمرن؟

ج - ڇهن سمرن هڪ عام وهنجاري لفظ آهي. انهيءَ ۾ روحاني
ترقيءَ لاءِ جيڪي ڪجهه ڪيو وڃي ٿو، اهو انهيءَ لفظ ۾ سمايل آهي.
انهيءَ جا ۳ حصا آهن - سمرن، ڏيان ۽ ڏن. ”سمرن“ جو ارك آهي
پوئر ناسن جو دهرائڻ. انهيءَ ذريعي ڇهين ڌارا جو اڪين جي مرڪز
تي سهڻاءُ ڪيو ويندو آهي. پنهنجي ڇهين ستا کي ٽين تل ۾ ايڪاڪر
ڪرڻ لاءِ گروه جي سروب تي ويچار ڪرڻ ”ڏيان“ آهي. ”ڏن“،
شبد يا ورد يا لوڪاس آهي، جنهنجي مدد سان اسين مٿي ڇوڙهائي
ڪندا آهيون. سو هر هڪ ڳالهه ڇهن سمرن جي اندر اچي وڃي ٿي.
انهن سڀني ڪريائن کي ملائي، هنديءَ ۾ ”ڇهن“ ۽ انگريزيءَ ۾
”ميڊيٽيشن“ چيو ويو آهي، جنهن جو اصلي ارك آهي پرماتما جي
ڀڳتي. انهيءَ ڀڳتيءَ يا پور کي وڌائڻ لاءِ جيڪو ٻه اڀياس ڪيو وڃي
ٿو، اهو ڇهن سمرن آهي.

س - ۱۰۸. مهاراج جي، وري ڇهن سمرن جي طرائقي جي باري
۾ ڀڳتي رهي آهيان. ڇا اهو سچ آهي ته، ساڄي ڪن کي بند ڪرڻ
جي ٽيهن ضرورتن ۾ وري ٿي، جيئن اڀياسي انهيءَ درجي تي نه
پهتو آهي، جتي شبد ڏن ايتري ته صاف آهي جو ڏيان ۾ باغرين
پنڊو جهندڙ آواز کان به هو بيخبر رهي ٿو.

ج - اهو بالڪل نڪ آهي. ساڄي ڪن کي بند ڪرڻ جي ضرورت
صرف شروعات ۾ ٿيندي آهي. جڏهن ٽئين تل ۾ ڏيان ايڪاڪر ٿي
وڃي ٿو ۽ شبد سان جڙي وڃي ٿو، تڏهن ڪن بند ڪرڻ جي ضرورت
نٿي پوي. ڇاڪاڻ ته توهين ئي اختيار شبد سان جڙي ويندا ۽ توهين
پنهنجي هڪ ڪن ۽ سڄي سر ۾ کان بيخبر ٿي ويندا آهيو. جڏهن
توهين انهيءَ شبد کي ٻڌو ۽ هڪ محسوس ڪريو، تڏهن توهين پنهنجو
ٻاڻ کي انهيءَ حوالي ڪري ڇڏيو ۽ توهين انهيءَ شبد اندر لڄ ٿي

آهي، ڪاٺي آهي يا ساڄي طرف آهي. توهين جسماني طور اندر آهي؟
 انهيءَ ئي لاءِ ڏاڍي سگهيو. انهيءَ جو اکين سان ڪو به تعلق ڪونهي.
 جيڪڏهن توهين صرف اکيون بند ڪندا ته توهين پنهنجو پاڻي
 اندري ۾ اکين ڏانهن هوندا، اهو سڀاويڪ آهي. توهين پنهنجي ڏان
 ئي هتي اڳاڳو ڪري سمون ڪريو. مال ڪو به طور اندري ۾ ڏان
 ئي اسٽر وڪڙ ڪنهن به شئي جي ڀيڻ ۾ ڪونهي ڪوشش نه ڪريو،
 ڪونهجو به ڇڏيو نه ڪريو. توهين صرف من کي اسٽر ڪري پنهنجي
 مياڻ کي اندري ۾ اڳاڳو ڪري سمون ڪريو.

د - ۱۰۷. ٻين سمون جي حالت ۾ جيڪڏهن ڪو ماڻهو اکين جي
 مرڪز ۾ ڏان اسٽر وڪڙ ڪنهن هڪ ميٽر جو جاب ڪري ٿو، ستو
 دهائيدي اوچتو هڪ ميٽر جو جاب ڇڏي، من کي هڪ مالي (سٽان
 ئي اڳاڳو ڪري ٿو، مان سٽسڪيءَ جي باري ۾ نه چئي رهيو آهيان
 ته ڇا اهو ماڻهو ميٽر جي جاب بعد من کي مال ۾ اسٽر ڪري ٿو يا
 لڳاتار هيندڙ ڀڪر ۾ وڪڙي ٿو؟

ج - سڀ کان پهرين ڳالهه اها آهي ته توهان کي هميشه پنهنجي
 ڳروءَ کان ڇڻڻ گهرجي ته توهان کي ڇا ڪوڙو آهي. پر جيئن ته توهين
 هونڪان ڀڄي رهيا آهيو ته ان حالت ۾ مان ڪجهه چوڻ چاهيندس.
 اڄ جيڪي ڪجهه توهين پهرين ئي ڪري رهيا آهيو، انهيءَ کي ڇڏڻ
 لاءِ ٿورو ڇوان. توهين ڏسو، اسان کي هتي اکين جي مرڪز تي اولاد
 ۾ پنهنجي ڏان کي لڪائي، ميٽر جو جاب ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ
 گهرجي؟ اسان کي پنهنجي ڳروءَ جي سروب جو ڏان به ڪوڙو آهي
 ۽ توهين اسان کي اسٽر نه ڪري سگهنداسين، جيئن هن کي ڪجهه
 سهارو، اسٽر ٺيڪ لاءِ نه هوندو. تنهنڪري اسان کي ڳروءَ جي سروب
 جو ڏان ڪندي، ميٽر جو سمون يا جاب ڪوڙو آهي؟ آهستي آهستي
 اکين جي وچ ۾ اڳاڳو ٺيڪ گهرجي. اها هڪ من سان لڳاتار ڪوشش
 آهي. توهين انهن ڪندا پر من انهيءَ کي ڀڄي رهندو، توهين وري
 اهڙيءَ طرح ڪرڻ ۽ توهان جو من وري وري ڇڏيندو. جڏهن

گهرجي. هن کي شيد ٻڌڻ گهرجي. آخر اهڙو وقت ايندو آهي جڏهن سمورن بند ڪرڻو پوندو آهي. توهين صرف شيد ٻڌندا رهندا ۽ توهين شيد ۾ سمائجي ويندا ۽ شيد توهانکي واپس وٺي ويندو. انهيءَ اوستا ۾ توهانکي سمورن جي بلڪل ضرورت نه رهندي. جنهن وقت به توهين اکيون بند ڪندا، توهين شيد ۾ سمائجي ويندا.

س- ۱۰۶. مهاراج جي، انهيءَ جو ارڻ ڇا آهي ته بنا ڪوشش جي اسين اکين پٺيان ايڪاگرتا حاصل ڪندا آهيون؟ اکين پٺيان ايڪاگر ٿيڻ جو ڇا مطلب آهي؟

ج- جڏهن توهين پنهنجون اکيون بند ڪندا آهيو، تڏهن توهين ازخود پنهنجي اندر هوندا آهيو. سوچ ويچار جو اسٽان يعني ٽيون نيتو جنهن کي بائيبل ۾ ”هڪ اڪ“ چيو ويو آهي، اها ٻيئي، اکين جي پٺيان وڃ ۾ آهي، اها جسماني ناهي. ڇو ته انهيءَ جو ڪوبه استول روپ ناهي. جڏهن توهين انهيءَ مرڪزي ڀوريءَ طرح ڌيان ايڪاگر ڪندا، تڏهن اکيون بند ڪندي ئي توهين پنهنجو پاڻيئي هنن اکين پٺيان هلي ويندا. اهوئي منهنجي چوڻ جو نتيجو آهي.

س- توهين هن اسٽان تي اشارو ڪندا آهيو ته ڇا اها ٻن ڀون جي وچ ۾ آهي؟

ج- انهيءَ باري ۾ به مان توهانکي ڪولي ٻڌايان ٿو. توهانکي اندر ڪنهن به خاص نقطي کي ڪڍ ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. توهانکي جسماني طور اٿو ٿي ڇڪڻ يا اکين کي ڪنهن خاص نقطي تي ٽاڻي ڏسڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان توهين پنهنجين اکين کي نقصان پهچائيندا. اهڙو ڪوبه خاص نقطو ڪونهي، جنهنکي توهانکي ٽاڻي يا غور سان ڏسڻو آهي. اکين بند ڪرڻ سان توهانکي اوندهه نظر ايندي. توهين انهن مڙس ڪندا ته توهين انڌڪار جي وچ ۾ آهيو. مان ڪهڙو پنهنجي ڌيان کي انهيءَ اوندهه ۾ اڪائي رکڻ ۽ هن کي اسٽر ڪري سمورن ڪرڻو. توهين اها ڳولڻ جي ڪوشش نه ڪريو ته توهين پيشانيءَ جي وچ ۾

شيد ٿي. منجهرو وقت ٺهڻا ٿي. جيڪڏهن وڌيڪ اڳ ٺهڻا
ٺهندي رهي ته اسين سمورن کي ڳهٽ ۽ شيد ٿي وڌيڪ وقت
ڏيئي سگهون ٿا.

دس - ۱۰. ۱. مڃاڻ جي، توڙهن سمورن کي وڌيڪ وقت ڏيڻ جي
ڳوٺي پر جيڪي ڪجهه ٻڌائو، اهو نه سمجهيو. پر ٻيا اهو ضروري
آهي ته ڇهن وقت، سمورن اڳ پر ڪرڻا ٿيڻي؟ جيڪڏهن شروع ۾
ٿي شيد ٿي زور سان ايندي هئي ته ٻيا سمورن کان اڳ آئي ۽ شيد
ٿي ٿي نه ٻڌڻا ٿيڻي؟

ج - ٺاهي ڪري نون آبهاسين کي ڳالهائي هدايت ڪئي رهندي
آهي ته هو ڇهن سمورن جي وقت جو ۲ حصو سمورن ڏيان کي ڏيان ۽
۱ حصو شيد ٿي ڏيان. پر جيڪڏهن ڪو سٽنگي ڏيان کي شو
ڪرڻ پر اڳڪاڻو ڪرڻا پر ڪاميابي حاصل ڪري چڪو آهي ۽ اها ڪڏهن
ڪوشش جي اڪثر ڇوڙان ٿيڻي ٿي ۽ کيس شيد ٿي ٻڌڻا پر آهي ٿي
نه ٻيو هو سمورن کي ڳهٽ ۽ شيد کي وڌيڪ وقت ڏيئي سگهي ٿو.
ٻڌڻن توڙهن منجهس ڪرڻو ته شيد ٿي مٿي جيڪي رهي آهي، شيد
پر ڪڏهن آهي ۽ اڳاٽو زور سان ٻڌڻا پر آهي رهيو آهي ته ان حالت
۾ سمورن کي ٻڌڻي، شيد ٿي ٻڌڻي سگهو ٿا. اهڙو ڪو هٿو سٽنگ
ٺاهڻو ٺاهڻ نه آهي ته سمورن وقت شيد ٿيڻن مڃاڻ ڏيڻ ضروري نه
آهي. جيڪڏهن سمورن ڪندي، شيد اڳاٽو زور سان آهي ۽ جيڪڏهن
۽ سو ٻڌڻا هئي، ٺاهڻ آهي ۽ کي ڊوڪٽر نه ٿيڻي، بلڪه ٻڌڻو
ٻڌڻي ٿي شيد ٿي جي حوالي ڪرڻا ٿيڻي.

سمورن ڪرڻا جو مقصد ٿي آهي ڏيان جي اڳڪاڻي ۽ شيد ٿي
سان ڪرڻا. سمورن ۽ ڏيان، آهي ۽ مقصد يا منزل ٿي ٻڌڻا جا ساڻن
آهي، اها ڪي ٻڌڻو ٻڌڻي آهي ۽ شيد ٿي سان ڪرڻو آهي.
ٻڌڻو ڪري جيڪڏهن ڪو اهڙو ڪوشش آهي، جيڪو شيد ٿي کي
ٺاهي ٿي ۽ کيس ڪجهه منجهس ٿي ته سو آهي ۽ کي شيد ٿيڻن
ٻي پروا نه ٿي ٿي ۽ ٿي هڪ آهي ۽ وقت سمورن ۾ لڳو رهڻا

گهرجي. هن کي شبد ٻڌڻ گهرجي. آخر اهڙو وقت ايندو آهي جڏهن سمورن بند ڪرڻو پوندو آهي. توهين صرف شبد ٻڌندا رهندا ۽ توهين شبد ۾ سمائجي ويندا ۽ شبد توهانکي واپس وٺي ويندو. انهيءَ اوستا ۾ توهانکي سمورن جي بلڪل ضرورت نه رهندي. جنهن وقت به توهين اکيون بند ڪندا، توهين شبد ۾ سمائجي ويندا.

س - ۱۰۶. مهاراج جي، انهيءَ جو ارڻ ڇا آهي ته بنا ڪوشش جي اسين اکين پويان ايڪاگرٽا حاصل ڪندا آهيون؟ اکين پٺيان ايڪاگر ٿيڻ جو ڇا مطلب آهي؟

ج - جڏهن توهين پنهنجون اکيون بند ڪندا آهيو، تڏهن توهين ازخود پنهنجي اندر هوندا آهيو. سوچ وڃاڻ جو اسٽان يعني ٿيون نيٽر جنهن کي بائيبل ۾ ”هڪ اڪ“ چيو ويو آهي، اها بهي، اکين جي پٺيان وڃ ۾ آهي، اها جسماني ناهي. ڇو ته انهيءَ جو ڪوبه استول روپ ناهي. جڏهن توهين انهيءَ مرڪز تي پوريءَ طرح ڌيان ايڪاگر ڪندا، تڏهن اکيون بند ڪندي ئي توهين پنهنجو پاڻيئي هنن اکين پويان هلي ويندا. اهوئي منهنجي چوڻ جو تاثير آهي.

س - توهين هن اسٽان تي اشارو ڪندا آهيو ته ڇا اها ٻن ڀرن جي وچ ۾ آهي؟

ج - انهيءَ باري ۾ به مان توهانکي کولي ٻڌايان ٿو. توهانکي اندر ڪنهن به خاص نقطي کي کوچ ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. توهانکي جسماني طور اٽو ٿي چڪڻ يا اکين کي ڪنهن خاص نقطي تي ٽاڻي ڏسڻ جي ڪوشش نه ڪرڻ گهرجي. اهڙيءَ طرح ڪرڻ سان توهين پنهنجين اکين کي نقصان پهچائيندا. اهڙو ڪوبه خاص نقطو ڪونهي، جنهنکي توهانکي ٽاڻي يا غور سان ڏسڻو آهي. اکين بند ڪرڻ سان توهانکي اوندهه نظر ايندي. توهين انهن مٿسوس ڪندا ته توهين انڌڪار جي وچ ۾ آهيو. مانسڪ طور پنهنجي ڌيان کي الهيءَ اوندهه ۾ اڪائي رکو ۽ من کي لستر ڪري سمورن ڪرڻو. توهين اها ڳالهه جي ڪوشش نه ڪريو ته توهين پيشانيءَ جي وچ ۾

2 - 16 = 16

[illegible]

3. 10. 1947

[illegible]

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့ နံနက် ၈ နာရီခန့်တွင်
 နယ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့ဝင်များသည် နယ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့ဝင်များ

۲۰۰۰

[illegible][illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

سختی میں : سر سبز شجر کی مانند ہوں ، جو اپنے پتوں کو اپنی طرف سے کھینچ کر رکھتا ہے اور انہیں اپنے لیے ہی استعمال کرتا ہے ۔

2 - 7.

[illegible]

... 1.1. 1953 ...

[illegible][illegible]

۱- کتب و کتبخانه
 ۲- کتب و کتبخانه
 ۳- کتب و کتبخانه
 ۴- کتب و کتبخانه
 ۵- کتب و کتبخانه
 ۶- کتب و کتبخانه
 ۷- کتب و کتبخانه
 ۸- کتب و کتبخانه
 ۹- کتب و کتبخانه
 ۱۰- کتب و کتبخانه

۱ - ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ - ۷ - ۸ - ۹ - ۱۰ - ۱۱ - ۱۲ - ۱۳ - ۱۴ - ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ - ۲۶ - ۲۷ - ۲۸ - ۲۹ - ۳۰ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ - ۳۴ - ۳۵ - ۳۶ - ۳۷ - ۳۸ - ۳۹ - ۴۰ - ۴۱ - ۴۲ - ۴۳ - ۴۴ - ۴۵ - ۴۶ - ۴۷ - ۴۸ - ۴۹ - ۵۰ - ۵۱ - ۵۲ - ۵۳ - ۵۴ - ۵۵ - ۵۶ - ۵۷ - ۵۸ - ۵۹ - ۶۰ - ۶۱ - ۶۲ - ۶۳ - ۶۴ - ۶۵ - ۶۶ - ۶۷ - ۶۸ - ۶۹ - ۷۰ - ۷۱ - ۷۲ - ۷۳ - ۷۴ - ۷۵ - ۷۶ - ۷۷ - ۷۸ - ۷۹ - ۸۰ - ۸۱ - ۸۲ - ۸۳ - ۸۴ - ۸۵ - ۸۶ - ۸۷ - ۸۸ - ۸۹ - ۹۰ - ۹۱ - ۹۲ - ۹۳ - ۹۴ - ۹۵ - ۹۶ - ۹۷ - ۹۸ - ۹۹ - ۱۰۰ - ۱۰۱ - ۱۰۲ - ۱۰۳ - ۱۰۴ - ۱۰۵ - ۱۰۶ - ۱۰۷ - ۱۰۸ - ۱۰۹ - ۱۱۰ - ۱۱۱ - ۱۱۲ - ۱۱۳ - ۱۱۴ - ۱۱۵ - ۱۱۶ - ۱۱۷ - ۱۱۸ - ۱۱۹ - ۱۲۰ - ۱۲۱ - ۱۲۲ - ۱۲۳ - ۱۲۴ - ۱۲۵ - ۱۲۶ - ۱۲۷ - ۱۲۸ - ۱۲۹ - ۱۳۰ - ۱۳۱ - ۱۳۲ - ۱۳۳ - ۱۳۴ - ۱۳۵ - ۱۳۶ - ۱۳۷ - ۱۳۸ - ۱۳۹ - ۱۴۰ - ۱۴۱ - ۱۴۲ - ۱۴۳ - ۱۴۴ - ۱۴۵ - ۱۴۶ - ۱۴۷ - ۱۴۸ - ۱۴۹ - ۱۵۰ - ۱۵۱ - ۱۵۲ - ۱۵۳ - ۱۵۴ - ۱۵۵ - ۱۵۶ - ۱۵۷ - ۱۵۸ - ۱۵۹ - ۱۶۰ - ۱۶۱ - ۱۶۲ - ۱۶۳ - ۱۶۴ - ۱۶۵ - ۱۶۶ - ۱۶۷ - ۱۶۸ - ۱۶۹ - ۱۷۰ - ۱۷۱ - ۱۷۲ - ۱۷۳ - ۱۷۴ - ۱۷۵ - ۱۷۶ - ۱۷۷ - ۱۷۸ - ۱۷۹ - ۱۸۰ - ۱۸۱ - ۱۸۲ - ۱۸۳ - ۱۸۴ - ۱۸۵ - ۱۸۶ - ۱۸۷ - ۱۸۸ - ۱۸۹ - ۱۹۰ - ۱۹۱ - ۱۹۲ - ۱۹۳ - ۱۹۴ - ۱۹۵ - ۱۹۶ - ۱۹۷ - ۱۹۸ - ۱۹۹ - ۲۰۰ - ۲۰۱ - ۲۰۲ - ۲۰۳ - ۲۰۴ - ۲۰۵ - ۲۰۶ - ۲۰۷ - ۲۰۸ - ۲۰۹ - ۲۱۰ - ۲۱۱ - ۲۱۲ - ۲۱۳ - ۲۱۴ - ۲۱۵ - ۲۱۶ - ۲۱۷ - ۲۱۸ - ۲۱۹ - ۲۲۰ - ۲۲۱ - ۲۲۲ - ۲۲۳ - ۲۲۴ - ۲۲۵ - ۲۲۶ - ۲۲۷ - ۲۲۸ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۲۳۴ - ۲۳۵ - ۲۳۶ - ۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۳۹ - ۲۴۰ - ۲۴۱ - ۲۴۲ - ۲۴۳ - ۲۴۴ - ۲۴۵ - ۲۴۶ - ۲۴۷ - ۲۴۸ - ۲۴۹ - ۲۵۰ - ۲۵۱ - ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۵۶ - ۲۵۷ - ۲۵۸ - ۲۵۹ - ۲۶۰ - ۲۶۱ - ۲۶۲ - ۲۶۳ - ۲۶۴ - ۲۶۵ - ۲۶۶ - ۲۶۷ - ۲۶۸ - ۲۶۹ - ۲۷۰ - ۲۷۱ - ۲۷۲ - ۲۷۳ - ۲۷۴ - ۲۷۵ - ۲۷۶ - ۲۷۷ - ۲۷۸ - ۲۷۹ - ۲۸۰ - ۲۸۱ - ۲۸۲ - ۲۸۳ - ۲۸۴ - ۲۸۵ - ۲۸۶ - ۲۸۷ - ۲۸۸ - ۲۸۹ - ۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۳ - ۲۹۴ - ۲۹۵ - ۲۹۶ - ۲۹۷ - ۲۹۸ - ۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۰۱ - ۳۰۲ - ۳۰۳ - ۳۰۴ - ۳۰۵ - ۳۰۶ - ۳۰۷ - ۳۰۸ - ۳۰۹ - ۳۱۰ - ۳۱۱ - ۳۱۲ - ۳۱۳ - ۳۱۴ - ۳۱۵ - ۳۱۶ - ۳۱۷ - ۳۱۸ - ۳۱۹ - ۳۲۰ - ۳۲۱ - ۳۲۲ - ۳۲۳ - ۳۲۴ - ۳۲۵ - ۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۲۸ - ۳۲۹ - ۳۳۰ - ۳۳۱ - ۳۳۲ - ۳۳۳ - ۳۳۴ - ۳۳۵ - ۳۳۶ - ۳۳۷ - ۳۳۸ - ۳۳۹ - ۳۴۰ - ۳۴۱ - ۳۴۲ - ۳۴۳ - ۳۴۴ - ۳۴۵ - ۳۴۶ - ۳۴۷ - ۳۴۸ - ۳۴۹ - ۳۵۰ - ۳۵۱ - ۳۵۲ - ۳۵۳ - ۳۵۴ - ۳۵۵ - ۳۵۶ - ۳۵۷ - ۳۵۸ - ۳۵۹ - ۳۶۰ - ۳۶۱ - ۳۶۲ - ۳۶۳ - ۳۶۴ - ۳۶۵ - ۳۶۶ - ۳۶۷ - ۳۶۸ - ۳۶۹ - ۳۷۰ - ۳۷۱ - ۳۷۲ - ۳۷۳ - ۳۷۴ - ۳۷۵ - ۳۷۶ - ۳۷۷ - ۳۷۸ - ۳۷۹ - ۳۸۰ - ۳۸۱ - ۳۸۲ - ۳۸۳ - ۳۸۴ - ۳۸۵ - ۳۸۶ - ۳۸۷ - ۳۸۸ - ۳۸۹ - ۳۹۰ - ۳۹۱ - ۳۹۲ - ۳۹۳ - ۳۹۴ - ۳۹۵ - ۳۹۶ - ۳۹۷ - ۳۹۸ - ۳۹۹ - ۴۰۰ - ۴۰۱ - ۴۰۲ - ۴۰۳ - ۴۰۴ - ۴۰۵ - ۴۰۶ - ۴۰۷ - ۴۰۸ - ۴۰۹ - ۴۱۰ - ۴۱۱ - ۴۱۲ - ۴۱۳ - ۴۱۴ - ۴۱۵ - ۴۱۶ - ۴۱۷ - ۴۱۸ - ۴۱۹ - ۴۲۰ - ۴۲۱ - ۴۲۲ - ۴۲۳ - ۴۲۴ - ۴۲۵ - ۴۲۶ - ۴۲۷ - ۴۲۸ - ۴۲۹ - ۴۳۰ - ۴۳۱ - ۴۳۲ - ۴۳۳ - ۴۳۴ - ۴۳۵ - ۴۳۶ - ۴۳۷ - ۴۳۸ - ۴۳۹ - ۴۴۰ - ۴۴۱ - ۴۴۲ - ۴۴۳ - ۴۴۴ - ۴۴۵ - ۴۴۶ - ۴۴۷ - ۴۴۸ - ۴۴۹ - ۴۵۰ - ۴۵۱ - ۴۵۲ - ۴۵۳ - ۴۵۴ - ۴۵۵ - ۴۵۶ - ۴۵۷ - ۴۵۸ - ۴۵۹ - ۴۶۰ - ۴۶۱ - ۴۶۲ - ۴۶۳ - ۴۶۴ - ۴۶۵ - ۴۶۶ - ۴۶۷ - ۴۶۸ - ۴۶۹ - ۴۷۰ - ۴۷۱ - ۴۷۲ - ۴۷۳ - ۴۷۴ - ۴۷۵ - ۴۷۶ - ۴۷۷ - ۴۷۸ - ۴۷۹ - ۴۸۰ - ۴۸۱ - ۴۸۲ - ۴۸۳ - ۴۸۴ - ۴۸۵ - ۴۸۶ - ۴۸۷ - ۴۸۸ - ۴۸۹ - ۴۹۰ - ۴۹۱ - ۴۹۲ - ۴۹۳ - ۴۹۴ - ۴۹۵ - ۴۹۶ - ۴۹۷ - ۴۹۸ - ۴۹۹ - ۵۰۰ - ۵۰۱ - ۵۰۲ - ۵۰۳ - ۵۰۴ - ۵۰۵ - ۵۰۶ - ۵۰۷ - ۵۰۸ - ۵۰۹ - ۵۱۰ - ۵۱۱ - ۵۱۲ - ۵۱۳ - ۵۱۴ - ۵۱۵ - ۵۱۶ - ۵۱۷ - ۵۱۸ - ۵۱۹ - ۵۲۰ - ۵۲۱ - ۵۲۲ - ۵۲۳ - ۵۲۴ - ۵۲۵ - ۵۲۶ - ۵۲۷ - ۵۲۸ - ۵۲۹ - ۵۳۰ - ۵۳۱ - ۵۳۲ - ۵۳۳ - ۵۳۴ - ۵۳۵ - ۵۳۶ - ۵۳۷ - ۵۳۸ - ۵

۱- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۲- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۳- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۴- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۵- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۶- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۷- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۸- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۹- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است
 ۱۰- کتب و رسائل که در کتابخانه موجود است

၁။ အထွေထွေ အချက်အလက်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်

311

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

২ - জনাব স্মৃতি পত্রিকা

3 15 2

၁၀ - ဦးစီးဌာနမှ ပြုစုထားသော အချက်အလက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြပါမည်။

[illegible][illegible]

۲ - اصل

[illegible]

၁ - နေရာ၊ အချိန်နှင့် ပတ်သက်၍

1945

[illegible]
$$x^2 - 4x + 4 = (x-2)^2$$
[illegible][illegible]

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..
... ..

[illegible]

[illegible]

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

• በጥንታዊ የሕይወት ፍጥነት መለኪያ

၁၉၆၆ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့၊ နံနက် ၈ နာရီခန့်တွင်

၁။ အထွေထွေအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ နယ်နိမိတ်များကို ရှင်းလင်းဖော်ပြပါ။

မိုးညို ရဲ ဘဏ် ချုပ် ဌာန ၃ မှ မေးမြန်းရန် ရဲ ဘဏ် အသင်းမှ ခေါ်ယူ

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

၁၇၀၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

[illegible][illegible][illegible]

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِإِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَفِي الْفُلِ ثَلَاثُونَ نَفْسًا وَفِي الْفُلِ ثَلَاثُونَ نَفْسًا

[illegible]

... (faint text) ...

[Handwritten signature]

[illegible][illegible][illegible]

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရတော်

— 52 —

[illegible]

100-440-540.

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת-קוֹלֵךְ הַתְּפִלָּה
 וְיִשְׁמַע אֶת-קוֹלֵךְ הַתְּפִלָּה וְיִשְׁמַע אֶת-קוֹלֵךְ הַתְּפִלָּה

מחזור השלישי - חורף 1941

१. नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 २. नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ३. नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible][illegible][illegible][illegible]

... ..

... 2 - ...
... 2 - ...
... 2 - ...

... 2 - ...
... 2 - ...
... 2 - ...

... 2 - ...
... 2 - ...
... 2 - ...

... 2 - ...
... 2 - ...
... 2 - ...

... 2 - ...
... 2 - ...
... 2 - ...

... 2 - ...
... 2 - ...
... 2 - ...

[illegible]

१॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

۱. ۱۰۰۰ ۲۰۰۰ ۳۰۰۰ ۴۰۰۰ ۵۰۰۰ ۶۰۰۰ ۷۰۰۰ ۸۰۰۰ ۹۰۰۰ ۱۰۰۰۰
 ۱۱۰۰۰ ۱۲۰۰۰ ۱۳۰۰۰ ۱۴۰۰۰ ۱۵۰۰۰ ۱۶۰۰۰ ۱۷۰۰۰ ۱۸۰۰۰ ۱۹۰۰۰ ۲۰۰۰۰
 ۲۱۰۰۰ ۲۲۰۰۰ ۲۳۰۰۰ ۲۴۰۰۰ ۲۵۰۰۰ ۲۶۰۰۰ ۲۷۰۰۰ ۲۸۰۰۰ ۲۹۰۰۰ ۳۰۰۰۰
 ۳۱۰۰۰ ۳۲۰۰۰ ۳۳۰۰۰ ۳۴۰۰۰ ۳۵۰۰۰ ۳۶۰۰۰ ۳۷۰۰۰ ۳۸۰۰۰ ۳۹۰۰۰ ۴۰۰۰۰
 ۴۱۰۰۰ ۴۲۰۰۰ ۴۳۰۰۰ ۴۴۰۰۰ ۴۵۰۰۰ ۴۶۰۰۰ ۴۷۰۰۰ ۴۸۰۰۰ ۴۹۰۰۰ ۵۰۰۰۰
 ۵۱۰۰۰ ۵۲۰۰۰ ۵۳۰۰۰ ۵۴۰۰۰ ۵۵۰۰۰ ۵۶۰۰۰ ۵۷۰۰۰ ۵۸۰۰۰ ۵۹۰۰۰ ۶۰۰۰۰
 ۶۱۰۰۰ ۶۲۰۰۰ ۶۳۰۰۰ ۶۴۰۰۰ ۶۵۰۰۰ ۶۶۰۰۰ ۶۷۰۰۰ ۶۸۰۰۰ ۶۹۰۰۰ ۷۰۰۰۰
 ۷۱۰۰۰ ۷۲۰۰۰ ۷۳۰۰۰ ۷۴۰۰۰ ۷۵۰۰۰ ۷۶۰۰۰ ۷۷۰۰۰ ۷۸۰۰۰ ۷۹۰۰۰ ۸۰۰۰۰
 ۸۱۰۰۰ ۸۲۰۰۰ ۸۳۰۰۰ ۸۴۰۰۰ ۸۵۰۰۰ ۸۶۰۰۰ ۸۷۰۰۰ ۸۸۰۰۰ ۸۹۰۰۰ ۹۰۰۰۰
 ۹۱۰۰۰ ۹۲۰۰۰ ۹۳۰۰۰ ۹۴۰۰۰ ۹۵۰۰۰ ۹۶۰۰۰ ۹۷۰۰۰ ۹۸۰۰۰ ۹۹۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰
 ۱۰۱۰۰۰ ۱۰۲۰۰۰ ۱۰۳۰۰۰ ۱۰۴۰۰۰ ۱۰۵۰۰۰ ۱۰۶۰۰۰ ۱۰۷۰۰۰ ۱۰۸۰۰۰ ۱۰۹۰۰۰ ۱۱۰۰۰۰
 ۱۱۱۰۰۰ ۱۱۲۰۰۰ ۱۱۳۰۰۰ ۱۱۴۰۰۰ ۱۱۵۰۰۰ ۱۱۶۰۰۰ ۱۱۷۰۰۰ ۱۱۸۰۰۰ ۱۱۹۰۰۰ ۱۲۰۰۰۰
 ۱۲۱۰۰۰ ۱۲۲۰۰۰ ۱۲۳۰۰۰ ۱۲۴۰۰۰ ۱۲۵۰۰۰ ۱۲۶۰۰۰ ۱۲۷۰۰۰ ۱۲۸۰۰۰ ۱۲۹۰۰۰ ۱۳۰۰۰۰
 ۱۳۱۰۰۰ ۱۳۲۰۰۰ ۱۳۳۰۰۰ ۱۳۴۰۰۰ ۱۳۵۰۰۰ ۱۳۶۰۰۰ ۱۳۷۰۰۰ ۱۳۸۰۰۰ ۱۳۹۰۰۰ ۱۴۰۰۰۰
 ۱۴۱۰۰۰ ۱۴۲۰۰۰ ۱۴۳۰۰۰ ۱۴۴۰۰۰ ۱۴۵۰۰۰ ۱۴۶۰۰۰ ۱۴۷۰۰۰ ۱۴۸۰۰۰ ۱۴۹۰۰۰ ۱۵۰۰۰۰
 ۱۵۱۰۰۰ ۱۵۲۰۰۰ ۱۵۳۰۰۰ ۱۵۴۰۰۰ ۱۵۵۰۰۰ ۱۵۶۰۰۰ ۱۵۷۰۰۰ ۱۵۸۰۰۰ ۱۵۹۰۰۰ ۱۶۰۰۰۰
 ۱۶۱۰۰۰ ۱۶۲۰۰۰ ۱۶۳۰۰۰ ۱۶۴۰۰۰ ۱۶۵۰۰۰ ۱۶۶۰۰۰ ۱۶۷۰۰۰ ۱۶۸۰۰۰ ۱۶۹۰۰۰ ۱۷۰۰۰۰
 ۱۷۱۰۰۰ ۱۷۲۰۰۰ ۱۷۳۰۰۰ ۱۷۴۰۰۰ ۱۷۵۰۰۰ ۱۷۶۰۰۰ ۱۷۷۰۰۰ ۱۷۸۰۰۰ ۱۷۹۰۰۰ ۱۸۰۰۰۰
 ۱۸۱۰۰۰ ۱۸۲۰۰۰ ۱۸۳۰۰۰ ۱۸۴۰۰۰ ۱۸۵۰۰۰ ۱۸۶۰۰۰ ۱۸۷۰۰۰ ۱۸۸۰۰۰ ۱۸۹۰۰۰ ۱۹۰۰۰۰
 ۱۹۱۰۰۰ ۱۹۲۰۰۰ ۱۹۳۰۰۰ ۱۹۴۰۰۰ ۱۹۵۰۰۰ ۱۹۶۰۰۰ ۱۹۷۰۰۰ ۱۹۸۰۰۰ ۱۹۹۰۰۰ ۲۰۰۰۰۰
 ۲۰۱۰۰۰ ۲۰۲۰۰۰ ۲۰۳۰۰۰ ۲۰۴۰۰۰ ۲۰۵۰۰۰ ۲۰۶۰۰۰ ۲۰۷۰۰۰ ۲۰۸۰۰۰ ۲۰۹۰۰۰ ۲۱۰۰۰۰
 ۲۱۱۰۰۰ ۲۱۲۰۰۰ ۲۱۳۰۰۰ ۲۱۴۰۰۰ ۲۱۵۰۰۰ ۲۱۶۰۰۰ ۲۱۷۰۰۰ ۲۱۸۰۰۰ ۲۱۹۰۰۰ ۲۲۰۰۰۰
 ۲۲۱۰۰۰ ۲۲۲۰۰۰ ۲۲۳۰۰۰ ۲۲۴۰۰۰ ۲۲۵۰۰۰ ۲۲۶۰۰۰ ۲۲۷۰۰۰ ۲۲۸۰۰۰ ۲۲۹۰۰۰ ۲۳۰۰۰۰
 ۲۳۱۰۰۰ ۲۳۲۰۰۰ ۲۳۳۰۰۰ ۲۳۴۰۰۰ ۲۳۵۰۰۰ ۲۳۶۰۰۰ ۲۳۷۰۰۰ ۲۳۸۰۰۰ ۲۳۹۰۰۰ ۲۴۰۰۰۰
 ۲۴۱۰۰۰ ۲۴۲۰۰۰ ۲۴۳۰۰۰ ۲۴۴۰۰۰ ۲۴۵۰۰۰ ۲۴۶۰۰۰ ۲۴۷۰۰۰ ۲۴۸۰۰۰ ۲۴۹۰۰۰ ۲۵۰۰۰۰
 ۲۵۱۰۰۰ ۲۵۲۰۰۰ ۲۵۳۰۰۰ ۲۵۴۰۰۰ ۲۵۵۰۰۰ ۲۵۶۰۰۰ ۲۵۷۰۰۰ ۲۵۸۰۰۰ ۲۵۹۰۰۰ ۲۶۰۰۰۰
 ۲۶۱۰۰۰ ۲۶۲۰۰۰ ۲۶۳۰۰۰ ۲۶۴۰۰۰ ۲۶۵۰۰۰ ۲۶۶۰۰۰ ۲۶۷۰۰۰ ۲۶۸۰۰۰ ۲۶۹۰۰۰ ۲۷۰۰۰۰
 ۲۷۱۰۰۰ ۲۷۲۰۰۰ ۲۷۳۰۰۰ ۲۷۴۰۰۰ ۲۷۵۰۰۰ ۲۷۶۰۰۰ ۲۷۷۰۰۰ ۲۷۸۰۰۰ ۲۷۹۰۰۰ ۲۸۰۰۰۰
 ۲۸۱۰۰۰ ۲۸۲۰۰۰ ۲۸۳۰۰۰ ۲۸۴۰۰۰ ۲۸۵۰۰۰ ۲۸۶۰۰۰ ۲۸۷۰۰۰ ۲۸۸۰۰۰ ۲۸۹۰۰۰ ۲۹۰۰۰۰
 ۲۹۱۰۰۰ ۲۹۲۰۰۰ ۲۹۳۰۰۰ ۲۹۴۰۰۰ ۲۹۵۰۰۰ ۲۹۶۰۰۰ ۲۹۷۰۰۰ ۲۹۸۰۰۰ ۲۹۹۰۰۰ ۳۰۰۰۰۰
 ۳۰۱۰۰۰ ۳۰۲۰۰۰ ۳۰۳۰۰۰ ۳۰۴۰۰۰ ۳۰۵۰۰۰ ۳۰۶۰۰۰ ۳۰۷۰۰۰ ۳۰۸۰۰۰ ۳۰۹۰۰۰ ۳۱۰۰۰۰
 ۳۱۱۰۰۰ ۳۱۲۰۰۰ ۳۱۳۰۰۰ ۳۱۴۰۰۰ ۳۱۵۰۰۰ ۳۱۶۰۰۰ ۳۱۷۰۰۰ ۳۱۸۰۰۰ ۳۱۹۰۰۰ ۳۲۰۰۰۰
 ۳۲۱۰۰۰ ۳

سورة الشرح

۱۱- بوجہ، جنف، بے، چنہ، بکریا، آکھا، (اس) (الف) - ۶

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

2 - 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2

၁။ - နေရာအားလုံး၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၂။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၃။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၄။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၅။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၆။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၇။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၈။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၉။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။
 ၁၀။ - အချို့နေရာများ၌ အလုပ်အကိုင်များ ပြုလုပ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

66

[illegible][illegible]

[illegible]

၂- ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့အထိ

[illegible]

[illegible]

۱۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۲۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۳۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۴۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۵۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۶۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۷۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۸۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۹۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔
 ۱۰۔ کہہ دے کہ "میں نے تم سے کچھ نہیں سنا"۔

[illegible][illegible]

[illegible]

و کجای از این است که

၁။ အထွေထွေ အချက်အလက်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်

2- ଏହା କି କିଛି କିଛି.

۱. مقدمه
 ۲. تاریخچه
 ۳. مبانی
 ۴. روش‌ها
 ۵. نتایج
 ۶. بحث و نتیجه‌گیری
 ۷. منابع
 ۸. پیوسته‌ها
 ۹. فهرست
 ۱۰. تذکره

[illegible][illegible]

၂။ အသံတူသော စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုရန်

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

၁။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

၁။ အထွေထွေ အချက်အလက်
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်

১. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ২. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৩. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৪. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৫. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৬. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৭. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৮. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ৯. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।
 ১০. স্বাধীনতা : স্বাধীনতা হলো একজন ব্যক্তির নিজস্ব জীবন যাপন করার অধিকার।

[illegible]

ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[The page contains dense handwritten text in Urdu script, which is mostly illegible due to extreme blurring and low resolution.]

၁။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၁) ကျောင်းတွင်
 ၂။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၂) ကျောင်းတွင်
 ၃။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၃) ကျောင်းတွင်
 ၄။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၄) ကျောင်းတွင်
 ၅။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၅) ကျောင်းတွင်
 ၆။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၆) ကျောင်းတွင်
 ၇။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၇) ကျောင်းတွင်
 ၈။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၈) ကျောင်းတွင်
 ၉။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၉) ကျောင်းတွင်
 ၁၀။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော် အထက (၁၀) ကျောင်းတွင်

2

2

2

2

2

[illegible]

לפיכך ידוע כי כל המעשים הנעשים

בזה העולם הם כולם נעשים בשם ה' - אלהים

וזהו המעשה הנכון והישר - 2 -

והנכון והישר הוא שיהיה כל המעשה

נעשה בשם ה' - אלהים וזהו המעשה הנכון והישר - 3 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 4 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 5 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 6 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 7 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 8 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 9 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 10 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 11 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 12 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 13 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 14 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 15 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 16 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 17 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 18 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 19 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 20 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 21 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 22 -

וזהו המעשה הנכון והישר - 23 -

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीकृष्णाय नमः ॥

၁ - ဘုရားရှိခိုး၊ နတ်တော်တို့၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၊
နတ်တော်တို့၏ နာမည်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၊

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့
 နေပြည်တော်

[illegible][illegible][illegible]

၁ - နှစ် ၁၉၄၇ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၂ - နှစ် ၁၉၄၈ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၃ - နှစ် ၁၉၄၉ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၄ - နှစ် ၁၉၅၀ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၅ - နှစ် ၁၉၅၁ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၆ - နှစ် ၁၉၅၂ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၇ - နှစ် ၁၉၅၃ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၈ - နှစ် ၁၉၅၄ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၉ - နှစ် ၁၉၅၅ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။
 ၁၀ - နှစ် ၁၉၅၆ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် နယ်လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

[illegible]

۱. در این کتاب که در این کتاب
 ۲. در این کتاب که در این کتاب
 ۳. در این کتاب که در این کتاب
 ۴. در این کتاب که در این کتاب
 ۵. در این کتاب که در این کتاب
 ۶. در این کتاب که در این کتاب
 ۷. در این کتاب که در این کتاب
 ۸. در این کتاب که در این کتاب
 ۹. در این کتاب که در این کتاب
 ۱۰. در این کتاب که در این کتاب

1

[illegible]

2

[illegible][illegible]

۱. در مورد این که آیا این کتاب
 ۲. در مورد این که آیا این کتاب
 ۳. در مورد این که آیا این کتاب
 ۴. در مورد این که آیا این کتاب
 ۵. در مورد این که آیا این کتاب
 ۶. در مورد این که آیا این کتاب
 ۷. در مورد این که آیا این کتاب
 ۸. در مورد این که آیا این کتاب
 ۹. در مورد این که آیا این کتاب
 ۱۰. در مورد این که آیا این کتاب

[illegible]

سازمانی که در این کشور وجود دارد و به نام سازمان تامین اجتماعی است و به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است. این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است. این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است.

این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است. این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است. این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است.

این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است. این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است. این سازمان به منظور تأمین رفاه و معیشت شهروندان و خانواده‌های آنان در دوران پیری و بیماری و در صورت فوت و از دست دادن سرپرست خانواده تشکیل شده است.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

၁။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၂။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၃။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၄။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၅။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၆။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၇။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၈။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၉။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်
 ၁၀။ နေပြည်တော်ရှိ နေပြည်တော်

۱. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۲. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۳. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۴. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۵. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۶. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۷. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۸. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۹. در این کتاب که در این کتابخانه است
 ۱۰. در این کتاب که در این کتابخانه است

[illegible]

100

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

၁- ရှာဖွေရန် အားပေးပါ။

11-22-23

126 = 126 77 - 126

[illegible][illegible]

က- ၁၂၆ နှင့် ၁၂၇ ကို ဖတ်

[illegible]

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့

၁- ရှိ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ တရားဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီသော စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာကြရမည်။

۱۶۰۔ حضرت مولانا مفتی محمد شفیع صاحب دہلوی مدظلہ العالی نے فرمایا ہے کہ

[illegible]

အထက်ပါအတိုင်း နေရာအားလုံး၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

[illegible]

၂- လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်၍

၁၈-၆-၆၇ ရက် နံနက် ၆ နာရီ

• کتب و رسائل

لو صلی اللہ علیہ وسلم

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم من أجل ما فيه من النعمان والبركات

১০ - ১২

7 Dec 66 = 3

١٠٠ - ١٠١

[illegible][illegible]

ကက - ဆိုလျှင် ယုံ၊ နိဂျဏ ခပ် ချော် နှင့် နှင့် နှင့် ချော်

[illegible]

“... ۱۹۹۰ء تک اس وقت کے پاکستان میں ۲۰ فیصد سے زائد آبادی کو تعلیم حاصل کرنے کی سہولت نہ تھی۔

[illegible][illegible]

۱- در صورتی که

[illegible]

Handwritten text in Persian script, likely a manuscript or a collection of notes. The text is written in a cursive style and is arranged in several lines across the page. The content appears to be a mix of prose and possibly some technical or scientific descriptions, given the use of terms like "تجربه" (experience) and "تجلی" (manifestation). The text is somewhat faded and the ink is dark, suggesting it might be an older document. The lines of text are roughly horizontal but follow the curve of the page, with some lines being more prominent than others. The overall appearance is that of a historical or literary document.

[illegible][illegible][illegible]

၁။ နေ့စဉ် နေထိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍတွင် အသုံးပြုသည့် အရာများကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း
 ၂။ အသုံးပြုသည့် အရာများကို အသုံးပြုရာတွင် အသုံးပြုသည့် အရာများကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း
 ၃။ အသုံးပြုသည့် အရာများကို အသုံးပြုရာတွင် အသုံးပြုသည့် အရာများကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

၁ - ရဲဘဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ.

ရဲဘဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ.

က - ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ (ဝဲလဲ ဝဲလဲ) ရဲဘဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ

၁ - ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ.

က - ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ

၁ - ဝဲလဲ.

က - ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ

၁ - ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ.

ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ

က - ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ ဝဲလဲ

၁။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၂။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၃။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၄။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၅။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၆။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၇။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၈။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၉။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်
 ၁၀။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်

١٠٠٠
 ١٠٠٠
 ١٠٠٠

[illegible]

• چھوٹے / سب سے بڑے : جو کہ ایک ہی طرح کے ہوتے ہیں۔
• بڑے / چھوٹے : جو کہ ایک ہی طرح کے ہوتے ہیں۔

2. $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$

سے تھوڑے پر، لیکن قریب قریب تمام اس کے لیے

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

2 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 3 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 4 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 5 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 6 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 7 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 8 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 9 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$
 10 - $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$ $\frac{1}{16} \times \frac{1}{16} = \frac{1}{256}$

1 - 100

2 - 100

3 - 100

4 - 100

5 - 100

6 - 100

7 - 100

8 - 100

9 - 100

10 - 100

11 - 100

12 - 100

13 - 100

14 - 100

15 - 100

16 - 100

17 - 100

18 - 100

19 - 100

20 - 100

21 - 100

في شهر رجب سنة ١٢٤٠

၁၀၇၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့

[illegible][illegible]

461

(11)

[illegible]

(v)

၁။ အထွေထွေ အကျဉ်းချုပ်။
 ၂။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၃။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၄။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၅။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၆။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၇။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၈။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၉။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၀။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၁။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၂။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၃။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၄။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၅။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၆။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၇။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၈။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၁၉။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။
 ၂၀။ အကျဉ်းချုပ် အကျဉ်းချုပ်။

٦١٥

وادی راجی

خ بن ۲۱۴۵ کی ۱۹۶۱ ل ن ۷۱ # ۱۰۷۱۰

۲۱۵

۱۰۷۱۰

گیت ۷

۵۰۵

یہا ۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

۱۰۵

۱۰۷۱۰

چشمه‌های طوفانی

و-ک

۱. پائین‌ترین هوای، لایه‌های مختلف، کتل‌های بزرگ و پراکنده در ارتفاع ۱۰ تا ۱۰۰ متر

۲. پائین‌ترین هوای، لایه‌های مختلف، کتل‌های بزرگ و پراکنده در ارتفاع ۱۰ تا ۱۰۰ متر

۳. هوای پست و چگال

۴. سبک و پست، پراکنده، پست و پراکنده

۵. سبک و پست

۶. سبک و پست، پراکنده، پست و پراکنده

۷. سبک و پست، پراکنده، پست و پراکنده

۸. سبک و پست

۹. سبک و پست

۱۰. سبک و پست، پراکنده، پست و پراکنده

۱۱. سبک و پست، پراکنده، پست و پراکنده

(۱۲)

(۱۱)

(۱۰)

۱۲۹

۱۳۰

۱۳۱

۱۳۲

۱۳۳

۱۳۴

۱۳۵

۱۳۶

۱۳۷

۱۳۸

۱۳۹

۱۴۰

۱۴۱

۱۴۲

۱۴۳

